ράθησαν νὰ ματαιώσωσι τὰς προθέσεις αὐτοῦ διὰ δεκασμῶν, δι' ἀπειλῶν καὶ διὰ κατηγοριῶν, καὶ παρεσκεύασαν ἀνιαροτάτας δυσχερείας εἰς τοὺς φιλοπάτριδας αὐτοῦ ἀγῶνας[1]. Ὁ δὲ Δημοσθένης, καίπερ μένων ἀκλόνητος ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ νομοθετήματος, ἔπραττεν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον πᾶν τὸ δυνατόν, ὅπως ἀποφύγῃ πᾶν ὅ τι ἠδύνατο νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ὁμόνοιαν τῶν πολιτῶν, κατέβαλε δὲ τὴν δέουσαν προσοχὴν ὅπως μηδεμιᾶς ἀμελήσῃ εὐλόγου ἀντιρρήσεως, καὶ μετεσκεύασε πολλαχῶς τὸν περὶ τριηράρχων νόμων[2], ἕως τέλος εἰσήγαγε διὰ τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον, ὅστις συνεζήτησεν αὐτὸν ἐν πολλαῖς θυελλώδεσιν ἐκκλησίαις καὶ τέλος ἐψήφισε. Τότε δὲ τὸ πρῶτον ὁ θεσμὸς τῶν συμμοριῶν συνεδέθη πρὸς τὴν τριηραρχίαν κατὰ τὸν προσήκοντα τρόπον. Καὶ ἐν μὲν ταῖς συμμορίαις συνηνοῦντο τὰ μικρὰ κεφάλαια, ὅπως δι' εἰσφορῶν ἀκριβῶς ὑπολογιζομένων συντελῆται τὸ ποσὸν τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς ἐξάρτυσιν μιᾶς τριήρους καὶ ἀνερχόμενον εἰς πεντήκοντα μέχρις ἑξήκοντα μνῶν, ἀντιστοιχουσῶν πρὸς τετρακισχίλια ὀκτακόσια ἑβδομήκοντα πέντε μέχρι πεντακισχιλίων ἐννεακοσίων δεκαεπτὰ φράγκων, [ὧν ὀκταπλασία εἶνε περίπου ἡ ἀνάλογος σημερινὴ ἀξία]. Οἱ δὲ μεγαλόπλουτοι ἐκεῖνοι, ὧν ἡ οὐσία ἦτο οὕτω μεγάλη, ὥστε ἠδύναντο νὰ παρασκευάσωσι καθ' ἑαυτοὺς μίαν τριήρη, ὤφειλον κατὰ τὸν νέον νόμον νὰναλάβωσι μόνοι τὴν τριηραρχίαν. Κατὰ δέ τιν' ἄλλως οὐχὶ ἀσφαλῆ μαρτυρίαν ἐτάσσοντο εἰς τούτους ἐκεῖνοι, ὧν τὸ τίμημα τῆς οὐσίας ἀνήρχετο εἰς δέκα τάλαντα, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς πεντήκοντα ἐννέα χιλιάδας ἑκατὸν ἑβδομήκοντα πέντε φράγκα, [ὧν ὀκταπλασία εἶνε περίπου ἡ ἀντίστοιχος σημερινὴ ἀξία]. Οἱ δ' ἔχοντες διπλασίαν οὐσίαν ὤφειλον νὰ παρέχωσιν ἀνὰ δύο τριήρεις, καὶ ἡ ἀνωτάτη λειτουργία ἑνὸς ἀνδρὸς ἀνήρχετο κατὰ τὰ λεγόμενα εἰς τὴν παρασκευὴν τριῶν πλοίων καὶ ἑνὸς ὑπηρετικοῦ[3].

[1] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 103.

[2] ***Δεινάρχου*** [Κατὰ Δημοσθένους] 42.

[3] Οἱ παρὰ τῷ ***Δημοσθένει*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 106 παρεμβεβλημένοι Κ α τ ά λ ο -

Ἐπακόλουθον δὲ τῆς νέας ταύτης διατάξεως τῶν κατὰ τὴν τριηραρχίαν ὑπῆρξεν ἡ τὸ πρῶτον τότε καταφανὴς ἀποκάλυψις τῶν προτέρων καταχρήσεων [1]. Ἀπεδείχθη δὲ, ὅτι πολῖται Ἀθηναῖοι μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου μόνον εἰς τὸ ἑξηκοστὸν μέρος πρὸς παρασκευὴν μιᾶς τριήρους συντελέσαντες ὑπεχρεοῦντο συμφώνως πρὸς τὸν νέον νόμον μόνοι αὐτοὶ νὰ καταβάλλωσι τὴν δαπάνην τῆς παρασκευῆς δύο τριήρων. Ἐν τῷ καθ' ὅλου δὲ οὐ μόνον ἐπετεύχθη μεγίστη αὔξησις τῶν πολεμικῶν εἰσφορῶν καὶ τῆς ἀμυντικῆς δυνάμεως τῆς πολιτείας, ἀλλὰ καὶ συνετέλεσαν αἱ μεταρρυθμίσεις ἐκεῖναι, ὡς πάντως ἠδύνατό τις νὰ ἐλπίσῃ, εἰς ὠφέλειαν τῆς ὅλης πολιτείας, εἰσαχθείσης τάξεως καὶ φιλονομίας ἀντὶ τοῦ τέως κρατοῦντος φατριασμοῦ καὶ τῆς αὐθαιρεσίας. Ἐντεῦθεν δ' ἐπῆλθεν, ὡς εἰκὸς, εὐεργετικὸς φρονηματισμὸς τοῦ δήμου. Ἔκτοτε ὤφειλεν ἕκαστος νὰ λειτουργῇ καθ' ἑαυτὸν καὶ συμφώνως πρὸς τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς πόλεως. Τὰ παράπονα περὶ ἀδίκου ἐπιβαρύνσεως τῶν πολιτῶν ἐξέλιπον, ἡ ἀφιλόπατρις πλεονεξία τῶν πλουσίων ἀπέβη ἀβλαβὴς καὶ πλεῖσται ὅσαι ἀνιαραὶ δίκαι, προκαλούμεναι καθ' ἑκάστην μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου κατὰ πᾶσαν νέαν ἐξάρτυσιν στόλου, ἔλειψαν ἀφ' ἑαυτῶν. Ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νέου νόμου, λέγει ὁ Δημοσθένης, δὲν προσῆλθε πλέον τριήραρχος ἱκέτης πρὸ τοῦ δήμου ὡς ἀδικούμενος παρ' αὐτοῦ, οὐδεὶς ἐκαθέσθη πλέον ἐν Μουνιχίᾳ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, τοῦ ἀσύλου τούτου τῶν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς τριηραρχικῆς λειτουργίας πιεζομένων πολιτῶν, οὔτ' ἐδεσμεύθη ὑπὸ τῶν ἀποστολέων, οὔτ' ἀπώλεσεν ἡ πόλις ἔστω καὶ μίαν

γοι δὲν φαίνονται γνήσιοι, εἰ καὶ ὁ Böckh [Staatshaushaltung der Athener Τόμ. Α' ἐκδ. γ'] σ. 661 θεωρεῖ αὐτοὺς ἀξίους πίστεως. Κατ' αὐτοὺς ἡ ὑπογρέωσις τοὺς τριηράρχους αἱρεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπὸ τῆς οὐσίας κατὰ τίμησιν ἄρχεται ἀπὸ ταλάντων δέκα καὶ αὐξάνει κατ' ἀναλογισμὸν ἕως τριῶν πλοίων καὶ ὑπηρετικοῦ. Ὁ δὲ Schäfer [Demosthenes und seine Zeit] Τόμ. Β' ἐκδ. β' σ. 524 ἀπορρίπτει τοὺς καταλόγους τούτους· ἀλλὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν φαίνεται ὁπωσδήποτε στηριζόμενον εἰς πηγὰς ἀξίας πίστεως.

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 310.

τριήρη καταληφθεῖσαν μετὰ τὸν ἀπόπλουν ἢ μείνασαν ὀπίσω ἐν τοῖς νεωρίοις ἕνεκεν ἀπορίας ἐκείνων οἵτινες ὤφειλον νἀναγάγωσιν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν [1].

Ἀλλὰ δὲν ἤρκει ἡ μεταβολὴ τῶν περὶ τριηραρχίας διατάξεων. Ἂν ἡ πόλις ἐμελέτα σοβαρῶς νὰ πολεμήσῃ, ὑπῆρχεν ἀνάγκη πορισμοῦ χρημάτων. Δὲν ἠδύναντο δὲ νὰ ἐπαρκέσωσιν αἱ χάριν τοῦ πολέμου εἰσφοραί, καὶ ἥκιστα ἠδύνατο ὁ Δημοσθένης νὰ προσφύγῃ εἰς ἀναξίας τῆς πόλεως οἰκονομικὰς διατάξεις, οἵων εἶχε γείνει χρῆσις ἐν τοῖς προτέροις χρόνοις [2], ἢ εἰς κακοὺς οἰκονομικοὺς νόμους, οὓς αὐτὸς ἐκεῖνος εἶχε καταπολεμήσει. Ἀλλ' εὐτυχῶς καὶ ὡς πρὸς τοῦτο τὰ πράγματα εἶχον οὕτως, ὥστε δὲν ἔλειπον πόροι, καὶ μόνον παρίστατο ἀνάγκη νὰ γείνῃ ἡ προσήκουσα χρῆσις αὐτῶν. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἐπεβάλλετο ἡ ῥιζικὴ κατάπαυσις τῆς οἰκονομικῆς ἐκείνης κακοδιοικησίας, ἣν ὁ Δημοσθένης εἶχεν ἐπανειλημμένως χαρακτηρίσει ὡς λύμην τῆς πολιτείας. Εἶχε δὲ διοικήσει τὰ τῶν προσόδων τῆς πολιτείας μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ Ἀριστοφῶντος [3] ὁ Εὔβουλος. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἶχε προστῆ τῶν οἰκονομικῶν αὐτὸς [4], ἔπειτα δ' εἶχεν ἀναδείξει διαδόχους αὐτοῦ ἀνθρώπους ἐξαρτωμένους ἀφ' ἑαυτοῦ, οἷος Ἀφόβητος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Αἰσχίνου [5]. Συγχρόνως δὲ διέταξε τὰ τῆς ἐποπτείας τῶν θεωρικῶν, ὧν αὐτὸς προΐστατο, κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε δι' αὐτῆς ἐξήλεγχεν ἅπαντα τἄλλα ταμεῖα, διεχειρίζετο πάσας τὰς προσόδους τῆς πολιτείας, καὶ ἐτιμώρει πᾶσαν ἐλάττωσιν τῶν θεαμάτων καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς χρόνους τοῦ πολέμου ὡς προδοσίαν τῶν δικαιωμάτων τοῦ δήμου.

[1] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 107.

[2] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Δ' σ. 339.

[3] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 169.

[4] Ἀπὸ [τοῦ 354 π. Χ.] Ὀλυμπ. 106, 3 μέχρι [τοῦ 350 π. Χ.] Ὀλυμπ. 107, 3.

[5] Ἀπὸ [τοῦ 350 π. Χ.] Ὀλυμπ. 107, 3 μέχρι [τοῦ 346 π. Χ.] Ὀλυμπ. 108, 3, ἤτοι διαρκοῦντος τοῦ ὀλυνθιακοῦ πολέμου. Πρβλ. S c h ä f e r [Demosthenes und seine Zeit] Τόμ. Α' ἐκδ. β' σ. 197 κ. ἑ.

Ἀλλ' ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἡ δύναμις τοῦ Εὐβούλου εἶχε μεγάλως κλονηθῆ. Καὶ δὲν ἠδυνήθη μὲν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ Δημοσθένους ὡς ἐπιστάτου τοῦ ναυτικοῦ, δὲν ἠδυνήθη δὲ καὶ νὰ παρακωλύσῃ τὴν προχώρησιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ περὶ τριηραρχίας νόμου εἰς τὴν μεταρρύθμισιν τῶν οἰκονομικῶν, ἥτις ἦτο ἡ ἀναγκαία συμπλήρωσις τοῦ νόμου ἐκείνου. Κατὰ τὴν νέαν τῶν κατὰ τοὺς πόρους διάταξιν ὡρίσθη μὲν ὁ ἄμεσος περιορισμὸς ἁπασῶν τῶν δαπανῶν, ἀνεστάλη δὲ ἡ ἐξακολούθησις τῆς πολυτελοῦς οἰκοδομῆς τῆς Σκευοθήκης, καὶ τὰ πρὸς συντέλεσιν αὐτῆς ὡρισμένα χρήματα [1] διετέθησαν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ πολέμου [2]. Ἀλλὰ, τοῦθ' ὅπερ κυριώτατον, ὁ Δημοσθένης προέβη τότε εἰς τὸ διάβημα ἐκεῖνο, ὅπερ πρὸ μακροῦ εἶχε χαρακτηρίσει ὡς ἀναγκαῖον ὅρον πρὸς ἀνύψωσιν τῶν Ἀθηνῶν. Προέτεινε δῆλα δὴ τὴν κατάργησιν τοῦ περὶ τῶν θεωρικῶν νόμου τοῦ Εὐβούλου [3], μετὰ δὲ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ ὀλεθρίου ἐκείνου νόμου, ὅστις ἐδέσμευε πᾶσαν ἐλευθερίαν ἐνεργείας, εἰσήγαγε νόμον, καθ' ὃν μέχρι νεωτέρας ἀποφάσεως ἅπαντα τὰ περισσεύματα τῶν ἐτησίων προσόδων, ἀντὶ νὰ διανέμωνται εἰς τοὺς πολίτας ὡς θεωρικά, ὤφειλον νὰ συλλέγωνται ὡς στρατιωτικά. Ἱδρύθη δὲ ἴδιον πολεμικὸν ταμεῖον καὶ κατεστάθη πρὸς διοίκησιν αὐτοῦ ταμίας τῶν στρατιωτικῶν.

Τοιαῦται ὑπῆρξαν αἱ μεγάλαι ἐπιτυχίαι τοῦ Δημοσθένους ἐν τοῖς ἐσωτερικοῖς πράγμασιν. Ἦσαν δὲ νῖκαι δυσχερέσταται, κτηθεῖσαι δι' ἀκλονήτου εὐψυχίας καὶ καρτερίας ἐν ἀγῶνι διεξαχθέντι μόνον διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ λόγου καὶ μὴ ταπεινοῦντι τοὺς ἡτ-

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 432.

[2] ***Φιλόχορος*** [παρὰ ***Διονυσίῳ Ἁλικαρνασεῖ*** Πρὸς Ἀμμαῖον I, 11] ἀπόσπ. 135 [C. Müller Fragmenta Historicorum Graecorum Τόμ. Α' σ. 406]· Λυσιμαχίδης Ἀχαρνεύς· ἐπὶ τούτου τὰ μὲν ἔργα τὰ περὶ τοὺς νεωσοίκους καὶ τὴν σκευοθήκην ἀνεβάλοντο διὰ τὸν πόλεμον πρὸς Φίλιππον· τὰ δὲ χρήματ' ἐψηφίσαντο πάντα εἶναι στρατιωτικὰ Δημοσθένους γράψαντος. Πρβλ. C[arl Curtius ἐν τῷ Philologus Τόμ. XXIV, σ. 266.

[3] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 171.

τημένους, ἀλλὰ καθιστάνοντι αὐτοὺς ἐλευθερωτέρους, ἰσχυροτέρους καὶ καλλιτέρους. Καὶ ὑπῆρχον μὲν ἀληθῶς πολλοὶ οἱ μετὰ δυσαρεσκείας ὑποκύπτοντες εἰς τὴν πνευματικὴν ὑπεροχὴν τοῦ Δημοσθένους, ἀλλὰ τὸ μέγα πλῆθος τῶν πολιτῶν ἐξηυγενίσθη δι' αὐτοῦ ἠθικῶς καὶ ὑψώθη εἰς τὸν κολοφῶνα ἐκεῖνον θερμοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν πατρίδα καὶ φιλοπάτριδος ἐνθουσιασμοῦ, ἀφ' οὗ ἐπὶ μακρὸν ἵστατο μόνος καὶ ἔρημος καὶ ἐκτεθειμένος εἰς μεγάλας ἐπιθέσεις. Δὲν εἰσήγαγε δὲ καινοτομίας ξένας εἰς τὸν δημόσιον βίον, ἀλλ' ἐπηνώρθωσε μόνον καὶ πάλιν τὰ ἀρχαῖα· κατέλυσε τὴν ἀντικειμένην εἰς τὸ καθεστὼς πολίτευμα ὀλιγαρχίαν τῶν πλουσίων, καὶ ἐποίησεν ἐκποδὼν τὰς καταχρήσεις δημοκρατίας διεφθαρμένης ἐκείνας αἵτινες συνετέλουν μόνον εἰς θεραπείαν τῆς ἀργίας τοῦ φιλοθεάμονος πλήθους. Ἀντετάχθη κατὰ τῆς πλεονεξίας τῶν τε πλουσίων καὶ τῶν ἀπόρων καὶ κατώρθωσε νὰναζωογονήσῃ τὰ ἰδεώδη τῆς πολιτείας μετὰ τοιαύτης δυνάμεως, ὥστε οἱ ἄποροι ἀπέστησαν ἑκουσίως τῶν ἑορταστικῶν ἀπολαύσεων, εἰς ἃς εἶχον ἐθισθῆ, ὅπως παραστῶσι καὶ πάλιν εἰς τὴν μετὰ τῆς ἀρχαίας εὐπρεπείας ἀνάστασιν τῆς πολιτείας. Ἐπετεύχθη τέλος ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἐσωτερικὴ τε καὶ ἐξωτερικὴ παλιγγενεσία τῶν Ἀθηνῶν, καὶ μετὰ μακρὸν χρόνον διαλύσεως καὶ νωθρότητος αἱ σκέψεις, αἱ δυνάμεις, οἱ πόροι ἁπάντων ἐστράφησαν πάλιν εἰς ἕνα καὶ μόνον σκοπόν, εἰς τὸν εὐγενέστατον τῶν σκοπῶν, οὗς δύναται νὰ ἐπιδιώξῃ ἀνθρωπίνη πολιτεία, τὴν συντήρησιν τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Ἐξετελέσθησαν δ' αἱ μεγάλαι μεταρρυθμίσεις τοῦ Δημοσθένους μετὰ σπουδῆς· ὁ δὲ χρόνος καθ' ὃν ἐτελέσθησαν καθορίζεται ἐκ τοῦ παρὰ τὸν Βόσπορον πολέμου. Τότε, ὅτε ὁ Δημοσθένης, προτείνας τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Βυζαντίου, κατώρθωσε τὴν ἀποδοχὴν τῆς προτάσεως ταύτης, ᾐσθάνθη τὸ πρῶτον, ὅτι ἐδέσποζε τοῦ δήμου. Τότε δὲ προέτεινε τὸν περὶ τῆς τριηραρχίας νόμον, ὅστις ἴσως καὶ ἐφηρμόσθη διαρκοῦντος τοῦ πολέμου. Τὸ δ' ἑπόμενον ἔτος ἐψηφίσθη ὁ νόμος περὶ μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν χρη-

μάτων εἰς στρατιωτικά. Βεβαίως δὲ ὁ Δημοσθένης δὲν διενήργησε τὰς μεταρρυθμίσεις ταύτας μόνος· καὶ ὑπῆρξε μὲν ὁ πρόμαχος, καὶ εἰς τὴν δραστηριότητ' αὐτοῦ χρεωστεῖται ἡ δόξα τῆς ἐπιτυχίας, ἀλλ' ἀναμφιβόλως συνέπραττε μετὰ τῶν ὁμοφρονούντων, καὶ πρὸ πάντων μετὰ τοῦ Λυκούργου. Εἶχε δὲ ὁ Λυκοῦργος ἐξαίρετον δεξιότητα περὶ τὸ διοικεῖν, ἐγίνωσκε τὰ κατὰ τοὺς πόρους τῆς πολιτείας καλλίτερον παντὸς ἄλλου καὶ εἶχεν ἐν ἐκτάκτῳ βαθμῷ τὴν ἱκανότητα τοῦ μεριμνᾶν περὶ αὐξήσεως τῶν προσόδων διὰ τελεσφόρων οἰκονομικῶν θεσμῶν. Αἱ δὲ ἰδιότητες αὐτοῦ αὗται δὲν ἠδύναντο νὰ εἶνε ἄγνωστοι εἰς τὸν Δημοσθένην. Διὸ δικαιούμεθα νὰποδεχθῶμεν, ὅτι κατὰ τὰς διοικητικὰς αὐτοῦ μεταρρυθμίσεις ἐπωφελήθη τὰς συμβουλὰς καὶ τὴν σύμπραξιν τοῦ φίλου, ὅστις ἀπὸ ἐτῶν ἤδη συννηγωνίζετο μετ' αὐτοῦ· λέγεται δὲ, ὅτι εἶχεν ὑπάρξει ἤδη καὶ συνοδὸς αὐτοῦ κατὰ τὴν εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀποδημίαν[1]. Ἅμα δὲ τῇ καταλύσει τοῦ Εὐβούλου παρίστατο ἀνάγκη νέων ἀνδρῶν· διὸ, εἰ καὶ ὁ Λυκοῦργος τῷ 338 π. Χ. (Ὀλυμπ. 110, 3) παρουσιάζεται τὸ πρῶτον ἀναλαμβάνων τὴν ὑπερτάτην διεύθυνσιν τῶν προσόδων τῆς πολιτείας, ἀλλὰ βεβαίως ἡ δρᾶσις αὐτοῦ καὶ ἡ δύναμις ἄρχεται ἤδη περὶ τὸν χρόνον τῆς ψηφίσεως τῶν μεταρρυθμιστικῶν νόμων τοῦ Δημοσθένους[2]. Τὸ αὐτὸ δ' ἐκεῖνο ἔτος, καθ' ὃ ὁ Λυκοῦργος ἀνέλαβεν ἐπισήμως ὑπηρεσίαν, ἀνεδείχθη καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Καλλίας ὁ υἱὸς τοῦ Ἄβρωνος, ὁ ἐκ τοῦ δήμου Βατῆς[3], ταμίας τῶν στρατιωτικῶν[4]. Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ νέοι ἄνδρες οἱ προαγαγόντες τὸ ἔργον τῆς παλιγγενεσίας τῶν Ἀθηνῶν. Ἀνῆκον δὲ οὗ-

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 450.

[2] Περὶ τῆς φιλίας Δημοσθένους καὶ Λυκούργου ἴδε [Carl Curtius] ἐν τῷ Philologus Τόμ. XXIV, σ. 264.

[3] [Ἴδε περὶ τοῦ δήμου Βατῆς καὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ ***Στεφάνου Δραγούμη*** Καθορισμὸς ἀττικοῦ δήμου Βατῆ ἐν Ἀρχαιολογικῇ ἐφημερίδι 1884 σ. 31 κ. ἑ. Ὁ Δραγούμης καθορίζει τὸν δῆμον τοῦτον ὡς κείμενον κατὰ τὰ σημερινὰ Πατήσια, ὧν τὸ ὄνομα νομίζει παρεφθαρμένον ἐκ τοῦ Βατῆσι, τοῦ τοπικοῦ τοῦ δήμου'.

[4] ***Πλουτάρχου*** Βίοι δέκα ῥητόρων σ. 842.

τοι εἰς νέαν γενεὰν πολιτευτῶν καὶ ἦσαν γνήσιοι Ἀθηναῖοι ἐμφορούμενοι ἔρωτος πρὸς τὴν πόλιν καὶ τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα, συνδεόμενοι δὲ πρὸς ἀλλήλους δι' εὐγενῶν ὁρμῶν. Παραβάλλοντες δὲ τοὺς ἄνδρας τούτους πρὸς τὸν Εὔβουλον καὶ τοὺς διὰ τῆς εὐνοίας αὐτοῦ εἰς τἀνώτατ' ἀξιώματα τῆς πολιτείας ἐξ ἀφανῶν προαχθέντας, κατανοοῦμεν τὴν διαφορὰν τῶν προτέρων καὶ τῶν νέων χρόνων καὶ τὴν κρίσιμον μεταβολὴν τὴν ἐπελθοῦσαν ἐν ταῖς τύχαις τῶν Ἀθηνῶν.

Οἱ ἐσωτερικοὶ ἐχθροὶ εἶχον ἐκνικηθῆ· καὶ ὁ μὲν Εὔβουλος καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ ἦσαν ἀνίσχυροι, οἱ δὲ μακεδονίζοντες εἶχον ἔτι ὀλιγωτέραν δύναμιν καὶ δὲν ἐσκέπτοντο νἀντιτάξωσι φανερὰν ἀντίστασιν. Κατὰ ταῦτα ὁ Δημοσθένης δὲν ἦτο πλέον ὁ ἡγέτης ἀντιπολιτεύσεως ἐναντίον κραταιᾶς φατρίας διοικούσης τὰ κοινά, ἀλλ' ὁ ἡγέτης αὐτῆς τῆς πόλεως. Ἐπεβάλλετο δὲ τώρα εἰς αὐτὸν νὰ δείξῃ, ὅτι δὲν ἐγίνωσκε μόνον νἀποκαλύπτῃ τὰ τρωτὰ τῆς πολιτείας καὶ θεραπεύῃ αὐτὰ διὰ προτάσεων νόμων μετὰ συνέσεως παρεσκευασμένων, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἠδύνατο νὰ χειρίζηται ἐν καιρῷ θυέλλης τὸ πηδάλιον τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν συμπολιτῶν. Ἡ κατάλυσις τῆς εἰρήνης, ἣν εἶχε πάντοτε ἐπιδιώξει, εἶχεν ἤδη ἐπέλθει, ὁ δὲ πόλεμος ὃν εἶχεν εὐχηθῆ εἶχεν ἐκραγῆ. Διὸ ἡ φιλοπόλεμος φατρία ὤφειλε νὰ δείξῃ, ὅτι ὁ ἀγών, ὃν εἶχεν ἀναλάβει ἡ πόλις κατ' εἰσήγησιν αὐτῆς, δὲν ἦτο ἀγὼν ἀπεγνωσμένος.

Τοῦτο δὲ ἦτο τὸ δυσχερέστατον τῶν ἔργων τοῦ Δημοσθένους, διότι τίνας προσδοκίας ἠδύνατο νὰ παράσχῃ ἡ ἥσυχος ἐξέτασις τῶν πραγμάτων; Πῶς θὰ κατωρθοῦτο, ἡ μικρὰ ἐκείνη καὶ ὑπὸ τῆς συνηθείας τῆς μακρᾶς εἰρήνης νωθρὰ γενομένη δημοκρατικὴ πολιτεία νὰ γείνῃ ἱκανὴ νἀντιταχθῇ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ στρατηλάτην τῆς Μακεδονίας καὶ τὴν ἐκ παλαιστράτων συγκροτουμένην στρατιὰν αὐτοῦ; Ἄλλο τι ἦτο ἡ ματαίωσις τῶν σκοπῶν τοῦ βασιλέως ἐν ἐνίαις δυσκόλοις στρατείαις, οἷα ἡ πολιορκία τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἄλλο ἡ κατ' αὐτοῦ ἐπιχείρησις πολέμου, ὅστις

ἀρχόμενός ποτε ὤφειλε νὰ καταλήξῃ εἰς τελείαν ταπείνωσιν τοῦ βασιλέως ἢ εἰς ἧτταν τῶν Ἀθηνῶν ἄνευ σωτηρίας. Ποῦ ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ οὓς ἠδύναντο νὰντιτάξωσιν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὸν Φίλιππον καὶ εἰς τοὺς νικηφόρους αὐτοῦ στρατηγούς; Τίς ὑπῆρχεν ἐγγύησις ἐπιτυχίας ἐν μέσῳ πλείστων ὅσων ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν κινδύνων; Οἱ φιλιππίζοντες δὲν ἔπαυον ἐνεργοῦντες ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ ἐνεδρεύοντες μεταβολὴν τῶν πραγμάτων ὑπὲρ αὐτῶν. Πῶς δὲ ἠδύναντο οἱ φιλοπόλεμοι νὰ ἔχωσι πεποίθησιν ἐπὶ τὸ φρόνημα τῶν πολιτῶν, περὶ οὗ ἐδικαιοῦντο νὰ ὑποθέσωσιν, ὅτι, ὡς εἶχεν ἐξαρθῇ ἐκ τῆς παρὰ τὸν Βόσπορον ἐπιτυχίας, μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος ἠδύνατο νὰ μεταβληθῇ εἰς τὸ ἐναντίον ὑπὸ τῶν πρώτων ἀτυχιῶν; Ἀπ' ἐναντίας δὲ ὁ Φίλιππος εἶχε δείξει πολλάκις, ὅτι ἐγίνωσκε νὰ ἐπανορθόνῃ καὶ πάλιν ἥττας ἃς εἶχεν ὑποστῇ καὶ ἐπεδίωκε τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ ἀκαταπονήτως, μὴ θορυβούμενος ὑπὸ τῶν μεταβολῶν τῆς ἐν πολέμῳ τύχης ἕνεκα τοῦ ἀνεξαντλήτου τῶν δυνάμεων αὐτοῦ. Καὶ ἕνεκα μὲν τοῦ στόλου οἱ Ἀθηναῖοι ὤφειλον νὰ ἐξαρτήσωσι πάσας τὰς προσδοκίας ἀπὸ πολέμου ἐπιθετικοῦ, ἀλλὰ πῶς ἠδύναντο νὰ σκεφθῶσι τελεσφόρον ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ μακεδονικοῦ βασιλείου, ὅπερ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ηὐξάνετο καὶ ἐπεξέτεινε τὰς κτήσεις ὀσημέραι μᾶλλον πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ;

Βεβαίως ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐστάθμιζον σοβαρῶς ἁπάσας ταύτας τὰς δυσχερείας. Καὶ ὅμως βλέπομεν αὐτοὺς ἀναλαμβάνοντας μετὰ θάρρους τὸν ἀγῶνα, τὸ δὲ θάρρος αὐτῶν τοῦτο δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν καὶ ἐκτιμήσωμεν μόνον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν ἑλληνικῶν αἰσθημάτων ὧν ἐνεφοροῦντο. Ὑπελάμβανον τὸν Φίλιππον βάρβαρον καὶ βαρβαρικὸν τὸ βασίλειον αὐτοῦ. Ὅσῳ δὲ μᾶλλον ἐξετείνοντο αἱ κατακτήσεις τοῦ βασιλέως καὶ ὅσῳ καταφανέστερος ἀπέβαινεν ὁ σκοπὸς αὐτοῦ νὰ ἑνώσῃ ἀπὸ τοῦ Ἴστρου μέχρι τοῦ Ταινάρου συμπάσας τὰς χώρας καὶ συνάψῃ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ βασίλειον Σκύθας, Ἰλλυριούς, Θρᾷκας, Μακεδόνας καὶ Ἕλληνας, τόσῳ μᾶλλον οἱ Ἕλληνες, οἵτινες ὡς μόνην

ἀσφαλῆ βάσιν τῆς πολιτείας ἐθεώρουν τὸ εὐσύνοπτον αὐτῆς καὶ τὸ ὁμογενὲς τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν, ἐνόμιζον, ὅτι τοιοῦτο βασίλειον εἶχέ τι τὸ ἀσύστατον. Ἐθεώρουν δὲ τὸ ἄμετρον τῶν σχεδίων τοῦ Φιλίππου ὡς τὸ τρωτὸν αὐτοῦ μέρος, καὶ ἐπίστευον, ὅτι τοιαύτη ὑπερφροσύνη ἔμελλε πάντως νὰγάγῃ αὐτὸν εἰς ὄλεθρον. Ὑπετίμων δὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, ἐπειδὴ παρέβαλλον αὐτὴν πρὸς τὴν τοῦ περσικοῦ βασιλείου, ὅπερ ὁμοίως εἶχε παρακμάσει ἕνεκα τοῦ κολοσσιαίου αὐτοῦ ὄγκου καὶ τοῦ ἀσυμπαγοῦς αὐτοῦ. Ἐξηκολούθουν δ' ἐμφορούμενοι τῆς πεποιθήσεως, ὅτι Ἕλληνες ἀγωνιζόμενοι πρὸς τοὺς βαρβάρους ἔμελλον πάντως νὰποβῶσι νικηφόροι· ἐπίστευον, ὅτι αἱ τύχαι τοῦ πολέμου ἔμελλον καὶ πάλιν νὰ κριθῶσι κατὰ θάλασσαν, καὶ προσεδόκων χρηστὰ ἐκ τῆς ὑπερισχύσεως τοῦ ἀθηναϊκοῦ στόλου. Βλέποντες δὲ ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἄνδρας ἄλλως ἰσχυρῶς ἀνθισταμένους εἰς τὴν πολιτικὴν ἐνέργειαν τοῦ Δημοσθένους, οἷος ὁ Φωκίων, οὐδαμῶς μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ πολέμου διστάζοντας νὰ ἐκτελέσωσι τὸ καθῆκον αὐτῶν ὡς φιλοπάτριδες πολῖται, ἠδύναντο νὰ ἔχωσι πεποίθησιν, ὅτι, διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, σύμπας ὁ δῆμος ἔμελλε νὰ ἐνωθῇ συμπαγέστερον καὶ ἐπιρρωσθῇ διὰ τῆς ἑνώσεως ταύτης.

Ἀντιτασσόμενοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὴν ἠπειρωτικὴν δύναμιν τῶν Μακεδόνων, εὑρίσκοντο ἐν ᾗ θέσει ὅτε ποτὲ ἐπολέμουν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους· ἀλλὰ τὰ πράγματα εἶχον τώρα πολὺ δυσμενέστερον, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠδύναντο νὰ βλάψωσι τὸν ἐνεστῶτα ἀντίπαλον πολὺ δυσχερέστερον. Καὶ ὁ μὲν ἀποκλεισμὸς τῶν παραλίων τῆς Μακεδονίας παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἦτο λίαν δυσάρεστος εἰς τὸν Φίλιππον, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ τὴν κρίσιν τοῦ πολέμου. Αἱ ἐν τῇ παραλίᾳ χώρᾳ ἐπιχειρούμεναι ἀποβάσεις ἀπεκρούοντο, δὲν εὕρισκον δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ὁρμητήρια, ἐν οἷς νὰ δυνηθῶσι νὰ ἐγκαθιδρυθῶσι, καὶ κατενόουν τώρα τὸ μέγα πλεονέκτημα ὅπερ εἶχε πορισθῇ ὁ Φίλιππος διὰ τῆς συλλήβδην καταστροφῆς τῶν κατὰ τὰ παράλια ἑλληνίδων πόλεων. Πᾶσαι δὲ αἱ ἀπόπειραι πρὸς ἐξέγερσιν ἀποστασίας τῶν παραθαλασσίων λα-

ὧν ἐναντίον τοῦ Φιλίππου ἀπέτυχον, καὶ ἕνεκα πάντων τούτων τῶν λόγων οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἤδη ἀποβάλει τὸ θάρρος πρὶν ἢ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἐμφανισθῇ ἐν τῇ κονίστρᾳ τοῦ πολέμου.

Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου καὶ αὐτὸς ὁ Φίλιππος εὑρίσκετο ἐν ἀπορίᾳ περὶ τοῦ τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου. Δὲν ἠδύνατο δὲ νὰ βλέπῃ ἄνευ ἀνησυχίας τὴν ἔχθραν τῶν Ἀθηναίων καὶ τὴν συγκρότησιν ἑλληνικῆς συμμαχίας, ἐπειδὴ τοῦτο θὰ ἦτο ὁμολογία ἀδυναμίας καὶ διπλῶς ἐπικίνδυνον μετὰ τὸ ναυάγιον τῶν παρὰ τὸν Βόσπορον ἐπιχειρήσεων αὐτοῦ. Διὸ παρίστατο ἀνάγκη νὰ ἐπανορθώσῃ παρὰ τοῖς Ἕλλησι τὴν τιμὴν τῶν μακεδονικῶν ὅπλων καὶ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ. Καὶ ἂν μὲν ἤθελε νὰ προχωρήσῃ ἀμέσως ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν, ὤφειλε νὰ σκεφθῇ, ὅτι ἡ πολιορκία τῆς ὀχυρᾶς πόλεως ἦτο καὶ καθ' ἑαυτὴν ἐπιχείρησις ἀκανθώδης καὶ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἠδύναντο νὰ προσδοκῶσιν ἐπικουρίας πολλὰς καὶ κραταιάς. Ἐθνικὸν δὲ πόλεμον κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἤθελεν ἀκόμη πάντοτε νὰποφύγῃ ὁ Φίλιππος, καὶ ἐπεθύμει νὰ ἐξακολουθῇ θεωρούμενος ὡς μὴ καταπολεμῶν τὸ ἔθνος, ἀλλὰ φατρίαν ἰσχυρογνώμονα καὶ τετυφλωμένην, ἥτις ἀντεστρατεύετο εἴς τε τἀληθῆ συμφέροντα τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐν περιπτώσει τοιούτου πολέμου δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ πεποίθησιν ἐπὶ τοὺς ἰδίους συμμάχους, ἐπειδὴ ἦσαν ἐπισφαλεῖς οἱ Θεσσαλοὶ καὶ πολὺ μᾶλλον οἱ Θηβαῖοι, διαταραχθείσης ἀπὸ μακροῦ ἤδη τῆς προτέρας αὐτοῦ μετ' αὐτῶν φιλίας. Ἵσταντο δ' ἐν Θήβαις αἱ φατρίαι ἀντιμέτωποι ἀλλήλων, καθ' ἃ καὶ ἐν Ἀθήναις. Καὶ ὁ μὲν Τιμόλαος, ἀνὴρ ἀσελγέστατος καὶ φαυλότατος, ἦτο ὁ ἡγέτης τῶν φιλιππιζόντων, οἵτινες ἦσαν πρόθυμοι πρνς πᾶσαν ταπείνωσιν [1]. Ἀπ' ἐναντίας δὲ ἡ ἐθνικὴ φατρία εἶχεν ἐνισχυθῇ ἕνεκα τῆς ἀγανακτήσεως, ἥτις κατέλαβε μέγα μέρος τῶν πολιτῶν ἕνεκα τῆς αὐθαιρέτου ἐν Φωκίδι διαγωγῆς τοῦ Φιλίππου, τῆς συμμαχίας αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀρχαίων ἐν Πελοπον-

[1] *Θεόπομπος* παρ' Ἀθηναίῳ [X, σ.] 436, ἀπόσπ. 236 [C. Müller Fragmenta Historicorum Graecorum Τόμ. Α' σ. 318].

νήσῳ συμμάχων τῶν Θηβῶν καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ καταλήψεως τῶν παρὰ τὰς Θήβας ὀχυρῶν ἐρυμάτων, ἐξ ὧν εἶχεν ἐκδιώξει τοὺς Θηβαίους[1]. Ἕνεκα δὲ τούτων τῶν λόγων ὁ Φίλιππος ὤφειλε διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἔκρηξιν πολέμου ἐθνικοῦ, καὶ ἔδει νὰ ἐξεύρῃ εὐκαιρίαν ὅπως εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ στρατιᾶς, χωρὶς νὰ φαίνηται ἐκστρατεύων ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ὅπως δυνηθῇ νὰ ἐπιρρίψῃ τὴν εὐθύνην τῆς προσβολῆς εἰς τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ ἀναγκάσῃ αὐτοὺς νὰντεπεξέλθωσι κατ' αὐτοῦ ἐν ἀναπεπταμένῳ πεδίῳ. Πρὸς τοῦτον δὲ τὸν σκοπὸν ὤφειλε νὰ ἐπωφεληθῇ καὶ πάλιν ὁ Φίλιππος τὸ ἀξίωμα τὸ ἤδη κεκτημένον ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι, ὅπερ ὤφειλε νὰ παράσχῃ εἰς αὐτὸν πρόφασιν δεδικαιολογημένης ὁῆθεν εἰσορμήσεως εἰς τὴν χώραν. Καὶ πράγματι, ἂν ἠδύνατο νὰ ἔλθῃ ὡς προστάτης τῶν Δελφῶν, εἶχε συγχρόνως τὸ πλεονέκτημα, ὅτι οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ θὰ ἠναγκάζοντο καὶ πάλιν νὰ παραστῶσιν ὡς ἐχθροὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ, ἐν ᾧ αὐτὸς ἀπ' ἐναντίας θὰ παρουσιάζετο ὡς ἀμύντωρ ἀγῶνος ἐθνικοῦ. Κατὰ ταῦτα παρίστατο ἀνάγκη νέου ἱεροῦ πολέμου.

Καὶ ὁ μὲν πόλεμος ὁ ἀγαγών ποτε τὸν Φίλιππον εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ πρῶτον ὑπῆρξε τὸ ἐπακόλουθον γεγονότων, ὧν ἡ ἐξέλιξις ἐπῆλθεν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ κατὰ μικρόν. Ἀλλὰ πρὸς ἐπιχείρησιν τοῦ νέου πολέμου ἔπρεπε νὰ ἐπιζητηθῇ ἀφορμὴ καὶ νὰ παρασκευασθῇ οὗτος ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων χάριν τῶν σκοπῶν τοῦ Φιλίππου. Πρὸς τοῦτο δὲ δὲν ἔλειπον οἱ κατάλληλοι ἄνδρες. Καὶ δὴ ἡ αὔξουσα δύναμις τῆς ἐθνικῆς φατρίας ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσιν εἶχε μὲν ἀπομακρύνει τοὺς μακεδονίζοντας ἐκ τοῦ δημοσίου βίου, ἀλλ' ἐν ταὐτῷ εἶχεν αὐξήσει τὸ μῖσος αὐτῶν, τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὴν ἀσυνειδησίαν. Ἐξηκολούθουν δὲ μετὰ πολὺ μείζονος ζήλου ἢ πρότερον ἐργαζόμενοι ἐν κρυπτῷ ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ παρασκευάζοντες τὴν τὸ δεύτερον κάθοδον αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αἱ δὲ μεταξὺ τῆς μακεδονικῆς αὐλῆς καὶ τῶν φι-

[1] Οἱ Θηβαῖοι εἶχον ἐκβληθῇ ἐκ τῆς Νικαίας, παραδοθείσης εἰς τοὺς Θεσσαλούς. ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 140. ***Δημοσθένους*** [Κατὰ Φιλίππου Β'] 22.

λιππιζόντων ἀναγκαῖαι συνεννοήσεις ἔγειναν πιθανώτατα ἐν Δελφοῖς, ἔνθα ὑπῆρχε τὸ στρατήγιον ἁπασῶν τῶν μακεδονικῶν σκευωριῶν. Ἐν δὲ Δελφοῖς ἐπῆλθεν ἡ προδοσία τῶν Ἀθηνῶν.

Τῶν δ' Ἀθηναίων αὐτῶν ἡ προσοχὴ ἦτο ἐστραμμένη καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰ τοῦ ἐπικειμένου πολέμου, ἐπετήρουν δὲ εἴπερ ποτὲ ἀγρύπνως τὰ κατ' αὐτὸν τὸν βασιλέα· ἀλλὰ τῶν ἐν Δελφοῖς πραγμάτων οὐδεὶς ἐφρόντιζε, καὶ οὐδεὶς προσεῖχεν εἰς τὸ ἄρτι κατασταθὲν συνέδριον τῶν Ἀμφικτυόνων, ὅπερ ἐτύγχανε τῆς τελείας περιφρονήσεως τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλὰ τοῦτο ὑπῆρξε μέγα σφάλμα τῶν προϊσταμένων τῆς πόλεως, ἐπειδὴ οἱ ἀντίπαλοι ἐπωφελήθησαν ταύτην τὴν ἀμεριμνησίαν καὶ κατώρθωσαν ὥστε κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἀνηγορεύθησαν οἱ εἰς Δελφοὺς ἀποσταλησόμενοι ἀντιπρόσωποι τῆς πόλεως νὰ ἐκλεχθῶσι μόνον ἄνδρες τῶν φιλιππιζόντων. Ἐπετεύχθη δὲ τοῦτο ἕνεκα τῆς συμμετοχῆς ἐλαχίστων πολιτῶν κατὰ τὰς ἀρχαιρεσίας ἐκείνας. Πλὴν δὲ τοῦ Διογνήτου, τοῦ κληρωθέντος ἱερομνήμονος, ἤτοι τοῦ ψῆφον ἔχοντος συνέδρου ἐν τῷ ἀμφικτυονικῷ συνεδρίῳ, ἐξελέχθησαν διὰ πλειονοψηφίας ὡς πυλαγόροι, ἤτοι ἀντιπρόσωποι τῆς πόλεως ἐν τῇ Πυλαίᾳ, δυνάμενοι νὰ ἐξασκήσωσιν ἀξίαν λόγου ἐπίδρασιν ὡς σύμβουλοι, ὁ Αἰσχίνης, ὁ Μειδίας καὶ ὁ Θρασυκλῆς[1]. Οὕτω δὲ οἱ φιλιππίζοντες κατήγαγον εὐκόλως νίκην οὐ μικρὸν καταθλίψασαν τοὺς φιλοπάτριδας. Ἀλλ' οὐδεμία ἔνστασις ἠδύνατο νὰ ὑποβληθῇ ἐναντίον τῆς γενομένης ἐκλογῆς, καὶ ὁ δῆμος παρηγορήθη, μὴ προβλέπων τὰ μέλλοντα ἐπακόλουθα τῆς ἐκλογῆς ἐκείνης. Ὁ δὲ Αἰσχίνης εἶχε καραδοκήσει τὴν ἐκλογὴν ἐκείνην, ὅπως, ἐξερχόμενος ἐκ τῆς ἀφανείας, ἐν ᾗ εἶχε διαβιώσει ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν, ἐμφανισθῇ καὶ πάλιν ὀρῶν καὶ ἀναλάβῃ ἐν τῇ σκευωρίᾳ ἐκείνῃ τὸ πρόσωπον πρωταγωνιστοῦ, πρὸς ὃ ἦτο ὑπερόχως ἐπιτήδειος.

Παρὰ τοὺς δυτικοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ ᾤκει ὁ μικρὸς λαὸς τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν, ὧν ἡ πρωτεύουσα πόλις Ἄμφισσα ἔκειτο παρ' αὐτὰς τὰς κλιτύας τῆς ὑψηλῆς σειρᾶς τῶν ὀρέων τῆς

[1] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 115. ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 149.

συνδεούσης τὸν Παρνασσὸν πρὸς τὰ ὀρεινὰ τῆς Αἰτωλίας. Κάτω δὲ τῆς Ἀμφίσσης ἁπλοῦται εὔφορος κοιλὰς, ἀνοιγομένη κατὰ τὰ νοτιοανατολικὰ πρὸς τὸν Κρισσαῖον κόλπον. Οἱ δὲ Ἀμφισσεῖς ἐν τοῖς χρόνοις τῶν τελευταίων πολέμων εἶχον ὑπάρξει κεκηρυγμένοι ἀντίπαλοι τῶν Φωκέων, παρ' ὧν ὡς καὶ τῶν Βοιωτῶν εἶχον ὑποστῇ μέγιστα δεινά· διὸ ὑπὸ φιλεκδίκου πνεύματος ἀγόμενοι εἶχον χαρῇ τὰ μέγιστα ἐπὶ τῇ ἥττῃ τῶν Φωκέων. Ἴσως δ' ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἐκείνῃ ἔλαχον ὠφελημάτων τινῶν, ἅτινα ἐμέστωσαν αὐτοὺς ἀλαζονείας καὶ παρώρμησαν νὰ ἐπιζητήσωσιν, ὅπως ἐπιδειχθῶσι καὶ αὐτοί. Τὰς δὲ διαθέσεις ἐκείνας τῶν Ἀμφισσέων ἐπωφελήθησαν οἱ Θηβαῖοι, μνησικακοῦντες ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες πρὸ τῆς τελείας καθάρσεως τοῦ δελφικοῦ ἱεροῦ εἶχον σπεύσει νὰναθέσωσι καὶ πάλιν ἐν τῷ ἱερῷ ἀσπίδας τινὰς μνημοσύνους τῆς ἐν Πλαταιαῖς μάχης καὶ φερούσας ἐπιγραφὴν ὑπομιμνήσκουσαν τὴν κοινὴν ἧτταν τῶν Περσῶν καὶ τῶν Θηβαίων. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐπεζήτησαν διὰ παντὸς τρόπου τὴν τιμωρίαν τῆς ὕβρεως ταύτης οὐ μόνον ὡς ἀδικίας εἰς αὐτὰς τὰς Θήβας ἀναφερομένης, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀσεβείας πρὸς τὰ ἤθη τῶν Ἑλλήνων· διὸ ἐξώθησαν διὰ παντοίων ἐπαγγελιῶν τοὺς Ἀμφισσεῖς νὰ ὑποβάλωσι τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας. Πρὸς τοῦτο δὲ ἅμα τῇ χάριν τῆς ἐαρινῆς Πυλαίας συνελεύσει τῶν συνέδρων διεδόθη ἤδη, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ συνεδρίᾳ ἔμελλε νὰ συζητηθῇ πρότασις τῶν Ἀμφισσέων ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων. Τοῦ δὲ Διογνήτου προφασισθέντος ἀσθένειαν, ἀνέλαβε τὰ δικαιώματ' αὐτοῦ ὁ Αἰσχίνης καὶ ἐπεχείρησε νὰ διεξαγάγῃ μόνος αὐτὸς τὸν ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν ἀγῶνα.

Ἡ δ' ἐπακολουθήσασα συνεδρία ὑπῆρξε θυελλώδης. Ὁ ῥήτωρ τῶν Ἀμφισσέων ὡμίλησε μεθ' ὁρμῆς ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς ἀνοσίας ἀνυπομονησίας, μεθ' ἧς εἶχον ἀνανεώσει τὴν ἀνάμνησιν ἀρχαίων ἐν Ἑλλάδι ἐμφυλίων ἀγώνων. Προέτεινε δὲ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τοὺς Ἀθηναίους ζημία πεντήκοντα ταλάντων, ἀντιστοιχούντων πρὸς τριακοσίας δεκατέσσαρας χιλιάδας φράγκων καὶ ὑπερέκεινα, [ὧν ὀκταπλασία περίπου εἶνε ἡ ἀνάλογος σημερινὴ

ἀξία], καὶ παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ κατέχοντος αὐτὸν πάθους ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ εἶπε περὶ τὸ τέλος τοῦ λόγου τὰ ἑξῆς· βεβαίως, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, ἂν ἐσωφρονεῖτε, οὐδὲ μνεία κἂν τοῦ ὀνόματος τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων θὰ ἐγίνετο ἐν ταῖς ἱεραῖς ταύταις ἡμέραις, ἀλλ' ἠθέλετ' ἐξαγάγει αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ὡς ἐναγεῖς [1].

Μετ' αὐτὸν δ' ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Αἰσχίνης. Κατώρθωσε δὲ νἀποκρούσῃ εὐγλωττότατα τὴν κατηγορίαν, ἥτις καὶ ἀπερρίφθη, καὶ ἐπιρρίψῃ ἀπ' ἐναντίας τὸ ἄγος εἰς τοὺς Ἀμφισσεῖς, οὓς κατηγόρησεν ἐπὶ πολὺ δεινοτέρᾳ παραβιάσει τοῦ ἱεροῦ δικαίου. Τὸ κατώτερον μέρος τοῦ πεδίου τῆς Ἀμφίσσης συνείχετο ἄνευ φυσικῶν ὁρίων πρὸς τὴν χώραν τῆς ἀρχαίας Κίρρας, ἐφ' ἣν ἐν τῷ πρώτῳ ἱερῷ πολέμῳ εἶχεν ἐπιβληθῇ ἀρά, ἀπαγορευθείσης πάσης πρὸς βεβήλους σκοποὺς χρήσεως αὐτῆς [2]. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν ταραχῶν τῶν τελευταίων χρόνων εἶχον καταλάβει μέρος τῆς γῆς ταύτης οἱ Λοκροί, καὶ εἶχον ἀνοικοδομήσει κεραμεῖα ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Κιρραίων, εἶχον τειχίσει τὸν λιμένα καὶ εἰσέπραττον τέλη ἐκ τοῦ ἱεροῦ λιμένος. Τἀναμφήριστα δὲ ταῦτα γεγονότα κατέδειξεν ὁ Αἰσχίνης διὰ λόγου κεραυνοβόλου. Ἀπὸ τοῦ βραχώδους δ' ὀροπεδίου, ἐφ' οὗ συνεδρίαζον οἱ Ἀμφικτύονες ἐν ὑπαίθρῳ, ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τὸν καπνὸν τῶν κεραμείων παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ παρώρμησεν εἰς κοινὴν στρατείαν, ἥτις ἕνεκα τῆς προκεχωρημένης ὥρας τῆς ἡμέρας ἀνεβλήθη εἰς τὴν πρωΐαν τῆς ὑστεραίας [3]. Τότε δὲ ἅπαντες οἱ ἐν ἡλικίᾳ Δελφοὶ ἐξώρμησαν, ἡγουμένων τῶν Ἀμφικτυόνων, ὅπως πυρπολήσωσι τὰ μόνον ὀλίγας ὥρας ἀπέχοντα ἐπαύλια καὶ ἐπιχώσωσι τὸν λιμένα. Ἐπεχειρήθη δὲ πόλεμος ἱερὸς αὐτοσχέδιος, ἐπιδρομὴ ἐκτελεσθεῖσα ἐν μέσῃ εἰρήνῃ παρὰ πάντας τοὺς νομίμους τύπους. Μετὰ δὲ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐπιχειρηθείσης ἐπιδρομῆς οἱ ταραχωδῶς στρατεύσαντες ἦλθον εἰς σύγκρουσιν

[1] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] **116** κ. ἑ.

[2] [Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ. 382].

[3] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] **118-121**. ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] **149-150**.

πρὸς τοὺς Ἀμφισσεῖς, ἐνεδρεύσαντες αὐτοὺς ἐπιστρέφοντας, καὶ ἐσώθησαν ἐν ἀτάκτῳ φυγῇ εἰς τοὺς Δελφοὺς, πολλοὺς ἀποβαλόντες [1]. Ἀλλὰ τοῦτο ἦτο νέον ἄγος τῶν Ἀμφισσέων, κατ' ἀκολουθίαν δ' αὐτοῦ ἐψηφίσθη πάραυτα ἡ σύγκλησις ἐκτάκτου συνεδρίου τῶν Ἀμφικτυόνων ἐν Θερμοπύλαις, εἰς ὃ ἔμελλον νὰ παραστῶσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἀμφικτυονικῶν πόλεων περιβεβλημένοι εἰδικὴν ἐντολὴν περὶ τοῦ νέου τούτου πολεμικοῦ ἐπεισοδίου. Ὁ δ' Αἰσχίνης, ὅστις εἶχεν ἀγωνισθῇ μετὰ λαμπροτάτης ἐπιτυχίας ὑπὲρ τῆς τιμῆς τῆς πατρίου πόλεως καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ, ἐπέστρεψεν ἐν θριάμβῳ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐξέθηκεν εἰς τὸν δῆμον τὰ γενόμενα καὶ ἐζήτησεν ἀναλόγους ὁδηγίας περὶ τοῦ ἐπικειμένου συνεδρίου [2].

Καὶ ἐν Ἀθήναις δ' ἐραίνετο τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπιτυγχάνων ὁ Αἰσχίνης, κατώρθωσε δὲ νὰ ἐξάψῃ παρὰ τοῖς συμπολίταις τὴν ἐπίτεχνον θεοληψίαν ἣν εἶχε προκαλέσει ἐν Δελφοῖς. Δὲν ὤκνησε δὲ νὰ ἐπικαλεσθῇ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὰς ἀναμνήσεις τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ πολεμηθέντος ἱεροῦ πολέμου, ἐτόλμησε δὲ νὰ παραστήσῃ τὸν Δημοσθένην προδότην, ἐξαγορασθέντα ὡς πυλαγόρον παρὰ τῶν Ἀμφισσέων ἀντὶ δισχιλίων δραχμῶν, ὅπως ἀποσιωπήσῃ τὰ παρ' αὐτῶν παρανομηθέντα [3]. Οὕτω δὲ μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ δύναμις τοῦ περισσοθρήσκου ἐξερεθισμοῦ, ὥστε οἱ Ἀθηναῖοι ἐλησμόνησαν τὸ ἐπισφαλὲς τῆς ἰδίας ἑαυτῶν πόλεως καὶ εἶχον κατὰ νοῦν μόνον τὰ παρὰ τὴν Κίρραν κεραμεῖα καὶ τὴν ἐναγῆ πρᾶξιν τῶν Ἀμφισσέων.

Μόνον δὲ μετὰ μεγίστου μόχθου κατώρθωσεν ὁ Δημοσθένης τὸ μὲν πρῶτον ἐν τῇ βουλῇ, ἔπειτα δ' ἐν τῷ δήμῳ νὰ κατισχύσῃ καὶ πάλιν ἡ φωνὴ τῆς συνέσεως καὶ καταστήσῃ εἰς τοὺς Ἀθηναίους σαφῆ τὸν κίνδυνον, πρὸς ὃν ὥρμων, συναινοῦντες εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῶν σχεδίων τοῦ Αἰσχίνου, ὅστις εἰς ἓν καὶ μόνον ἀπε-

[1] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 122-124. ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 151.
[2] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 125.
[3] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 113.

σκόπει, εἰς τὴν εἰς Ἑλλάδα κατάβασιν τῶν Μακεδόνων. Ἀπεφάσισε δὲ ὁ δῆμος νὰ μὴ στείλῃ ἀντιπροσώπους εἰς τὸ ἐν Θερμοπύλαις συνέδριον [1]. Καὶ δὲν κατωρθώθη μὲν ἡ ἐντελὴς ματαίωσις αὐτοῦ, ἡ κατεύνασις τῶν ἀνοσίως προκληθεισῶν ἐρίδων καὶ ἡ διάλυσις τῶν σκευωριῶν τοῦ Αἰσχίνου, ἀλλ' ἡ ἧττα αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἱκανῶς αἰσθητὴ, καὶ ἰδίως ἐνίκησεν ὁ Δημοσθένης θριαμβικῶς διὰ τῆς ματαιώσεως τῆς γενομένης ἐπ' ἐκείνῃ τῇ εὐκαιρίᾳ ἀποπείρας διαταράξεως τῶν σχέσεων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν Θηβῶν. Ἀπ' ἐναντίας δὲ ἡ ἀπόπειρα ἐκείνη ἤγαγεν εἰς τὸ ἐναντίον, ἀπέστησαν δὲ καὶ οἱ Θηβαῖοι τοῦ συνεδρίου [2], καὶ λοξοδρομήσαντες ἐτράπησαν τὸ πρῶτον τότε εἰς πολιτείαν καθιστάνουσαν δυνατὴν τὴν προσπέλασιν τῶν δύο πόλεων πρὸς ἀλλήλας συνῳδὰ πρὸς τὴν ἀπὸ μακροῦ χρόνου κατέχουσαν τὸν Δημοσθένην ἐπιθυμίαν.

Οὕτω δὲ καὶ τὸ εἰς Θερμοπύλας συγκληθὲν συνέδριον περιωρίσθη εἰς συνέλευσιν φατριαστικὴν, εἰς ἣν ἔστειλαν ἀντιπροσώπους μόναι αἱ φανερῶς φιλιππίζουσαι πόλεις. Ὁ δὲ Φίλιππος δὲν παρίστατο ἀκόμη. Ἐννέα μῆνας μετὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Βυζαντίου εἶχε μείνει ἀκόμη ἀπομεμακρυσμένος τῶν ὀφθαλμῶν τῶν Ἑλλήνων, ἀγωνιζόμενος ἐν ταῖς ἀπωτάταις παριστρίοις χώραις πρὸς Σκύθας καὶ Τριβαλλούς [3]. Εἶχε λοιπὸν ἀνάγκην διαλείμματος, πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ἡ καταστροφὴ ἣν ἐμελέτα. Διὸ τὸ ἀμφικτυονικὸν συνέδριον ἀνέθηκε τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἱεροῦ πολέμου εἰς Κόττυφον τὸν Φαρσάλιον, τὸν προεδρεύοντα τῶν Ἀμφικτυόνων. Οἱ δὲ ἀπειληθέντες Ἀμφισσεῖς ὑπεσχέθησαν τὴν πληρωμὴν τῆς ἐπιβληθείσης εἰς αὐτοὺς χρηματικῆς ζημίας, ἀλλὰ δὲν κατέβαλον ὅμως αὐτήν [4]. Παρελθόντος δ' ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ τοῦ θέρους καὶ τοῦ βασιλέως Φιλίππου ἐπιστρέψαντος μὲν εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐκ τοῦ

[1] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 126 κ. ἑ.

[2] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 128.

[3] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 128· Φιλίππου ἐν Σκύθαις ἀπόντος.

[4] Περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐνήργησεν ὁ Κόττυφος πρὸς ἐξολόθρευσιν τῶν Ἀμφισσέων ἴδε ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 129.

βορρᾶ, θεραπευθέντος δ' ἐκ τῶν πληγῶν αὐτοῦ καὶ παρασκευασθέντος πρὸς ἔναρξιν τῆς στρατείας, τὰ κατὰ τὴν ἐξακολουθοῦσαν ἀντίστασιν τῶν Ἀμφισσέων ἐξετέθησαν ἐν τῇ φθινοπωρινῇ Πυλαίᾳ· ἐλέχθη δ' εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας, ὅτι ἦ ὤφειλον αὐτοὶ νὰ εἰσφέρωσι χρήματα, νὰ στρατολογήσωσι μισθοφόρους καὶ ἐπιβάλωσι ζημίας εἰς τοὺς μὴ ταῦτα ποιοῦντας ἦ νὰ ἐκλέξωσι στρατηγὸν τῆς ἀμφικτυονίας τὸν Φίλιππον. Οἱ δὲ Ἀμφικτύονες ἐψήφισαν τὸ δεύτερον τοῦτο, ὅπερ εἶχε προσυμφωνηθῇ ἤδη ἀπὸ μακροῦ, εἰ καὶ κατόπιν ὁ Αἰσχίνης ἔψεγε τοὺς Ἀθηναίους ὡς διὰ τὴν παρὰ τοῦ Δημοσθένους ἐξαπάτησιν ἀποκρούσαντας τὴν παρὰ τῶν θεῶν παρεχομένην εὐκαιρίαν εὐσεβοῦς καὶ ἐντίμου πολέμου [1].

Οὕτω δ' ἕνεκεν ἀμελείας, τυφλώσεως καὶ προδοσίας τὰ πράγματα ἤγαγον ἐντὸς βραχέος χρόνου εἰς τὴν εὐκαιρίαν ἣν ἐπεζήτει ὁ Φίλιππος.

Καὶ ἡ μὲν εὐθύνη τῆς ἀμελείας βαρύνει τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἱερομνήμονος καὶ τῶν πυλαγόρων οὐδεμίαν κατέβαλον προσοχὴν, ἐν ᾧ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶχον μεριμνήσει προσηκόντως, ὅπως μὴ τὰ συμφέροντα τῶν Ἀθηνῶν ἐν Δελφοῖς περιέλθωσιν εἰς ἄνδρα οἷος ὁ Αἰσχίνης [2]. Ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων εἶχεν ἥκιστα προσφυῶς πρὸς ἐπισκόπησιν τῶν ἀπώτερον κειμένων πραγμάτων, καὶ ὁ Δημοσθένης δὲ αὐτὸς, οὗ καθῆκον ἦτο νὰ διευθύνῃ τοῦς ὀφθαλμοὺς ἀγρύπνως πρὸς πάσας τὰς διευθύνσεις, δυσκόλως δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπηλλαγμένος τῆς εὐθύνης, ὅτι ἥκιστα ἐγίνωσκε τὰ παρασκευαζόμενα ἐν Δελφοῖς καὶ ὅτι καθ' ὅλου ὑπετίμησε τοὺς

[1] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 129 δευτέραν στρατείαν ἐπὶ τοὺς Ἀμφισσεῖς ἐποιήσαντο....ἐπανεληλυθότος Φιλίππου ἐκ τῆς ἐπὶ τοὺς Σκύθας στρατείας, τῶν μὲν θεῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς εὐσεβείας ἡμῖν παραδεδωκότων, τῆς δὲ Δημοσθένους δωροδοκίας ἐμποδὼν γεγενημένης. Πρβλ. ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] **151**. Ὅπωσδήποτε τῆς ἀποφάσεως ταύτης οὐδαμῶς συμμετέσχεν ὁ Αἰσχίνης, οὐδὲ δύναται ναποδειχθῇ συμμετοχὴ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεων κατ' ἐκείνην τὴν συνεδρίαν.

[2] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 444.

ἐκεῖθεν ἐπαπειλουμένους κινδύνους. Κατέστη δὲ εἰς αὐτὸν σαφὴς ἡ θέσις τῶν πραγμάτων, ὅτε ὁ Αἰσχίνης ἐπέστρεψεν ἐκ Δελφῶν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ὁ Δημοσθένης προσεφώνησεν αὐτὸν ὀργίλος διὰ τῶν λέξεων Πόλεμον εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσάγεις, Αἰσχίνη, πόλεμον ἀμφικτυονικόν[1].

Οἱ δὲ ὑπὸ τυφλώσεως παθόντες ὑπῆρξαν οἱ Ἀμφισσεῖς, οἵτινες ὑπὸ ἐξερεθισμοῦ ἀσυνέτου παρήχθησαν εἰς τὴν ὑποκίνησιν νέας ἔριδος, ἧς τὰ ἐπακόλουθα ἔμελλον νὰ πέσωσι κατὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν κεφαλῆς.

Ἡ δὲ προδοσία τέλος εἰργάζετο δραστηρίως ἀπανταχοῦ, καὶ δὴ κατὰ σχέδιον σοφῶς μεμελετημένον, ἐρειδόμενον εἰς κοινὴν συνεννόησιν τῶν φιλιππιζόντων καὶ βεβαίως ὡρισμένον ἤδη ὡς πρὸς τὰ κύρια κεφάλαια καθ' ὃν χρόνον ὁ Αἰσχίνης κατώρθωσεν ἐν Ἀθήναις τὴν ἐκλογὴν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἑταίρων. Ὡς ἐν δράματι καλῶς προδεδιδαγμένῳ, βλέπομεν ἅπαντας τοὺς ὑποκριτὰς ὑποκρινομένους ἕκαστον τὸ οἰκεῖον πρόσωπον, ἁπάσας τὰς σκηνὰς συναρμοζομένας πρὸς ἀλλήλας μετ' ἀκριβείας καὶ κατὰ μικρὸν ἀγούσας εἰς τὴν λύσιν συνῳδὰ πρὸς τὰ παρασκευασθέντα ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, ὅστις, μένων ἀφανὴς εἰς τοὺς θεατάς, διέταξε τὸ ὅλον δρᾶμα. Μόνον δὲ περὶ ἑνὸς ζητήματος δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἀμφιβολίαν, μέχρι τινος δῆλα δὴ χρόνου ἡ ἐξέλιξις τῶν πραγμάτων ἐπῆλθεν ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἐν τίνι ὥρᾳ ἤρχισεν ἡ σκευωρία.

Ὁ βασιλεὺς ἤθελε νὰ κληθῇ εἰς Ἑλλάδα ὡς ἐκτελεστὴς νέας τινὸς ἀποφάσεως τῶν Ἀμφικτυόνων πρὸς ἐξολόθρευσιν πολιτείας ἑλληνικῆς. Διὸ τὸ πρῶτον ζήτημα, περὶ οὗ ὤφειλον νὰ μείνωσι σύμφωνοι οἱ Ἀμφικτύονες, ἦτο ἡ προπαρασκευὴ τοῦ τιμωρητέου, ἡ εὕρεσις πόλεως, καθ' ἧς νὰναλάβωσι πόλεμον ὡς ἐναγοῦς. Πρὸς

[1] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] **143**· ἐμοῦ διαμαρτυρομένου καὶ βοῶντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Πόλεμον εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσάγεις, Αἰσχίνη, πόλεμον ἀμφικτυονικόν, οἱ μὲν ἐκ παρακλήσεως συγκαθήμενοι οὐκ εἴων με λέγειν, οἱ δ' ἐθαύμαζον καὶ κενὴν αἰτίαν διὰ τὴν ἰδίαν ἔχθραν ἐπάγειν με ὑπελάμβανον αὐτῷ.

τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐξελέχθησαν οἱ Ἀμφισσεῖς, οἱ μόνοι καθ' ὧν ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν ἠδύνατο νὰ κηρυχθῇ κατηγορία τις. Ἐπειδὴ δὲ οὗτοι οὐδὲν ἄλλο ἄγος εἶχον πλὴν τῶν παραβάσεων ἐκείνων, ἃς ἀπὸ ἐτῶν ἤδη ἔβλεπον ἀταράχως καὶ ἠνείχοντο οἱ Δελφοί, τὸ ὅλον σχέδιον θὰ ἤθελεν ἀποκαλυφθῇ καταφανέστατα ἐν ᾗ περιπτώσει ἐδράττετο ἐξαπίνης ἡ προκειμένη εὐκαιρία καὶ ἡ παραγεγραμμένη παρὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον κατάληψις τῆς περὶ τὴν Κίρραν γῆς ἤθελε χρησιμεύσει ὡς ἀφορμὴ πολέμου. Διὸ παρεσκευάσθη ἡ διὰ τῆς ὑπέρφρονος αὐτῶν διαγωγῆς ἐξώθησις πρὸς εὕρεσιν ἀφορμῆς τῆς παρ' αὐτῶν ἀπαιτήσεως εὐθυνῶν, οἱ δ' ἐξερεθίσαντες αὐτούς, ὅπως παράσχωσι τὴν ἐπιζητουμένην ἀφορμήν, ὑπῆρξαν οἱ Θηβαῖοι. Κατὰ ταῦτα δὲ φαίνεται, ὅτι ὅλη ἡ σκευωρία ἤρχισεν ἐν Θήβαις καὶ ὅτι Θηβαῖοι πολιτευταί, οἷος ὁ Τιμόλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν, ἐποιήσαντο μετὰ πανουργίας κακὴν χρῆσιν τῆς μυωπίας τῶν Ἀμφισσέων, ἐπωφελούμενοι τὸ ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων μῖσος αὐτῶν καὶ πείσαντες αὐτοὺς διὰ παντοίων ἐπαγγελιῶν νὰ ἐπιδείξωσι δημοσίᾳ τὸν ἱερὸν αὐτῶν ζῆλον ὑπὲρ τῆς τιμῆς τοῦ θεοῦ διὰ διαμαρτυρίας ἐναντίον των Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ πιθανώτατα ὑπῆρξαν καὶ παρὰ τοῖς Ἀμφισσεῦσιν ἄνθρωποι ἐνεργοῦντες ἐκ συνεννοήσεως πρὸς τοὺς Θηβαίους, ἐπειδὴ ἡ ἀπρεπὴς βιαιότης καὶ ἡ προκλητικὴ ὁρμὴ τοῦ Λοκροῦ ἀντιπροσώπου συμβιβάζεται μετὰ τῆς ἐξελίξεως τοῦ δράματος ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε πάντως δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὰ γενόμενα ἁπλῶς τυχαῖα. Ἄλλως δὲ ὑπῆρχεν ἐν Λοκρίδι καὶ φατρία εὐσεβῶν συνταξσομένη μετὰ τοῦ Κοττύφου [1].

Σαφέστερα δὲ ἀπέβησαν τὰ γενόμενα ἀφ' ἧς ὥρας παρῆλθεν ἐπὶ τὴν σκηνὴν ὁ Αἰσχίνης, ὅπως ἀναλάβῃ πρόσωπον πρωταγωνι-

[1] Περὶ τῶν ἐν Ἀμφίσσῃ εὐσεβῶν, ὧν τὴν κάθοδον ᾐτήσατο ὁ Κόττυφος, ἴδε **Αἰσχίνου** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 129. Εἶνε δὲ λίαν πιθανὸν, ὅτι οἱ δι' εὐσέβειαν φεύγοντες, ὧν τὴν κάθοδον ἐπιμόνως ἀπῄτουν οἱ Ἀμφικτύονες, εἶνε αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ μετὰ τῶν φιλιππιζόντων προκαλέσαντες τὴν ὅλην καταστροφὴν καὶ ἀμέσως κατόπιν ἐκβληθέντες ὡς προδόται· εἰς τούτους δ' ἀντιτάσσονται ἔπειτα ὡς ἄλλη φατρία οἱ ἐναγεῖς.

στοῦ. Ὑποκρίνεται δὲ τὸν ἐκπληττόμενον καὶ μόνον ἐξ ἀορίστου φήμης μανθάνει δῆθεν περὶ μελετωμένης ἐπιθέσεως ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν· μόνον δὲ ὅτε ἤκουσε τῆς κατηγορίας τῶν Ἀθηναίων, ἐπέρχεται εἰς αὐτὸν αἴφνης ἡ ἔμπνευσις περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιτυχοῦς ἀντεπιθέσεως ἐναντίον τῶν θρασέων κατηγόρων. Καὶ ταῦτα πάντα εἶνε παρεσκευασμένα ἐκ τῶν προτέρων ἀπὸ μακροῦ, ὅπως, ἀποχωρούντων τῶν συναντιπροσωπευόντων ἐν τῷ συνεδρίῳ τὰς Ἀθήνας συμπολιτῶν, παρασχεθῇ εἰς αὐτὸν ἡ εὐκαιρία νὰ γείνῃ μόνος κύριος τῶν πραγμάτων. Διὸ βλέπομεν αὐτὸν κατέχοντα ἀμέσως ἅπαντα τἀναγκαῖα κείμενα πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ἄγους τῶν Ἀμφισσέων. Ἡ δ' ἐν Δελφοῖς ἀνάθεσις τῶν ἀσπίδων ἦτο προφανῶς ζήτημα ὅλως ἀδιάφορον, περὶ οὗ οὐδ' ἔγεινε κἂν λόγος κατόπιν μετὰ τὴν ἐκ συμπαιγνίας χρῆσιν τοῦ ἐπεισοδίου ἐκείνου πρὸς τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα.

Οἱ δὲ Ἀμφισσεῖς ἐνέπεσον εἰς τὴν παγίδα, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ διηνεργήθησαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Κοττύφου, ἀνθρώπου τελείως ἐξαρτωμένου ἀπὸ τοῦ Φιλίππου, μετὰ σπουδῆς ἀκαθέκτου καὶ βιαιοπραγίας ἧτις μόνον σκοπὸν εἶχε νὰ ἐξερεθίσῃ τοὺς ἀτυχεῖς Ἀμφισσεῖς πρὸς νέαν ἱεροσυλίαν καὶ ματαιώσῃ πᾶσαν τυχὸν προσπάθειαν πρὸς διαλλακτικὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς. Ὁ δ' ἐκ φύσεως ὑποκριτικὸς Αἰσχίνης ἔχαιρε τὰ μέγιστα εὑρίσκων εὐκαιρίαν νὰ παρουσιασθῇ δῆθεν ὡς θερμὸς φιλόπατρις, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς πατρίου πόλεως, ἐν ᾧ ἀπ' ἐναντίας ἠσχολεῖτο νὰ ἐπισύρῃ κατ' αὐτῆς τὴν μεγίστην συμφοράν. Πράγματι δὲ ἀπὸ τῆς ὥρας καθ' ἣν προεκάλεσε τὸν πρὸς ἐξολόθρευσιν τῆς Ἀμφίσσης πόλεμον δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία, ὅτι ἐχάρασσε τὴν ὁδὸν πρὸς κάθοδον τοῦ Φιλίππου εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι ἡ πάτριος αὐτοῦ πόλις ἡ ἐν πολέμῳ πρὸς τὸν Φίλιππον εὑρισκομένη ἔμελλεν ἀναγκαίως διὰ τῆς ἐνεργείας ἐκείνης τοῦ Αἰσχίνου νὰ περιστῇ εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Περὶ ἑνὸς δὲ μόνου ζητήματος δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία, ἂν ἐνήργησεν οὕτως ἐξ ἐπιθυμίας ἐκδικήσεως ἐναντίον τῶν ἀντιπάλων, οἵτινες εἶχον κατι-

σχύσει αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις, ἢ ἕνεκα δικασμοῦ παρὰ τοῦ Φιλίππου, καθ' ἃ κατηγόρει αὐτὸν ὁ Δημοσθένης [1]. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἑρμηνεύσωμεν τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ κατὰ τὸν ἐπιεικέστατον τρόπον, ἀποδεχόμενοι δῆλα δή, ὅτι τὴν προξένγισιν μακεδονικῆς στρατιᾶς ἐθεώρει τὸ ἄριστον τῶν μέσων χάριν καταλύσεως τῆς φατρίας τῶν φιλοπολέμων, καὶ πάλιν τὴν τοιαύτην χρῆσιν τοῦ πατρίου ἐχθροῦ ὀφείλομεν νὰ καταδικάσωμεν ὡς αἰσχρὰν προδοσίαν. Ἀλλ' ὁ Αἰσχίνης δὲν ἔγεινε προδότης ἕνεκα λόγων πολιτικῶν, ἀλλ' ἕνεκεν ἀφορμῶν ἰδιωτικῶν. Ὢν ἐκ φύσεως ἄστατος τὸν χαρακτῆρα καὶ ἐστερημένος πρωτοβουλίας, προσεχώρει πάντοτε εἰς ἄνδρας δι' ὧν ἤλπιζεν ὅτι ἔμελλε νὰ εὕρῃ εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδείξῃ λαμπρῶς τὰ χαρίσματα αὐτοῦ καὶ πρωταγωνιστήσῃ, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ ἀπ' εὐθείας καὶ ἐξ ἰδίας δυνάμεως, καίπερ κεκτημένος πλεῖστα ὅσα προσόντα. Κενοδοξία ἦτο τὸ κύριον ἐλατήριον τῶν πράξεων αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς εἰς τὴν Πέλλαν πρεσβείας εἶχε τυφλωθῇ ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τοῦ Φιλίππου, καὶ οὐδαμῶς ἐδίσταζε νὰ ἐπικουρῇ εἰς τὰς προθέσεις τοῦ βασιλέως, ὅπως οὕτω κορέσῃ τὴν ἀκοίμητον αὐτοῦ φιλοδοξίαν καὶ ἀξιωθῇ ἰδιωτικῶν ὠφελειῶν. Ὑπερευδοκιμηθεὶς δὲ ὀσημέραι μᾶλλον ἕνεκα τῆς ἐξαιρέτου ὑπεροχῆς τοῦ Δημοσθένους, ἐπεζήτει νέαν εὐκαιρίαν ἀναδείξεως, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὤκνησε νὰ συμμετάσχῃ τῆς σκευωρίας ἐκείνης, ἥτις, εἴτ' ἐν Θήβαις εἴτ' ἐν Δελφοῖς εἴτ' ἐν Ἀθήναις βυσσοδομευθεῖσα, ὑπῆρξε πάντως προδοτικὴ συμμαχία ἁπάντων τῶν φιλιππιζόντων χάριν προσελκύσεως στρατιᾶς μακεδονικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν γῆν καὶ παραδόσεως τῆς περὶ τῶν τυχῶν τῆς Ἑλλάδος ἀποφάσεως εἰς τὸν βασιλέα.

Μετὰ δὲ τὴν συντέλεσιν πάντων ἐκείνων, ὅσα ὁ βασιλεὺς Φί-

[1] Ἡ συνηγορία ὑπὲρ τοῦ Αἰσχίνου καὶ ἡ ἀπόκρουσις τῶν κατ' αὐτοῦ ἐπιρριφθεισῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ὑπονοιῶν, ἣν ἀνέλαβεν ὁ Spengel (Demosthenes' Vertheidigung des Ktesiphon) δὲν ἠδυνήθη νά με πείσῃ. [Ὁ δὲ F. Castets Eschine l'orateur. Ἐν Παρισίοις. 1875 σ. 103 ἰσχυρίζεται, ὅτι ὁ Αἰσχίνης ἐνήργησεν ἐκ κενοδοξίας καὶ ἀφελείας μᾶλλον ἢ ἕνεκα προδοσίας].

λιππος ἀνέμενεν ἐν συνετῇ ἐπιφυλάξει, δὲν ἀνέστειλεν ἐπὶ πλέον τὴν προχώρησιν αὐτοῦ. Εἶχε δὲ ἤδη παραδώσει τὴν λοκρικὴν Νίκαιαν εἰς τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ οὕτω γείνει κύριος τῶν Θερμοπυλῶν[1]. Ἀρχομένου δὲ τοῦ χειμῶνος κατέλαβεν ἁπάσας τὰς παρόδους τὰς ἀγούσας εἰς τὰ ἔνδον τῆς Ἑλλάδος. Ὁ δὲ παρατηρῶν μετὰ προσοχῆς τὰς στρατιωτικὰς κινήσεις ἐν ταῖς παραμεθορίοις χώραις, τὴν πολυπραγμοσύνην τοῦ βασιλέως καὶ τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ, τὴν μεγάλην σύνεσιν, μεθ' ἧς ἔγειναν ἔναρξις τῆς στρατείας, καὶ τὰ πλήθη τῆς στρατιᾶς τὰ συγκεντρούμενα κατὰ μικρὸν κατενόει πάντως, ὅτι ἐσκοπεῖτό τι σπουδαιότερον τῆς τιμωρίας τῆς ἀφανοῦς λοκρικῆς πόλεως, ἥτις ἀνεφέρετο ὡς πρόσχημα τῆς στρατείας. Μετ' οὐ πολὺ δ' ἔμελλον νὰ πεισθῶσι περὶ τούτου καὶ οἱ ἀπώτερον τῶν συνόρων οἰκοῦντες.

Καὶ δὴ ἐκ τῶν Θερμοπυλῶν ἄγουσιν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἑλλάδος διάφοροι ὁδοί. Μία δὲ αὐτῶν, ὁρμωμένη ἀπὸ τῆς παρὰ τὴν Ἡράκλειαν, τὴν ἀρχαίαν Τραχῖνα, ὀρεινῆς γωνίας, ἄγει εἰς τὴν δωρικὴν τετράπολιν, ἐκεῖθεν δὲ, διαβαίνουσα δευτέραν τινὰ πάροδον μεταξὺ Παρνασσοῦ καὶ Κόρακος, βαίνει πρὸς τὴν Ἄμφισσαν, ἥτις ἔκειτο ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς παρόδου ἐκείνης ἔξοδον. Ἡ ὁδὸς δὲ αὕτη εἶνε ἡ κατὰ βραχυτάτην διεύθυνσιν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον τέμνουσα τὸν ἰσθμὸν τὸν χωρίζοντα τὸν Μαλιακὸν κόλπον ἀπὸ τοῦ Κρισσαίου.

Ταύτην δὲ τὴν ὁδὸν τρεπόμενος ὁ Φίλιππος, δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ διέλθῃ διὰ τῶν Θερμοπυλῶν, οὐδὲ ὑποχρεοῦτο νὰ προσεγγίσῃ ὅλως εἰς τὰνατολικὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ὅμως διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης προέπεμψε μόνον μέρος τῆς στρατιᾶς· τὸ δὲ μέγα πλῆθος αὐτῆς ἤγαγε διὰ τῶν Θερμοπυλῶν πρὸς τὰ νοτιοανατολικὰ διὰ τῶν ὀρέων τῶν ἐκτεινομένων ἀπὸ τῆς Φθιώτιδος πρὸς τὸν εὐβοϊκὸν κόλπον, τῶν παρωρειῶν τοῦ Καλλιδρόμου καὶ τῆς Κνημῖδος, δι' ὧν διέρχονται αἱ πρὸς τὴν Φωκίδα καὶ τὴν Βοιωτίαν ἄγουσαι πάροδοι. Ἡ δὲ σπουδαιοτάτη τῶν παρόδων τούτων ἐπερατοῦτο

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 512.

παρὰ τὴν Ἐλάτειαν. Πρὶν ἢ δὲ περιέλθῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀσφαλὴς εἴδησις περὶ τῶν κινήσεων τῆς στρατιᾶς, ὁ βασιλεὺς εὑρίσκετο ἤδη αἴφνης ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Κηφισοῦ, ἐν ᾗ μετὰ τὴν ἐρήμωσιν τῆς Φωκίδος οὐδεμιᾶς ἔτυχεν ἀντιστάσεως. Ἡ Ἐλάτεια ἡ ἐπικαιροτάτη τῶν πόλεων παρὰ τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ ὄρους τοῦ ἀποτελοῦντος τὸ σύνορον, ἡ ὀχυρὰ κλεῖς τῆς κυρίας παρόδου καὶ τῆς ὅλης μέσης Ἑλλάδος ὠχυρώθη ἐν σπουδῇ· κάτω δὲ τῆς πόλεως ἐστρατοπέδευσεν ὁ Φίλιππος, χαρακώσας τὸ στρατόπεδον [1]. Ἐκεῖθεν δ' ἐδέσποζε τοῦ πεδίου τοῦ Κηφισοῦ, ὅπερ μεταξὺ τῆς Ἐλατείας καὶ τῆς ἀπέναντι παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ κειμένης Τιθόρας ἔχει τὸ μέγιστον εὖρος. Ἔχων δὲ ἀκίνδυνον τὴν ὑποχώρησιν καὶ ἀσφαλῆ τὴν μετὰ τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Μακεδονίας ἐπικοινωνίαν, εἶχε συγχρόνως εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ τἀπὸ τῆς εὐφόρου κοιλάδος ἀγαθά, ἀρίστας νομὰς διὰ τὸ ἱππικὸν καὶ χῶρον εὐρύτατον πρὸς ἐλευθέραν κίνησιν τῆς στρατιᾶς. Καὶ δὴ ἐξ ἑνὸς μὲν εἶχε πρὸς βορρᾶν τῆς κοιλάδος τοῦ Κηφισοῦ εὔκολον ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς Δωρίδος καὶ τῶν στενῶν τῶν ἐξ αὐτῆς διὰ τοῦ Κυτινίου ἀγόντων εἰς τὴν Ἄμφισσαν, ἐξ ἑτέρου δὲ, ἤτοι κατὰ τὸν πρὸς νότον ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ, εἶχε τὰ σύνορα τῆς Βοιωτίας ἐγγύτατα οὕτως, ὥστ' ἐδέσποζε τῶν Θηβῶν χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ βλάψῃ τὴν Θηβαϊκήν. Διὰ δὲ τῆς καταλήψεως τῆς Ἐλατείας ὁ Φίλιππος εἶχεν ἀποβάλει τὸ προσωπεῖον, ἔγεινε δὲ κύριος τῆς ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀρίστης τῶν θέσεων χά-

[1] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 140. Ἡ κατάληψις τῆς Ἐλατείας ὑπὸ τοῦ Φιλίππου συνέβη τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 339 π. Χ. (Westermann εἰς ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 152. Ἡ δὲ ὀχύρωσις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ἐθεωρήθη, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ἐγειναι ἤδη τῷ 344 π. Χ. Ἴδε ***Δημοσθένους*** Κατὰ Φιλίππου Β' 14. Τὰ δ' ἐπακολουθήσαντα γεγονότα συνέβησαν κατὰ τὸν Köchly [ἐν τῷ Neues Schweizerisches Museum Τόμ. Β' σ. 37] παρὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ***Πλουτάρχου*** (ἐν Βίῳ Δημοσθένους 18) κατὰ τὴν ἑξῆς ἀκολουθίαν. Ἅλωσις τῆς Ἐλατείας τῷ 339-338 π. Χ.—Κατάληψις τῶν χειμαδίων.—Διαπραγματεύσεις μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν.—Ἔξοδος τῶν Ἀθηναίων.—Συμπλοκαὶ χειμεριναί.—Στρατεία εἰς τὴν Ἄμφισσαν, τὸ ἔαρ.—Σκευωρίαι ἐν Ἀθήναις.—Νέαι διαπραγματεύσεις.—Ἐκκίνησις τῆς στρατιᾶς ὑπὸ τὸν Ἀντίπατρον.—Ἐπιστροφὴ τοῦ Φιλίππου εἰς τὴν Φωκίδα.—Εἰσέλασις εἰς τὴν Βοιωτίαν.—Μάχη παρὰ τὴν Χαιρώνειαν.

ριν καταπολεμήσεως τῆς τε δυτικῆς καὶ τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος. Ἔκτοτε δὲ ἦτο καταφανὲς, ὅτι δὲν ἐμελέτα νὰ περιορισθῇ εἰς στρατείαν σκοπὸν ἔχουσαν μόνον τὴν ἐξολόθρευσιν τῆς Ἀμφίσσης.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι εἶχον μὲν νουθετηθῇ ἤδη ἐγκαίρως ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους εὐθὺς ὡς εἶχεν ἐκδηλωθῇ τὸ προδοτικὸν σχέδιον νέου ἱεροῦ πολέμου. Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶχε διαταραχθῇ ἡ ἀμεριμνησία αὐτῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑπελάμβανον, ὅτι ὁ περὶ τῆς Ἀμφίσσης ἀγὼν ἔμελλε τό γε νῦν ἔχον νὰποτρέψῃ ἀπ' αὐτῶν τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου. Ἀλλ' ἡ πλάνη αὕτη διελύθη αἴφνης ἀποτόμως. Διὰ μιᾶς δ' ἐφαντάσθησαν, ὅτι ἡ ἐχθρικὴ στρατιὰ εὑρίσκετο ἤδη πρὸ τῶν πυλῶν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ παρίσταντο ἤδη πρὸ αὐτῶν ἀμέσως ἅπασαι αἱ συμφοραὶ τοῦ πολέμου, ὃν θαρροῦντες εἶχον ψηφίσει καθ' ὃν χρόνον ὁ ἐχθρὸς ἠγωνίζετο ἐν τῇ ἀπώτατα κειμένῃ Θράκῃ.

Ἦτο ἑσπέρα, διηγεῖται ὁ Δημοσθένης [1], ὅτε ἦλθέ τις ἀγγέλλων εἰς τοὺς πρυτάνεις, ὅτι εἶχε καταληφθῇ ἡ Ἐλάτεια. Εὐθὺς δ' ἐξανέστησαν πάντες ἀπὸ τοῦ κοινοῦ δείπνου, καὶ ἄλλοι μὲν ἐξεδίωκον ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας καὶ ἥναψαν μεγάλην πυρκαϊὰν, ὅπως φρυκτωρήσωσι κίνδυνον εἰς τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἄλλοι δὲ μετεπέμποντο τοὺς στρατηγοὺς καὶ ἐκάλουν τὸν σαλπιγκτήν. Ἡ δὲ πόλις ἦτο πλήρης θορύβου. Τὴν δ' ὑστεραίαν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ οἱ μὲν πρυτάνεις ἐκάλεσαν τὴν βουλὴν εἰς τὸ βουλευτήριον, οἱ δὲ πολῖται ἐπορεύθησαν ἐν σπουδῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πρὶν ἢ ἡ βουλὴ ἀποφασίσῃ τι καὶ προβουλεύσῃ, πᾶς ὁ δῆμος ἐκάθητο ἤδη ἐν τῇ Πνυκὶ ἀνυπομονῶν. Καὶ μετὰ ταῦτα, ὅτε ἦλθον οἱ βουλευταὶ, καὶ οἱ πρυτάνεις ἀπήγγειλαν τὰ προηγγελμένα εἰς αὐτοὺς καὶ ἤγαγον εἰς τὸ μέσον τὸν ἄγγελον, ὅπως ἐπαναλάβῃ αὐτὸς τὸ ἄγγελμα, τότε ἠρώτησεν ὁ κήρυξ Τίς

[1] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 169. Τὴν αὐτὴν σκηνὴν εἶχε περιγράψει καὶ ὁ ***Ὑπερείδης***. Ἴδε [C. Müller] Oratores Attici [ἐκδ. ***Διδότου***] Τόμ. Β' σ. 387 ἀπόσπ. 37).

ἀγορεύειν βούλεται; Ἐπειδὴ δὲ δὲν ὑπῆρχε προβούλευμα τῆς βουλῆς, τὰ πάντα ἐξηρτῶντο ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δήμου. Ἀλλ' οὐδεὶς ὅμως ἀνίστατο, ὅπως λάβῃ τὸν λόγον, καὶ τοῦ κήρυκος πολλάκις ἐρωτῶντος, καίτοι ἅπαντες μὲν οἱ στρατηγοὶ παρῆσαν, εὑρίσκοντο δὲ παρόντες ἅπαντες οἱ ῥήτορες καὶ ἡ πατρὶς ἐκάλει διὰ τῆς κοινῆς φωνῆς τὸν μέλλοντα νὰ συμβουλεύσῃ ὑπὲρ σωτηρίας, ἔμενον ὅμως πάντες ἄφωνοι, τεταραγμένοι ὑπὸ τοῦ καταπληκτικοῦ συμβάντος καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ σκεφθῶσιν. Ἁπάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐστράφησαν τότε πρὸς τὸν Δημοσθένην. Μετὰ δὲ μακρὰν καὶ ὀδυνηρὰν σιωπὴν, μαρτυροῦσαν καταφανῶς τὴν γενικὴν ταραχὴν καὶ κατάπληξιν, ὑπῆρξε πολὺ μεγαλειτέρα ἡ αἴσθησις ἣν ἐνεποίησεν, ὅτε, ἀναβὰς τέλος ἐπὶ τὸ βῆμα, δὲν περιωρίσθη εἰς ἀμφιρρεπεῖς καὶ ἀβεβαίας προτάσεις, ἀλλ' ἐξέθηκε μετὰ θάρρους, σαφηνείας καὶ ἐν τάξει πάνθ' ὅσα ἐπέβαλλεν ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀσφάλεια τῆς πόλεως. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατώρθωσε μετὰ θαυμασίας ἀγχινοίας νὰ ἐπωφεληθῇ τὸν κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν κατέχοντα τοὺς πολίτας τρόμον, ὅπως ἐπιτύχῃ τὸ πάντων σπουδαιότατον, τὴν μετὰ τῶν Θηβαίων συμμαχίαν.

Ὁ Δημοσθένης δὲν εἶχε μὲν μείνει καὶ αὐτὸς ἀπηλλαγμένος τῆς πρὸς τὰς Θήβας δυσμενείας τῆς κατεχούσης ἅπαντας τοὺς Ἀθηναίους· εἶχε δὲ θεωρήσει τοὺς ἀρχαίους φίλους τῶν Περσῶν ὡς τοὺς φυσικοὺς καὶ τοῦ νέου ἐχθροῦ τῆς χώρας συμμάχους καὶ ὑπολάβει αὐτοὺς ἀνικάνους νὰ συναισθανθῶσι τὸ ἐθνικὸν συμφέρον. Ἀλλ' ὅμως ἦτο ἀνέκαθεν διάνοια μεγάλη καὶ καρδία διαπνεομένη ὑπὸ ἀγνῶν ἑλληνικῶν αἰσθημάτων, ὥστε καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ παρασυρθῇ ὑπὸ τυφλοῦ μίσους. Ἡ συντήρησις τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἦτο τῶν κυριωτάτων αὐτοῦ μεληµάτων, καὶ κατὰ ταῦτα μόνον μετὰ μεγάλης ἐπιφυλάξεως ἐπεδείκνυε, καθ' ἃ ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐν τῷ λόγῳ Περὶ εἰρήνης [1] ῥητῆς αὐτοῦ παρακλήσεως πρὸς τοὺς συμπολίτας, νὰ μὴ θορυβήσῃ μηδεὶς διακόπτων αὐτὸν πρὶν ἢ ἀκούσῃ, καὶ ταῦτα ἐν ᾧ οὐδὲν ἄλλο ἐξέφρασεν ἢ τὴν προσδο-

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 412 κ. ἑ.

κίαν, ὅτι μέλλει νὰ ἔλθῃ ποτὲ χρόνος καθ' ὃν οἱ Θηβαῖοι δὲν θὰ εἶνε πρόθυμοι νὰ στρατεύωσι μετὰ τοῦ Φιλίππου ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν [1].

Τὰ δὲ συμβάντα κατὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη ἐπεκύρωσαν τοὺς λόγους αὐτοῦ. Μετὰ τὴν εἰρήνην ἐπῆλθεν ἐν Θήβαις μεταβολὴ τῆς κοινῆς γνώμης, καὶ ἤρχισεν ἡ συγκρότησις ἐθνικῆς φατρίας. Ταῦτα δὲ πάντα δὲν διέφυγον τὸ ἄγρυπνον ὄμμα τοῦ Δημοσθένους. Διὸ καὶ ἐν τῇ γνώμῃ αὐτοῦ ἐπῆλθε μεταβολὴ [2], καὶ ἡ ἀντίθεσις δὲ πρὸς τὸν Αἰσχίνην συνετέλεσεν εἰς προαγωγὴν τῆς μετατροπῆς ταύτης, ἐπειδὴ τὴν φαυλότητα τοῦ Αἰσχίνου διέγνω κυρίως ἐκ τοῦ μεγάλου ζήλου ὃν κατέβαλλεν, ὅπως ὑποθάλπῃ τὴν πρὸς τοὺς γείτονας ἔχθραν, ἐξερεθίζῃ τοὺς Ἀθηναίους ἐναντίον τῶν Θηβαίων, εὑρύνῃ ὁσημέραι μᾶλλον καὶ καθιστάνῃ ἀνήκεστον τὴν ῥῆξιν καὶ ἐξωθήσῃ τὸ καθ' ἑαυτὸν ὅσον τὸ δυνατὸν μᾶλλον τοὺς Θηβαίους εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐχθροῦ. Ἕνεκα δὲ τούτων τῶν λόγων πολὺ μᾶλλον ἔμπεδος ἀπέβη ἡ γνώμη τοῦ Δημοσθένους καὶ ἐπιεικεστέρα ἡ περὶ τῶν Θηβαίων κρίσις αὐτοῦ, καὶ μετὰ πολλῷ μεγαλειτέρας παρρησίας διέγνω τὴν ἀξίαν τῆς γείτονος πόλεως. Ἐν δὲ τῷ λόγῳ Περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ συμβουλεύει τοὺς Θηβαίους νὰ προφυλάσσωνται καὶ νὰ μὴ ἐμπιστεύωνται εἰς τὰς ἐνδείξεις φιλίας τοῦ Φιλίππου [3], εἰ καὶ τότε αἱ πρὸς αὐτοὺς διαθέσεις τῶν Ἀθηναίων ἦσαν οὕτω δυσμενεῖς, ὥστε ὁ Δημοσθένης, παρορμῶν τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἐπιζητήσωσι συμμάχους καὶ ἐπικουρίαν ἀπανταχοῦ, οὐδ' αὐτῆς τῆς Περσίας ἐξαιρουμένης, δὲν ἐτόλμησε νὰ μνημονεύσῃ τῶν Θηβαίων.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Ἐλατείας τὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Τότε οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπιζητήσωσιν ἐπικουρίαν μακρόθεν· τότε οἱ πλησιέστατοι τῶν γειτόνων ἠδύναντο μόνοι νὰ παράσχωσι βοήθειαν· τότε διὰ μιᾶς πᾶσα σωτηρία

[1] ***Δημοσθένους*** Περὶ εἰρήνης **15**.

[2] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. **435**.

[3] ***Δημοσθένους*** Περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ **63**.

ὑπελήφθη ἐγκειμένη ἐν τῇ μετὰ τῶν Θηβῶν συμμαχίᾳ. Διὸ ὁ Δημοσθένης ἠξίωσε τότε νὰ γείνῃ ἀμελλητὶ ἔναρξις λόγων πρὸς τοὺς Θηβαίους περὶ καθομολογήσεως συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας[1]· συγχρόνως δὲ προέτεινε τὴν παρασκευὴν συμπάντων τῶν πολιτῶν καὶ τὴν ἐξόρμησιν αὐτῶν εἰς τὰ σύνορα τῆς Βοιωτίας[2]. Ἀλλὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τούτων μετὰ τῆς προσηκούσης δραστηριότητος ὑπῆρχεν ἀνάγκη ἀνωτέρας ἀρχῆς περιβεβλημένης ἔκτακτον ἐξουσίαν. Προέτεινε λοιπὸν τὴν κατὰ τὸν χρόνον τοῦ πολέμου κατάστασιν ἀρχῆς δέκα πρέσβεων, οἵτινες μετὰ τῶν στρατηγῶν ἔμελλον νὰ διοικῶσι τὰ τῆς πολιτείας δίκην κυρίων κατὰ τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν κρίσιν[3]. Καὶ εἰς μὲν τὸν Δημοσθένην ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ δήμου ἡ προεδρία τῆς ἐπιτροπείας ταύτης τῆς κοινῆς σωτηρίας[4], συμπαρεζεύχθησαν δ' εἰς αὐτὸν ἄνδρες ὁμόφρονες. Οὕτω δὲ ὁ Δημοσθένης ἦτο νῦν ὁ ἄρχων τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τὰ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως ἐπετέθησαν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ.

Πρώτη δὲ φροντὶς τοῦ Δημοσθένους ὑπῆρξεν ἡ μετάβασις εἰς τὰς Θήβας. Ἐκεῖ δ' εὗρε συνηγμένους τοὺς πρέσβεις τῶν βοιωτικῶν πόλεων, ἀλλὰ καὶ πρεσβείαν τοῦ Φιλίππου, ἧς ἡγεῖτο ὁ πανοῦργος Πύθων[5], ἀνὴρ εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐπιτήδειος νὰναρριπίσῃ μὲν πᾶσαν τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν Θηβαίων ὑπολειπομένην ἔχθραν ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων, νὰ συστήσῃ δ' εἰς αὐτοὺς ὅσον ἔνεστι σθεναρῶς τὴν μετὰ τῶν Μακεδόνων συμμαχίαν. Ἀληθῶς δ' εἰς τὸν Φίλιππον ἔμελλε νὰ εἶνε λίαν δυσάρεστος ἡ συμμαχία

[1] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 178.

[2] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 177.

[3] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 178· χειροτονῆσαι δέκα πρέσβεις, καὶ ποιῆσαι τούτους κυρίους μετὰ τῶν στρατηγῶν καὶ τοῦ πότε δεῖ βαδίζειν ἐκεῖσε καὶ τῆς ἐξόδου.

[4] [Ὑπονοεῖ ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς τὸ ἐν τοῖς χρόνοις τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως Comité de salut public, καὶ παραβάλλει πρὸς αὐτὸ τοὺς τότ' ἐν τῇ ἐσχάτῃ ὥρᾳ καταστάντας ἄνδρας. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ. 669].

[5] Πρέσβεις τοῦ Φιλίππου ἐστάλησαν εἰς τὰς Θήβας ὁ Πύθων (***Διοδώρου Σικελιώτου*** XVI, 85), ὁ Ἀμύντας καὶ ὁ Κλέαρχος (***Μαρσύας*** παρὰ ***Πλουτάρχῳ*** ἐν Βίῳ Δημοσθένους 18, ἀπόσπ. 7).

Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν, αἵτινες ἦσαν αἱ πόλεις αἱ ἔχουσαι ἀκόμη πολίτας ἀξιομάχους, ἡ δὲ συνδιαλλαγὴ τῶν δύο πόλεων, ἐπερχομένη χάριν ἐθνικῆς ἐξεγέρσεως, ἦτο ἠθικὴ ἧττα τῆς ἀμφικτυονικῆς ἐνεργείας τοῦ βασιλέως καὶ συγχρόνως μεγίστη παρακώλυσις τῆς ἐκτελέσεως τῶν πολεμικῶν αὐτοῦ σχεδίων. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεὺς προέβη εἰς τὸ ἔργον μετὰ μεγίστης ἐπιφυλάξεως. Ἐπωφελήθη δὲ τὴν ἐγγὺς στρατοπέδευσιν τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ, ὅπως ἀξιώσῃ μετ' αὐστηρότητος μεγάλα. Δὲν προέβη δὲ ὡς βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων, ἀλλ' ὡς κοινωνὸς τῆς ἑλληνικῆς ἀμφικτυονίας, καὶ ὁ πρέσβυς αὐτοῦ συνωδεύετο ὑπὸ πρέσβεων τῶν ἑλληνικῶν πολιτειῶν [1]. Οὐδ' ἀπήτησε κἂν παρ' αὐτῶν συμμαχίαν ἐνεργόν, ἀλλὰ μόνον οὐδετερότητα ἐν τῷ πολέμῳ ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἄδειαν διαβάσεως διὰ τῆς Βοιωτίας. Καὶ ἐν μὲν περιπτώσει ἀποδοχῆς τῶν προτάσεων αὐτοῦ ὑπέσχετο λάφυρα καὶ προσάρτησιν χώρας, ἐν δὲ περιπτώσει ἀρνήσεως τῶν Θηβαίων ἀπεδείκνυεν ἅπαντα τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ἅτινα κυρίως ἔμελλον νὰ ἐπινεμηθῶσι τὴν Βοιωτίαν.

Ὁ δὲ Δημοσθένης τίν' ἀντισηκώματα ἠδύνατο νὰ ἐπιρρίψῃ εἰς τὴν ζυγόν; Οὔτε νὰ ἐκφοβήσῃ εἶχε τρόπον, οὔτε νὰ σαγηνεύσῃ, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ ἐπαγγελθῇ ὠφελήματα, ἀλλ' ἤρχετο μόνον ὅπως ἀπαιτήσῃ θυσίας καὶ προτείνῃ πολεμικὰς συμφοράς. Ἄλλως δὲ ἦτο ξένος εἰς τοὺς πολίτας, καὶ, ἅτε ὢν Ἀθηναῖος, ἐτύγχανε τῆς δυσπιστίας πάντων. Αἱ Ἀθῆναι ἦσαν ὅλως ἐγκαταλελειμμέναι ἐν τῷ κατὰ τοῦ βασιλέως ἀγῶνι. Εὐκολώτατον λοιπὸν ἦτο νὰ ὑπολῃφθῇ ὁ Δημοσθένης ἐπιζητῶν χάριν διασώσεως τῶν Ἀθηνῶν, αἵτινες εἶχον προκαλέσει τὸν πόλεμον, νὰ καταστήσῃ συμμετόχους τοῦ κινδύνου καὶ τοὺς Θηβαίους, καὶ δὴ ἐν πολέμῳ, καθ' ὃν αἱ Θῆβαι ἦσαν ἀμέσως καὶ κυριώτατα ἐκτεθειμέναι εἰς κίνδυνον, ἐπειδὴ

[1] Ἦσαν δὲ πρέσβεις [τῶν Μακεδόνων, τῶν Θεσσαλῶν, τῶν Αἰνιάνων, τῶν Αἰτωλῶν, τῶν Δολόπων καὶ τῶν Φθιωτῶν]. Ἴδε ***Φιλόχορον*** [παρὰ ***Διονυσίῳ Ἁλικαρνασεῖ*** Πρὸς Ἀμμαῖον I, 11] ἀπόσπ. 135 [C. Müller Fragmenta Historicorum Graecorum Τόμ. Α' σ. 406].

αἱ Ἀθῆναι αὐταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ καταπολεμηθῶσιν ἐπιτυχῶς ἄνευ στόλου.

Καὶ ὅμως ἐνίκησεν ὁ Δημοσθένης ἐν τῇ κρισίμῳ συνεδρίᾳ τοῦ βοιωτικοῦ συνεδρίου. Καὶ ὅμως κατώρθωσε νὰ κηρύξῃ τὸ κοινὸν καθῆκον τοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τιμῆς καὶ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος καὶ συγχρόνως ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀνεξαρτησίας μετὰ δυνάμεως λόγου οὕτω δαιμονίας, ὥστε συνήρπασε τὰς καρδίας τῶν Βοιωτῶν, ὥστε πᾶσα μικροθυμία καὶ πᾶς δισταγμὸς καὶ πᾶσα δυσαρέσκεια ἐξέλιπον, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Θηβαῖοι διεκάησαν ὑπὸ κοινῆς φλογὸς ἐνθουσιασμοῦ καὶ φιλοπατρίας, ἣν ἐξερρίπισεν ὁ Δημοσθένης[1]. Ἡ ἐπιτυχία δ' ἐκείνη τοῦ Δημοσθένους ὑπῆρξεν ἡ μεγίστη καὶ καλλίστη τῶν νικῶν αὐτοῦ, τὸ κατόρθωμα ἐκεῖνο ὅπερ ἀνήκει εἴπερ τι καὶ ἄλλο εἰς αὐτὸν καὶ μόνον καὶ εἶνε ὅλως ἴδιον ἑαυτοῦ ἔργον. Δὲν ἦτο δὲ μόνον ἐπιτυχία ἠθικὴ, ἀλλὰ καὶ ἀνδραγάθημα πολιτικὸν ἔχον μέγιστα ἐπακόλουθα. Πράγματι δὲ τὰ κατ' αὐτὴν τὴν τελευταίαν ὥραν διενεργηθέντα ὑπὸ τοῦ Φιλίππου μαρτυροῦσιν ἄριστα, ὅτι ὁ βασιλεὺς τὰ μέγιστα ἐμερίμνα περὶ παρακωλύσεως τῆς συμμαχίας ἐκείνης, εἶχε δὲ μετ' ἀσφαλείας ἐλπίσει, ὅτι αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ συνομολογηθῇ ἕνεκα τῆς ἀκατανικήτου ἔχθρας τῶν δύο γειτόνων πόλεων. Τούτων δὲ τεινουσῶν πρὸς ἀλλήλας τὰς χεῖρας πρὸς κοινὴν αὐτοῦ καταπολέμησιν, ἦτο δυνατὴ καὶ τῶν λοιπῶν πόλεων ἡ προσχώρησις, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει καθίστατο δυνατὴ ἐξέγερσις ἐθνικὴ καταβάλλουσα τὸ ἀξίωμα τοῦ Φιλίππου ἐν Ἑλλάδι καὶ ἄγουσα εἰς κίνδυνον ἁπάσας τὰς ἐπιτυχίας αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐν Θήβαις ἐσώζοντο ἀκόμη προφανῶς λείψανά τινα τοῦ φρονήματος, ὅπερ εἶχεν ἀφυπνίσει ὁ Ἐπαμεινώνδας καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ, εὐαισθησία τις ὑπὲρ

[1] *Θεόπομπος* παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν Βίῳ Δημοσθένους 18, ἀπόσπ. 239 (C. Müller Fragmenta Historicorum Graecorum Τόμ. Α' σ 319)· ἡ [δὲ] τοῦ ῥήτορος δύναμις, ἐκριπίζουσα τὸν θυμὸν αὐτῶν καὶ διακαίουσα τὴν φιλοτιμίαν ἐπεσκότησε τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ὥστε καὶ φόβον καὶ λογισμὸν καὶ χάριν ἐκβαλεῖν αὐτοὺς ἐνθουσιῶντας ὑπὸ τοῦ λόγου πρὸς τὸ καλόν.

μεγάλων ἰδεῶν, ἱκανότης ἀφοσιώσεως εἰς πνεύματα ὑπέροχα, συναισθήσεως τῆς μεγάλης ἐπιδράσεως τῆς γνησίας εὐγλωττίας καὶ ἀντιλήψεως τῆς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα ἀγάπης. Ἡ ἄκαμπτος ἔχθρα εἶχε διαλυθῆ, καὶ τοῦθ' ὅπερ ἐν προτέροις χρόνοις εἶχε πάντοτε ματαίως ἐπιδιωχθῆ τὸ μὲν πρῶτον διὰ τῆς βίας τῶν ὅπλων, ἔπειτα δὲ διὰ πολιτικῆς διαλλαγῆς παρά τε τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ παρὰ τῶν ἐν Ἀθήναις βοιωτιζόντων ἐπετεύχθη νῦν αἰσίως καὶ ἐν σπουδῇ, αἱ δὲ δύο γείτονες ἐκεῖναι χῶραι, ἃς ἡ φύσις προώρισε φανερώτατα πρὸς ἀμοιβαίαν συμπλήρωσιν ἀλλήλων καὶ αἵτινες ὤφειλον ἀφεύκτως νὰ συμπράξωσι χάριν κοινῆς ἀσφαλείας ὡμολόγησαν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ὥρᾳ ἀδελφικὴν πρὸς ἀλλήλας συμμαχίαν.

Οἱ πρέσβεις τοῦ Φιλίππου ἔλαβον ἀπάντησιν ἀρνητικήν, ἅπασαι δ' αἱ προτάσεις τοῦ Δημοσθένους ἔγειναν δεκταί. Οἱ Ἀθηναῖοι ἠγγυήθησαν εἰς τοὺς Θηβαίους τὴν ἀμείωτον διατήρησιν τῆς ἐν Βοιωτίᾳ ἡγεμονίας αὐτῶν, αἱ δὲ δαπάναι τοῦ πολέμου ἔμελλον νὰ κατανεμηθῶσι κατ' ἀναλογίαν· συγχρόνως δ' ἐψηφίσθη ἡ ἀνάκτισις τῶν πόλεων τῆς Φωκίδος καὶ ἡ κοινὴ ἐν τῷ πολέμῳ ἡγεμονία κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν[1]. Κατὰ ταῦτα ἡ ὁμολογηθεῖσα συμμαχία ὑπῆρξεν ἡ εὐγενεστάτη καὶ δικαιοτάτη τῶν διαπραχθεισῶν ποτε μεταξὺ πόλεων ἑλληνίδων, ἀτ' ἐρειδομένη εἰς τὴν ἀρχήν, ὅτι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κινδυνευούσης πατρίδος ὤφειλον νὰ κατασιγασθῶσι πᾶσαι αἱ μικροπρεπεῖς ἀντιζηλίαι. Καὶ οἱ μὲν Θηβαῖοι ἔτεινον τὴν χεῖρα, ὅπως ἀναστήσωσι καὶ πάλιν τοὺς Φωκεῖς, τὸ δὲ τεῖχος τὸ χωρίζον τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Βοιωτίαν κατέπεσεν, ἀμφοτέρωθεν δὲ τοῦ Κιθαιρῶνος, ἀπὸ τοῦ Σουνίου μέχρι τοῦ Παρνασσοῦ, ἐκράτει εἷς πόθος κοινός, μία καὶ μόνη

[1] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] **142** [-143]· ἔκδοτον [μὲν] τὴν Βοιωτίαν πᾶσαν ἐποίησε Θηβαίοις, γράψας ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐάν τις ἀφιστῆται πόλις ἀπὸ Θηβαίων, βοηθεῖν Ἀθηναίους Βοιωτοῖς τοῖς ἐν Θήβαις... δεύτερον δὲ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἀναλωμάτων τὰ μὲν δύο μέρη ὑμῖν ἀνέθηκεν... τὸ δὲ τρίτον μέρος Θηβαίοις.... καὶ τὴν ἡγεμονίαν τὴν μὲν κατὰ θάλασσαν ἐποίησε κοινήν... τὴν δὲ κατὰ γῆν... ἄρδην φέρων ἀνέθηκε Θηβαίοις.

θέλησις, ἡ δὲ θέλησις αὕτη ἦτο ἡ τοῦ Δημοσθένους, ὅστις συνέπραττεν ἐν ὁμοφροσύνῃ μετὰ τῶν εὐγενεστάτων ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους.

Ἔκτοτε δὲ ἵσταντο καὶ πάλιν, ὡς ἐν τοῖς χρόνοις τῶν περσικῶν πολέμων, ἀντιμέτωποι ἀλλήλων δύο συμμαχίαι, ὧν ἡ μία μὲν ἐτάσσετο μετὰ τοῦ ξένου βασιλέως, ἡ δὲ ἄλλη εἶχεν ἀπόφασιν νὰ γωνισθῇ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Διὸ παρίστατο ἀνάγκη κοινῆς ἀμύνης τῆς στενοτέρας ταύτης Ἑλλάδος καὶ χρήσεως τῶν φυσικῶν ἐρυμάτων τῆς χώρας χάριν τούτου τοῦ σκοποῦ. Κάτωθεν δὲ τῆς Ἐλατείας ἀποστενοῦται ἡ κοιλὰς τοῦ Κηφισοῦ, προεκβαλλούσης μὲν ἐκ τοῦ Παρνασσοῦ πρὸς τὸν ποταμὸν παρωρείας, ἥτις φέρει μέχρι καὶ τῆς σήμερον τὸ ὄνομα Παρώρι, ἄλλης δέ τινος ἐκ τοῦ ἀπέναντι κειμένου ὄρους, τῆς Κνημῖδος, παρ' ἣν παρώρειαν ἔκειτο ἡ πόλις Παραποτάμιοι. Τὴν πάροδον δὲ ταύτην κατέλαβον οἱ σύμμαχοι· αὗται δὲ ἦσαν νῦν αἱ Θερμοπύλαι τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος [1]. Συγχρόνως δ' ἐζήτησαν νὰ ὑποστηριχθῶσι καὶ ἄλλως ἐναντίον τοῦ Φιλίππου, συνεμάχησαν δὲ μετὰ τῶν Ἀμφισσέων, ἐπειδὴ μεγίστην σημασίαν εἶχε τὸ νὰ μὴ κατορθώσῃ ὁ Φίλιππος τὴν διὰ τῆς βίας ἢ διὰ λόγων ταχεῖαν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἐκείνων [2]. Διὰ τοῦτο δὲ δεκακισχίλιοι μισθοφόροι πεζοὶ καὶ χίλιοι ἱππεῖς, οὓς εἶχον στρατολογήσει οἱ Ἀθηναῖοι, προωρίσθησαν πρὸς ἄμυναν τῆς Λοκρίδος [3], καὶ ἔσπευσαν εἰς τὴν Ἄμφισσαν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Χάρητος καὶ τοῦ Θηβαίου Προξένου [4]. Κατὰ ταῦτ' ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ πάσης συμμετοχῆς εἰς τὴν αἰσχρὰν κατάχρησιν τῆς πατρώας θρησκείας τὴν τελουμένην πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Φιλίππου, καὶ ἔσχον τὸ θάρρος νὰ ἐπιδείξωσι κατενώπιον ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων πλείονα εὐλάβειαν πρὸς

[1] ***Θεόπομπος*** παρὰ ***Στράβωνι*** [IX, σ.] 424, ἀπόσπ. 264 [C. Müller Fragmenta Historicorum Graecorum Τόμ. Α' σ. 323]. ***Πολυαίνου*** Στρατηγήματα IV, 2, 14.

[2] ***Πλουτάρχου*** Βίοι δέκα ῥητόρων σ. 851. Ἐν τῷ ψηφίσματι βλέπομεν ἀναγραφομένους Λοκρούς, ἀλλ' ὁ Δημοσθένης ἀναφέρει ἀνωτέρω μόνην τὴν πρωτεύουσαν πόλιν ἀντὶ τῆς ὅλης χώρας.

[3] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 146.

[4] ***Πολυαίνου*** Στρατηγήματα IV, 2, 8.

τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος ἢ πρὸς τὰς ἀρὰς καὶ ποινὰς τῶν προδοτῶν Ἀμφικτυόνων. Διὰ τοῦτο προέβησαν ἀμέσως καὶ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπανορθώσεως τοῦ γενομένου ἀδίκου καὶ τῆς ἀνακτίσεως τῶν πόλεων τῆς εἰς τὰς δελφικὰς σκευωρίας θυσιασθείσης Φωκίδος. Κληθέντες δὲ ὑπὸ τῶν συμμάχων πόλεων, ἐπέστρεψαν οἱ φυγάδες Φωκεῖς εἰς τὴν πατρίδα, καὶ οἱ τέως διεσκεδασμένοι ἠθροίσθησαν καὶ πάλιν ἐν ταῖς ἐρήμοις αὐτῶν οἰκήσεσι [1]. Μετὰ δὲ τῆς προσιδιαζούσης εἰς τοὺς Ἕλληνας δεξιότητος ἀνῳκίσθησαν καὶ πάλιν, προστατευόμενοι ὑπὸ τῆς λοκρικῆς στρατιᾶς, ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῶν πόλεων αὐτῶν, καὶ ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ὀρεινῶν παρόδων τοῦ Παρνασσοῦ. Ἀπέβησαν δὲ πάραυτα χρησιμώτατοι σύμμαχοι, ἅτε διακαιόμενοι ὑπὸ τοῦ ζήλου νὰ ἐκδικηθῶσι τὸν Φίλιππον καὶ ἔχοντες ἀπεγνωσμένην ἀπόφασιν καὶ θάρρος νὰ ὑπεραμυνθῶσι τῆς ἀνακτηθείσης πατρίδος. Τέλος δ' ἔστειλαν οἱ σύμμαχοι καὶ πρέσβεις ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅπως τύχωσιν ἐπικουρίας. Καὶ ἐκεῖναι μὲν αἱ πόλεις, ὅσαι εἶχον προσχωρήσει εἰς τὸν Δημοσθένην, τὰ Μέγαρα, ἡ Κόρινθος, αἱ ἐν Εὐβοίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἡ Λευκὰς καὶ ἡ Κέρκυρα, ἐφάνησαν πρόθυμοι νὰ παράσχωσιν ἑκάστη τὸ ἐπιβάλλον μέρος μαχητῶν καὶ ἀποτίσωσιν εἰσφορὰς εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ πολέμου [2]· οἱ δὲ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους δυσμενῶς ἔχοντες Πελοποννήσιοι ἔμειναν τοὐλάχιστον οὐδέτεροι [3] καὶ δὲν ἐπείσθησαν νὰ ὑποστηρίξωσι τὸν Φίλιππον, ἀξιοῦντα παρ' αὐτῶν ἐπικουρίαν ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἱεροῦ πολέμου.

Οὕτω δ' εἶχεν ἐκλίπει αἰσίως καὶ ἡ ἔχθρα μεταξὺ Θηβῶν καὶ Φωκίδος, μεταξὺ Φωκίδος καὶ Ἀμφίσσης, μεταξὺ Ἀμφίσσης καὶ Ἀθηνῶν. Περὶ δὲ τὸν Παρνασσὸν ἠθροίσθησαν ἄξιαι λόγου δυνάμεις, καὶ συγχρόνως ἐστρατοπέδευον παρὰ τὰ σύνορα τῆς Βοιω-

[1] ***Παυσανίου*** X, 3, 3. Πρόκειται δὲ κυρίως περὶ τῆς [Ἀμβρύσου ἢ] Ἀμβρώσου ***Παυσανίου*** X, 36, [2]. IV, 31, 5.

[2] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Δημοσθένους 17. ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 95.

[3] Ἔμειναν δὲ αὗται οὐδέτεραι ἐπὶ τῇ τῆς ἰδίας πλεονεξίας ἐλπίδι. Ἴδε ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 64. Πρβλ. ***Παυσανίου*** VIII, 6, 1.

τίας ἐναντίον τοῦ Φιλίππου ἐν ἀδελφικῇ συμμαχίᾳ οἱ Θηβαῖοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπιτηροῦντες πάσας τὰς κινήσεις τοῦ βασιλέως. Δὲν περιωρίσθησαν δ' εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἐπῆλθον μεταξὺ ἐνίων σωμάτων αἱματηραὶ συγκρούσεις ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Κηφισοῦ. Δύο δὲ τῶν μαχῶν τούτων ἦσαν γνωσταὶ ὑπὸ τὰ ὀνόματα ἡ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἡ χειμερινή [1]. Ἐν ἀμφοτέραις δ' ἐνίκησαν οἱ σύμμαχοι, καὶ ἐν ἀμφοτέραις διεκρίθησαν ἰδίως οἱ Ἀθηναῖοι, ἀναδειχθέντες, καθ' ἃ λέγει μεθ' ὑπερηφανείας ὁ Δημοσθένης, ὄχι μόνον ἄμεμπτοι, ἀλλὰ καὶ θαυμαστοὶ ἐπὶ τῇ παρασκευῇ, τῇ εὐκοσμίᾳ καὶ τῇ προθυμίᾳ [2], ἐφ' ᾧ ἐτιμήθησαν καὶ ἐδοξάσθησαν καὶ πάλιν ὡς πρόμαχοι τῶν Ἑλλήνων. Τινὰ δὲ μετ' ἰδιαζούσης ἐπιτυχίας ἀγωνισθέντα σώματα, οἷα ἡ Κεκροπὶς φυλή, ἧς ταξίαρχος ἦτο ὁ Βούλαρχος, ἀνέθηκαν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀναθήματα εἰς τὴν Ἀθηνᾶν [3]. Ἡ δὲ πόλις ἐπανηγύρισε τὰς γενομένας νίκας διὰ θυσιῶν καὶ πομπῶν, ἅπαντες δ' ἐπλήσθησαν φρονήματος, αἰσθήματος εὐγνωμοσύνης καὶ χρηστῶν ἐλπίδων. Εἶχον δὲ πάντες τελείαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἡγεσίαν τοῦ Δημοσθένους, καὶ ἐξεδήλωσεν τὴν τιμὴν ταύτην δημοσίᾳ στεφανώσαντες αὐτὸν ὡς σωτῆρα καὶ προστάτην τῆς πόλεως διὰ χρυσοῦ στεφάνου ἐν τῇ ἐαρινῇ ἑορτῇ τῶν μεγάλων Διονυσίων κατὰ πρότασιν τοῦ ἐξαδέλφου αὐτοῦ Δημομέλους, ὅστις πρότερον ἐτάσσετο εἰς τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ [4].

Ἀλλ' οὐχ ἧττον οὐδέποτ' ἔλειψαν ἀντιρρήσεις, ὑπῆρξαν δὲ οἱ πειραθέντες νὰ στερήσωσιν αὐτὸν τῆς ἀγάπης τῶν συμπολιτῶν. Οἱ ἀντίπαλοι ἐκάκιζον αὐτὸν ὡς βοιωτιάζοντα καὶ ἐμφορούμενον πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς συμπαθείας, ἥτις ἐπὶ μακροὺς ἤδη χρόνους ἐθεωρεῖτο παραπλάνησις, εἰς οὐδένα Ἀθηναῖον ἄξιον τοῦ ὀνόματος ἐπιτρεπομένη [5]. Τῶν δ' ἐπιφανῶν ἀνδρῶν ἀντεπεξῆλθε κατὰ τοῦ

[1] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 216.

[2] ***Δημοσθένους*** Περὶ τοῦ στεφάνου 216].

[3] Kirchhoff ἐν τῷ Monatsbericht der Preussischen Akademie. 1863 σ. 6. [Corpus Inscriptionum Graecarum Τόμ. Β' α' σ. 336, ἀρ. 562].

[4] ***[Πλουτάρχου]*** Βίοι δέκα ῥητόρων σ. 846 a.

[5] ***Αἰσχίνου*** [Περὶ παραπρεσβείας] 106· [καὶ γὰρ] πρὸς τοῖς ἄλλοις κα-

Δημοσθένους μετὰ πικρίας ἀπροκαλύπτου ἰδίως ὁ Φωκίων, καὶ ταῦτα ἐν χρόνῳ καθ' ὃν ἡ συνδιαλλαγὴ αὐτοῦ μετὰ τοῦ Δημοσθένους θὰ ἦτο εἴπερ ποτὲ ἀξία λόγου. Βεβαίως δὲ τὸν Δημοσθένην ἐλύπησε καιρίως ἡ ἀντίπραξις τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, ἐπειδὴ ὁ Φωκίων ἦτο πλὴν τοῦ Δημοσθένους ὁ ἐντιμότατος τῶν χαρακτήρων, ὁ ἀρρενωπότατος τῶν ἐν Ἀθήναις ὑπερεχόντων, ἀνὴρ, ὅστις, καθ' ἃ ὁ Δημοσθένης, ἐχρεώστει τὰ πάντα εἰς ἑαυτὸν, εἶχε κρίσιν αὐτάρκη ὡς ἐκεῖνος καὶ ἀκλόνητον ἀνεξαρτησίαν γνώμης. Ὁ Φωκίων οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ ποθῇ φατριαστής. Συνηνοῦντο δ' ἐν αὐτῷ αἱ δύο ὁρμαὶ τῆς συγχρόνου κοινωνίας Καὶ ἐκ μὲν τῆς Ἀκαδημίας εἶχεν ἀποκομίσει αὐστηρὰν περιφρόνησιν παντὸς καθεστῶτος, ἀλλ' ἡ ἐξαιρέτως πρακτικὴ αὐτοῦ φύσις καὶ ἡ φιλοπονία παρεκώλυον αὐτὸν ἀπὸ τῆς δίκην γνησίου Πλατωνικοῦ ἀποχωρήσεως ἐκ τῆς κοινωνίας. Ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην ἔργου τινὸς, καὶ ὑπηρέτει τὴν πολιτείαν, ἀλλ' ὑπηρέτει αὐτὴν μόνον ἐκ συναισθήσεως τοῦ καθήκοντος, ὁσίας δίκην, ἄνευ ἰδίου ἐνδιαφέροντος, ἄνευ ἔρωτος καὶ ἄνευ θερμότητος. Ἴσως σπανίως ποτὲ ὑπῆρξε στρατηγὸς εὐτυχὴς, αἰσθανθεὶς ὀλιγωτέραν τοῦ Φωκίωνος φιλοδοξίαν καὶ ὀλιγωτέραν χαρὰν ἐπὶ ταῖς ἐπιτυχίαις αὐτοῦ. Πᾶς πολεμικὸς κίνδυνος ηὔξανε τὸ ἀξίωμ' αὐτοῦ, καὶ ὅμως ἐπεθύμει μόνον εἰρήνην. Ἡ χρηστότης αὐτοῦ προσείλκυεν εἰς αὐτὸν τὴν τιμὴν πάντων, ἀλλ' ἐκεῖνος περιεφρόνει τὰ πλήθη τὰ τιμῶντ' αὐτὸν καὶ ἀντήμειβε τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῶν δι' ὑβριστικῆς δυσπιστίας Ἐθεώρει δὲ πᾶσαν ἔξαρσιν τοῦ δήμου ἐπικίνδυνον παραπλάνησιν, καὶ ὑπελάμβανε τοὺς ῥήτορας τοὺς προάγοντας αὐτὴν καὶ παρορμῶντας τοὺς πολίτας εἰς ἔργα ὑπέρτερα τῶν δυνάμεων αὐτῶν ὡς τοὺς ἐπικινδυνοτάτους συμβούλους τοῦ δήμου. Αὐτὸς δ' ἐκεῖνος δὲν ἤθελε νὰ εἶνε ῥήτωρ, ἀλλ' ἡ διαλεκτικὴ παίδευσις ἧς εἶχε τύχει, ἡ ζωηρότης τοῦ ὑπερόχου αὐτοῦ πνεύματος, ἡ νηφάλιος ψυχρότης καὶ ἡ ἀκράδαντος ἐμμονὴ εἰς τὰς γνώμας αὐτοῦ, ἥτις ἄλλως συνεβι-

κοῖς βοιωτιάζει. Πρβλ. W. Schmitz Über den Böotismus des Demosthenes ἐν τῇ Zeitschrift für Gymnasialwesen. 1865 σ. 1 κ. ἑ.

βάζετο πρὸς τὰς περὶ ἀπραγμοσύνης ἀρχὰς αὐτοῦ, παρεῖχον εἰς τοὺς λόγους τοῦ Φωκίωνος δύναμιν τοιαύτην κατά τε τὰς ἐπειροδιακὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ γνώμης καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἀντεπεξήρχετο δημοσίᾳ πρὸς τὰς γνώμας τῶν ἄλλων, ὥστε αὕτη ἀνεδείκνυεν αὐτὸν τὸν κινδυνωδέστατον ἁπάντων τῶν ἀντιπάλων τοῦ Δημοσθένους, [ὅστις ἀπεκάλει τὸν Φωκίωνα κοπίδα τῶν ἑαυτοῦ λόγων][1]. Ὡμοίαζε τέλος ὁ Φωκίων πρὸς βράχον, καθ' οὗ ἐθραύοντο τὰ κύματα πάσης ἐν τῷ τότε χρόνῳ ἀντιπολιτεύσεως· ὅσῳ δὲ ὑψηλότερον ἐκυματοῦντο ταῦτα, τόσῳ ἀποτομωτέρα ἀπέβαινεν ἡ ἀντίστασις αὐτοῦ[2].

Καὶ παρ' ἄλλων δ' ἔγειναν ἀπόπειραι παρακωλύσεως τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου. Ἠγγέλθησαν μὲν σημεῖα τοῦ μέλλοντος ἐμβάλλοντα φόβον, ἐπεζητήθη δ' ἡ ἑρμηνεία ἀτυχιῶν, αἵτινες εἶχον συμβῆ κατὰ τὰ τελευταῖα Ἐλευσίνια, ὡς κακῶν προμαντευμάτων[3]. Ἡ δὲ ἀντιπολίτευσις συνεμάχησεν, ὡς ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Περικλέους, μετὰ φατρίας δεισιδαίμονος καὶ ὑπὸ τῶν ἱερέων ὑποθαλπομένης, ἥτις τὴν μετὰ τῶν ἐναγῶν Φωκέων καὶ Ἀμφισσέων συμμαχίαν ὑπελάμβανεν ἔργον ἀνόσιον, μέλλον πάντως νὰ καταστήσῃ τοὺς θεοὺς δυσμενεῖς πρὸς τὴν πόλιν. Διεδόθησαν δὲ μαντεῖαι ἀποσκοποῦσαι εἰς ἐκφόβησιν καὶ μικροψυχίαν τοῦ πλήθους, καὶ τέλος προεβλήθη ἡ ἀξίωσις νὰ ἐρωτηθῇ πρὸ παντὸς κρισίμου διαβήματος ἡ Πυθία τί ὤφειλον νὰ πράξωσιν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ταῦτα ἐν ᾧ ἦτο γνωστὸν, ὅτι οἱ Δελφοὶ ἐν τῷ τότε χρόνῳ ἐδικαιοῦντο πολὺ ὀλιγώτερον ἢ ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων νὰ ἐκφράσωσι γνώμην περὶ τῶν ἐθνικῶν πραγμάτων, καὶ ὅτι ἡ Πυθία ἐφιλίππιζε κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Δημοσθένους.[4].

[1] Περὶ τῶν διαφόρων ἀποφθεγμάτων τοῦ Φωκίωνος ἴδε ***Πλούταρχον*** ἐν Βίῳ Φωκίωνος 9 καὶ 16. Τὴν δ' ἔκφρασιν τοῦ Δημοσθένους περὶ Φωκίωνος ὡς κοπίδος τῶν λόγων αὐτοῦ ἴδε αὐτόθι 5. [Ἴδε καὶ ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 334].

[2] [Περὶ τοῦ Φωκίωνος ἴδε Bernays Phokion und seine neuere Beurtheiler. Ἐν Βερολίνῳ. 1881].

[3] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Δημοσθένους 19 κ. ἑ.

[4] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 130· Ἀμεινιάδης μὲν προὔλεγεν εὐλαβεῖσθαι καὶ πέμπειν εἰς Δελφοὺς ἐπερησομένους τὸν θεὸν ὅτι χρὴ πράτειν, Δημοσθένης δὲ ἀντέλεγε φιλιππίζειν τὴν Πυθίαν

Ἀλλὰ πᾶσαι αὗται αἱ ἀντιπράξεις δὲν ἴσχυσαν νἀντιπαλαίσωσι πρὸς τὸ ῥεῦμα τῆς κοινῆς γνώμης. Καὶ οἱ μὲν πολῖται ἐνεφοροῦντο πεποιθήσεως, ὁ δὲ Δημοσθένης προΐστατο ἐδραίως καὶ μετ' ἀσφαλείας τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος καὶ ἀντεπεξήρχετο δραστηρίως ἐναντίον πάντων ἐκείνων, ὅσοι ἤθελον νὰ χαλαρώσωσιν ἢ συγχύσωσι τὴν ἔξαρσιν τῆς φιλοπατρίας. Πιθανῶς δὲ συνδέεται πρὸς τὸν ἀγῶνα τοῦ Δημοσθένους ἐναντίον τῆς ἱερατικῆς φατρίας καὶ ἡ κατ' εἰσήγησιν αὐτοῦ γενομένη θανάτωσις τῆς μάντιδος Θεωρίδος, ἥτις κατεδικάσθη ἕνεκα τῶν σκευωριῶν αὐτῆς [1]. Διώκει δὲ ὁ Δημοσθένης τὰ κοινὰ ἔν τε Θήβαις καὶ ἐν Ἀθήναις, μετὰ θάρρους δὲ καὶ προθυμίας ἀνέμενον ἅπαντες οἱ φιλοπάτριδες τὴν θερινὴν ἐκστρατείαν, ἐξ ἧς ἐξηρτᾶτο ἡ κρίσις τοῦ ἀγῶνος.

Πάντῃ δὲ διαφόρως εἶχον τὰ κατὰ τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον. Ὁ Φίλιππος ἔβλεπεν, ὅτι εἶχεν ἀπατηθῆ δεινῶς. Πρὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν ἀνεκτίζοντο καὶ πάλιν αἱ πόλεις ἃς εἶχε καταστρέψει, αἱ δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ τἀριστερὰ αὐτοῦ πάροδοι κατείχοντο ὑπὸ μεγάλων, ἐξαιρέτως συντεταγμένων καὶ καλῶς διοικουμένων στρατιῶν. Αἱ δὲ πρῶται μάχαι εἶχον ἀποβῆ ἀτυχεῖς εἰς αὐτὸν, καὶ ὁ ἀγών, ὃν εὑρίσκετο ἠναγκασμένος νἀναλάβῃ, ἦτο οὐ μόνον καθ' ἑαυτὸν ὅλως ἀπροσδόκητος καὶ δυσάρεστος εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ οὐδεμίαν παρεῖχε βεβαιότητα περὶ ἐπιτυχίας.

Καὶ καθ' ἅπαντας μὲν τοὺς μῆνας τοῦ χειμῶνος εἶχεν ὁ Φίλιππος συγκρατήσει τὸ μέγα πλῆθος τῆς στρατιᾶς ὄπισθεν τῶν στενῶν· ἐπελθόντος δὲ τοῦ ἔαρος, ἠναγκάσθη νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς στενοχώρου ἐκείνης θέσεως καὶ νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὰ πρόσω,

φάσκων, ἀπαίδευτος ὢν καὶ ἀπολαύων καὶ ἐμπιπλάμενος τῆς διδομένης ὑφ' ὑμῶν αὐτῷ ἐξουσίας.

[1] ***Φιλόχορος*** παρ' ***Ἁρποκρατίωνι*** ἐν λ. Θεωρίς, ἀπόσπ. 136 [C. Müller Fragmenta Historicorum Graecorum Τόμ. Α' σ. 407]. Πρβλ Böckh Über den Plan der Atthis des Philochoros [ἐν ταῖς Abhandlungen der Berliner Akademie. 1832] σ. 23 [καὶ ἐν ταῖς ***τοῦ αὐτοῦ*** Kleine Schriften Τόμ. Ε' σ. 397 κ. ἑ.]. Κατὰ τὸν ***Φιλόχορον*** ἀσεβείας κριθεῖσα ἀπέθανεν. Ἴδε καὶ ***Πλούταρχον*** ἐν Βίῳ Δημοσθένους 14.

εἴτε βαίνων παρὰ τὸν Παρνασσὸν, εἴτε εἰσορμῶν εἰς τὴν Βοιωτίαν. Προετίμησε δὲ νὰ ἐπιχειρήσῃ πρῶτον τὸν πόλεμον πρὸς δυσμὰς, ἐπειδὴ προσεδόκα εὐχερεστέραν τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ. Μέρος δὲ τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ ἐστρατοπέδευεν ἀκόμη παρὰ τὸ Κυτίνιον, ἔνθα ὑπάρχει πάροδος ἄγουσα ἀπὸ τῆς περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Κηφισοῦ χώρας εἰς τὴν Ἄμφισσαν. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν ἐτόλμησεν ὁ Φίλιππος νὰ εἰσορμήσῃ ἐξ ἐφόδου μετὰ τῆς στρατιᾶς εἰς τὰς ἐπικινδύνους φάραγγας τοῦ ὄρους, προετίμησε δὲ νὰ καταφύγῃ εἰς στρατήγημα ἐξ ἐκείνων δι' ὧν εἶχε κατορθώσει πάντοτε νὰ ὑπερέχῃ τῶν Ἑλλήνων. Καὶ δὴ διέταξε πλαστὴν ὑποχώρησιν, ἀπέσυρε τὴν στρατιὰν ἐκ τῶν στενῶν τῆς Δωρίδος καὶ ἀνήγγειλε δι' ἐπιστολῆς, ἧς ἐξεπίτηδες διενήργησε τὴν παρὰ τῶν ἐχθρῶν σύλληψιν, τὸ ψευδὲς ἄγγελμα, ὅτι ὄπισθεν εἶχεν ἐκραγῆ ἀποστασία τῶν θρᾳκικῶν λαῶν, ἀναγκάζουσ' αὐτὸν νὰ σπεύσῃ εἰς τὴν Θρᾴκην καὶ ἀναβάλῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ κατὰ τῶν Ἑλλήνων πολέμου. Τοιαῦτα δὲ στρατηγήματα ἦσαν τελεσφορώτατα, διεξαγομένου πολέμου πρὸς μισθοφόρους, ὧν ἀτελὴς ἦτο ἡ πειθαρχία καὶ οἵτινες, κατέχοντες θέσεις ὧν ἡ ἄμυνα ἦτο δυσχερὴς, μόνον ὑπὸ τοῦ φόβου ἐνεστῶτος κινδύνου καὶ τῆς ἀμέσου θέας τῶν πολεμίων ἠδύναντο νὰ συγκρατηθῶσι. Διὸ οἱ μὲν μαχηταὶ διεσπάρησαν, τὰ δὲ στενὰ ἔμειναν ἀφύλακτα, καὶ, πρὶν ἢ οἱ σύμμαχοι ὑποπτεύσωσι τὸν δόλον, ὁ βασιλεὺς ἐπέστρεψε διὰ ταχυτάτης πορείας καὶ εἰσῆλασε διὰ τῶν στενῶν. Ἡ δὲ στρατιὰ τῶν μισθοφόρων, καταληφθεῖσα ἐξαπίνης, ἡττήθη τελείως πλησίον τῆς Ἀμφίσσης [1], καὶ ἡ πόλις μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν χώρας ὑπέστη τὴν αὐτὴν οἰκτρὰν τύχην ἣν πρότερον ἡ Φωκίς [2]. Καὶ ἡ Ναύπακτος δὲ, κατεχομένη ὑπὸ φρουρᾶς Ἀχαιῶν, κατελήφθη ἐξ ἐφόδου καὶ παρεδόθη εἰς τοὺς Αἰτωλούς [3].

[1] Ἴδε περὶ τῆς ἥττης τοῦ Προξένου *Αἰσχίνου* [Κατὰ Κτησιφῶντος] 146. *Πολυαίνου* Στρατηγήματα IV, 2, 8.

[2] *Στράβωνος* IX σ. 419 427.

[3] *Θεόπομπος* παρὰ *Σουίδᾳ* ἐν λ. Φρουρήσεις ἐν Ναυπάκτῳ, ἀπόσπ. 46 [C. Müller Fragmenta Historicorum Graecorum Τόμ. Α' σ. 285].

Διὰ δὲ τῆς ἐπιτυχίας ταύτης, ἣν κατώρθωσεν ὁ βασιλεὺς ἕνεκα τῆς ἀμελείας τῶν ἡγουμένων τῶν μισθοφόρων, ἴσως δὲ καὶ προδοσίας μεταξὺ αὐτῶν, εἶχε ματαιωθῇ κυριώτατον μέρος τοῦ πολεμικοῦ σχεδίου τοῦ Δημοσθένους. Τότε δὲ πλέον ἠδύνατο νὰ στρέψῃ ὁ Φίλιππος ἁπάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις πρὸς ἀνατολάς· καὶ ἠδύνατο μὲν νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴν Βοιωτίαν ἐλευθέρως διὰ τῶν νοτίων κλιτύων τοῦ Παρνασσοῦ, ἠδύνατο δὲ καὶ νὰ διαπεραιωθῇ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀπὸ τῆς Ναυπάκτου, ὅπως ἀναγκάσῃ τοὺς Πελοποννησίους ἐπικούρους τῶν Ἀθηναίων νὰ ἐπιστρέψωσιν οἴκαδε.

Πιθανῶς δὲ περὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἐπεχείρησεν ὁ βασιλεὺς νέας διαπραγματεύσεις Καὶ ἠδύνατο μὲν νὰ προσδοκᾷ, ὅτι αἱ πόλεις δὲν θὰ ἠδύναντο νἀνθέξωσιν ἐπὶ μακρὸν εἰς τοιαύτην ὑπέρμετρον ἔντασιν τῶν δυνάμεων αὐτῶν, ἐγίνωσκε δὲ καὶ τὴν ἔτι ὑφισταμένην μεγάλην ἐναντίον τῆς πολεμικῆς ἐνεργείας ἀντίπραξιν. Ἄλλως δὲ ἡ καταστροφὴ τῆς Ἀμφίσσης ἐνεποίησεν, ὡς εἰκὸς, αἴσθησιν συγκινήσεως καὶ φόβου. Ὡς δὲ εἶχον νῦν τὰ πράγματα, ἄμεσος σκοπὸς, οὗ ἐστοχάζετο νῦν ὁ βασιλεὺς, ἦτο ἡ Βοιωτία, ἥτις τὸ κατ' ἀρχὰς παρέργως μόνον ἀνεμιγνύετο εἰς τὰ τοῦ πολέμου. Καὶ αἱ μὲν Θῆβαι ἐνεφοροῦντο ἀκόμη τοῦ πνεύματος τοῦ Δημοσθένους, ἀλλ' αἱ Θῆβαι δὲν ἦσαν ἡ Βοιωτία, καὶ οἱ πρέσβεις τῶν ἐν τῇ ὑπαίθρῳ Βοιωτίᾳ πόλεων, ὧν ἡ γῆ ὑφίστατο ἤδη τἀπὸ τοῦ πολέμου δεινὰ, εἶχον ἄλλην γνώμην. Διὰ ταῦτα κατ' ἀκολουθίαν τῶν νέων ἐκ τοῦ μακεδονικοῦ στρατοπέδου προτάσεων [1] ἐπῆλθε δισταγμὸς καὶ σάλος, οὐ μόνον δ' ἐν Θήβαις, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις ἀνεθάρρησε καὶ πάλιν ἡ φιλειρηνικὴ φατρία καὶ ἐπέδειξε πλείονα τόλμην. Ἠξιώθη δὲ ἀπροσδοκήτως προσοχῆς διὰ τὸν λόγον, ὅτι προΐστατο αὐτῆς ὁ δοκιμώτατος τῶν στρατηγῶν τῆς πόλεως, οὗ τὴν φιλοπατρίαν οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ διαμφισβητήσῃ. Κατὰ παράδοξον δ' ἀντίθεσιν ὁ μὲν ἀπόλεμος ῥήτωρ παρώρμα πρὸς τὸν πόλεμον, ὁ δὲ πολεμικὸς ἀνὴρ

[1] *Αἰσχίνου* [Κατὰ Κτησιφῶντος] 148-151.

δὲν ἔπαυεν ἀποτρέπων ἀπὸ τοῦ πολέμου καὶ συμβουλεύων τὴν εἰρήνην [1]. Οἱ δὲ δύο ἄνδρες ἦλθον καὶ εἰς ἰδιωτικὰς ἐπιθέσεις ἐναντίον ἀλλήλων. Καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης, ἐρεθισθεὶς ἐπὶ τῇ ἰσχυρογνώμονι ἀντιστάσει τοῦ ἀντιπάλου, λέγεται ἀπειλήσας αὐτὸν διὰ τῶν λέξεων Θά σε ἀποκτείνωσιν οἱ Ἀθηναῖοι, Φωκίων, ἂν μανῶσιν, ὁ δὲ Φωκίων ἀπήντησε πρὸς ταῦτα Σὲ δέ, ἂν σωφρονῶσιν [2]. Ἡ δὲ λογομαχία αὕτη καὶ ἄλλαι ὅμοιαι, παραδοθεῖσαι ἐκ τῶν χρόνων ἐκείνων, παρέχουσιν ἔννοιάν τινα τῆς ἐντάσεως τοῦ μεταξὺ τῶν ἀντιπάλων ἀνταγωνισμοῦ.

Εἰς δὲ τὸν Δημοσθένην ἦτο ἀφόρητος ἡ σκέψις ὅτι ἐν τῇ ἐσχάτῃ ὥρᾳ ἠδύναντο τυχὸν νὰ ματαιωθῶσιν ἅπασαι αἱ ἐπιτυχίαι θυσιῶν καὶ μόχθων μακρῶν ἐτῶν. Ἡ σκέψις δὲ αὕτη ἐπηύξησε τὴν δραστηριότητ' αὐτοῦ, καὶ ἠνάγκασε τὸν ἐνθουσιώδη ἄνδρα νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν ἀγῶνα μετὰ πολὺ μείζονος τόλμης, ὅπως ἐκφοβήσῃ μὲν τοὺς προδότας, φρονηματίσῃ δὲ τοὺς διστάζοντας, ἐνισχύσῃ δὲ τοὺς κλονουμένους. Καὶ ἐμέμφθησαν μὲν αὐτὸν, ὅτι κατεσκεύασεν ἑαυτῷ δυναστείαν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Ὡς δ' ἐν τοῖς χρόνοις, καθ' οὓς προΐστατο τῆς πόλεως ὁ Περικλῆς, παρεπονοῦντο, ὅτι ἡ δημοκρατία εἶχεν ἄρδην ἀναιρεθῇ καὶ ὅτι τὰ τῶν Ἀθηνῶν διῳκοῦντο ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἐν κοινωνίᾳ ἐνεργείας μετὰ τῶν βοιωταρχῶν [3]. Ἰσχυρίζοντο δὲ, ὅτι οὐδεμίαν ἠνείχετο ἀντίρρησιν, ὅτι ἐφέρετο πρὸς τοὺς στρατηγοὺς μεθ' ὑπερφροσύνης δίκην κυρίου, ὅτι κατεδίωκεν αὐστηρῶς καὶ μετ' ὀργῆς, ὡς ποτε ὁ Κλεοφῶν, πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἐκφραζομένους, ὅτι δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ τῶν τελευταίων προτάσεων τοῦ βασιλέως κλονηθέντας βοιωτάρχας μόνον δι' ἐκφοβήσεως καὶ βίας εἶχε καταναγκάσει

[1] Ὁ μὲν Φωκίων ὑπελόγιζε κυρίως ὑπὸ στρατιωτικὴν ἔποψιν τὰς ἑκατέρωθεν δυνάμεις, ὁ δὲ Δημοσθένης ἀπ' ἐναντίας εἶχε πίστιν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ πολιτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ἴδε ***Πλούταρχον*** ἐν Βίῳ Φωκίωνος] 16. Πρβλ. Bernays Phokion σ. 64.

[2] [***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Φωκίωνος 9].

[3] Περὶ τῆς δυναστείας τοῦ Δημοσθένους ἴδε ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 145 κ. ἑ.

νὰ μὴ ἀποσπασθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ [1]. Ἀλλ' ὅμως ἡ διαγωγὴ τοῦ Δημοσθένους ἐν Ἀθήναις δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ λόγου, ὅτι δὲν ἐτύγχανε φανερᾶς ἀντιπράξεως παρὰ μεγάλου μέρους τοῦ δήμου, ἀλλὰ μόνον παρ' ἐνίων ἀνδρῶν ἢ μικρῶν τάξεων, ἐπιζητουσῶν τὴν παρακώλυσιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ διὰ σκευωριῶν κρυφίων. Ἡ δ' εὔνοια τοῦ δήμου ἐξεδηλώθη διὰ νέας στεφανώσεως τοῦ ῥήτορος, προταθείσης παρὰ τοῦ Ὑπερείδου καὶ ψηφισθείσης πανηγυρικῶς παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ Διώνδου [2], τελεσθείσης δὲ πιθανῶς ἐν τοῖς μεγάλοις Παναθηναίοις τὸ θέρος τοῦ 338 π. Χ. Μετὰ δὲ τὴν ἀπόκρουσιν τῶν τελευταίων περὶ εἰρήνης προτάσεων ἡ μάχη ἀπέβη ἀναπόφευκτος, ἀμφότεροι δὲ οἱ πολέμιοι ἔσπευδον εἰκότως πρὸς ταχεῖαν λύσιν. Ὡς πρὸς δὲ τὸ πεδίον τῆς μάχης οἱ μὲν Ἕλληνες εἶχον συμφέρον, ὡς εἰκός, νὰ διατηρήσωσι τὴν ὀχυρὰν αὐτῶν θέσιν ἐν ταῖς στενοπορίαις τῆς κοιλάδος τοῦ Παρνασσοῦ καὶ ἀναμείνωσι τὴν προσβολὴν ἐν αὐταῖς, ὁ δὲ Φίλιππος, ὅστις ἐν τῷ μεταξὺ τῶν τελευταίων διαπραγματεύσεων εἶχε προσλάβει τὴν ἐπικουρίαν τὴν ἀγομένην εἰς αὐτὸν ἐκ τῆς Μακεδονίας παρὰ τοῦ Ἀντιπάτρου, εἶχεν ἀνάγκην πεδίου, ἐν ᾧ νὰ δυνηθῇ νὰναπτύξῃ τὴν ἵππον καὶ ἐπιδείξῃ τὴν στρατηγικὴν αὐτοῦ ὑπεροχήν.

Διὸ ἐγκατέλιπεν ὁ Φίλιππος τὰ χειμάδια αὐτοῦ, ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τῆς παρόδου, ἔστειλε τὴν προφυλακὴν εἰς τὴν ὀρεινὴν χώραν τὴν περιβάλλουσαν ἀπὸ βορρᾶ τὴν κοιλάδα τῆς Κωπαΐδος, ἐδήωσε τὰ ἐν αὐτῇ βοιωτικὰ χωρία καὶ ἠπείλησεν ὅλα τὰνατολικὰ

[1] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Δημοσθένους 18· οὕτω δὲ μέγα καὶ λαμπρὸν ἐφάνη τὸ τοῦ ῥήτορος ἔργον, ὥστε... ὑπηρετεῖν μὴ μόνον τοὺς στρατηγοὺς τῷ Δημοσθένει ποιοῦντας τὸ προσταττόμενον, ἀλλὰ καὶ τοὺς βοιωτάρχας, διοικεῖσθαι δὲ τὰς ἐκκλησίας ἁπάσας οὐδὲν ἧττον ὑπ' ἐκείνου τότε τὰς Θηβαίων ἢ τὰς Ἀθηναίων, ἀγαπωμένου παρ' ἀμφοτέροις καὶ δυναστεύοντος οὐκ ἀδίκως οὐδὲ παρ' ἀξίαν, ὥσπερ ἀποφαίνεται Θεόπομπος, ἀλλὰ καὶ πάνυ προσηκόντως.

[2] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 222. ***Ὑπερείδου*** Κατὰ Διώνδου [C. Müller] Oratores Attici Τόμ. Β' σ. 408. Πρβλ. Schäfer [Demosthenes und seine Zeit] Τόμ. Β' ἐκδ. β' σ. 557.

τῆς Βοιωτίας. Οἱ δὲ σύμμαχοι εἶχον ἀναρτήσει τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος ἀπὸ τῆς συγκρατήσεως τῆς παρόδου, καὶ διὰ τοῦτο ἡ κίνησις ἐκείνη τῶν πολεμίων ἐνέβαλεν αὐτοὺς διὰ μιᾶς εἰς ὀδυνηρὰν ἀβεβαιότητα. Ἄλλως ἦτο δυνατὴ ἡ πρὸς τἀνατολικὰ προχώρησις τῆς συμπάσης στρατιᾶς τῶν πολεμίων, καὶ οἱ Ἕλληνες δὲν ἐγίνωσκον ποῦ νἀντιμετρηθῶσι πρὸς αὐτούς. Ἠναγκάσθησαν λοιπὸν νἀκολουθήσωσι τὰς κινήσεις αὐτῶν, θέλοντες νὰ προστατεύσωσι τὴν χώραν συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν Βοιωτῶν. Διὰ τοῦτο δὲ οἱ σύμμαχοι ἐχωρίσθησαν, καὶ μόνον ἀσθενὴς φρουρὰ ἐφύλαττε τὸ στενόν.

Εὐθὺς δὲ ὡς ὁ Φίλιππος ἐπέτυχε τοῦτο, ἀποσύρας τὴν στρατιὰν ἐπανήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν προτέραν θέσιν, ἀπέκρουσεν εὐχερῶς τοὺς ἐν τῇ παρόδῳ ἐναπομείναντας ἄνδρας, ἐδίωξεν αὐτοὺς διελάσας τὸ στενὸν, καὶ ἵστατο ἤδη μετὰ συμπάσης τῆς στρατιᾶς ἐν τῇ κατὰ τὴν Βοιωτίαν κοιλάδι τοῦ Κηφισοῦ, ἣν ἕνεκα τοῦ εὔρους εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἶχε διαγνώσει ὡς τὸ καταλληλότατον πεδίον πρὸς συγκρότησιν μάχης [1]. Οἱ δ' Ἕλληνες ἠθροίσθησαν πρὸς νότον τοῦ Κηφισοῦ, ἔνθα ἡ μὲν πόλις Χαιρώνεια ἠσφάλιζεν αὐτῶν τὰ νῶτα, ὁ δὲ ποταμὸς ἀπετέλει γραμμὴν ἀμύνης. Ἐκεῖ δὲ παρέταξαν, χωρὶς νὰ παρακωλυθῶσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων, τὰς στρατιὰς παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν λόφων τῶν ὑψουμένων ὄπισθεν τῆς Χαιρωνείας παρ' ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας τοῦ ῥύακος Αἵμωνος, ὅστις ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν βράχων λελαξευμένου θεάτρου τῆς πόλεως καταρρέει πρὸς τὸν Κηφισόν. Καὶ πλησιέστατα μὲν τῆς πόλεως ἐτάχθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, ἔχοντες τὸ δεξιὸν κέρας, οἱ δὲ Θηβαῖοι κατεῖχον τὴν τιμιωτάτην θέσιν κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας, ὅπερ ἔρθανε μέχρι τοῦ ποταμοῦ, τὸ δὲ μέσον κατέλαβον οἱ Φωκεῖς, οἱ Ἀχαιοὶ, οἱ Κορίνθιοι καὶ τὰ ἐκ τῆς Λοκρίδος περισωθέντα λείψανα τῆς στρατιᾶς τῶν μισθοφόρων [2]. Καὶ τῶν μὲν Βοιωτῶν ἡγεῖτο

[1] ***Πολυαίνου*** Στρατηγήματα IV, 2, 14.

[2] Πλὴν τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Βοιωτῶν μνημονεύονται οἱ Κορίνθιοι (***Στράβωνος*** [IX, σ.] **414**), καὶ οἱ Ἀχαιοὶ (***Παυσανίου*** VII, 6, 5). [Συνηγωνίσθησαν δ' ἐν τῇ μάχῃ

ὁ Θεαγένης [1], στρατηγὸς δόκιμος ἐκ τῆς σχολῆς τοῦ Ἐπαμεινώνδου, τῶν δὲ Ἀθηναίων ὁ ἀνδρεῖος Στρατοκλῆς, ὑφ' ὃν ἐτάσσοντο ὁ Χάρης καὶ ὁ Λυσικλῆς [2].

Κατὰ δὲ τῆς οὕτω τεταγμένης στρατιᾶς ὥρμησεν ὁ βασιλεύς. Ἡ δὲ στρατιὰ αὐτοῦ ἀναβιβάζεται εἰς τριάκοντα χιλιάδας πεζῶν καὶ δισχιλίους ἱππεῖς, ὧν ὁ μαρτυρούμενος ἀριθμὸς εἶνε βεβαίως πολὺ κατώτερος τοῦ ἀληθοῦς. Ἐν τῷ συνόλῳ δ' αἱ ἀντίμαχοι στρατιαὶ ἦσαν πιθανῶς περίπου ἴσαι τὸν ἀριθμὸν, ἦσαν δὲ καὶ ἰσόπαλοι ὡς πρὸς τὸ θάρρος. Ἀλλ' ἡ μεγάλη ὑπεροχὴ τῆς στρατιᾶς τοῦ Φιλίππου ἐνέκειτο εἰς τὴν στρατηγίαν, καθ' ὅτι ἡγεῖτο μὲν αὐτῆς ἡ θέλησις ἑνὸς καὶ μόνου ἀνδρὸς, ἔχοντος ὡς ἐργάτας αὐτοῦ τοὺς ἐμπειροτάτους τῶν στρατηγῶν, ἐπεδιώκετο δὲ σχέδιον μάχης μεμελετημένον. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες περὶ ἑνὸς καὶ μόνου ἐφρόντιζον, ναὐτιαχθῶσι γενναίως ἐναντίον τοῦ ἐφορμῶντος ἐχθροῦ, πᾶν δὲ μέρος τῆς στρατιᾶς ἠγωνίζετο καθ' ἑαυτὸ, καὶ ἔλειπε δαιμόνιος στρατηγὸς συνενόνων εἰς ἓν ὅλον τἀπεσπασμένα μέλη καὶ ἰσόπαλος πρὸς τὸν πολέμιον.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τὰ τῆς μάχης ἔβαινον καλῶς. Τὸ ἀριστερὸν κέρας ἔβη μετὰ θάρρους πρὸς τὰ πρόσω, ὁ Φίλιππος ὑπεχώρησεν εἰς τὸ πεδίον, καὶ ὁ Στρατοκλῆς ἐκραύγαζεν ἤδη πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν νὰ ἐκδιώξωσι τὸν ἐχθρὸν μέχρι τῆς Μακεδονίας. Κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν κέρας ἔμενον ἀκλόνητοι οἱ Θηβαῖοι, καίτοι ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ δεκαοκταετὴς υἱὸς τὸ βασιλέως, εἰς ὃν ἐπεφυλάσσετο τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ παράσχῃ τὰ πρῶτα δείγματ' ἀριστείας, ὥρμη-

τῆς Χαιρωνείας καί τινες Ἀκαρνᾶνες. Ἴδε Corpus Inscriptionum Graecarum Τόμ. Β' ἀρ. 121]. Περὶ δὲ τῆς θέσεως τῶν Ἑλλήνων ἴδε Köchly [ἐν τῷ Neues Schweizerisches Museum Τόμ. Β' σ. 59 κ. ἑ.]. Vischer Erinnerungen und Eindrücke] aus Griechenland σ. 591. [Hans Droysen Die griechischen Kriegsalterthümer. Freiburg i. B. 1889 σ. 113 σημ. 4].

[1] ***Δεινάρχου*** [Κατὰ Δημοσθένους] 74. ***Πλουτάρχου*** Γυναικῶν ἀρεταὶ 24. Ἐφονεύθη δὲ ὁ Θεαγένης ἐν τῇ μάχῃ. Ἴδε ***Πλούταρχον*** ἐν Βίῳ Ἀλεξάνδρου 12.

[2] ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 143 ***Πολυαίνου*** Στρατηγήματα IV, 2, 2. Περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Στρατοκλέους (Köchly [ἐν τῷ Neues Schweizerisches Museum Τόμ. Β'] σ. 66) δὲν ἔχομεν ῥητὴν μαρτυρίαν, ἀλλ' εἶνε οὕτως πιθανός. Ὁ δὲ Λυσικλῆς κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ Ὑπερείδου ἐπὶ προδοσίᾳ. ***Διοδώρου Σικελιώτου*** XVI, 88.

σε κατ' αὐτῶν χαλεπὸς καὶ ἀκάθεκτος. Ἡ δὲ πειθαρχία τοῦ Ἐπαμεινώνδου διετρανώθη ἰδίως ἐν τῷ ἱερῷ λόχῳ [1]. Καὶ καθ' ἅπασαν μὲν τὴν πρωίαν ἐπὶ μακρὰς ὥρας ἐνεκαρτέρουν οἱ Βοιωτοὶ ἐν τῇ θέσει ἣν κατεῖχον, ἀλλὰ τέλος ἔπεσον οἱ γενναιότεροι, ὁ μὲν μετὰ τὸν δὲ, ὑπὸ τὰ πλήγματα τῶν μακεδονικῶν σαρισῶν. Διὰ τῶν πτωμάτων δὲ αὐτῶν διαβαίνων ἐνέβαλεν ὁ Ἀλέξανδρος πλαγίως εἰς τὸ μέσον τῶν πολεμίων, ὅπερ συνέκειτο ἐκ τῶν στρατιῶν τῶν συμμάχων καὶ δὲν ἠδύνατο νὰντιτάξῃ σθεναρὰν ἀντίστασιν τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον, διασπασθείσης ἤδη τῆς τάξεως, εὑρίσκετο ἀποκεχωρισμένον ἀπὸ τῶν κεράτων. Ὅτε δὲ ἡ μάχη προέβη μέχρι τοσούτου, προεχώρησε καὶ ὁ Φίλιππος ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες ἐν τῷ ζήλῳ τῆς διώξεως τῶν περὶ αὐτὸν εἶχον προχωρήσει ὑπὲρ τὸ δέον εἰς τὸ πεδίον καὶ εἶχον διαλύσει τὸ συμπαγὲς τῆς στρατιᾶς. Καὶ πρῶτον μὲν ἠνάγκασεν αὐτοὺς ὁ Φίλιππος νὰ σταθῶσιν, ἔπειτα δ' ἀπέκρουσεν αὐτούς· περιστοιχισθέντες δὲ ὑπὸ τοῦ ὑπερτέρου τὸν ἀριθμὸν ἱππικοῦ, ἐπειράθησαν μὲν μετὰ μεγάλων ἀπωλειῶν νὰνακτήσωσι καὶ πάλιν τὴν ἀρχαίαν θέσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ εὑρέθησαν ἀπροστάτευτοι. Ἰδόντες δὲ τὴν μὲν στρατιὰν διαλελυμένην, τὴν δὲ σύμπασαν δύναμιν τῶν πολεμίων συννηνωμένην καθ' ἑαυτῶν καὶ οὐδεμίαν ἔχοντες ἐλπίδα σωτηρίας, ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Καὶ χίλιοι μὲν Ἀθηναῖοι εἶχον πέσει, δισχίλιοι δὲ ᾐχμαλωτίσθησαν [2]· πολὺ δὲ ἀνώτεραι ὑπῆρξαν πάντως αἱ ἀπώλειαι τῶν Θηβαίων [3].

[1] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Ἀλεξάνδρου 9.

[2] ***Διοδώρου Σικελιώτου*** XVI, 86. 88.

[3] Τὰ τῆς μάχης διηγεῖται ***Διόδωρος ὁ Σικελιώτης*** (XVI, 85-86) καὶ ὁ ***Ἰουστῖνος*** (IX, 3). Ἡ δὲ ἡμέρα τῆς μαχης, ἡ ἑβδόμη Μεταγειτνιῶνος κατὰ τὸν ***Πλούταρχον*** ἐν Βίῳ Καμίλλου 19, ἀντιστοιχεῖ ἢ πρὸς τὴν 1 Σεπτεμβρίου ἢ πρὸς τὴν 2 Αὐγούστου, καθ' ὅσον τὸ δεύτερον ἔτος τῆς 110 Ὀλυμπιάδος, καθ' ὃ ἐπολεμήθη ἡ μάχη, ἀποδεχθῶμεν ὡς ἔχον ἐμβόλιμον μῆνα ἢ οὔ. Ὁ Böckh (Mondyclen der Hellenen] σ. 29) ἀποδέχεται, ὅτι ἀργότερον, τὸ δεύτερον ἔτος τῆς 112 Ὀλυμπιάδος, παρελείφθη ὁ ἐμβόλιμος μὴν καὶ νομίζει, ὅτι τὸ τρίτον ἔτος τῆς 110 Ὀλυμπιάδος εἰσήχθη νέον ἡμερολόγιον, ἴσως τὸ τοῦ Μέτωνος. Ἀλλ' ἡ εἰκασία αὕτη εἶνε, καθ' ἃ ὁμολογεῖ αὐτὸς ὁ Böckh, λίαν ἀμφίβολος. Ὁ δὲ E. Müller (ἐν τῇ τοῦ Pauly Realencyclopädie Τόμ. Α' ἐκδ. β' σ. 1054) θεωρεῖ πιθανὸν, ὅτι ἐν Ἀθήναις εἰσήχθη μεταρρύθμισις τοῦ ἡμερολογίου

Ὁ δὲ Φίλιππος, ὅστις εἶχε θελήσει οὐ μόνον νὰ ἐκβιάσῃ τὴν δίοδον καὶ νὰ νικήσῃ ἐν τῇ μάχῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξολοθρεύσῃ διὰ μιᾶς πᾶσαν δύναμιν ἀντιστάσεως ἑλληνικῶν στρατειῶν, εἶχε τελείως τύχει τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Οἱ Ἕλληνες οὐδ' ἐσκέφθησαν κἂν περὶ νέας συντάξεως τῆς στρατιᾶς καὶ περὶ δευτέρας μάχης. Δὲν ὑφίστατο πλέον οὔτε κοινὴ στρατηγία, οὔτε ἑνότης ἐνεργείας. Αἱ στρατιαὶ τῶν διαφόρων πόλεων διεσπάρησαν ἕκασται εἰς τὰς πατρίδας, καὶ ἡ ἑλληνικὴ συμμαχία ἡ πρὸ μικροῦ μόλις ὁμολογηθεῖσα εἶχε διαλυθῇ τελείως μετὰ μίαν καὶ μόνην ἥτταν. Ἡ δὲ Ἀττικὴ καὶ ἡ Βοιωτία ἔμενον ἀνυπεράσπιστοι, καὶ αἱ δύο γείτονες πόλεις ἦσαν ἀνίκανοι νὰ βοηθήσωσιν ἀλλήλας καὶ ἐφοβοῦντο εὐλόγως νὰ τύχωσιν ὁμοίως ἁπάντων τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου ἐκείνων, δι' ὧν ἠπείλει αὐτὰς ἡ ὀργὴ τοῦ νικητοῦ.

Καὶ ὅμως ἡ τύχη τῶν δύο πόλεων ὑπῆρξε λίαν διάφορος. Καὶ ἡ μὲν ἡρωικὴ γενναιότης τῶν Θηβαίων ὑπῆρξεν ἡ τελευταία θυσία, ἣν αἱ Θῆβαι παρέσχον εἰς τὴν δόξαν τοῦ παρελθόντος, θυσία δυναμένη μὲν νὰξιωθῇ τῆς παρὰ τοῦ νικητοῦ τιμῆς, ἀλλὰ μὴ ἐπιδρῶσα εἰς τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ. Ὁ Φίλιππος τὴν ἐξέγερσιν τῶν Θηβῶν ἐθεώρησεν ἁπλῶς ἀπιστίαν καὶ ἀγνωμοσύνην, αὐθάδη ῥῆξιν ἐνόρκων συνθηκῶν καὶ φανερὰν ἀποστασίαν, ἣν ἐθεώρει καθῆ-

μεταξὺ Ὀλυμπ. 89, 3 καὶ 99, 3. Ἴσως δὲ ἐνιαυτὸς τοῦ ἄρχοντος Εὐκλείδου ὑπῆρξε καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν ἡ ἀφετηρία νέων χρόνων. Βέβαιον δὲ εἶνε, ὅτι καὶ ἐν τῇ ὀκταετηρίδι οὐ σπανίως ἐξεβάλλοντο μῆνες χάριν συμβαδίσεως τῶν ἀρχῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ πρὸς τὴν περιστροφὴν τοῦ ἡλίου, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε δυσχερέστατον νἀποφανθῶμεν, ἂν τἀρχαιότερα ἴχνη ὀρθοτέρας διατάξεως τῶν κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν στηρίζωνται εἰς ἐπανορθώσεις ἐπὶ μέρους ἢ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν νέου κύκλου. Τοῦ λόγου δὲ ὄντος περὶ τῆς προκειμένης περιστάσεως, εἶνε πιθανὴ ἡ ἀπυβολὴ ἐμβολίμου μηνὸς πρὸ τοῦ τρίτου ἔτους τῆς 112 Ὀλυμπιάδος. Ἂν δὲ ἀποδεχθῶμεν τοῦτο γενόμενον τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑκατοστῆς δεκάτης Ὀλυμπιάδος, τότε ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς 110 Ὀλυμπιάδος συμπίπτει πρὸς τὴν 27 Ἰουνίου, ἡ δ' ἐν Χαιρωνείᾳ μάχη πρὸς τὴν 2 Αὐγούστου, καθ' ἃ ἀποδέχεται καὶ ὁ Schäfer [Demosthenes und seine Zeit] Τόμ. Β' ἐκδ. β' σ. 561. [Ἴδε περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης καὶ Göttling Gesammelte Abhandlungen Τόμ. Α' σ. 147 κ. ἑ. Περὶ δὲ τῆς μάχης ὑπὸ τοπογραφικὴν ἔποψιν ἴδε τὰ μετ' αὐτοψίαν τοῦ πεδίου γραφέντα παρὰ τοῦ von Wilamowitz-Möllendorff ἐν τῷ Hermes Τόμ. XXVI [1890] σ. 192 σημ. 1].

κον νὰ τιμωρήσῃ μετ' ἀνηλεοῦς αὐστηρότητος, καθ' ἃ εἶχε πράξει καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ. Καὶ ταῦτα διότι ἤθελε νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀποστασία ἀπὸ τῆς συμμαχίας αὐτοῦ καὶ τῆς δι' αὐτοῦ καταστασθείσης νέας ἀμφικτυονίας προδοσία τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος. Προσηνέχθη δὲ πρὸς τοὺς Θηβαίους καθ' ἃ ἤθελε πράξει ἡ Σπάρτη, ἂν ἤθελε νικήσει ἐν Λεύκτροις. Ἡ μὲν ὑπὸ τῶν μεγάλων Θηβαίων ἱδρυθεῖσα πολιτεία διελύθη, αἱ δὲ Θῆβαι περιέστησαν εἰς ἁπλῆν πόλιν τῆς Βοιωτίας, οἷαι αἱ λοιπαί, ὁ δὲ Ὀρχομενὸς [1], αἱ Θεσπιαὶ [2] καὶ αἱ Πλαταιαὶ [3] συνῳκίσθησαν καὶ πάλιν, μακεδονικὴ δὲ φρουρὰ κατέλαβε τὴν Καδμείαν [4]. Καὶ οἱ μὲν ἡγούμενοι τοῦ δήμου τῶν Θηβαίων ἐθανατώθησαν ὡς προδόται ἢ ἐξωρίσθησαν, τὰ δὲ κτήματ' αὐτῶν ἐδημεύθησαν καὶ διεσπάρησαν δωρηθέντα, κατεστάθησαν δὲ νέοι ἄρχοντες. Ὁ δὲ ὅλεθρος τοῦ ἱεροῦ λόχου ἐν τῷ πεδίῳ τῆς Χαιρωνείας ὑπῆρξε τὸ τέλος τῆς πόλεως τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ τοῦ Πελοπίδου.

Ἀλλὰ τοὺς Ἀθηναίους ἀπ' ἐναντίας ὁ Φίλιππος ἐθεώρησε πολεμίους, οὓς καὶ μετὰ τὴν ἧτταν ὤφειλε νὰ μεταχειρισθῇ μετὰ τιμῆς ἐξαιρέτου καὶ προσελκύσῃ διὰ μεγαλοφροσύνης. Ἄλλως δὲ καὶ αὐτὴ ἡ στοιχειωδεστάτη σύνεσις ἐπέβαλλε νὰ μὴ ἐξερεθισθῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὰ ἔσχατα. Οὔτε τὸ θάρρος, οὔτε καὶ ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων κατ' ἀκολουθίαν εἶχε συντριβῇ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν εἰθισμένοι νὰ μὴ καταλαμβάνωνται ὑπὸ ἀπογνώσεως, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ ἐχθρὸς εὑρίσκετο ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ, ἀλλὰ νὰ θαρρῶσιν εἰς τὸν περίβολον τῶν τειχῶν. Πολιορκία δὲ τῶν Ἀθηνῶν ἦτο ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἐπιχείρησις λίαν ἐπισφαλής, πολὺ δὲ δυσχερεστέρα τῶν δύο τελευταίων πολιορκιῶν, καθ' ἃς εἶχεν ἀποτύχει ὁ βασιλεύς. Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἔστελλον ἐπιτήδεια

[1] ***Παυσανίου*** IX, 37, 8.

[2] ***Δίωνος Χρυσοστόμου*** Λόγ. XXXVII 42 σ. 466. Πρβλ. Schäfer [Demosthenes und seine Zeit] Τόμ. Γ'' ἐκδ. β' σ. 19.

[3] [***Παυσανίου*** IX, 1, 8].

[4] ***Παυσανίου*** IX, 1, 8· Φιλίππου φρουράν τε ἐσαγαγόντος ἐς Θήβας καὶ ἄλλα ἐπὶ καταλύσει τῶν Θηβαίων πράσσοντος.

εἰς τὸ ἄστυ οἱ Βυζάντιοι, αἱ νησιωτικαὶ πόλεις, ἴσως δὲ καὶ ἡ Περσία, ἔπεμπον δὲ καὶ ἐπικουρίας εἰς τὸν Πειραιᾶ, ὁ Φίλιππος οὐδαμῶς ἠδύνατο νὰ προσδοκήσῃ ἐπιτυχίαν. Προσεπήρχοντο δὲ καὶ λόγοι ὑψηλοτέρας πολιτικῆς ἐνεργείας. Εἰς τὸν Φίλιππον δὲν ἐπετρέπετο διαγωγὴ ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ Ξέρξου· ὁ δὲ βασιλεὺς ὅστις εἶχε δώσει εἰς τὸν υἱὸν διδάσκαλον τὸν Ἀριστοτέλην ἐκεῖνον δὲν ἠδύνατο νὰ παραγνωρίσῃ τὸ ἱερὸν τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀττικῆς. Ἡ μὲν δήωσις αὐτῆς θὰπετέλει κηλῖδα τῆς βασιλείας τοῦ Φιλίππου, ἡ δὲ παρὰ τῶν Ἀθηναίων εὐμενὴς ἀναγνώρισις τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι ἦτο ἀπ' ἐναντίας καὶ τώρ' ἀκόμη τὸ ὕψιστον κέρδος εἰς ὃ ἠδύνατο νὰποσκοπῇ.

Διὰ τούτους δὲ τοὺς λόγους εἶχεν ὁ Φίλιππος μέγιστον συμφέρον νὰποκτήσῃ φίλους δυναμένους νὰ συντελέσωσιν εἰς ἐπιτυχίαν τῶν σχεδίων αὐτοῦ. Ταῦτα δὲ σκοπῶν, εὗρεν ἐξαίρετον ὄργανον τὸν Δημάδην[1], ὅστις, αἰχμαλωτισθεὶς ἐν τῇ μάχῃ, εἶχε περιέλθει εἰς αὐτόν. Ἦτο δὲ ὁ Δημάδης ἀνὴρ ταπεινοῦ γένους, γνήσιον τέκνον τῶν διεφθαρμένων Ἀθηνῶν, ἀσυνείδητος, ἐπιπόλαιος, φιλοχρήματος, φιλήδονος, ἀλλὰ πλήρης αὐτοσχεδίου εὐφυίας, ἕτοιμος πάντοτε πρὸς τὸ λέγειν, ἀνεξάντλητος ἐν τῇ ἐπινοίᾳ ἐπικαίρων λόγων καὶ ἀπαντήσεων ἐμποιουσῶν κατάπληξιν· καίπερ δ' ἐστερημένος ἀνωτέρας παιδεύσεως, ἦτο ἀνὴρ συναρπάζων διὰ τῆς εὐγλωττίας[2]. Καὶ εἶχε μὲν ἤδη παρουσιασθῇ ὡς ἀντίπαλος τοῦ Δη-

[1] Περὶ τοῦ Δημάδου, ὅστις ἦτο υἱὸς Δημέου, Παιανιεὺς (Böckh [Urkunden über das] Seewesen [des attichen Staates] σ. 242) ἴδε ***Σουίδαν*** [ἐν λ. Δημάδης].

[2] Ὁ Δημάδης ἦτο γνήσιος Ἀθηναῖος τὸν χαρακτῆρα, ἐκ φύσεως παρεσκευασμένος πρὸς τὸ λέγειν. Ἴδε ***Κικέρωνα*** Orator 90, παρ' ᾧ ἐπονομάζεται facetus. Ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ ἐνέκειτο ἐν τῷ αὐτοσχεδιάζειν (***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Δημοσθένους 10). Καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἦτο ἄξιος τῆς πόλεως, ὁ δὲ Δημάδης ὑπὲρ τὴν πόλιν κατὰ τὸν ***Θεόφραστον*** (παρὰ ***Πλουτάρχῳ*** [αὐτόθι]), οὗ τὴν ἔκφρασιν ὁ Bernays (Phokion σ. 134 κ. ἑ.) ἑρμηνεύει ὡς σημαίνουσαν, ὅτι ὁ μὲν Δημοσθένης ἦτο ἀνυπέρβλητος ὑπὸ τὴν ἔποψιν γνησίας ἀθηναϊκῆς πολιτικῆς εὐγλωττίας, ὁ δὲ Δημάδης, ὑπερβαίνων τὰ ὅρια τῆς ἀθηναϊκῆς παραδόσεως, ἐπέδρα διὰ τῆς βιαίας δυνάμεως τοῦ ἀπροσδοκήτου. Ὑπαινισσόμενος δὲ τὴν ἔκφρασιν ταύτην τοῦ Θεοφράστου λέγει ὁ ***Θεμίστιος*** ἐν τῷ λόγῳ Περὶ ἀσκήσεως [ἴδε Rheinisches Museum Τόμ. XXVII σ. 527], ὅτι ὁ Δημάδης κατὰ τὴν κρίσιν τινῶν ὑπερέβαλλε τὸν Δημοσθένην ὡς πρὸς τὴν λαμπρότητα τοῦ πνεύματος.

μοσθένους, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐπιδιώκῃ ὡρισμένον πολιτικὸν πρόγραμμα. Ἀλλ' ἡ συνάντησις αὐτοῦ μετὰ τοῦ Φιλίππου ἤγαγεν αὐτὸν τὸ πρῶτον εἰς ὁδὸν ἀνταποκρινομένην τελείως πρὸς τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ καὶ τὰς κλίσεις· διὰ τοῦ Φιλίππου δὲ ὁ πρώην ναύτης [1] ἀπέβη μέγας καὶ πολὺς καὶ πολιτευτὴς μεγάλην ἔχων δύναμιν. Δι' αὐτοῦ λοιπὸν ἦλθεν ὁ νικηφόρος βασιλεὺς εἰς λόγους πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καθ' ἃ εἶχε πράξει καὶ ἄλλοτε ἐκ τοῦ πρὸ τῆς Ὀλύνθου στρατοπέδου. Στείλας δὲ τὸν Δημάδην εἰς Ἀθήνας, ἀνεκοίνωσε δι' αὐτοῦ τὴν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους εὔνοιαν [2].

Εὐλόγως δ' ἐπολιτεύετο κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ὁ Φίλιππος. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ὑπερνικήσει σθεναρῶς τὴν πρώτην αἴσθησιν τὴν ἐμποιηθεῖσάν ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ ἀγγέλματος, τὴν πρώτην ὀδύνην τὴν προξενηθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἥττης καὶ τῶν δεινῶν ἀπωλειῶν· καίπερ δὲ κατεχόμενοι ὑπὸ τῶν ἀνιαρῶν μεριμνῶν περὶ τῶν αἰχμαλώτων, τῶν τραυματιῶν καὶ τῶν νεκρῶν τῶν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης πεσόντων, ἐφρόντισαν ἀμελλητὶ περὶ πάντων ἐκείνων ὅσα ἐπέβαλλεν ἡ ἀνάγκη τῆς ἀμύνης τῆς πόλεως, χωρὶς νὰ σκεφθῶσι νὰ ἔλθωσιν εἰς λόγους πρὸς τὸν ἐχθρόν. Ὡς δ' ἐν τῷ ἀρχιδαμείῳ πολέμῳ, εἰσήγαγον εἰς τὸ ἄστυ τοὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν· καὶ ἐκλήθησαν μὲν εἰς τὰ ὅπλα οἱ ὑπὲρ πεντήκοντα καὶ μέχρις ἑξήκοντα ἐτῶν γεγονότες [3], ἐξησφαλίσθησαν δὲ τὰ εἰς τὴν Ἀττικὴν ἄγοντα στενά [4]. Ἐσκέπτοντο δὲ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ εὑρέσεως στρατηγοῦ, καὶ οἱ θυμοειδέστεροι τῶν τοῦ δήμου κατώρθωσαν τὴν ἐκλογὴν τοῦ Χαριδήμου [5], ὅστις ἐξηκολούθει θεωρούμενος ὡς ὁ δοκιμώτατος τῶν στρατιωτῶν· διὸ ὑπῆρχε πεποίθησις, ὅτι ἦτο ὁ κατάλληλος

[1] [***Σουίδας*** ἐν λ. Δημάδης· Δημέου ναύτου, ναύτης καὶ αὐτὸς, ναυπηγὸς καὶ πορθμεύς].

[2] Κατὰ ***Διόδωρον τὸν Σικελιώτην*** (XVI, 87) καὶ τὸν ***Ἰουστῖνον*** (IX, 4) παρὰ τοῦ Δημάδου προῆλθεν ἡ εἰς ἐπιεικεστέραν γνώμην μεταβολὴ τοῦ ὑπέρφρονος βασιλέως μετὰ τὴν νίκην. Πρβλ. Schäfer [Demosthenes und seine Zeit] Τόμ. Γ' ἐκδ. β' σ. 4.

[3] ***Λυκούργου*** Κατὰ Λεωκράτους 39.

[4] ***Λυκούργου*** Κατὰ Λεωκράτους 17.

[5] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 158 καὶ 325.

ἀνὴρ ἐν περιστάσεσιν ἐκτάκτοις. Ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ ἀνδρὸς ἀναξίου πίστεως, μεθ' οὗ ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἠδυνάτουν νὰ συνεργασθῶσιν ἀπὸ κοινοῦ, ἐφάνη λίαν ἐπικίνδυνος εἰς τοὺς συνετοὺς τῶν πολιτῶν. Διὸ προεκλήθη ἐπέμβασις τοῦ Ἀρείου Πάγου, εἰς ὃν ἄλλως εἶχεν ἤδη καὶ πάλιν παραχωρηθῇ μεγάλη δύναμις ἐν σπουδαίαις περιστάσεσι τῆς πολιτείας [1]. Ὁ δὲ Ἄρειος Πάγος ἠκύρωσε τὴν ἐκλογήν, καὶ διέταξε νέας ἀρχαιρεσίας, καθ' ἃς ἐξελέχθη ὁ Φωκίων, ἐπειδή, ὡς εἶχον νῦν τὰ πράγματα, ἐθεωρεῖτο δυναμένη νὰ προσδοκηθῇ ἡ πρὸς αὐτὸν συνδιαλλαγὴ καὶ τοῦ Δημοσθένους καὶ τῶν περὶ αὐτόν [2]. Ἐξηκολούθουν δὲ οὗτοι διευθύνοντες ἀκόμη τὰ κοινά, καὶ οὐδαμῶς ἐπεθύμουν τὴν εἰς τὸν Φωκίωνα μεταβίβασιν τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας. Διὰ τοῦτο δ' ἐπρότεινεν ὁ Ὑπερείδης τὴν εἰς τὴν βουλὴν ἀνάθεσιν ἐκτάκτου ἐξουσίας, ὅπως αὕτη προβῇ εἰς τὰς διατάξεις ἐκείνας ἃς ἤθελε θεωρήσει ἀναγκαίας πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως· καὶ οἱ βουλευταὶ δ' ἔμελλον κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ Ὑπερείδου νὰ ὁπλισθῶσι καὶ καταβῶσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ, ὅστις ἐσκοπεῖτο νὰ γείνῃ τὸ ἐπικαιρότατον κέντρον τῆς ὀχυρώσεως τῆς πόλεως [3]. Πρὸς δὲ τούτοις προετάθη ἡ εἰς τὰ ὅπλα κλῆσις ἁπάντων τῶν ἀξιομάχων οἰκητόρων τῆς Ἀττικῆς, ἡ ἀνάκλησις τῶν φυγάδων, ἡ εἰς τοὺς πολίτας ἐγγραφὴ ἁπάντων τῶν μετεχόντων τῆς ἀμύνης τῆς χώρας μετοίκων καὶ ἡ εἰς αὐτοὺς τοὺς δούλους, ἰδίως τοὺς ἐν ἀργυρείοις ἐργαζομένους, ὑπὸ τοῦτον τὸν ὅρον ἀπόδοσις τῆς ἐλευθερίας [4]. Ἠλπίζετο δὲ, ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον θὰ ἠδύνατο ἡ πόλις νὰ συναγάγῃ ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ ὑπερέκεινα, εἰς οὓς ἔμελλε νὰ ἀνατεθῇ ἡ ὑπηρεσία τῆς πολιτείας [5]. Πρὸς πορισμὸν δὲ ὅπλων οὐδ' αὐτῶν τῶν ἐν τοῖς ναοῖς ἀναθημάτων ἔμελλον νὰ φεισθῶσιν.

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 442, 444.

[2] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Φωκίωνος 16.

[3] ***Λυκούργου*** Κατὰ Λεωκράτους 37.

[4] ***Πλουτάρχου*** Βίοι δέκα ῥητόρων σ. 849 a· ἡνίχ' ὁρᾶν ἦν τὸν δῆμον ψηφισάμενον τοὺς μὲν δούλους ἐλευθέρους, τοὺς δὲ ξένους Ἀθηναίους, τοὺς δὲ ἀτίμους ἐπιτίμους.

[5] ***Ὑπερείδου*** Πρὸς Ἀριστογείτονα ἀπόσπ. 33· πρῶτον μὲν μυριάδας πλεί-

Αἱ δὲ προτάσεις αὗται τοῦ Ὑπερείδου ἔγειναν δεκταί. Καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἐπεμελεῖτο τῆς ἐπισκευῆς τῶν τειχῶν καὶ τῆς διατάξεως τῶν κατὰ τὴν φρούρησιν τῆς πόλεως· καὶ τὴν σπουδαιοτάτην δὲ τῶν ὑπηρεσιῶν, τὴν ἀγορὰν σίτου, ἀνέθηκεν εἰς αὐτὸν ὁ δῆμος. Ὁ δὲ Λυκοῦργος, διπλασιάσας τὸν ζῆλον, ἐμερίμνα περὶ τοῦ στόλου, τῶν νεωρίων, τῶν ὅπλων καὶ τῆς ἐξαρτύσεως τῶν τριήρων. Οἱ δ' εὔποροι πολῖται, ἄνδρες ἀνήκοντες εἰς διαφόρους φατρίας, ὁ Δημοσθένης, ὁ Χαρίδημος, ὁ Διότιμος καὶ ἄλλοι, ἀνθημιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους, ὅπως ἐπιδείξωσι τὸν ζῆλον αὐτῶν δ' ἐλευθερίων δωρεῶν χρήματος καὶ ὅπλων [1], καὶ ὁ Λυκοῦργος ἐπωφελήθη τῆν μεγάλην τιμὴν, ἣς ἀπήλαυε παρὰ τῶν συμπολιτῶν, ὅπως ἀθροίσῃ, καθ' ἃ λέγεται, κεφάλαιον ἑξακοσίων πεντήκοντα ταλάντων, ἀντιστοιχούντων πρὸς τρία ἑκατομμύρια καὶ ὀκτακοσίας τεσσαράκοντα μίαν χιλιάδας φράγκων, [ὧν ὀκταπλασία σχεδὸν εἶνε ἡ ἀνάλογος σημερινὴ ἀξία], ὅπερ προσήνεγκεν εἰς τὴν πολιτείαν [2]. Εἰς δὲ τὸν Δημοσθένην ἀνετέθη ἡ ἐντολὴ νὰ εἰσπράξῃ εἰσφορὰς παρὰ τῶν πόλεων τῶν τασσομένων εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν κατὰ θάλασσαν συμμαχίαν. Τέλος δ' ἀπεστάλησαν πρέσβεις, ὅπως παραστήσωσι τὸν κίνδυνον τῆς πόλεως ὡς πανελλήνιον, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εὐλόγως ἀνέμενον ἀξίαν λόγου βοήθειαν παρὰ τῶν πόλεων ἐκείνων, μεθ' ὧν ἤδη εἶχον συμπολεμήσει κοινῇ καὶ μετ' ἐπιτυχίας ἐναντίον τοῦ Φιλίππου [3]. Διὰ βραχέων δ' εἰπεῖν, οὐδαμῶς ἐκράτει ἐν τῇ πόλει σύγχυσις καὶ ἀπόγνωσις, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας δραστηριότης εὔτακτος καὶ ἀκαταπόνητος, θάρρος καὶ ἀπόφασις ὑπὲρ ἀμύνης τῆς ἀνεξαρτησίας διὰ πάσης θυσίας. Ἐνεφοροῦντο δὲ οἱ Ἀθηναῖοι φρονήματος ἀναλό-

ους ἢ δεκαπέντε τοὺς ἐκ τῶν ἔργων τῶν ἀργυρείων καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἄλλην χώραν, ἔπειτα τοὺς ὀφείλοντας τῷ δημοσίῳ καὶ τοὺς ἀτίμους καὶ τοὺς ἀπεψηφισμένους καὶ τοὺς μετοίκους. Πρβλ. Sauppe αὐτόθι καὶ Böckh Staatsh[aushaltung der Athener] Τόμ. Α' ἐκδ. γ' σ. 48.

[1] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 114.

[2] ***Πλουτάρχου*** Βίοι δέκα ῥητόρων σ. 852.

[3] ***Λυκούργου*** Κατὰ Λεωκράτους 42. ***Δεινάρχου*** [Κατὰ Δημοσθένους] 80.

γου πρὸς τὸ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν μαχῶν τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῆς Σαλαμῖνος· ὡς δὲ τότε, οὕτω καὶ τώρα συνετέλει ὁ Ἄρειος Πάγος εἰς τὸ νὰ παρέχῃ εἰς τὸν δῆμον καρτερίαν καὶ σθένος. Ἡ δὲ μικροψυχία ἐτιμωρεῖτο ὡς προδοσία, καὶ κατεδικάζοντο εἰς θάνατον οἱ διὰ φυγῆς ἐκφεύγοντες τὸν κίνδυνον τῆς πατρίδος [1].

Τοιαύτην εὗρεν ὁ Δημάδης τὴν πόλιν. Τοιαῦται δὲ διαθέσεις ἦσαν ἥκιστα εὐνοϊκαὶ πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ νικητὴς κατείχετο ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπὸ ἀμηχανίας μείζονος τῆς τῶν ἡττημένων, ἐπειδὴ οὗτοι μὲν παρεσκευάζοντο ἤδη μετὰ δραστηριότητος καὶ μεγίστου θάρρους, ἐκεῖνος δ' εὑρίσκετο ἠναγκασμένος νὰ ἐξεύρῃ τότε πρῶτον τὸν τρόπον, δι' οὗ νὰ φοπλίσῃ τοὺς ἀντιπάλους ἄνευ βίας.

Ὁ δὲ Δημάδης ἔβη καθ' ὁλοκληρίαν ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν πρότερον φιλιππιζόντων ῥητόρων, βεβαιώσας πρὸ παντὸς ἄλλου τοὺς συμπολίτας, ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶχε μὲν δυσμενέστατα πρὸς τοὺς Θηβαίους, ἀλλὰ τοὺς Ἀθηναίους ἠύνοει μεγάλως. Ἀλλ' ὁ Δημάδης ἐπλεονέκτει μεγάλως τῶν προκατόχων κατὰ τοῦτο, ὅτι τὰ λεγόμενα παρ' αὐτοῦ ἦσαν τὸ πρῶτον νῦν τελείως ἀληθῆ. Τοῦτο δὲ ἠδυνήθη νὰ ἐξάρῃ εὐγλωττότατα, οὕτω δὲ κατώρθωσε νὰ ματαιώσῃ ἄνευ μεγάλου μόχθου τὴν ἀρίστην ἐπιτυχίαν τῆς ἐνεργείας τοῦ Δημοσθένους, νὰ ἐξεγείρῃ καὶ πάλιν τὸν ἀρχαῖον φθόνον καὶ νὰ δαμάσῃ τὸ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἐξεγέρσεως φρόνημα, ὅπερ ὁ Φίλιππος ἐθεώρει τὸ πάντων κινδυνωδέστατον δι' αὐτόν. Ἀνεγεννήθη δὲ τότε καὶ πάλιν πᾶσα μικροπρέπεια καὶ κακία· μετ' αἰσχρᾶς δὲ ἀπιστίας οἱ πολλοὶ ἀπεσπῶντο ἀπ' ἐκείνων, μεθ' ὧν ἀγωνιζόμενοι πρὸ μικροῦ εἶχον καθαιμαχθῇ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος, οὐδ' ἀνελογίζοντο, ὅτι ὤφειλον νὰ δείξωσιν ὁπωσδήποτ' εὐλάβειάν τινα πρὸς τοὺς Θηβαίους, καὶ δὲν ἠσχύν-

[1] *Λυκούργου* Κατὰ Λεωκράτους 52· ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ (καὶ μηδείς μοι θορυβήσῃ· ταύτην γὰρ ὑπολαμβάνω μεγίστην τότε γενέσθαι τῇ πόλει σωτηρίαν) τοὺς φυγόντας τὴν πατρίδα καὶ ἐγκαταλιπόντας τότε τοῖς πολεμίοις λαβοῦσα ἀπέκτεινε.

θησαν πάλιν χαιρεκακοῦντες ἐπὶ πάσῃ ταπεινώσει αὐτῶν. Ἡ δὲ ἠθικὴ αὕτη ἔκπτωσις τῶν Ἀθηναίων ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος καρπὸς τῶν διαπραγματεύσεων. Μετὰ δὲ τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην ὁ Δημάδης ἠδυνήθη νὰ προσθέσῃ ἐξ ὀνόματος τοῦ βασιλέως, ὅτι ὁ Φίλιππος ἦτο πρόθυμος νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ νὰ ὁμολογήσῃ εἰρήνην ἐγγυωμένην εἰς τὴν πόλιν τελείαν ἀνεξαρτησίαν. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει δὲν συνήνουν εἰς ταῦτα ἔμελλον ἀπ' ἐναντίας οἱ αἰχμάλωτοι νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως· καὶ τοὺς νεκροὺς δὲ κατεῖχεν ἀκόμη, ἐπειδὴ, ἐνεργῶν πανουργότατα, εἶχεν ἀποκρούσει τὴν πρώτην αἴτησιν περὶ ἀναιρέσεως αὐτῶν τὴν ἀπευθυνθεῖσαν εἰς αὐτὸν παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἀμέσως μετὰ τὴν μάχην.

Ἀλλὰ τὸ κεφαλαιωδέστατον ἦτο, ὅτι εἶχεν ἐκλίπει διὰ μιᾶς αὐτὴ ἡ αἰτία, ἧς χάριν οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν πρόθυμοι νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὰς μεγίστας θυσίας καὶ πάντα τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ἐπειδὴ τὸ φιλοπόλεμον φρόνημα καὶ ὁ ἡρωισμὸς τῶν Ἀθηναίων ἠρείδοντο ἐπὶ τῆς προϋποθέσεως, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔμελλε νὰ προβῇ κατὰ τῆς πόλεως μετὰ πυρὸς καὶ σιδήρου, καὶ ὅτι ἠξίου καθυπόταξιν τῶν Ἀθηναίων ἄνευ ὅρων. Ἀλλ' ἀντὶ τούτων πάντων ὁ Φίλιππος παρουσιάζετο διαβιβάζων ἐπαγγελίας πραοτάτας, καὶ οὐδὲν ἠξίου τὸ ταπεινωτικόν. Ἐντεῦθεν δὲ μετεβάλλοντο διὰ μιᾶς τὰ πράγματα, καὶ τὸ μέγα πλῆθος τῶν πολιτῶν μετέβαλε γνώμην. Καὶ ἐκ τῶν σωφρόνων δὲ πολιτῶν, οἵτινες τὰς προτάσεις τοῦ Ὑπερείδου ὑπελάμβανον οὐκ ἄνευ λόγου ἀνατρεπούσας τελείως τὰ τῆς πολιτείας, οἱ πλεῖστοι ἔχαιρον, ὅτι δὲν παρίστατο ἀνάγκη νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰς ἀπεγνωσμένας ἐκείνας διατάξεις πρὸς ἄμυναν τῆς χώρας, ὁ δὲ Φωκίων, ὁ καὶ ἀρχιστράτηγος, ἠδυνήθη εἴπερ ποτὲ τελεσφόρως νὰ καταστήσῃ φανερὰν τὴν μωρίαν ἀντιστάσεως βαινούσης εἰς τὰ ἔσχατα. Ἡ δὲ μακεδονικὴ φατρία ἐνήργει καὶ πάλιν δραστηριώτατα. Τέλος δὲ ὁ Δημοσθένης, ὁ μόνος ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ διενεργήσῃ τοὐλάχιστον συνετὴν ἐπιφύλαξιν, ἦτο ἀκόμη ἀπών. Ἐπειδὴ δ' ἐπὶ τοῦ παρόντος προέκειτο μόνον νὰ

ἔλθωσιν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς λόγους πρὸς τὸν βασιλέα, ὅπως λύσωσι τὰ προκαταρκτικὰ ζητήματα καὶ πεισθῶσιν ἐπισήμως περὶ τῶν διαθέσεων τοῦ Φιλίππου, οὐδεμία ἀντετάχθη παρὰ παντὸς τοῦ δήμου ἀντίρρησις ἐναντίον τῆς προτάσεως τοῦ Δημάδου περὶ ἀποστολῆς πρεσβείας. Ὡς εἰκὸς δέ, δὲν ἐπετρέπετο νὰ ποσταλῶσιν εἰς τὸν Φίλιππον ἄνδρες δυσάρεστοι εἰς αὐτόν, ἐπειδὴ προέκειτο περὶ τῆς ζωῆς τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῆς τιμῆς τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο τὰ τῆς πόλεως περιέστησαν καὶ πάλιν εἰς τοὺς ἀντιπάλους τοῦ Δημοσθένους.

Ἀνεφάνη δὲ καὶ πάλιν πρωταγωνιστῶν ὁ Αἰσχίνης. Αὐτὸς δὲ καὶ ὁ Φωκίων καὶ ὁ Δημάδης ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τοῦ δήμου ὡς οἱ καταλληλότατοι πάντων ὅπως ἀποσταλῶσιν ὡς πρέσβεις εἰς τὸν Φίλιππον [1]. Ὅτε δὲ ὁ βασιλεὺς εἶδε χωροῦντας πρὸς τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ τοὺς ἄνδρας τούτους, ἠδυνήθη νὰ πεισθῇ, ὅτι ἔμελλεν εὐκόλως νὰ ἐπιτύχῃ καὶ τοὺς λοιποὺς αὐτοῦ σκοπούς. Προσηνέχθη δὲ πρὸς αὐτοὺς κατὰ μὲν τὸ συμπόσιον μετὰ τῆς μεγίστης φιλοξενίας, ἐν δὲ ταῖς συζητήσεσι μετὰ τῆς εὐγενεστάτης μεγαλοψυχίας. Δὲν ἠρκέσθη δὲ ἀπελευθερόνων τοὺς αἰχμαλώτους, ἀλλὰ καὶ παρέσχεν εἰς αὐτοὺς ἐφόδια πρὸς ἐπάνοδον αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν. Τοὺς δὲ νεκροὺς ἐκράτησε μὲν ἀκόμη, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὸν σκοπὸν πανηγυρικῆς ἀποδόσεως τῶν ὀστῶν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ὅπως δι' αὐτῆς ἐπιδείξῃ πρὸς αὐτοὺς πρόσθετον θεραπείαν. Ἔστειλε δὲ τὰ λείψαν' αὐτῶν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν πρέσβεων, καὶ δὴ συνοδευόμενα ὑπὸ τῶν πρώτων ἀνδρῶν τοῦ βασιλείου, ἐν οἷς ὁ Ἀντίπατρος καὶ ὁ ἴδιος ἑαυτοῦ υἱὸς [2], οἵτινες ὑπῆρξαν ἐν ταὐτῷ καὶ οἱ κομισταὶ τοῦ σχεδίου τῆς συνθήκης.

Προέτεινε δὲ ὁ βασιλεὺς διὰ ταύτης τῆς συνθήκης φιλίαν καὶ

[1] Οἱ πρέσβεις ἐστάλησαν εἰς τὸν Φίλιππον περὶ σωτηρίας τῆς πόλεως ἢ καὶ ὑπὲρ αἰχμαλώτων. Ἴδε ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 227. Τὴν εἰς τὴν πρεσβείαν συμμετοχὴν τοῦ Αἰσχίνου μαρτυρεῖ αὐτὸς (αὐτόθι), τὴν δὲ τοῦ Δημάδου ***Διόδωρος ὁ Σικελιώτης*** (XVI, 87) καὶ ὁ ***Σουίδας*** ἐν λ. Δημάδης. Ἡ δὲ συμμετοχὴ τοῦ Φωκίωνος δὲν μαρτυρεῖται μέν, ἀλλ' εἶνε πιθανή.

[2] ***Ἰουστίνου*** IX, 4.

συμμαχίαν [1]. Ὑπέσχετο δὲ νὰ μὴ εἰσέλθῃ μὲν ἡ μακεδονικὴ στρατιὰ εἰς τὴν Ἀττικήν, νὰ διατηρηθῇ δὲ ἡ προτέρα τῆς πόλεως ἀνεξαρτησία καὶ μάλιστα νὰ μὴ εἰσπλεύσῃ εἰς τὸν Πειραιᾶ μηδεμία ξένη τριήρης [2]. Ὁ δὲ Ὠρωπὸς, ἡ ἀμφισβητουμένη ἐκείνη παρὰ τὰ σύνορα χώρα [2], ἀπεδόθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους [3]. Καὶ ἔμειναν μὲν κύριοί τινων τῶν νήσων [4], ἀνεγνωρίσθησαν δὲ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ὡς ἰδία κατὰ θάλασσαν ἀρχὴ, μέλλουσα νὰ φυλάσσῃ τὴν θάλασσαν κοινῇ μετὰ τοῦ Φιλίππου. Ὁ δὲ μάλιστα ἐπονείδιστος τῶν ὅρων τῆς εἰρήνης προεκάλεσε τὴν μεγίστην εὐχαρίστησιν. Καὶ ἀληθῶς ἦτο δεινοτάτη ταπείνωσις τῶν Ἀθηνῶν ἡ ἀπὸ τοῦ ἐλέου τοῦ ἐχθροῦ ἀποδοχὴ μέρους τῆς χώρας τῶν ἰδίων συμμάχων [τῆς Ὠρωπίας], καὶ ἡ χαρὰ ἐπὶ τῇ ἕνεκα τοῦ πολέμου τιμωρίᾳ αὐτῶν καὶ μόνων. Ἀλλ' ὁ Φίλιππος διὰ τῆς εἰς τοὺς Ἀθηναίους δωρεᾶς τοῦ Ὠρωποῦ ἦτο ἀσφαλὴς, ὅτι Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι δὲν ἔμελλον ἐντὸς βραχέος χρόνου νὰ σκεφθῶσι καὶ πάλιν νὰ συμπράξωσι κατ' αὐτοῦ, ἡ δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας παράδοσις χώρας μικρᾶς καὶ ὅλως ἀδιαφόρου εἰς αὐτὸν καθίστανε τοὺς Ἀθηναίους προθύμους νὰποδεχθῶσι τὸ μόνον σπουδαῖον δι' αὐτὸν ζήτημα· τοῦτο δὲ ἦτο ἡ προσχώρησις εἰς τὴν συμμαχίαν, ἧς ἡ διάταξις ὑπῆρξεν ὁ κύριος αὐτοῦ σκοπὸς, καθ' ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι προσχωροῦντες εἰς αὐτὴν ἐγκατέλειπον πᾶσαν πρὸς τὰ ἔξω ἀνεξάρτητον ἐνέργειαν, πᾶσαν ἡγεμονίαν καὶ ἰδίαν θαλασσοκρατίαν. Τέλος δὲ χάριν τοῦ Ὠρωποῦ ἠνέχθησαν οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ παραμυθίας τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀπώτερον κειμένων κτήσεων, αἵτινες ἐστενο-

[1] Περὶ τῶν ὅρων τῆς εἰρήνης καθ' ὅλου ἴδε ***Παυσανίου*** 1, 25, 3 Πρβλ. ***Διοδώρου Σικελιώτου*** XVI, 87.

[2] [***Ψευδοδημοσθένους*** Περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν] 26.

[3] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 121.

[4] ***Παυσανίου*** I 34.

[5] Περὶ τῶν εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἀφεθεισῶν νήσων ἴδε Schäfer [Demosthenes und seine Zeit. Τόμ. Γ' ἐκδ. β' σ. 28. Οἱ Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἔμειναν ἐν ταῖς κληρουχίαις, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Σάμῳ, ἧς οἱ ἀργαῖοι κάτοικοι κατῆλθον μόνον μετὰ τὸν λαμιακὸν πόλεμον. Ἴδε W. Vischer ἐν τῷ Rheinisches Museum Τόμ. XXII, σ. 320 [καὶ ἐν ταῖς **τοῦ αὐτοῦ** Kleine Schriften Τόμ. Β' σ. 149].

χώρουν τὸν Φίλιππον, ἰδίως δὲ τῆς Χερσονήσου [1]. Οὕτω δὲ ἡ πρὸς τὰς σιτοφόρους χώρας τοῦ Πόντου ἄγουσα ὁδὸς περιῆλθεν εἰς τὸν Φίλιππον, τοῦτο δὲ καὶ μόνον ἤρκει ὅπως κρατῇ τῆς πόλεως.

Βεβαίως δ' ἐλήφθη μετὰ δεξιότητος φροντὶς, ὅπως αἱ θυσίαι αἱ ἐπιβαλλόμεναι εἰς τοὺς Ἀθηναίους παρουσιασθῶσιν εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τύπον ὡς ἔνεστιν ἀνώδυνον, ἵνα ἡ πικρία αὐτῶν ἀποβῇ ὀλιγώτερον αἰσθητὴ εἰς τὸν δῆμον. Οὕτω δὲ ὁ Δημάδης κατώρθωσε νὰ προτείνῃ μετὰ θάρρους τὴν ἀποδοχὴν τῶν ὅρων τῆς εἰρήνης. Καὶ δὲν ἔλειψαν μὲν ἀντιρρήσεις, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Φωκίων ἀντέστη, σκανδαλιζόμενος ὑπὸ τοῦ ὅρου τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὴν μετὰ τοῦ Φιλίππου συμμαχίαν, καὶ ἠξίωσεν εὐλογώτατα νὰ λάβωσι πρῶτον τοὐλάχιστον γνῶσιν ὁποία τις ἔσται αὕτη, πρὶν ἢ δεσμεύσωσιν ἑαυτούς [2]. Ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνον ἤκουσαν τὸν ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει ὑπερμαχοῦντα τῶν συμφερόντων τῆς πόλεως ἐναντίον τοῦ Φιλίππου, καὶ ἡ εἰρήνη ὡμολογήθη. Ὁ δὲ Δημοσθένης ἤθελε βεβαίως ἀντιτάξει διαμαρτυρίαν ἐναντίον τῶν ἄρθρων ἐκείνων ἅτινα προσέβαλλον καιριώτατα τὴν τιμὴν τῆς πόλεως· ἰδίως δὲ ἤθελε συμφώνως πρὸς τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ κηρυχθῇ πάντως ἐναντίον τῆς ἀποδοχῆς τοῦ Ὠρωποῦ, δι' ἧς ὁ Φίλιππος ἐξηγόρασε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ, ἂν δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ παρακωλύσῃ τὴν εἰρήνην, ἤθελε τοὐλάχιστον ἀξιώσει ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς συμμαχίας τὴν μεγίστην σύνεσιν καὶ εὐστάθειαν. Ἀλλ' ὅτ' ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ Αἰγαίου, ἐν ᾧ εἰργάζετο ἀκόμη δραστηρίως ὑπὲρ τοῦ πολέμου [3], ἐπισκεφθεὶς πιθανῶς καὶ ἄλλας ἀπώτερον κειμένας συμμαχίδας, οἷαι ἡ πιστὴ Τένεδος [4], αἱ παρὰ τὸν

[1] F. Schultz De Cher[sonneso Thr[acica] σ. 113.

[2] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Φωκίωνος 16· Δημάδου γράψαντος, ὅπως ἡ πόλις μετέχοι τῆς κοινῆς εἰρήνης καὶ τοῦ συνεδρίου τοῖς Ἕλλησιν, οὐκ εἶα πρὸ τοῦ γνῶναι, τίνα Φίλιππος αὐτῷ γενέσθαι παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἀξιώσει.

[3] ***Δημοσθένους*** Περὶ τοῦ στεφάνου] 148 Ῥβλ. ***Αἰσχίνου*** [Κατὰ Κτησιφῶντος] 159· τοὺς Ἕλληνας ἠργυρολόγησε.

[4] Σύνταξις ἐψηφισμένη μνημονεύεται ἔν τινι ψηφίσματι τῶν Τενεδίων, ἐκδοθέντι ὑπὸ [Köhler] ἐν Bulletino dell' Instituto 1866 σ. 109 [Corpus Inscriptionum Atticarum Τόμ. Β' α' σ. 53 ἀρ. 117].

Ἑλλήσποντον πόλεις καὶ ἄλλαι, τὰ πάντα εἶχον ἤδη λήξει ἐν Ἀθήναις. Διὸ οὐδὲν ἄλλο ἠδυνήθη νὰ πράξῃ, καθ' ἃ καὶ μετὰ τὴν φιλοκράτειον εἰρήνην, ἢ νὰ μεριμνήσῃ, ὅπως ἡ πόλις τηρήσῃ μὲν τὴν ἐνόρκως ὁμολογηθεῖσαν εἰρήνην, ἀλλὰ συγχρόνως διαφυλάξῃ κατὰ τὸ ἐνὸν τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς, τὰς ἐλευθερίας καὶ τὸ φρόνημα ἐκεῖνο, ὅπερ ἐκεῖνος εἶχεν ἐξεγείρει ἐν αὐτῇ. Πρὸς τοῦτο δὲ δὲν ἔλειψαν εἰς αὐτὸν καὶ τότε εὐκαιρίαι.

Καὶ εἶχε μὲν πράγματι μεταβληθῇ ἡ γνώμη τοῦ δήμου διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Δημάδου, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι δὲν μετέστησαν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς ὃν ἠξίουν πίστεως καὶ τιμῆς. Οἱ μὲν ἀντίπαλοι ἐκίνησαν πάντα λίθον ἵνα ταπεινώσωσι τὸ ἀξίωμ' αὐτοῦ καὶ καταστήσωσιν αὐτὸν ὕποπτον, ἐνόμισαν δὲ, ὅτι θὰ ἦτο εὔκολον νὰ καταβάλωσιν αὐτὸν νικηφόροι ἕνεκα τῆς τελείας ἥττης τοῦ πολιτικοῦ αὐτοῦ προγράμματος· ἤθελον νὰ καταστήσωσιν αὐτὸν ὑπεύθυνον ἐπὶ ταῖς ἀπωλείαις ἃς ὑπέστη ἡ πόλις, ἐπὶ τῷ χρήματι τῷ σπαταληθέντι, ἐπὶ τῷ αἵματι τῷ ματαίως χυθέντι, ἐμέμφθησαν αὐτὸν ἐπὶ δειλίᾳ ἐπιδειχθείσῃ ἐν τῇ μάχῃ, καὶ ἐπεδίωξαν διὰ παντὸς τρόπου νὰ καταστήσωσιν αὐτὸν ἄξιον περιφρονήσεως. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἔτυχον τοῦ σκοπουμένου. Οἱ πολῖται δὲν ἠθέλησαν νὰ πεισθῶσιν, ὅτι ἡ προτέρ' αὐτῶν διαγωγὴ εἶχεν ὑπάρξει παραπλάνησις. Καὶ εἶχε μὲν ἡττηθῇ ὁ ἡρωισμὸς αὐτῶν καὶ τὸ θάρρος, ἀλλ' ἐν τῇ κρίσει αὐτῶν ἔμειναν πιστοὶ εἰς ἑαυτοὺς καὶ ἐτίμων ἑαυτοὺς ἐμμένοντες εἰς τὴν πρὸς τὸν Δημοσθένην πίστιν. Ἀρίστην δὲ τῶν αἰσθημάτων τούτων μαρτυρίαν παρέσχον διὰ τῆς εἰς τὸν Δημοσθένην ἀπονομῆς τῆς τιμῆς νὰ ἐκφωνήσῃ κατὰ Νοέμβριον τοῦ 338 π. Χ. τὸν ἐπιτάφιον λόγον πρὸς τιμὴν τῶν ἐν τῷ πολέμῳ πεσόντων [1]. Εἶχον δὲ τὴν ὀρθὴν συναίσθησιν, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος συνεδέετο ἀναποσπάστως πρὸς τοὺς νεκροὺς τῆς Χαιρωνείας, καὶ ὅτι θὰ ἦτο ἀτίμωσις αὐτῶν, ἂν παρὰ τὸν τάφον αὐτῶν ἔδιδον οἱ

[1] Ὁ Ἐπιτάφιος λόγος (ἴδε ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 285-288) ἐξεφωνήθη κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα τοῦ χειμῶνος, τὸν Μαιμακτηριῶνα. Πρβλ. Sauppe ἐν ταῖς Göttinger Nachrichten 1864 σ. 201. 205.

Ἀθηναῖοι τὸν λόγον εἰς ῥήτορας ἐξ ἐκείνων οἵτινες δὲν ἀνεγνώριζον τὴν ἱερότητα τοῦ ἀγῶνος, ὑπὲρ οὗ εἶχον ἀποθάνει ἐκεῖνοι.

Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ ὁ Φίλιππος εἶχε διαδράμει σύμπασαν τὴν Ἑλλάδα, ὅπως αὐτὸς παριστάμενος διατάξῃ τὰ τῆς χώρας ἐν τάχει, ἐπειδὴ ἀνυπομόνως ἔσπευδε πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, οὗ τὴν ἐπίτευξιν δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἐπιβραδύνωσι δυσχέρειαι ἄξιαι λόγου. Ἡ Πελοπόννησος εἶχε παύσει ἀπὸ μακροῦ ἤδη οὖσα ἡ ἀκρόπολις τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας. Τὸ ἀρχαῖον ἐν αὐτῇ σύστημα τῶν πολιτειῶν εἶχε διασπασθῇ διὰ τῆς ἐν Λεύκτροις μάχης, ἔκτοτε δὲ ἡ χερσόνησος εἶχεν ἀποβῇ κονίστρα ἀπαύστων ταραχῶν καὶ ἀγώνων. Ἐπεβάλλετο λοιπὸν νῦν νὰ καταστα θῇ καὶ ἐν αὐτῇ, τοῦθ' ὅπερ δὲν εἶχε κατορθώσει ἡ πολιτικὴ ἐνέργεια τῶν Θηβαίων, τάξις ἑδραία καὶ ἑνωθῇ εἰρηνεύουσα ἡ ὅλη χερσόνησος ὡς κοινωνὸς τῆς νέας συμμαχίας. Καὶ αἱ μὲν πολιτεῖαι αἱ συμμετασχοῦσαι τῆς τελευταίας ἐξεγέρσεως, ἰδίως δὲ ἡ Κόρινθος καὶ ἡ Ἀχαΐα, ὑπέκυψαν εἰς τὸν νικητὴν καὶ ὡμολόγησαν μετ' αὐτοῦ εἰρήνην ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προταθέντων ὅρων, ὡς καὶ τὰ Μέγαρα [1]. Αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις οὐδεμίαν μὲν εἶχον ἐπιδείξει πρὸς τὸν βασιλέα προθυμίαν, δὲν εἶχον δὲ παράσχει εἰς αὐτὸν βοήθειαν ἐν τῷ πολέμῳ· ἀλλὰ δὲν ἦτο συμφέρον αὐτοῦ νὰ διαλογισθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος πρὸς τὰς πόλεις ἑκάστας, καὶ ἀπεδέχθη τὴν οὐδετερότητ' αὐτῶν ὡς ἐπαρκέστατον σημεῖον ἀφοσιώσεως. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιδράσεως εἶχεν ἤδη τελείως ἐκλίπει, ἅτε τῶν ἀρχαίων ἀντιπάλων τῆς Σπάρτης ἁπάντων προσχωρησάντων εἰς αὐτὸν μετὰ προθυμίας καὶ ἀναγνωρισάντων ὡς προστάτην, ἔσπευσε καὶ ὁ Φίλιππος νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν καὶ ἐπιδειχθῇ εὔνους φίλος καὶ εὐεργέτης αὐτῶν. Ἰδιάζουσα δὲ ὅλως ὑπῆρξεν ἡ πρὸς τοὺς Ἀργείους ἐπιδειχθεῖσα φιλία. Τὸ Ἄργος ἦτο ἡ κοιτὶς τοῦ βασιλικοῦ αὐτοῦ γένους [2] καὶ οἱονεὶ ἡ μητρόπολις τῆς Μακεδονίας [3], ἣν ὁ Φίλιππος ἤθελε προ-

[1] ***Αἰλιανοῦ*** Ποικίλη ἱστορία VI, 1.

[2] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 24.

[3] ***Πλουτάρχου*** Ἐρωτικὸς 16. [Ἀλλ' ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ πρόκειται μόνον περὶ τοῦ

θύμως νἀναδείξῃ συμμέτοχον τῆς αἴγλης τοῦ βασιλείου. Ἡ Σπάρτη εἶχε παραγκωνίσει τοὺς Τημενίδας καὶ ἀφαιρέσει ἀπὸ τῶν Ἀργείων τὴν ἡγεμονίαν τὴν προσήκουσαν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ διαταράξει τὴν ἀρχαίαν ὑπὸ τῶν Τημενιδῶν κατασταθεῖσαν τάξιν. Ὁ δὲ Φίλιππος ὡς ἡγεμὼν ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἡρακλέους[1], ὡς ὁ νέος Ἀγαμέμνων, οἷον εἶχον καλέσει αὐτὸν οἱ Ἕλληνες[2], ἤθελε κατὰ ταῦτα νἀποδώσῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν παρὰ τοῖς Ἕλλησι πρωτεύουσαν πόλιν τὴν ἀνήκουσαν εἰς αὐτὴν τιμήν. Ἠδυνήθη δὲ καὶ ἐν Ἄργει, καθ' ἃ καὶ ἐν Ἀθήναις, νὰ προκαλέσῃ ἐνθουσιώδεις εὐχαριστίας διὰ δωρεῶν οὐδεμίαν εἰς αὐτὸν ἐπιφερουσῶν ζημίαν· οἱ δὲ Ἀργεῖοι, παραφερόμενοι ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, συμμετέσχον τῆς στρατείας τοῦ βασιλέως ἐκείνης, δι' ἧς ἡ Σπάρτη ἔμελλε τέλος νὰ τιμωρηθῇ διὰ πάσας τὰς ἀδικίας ἃς εἶχε διαπράξει κατὰ τῶν Ἀργείων ἐπὶ αἰῶνας ὅλους. Πλὴν δὲ τῶν Ἀργείων συνεστράτευσαν μετὰ τοῦ βασιλέως οἵ τε Ἀρκάδες καὶ οἱ Μεσσήνιοι[3] καὶ οἱ Ἠλεῖοι[4], οἵτινες μόνον ἐπὶ βραχὺν χρόνον εἶχον συνδιαλλαγῇ μετὰ τῆς Σπάρτης[5]. Αἱ δὲ συνηνωμέναι δυνάμεις τῶν Πελοποννησίων, τῶν Ἑλλήνων ἐπικούρων τοῦ Φιλίππου καὶ τῶν λογάδων Μακεδόνων αὐτοῦ μαχίμων συναπετέλεσαν στρατιὰν μεγίστην, ἥτις ἐπέδραμε μετ' ἀκατανικήτου ὁρμῆς τὴν κοιλάδα τοῦ Εὐρώτα[6]. Εἶχε δ' ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ δικασθῇ ἡ ἀρχαία πόλις τῆς Ἑλλάδος ἡ ἔχουσα τὴν ἡγεμονίαν.

ἐπεισοδίου τῶν ἀντιπολιτευομένων ἀλλήλους Ἀργείων Φαΰλλου καὶ Νικοστράτου κατὰ τὴν εἰς τὸ Ἄργος ἐπίσκεψιν τοῦ Φιλίππου].

[1] ***Ἰσοκράτους*** Φίλιππος 32.

[2] ***Διοδώρου Σικελιώτου*** XVI, 87. [Πρβλ. ἀνωτέρω σ. 426].

[3] ***Παυσανίου*** VIII, 27, 10.

[4] ***Παυσανίου*** V, 4, 9· (Ἠλεῖοι) τῆς ἐφόδου Φιλίππῳ τῆς ἐπὶ Λακεδαιμονίους μετέσχον.

[5] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 420.

[6] ***Ἀρριανοῦ*** VII, 9, 5 [Ἐκ πλάνης ἐνταῦθα ὁ Κούρτιος προσθέτει καὶ παραπομπὴν εἰς ***Θεοπόμπου*** ἀπόσπ. 66. Οὐδὲν ἔχομεν σωζόμενον χωρίον τοῦ Θεοπόμπου ἀναφερόμενον εἰς τὴν στρατείαν τοῦ Φιλίππου εἰς τὴν Λακεδαίμονα].

Ἡ Σπάρτη ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς βραχείας αὐτῆς ἀνυψώσεως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀγησιλάου εὑρίσκετο ἐν παρακμῇ ὁσημέραι προϊούσῃ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ αἱ ἐν αὐτῇ ἀκόμη ὑφιστάμεναι ἀκμαῖαι δυνάμεις δὲν ἠδύναντο νὰ ὠφελήσωσιν αὐτήν. Ἀποδεικνύεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ παραδείγματος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀγησιλάου, τοῦ ῥωμαλέου Ἀρχιδάμου, ὅστις ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐμφανίσεως, καίπερ ἐνδόξως ἀνδραγαθήσας ἐν πολέμῳ [1], οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος διὰ τῆς γενναιότητος αὐτοῦ. Εἶχε δὲ ἀπατηθῇ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, καὶ μετὰ τὴν ἀποτυχοῦσαν ἀπόπειραν τῆς ἐν τῷ φωκικῷ πολέμῳ ἀναβιώσεως τῆς δυνάμεως τῆς Σπάρτης εἶχεν ἐπιστρέψει δύσθυμος εἰς τὴν Λακεδαίμονα. Ἡ δὲ Σπάρτη καὶ ἐν τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ τῆς κοινῆς πατρίδος δὲν ἠδυνήθη νὰ πεισθῇ νὰποστῇ τῆς ψυχρᾶς καὶ μικροθύμου αὐτῆς φιλαυτίας καὶ εἶχεν ἀπομονωθῇ ἐξ ἰδίου αὐτῆς πταίσματος.

Κατ' ἀντίθεσιν δὲ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες εἶχον κηρύξει δημοσίᾳ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅτι δὲν ἤθελον προδώσει τὴν Σπάρτην ἐν περιπτώσει κινδύνου [2], καίπερ δὲ πιεζόμενοι ὑπὸ τοῦ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους μίσους ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων, δὲν εἶχον πεισθῇ νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν πρὸς τὴν Σπάρτην εἰρήνην καὶ συμμαχίαν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐφάνησαν ὅλως ἀσυμπαθεῖς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ οὐδεμίαν ἔδειξαν προθυμίαν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῶν προγράμματος. Καὶ μάτην μὲν οἱ Περίνθιοι εἶχον ζητήσει τὴν βοήθειαν τῆς Σπάρτης, καὶ ὅτε δὲ ἡ ἑλληνικὴ συμμαχία εὑρίσκετο ἔνοπλος, ἀγωνιζομένη τὸν ἔσχατον ἀγῶνα, ὁ βασιλεὺς Ἀρχίδαμος δὲν ἐξέθηκε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ζωὴν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Χαιρωνείας, ἀλλὰ μακρὰν ἐν χώρᾳ ξένῃ. Ὡς δὲ τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ αὐτοῦ διερθάρη τὸ πολεμικὸν φρόνημα εἰς ἄσκοπον ἐπιζήτησιν περιπετειωδῶν καὶ ῥιψοκινδύνων ἀγώνων, ἐπειδὴ οὐδένα ἐπεδίωκεν ἐθνικὸν σκοπόν. Καὶ δὴ ἔπλευσε πρῶτον

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Δ' σ. [494], 564, 595.

[2] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 454 κ. ἑ.

μὲν εἰς τὴν Κρήτην, ἔπειτα δ' εἰς τὸν Τάραντα, ἔνθα ἔπεσε μαχόμενος ἐναντίον τῶν Μεσσηνίων περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν οἱ Ἕλληνες ἠγωνίζοντο ἐναντίον τοῦ Φιλίππου [1]. Εἰς δὲ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἄγιν ἐπεφυλάσσετο πλέον νὰ ὑποστῇ ἅπαντα τὰ δεινὰ τοῦ κινδύνου τῆς πατρίδος.

Καὶ εἶχε μὲν ὅλως διαφθαρῇ καὶ οἱονεὶ ἀπολιθωθῇ ὁ χαρακτὴρ τῶν Σπαρτιατῶν, ἀλλὰ διεσώζοντο ἀκόμη λείψανά τινα τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου, ἐκδηλούμενα καταφανέστατα ἐν ἡμέραις κινδύνου. Ἡ ἰδέα τῆς πολιτείας εἶχεν ἀκόμη διατηρηθῇ παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις αὐτοῖς, εἰ καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶχε μεγάλως ἐλαττωθῇ, πολὺ ζωηροτέρα ἢ ἐν ταῖς ἄλλαις ὑπὸ τῶν στάσεων διαλελυμέναις πόλεσι. Καὶ καθ' ἑαυτοὺς μὲν οἱ Σπαρτιᾶται πολλάκις ἐν τῇ ξένῃ οὐδαμῶς ἐπεδείκνυον ἀκλόνητον ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγάπην, ἀλλ' ὅμως ἡ πόλις ἐν τῷ συνόλῳ ἐνεφορεῖτο ἑδραίου αἰσθήματος ἑνότητος, καὶ ὑπεδείκνυε ῥώμην καὶ ἀσφάλειαν περὶ τὸ δρᾶν, καταισχύνουσαν τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. Καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ δὲ περιστάσει οὐδεὶς εὑρέθη ἐν Σπάρτῃ προδότης, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ οὐδεμιᾶς ἐσαγηνεύθησαν ἐπαγγελίας, εἰς οὐδεμίαν συνήνεσαν κοινολογίαν, ἀλλ' ἀφῆκαν νὰ δηωθῇ ἡ Λακωνικὴ μέχρι τῆς θαλάσσης, καὶ μετὰ ματαίας τινὰς ἀποπείρας ἀποκρούσεως τῶν πολεμίων συνεκεντρώθησαν περὶ τὰ ὑψώματα τῆς πόλεως, ὧν ὀλίγα ἤδη εἶχον ὑπεραμυνθῇ μετ' ἐπιτυχίας [2]. Τέλος δὲ ἠναγκάσθησαν νὰ σκεφθῶσι περὶ εἰρήνης. Ἀλλ' ὅτε ἀπῃτήθη παρ' αὐτῶν νὰ παραιτήσωσι πᾶσαν ἀξίωσιν περὶ ἡγεμονίας καὶ ἀναλάβωσι τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ συστρατεύεσθαι μετὰ βασιλέως ξένου, οἱ πολῖται ἀπεποιήθησαν ἐρρωμένως τὴν συνομολόγησιν τοιαύτης συνθήκης, καὶ ἐφάνησαν ἔχοντες ἀπόφασιν νὰ ὑποστῶσι μᾶλλον πάντα τὰ δεινά [3]. Ἔτυχον δὲ τοῦ σκοπουμένου, διότι ἐξολόθρευσιν μὲν τῆς πόλεως δὲν ἠδύνατο νὰ σκοπῇ ὁ Φίλιππος,

[1] ***Διοδώρου Σικελιώτου*** XVI, 62 κ. ἑ. 88.

[2] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Δ' σ. 525 κ. ἑ. 595 κ. ἑ.

[3] ***Πλουτάρχου*** Ἀποφθέγματα Λακωνικὰ σ. 218 e, 233 e.

ἅτε μὴ ἀπαιτουμένην ὑπὸ τοῦ συμφέροντος αὐτοῦ, ἡρωικὸν δὲ μαρτύριον τῶν Σπαρτιατῶν μόνον βλάβην θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ εἰς αὐτόν. Διὸ ἠναγκάσθη καὶ ἄκων νὰρκεσθῇ εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ ἀβλαβῆ τὴν ἤδη ἠλαττωμένην καὶ τεταπεινωμένην πόλιν. Ἐκλήθη λοιπὸν κοινὸν κριτήριον ἐκ πάντων τῶν Ἑλλήνων [1], καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι, ὧν εἶχε δεσπόσει ἡ Σπάρτη διὰ κατακτήσεως, ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς ἀστυγείτονας. Καὶ οἱ μὲν Μεσσήνιοι ἠξίωσαν τὰς κλιτύας τοῦ Ταϋγέτου μέχρι τῶν ὀρρύων τοῦ ὄρους [2]. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἔλαβον καὶ πάλιν τὴν Θυρεᾶτιν καὶ σύμπασαν τὴν χώραν τῶν ἀρχαίων Κυνουριέων μετὰ τὴν ἐπὶ δύο ὅλους αἰῶνας κυριαρχίαν τῶν Λακεδαιμονίων μέχρι τῶν συνόρων τοῦ ἀργολικοῦ πεδίου [3]. Εἰς δὲ τοὺς Ἀρκάδας παρεχωρήθη ἡ παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Εὐρώτα καὶ τοὺς παραποτάμους αὐτοῦ χώρα, καὶ δὴ εἰς μὲν τοὺς Μεγαλοπολίτας ἡ Βελμινᾶτις [4], εἰς δὲ τοὺς Τεγεάτας ἡ Σκιρῖτις [5]. Οὕτω δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὰς παραχωρήσεις ταύτας οὐδ' αὐτῆς τῆς κοιλάδος τοῦ πατρῴου ποταμοῦ καὶ τῶν κυριωτάτων παρόδων τῶν ἀγουσῶν εἰς τὴν λακωνικὴν ἔμειναν τελείως κύριοι. Ἡ Σπάρτη ἐκρίθη δίκην πολιτείας λῃστῶν, ἀφ' ὧν ἀφῃρέθησαν τὰ λάφυρα, ὅπως ἀποδοθῶσιν εἰς τοὺς νομίμους κυρίους [6]. Ἠναγκάσθησαν δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι νὰ συναινέσωσι μετ' ὀργῆς ἀνεπιδείκτου καὶ ἀποκαρτερήσεως εἰς τὴν ἀποκοπὴν τῶν μελῶν ἐκείνων, ἅτινα ἐπὶ αἰῶνας ὅλους ἐφαίνοντο συναπαρτίζοντ' ἀναποσπάστως ἓν ὅλον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἄλλοτε ὁ Ἐπαμεινών-

[1] ***Πολυβίου*** IX, 33.

[2] [Curtius] Peloponnesos Τόμ. Β' σ. 286.

[3] [Curtius] Peloponnesos Τόμ. Β' σ. 376.

[4] [Curtius] Peloponnesos Τόμ. Β' σ. 258.

[5] [Curtius] Peloponnesos Τόμ. Β' σ. 263.

[6] Εἰς τὴν Σπάρτην ἐπεβλήθη μένειν ἐπὶ τοῖς καθεστηκόσιν ἐξ ἀρχῆς ὅροις τῆς χώρας. ***Παυσανίου*** II, 20, 1. Ἀλλὰ διετήρησεν ὅμως τὴν αὐτονομίαν [καὶ τὰς περὶ πρωτείων ἀξιώσεις]. ***Στράβωνος*** [VIII, σ.] 365· οὐ μὴν τελέως γε οὐδὲ τούτοις εἶξαν, ἀλλὰ φυλάττοντες τὴν αὐτονομίαν ἔριν εἶχον περὶ πρωτείων ἀεὶ πρός τε τοὺς ἄλλους Ἕλληνας καὶ πρὸς τοὺς τῶν Μακεδόνων βασιλέας.

δας εἶχε καταγελασθῆ ὡς παράφρων, ὅτε ἀπήτησε παρὰ τῶν Σπαρτιατῶν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν περικειμένων χωρῶν.

Ἁπασῶν δὲ τούτων τῶν διατάξεων κατακλεῖς ὑπῆρξεν ἡ σύγκλησις πανελληνίου συνεδρίου ἐν Κορίνθῳ [1]. Ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλει ὑπεβλήθη εἰς τοὺς Ἕλληνας συνθήκη, δι' ἧς ὁ βασιλεὺς παρίστανεν ὡς σκοπὸν τοῦ προγράμματος τῆς δυναστείας αὐτοῦ τὴν ἐπιδίωξιν τῶν πολυχρονίων πόθων τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἑλληνικῆς εὐημερίας. Ἐπηγγέλλετο δ' ἐξ ἑνὸς μὲν εἰρήνην ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἀσφάλειαν τῆς ἐμπορικῆς ἐπικοινωνίας, ἐξ ἑτέρου δὲ νέαν αἴγλην καὶ δόξαν διὰ καταπολεμήσεως τῶν βαρβάρων. Οὕτω δ' ἔμελλον νὰ πορισθῶσι κέρδος οἵ τε πολῖται οἱ ἔχοντες κτήματα διὰ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν τεχνῶν καὶ οἱ ριψοκίνδυνοι καὶ φίλοι τῶν λαφύρων νέοι διὰ τῆς ἐνάρξεως νέων πολέμων. Καὶ ἡ μὲν ἐκ νέου κήρυξις τῆς ἀνεξαρτησίας ἁπασῶν τῶν ἑλληνίδων πόλεων συνετέλει εἰς καθησύχασιν τῶν μικρῶν πολιτειῶν· ἡ δ' ἐξασφάλισις τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας ἐναντίον παντὸς δημαγωγικοῦ νεωτερισμοῦ ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν κτηματικῶν τάξεων. Εἰς δὲ συνέδριον μόνιμον ἀνετέθη ἡ ἐπαγρύπνησις περὶ μὴ διαταράξεως τῆς καθεστώσης τάξεως τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ συνέδριον τῶν Ἀμφικτυόνων ἔμελλεν ὡς δικαστήριον τῶν συμμάχων νὰ τιμωρῇ πᾶσαν ἀδικίαν κατὰ τῆς συμμαχίας [2]. Μεγίστη δ' ἐγγύησις περὶ

[1] ***Διοδώρου Σικελιώτου*** XVI, 89· κοινὴ εἰρήνη. ***Ἰουστίνου*** XI, 5· [pacis legem] universae Graeciae... concilium que] omnium velut[i unu[m] senatu[m]. Ἴδε καὶ κατωτέρω Τόμ. Ε' σ. 583 σημ. 1. [Πρβλ. Kärst Der Korinthische Bund ἐν τῷ Rheinisches Museum. Neue Folge. Τόμ. LII (1897) σ. 519 κ. ἑ. Köhler Die Eroberung Asiens durch Alexander den Grossen und der Korinthische Bund ἐν τοῖς Sitzungsberichte der Berliner Akademie. 1898 σ. 120 κ. ἑ.].

[2] ***Παυσανίου*** VII, 10, 9· οὐδὲ γὰρ Φίλιππος Ἀμύντου καὶ Ἀλέξανδρος τοὺς ἀνθεστηκότας σφίσιν Ἑλλήνων ἐς Μακεδονίαν ἐβιάσαντο ἀποσταλῆναι, διδόναι δὲ αὐτοὺς ἐν Ἀμφικτύοσιν εἴων λόγον. Πρβλ. ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 322. [Ὁ Kärst ἐν τῷ Rheinisches Museum Τόμ. LII (1897) σ. 519 κ. ἑ. δὲν ἀποδέχεται τὴν ἄλλως κρατοῦσαν γνώμην, καθ' ἣν ἡ ἐκδίκασις τῶν συμμάχων ἀνετέθη εἰς τὸ ἀμφικτυονικὸν συνέδρι-

τῆς τελεσφόρου ἐκτελέσεως τῶν θεσμῶν τούτων ἦτο ἡ προστασία αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὡς τοῦ ἰσχυροτάτου κοινωνοῦ τῆς νέας συμμαχίας. Καὶ ταῦτα ἐπειδὴ ἡ Μακεδονία καὶ ἡ κατὰ νέον τρόπον διαταχθεῖσα Ἑλλὰς ἦσαν τὸ ἑξῆς συνηνωμέναι εἰς ἓν ὅλον καὶ ἀπετέλουν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν συμμαχίαν. Ἄλλως δὲ ὁ ξένος βασιλεὺς παρουσιάζετο μόνον ὡς ἐντολοδόχος ἐθνικῶν ἰδεῶν καὶ διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὸ ἔνεκα τῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς διχονοίας τῶν Ἑλλήνων διακοπὲν ἔργον τοῦ ἐναντίον τῆς Περσίας ἐκδικητικοῦ πολέμου, χάριν τούτου δὲ καὶ μόνον τοῦ σκοποῦ ἠξίου τὴν συστράτευσιν τῶν Ἑλλήνων, διαταχθέντων τῶν κατ' αὐτὴν ἀκριβῶς μετὰ συνεννόησιν τοῦ Φιλίππου πρὸς τοὺς πρέσβεις τῶν ἑλληνίδων πόλεων.

Τοιαῦτα ὑπῆρξαν τὰ τεράστια γεγονότα καὶ αἱ μεγάλαι μεταβολαὶ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων αἱ ἐπακολουθήσασαι εἰς ἀλλήλας ἐν ἔτει 338 π. Χ. Πρὸς ἐκτίμησιν δὲ τῆς σημασίας αὐτῶν παρίσταται ἀνάγκη μετὰ τὴν βραχεῖαν ταύτην παράστασιν τῶν γεγονότων νἀναθεωρήσωμεν τὴν δρᾶσιν τοῦ Δημοσθένους καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ἕλληνας ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἐπικυριαρχίας τῶν Μακεδόνων.

Τὸ μεγαλεῖον τῶν Ἀθηνῶν ἠρείδετο κυρίως εἰς τοῦτο, ὅτι εἶχε πάντοτε πρὸς τοὺς προσήκοντας καιροὺς τοὺς προσήκοντας ἄνδρας, οἵτινες διεφώτιζον τοὺς πολίτας περὶ τοῦ καθήκοντος αὐτῶν καὶ τοῦ σκοποῦ ὃν ὤφειλον νὰ ἐπιδιώξωσι. Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Σόλωνος διὰ μεγάλων γραμμῶν προδιαγραφὴν τοῦ ἠθικοῦ καὶ πολιτικοῦ σκοποῦ τῆς ἀθηναϊκῆς πολιτείας ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἔπειτα διῳκήθη ἀσφαλῶς ἐν τοῖς κρισίμοις καιροῖς τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, καὶ ἦχθη ὁσημέραι προσωτέρω πρὸς ὑψηλοτέρους σκοποὺς ὑπὸ τοῦ Μιλτιάδου, ὑπὸ τοῦ Ἀριστείδου καὶ τοῦ

ον. Ἴδε καὶ Adolf Bauer Die Forschungen zur griechischen Geschichte 1888-1898. Ἐν Μονάχῳ 1899 σ. 528].

Κίμωνος· εἰς τὸ κατακόρυφον δ' ἀνεβιβάσθησαν αἱ Ἀθῆναι διὰ τοῦ Περικλέους, συντελέσαντος ἐν εἰρήνῃ τὴν ἀρχὴν τῆς πόλεως καὶ θεμελιώσαντος τὴν διὰ τῶν ὅπλων κτηθεῖσαν δύναμιν ἐπὶ παιδεύσεως τοῦ πνεύματος καὶ συνετῆς σοφίας. Ὑπῆρξε δὲ τὸ ἔργον τοῦ Περικλέους ὁ προσήκων συνδυασμὸς προγράμματος ἀθηναϊκοῦ καὶ προγράμματος πανελληνίου. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι ἐπεδίωξαν μόνον τὸ πρῶτον· μεριμνήσαντες δὲ ὑπεράγαν μονομερῶς περὶ αὐξήσεως τῆς ἰδίας ἑαυτῶν ἀρχῆς ἀπέβαλον τέλος καὶ ταύτην μετ' ἀγῶν' ἀπεγνωσμένον. Ἔκτοτε δ' ἐπῆλθον χρόνοι, καθ' οὓς αἱ Ἀθῆναι ἐξηκολούθησαν ζῶσαι ἀσκόπως, χρόνοι κενοί, ἄνευ ζωῆς καὶ κινήσεως. Καὶ ἐπῆλθον μὲν ὥραί τινες ἐξάρσεως, ἀλλ' ἦσαν μόνον παροδικὰ λείψανα τῆς ἐπιδράσεως προτέρων ἀγώνων, ὠχραὶ τοῦ παρελθόντος ἀναμνήσεις. Ἀναλαβόντων δὲ τῶν Θηβαίων νὰ προμαχήσωσιν ἐν τῷ ἀγῶνι κατὰ τῆς ἡγεμονίας τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑψωθῶσιν, ἀποτινάσσοντες τὴν ἐκ μικροπρεποῦς ἀντιζηλίας ἀντίδρασιν. Ἔπειτα δ' αἱ Ἀθῆναι παρήτησαν τελείως πᾶσαν δρᾶσιν, καὶ ἐπεζήτησαν ἐν νωθρᾷ ἀπολαύσει τοῦ βίου ἀντισήκωμα τοῦ παρελθόντος μεγαλείου, ἕως τέλος, ἑκατὸν ἔτη μετὰ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ Περικλέους, ἀνεφάνηκαι πάλιν νέος ἰσχυρὸς ἀνήρ, ἔχων τὴν δύναμιν νἀναλάβῃ καὶ πάλιν τὴν δρᾶσιν τῶν μεγάλων πολιτευτῶν καὶ συνεχίσῃ τὴν διακοπεῖσαν ἀνάπτυξιν τῆς πόλεως.

Ἐξετάζοντες δὲ τὸν Δημοσθένην, δυνάμεθα νὰ διαγνώσωμεν πολὺ σαφέστερον ἢ παρὰ πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς προδρόμοις τὴν κατὰ μικρὸν ἐξέλιξιν τοῦ δρῶντος πολιτευτοῦ. Καὶ βλέπομεν μὲν αὐτὸν νεανίαν ἀποκτῶντα ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὲρ τοῦ πατρικοῦ οἴκου τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως ἐκείνην, ἥτις ἀντεπεξέρχεται φοβερὰ κατὰ πάσης κακίας· βλέπομεν δὲ αὐτὸν ὡς συνήγορον ἐν δίκαις ἰδιωτικαῖς διαμορφούμενον εἰς γνώστην τῶν κατὰ τὸν δημόσιον βίον καὶ εἰς ἀριστοτέχνην τοῦ λόγου. Καταμανθάνει δὲ τὰς τελουμένας ἐν τῇ διοικήσει τῶν Ἀθηνῶν καταχρήσεις, καὶ αὗται ὠθοῦσιν αὐτὸν εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς κρατούσης φατρίας, ἀγῶνα ἐτῶν μα-

κρῶν, στομοῦντα τὸν χαρακτῆρ' αὐτοῦ οὕτως, ὥστε οὐδέποτε ἀφίσταται τοῦ καθήκοντος ἐν μέσῳ μεγίστων ἐπιθέσεων καὶ ἀποτυγχάνων ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ ὡς ἀντιπολιτευομένου. Παρουσιαζομένου δὲ τοῦ ζητήματος τῆς Ὀλύνθου, ἄρχεται ἤδη ἀποκτῶν δύναμιν καὶ ἐπίδρασιν, ἀλλὰ μόνον μετὰ τὴν εἰρήνην τοῦ Φιλοκράτους κατορθόνει νὰ περισυλλέξῃ περὶ ἑαυτὸν ἄνδρας ὁμόφρονας, νὰποκαλύψῃ τὴν φαυλότητα τῶν ἀντιπάλων καὶ νὰ μεταστήσῃ πρὸς ἑαυτὸν τοὺς πολίτας. Ἔκτοτε δὲ καὶ αὐτοῦ ἐκείνου οἱ πόθοι ἀποβαίνουσιν ὑψηλότεροι καὶ ἀγνότεροι, ἀπαλλάσσεται τῆς μικροθύμου ἀθηναϊκῆς φιλοπατρίας καὶ ἐργάζεται ὑπὲρ ἐξεγέρσεως τοῦ ἔθνους ὅλου ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῶν Ἀθηναίων. Καὶ οἱ μὲν λόγοι αὐτοῦ ἀπηχοῦσι τελεσφόροι ἐν ταῖς νήσοις καὶ ἐν Πελοποννήσῳ, οἱ δὲ συμπολῖται ὑποκλίνονται πρὸ τοῦ μεγαλείου αὐτοῦ, καὶ ἀναθέτουσιν εἰς αὐτὸν τὴν διοίκησιν τῶν τ' ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν πραγμάτων τῆς πόλεως. Πᾶσα δὲ ζωὴ καὶ δύναμις ὑπολειπομένη ἀκόμη ἐν Ἑλλάδι τάσσεται ὑπὸ τὰς ὁδηγίας αὐτοῦ.

Εἰς τὸ ὅλον πρόγραμμα τοῦ Δημοσθένους ὑπόκεινται λόγοι ἱστορικοί. Οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ λαμπρυνθῇ διὰ νέων ἰδεῶν καὶ σχεδίων, ἀλλὰ μόνον νἀναστήσῃ καὶ πάλιν τὴν πάτριον πόλιν ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀρχαίων θεμελίων. Εἶχετο δὲ τῆς πεποιθήσεως, ὅτι ὁ ὑπὲρ τῆς πόλεως λέγων καὶ πράττων ὀφείλει νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ ἐνδομυχοῦν ἐν αὐτῇ πνεῦμα καὶ ἐμφορηθῇ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο δὲ ἡ ὁρᾶσις αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πρώτου ἤδη πολιτικοῦ λόγου εἶνε συνεχὴς, ἀκόλουθος καὶ ἀδιάσπαστος, καὶ διὰ τοῦτο ἐνθυμίζει πολλαχῶς τὴν ὁρᾶσιν τῶν ἀρχαιοτέρων πολιτευτῶν.

Καθ' ἃ ὁ Θεμιστοκλῆς, οὕτω καὶ ὁ Δημοσθένης προέβλεπεν ἀναπόφευκτον πόλεμον ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος, καὶ παρεσκεύαζε μὲν χάριν αὐτοῦ τὴν ἄμυναν τῆς πόλεως, ἤθροιζε δ' ἐν Ἑλλάδι φατρίαν φιλοπατρίδων ἐχόντων τὴν θέλησιν καὶ τὸ θάρρος νἀναλάβωσι τὸν ἀγῶνα. Καὶ ἡ μὲν οἰκονομικὴ μεταρ-

ρύθμισις τοῦ Δημοσθένους, ἅτε οὖσα ἡ κυριωτάτη συνθήκη ἀντιστάσεως τελεσφόρου, ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ ὁ περὶ ἀργυρείων νόμος τοῦ Θεμιστοκλέους. Κατὰ δὲ τὴν διάταξιν τῶν τῆς νέας συμμαχίας προβαίνει καὶ ὁ Δημοσθένης, καθ' ἃ ὁ Ἀριστείδης, εἰς τὸ ἔργον μετὰ τῆς ὅσον ἔνεστι μεγίστης εὐλαβείας πρὸς τὰ δικαιώματα τῶν συμμάχων, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἔχει, ὡς ἐκεῖνος, τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶνε τὸ ἀληθὲς θεμέλιον πάντων τῶν πολιτικῶν καθιδρυμάτων.

Καὶ τοιαῦται μὲν αἱ ὁμοιότητες τοῦ Δημοσθένους πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα καὶ τὸν Ἀριστείδην. Ἀλλ' ἡ δρᾶσις αὐτοῦ ἀνταποκρίνεται μάλιστα πρὸς τὴν τοῦ Περικλέους.

Ἀμφότεροι οἱ ἄνδρες, ὑπάρξαντες τὸ πρῶτον ῥήτορες τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀνεδείχθησαν μετὰ μακρὸν ἀγῶνα ἡγέται τοῦ δήμου καὶ νομοθέται, καὶ δὴ μόνον διὰ τῆς δυνάμεως πνευματικῆς ὑπεροχῆς, ἥτις ἐκνικᾷ κατὰ μικρὸν πᾶσαν ἀντίστασιν. Ἦσαν δ' ἀμφότεροι ἄνδρες ἥκιστα δημοτικοί, οὐδ' ἀνῆλθον εἰς δύναμιν διὰ κολακείας τοῦ δήμου ἢ ἐπιδεικτικῆς στωμυλίας σαγηνευούσης τὰ πλήθη, ἀλλ' ὄντες αὐστηροὶ πρός τε ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους, τραχεῖς καὶ σοβαροί, παρίσταντο πρὸ τῶν συμπολιτῶν προβάλλοντες δυσαρέστους ἀξιώσεις, ψέγοντες ἀκαθέκτως τὰς κακίας καὶ κατακάμπτοντες τὴν κενοδοξίαν αὐτῶν. Ἀμφότεροι δ' ἦσαν ἐχθροὶ τῶν πολλῶν λόγων καὶ ἐδημηγόρουν μόνον μετὰ παρασκευὴν ἐπιμελεστάτην, εἰς δὲ τοὺς λόγους αὐτῶν παρεῖχε τὴν δύναμιν τοῦ πείθειν ἡ τελεία γνῶσις τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, τὸ ἔμμονον τῆς θελήσεως καὶ ἡ ἀλήθεια τῶν ἐκφραζομένων ἰδεῶν καθ' ἑαυτάς. Παρ' ἀμφοτέροις δ' εὑρίσκομεν τὸν αὐτὸν συνδυασμὸν δυνάμεως δαιμονίας, ἰσχυούσης νὰ ἐξάψῃ τὰ πλήθη τῶν πολιτῶν ὑπὲρ τῶν ὑψίστων καθηκόντων, καὶ νηφαλίου τινὸς σωφροσύνης, ἐχομένης πάντοτε αὐτῶν τῶν πραγμάτων καὶ ἐπιδιωκούσης ὡρισμένους πρακτικοὺς σκοποὺς εὐλόγως πείθοντας πάντας τοὺς μὴ ἔχοντας ἐξ ἄλλων λόγων δεδεσμευμένην τὴν γνώμην. Καὶ ἀμφότεροι μὲν εἶχον, ὁ μὲν Περικλῆς ὡς εὐπατρίδης, ὁ δὲ

Δημοσθένης ὡς ἀνήκων εἰς ἀνωτέραν τάξιν τῶν εὐπόρων πολιτῶν, παίδευσιν ἀριστοκρατικὴν, ἀλλ' ἦσαν ὅμως πιστοὶ φίλοι τῆς δημοκρατίας καὶ εἶχον πίστιν εἰς τὴν ὀρθὴν κρίσιν τοῦ δήμου. Ἀμφότεροι δ' εἶχον ὑπὲρ αὐτῶν μὲν τοὺς πολλοὺς, ἀντιπάλους δὲ τοὺς πλουσίους.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα ὁ Δημοσθένης ἐπεθύμει, καθ' ἃ ὁ Περικλῆς, νὰ μὴ ἐπιχειρηθῇ μὲν μετὰ κουφονοίας πόλεμος, νὰ μὴ ὑπεκφύγωσι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ φόβου πόλεμον ἀναγκαῖον καὶ δίκαιον, ἀλλὰ νὰ παρασκευάζωνται ἐν εἰρήνῃ πρὸς τοιοῦτον πόλεμον μετὰ πάσης συνέσεως. Ἀμφότεροι δὲ οἱ πολιτευταὶ ἐνεφοροῦντο ἐπ' ἴσης ζωηρότατα τῆς ἰδέας, ὅτι αἱ Ἀθῆναι ἦσαν προωρισμέναι πρὸς ἡγεμονίαν. Ἀλλ' ὁ μὲν Περικλῆς ἀπεδέχετο τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου, δι' οὗ ὤφειλον χάριν τοῦ συμφέροντος τοῦ ἔθνους νὰ συγκρατῶνται καὶ οἱ πρόθυμοι τῶν συμμάχων, ὅπως μὴ τὰ μετὰ μόχθου ἐπιτευχθέντα ἀποβάλλωνται καὶ πάλιν εὐχερῶς. Ὁ δὲ Δημοσθένης ἐφρόνει, ὅτι ὁ ἀποσκοπῶν εἴς τι μέγα καὶ δίκαιον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μένῃ ἀργὸς ἀπέναντι τοῦ δόλου τοῦ ἐχθροῦ καὶ παραβλάπτῃ ἑαυτὸν δι' ὑπεράγαν εὐλαβοῦς τηρήσεως τῶν τύπων, ἐπειδὴ τοιαύτη εὐσυνειδησία ἀπέναντι ἐχθρῶν ἀσυνειδήτων δὲν εἶνε δικαιοσύνη, ἀλλ' ἀνανδρία[1]. Τέλος δ' ἀμφότεροι ἀνῆλθον εἰς τὸ κορύφωμα πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἐν δημοκρατίᾳ, δυνηθέντες νὰ τύχωσι παρὰ τῶν συμπολιτῶν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης νἀναλάβωσιν αὐτοὶ τὴν ἡγεσίαν τοῦ δήμου.

Πολιτευταὶ δὲ στερούμενοι αὐτοὶ ἰδίου μεγαλείου δὲν ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ τηρήσωσι τοιοῦτον ὑψηλὸν ἀξίωμα ἄλλως ἢ διὰ συνδυασμοῦ πρὸς ἀνθρώπους ὑποδεεστέρους, προσφυομένους εἰς

[1] ***Δημοσθένους*** [Ὑπὲρ τῆς Ῥοδίων ἐλευθερίας] 28· ἁπάντων [δὲ] τῶν ἄλλων ὅπως ἀδικεῖν δυνήσονται παρασκευαζομένων μόνους ἡμᾶς τὰ δίκαια προτείνεσθαι, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένους, οὐ δικαιοσύνην ἀλλ' ἀνανδρίαν ἡγοῦμαι· ὁρῶ γὰρ ἅπαντας πρὸς τὴν παροῦσαν δύναμιν τῶν δικαίων ἀξιουμένους. Πρβλ. Jacobs Staatsreden σ. 146.

αὐτοὺς ἕνεκεν ἐγωιστικῶν συμφερόντων. Οὕτω δὲ προῆλθεν ἡ φατριαστικὴ κυριαρχία τοῦ Ἀριστοφῶντος [1] καὶ ἡ ἔτι χείρων ἑταιρία τοῦ Εὐβούλου. Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης κατώρθωσε, καθ' ἃ ὁ Περικλῆς, νὰ ἐπιβάλῃ ἐπί τινα χρόνον μόνην τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ θέλησιν. Οὕτω δ' ἐξέλειπε κατὰ τὸ φαινόμενον ὁ χαρακτὴρ τῆς δημοκρατικῆς ἰσότητος, ἀλλὰ πράγματι ὅμως οὐχί, ἐπειδὴ αἱ ἔκτακτοι ἐκεῖναι ἐξουσίαι ἀνετίθεντο ὑπὸ τοῦ δήμου ἑκουσίως καὶ συμφώνως πρὸς τὰ καθεστῶτα. Δυνάμεθα δὲ ἀπ' ἐναντίας νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς τὴν μεγίστην ἀρετὴν τῆς δημοκρατίας τοῦτο, ὅτι καθιστάνει ἐν παντὶ χρόνῳ δυνατὴν τὴν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πολιτείας κλῆσιν τῶν πρώτων ἀνδρῶν [2]· ἡ δὲ πεῖρα διδάσκει, ὅτι αἱ ἑλληνίδες πόλεις δημοκρατούμεναι τότε μάλιστα ὑπῆρξαν ἰσχυρόταται καὶ ἐνδοξόταται, ὅτε οἱ πολῖται παρεδόθησαν μετὰ τελείας ἀφοσιώσεως εἰς ἕνα μόνον ἄνδρα, ὃν διέγνωσαν ὡς τὸν ὑπέρμαχον τῶν ὑψίστων τοῦ δήμου συμφερόντων, καθ' ἃ οἱ Θηβαῖοι τὸν Ἐπαμεινώνδαν καὶ οἱ Ταραντῖνοι τὸν Ἀρχύταν [3].

Ἀλλὰ τοιαῦται καταστάσεις, καθ' ἃς ὁ δῆμος ἀφίσταται ἐπί τινα χρόνον τῆς ἐνασκήσεως τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δὲν δύνανται ὡς ἐξ αὐτῆς τῶν φύσεως αὐτῶν νὰ εἶνε μακραί. Καὶ ἠδυνήθη μὲν ὁ Περικλῆς νὰ διοικήσῃ αὐταρχικῶς τὰ κοινὰ μετ' εὐτυχίας καὶ πολὺ μεγαλειτέρας ἐπιτυχίας, ἀλλ' ὁ λόγος τούτου ἔγκειται ἐν τοῖς τότε πράγμασιν, ἅτινα εἶχον πολὺ εὐνοϊκώτερον. Καὶ δὴ ὁ Περικλῆς εἶχε πόλιν ἐξαιρέτως παρεσκευασμένην, δῆμον συνιστάμενον ὡς τὸ πλεῖστον ἐκ πολιτῶν ὑγιῶς ἐχόντων, ἀξιομάχων καὶ φιλοπατρίδων, ἐν ᾧ ὁ δῆμος τοῦ Δημοσθένους ἦτο μικρόθυμος καὶ ἐδυσωπεῖτο τὰ ὅπλα. Ἡ Μαραθωνομάχος κόρη, ἔλεγε σκωπτικῶς ὁ Δημάδης, ἀπέβη γραῦς ῥοφῶσα χυλὸν κριθῆς ἐπτισμέ-

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 127 κ. ἑ.

[2] Τὸ ἄριστον ἐπακόλουθον τῆς δημοκρατίας εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχὴ [κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ***Θουκυδίδου*** II, 65, 9 λεχθέντα περὶ τοῦ Περικλέους].

[3] Ὁ Ἀρχύτας, ἦτο, καθ' ἃ ὁ Περικλῆς καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἡγέτης τοῦ δήμου ἕνεκεν ἀδιακόπου στρατηγίας. Ἴδε ***Διογένους Λαερτίου*** VIII, 79.

νης καὶ ὑποδεδεμένη σανδάλια [1]. Αἱ Ἀθῆναι εἶχον τότε τὴν ὄψιν ἀποικίας, οἷος ὁ Τάρας, πόλεως ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς, ἐν ᾗ οἱ πολῖται ἐζήτουν νὰ ἐκφύγωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν τὰς ἀξιώσεις τῆς πολιτείας καὶ ἐμίσθονον ξενικὰ ὅπως μάχωνται ἀντ' αὐτῶν. Καίτοι δὲ ὁ ἀπειλῶν τὴν πόλιν πολεμικὸς κίνδυνος ἦτο πολὺ δεινότερος ἢ ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Περικλέους, ἄφινον τὸν περίβολον τῶν τειχῶν νὰ καταρρέῃ καὶ τὸν στόλον νὰ καταστρέφηται, ὅπως αἱ ἑορταὶ καὶ τὰ συμπόσια τὰ ἐπακολουθοῦντα εἰς τὰς θυσίας ἀποδῶσιν ὀσημέραι πολυπληθέστερα. Καὶ ὁ χρηματισμὸς δὲ καὶ ἡ πλεονεξία καὶ φατριαστικὴ δύναμις τῶν χρηματιζομένων ὁμοιάζει μεγάλως πρὸς τὰ συμβαίνοντα ἐν τοῖς ὑπερποντίοις ἐμπορίοις. Οὕτω δ' ἐχόντων τῶν πραγμάτων, τὸ ἔργον τοῦ Δημοσθένους ἦτο ἀπείρως δυσχερέστερον καὶ αἱ ὑπηρεσίαι ἃς παρέσχε πολὺ μεγαλείτεραι. Ἄλλως αὐτὸς, ἅτε μὴ ὢν εὐπατρίδης, ἦτο ὀλιγώτερον ὑπερήφανος τοῦ Περικλέους, μᾶλλον ἐκείνου ἀπηλλαγμένος ἰδίας φιλοδοξίας, αὐστηρότερος καὶ ἁγνότερος ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν μέσων. Δὲν μετεχειρίσθη μέσα δημαγωγικὰ, οἷων ποιοῦνται χρῆσιν οἱ τεταγμένοι εἰς φατρίας, ἐπειδὴ βεβαίως δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ δώσωμεν τοιαύτην ἑρμηνείαν εἰς τὰς δωρεὰς καὶ ἐκουσίας λειτουργίας, δι' ὧν διετράνωσε τὴν φιλοπατρίαν αὐτοῦ· ἂν δέ ποτε συνέπραξε καὶ μετ' ἀνδρῶν φαύλων, οἷος ὁ Τίμαρχος, ἔπραξε τοῦτο φανερῶς καὶ μόνον χάριν τακτῶν σκοπῶν. Ἐζήτησε δ' ἄλλως καὶ νὰ βελτιώσῃ σθεναρῶς θεσμοὺς τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους, οὓς ὀφείλομεν νὰ ἐκλάβωμεν πάντως καταχρήσεις ὀλεθρίας, καὶ ἰδίως νὰ ἐξευγενίσῃ τὸ ἄτοπον τῶν θεωρικῶν, μεταβάλλων ταῦτα εἰς ἀμοιβὰς ὑπηρεσιῶν παρασχεθεισῶν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀξιῶν ἀνταλλάγματα παρὰ τῶν λαμβανόντων τὸ χρῆμα.

Ἀλλ' ἐξ ἑτέρου ὁ Δημοσθένης δὲν εἶχε τὴν καθολικὴν πνευ-

[1] *Δημάδου* ἀπόσπ. 7 παρὰ *Δημητρίῳ* Περὶ ἑρμηνείας 282 κατὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ Cobet· πόλιν οὐ τὴν ἐπὶ τῶν προγόνων τὴν Μαραθωνομάχον, ἀλλὰ γραῖν σανδάλια ὑποδεδεμένην καὶ πτισάνην ἑφῶσαν. Πρβλ. Th. Gomperz Demosthenes. 1864 σ. 29 κ. ἑ.

ματικὴν παίδευσιν τοῦ Περικλέους, κατ' ἀκολουθίαν δὲ τῶν στενοχωριῶν, ὧν ἐν μέσῳ εἶχεν αὐξηθῇ, οὐδὲ τὴν δεξιὰν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ. Ἐστερεῖτο τῆς ἐμφύτου ἀξιοπρεπείας, τῆς ἀγερώχου ἠρεμίας καὶ τῆς ἀδιαταράκτου βεβαιότητος τοῦ ἀνδρὸς ὅστις εἶχεν ἐπονομασθῇ Ὀλύμπιος, ἀλλὰ πρὸ πάντων δὲν εἶχε τὴν πολεμικὴν ἐκείνην μόρφωσιν καὶ τὴν στρατηγικὴν δεξιότητα, ἥτις, συνδυαζομένη πρὸς τὰς ἀρετὰς τοῦ πολιτευτοῦ, εἶχεν ἀναδείξει τὸν Περικλέα μέγαν καὶ δυσαναπλήρωτον. Ὁ Δημοσθένης, καίπερ ἔχων μεγίστην ἐμμονὴν εἰς τὰς γνώμας αὐτοῦ καὶ καρτερίαν ἀρρενωπὴν, ἦτο ὑπεράγαν ὀργίλος καὶ εὐερέθιστος ἐκ φύσεως, βίαιος καὶ ἐμπαθής· ἕνεκα δὲ τοῦ περιορισμοῦ αὐτοῦ εἰς μόνην τὴν ἀπὸ τοῦ βήματος δρᾶσιν, αὕτη ἐπέδρασε τὰ μέγιστα ἐπὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ. Διὸ ἀπαντᾷ εἰς τὴν ὕβριν διὰ τῆς ὕβρεως, καὶ μετέρχεται πάντα τρόπον ὅπως ἀτιμάσῃ τοὺς ἀντιπάλους· δὲν ἠδυνήθη δὲ νἀπαλλαγῇ τῶν τρόπων καὶ τοῦ πάθους τῆς ῥητορικῆς, καὶ ἡ ὀξύνοια αὐτοῦ ἤγεν αὐτὸν ἐνίοτε καὶ εἰς σοφίσματα. Ὁ Δημοσθένης δὲν εἶχεν οἵαν ὁ Περικλῆς πεῖραν τῶν τοῦ κόσμου καὶ γνῶσιν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἦτο ἰδεολόγος καὶ ὑπερετίμα ἐν χρόνοις κινδύνων τὴν τελεσφόρον ἐπίδρασιν ἠθικῶν δυνάμεων. Καὶ ὅμως ἐν τούτῳ δὴ τούτῳ ἀνεδείχθη τῶν εὐγενεστάτων Ἑλλήνων. Πράγματι δὲ ἡ ἠθικὴ αὕτη ἀντίληψις τῶν καθηκόντων τοῦ πολίτου εἶνε ἡ παρέχουσα εἰς τὴν πολιτικὴν ἐνέργειαν τῶν Ἑλλήνων τὴν ἰδιάζουσαν αὐτῇ θερμότητα καὶ εἰς τοὺς πολιτευτὰς χαρακτῆρα ἱερόν. Πᾶσ' ἀξίωσις τοῦ Δημοσθένους ἀπευθυνομένη εἰς τὸν δῆμον ἀπορρέει ἐξ ἠθικῆς ἀπόψεως, πᾶν καθῆκον τῶν πολιτῶν συνιστώμενον παρ' αὐτοῦ εἶνε ὑπαγόρευσις τῆς καρδίας, ὡς ὑψίστην δ' ἐντολὴν τοῦ πολιτευομένου διαγινώσκει τὸ νὰ εἶνε οὗτος πρότυπον πολίτου ἐναρέτου. Ἀντιπαρῆλθε δ' ἀκηλίδωτος πάντας τοὺς πειρασμούς, καὶ οὔτε ὑπ' ἐχθρῶν, οὔτε ὑπὸ φίλων συνήνεσε νὰ παρορμηθῇ εἰς πράξεις ἀναξίας ἑαυτοῦ. Ὅτε δὲ οἱ πολῖται ἀπῄτησαν παρ' αὐτοῦ νὰ ὑποβάλῃ κατηγορίαν ἐναντίον ἀνδρὸς δυσαρέστου εἰς τὸν δῆμον, ἐδήλωσεν, ὅτι θὰ εὕρισκον ἐν

αὐτῷ σύμβουλον, καὶ ὅτε δὲν ἤθελον, ἀλλὰ μηνυτὴν ὄχι, καὶ ὅτε ἤθελον. Κατὰ ταῦτα ἐπεθύμει καὶ αὐτοῦ τοῦ δήμου ἐν συνόλῳ τὴν ἠθικὴν συγκράτησιν, ἐξάπτων τὴν φιλοτιμίαν τῶν συμπολιτῶν καὶ ζητῶν νὰ ἐξεγείρῃ ἐν αὐτοῖς τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἔντιμον ὄνομα εἶνε ὑπέρτερον χρυσοῦ καὶ κτημάτων. Ἐν τῷ συνόλῳ δ' εἶχε περὶ τῆς δημοκρατίας τὴν γνώμην, ὅτι μόνον ἐπὶ ἀγνῆς φιλοπατρίας καὶ μεγαλοφροσύνης ἠδύνατο νὰ ἐρεισθῇ. Ἀξιοῖ δ' εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς μεγάλους ἄνδρας τῆς πόλεως καὶ εὐλάβειαν καὶ τιμὴν πρὸς τοὺς κειμένους νόμους, οὓς ὁ μεταβάλλων ἀλογίστως εἶνε κατ' αὐτὸν χείρων τοῦ ἀνδροφόνου. Καὶ περὶ τῶν ἔξωθεν δὲ πολεμίων τῶν ἀδικίας διαπραττόντων προκειμένου, ἔχει πεποίθησιν εἰς τὴν δικαιοσύνην, ἣν θεωρεῖ ἔχουσαν τὴν δύναμιν νὰναδείξῃ νικηφόρους τοὺς ἐνόπλους ἐναντίον τῶν ἀδικούντων ἀντεπεξερχομένους· ἐξ ἑτέρου δὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια καὶ ἠθικὸς ὄκνος παρακωλύουσιν αὐτὸν νὰ ἐπιδιώξῃ δραστηρίως τὴν μετὰ τῶν Φωκέων συμμαχίαν. Τὰ σπουδαιότατα τῶν ζητημάτων δὲν λύονται κατ' αὐτὸν διὰ πολιτικῶν θεωριῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς φωνῆς τῆς συνειδήσεως. Ἡ δὲ ἄμυνα τῆς ἀνεξαρτησίας εἶνε χρέος ἀναπόφευκτον, ἀνάγκη ἠθική, ἥτις δὲν πρέπει νὰ ὑπαχθῇ εἰς ὑπολογισμοὺς περὶ τῆς ἐπιτυχίας.

Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη δὲν ἐθόλωσε τὴν διαύγειαν τοῦ βλέμματος τοῦ Δημοσθένους ὡς πολιτευομένου; Ὁ τρόπος καθ' ὃν διεξήγαγε τὸ μακεδονικὸν ζήτημα δὲν ὑπῆρξεν ἐξ ἀρχῆς μονομερὴς ἀπὸ ἀπόψεως πεπερασμένης φιλοπατρίας, καὶ δὲν εἶχεν ἐπὶ τέλους πολὺ μᾶλλον δίκαιον ὁ Ἰσοκράτης, ἀποδοκιμάζων τὴν ἰσχυρογνώμον' ἀντίστασιν ἐναντίον τοῦ Φιλίππου καὶ ἀξιῶν παρὰ τῶν Ἀθηνοίων νὰναγνωρίσωσιν ἐξ ἀνάγκης τὸν ἐχθρὸν ὡς φίλον καὶ εὐεργέτην τῆς Ἑλλάδος;

Ἐπιπολαίως μὲν ἐξεταζομένων τῶν πραγμάτων, ταῦτα φαίνονται συνηγοροῦντα ὑπὲρ τῆς γνώμης, ὅτι ὁ Ἰσοκράτης ἐνεφορεῖτο πολιτικῆς ὀρθοφροσύνης· ἀλλ' ὅμως ἤθελε τιμήσει βεβαίως αὐτὸν ὑπὲρ τὸ δέον ὁ ἐπαινῶν τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ ἐπὶ κατηγο-

ρίᾳ τοῦ Δημοσθένους καὶ θέλων νὰ ὑπολάβῃ αὐτὸν ἔχοντα βαθυτέραν γνῶσιν τῆς συγχρόνου καταστάσεως ἢ μαντεύσαντα προφητικῶς τὴν πορείαν τῆς ἱστορίας. Ὁ Ἰσοκράτης δὲν ἤγετο ὑπὸ τιμῆς τοῦ Φιλίππου καὶ τῆς μακεδονικῆς πολιτείας, ἐρειδόμενος εἰς βελτίονα γνῶσιν τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ὑπὸ δυσπιστίας πρὸς τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ πόλιν, ὑπὸ ἀπογνώσεως περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῆς, ἅτε οὐδέποτε ἀντιληφθεὶς προσηκόντως τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ὑπὸ ἀδιαφορίας πρὸς τὰ ὕψιστα τῆς πόλεως ἀγαθά. Ὁ Ἰσοκράτης δὲν ἐγίνωσκε τὸν ἀληθῆ Φίλιππον, ἐπεζήτει δὲ μόνον ἄνδρα δυνάμενον νὰ ἑνώσῃ διὰ σθεναρᾶς χειρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἀντεπεξέλθῃ πρὸς τὴν δημοκρατικὴν ἀκολασίαν. Διὰ τοῦτο δὲ μετεβίβαζε τὰς προσδοκίας αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον, καὶ ἐκ τοῦ σπουδαστηρίου αὐτοῦ ἐφαντάζετο παντέλειον τὸν βασιλέα τῶν Μακεδόνων καὶ ἐθεώρει αὐτὸν ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὴν εἰκόνα μεγαθύμου φίλου τῶν Ἑλλήνων ἐκείνην ἣν εἶχε σχεδιάσει διὰ τῆς φαντασίας αὐτοῦ. Ἐνεφορεῖτο δὲ καθ' ὅλου ἀνάνδρου τινὸς αἰσιοδοξίας, ἀρεσκομένης εἰς ἀπράγμον' αὐταπάτην καὶ ἐθελοτυφλούσης πρὸς πᾶν ὅ τι ἀντεστρατεύετο εἰς τὰς ἐπιθυμίας αὐτῆς καὶ τὰς προσδοκίας. Τελευτῶν δὲ συνεῖδε, καθ' ἃ λέγεται, οὐχ ἧττον τὴν πλάνην αὐτοῦ, καὶ δὴ κατὰ τὰ λεγόμενα ἀνεῴχθησαν μετὰ τὴν ἧτταν τῆς Χαιρωνείας αἴφνης οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐνενηκοντακαιοκταετοῦς πρεσβύτου, καὶ, κατανοήσας τοὺς ἀληθεῖς σκοποὺς τοῦ βασιλέως, ηὐτοκτόνησε δι' ἀσιτίας ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν μάχην. Ἀλλ' ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν διὰ τίνα λόγον ὁ τελευταῖος ἀγὼν ἠδύνατο νὰ πείσῃ τὸν Ἰσοκράτην, ὅτι εἶχε πλανηθῇ περὶ τοῦ Φιλίππου. Ὁ βασιλεὺς δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὑπεύθυνος ἐπὶ τῷ χυθέντι ἐν τῇ μάχῃ αἵματι· ὅσον δὲ μεγάλη καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ λύπη ἣν ᾐσθάνθη ὁ Ἰσοκράτης ἐπὶ τῷ ἀγῶνι, πρὸς ὃν εἶχε παρορμήσει πολιτικὴ ἐνέργεια ἀποδοκιμασθεῖσα παρ' αὐτοῦ, τώρα διὰ τῆς μάχης τῆς Χαιρωνείας εἶχε ποιηθῇ ἐκποδὼν πᾶν κώλυμα καὶ ἠδύνατο νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ πρόγραμμα, ὅπερ ὁ Ἰσοκράτης εἶχεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐπιδιώξει·

καὶ αὐτὸς δὲ ἠδύνατο διὰ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀξιώματος νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Ἰσοκράτης δὲν εἶδε μετὰ τὴν ἦτταν ἀποθαρρυνθεῖσαν τὴν πάτριον πόλιν, ἀπ' ἐναντίας δὲ εἶδεν αὐτὴν παρασκευαζομένην πρὸς ἔσχατον ἀπεγνωσμένον ἀγῶνα, ὅστις ἔμελλεν εὐλόγως νὰ ἐξωθήσῃ καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα, ὡς πᾶς τις ἠδύνατο νἀναμένῃ, εἰς πόλεμον μέχρι τῶν ἐσχάτων. Εἶνε λοιπὸν πιθανόν, ὅτι, ὑφιστάμενος τὴν ἐκ τῶν παρασκευῶν τούτων καὶ τῶν ψηφισμάτων τοῦ Ὑπερείδου αἴσθησιν, προέβη ὁ Ἰσοκράτης εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου, ὅπως ἀποφύγῃ τὴν πάλην, ἥτις ἔμελλε νὰ γεννηθῇ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ὡς φιλοπάτριδος Ἀθηναίου, ἀλλὰ καὶ φίλου τοῦ Φιλίππου ἐν ταὐτῷ, ἐκρηγνυμένου ἀγῶνος περὶ αὐτὰ τὰ τείχη τῆς πόλεως [1].

Βεβαίως δὲ ὁ Δημοσθένης ὑπετίμησε τὴν δύναμιν τοῦ Φιλίππου καὶ ἠπατήθη περὶ τῆς ζωτικῆς δυνάμεως τῆς Μακεδονίας ἐκ συγκρίσεως πρὸς ἄλλα βασίλεια ξένα [2]. Ἀλλὰ μετὰ τὰς περιπετειώδεις τύχας, ἃς εἶχεν ὑποστῆ τὸ βασίλειον μέχρι τοῦ Φιλίππου, καὶ μετὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους βιαιοπραγίας, δι' ὧν εἶχον συνενωθῆ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ συμφέρον πάντες οἱ ποικιλώτατοι τῶν λαῶν, ἦτο εὐνόητον, ὅτι τοιαύτη ἀρχὴ δὲν ἐπιστεύετο δυναμένη νὰ ἔχῃ διάρκειαν καὶ ὅτι δὲν ἐθεωρεῖτο δύναμις, εἰς ἣν ἔμελλον ἐξ ἀνάγκης νὰ ὑποταχθῶσι κατ' ἀναπότρεπτον τῶν πραγμάτων φορὰν ἅπασαι αἱ γείτονες πολιτεῖαι. Ἡ ὅλη ἑνότης καὶ δύναμις τοῦ βασιλείου ἐφαίνετο ἐρειδομένη ἐπὶ ἑνὸς καὶ μόνου ἀνδρὸς ἐκθέτον-

[1] Αἱ μαρτυρίαι περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰσοκράτους (***Διονυσίου Ἁλικαρνασέως*** Περὶ Ἰσοκράτους ***Παυσανίου*** I, 18, 8. ***Λουκιανοῦ*** Μακρόβιοι 23 καὶ παρὰ τοῖς Βιογράφοις τοῦ ῥήτορος) δὲν δύνανται νὰ κλονηθῶσιν ὑπὸ τῆς μαρτυρίας τῆς τρίτης ἐπιστολῆς τοῦ ***Ἰσοκράτους***, ἧς ἀμφίβολος εἶνε ἡ γνησιότης, καθ' ἃ ἰσχυρίζεται ὁ Blass ἐν τῷ Rheinisches Museum Τόμ. XX, σ. 109 κ. ἑ. Ἀλλ' ἔχει οὕτος δίκαιον εὑρίσκων ἀκατανόητον τὸν τρόπον καθ' ὃν ἑρμηνεύονται συνήθως τὰ αἴτια τῆς αὐτοκτονίας. Ἴσως δὲ ἡ ἐν τῷ κειμένῳ δοθεῖσα παρ' ἐμοῦ ἑρμηνεία εἶνε πειστικωτέρα. [Εἰς τὰς περὶ αὐτοκτονίας τοῦ Ἰσοκράτους μαρτυρίας παρέχει πίστιν ὅτε Bergk Griechische Literaturgeschichte Τόμ. Δ' σ. 373 καὶ ὁ Sittl Geschichte der griechischen Literatur Τόμ. Β' σ. 98, ὅστις ἐπ' ἴσης δὲν ἀποδέχεται τὴν γνησιότητα τῆς τρίτης ψευδοϊσοκρατείου ἐπιστολῆς (αὐτόθι σημ. 2)].

[2] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 509 κ. ἑ.

τος ἑαυτὸν εἰς κίνδυνον μετὰ θάρρους παραβόλου, τὸν δὲ διάδοχον ἥκιστα ἐτίμων. Δὲν εἶνε λοιπὸν ἄπορον, ὅτι Ἀθηναῖος γνήσιος ὑπελάμβανε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ πόλεως καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων ὡς τι πολὺ παγιώτερον καὶ ἀσφαλέστερον τοῦ νεαροῦ καὶ ἐν σπουδῇ διὰ κατακτήσεων συναποτελεσθέντος βαρβάρου βασιλείου. Ἦτο δὲ ἀληθῶς ἐντελῶς μωρὰ ἡ προσδοκία ἐπιτυχίας ; Ἂν πόλεις, οἵαι ἡ Ὄλυνθος, ἔπεσον μόνον διὰ προδοσίας, ἠδύνατο ἀληθῶς νὰ ὑπάρχῃ ἐλπὶς, ὅτι ἐν περιπτώσει ὁμοφροσύνης τῶν πολιτῶν, ἡ δύναμις τοῦ Φιλίππου ἔμελλε νὰ ναυαγήσῃ παρὰ τὰ τείχη τῶν Ἀθηνῶν. Ἠδύναντο νὰ ἐλπίσωσιν, ὅτι, διαρκοῦντος τοῦ ἀγῶνος, τὸ μεγάθυμον φρόνημα τῶν πολιτῶν ἔμελλε νὰ ἐπιρρωσθῇ καὶ ὅτι ἐν τῷ κοινῷ κινδύνῳ ἔμελλε νὰ συγκροτηθῇ νέα συμμαχία τῶν Ἑλλήνων, ὅτι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ μέγας βασιλεὺς ἔμελλε νὰ συνεχίσῃ πιστῶς τὴν κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Περίνθου ἀρξαμένην ἐνέργειαν καὶ στείλῃ χρήματα καὶ τριήρεις. Τὰ τυχήματα τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου ἠδύναντο νὰ ἐπανορθωθῶσι καὶ πάλιν, καὶ αἱ Ἀθῆναι, προμαχοῦσαι καὶ πάλιν τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος ἠδύναντο, νὰ ἱδρύσωσι νέαν ἡγεμονίαν. Μετὰ δὲ τὴν αἰσίαν ἔναρξιν τοῦ ἀγῶνος καὶ τὴν ἐκνίκησιν τῆς ταχυτάτης ἀντιστάσεως, ἣν ἀντέτασσεν ἀρχαία ἀντιζηλία, θὰ ἦτο αἰσχρὰ μικροψυχία ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ ἰδίου ἔθνους.

Καὶ αἱ μὲν μικραὶ πόλεις, αἵτινες διὰ παντὸς τοῦ χρόνου εἶχον αἰσθανθῇ τὴν ἀνάγκην ὑποστηρίξεως παρ' ἰσχυροτέρων, ἠδύναντο νὰ προσχωρήσωσιν εἰς τὸν Φίλιππον, χωρὶς νὰ θυσιάσωσί τι ἄξιον λόγου, ἐπειδὴ ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων εἶχεν ἤδη ἀπὸ πολλοῦ ἀπαμβλυνθῇ, καθ' ἃ καὶ ἡ ἀντιπάθεια τῶν δημοκρατουμένων ἑλληνίδων πόλεων ἐναντίον τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς. Διὰ τοῦτο δὲ ὁ Πολύβιος ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμπολιτῶν καὶ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῶν Πελοποννησίων πολιτευτῶν, οὓς ὁ Δημοσθένης χαρακτηρίζει ὡς προδότας. Λέγει δὲ περὶ αὐτῶν, ὅτι ἐπέδειξαν διαγωγὴν συνετὴν ἅμα καὶ φιλόπατριν, κατορθώσαντες διὰ τοῦ Φιλίππου νὰ ἐκδικηθῶσι μὲν τὴν

Σπάρτην, νὰ τύχωσι δὲ τελείας ἀσφαλείας καὶ προσαυξήσεως τῆς ἰδίας χώρας, χωρὶς νὰναγκασθῶσι χάριν τούτων τῶν ὠφελημάτων νὰ εἰσδεχθῶσι μακεδονικὴν φρουρὰν ἢ νὰ μεταβάλωσι τὸ πάτριον πολίτευμα [1]. Κατὰ ταῦτα ὁ Πολύβιος θεωρεῖ τοὺς Πελοποννησίους ἔχοντας τὸ δικαίωμα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ καθῆκον ἐν μέρει, νὰ προτάξωσι τὰ ἴδια ἑαυτῶν συμφέροντα παντὸς ἄλλου, ἐν ᾧ ἀπ' ἐναντίας ὁ Δημοσθένης εἰργάζετο πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐμφυσήσῃ εἰς ἁπάσας τὰς ἑλληνίδας πόλεις τὴν συναίσθησιν, ὅτι συνανήκουσιν εἰς ἓν ὅλον καὶ ὅτι ἔχουσι τὸ καθῆκον νὰ ὑπεραμυνθῶσι κοινῇ τῆς ἰδίας ἐλευθερίας.

Ἀλλ' ἂν ὁ ἐπιχώριος χαρακτὴρ τῆς πεπερασμένης πολιτικῆς ἐνεργείας τῶν Πελοποννησίων δικαιολογεῖται ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας τῶν μικρῶν πόλεων, αἵτινες ἀπὸ αἰώνων μόνον συμφέρον εἶχον τὴν διατήρησιν τῆς ἰδίας ἑαυτῶν χωριστῆς ὑπάρξεως, τὰ κατὰ τὰς Ἀθήνας ἦσαν ἐντελῶς διάφορα. Αἱ Ἀθῆναι εἶχον τὴν ἐντολὴν νὰ ἐξακολουθήσωσιν οὖσαι ἡ ἑστία τοῦ ἑλληνικοῦ φρονήματος καὶ νὰ παράσχωσιν εἰς τοὺς ἄλλους τὸ παράδειγμα τῆς φιλοπατρίας. Ἤθελον δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καταλύσει τελείως πάντα σύνδεσμον πρὸς τὸ παρελθὸν τῆς πόλεως καὶ ἀπαρνηθῇ τὴν ὅλην αὐτῆς ἱστορίαν, ἂν ἐξηγόραζον τὴν εἰρήνην παρὰ ξένου βασιλέως διὰ προδοσίας τῆς ἰδίας ἀνεξαρτησίας.

Ἦ μὴ ἦτο τυχὸν ὁ Φίλιππος ἡγεμὼν τοιοῦτος, πρὸς ὃν ἦτο δυνατὴ συνδιαλλαγὴ κατὰ τρόπον δυνάμενον νὰ σώσῃ τὴν τιμὴν τῆς πόλεως ; Καὶ ὁ μὲν Ἰσοκράτης ἐθεώρει τοῦτο δυνατόν. Ἀλλὰ πῶς ἠδύνατο ἀνὴρ οἷος ὁ Φίλιππος, ὃν ἄλλως καὶ αὐτὸς ὁ μαθητὴς τοῦ Ἰσοκράτους Θεόπομπος κρίνει μετὰ μεγάλης περιφρονήσεως, νὰ ἐμπνεύσῃ ἐμπιστοσύνην, ὥστε πολιτευτὴς Ἕλλην ἐμφορούμενος φιλοπατρίας νὰ θαρρήσῃ νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν ἑκουσίως τὰς τύχας τῆς πατρίδος ; Ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ

[1] ***Πολυβίου*** XVII, 14. Ἀναφέρεται δὲ τὸ χωρίον τοῦτο ἐναντίον τοῦ ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 295. Περὶ δὲ τῆς κρίσεως τοῦ Πολυβίου ἴδε Orelli ἐν τῷ Index lectionum. Turici. 1834 σ. 12 (Lectiones Polybianae [et Theophrasteae]).

μόνον πολιτείαν ψεύδους καὶ ἀπιστίας, δυναστικὴν φιλοδοξίαν καὶ ἄμετρον φιλαρχίαν ἠδυνήθησαν νὰ εὕρωσιν ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦ βασιλέως. Εὐλόγως δὲ τὸν φιλελληνισμὸν αὐτοῦ ὑπέλαβον προσωπεῖον, ἐπειδὴ πάντα μετεχειρίζετο ὁ Φίλιππος μόνον ὡς μέσα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ. Πῶς ἠδύναντο νὰ ἐλπίσωσιν εὐτυχὲς μέλλον τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς συνενώσεως μετὰ τοῦ βασιλείου αὐτοῦ; Οὐδέποτε εἶχεν ἐπιδείξει ἐνδιαφέρον πρὸς θεραπείαν τῶν συμφερόντων τῶν λαῶν, τὰς δὲ χώρας μετεχειρίζετο μόνον χάριν πλουτισμοῦ καὶ ὡς περιφερείας πρὸς στρατολογίαν. Ὑπεστήριζε δὲ ἀπανταχοῦ τὰς χυδαιοτάτας τῶν ὁρμῶν, ἐποιεῖτο σκανδαλωδῶς κακὴν χρῆσιν τῶν ἱερῶν παραδόσεων, ἐπεζήτει τὴν προαγωγὴν τῆς μικροθυμοτάτης φιλαυτίας τῶν πόλεων ἑκάστων, ὑπέθαλπε τὴν διχόνοιαν μεταξὺ τῶν ἀστυγειτόνων καὶ ἐπεδίωκε τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ μάλιστα διὰ τοῦ δεκασμοῦ. Κατὰ ταῦτα δὲν ἦτο εὔλογον πᾶσα συνένωσις μετὰ τοῦ μακεδονικοῦ βασιλείου νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ μέγιστον τῶν κακῶν; Ἠδύνατο δὲ νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι ἡ καθυπόταξις ὑπὸ τὸν ἐπιδιώκοντα κατακτήσεις ἐκεῖνον στρατηλάτην καὶ βασιλέα ἔμελλε νὰ ἔχῃ ἄλλα ἐπακόλουθα ἢ τὴν αὔξησιν τῶν ἀστάτων ἐκείνων καὶ περιπετειωδῶν χάριν ἐπιζητήσεως τύχης στρατειῶν, αἵτινες ἀπὸ τῶν ἡμερῶν Κύρου τοῦ νεωτέρου ὑπῆρξαν ἡ συμφορὰ τῆς Ἑλλάδος, κολακείαν αὐλικὴν φθείρουσαν τὰ ἤθη καὶ ἀνάχρωσιν μετὰ βαρβάρων ἠθῶν μολύνουσαν τὸν ὅλον βίον τοῦ ἔθνους;

Διὰ τούτους τοὺς λόγους δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ φανῇ κατορθωτὴ συνδιαλλαγὴ μετὰ τοῦ Φιλίππου, οὐδὲ νὰ εὑρεθῇ διέξοδος δυναμένη νὰ γείνῃ ἀποδεκτή. Τὰ πράγματα εἶχον περιστῇ εἰς τὸ ἔσχατον, οὐδ' ἐπετρέπετο αἵρεσις, ἀλλὰ προέκειτο περὶ ἐλευθερίας ἢ δουλείας, περὶ διατηρήσεως ἢ ὀλέθρου τοῦ ἔθνους. Ἡ πόλις δὲν ἦτο διὰ τοὺς Ἕλληνας οἱονεί τις οἰκία, ἐν ᾗ εὑρίσκει ἁπλῶς στέγην ἔθνος τι οὕτως, ὥστε, καταρρέοντος τοῦ ἀρχαίου κτιρίου, νὰ δύναται νὰ μετοικήσῃ εἰς ἄλλο. Ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἡ πόλις ἦτο τὸ ἀπότυπον αὐτῆς τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ὑπάρξεως,

ἡ τελεία ἔκφρασις τῆς ἠθικῆς αὐτῶν συνειδήσεως, ἡ ἐξωτερικὴ ἐκδήλωσις καὶ ἀναγκαία διατύπωσις αὐτῆς τῆς ἐνδομύχου αὐτῶν οὐσίας, οἵα εἶχεν ἀναπτυχθῇ σὺν τῷ χρόνῳ ὑπὸ τῶν πόλεων ἑκάστων. Ὅσῳ δὲ πλουσιωτέρα ἦτο ἡ ἀνάπτυξις αὕτη, τόσῳ αἰσθητοτέρα ἦτο ἡ ἐξέγερσις τῆς συνειδήσεως τῶν πολιτῶν ἐναντίον πάσης ἔξωθεν ἐπιβαλλομένης μεταβολῆς. Καὶ αἱ μὲν μικραὶ πόλεις ἠδύναντο νὰ παρηγορηθῶσιν ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ δημοτικῆς ἀνεξαρτησίας, ἀλλ' αἱ Ἀθῆναι ὅμως ὄχι. Ἄλλως δ' ἐφαίνετο διακινδυνεύουσα καὶ αὐτὴ ἡ ὕπαρξις καθ' ἑαυτήν, ἐπειδὴ ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἔκρινον πιθανῶς ὡς πρὸς τοῦτο ἀδίκως τὸν βασιλέα, ὑποτοπάσαντες, ὅτι ἐσκόπει νὰ προβῇ καὶ κατὰ τῶν Ἀθηνῶν καθ' ὃν τρόπον ἐναντίον τῆς Ὀλύνθου καὶ τῶν Φωκέων καὶ πιστεύοντες πάντως, ὅτι ὁ Φίλιππος εἰκότως τοὺς Ἀθηναίους ἐμίσει μάλιστα πάντων, οὐδὲ διαγινώσκοντες, ὅτι ὑπῆρχον λόγοι πολιτικοὶ δυνάμενοι νὰ πείσωσιν αὐτὸν νὰ φεισθῇ τῶν Ἀθηνῶν. Ἀληθῶς δὲ ὁ βασιλεὺς δὲν εἶχεν ἀποστῇ ἀπειλῶν, οὕτω δὲ εἶνε εὐνόητον, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι φιλοπάτριδες ἐφαντάζοντο τὴν τύχην τῶν Ἀθηνῶν πολὺ φοβερωτέραν τῆς πράγματι ἐπικειμένης, καὶ τοῦτο ἐξῆπτε τὴν ὁρᾶσιν αὐτῶν εἰς τὰ ἔσχατα.

Κατὰ ταῦτα ὁ ἐναντίον τοῦ Φιλίππου ἀγὼν δὲν ἦτο ἰδιότροπος σκέψις τοῦ Δημοσθένους, οὐδὲ τυφλὴ ἰσχυρογνωμοσύνη, ἀλλ' ἠθικὴ ἀνάγκη. Δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο κριτήριον τοῦ ἐνεργεῖν πλὴν τοῦ νόμου τῆς τιμῆς καὶ τοῦ ὅρκου τῶν πολιτῶν πρὸς τὸ καθῆκον τῆς μέχρι τελευταίας πνοῆς ἀμύνης τοῦ ἄστεως καὶ τῆς χώρας. Καὶ ἂν μὲν αἱ Ἀθῆναι εἶχον ἀντιτάξει ἀντίστασιν νικηφόρον, ὁ Δημοσθένης ἔμελλε πάντως νὰναδειχθῇ ἰσάξιος τῶν μεγίστων ἡρώων τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἡ ἀποτυχία τοῦ ἀγῶνος ἐστέρησεν αὐτὸν ἔν τε ἀρχαίοις καὶ νέοις χρόνοις τῆς προσηκούσης τιμῆς. Ὁ δὲ Πολύβιος κρίνει αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν ἰδίων χρόνων· εἶνε δὲ ἄδικος εὑρίσκων τὴν ἀντίστασιν τοῦ Δημοσθένους οὐχ ἧττον ἀσυλλόγιστον τῆς ἀντιστάσεως τῶν Ἀχαιῶν ἐναντίον τῆς Ῥώμης, ἅτε παραγνωρίζων τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν συγ-

χρόνων Ἑλλήνων καὶ τῶν συγχρόνων τοῦ Δημοσθένους καὶ Λυκούργου ὡς καὶ τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῆς στρατιωτικῆς βασιλείας τοῦ Φιλίππου καὶ τῆς ῥωμαϊκῆς κοσμοκρατορίας. Ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ μετὰ τὴν ἀτυχῆ μάχην τῆς Χαιρωνείας δὲν μετενόησεν ἐπὶ τῇ ἐνεργείᾳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἀνεσκόπει ἄνευ τύψεως συνειδότος τὴν προτέραν ὁρᾶσιν, καὶ εἶχε τὸ θάρρος νὰ λέγῃ εἰς τοὺς συμπολίτας, ὅτι ἕνεκα τῆς ἰδίας ἑαυτῶν τιμῆς καὶ τῆς δόξης τῶν προγόνων καὶ τῆς κρίσεως τῶν μελλουσῶν γενεῶν δὲν ἠδύναντο νὰ πράξωσιν ἄλλως, οὐδ' ἂν ἐκ τῶν προτέρων ἦτο πρόδηλος ἡ ἔκβασις τοῦ ἀγῶνος· διότι τὸ μὲν πράττειν τὸ καθῆκον εἶνε χρέος τῶν ἀνθρώπων, ἡ δ' ἐπιτυχία ἐναπόκειται εἰς τοὺς θεούς[1].

Ἔχει δὲ πληρέστατα δίκαιον ὁ Δημοσθένης ἀποκρούων ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν εὐθύνην τῆς ἀποτυχίας καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἐπίκρισιν τῶν κατὰ τὴν παρ' αὐτοῦ διοίκησιν τῆς πολιτείας. Καὶ πράγματι τίς δύναται νὰ τολμήσῃ νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι αὕτη ὑπῆρξεν ἀτυχὴς καὶ ἀτελέσφορος; Ἐπέτυχε τὸ μέγιστον τῶν κατορθωμάτων ἀνδρὸς πολιτευομένου, ὑπερνικήσας διὰ τῶν λόγων αὐτοῦ, τῶν νόμων καὶ τοῦ ἰδίου παραδείγματος τὴν φιλαυτίαν, τὴν ἄνανδρον νωθρότητα καὶ πάσας τὰς κακίας τῶν συμπολιτῶν, οὐδὲ μετέστησεν αὐτοὺς εἰς ἐρεθισμὸν παροδικὸν, ἀλλ' ἀνεζωογόνησε τὰς ἠμαυρωμένας δυνάμεις τῶν Ἀθηναίων, ἐξήγειρε καὶ πάλιν τὴν εὐγενεστέραν αὐτῶν συνείδησιν καὶ ἀπέδωκεν αὐτοὺς εἰς ἑαυτούς.

Καὶ ὁποία μὲν ἡ μέλλουσα διάρκεια τῆς ἀναγεννήσεως ταύτης δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπολογίσῃ. Ἄλλως δ' ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐλευθέρων ἑλληνίδων πόλεων ἥκιστα δικαιούμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν τὰς ὑπηρεσίας τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐκ τῆς διαρκείας τῶν παρ' αὐτῶν πραχθέντων. Ἀλλὰ πάντως διεφύλαξε τὰς Ἀθήνας ἀπὸ κατα-

[1] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 199· ἐπειδὴ δὲ πολὺς τοῖς συμβεβηκόσιν ἔγκειται, βούλομαί τι καὶ παράδοξον εἰπεῖν.... εἰ γὰρ ἦν ἅπασι πρόδηλα τὰ μέλλοντα γενήσεσθαι καὶ προῄδεσαν πάντες, καὶ σὺ προὔλεγες, Αἰσχίνη, καὶ διεμαρτύρου βοῶν καὶ κεκραγὼς, ὃς οὐδ' ἐφθέγξω, οὐδ' οὕτως ἀποστατέον τῇ πόλει τούτων ἦν, εἴπερ ἢ προγόνων ἢ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος εἶχε λόγον.

στροφῆς, ἥτις ἤθελεν ἐξαλείψει τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως καὶ θὰ ἦτο ὕβρις πρὸς αὐτήν. Πράγματι δὲ, καίπερ ὑπὸ βαθυτάτου κατεχόμενος ἄλγους ἐπὶ τῇ αἱματηρᾷ ἥττῃ, ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ μετὰ δικαίας ὑπερηφανείας, ὅτι αἱ Ἀθῆναι ἔμειναν ἀνίκητοι, τοῦθ' ὅπερ εἶν' ἐπὶ τοσοῦτον ἀληθὲς, καθ' ὅτι, ἐφ' ὅσον χρόνον οἱ Ἀθηναῖοι ἐπείθοντο εἰς αὐτὸν, εἶχον ἀποκρούσει πάσας τὰς περὶ δεκασμοῦ ἀποπείρας τοῦ Φιλίππου. Τὸ ἰδεῶδες δ' αὐτοῦ, εἰς ὃ ἀποβλέποντες καὶ ἐν τῷ κατόπιν χρόνῳ ἐπερρώσθησαν οἱ ἄριστοι τῶν Ἀθηναίων, ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὸ ἐνὸν συντήρησις τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς πόλεως. Τοιοῦτον δὲ κέρδος ἦτο ἀντάξιον καὶ βαρυτέρων ἀκόμη θυσιῶν.

Ἀλλὰ καὶ αἱ τύχαι τῶν Ἀθηναίων αἱ εἰς τὴν ὑλικὴν εὐμάρειαν ἀναφερόμεναι ἧκιστα ἐδεινώθησαν ἕνεκα τῆς πολιτείας τοῦ Δημοσθένους, ὡς οὐδ' αἱ ἄλλαι πόλεις ὠφελήθησαν μετελθοῦσαι ἀντίθετον πολιτείαν.

Καὶ οἱ μὲν Θεσσαλοὶ καὶ οἱ γείτονες τῆς Θεσσαλίας λαοὶ, οἵτινες, παραχθέντες ὑπὸ ἀπατηλῶν ἐπαγγελιῶν, εἶχον εἰσαγάγει τὸ πρῶτον τὸν Φίλιππον εἰς τὰ ἑλληνικὰ πράγματα καὶ εἶχον συμπράξει μετ' αὐτοῦ πρὸς καθυποδούλωσιν τῆς Ἑλλάδος, ἀπέβαλον πρῶτοι πάντων καὶ τελειότατα τὴν ἰδίαν ἀνεξαρτησίαν.

Αἱ δὲ λοιπαὶ πόλεις δὲν συνήνεσαν μὲν νὰ ὑποστηρίξωσι τὸν Φίλιππον, ἀλλ' ἀφῆκαν εἰς αὐτὸν ἐλευθερίαν ἐνεργείας, ἀμειφθεῖσαι ἐπὶ τῇ οὐδετερότητι αὐτῶν διὰ παντοίων μικρῶν ὠφελημάτων, οἷοι οἱ Ἀρκάδες, οἱ Μεσσήνιοι, οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Ἠλεῖοι. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οὐδὲν ἀπεκόμισαν ἀγαθὸν ἐκ τῆς διαγωγῆς αὐτῶν. Καὶ ἀπηλλάγησαν μὲν τοῦ ἀπὸ τῆς Σπάρτης φόβου, ἀλλὰ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀντικατέστησαν οἱ φιλιππίζοντες, ὑπαγαγόντες τὰς πόλεις εἰς πολὺ βαρύτερον ζυγὸν καὶ προκαλέσαντες τελείαν αὐτῶν ἀδυναμίαν.

Αἱ δὲ Ἀθῆναι εἶνε ἡ μόνη πόλις ἡ παρασκευάσασα εἰς τὸν βασιλέα πραγματικὰς δυσχερείας καὶ κινδύνους. Ἀλλὰ τὰ αἴτια, ἅτινα ἤδη πρότερον εἶχον πείσει αὐτὸν νὰ πειραθῇ παντὸς τρό-

που, ὅπως προσελκύσῃ τοὺς Ἀθηναίους διὰ πραότητος, ἦσαν μετὰ τὴν μάχην τῆς Χαιρωνείας ἔτι ἰσχυρότερα ἢ τὸ πρίν. Αἱ Ἀθῆναι εἶχον ἐπιδειχθῇ καὶ πάλιν ἐνώπιον τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ὡς ἡ πρώτη πόλις τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἡ καρδία τῆς Ἑλλάδος. Ὁ δὲ Φίλιππος ἦτο ἠναγκασμένος χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντος νὰ φροντίσῃ πολὺ μᾶλλον ἢ ἄλλοτέ ποτε, ὅπως φεισθῇ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀποφύγῃ πᾶσαν κατάχρησιν τῆς νίκης. Διὰ τοῦτο δὲ ὀκτὼ ἔτη μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ ἤτταν ἠδυνήθη ὁ Δημοσθένης νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς συμπολίτας, ἂν καὶ ὁ δεινότατος ἐπιτιμητὴς τῶν πεπραγμένων παρ' αὐτοῦ θὰ ἐπεθύμει ἀκόμη τότε νὰ εἶχον ταχθῇ οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τῶν Θεσσαλῶν ἢ μετὰ τῶν Πελοποννησίων, οἵτινες ἅπαντες ἔπαθον πολὺ χείρονα τῶν Ἀθηναίων [1].

Ὁ Δημοσθένης ἦτο ὁ ἀντιπρόσωπος χρόνων παρωχημένων. Καὶ ἐτύγχανε μὲν ἀκόμη συμπαθείας καὶ τιμῆς, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ παρορμήσῃ πρὸς καρτερίαν καὶ θάρρος. Ἐτάσσοντο μὲν ἀκόμη περὶ αὐτὸν ὁμόφρονες, ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστῶν ἦτο μικρὸς καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις, ἐκτὸς δὲ τῶν Ἀθηνῶν ἐν αὐταῖς μάλιστα ταῖς πολυανθρωποτάταις τῶν χωρῶν τῶν οἰκουμένων ὑπὸ Ἑλλήνων ὁ ἀγὼν αὐτοῦ ἐλαχίστην εὗρισκεν ἀπήχησιν. Ἂν, ἔλεγε, καθ' ἃ ἐγὼ ἔμεινα πιστὸς ἐν Ἀθήναις ἔνθα ἐτάχθην, ἤθελεν εὑρεθῇ ἐν ἑκάστῃ τῶν ἑλληνίδων πόλεων εἷς καὶ μόνος ἀνήρ, μᾶλλον δὲ, ἂν ἤθελεν ἔχει ἕνα ἄνδρα μόνον ἡ Θεσσαλία καὶ ἕνα ἄνδρα ἡ Ἀρκαδία φρονοῦντα ταὐτὰ πρὸς ἐμὲ, οὐδεὶς οὔτε τῶν ἔξω τῶν Θερμοπυλῶν Ἑλλήνων οὔτε τῶν ἔσω ἤθελεν ὑποστῇ τὰ παρόντα κακὰ, ἀλλὰ πάντες θὰ ἦσαν ἐλεύθεροι καὶ αὐτόνομοι [2].

Κατὰ ταῦτα ἡ παράλυσις τοῦ ἔθνους ὑπῆρξεν ἡ παρασχοῦσα εἰς τὸν Φίλιππον τὴν νίκην. Ἔλειπον αἱ ἠθικαὶ δυνάμεις τῆς ἀντιστάσεως, καὶ διὰ τοῦτο τἄμετρα πλεονεκτήματα ἄτινα ἐκέκτητο

[1] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 64.
[2] ***Δημοσθένους*** [Περὶ τοῦ στεφάνου] 304.

ὁ Φίλιππος ἔμελλον ἀναγκαίως νὰγάγωσιν εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ κρίσιν τοῦ ἀγῶνος. Ἡ μόνιμος στρατιὰ ἦτο φυσικὸν νὰ ὑπερισχύσῃ τῶν κατὰ πόλεις στρατευομένων, ἡ ἐνιαία καὶ βασιλευομένη πολιτεία νὰ ἐπικρατήσῃ τῶν χαλαρῶν συμμαχιῶν, ἡ μοναρχία νὰ νικήσῃ τὰς δημοκρατουμένας πόλεις. Ἀλλὰ καὶ παρὰ ταύτην τὴν ἀπόλυτον ὑπεροχὴν δὲν βλέπομεν τὸν νικητὴν φερόμενον κατὰ τὸ δοκοῦν πρὸς τοὺς ἡττημένους, ἀλλὰ προσχωρεῖ μετ' εὐλαβείας μεγίστης εἰς τὰς ἐπιχωρίους αὐτῶν παραδόσεις, καὶ, ἀντὶ νὰ διακόψῃ διὰ τραχείας χειρὸς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας, ἀναλαμβάνει αὐτὸς ἐπιμελῶς τὰ νήματ' αὐτῆς, καὶ ὁ Μακεδὼν μεταβάλλει εἰς ἰδίας ἑαυτοῦ ἁπάσας τὰς ἑλληνικὰς ἰδέας.

Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι ὑπῆρχε παρὰ τοῖς Ἕλλησι πανάρχαιον ἔθος, καθ' ὃ αἱ φυλαὶ ἐκεῖναι καὶ αἱ πόλεις αἱ ἐπιδιώκουσαι τὴν ἡγεμονίαν ἤρχοντο εἰς ἐπικοινωνίαν πρὸς τὰ ἐθνικὰ ἱερά, ἀνελαμβάνον τὴν προστασίαν αὐτῶν καὶ καθίστανον ταῦτα δι' ἐλευθερίων δωρεῶν συμμέτοχα τῶν ἑαυτῶν συμφερόντων. Τοῦτο εἶχον πράξει ὁ Πολυκράτης καὶ ὁ Πεισίστρατος ἐν Δήλῳ, τοῦτο καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐν Ὀλυμπίᾳ. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότατον ἁπάντων τῶν ἱερῶν ἦτο τὸ ἐν Δελφοῖς. Ἐπὶ τῆς μετὰ τῶν Δελφῶν ἐπικοινωνίας ἠρείδετο τὸ ἀξίωμα, ὅπερ ἀπέκτησεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἡ φυλὴ τῶν Δωριέων. Αἱ Ἀθῆναι, ἡ Σπάρτη, αἱ Θῆβαι εἶχον ἐπιζητήσει ἐν διαφόροις χρόνοις τὴν φιλίαν τῶν Δελφῶν, ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάσων ὁ Φεραῖος [1]. Τὴν αὐτὴν δὲ πολιτείαν ἀπεδέχθη καὶ ὁ Φίλιππος, καὶ παρεκάθησε παρὰ τὴν κοινὴν ἑστίαν τῶν Ἑλλήνων, οὕτω δὲ ἀπέβη οἱονεὶ οἰκοδεσπότης ἐν Ἑλλάδι καὶ νόμιμος ἀντιπρόσωπος τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων.

Διατάσσων δὲ τὰ τῆς Πελοποννήσου ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἀναδασμὸν τῆς γῆς, οἷος ἐλέγετο καταστατεὶς τὸ πρῶτον κατὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν. Ἡ δὲ νέα τῶν Ἑλλήνων συμμαχία ὡμολογήθη ἐν συνεδρίῳ συνελθόντι ἐν Κορίνθῳ πρὸς ἀνάμνησιν

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Δ' σ. 552.

τῆς ἰσθμικῆς ὁμαιχμίας τῶν χρόνων τοῦ Θεμιστοκλέους[1], καὶ ὁ ὅλος δὲ περσικὸς πόλεμος, θεωρούμενος ὡς ἐθνικὸν καθῆκον, ἦτο ἰδέα τῶν κιμωνείων χρόνων. Καὶ ταπεινόνων μὲν τὴν Σπάρτην ἐξετέλεσεν ὁ Φίλιππος τοῦθ' ὅπερ εἶχον ἐπιδιώξει αἱ Ἀθῆναι καὶ αἱ Θῆβαι· ἐλακώνιζε δὲ διασαλεύων τὴν δύναμιν τῆς ἀντιστάσεως τῶν πόλεων κατὰ μίμησιν τοῦ Λυσάνδρου δι' ἰδίων στασιάρχων καὶ τάσσων τοὺς ἡττημένους ὑπὸ δεκαδαρχίας[2], ὁμοίως δὲ μετήρχετο πολιτείαν ὁμοίαν πρὸς τὴν τῶν Λακεδαιμονίων διοικίζων τὴν Βοιωτίαν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἀνταλκιδείου εἰρήνης καὶ ἀνακηρύσσων τὴν αὐτονομίαν τῶν ὑπαίθρων βοιωτικῶν πόλεων. Τέλος δ' ἐν Θεσσαλίᾳ εἰσήγαγε καὶ πάλιν τοὺς θεσμοὺς τῶν Ἀλευαδῶν. Ἐν πάσαις ταύταις ταῖς διατάξεσι τοῦ βασιλέως παρουσιάζονται ἀναμνήσεις τῆς ἀρχαιοτέρας ἑλληνικῆς ἱστορίας.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ὅλον ἀξίωμα ὅπερ προσέλαβε παρὰ τῶν Ἑλλήνων προσαρμόζεται εἰς τὰς ἐπιχωρίους αὐτῶν παραδόσεις, ἐπειδὴ πράγματι πάντων τῶν τύπων, καθ' οὓς αἱ δυνάμεις τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἡνώθησαν πρὸς κοινὴν ὁρᾶσιν, εἴπερ τις καὶ ἄλλος εἶχεν ἀναδειχθῆ τελεσφόρος ὁ τῆς ἡγεμονίας. Ἡ διοίκησις τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων μικρᾶς ἢ μεγάλης ὁμάδος πόλεων ὑπὸ πόλεως ἀναλαμβανούσης τὴν ἡγεμονίαν ἕνεκα τῆς ὑπερτέρας αὐτῆς δυνάμεως ἐθεωρεῖτο ἀπ' αὐτῶν τῶν ἡρωικῶν χρόνων ὡς ὁ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους τὰ μάλιστ' ἀνταποκρινόμενος θεσμός. Ἦτο δὲ ὁ μόνος τρόπος, καθ' ὃν ἦτο δυνατὴ ἡ δι' εὐλαβοῦς τηρήσεως τῆς ἐσωτερικῆς ἐν Ἑλλάδι ἀνεξαρτησίας τῶν πόλεων συγκρότησις δυνάμεως προωρισμένης νὰ δράσῃ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀνταποκρινομένης πρὸς τὴν ἐθνικὴν φιλοδοξίαν καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀσφαλείας. Καὶ οὐδέποτε μὲν κατωρθώθη νὰ δημιουργηθῇ τι μόνιμον, ἀλλ' ἡ ἐπιδίωξις τοῦ τιμητικοῦ δικαιώματος τῆς ἡγεμονίας ἀπέβη τὸ ἰσχυρότατον ἐλατήριον πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς δυνάμεως τῶν πόλεων· καὶ ἀποτελεῖ μὲν τὸ κυριώτατον κεφάλαιον τῆς

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 367.
[2] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 418.

ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἤγαγε δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους, τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Θηβαίους μετ' ἀλλήλους εἰς τὸ κορύφωμα τῆς δόξης αὐτῶν.

Ὁ δὲ Φίλιππος, τὴν μὲν βασιλικὴν ἀρχὴν περιορίζων εἰς τὰς ἰδίως μακεδονικὰς χώρας τὰς εἰς τὴν δυναστείαν αὐτοῦ ἀνηκούσας, μεταξὺ δὲ τῶν Ἑλλήνων οὐδὲν ἄλλο ἐπιζητῶν νὰ εἶνε ἢ αἱρετὸς στρατηγὸς πρὸς διεξαγωγὴν πολέμου ἐθνικοῦ, ἔβαινε καὶ ὡς πρὸς τὸ κυριώτατον τῶν ζητημάτων ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων καὶ κατελάμβανε τὴν χηρεύουσαν θέσιν τῆς ἡγεμονίας ἐκείνης, ἧς δὲν ἠδύνατο νὰ στερηθῇ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος [1].

Οὕτως ὁ ξένος στρατηλάτης καὶ βασιλεὺς περιενέδυσε τὴν ὅλην αὐτοῦ πολιτικὴν ἐνέργειαν διὰ τύπων, οὓς παρέλαβε παρὰ τοῦ ἡττημένου ἔθνους. Ἀλλ' ἦσαν ὅμως τύποι καὶ μόνον, οὓς μετεχειρίσθη αὐτὸς μετὰ μεγάλης συνέσεως, ὅπως καθησυχάσῃ τοὺς Ἕλληνας, ὅπως γείνῃ ταχύτερον κύριος τῶν δυνάμεων

[1] Τὸ κείμενον τῆς πρώτης πολιτικῆς συνθήκης (κοινὴ εἰρήνη καὶ συμμαχία) μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Ἑλλάδος γινώσκομεν μόνον ἐκ τῆς ἀνανεώσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου τῷ 336 π. Χ. (Ὀλυμπ. 111, 1), καὶ τὴν νέαν δὲ ταύτην συνθήκην μόνον ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ***Ψευδοδημοσθένους*** Περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν, οὗ ὁ συγγραφεὺς καταλέγει πάσας τὰς ὑπὸ τῶν Μακεδόνων γενομένας παραβάσεις αὐτῆς. Καὶ ἐν μὲν ἀρχῇ τῆς στήλης ἀνεγράφετο ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους εἶναι τοὺς Ἕλληνας (αὐτόθι 8). Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶνε στρατηγὸς αὐτοκράτωρ (Πρβλ. ***Διοδώρου Σικελιώτου*** XVI, 89. XVII, 4), τὸ δὲ συνέδριον (οἱ ἐπὶ τῇ κοινῇ φυλακῇ τεταγμένοι) μεριμνᾷ, ὅπως ἐν ταῖς κοινωνούσαις πόλεσι τῆς εἰρήνης μὴ γίγνωνται θάνατοι καὶ φυγαὶ παρὰ τοὺς κειμένους ταῖς πόλεσι νόμους, μηδὲ χρημάτων δημεύσεις, μηδὲ γῆς ἀναδασμοί, μηδὲ χρεῶν ἀποκοπαί, μηδὲ δούλων ἀπελευθερώσεις ἐπὶ νεωτερισμῷ (αὐτόθι 15). Περὶ δὲ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν ἐξ ἑκάστης πόλεως στρατευσόντων ἴδε ***Διοδώρου Σικελιώτου*** XVI, 89· [διατάξας δ' ἑκάστῃ πόλει τὸ πλῆθος τῶν εἰς συμμαχίαν στρατιωτῶν]. Πρβλ. ***Ἰουστίνου*** IX, 5· compositis in Graecia rebus Philippus omnium civitatium legatos ad formandum rerum praesentium statum evocari Corinthum jubet. Ibi pacis legem universae Graeciae pro meritis singularum civitatium statuit comitiumque omnium, veluti unum senatum ex omnibus legit. Soli Lacaedemonii et regem et leges contempserunt, servitutem non pacem rati, quae non ipsis civitatibus conveniret, sed a victore ferretur. Auxilia deinde singularum describuntur, sive adjuvandus ea manu rex oppugnante aliquo foret seu duce illo bellum inferendum. [Πρβλ. Kärst καὶ Köhler ἔνθ' ἀν.].

αὐτῶν καὶ ὅπως θεωρηθῇ καὶ αὐτὸς τέλειος Ἕλλην. Ἀλλ' ὁπόσον μικρὰ ἦτο κατ' ἀλήθειαν ἡ εὐλάβεια αὐτοῦ πρὸς τὰ ἱερώτατα παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀπέδειξε διὰ τῆς τῶν ἐν Θράκῃ καὶ Φωκίδι ἑλληνίδων πόλεων καταστροφῆς. Ἂν λοιπὸν ἤδη ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων ὑπῆρχον πλεῖστα ὅσα τὰ ψευδῆ καὶ ἐπεζητεῖτο ἡ δι' ὡραίων ὀνομάτων μὴ ἀνταποκρινομένων πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐπικάλυψις τῶν πραγμάτων, ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων καθ' ἑαυτὰ ἦτο πολὺ μικροτέρα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Φιλίππου. Τὰ μὲν δῆθεν κοινῇ συνομολογηθέντα ἦσαν κελεύσματα τοῦ Φιλίππου, οἱ δὲ σύμμαχοι ὑπήκοοι καὶ ὁ ἐθνικὸς πόλεμος πρὸς ὃν ἐκλήθη τὸ ἔθνος, ὡς εἰ μὴ ἠδύνατο τοῦτο νὰναμείνῃ κατάλληλον εὐκαιρίαν, ὅπως κορέσῃ τὸν πολεμικὸν αὐτοῦ πόθον, ἦτο ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ σκέψις ὅλως ἀντιδημοτική. Τὸ κατὰ τῶν Περσῶν μῖσος εἶχεν ἐκλίπει ἀπὸ μακροῦ, ὁ δὲ μέγας βασιλεὺς εἶχεν ἔλθει εἰς οἰκειοτάτας πολιτικὰς σχέσεις πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ εἶχεν ὑποστηρίξει ἐπ' ἐσχάτων τὴν ἐνέργειαν τῶν Ἀθηναίων [1]. Ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες ἐκήδοντο ἀκόμη τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων καὶ ἔβλεπον σαφῶς τὰ σύγχρονα πράγματα ὤφειλον πάντως νὰ θεωρῶσι τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν πολὺ μᾶλλον σύμμαχον καὶ προστάτην τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἰδίου ἔθνους ἢ ἐχθρόν. Ἄλλως δὲ οὐδεὶς συνετὸς Ἕλλην ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ σπουδαίως τὴν διὰ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐν Ἀσίᾳ ὁμοφύλων. Κατὰ ταῦτα δὲ ἡ ὅλη δῆθεν ἐθνικὴ ἰδέα ἦτο ἁπλῶς προσωπεῖον πρὸς ἐπικάλυψιν τῶν κατακτητικῶν προθέσεων τοῦ βασιλέως. Τὸ αὐτὸ δὲ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τῶν ἀμφικτυονικῶν θεσμῶν, δι' ὧν ὁ Φίλιππος ἠθέλησε νὰ ἑνώσῃ καὶ πάλιν τοὺς Ἕλληνας, ἐρειδόμενος ἐπὶ τῆς ἱερᾶς βάσεως τῆς ἀρχαιοτάτης τῶν παρ' Ἕλλησι συμμαχιῶν, ἐπειδὴ ἀληθῶς τὰ ὑπόλοιπα τῆς παναρχαίας ἐκείνης ἑνώσεως τῶν Ἑλλήνων, ἐφ' ἧς ἠρείδοντο αἱ ἀρχαὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν, καὶ τὸ μόνον καθ' ὅλου λείψανον κοινοῦ αὐτῶν δεσμοῦ ἐπωφελήθη ὁ Φίλιππος πρὸς διά-

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 490 κ. ἑ.

λυσιν τοῦ ἔθνους ὡς ἔθνους καὶ ἀποτερματισμὸν τῆς ἱστορικῆς αὐτοῦ σταδιοδρομίας.

Καθολικὴ εἰρήνη, ἐλευθέρα ἐπικοινωνία κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν, τελεία ἀσφάλεια ἁπασῶν τῶν ἑλληνίδων πόλεων ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν πολιτευμάτων καὶ τῶν ἐδαφικῶν αὐτῶν κτήσεων, φιλία καὶ συμμαχία ἁπασῶν τῶν κατὰ τοῦ ἀσπόνδου ἐχθροῦ τοῦ ἔθνους συμμάχων πόλεων, τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ τύπος, καθ' ὃν ἡ ἐν Κορίνθῳ ὁμολογηθεῖσα νέα συμμαχία προσηρμόσθη εἰς τὰς ἀρχαιοτέρας πολιτικὰς συνθήκας. Ἀλλ' ἡ συμμαχία διεκρίνετο ἀπὸ πασῶν τῶν προτέρων κατὰ τοῦτο, ὅτι ἡ ἡγεμονία περιῆλθεν εἰς ἀρχὴν ἔχουσαν τὴν ἕδραν αὐτῆς ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ὑπερέχουσαν ἁπάντων τῶν συμμάχων ὁμοῦ, ὥστε κατ' ἀντίθεσιν πρὸς αὐτὴν δὲν ἠδύνατο νὰ γείνῃ λόγος περὶ ἀληθοῦς ἀνεξαρτησίας. Καὶ εἶχε μὲν ἀληθῶς ἡ συμμαχία ἐκείνη ἄμεσον σκοπὸν τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, ἀλλ' ἦτο ὅμως σαφὲς, ὅτι ὁ ὡς αὐτοκράτωρ στρατηγὸς τῆς συμμαχίας αἱρεθεὶς βασιλεὺς ἔμελλε καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς πόλεσι νὰ μὴ ἀνεχθῇ τι τὸ ἀντιστρατευόμενον πρὸς τὰ συμφέροντα ἑαυτοῦ. Ἂν ἤθελε νὰ εἶνε ἀπόλυτος κύριος τῶν μαχίμων δυνάμεων τοῦ ἔθνους, ὤφειλε πάντως νὰ εἶνε ἥσυχος καὶ περὶ αὐτῆς τῆς χώρας, ὤφειλε πάντως νὰ δεσπόζῃ τῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ὁδῶν ὡς καὶ τῶν λιμένων αὐτῆς. Διὰ τοῦτον δὲ τὸν λόγον κατέλαβεν ὁ Φίλιππος διὰ μακεδονικῶν φρουρῶν τὰ ἐπικαιρότατα τῶν χωρίων, τὰς Θήβας, τὴν Χαλκίδα, τὴν Κόρινθον, τὴν Ἀμβρακίαν, αἵτινες ἤρκουν τελείως, ὅπως συγκρατῆται δεσμία ἡ σύμπασα Ἑλλάς.

Καὶ ἡ μὲν συμμαχία καθ' ὅλου εἶχε συνομολογηθῇ ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἑνὸς καὶ μόνου πολέμου, ἀλλ' ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ βασιλέως νὰ παρατείνῃ τὸν πόλεμον κατὰ τὸ δοκοῦν, καὶ οὐδεὶς ἀνελογίζετο, ὅτι ὁ βασιλεὺς μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς στρατείας ἔμελλε νὰπαλλάξῃ τοὺς Ἕλληνας τοῦ καθήκοντος τοῦ συστρατεύεσθαι. Κατὰ ταῦτα δὲ ἡ ὁμολογηθεῖσα συμμαχία ἔμελλε νὰ ἰσχύῃ εἰς ἀεὶ, καὶ οἱ Ἕλληνες ἀπέστησαν διὰ παντὸς τοῦ δι-

καιώματος τοῦ στρατεύειν χάριν ἰδίων σκοπῶν παρ' αὐτῶν ἐκείνων ὁριζομένων. Πασ' ἀντίστασις ἐναντίον τοῦ ἀρχιστρατήγου ἦτο παράβασις τῆς ἐνόρκως ὁμολογηθείσης συνθήκης, πᾶσα δὲ ἀπόπειρα πρὸς ἀνάκτησιν ἐλευθέρας ἐνεργείας ἐθεωρεῖτο ἀποστασία, ὡς ἀπέδειξεν ἡ τύχη τῆς Θεσσαλίας καὶ τῶν Θηβῶν. Καὶ ἡ ὑπηρεσία δ' ἐν τῇ περσικῇ στρατιᾷ ἐπὶ μισθῷ ἐτιμωρεῖτο ὡς προδοσία, ὅπως ὁ ἐχθρὸς στερηθῇ τῶν Ἑλλήνων ἐπικούρων, οἵτινες ἦσαν τὸ κυριώτατον ἔρεισμα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Οὕτω δὲ δι' αὐτῆς τῆς αὐτοκράτορος στρατηγίας τοῦ Φιλίππου εἶχε καταλυθῇ ἐν τοῖς κυριωτάτοις ἡ ἐλευθερία τῶν τε ἑλληνίδων πόλεων καὶ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων καθ' ἑαυτούς.

Ἀλλ' ἦτο πρὸς τούτοις ὁ Φίλιππος καὶ ἐπίσκοπος τῆς εἰρήνης τῆς χώρας. Διὰ τοῦτο δὲ πᾶσα παρανομία διαταράσσουσα τὴν εἰρήνην, πᾶσαι αἱ ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ καὶ στάσεις, δι' ὧν ἐμειοῦντο αἱ ἐγγυήσεις περὶ τῆς ἀσφαλοῦς τηρήσεως τῶν συνθηκῶν, πᾶς ἀναδασμὸς ἀγρῶν, πᾶσ' ἀποκοπὴ χρεῶν, πᾶσ' ἀπελευθέρωσις δούλων καὶ πᾶσ' ἄλλη ἀνατροπὴ τοῦ καθεστῶτος ὑπέκειντο εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ συνεδρίου καὶ τὴν παρὰ τοῦ προϊσταμένου αὐτοῦ τιμωρίαν. Πᾶσα δὲ πόλις παραβαίνουσα τὴν εἰρήνην ἔμελλε κατὰ τὰ ὁμολογηθέντα νὰ ἐκβάλληται ἀπὸ τοῦ συνεδρίου, οὗ ἡ συμμετοχὴ ἦτο ἡ μόνη ἐγγύησις περὶ τῆς αὐτονομίας αὐτῆς· πρὸς ἐκρόβησιν δὲ ἀπὸ πάσης ἀποπείρας ἀποστασίας ὡρίσθη, ὅπως ἅπασαι αἱ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καταστραφεῖσαι πόλεις μείνωσι διὰ παντὸς ἠρειπιωμέναι. Αἱ δ' ἐπιεικέστεραι ἐκεῖναι διατάξεις, οἷαι ἰδίως αἱ παραχωρηθεῖσαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, εἰς ὧν τὸν λιμένα οὐδεμιᾶς μακεδονικῆς τριήρους ἐπετρέπετο ὁ εἴσπλους, ἦσαν περιορισμοί, οὓς ὁ πανίσχυρος βασιλεὺς ἐπέβαλλεν εἰς ἑαυτὸν ἐφ' ὅσον τοῦτο ἐφαίνετο σύμφορον πρὸς τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ. Δὲν ἔλειψαν δὲ, ὡς εἰκὸς, βίαιαι ἀναμίξεις εἰς τὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου τῶν πόλεων καὶ παραβάσεις τῶν παραχωρηθέντων δικαιωμάτων, ἐπειδὴ τὸ λεπτὸν ὅριον τὸ χωρίζον τὴν ἀπόλυτον βασιλείαν τὴν κρατοῦ-

σαν πέραν τῶν Θερμοπυλῶν καὶ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἡγεμονίαν δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ ἐπ' ἄπειρον.

Ὁ δὲ ἀληθὴς χαρακτὴρ τῆς νέας τῶν πραγμάτων καταστάσεως μόνον κατὰ μικρὸν, ὡς εἰκὸς, ἐξεδηλώθη. Καὶ ὡς πρὸς αὐτὴν δὲ τὴν στρατολογίαν φαίνεται ὅτι ὁ Φίλιππος προέβη μετὰ μεγάλης ἐπιφυλάξεως. Ἄλλως δ' ἀνταπεκρίνετο πάντως πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ βασιλέως τὸ νὰ θεωρηθῇ μετὰ χαρᾶς ἡ παρ' αὐτοῦ ἀνάληψις τῆς ἡγεμονίας ὡς ἡ ἀρχὴ ἡμερῶν εὐτυχεστέρων, τὸ νὰ ἐπέλθῃ σωτηρία καθησύχασις ἐπιφέρουσα τὴν συναίσθησιν ἀσφαλείας ἐπὶ μακρὸν ἀπούσης ἐξ Ἑλλάδος, τὸ ναὐξηθῇ ἡ εὐημερία, τὸ νἀναλάβωσιν αἱ πόλεις καὶ ἐπανέλθῃ ἡ ἐμπιστοσύνη. Καὶ ταῦτα διότι πᾶν κέρδος τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἴδιον ὄφελος τοῦ Φιλίππου, καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ ἐνισχύετο ἄριστα τότε μάλιστα, ὅτε ἤθελον πεισθῇ οἱ Ἕλληνες, ὅτι ὁ κοινωνικὸς βίος ἐξηκολούθει ἀδιαταράχως καθ' ἃ καὶ πρότερον.

Ἐν δὲ Ἀθήναις ἐξηκολούθησεν ἰσχύουσα ἡ φατρία τῶν φιλοπατρίδων. Ὁ Ὑπερείδης ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπισιν ἑαυτοῦ κατὰ τοῦ Ἀριστογείτονος, κατηγορήσαντος τὸν ῥήτορα ἐπὶ τῷ παρ' αὐτοῦ προταθέντι ψηφίσματι [1]. Καὶ ὡμολόγησε μὲν, ὅτι τὸ προβούλευμα αὐτοῦ ἐνεῖχε παράβασιν τῶν καθεστώτων, ἀλλ' ἐδικαιολόγησε τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ ἕνεκα τῶν περιστάσεων, αἵτινες ἀπῄτουν τὴν στρατολογίαν ἁπασῶν τῶν ἔτι ὑφισταμένων ἐν τῇ ἀκόμη ἐλευθέρᾳ πόλει δυνάμεων. Δὲν ἔγραψα ἐγὼ τὸ ψήφισμα, εἶπεν, ἀλλ' ἡ ἐν Χαιρωνείᾳ μάχη [2]. Ὁ δὲ δῆμος ἠθώωσεν αὐτόν.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐννέα μῆνας μετὰ τὴν μάχην ἐπῆνεσαν διὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου δύο Ἀκαρνᾶνας, τὸν Φορμίωνα καὶ τὸν Καρφίναν, οἵτινες, μνήμονες τῆς ἀρχαίας πρὸς τοὺς Ἀθηναίους

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 548 κ. ἑ.

[2] *Ὑπερείδης* Πρὸς Ἀριστογείτονα παρὰ *Πλουτάρχῳ* ἐν Βίοις δέκα ῥητόρων σ. 849a· ἐπεσκότει μοι τὰ Μακεδόνων ὅπλα, οὐδ' ἐγὼ τὸ ψήφισμα ἔγραψα, ἡ δ' ἐν Χαιρωνείᾳ μάχη. Ἀναφέρονται δὲ ταῦτα εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν δούλων, ἀποκοπὴν χρεῶν τῶν ὀφειλόντων εἰς τὴν πόλιν καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐν τῇ ἐσχάτῃ ὥρᾳ τοῦ κινδύνου ψηφισθέντα. Ἴδε Schäfer [Demosthenes und seine Zeit] Τόμ. Γ' ἐκδ. β' σ. 9.

φιλίας τοῦ ἀκαρνανικοῦ λαοῦ, εἶχον ὑποστηρίξει τὴν πόλιν προθύμως καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ ἀγῶνι[1], καὶ ἀνεκήρυξαν αὐτοὺς πολίτας. Ὀλίγον δὲ χρόνον πρότερον εἶχον τιμήσει δημοσίᾳ καὶ τοὺς Τενεδίους, τοὺς πιστοτάτους τῶν ἐν ταῖς νήσοις συμμάχων[2]. Οὕτω μετὰ τὴν φοβερὰν ταραχὴν τῶν χρόνων τοῦ πολέμου καὶ τὴν ὑπέρμετρον ἔντασιν τῶν δυνάμεων, ἣν εἶχον προκαλέσει οἱ χρόνοι τῆς διοικήσεως τοῦ Δημοσθένους, ὁ δῆμος ἀνέπνευσε καὶ πάλιν καὶ ἐτράπη ἐν σχολῇ, ἧς εἶχεν ἐπὶ μακρὸν στερηθῆ, εἰς τὰ ἐσωτερικὰ πράγματα τῆς πόλεως.

Εἶχον δὲ πρὸς τοῦτο αἱ Ἀθῆναι τὴν ἐξαίρετον εὐτυχίαν νὰ ἔχωσιν ἄνδρα, ὅστις διέταξε τὰ τῶν προσόδων τῆς πόλεως μετὰ δεξιότητος ἀπαραμίλλου καὶ ἐποιήσατο εὐγενεστάτην χρῆσιν τῶν αὐξηθέντων πόρων αὐτῆς. Ὁ ἀνὴρ δ' ἐκεῖνος ἦτο ὁ Λυκοῦργος. Κατώρθωσε δὲ οὗτος ναὐξήσῃ τὰς ἐτησίας προσόδους εἰς χίλια διακόσια τάλαντα, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς ἑπτὰ ἑκατομμύρια καὶ ἑβδομήκοντα δύο χιλιάδας φράγκων, [ὧν ὀκταπλασία εἶνε περίπου ἡ ἀνάλογος σημερινὴ ἀξία], ἐμερίμνησε δὲ περὶ τῆς τειχοδομίας τοῦ περιβόλου καὶ ἀνεβίβασε τὸν ἀριθμὸν τῶν τριήρων εἰς τετρακοσίας. Ἀνέλαβον δὲ καὶ πάλιν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν κτίσιν τῶν νεωρίων καὶ ἀπεπερατώθη καὶ ἡ Σκευοθήκη. Συνετέλεσε δὲ ὁ Λυκοῦργος τὸ διονυσιακὸν θέατρον, ἔκτισε τὸ Στάδιον παρὰ τὸν Ἰλισσὸν, τὸ Ὠδεῖον καὶ τὸ γυμνάσιον τοῦ Λυκείου, ἵδρυσε δὲ τιμητικοὺς ἀνδριάντας τῶν μεγάλων Ἀθηναίων, οἷον τοῦ Σοφοκλέ-

[1] Ἴδε τὸ ψήφισμα τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸν Φορμίωνα καὶ τὸν Καρφίναν βοηθήσαντας μετὰ δυνάμεως, πιθανῶς εἰς τὴν Χαιρώνειαν, παρὰ [*Πιττάκῃ* ἐν Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι ἀρ. 1309, Rangabé Antiquités Helléniques Τόμ. Β' σ. 963 ἀρ. 2280. von Velsen] ἐν τῷ Monatsbericht der Berliner Akademie 1856 σ. 115 κ. ἑ. [Corpus Inscriptionum Graecarum Τόμ. Β' ἀρ. 121. Dittenberger Sylloge Inscriptionum Graecarum σ. 181 ἀρ. 109].

[2] Ἴδε περὶ τοῦ ὑπὲρ τῶν Τενεδίων ψηφίσματος Köhler ἐν Bulletino [di corrispondenza archeologica] 1866 σ. 104 κ. ἑ. [Corpus Inscriptionum Atticarum Τόμ. Β', α' ἀρ. 117. Dittenberger Sylloge Inscriptionum Graecarum σ. 178 ἀρ. 108. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 555].

ους [1]. Ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Περικλέους δὲν εἶχε καταβληθῇ μέριμνα περὶ τῆς διακοσμήσεως τῶν Ἀθηνῶν οὕτω συνεχὴς καὶ οὕτω μεγαλοπρεπής. Ἀφ' οὗ δὲ χρόνου ἡ πόλις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιδιώξῃ ἴδιον πολιτικὸν πρόγραμμα, ὁ τρόπος οὗτος ἦτο ὁ μόνος πρὸς διατήρησιν τῆς τιμῆς τῶν Ἀθηνῶν καὶ θεραπείαν τῆς ἀναμνήσεως τοῦ παρελθόντος. Καὶ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως δ' ἐστήθησαν ἀναθήματα ἐξ εὐχῆς γενομένης κατ' ἀκολουθίαν τῶν πρὸ τῆς ἥττης χρηστῶν προσδοκιῶν [2] καὶ μνημεῖα πρὸς τιμὴν τῶν ἀνδρείων, οἵτινες ἠξιοῦντο δημοσίᾳ ἐγκωμίων ἐπὶ τῇ γενναιότητι αὐτῶν [3]. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Θηβαῖοι, καίπερ δεινὴν ὑποστάντες συμφοράν, ἱδρυσαν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πεδίου τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης μεγαλοπρεπὲς μνημεῖον, τὸν κολοσιαῖον λίθινον λέοντα, ὅστις καθήμενος καὶ ἀνορθῶν τὴν κεφαλὴν ἐφρούρει τὸν τάφον τῶν πεσόντων Θηβαίων καὶ ἐμαρτύρει εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τὴν γενναιότητ' αὐτῶν [4].

[1] Περὶ τῆς διοικητικῆς δράσεως τοῦ Λυκούργου πρόκεινται νῦν ἡμῖν ἱκαναὶ ἐπιγραφαί. Ἴδε Köhler ἐν τῷ Hermes Τόμ. I [1866] σ. 312 ἀρ. 2 καὶ 25. Carl Curtius ἐν τῷ Philologus Τόμ. XXIV σ. 83 κ. ἑ., 261. Schäfer Demosthenes und seine Zeit] Τόμ. Γ' ἐκδ. β' σ. 302. Blass Attische Beredsamkeit Τόμ. Γ', 2 σ. 73.

[2] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 534'.

[3] Περὶ τοῦ τάφου τῶν ἐν Χαιρωνείᾳ πεσόντων Ἀθηναίων ἴδε ***Παυσανίου*** I, 29, 13. [Körte] ἐν Mittheilungen des Deutschen archäologischen Instituts Τόμ. III [1878] σ. 385 κ. ἑ. [***τοῦ αὐτοῦ***] αὐτόθι Τόμ. IV 1879] σ. 275. Τὸ δ' ἐπίγραμμα παρὰ τῷ ***Δημοσθένει*** [Περὶ τοῦ στεφάνου 269] εἶνε ὑποβολιμαῖον, τὸ δὲ γνήσιον εἶνε τὸ ἐν τῇ ***Παλατινῇ Ἀνθολογίᾳ*** VII, 245. Ἴδε Kaibel De monumentorum aliquot Graecorum carminibus. Ἐν Βόννῃ. 1871. Kirchhoff ἐν τῷ Hermes Τόμ. VI [1871] σ. 487.

[4] [***Παυσανίου*** IX, 40, 18]. Περὶ τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ λέοντος ἴδε C. W. Göttling Ges ammelte Abhandlungen Τόμ. Α' σ. 148. Welcker Monumenti dell' Inistituto 1856 Τόμ. Α' σ. 1 καὶ Alte Deukmäler Τόμ. Ε' σ. 62. [Ἴδε τὴν εἰκόνα τοῦ λέοντος ἐν ἀναπλάσει ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ τεμαχίων κατὰ τὸ διάγραμμα τοῦ Γερμανοῦ γλύπτου Siegel ἐκ τῶν Alte Denkmäler τοῦ Welcker ἐν τῇ τοῦ ***Σπυρ. Π. Λάμπρου*** Ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος Τόμ. Β' σ. 327. Ἴδε περὶ τοῦ λέοντος καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Σταματάκη ἀνασκαφῶν τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ πολυανδρίου ***τοῦ αὐτοῦ*** «Περὶ τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ λέοντος» ἐν Πλάτωνι Τόμ. Β' (1879) σ. 97 κ. ἑ. «Δύο λέοντες» ἐν Ἀκροπόλει τῆς 28 Νοεμβρίου καὶ 3 Δεκεμβρίου 1896. ***Εὐθυμίου Καστόρχη*** «Ὁ ἐν Χαιρωνείᾳ Λέων» ἐν τῷ Ἀθηναίῳ Τόμ. Η' (1879) σ. 486 κ. ἑ. ***Λαζάρου Φυτάλη*** «Ἔρευναι ἐν τῷ πολυανδρίῳ Χαιρωνείας» αὐτόθι Τόμ. Θ' (1880) σ. 347 κ. ἑ. Πρακτικὰ τῆς ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικῆς

Οὕτως ἡ αἴσθησις τοῦ εὐγενοῦς καὶ τοῦ ὡραίου ἐξηκολούθει ἀκόμη ζῶσα παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐλευθερίας καὶ παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς παραμυθίαν ἐπὶ τῇ στερήσει τῶν ἀγαθῶν, οὗ ἄνευ ἐν προτέροις χρόνοις ἤθελον θεωρήσει ἀβίωτον τὸν βίον. Τὰ δὲ ἀποβληθέντα δὲν ἀνεπληρώθησαν, ἐπειδὴ σκοπὸς τῆς εἰς μεγαλείτερον ὅλον συμπεριλήψεως τῶν ἑλληνίδων πόλεων οὐδαμῶς ἦτο ἡ ἐν αὐταῖς ἔναρξις νέου βίου μετὰ τὴν ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις ἐξάντλησιν τῆς δυνάμεως τοῦ κατ' ἰδίαν βίου, οὐδὲ καθ' ἑαυτὰς δὲ συναπετέλεσαν ὅλόν τι. Ἀπ' ἐναντίας δὲ ἀμετάβλητος ἔμεινεν ἡ διάσπασις τῶν δευτερευουσῶν καὶ μικρῶν πόλεων, αἵτινες ἐξηκολούθησαν διάγουσαι ἴδιον βίον καὶ δὲν ἔπαυσαν πρὸς μὲν ἀλλήλας διακείμεναι ἐχθρικῶς καὶ δυσπίστως, ἐν ἑαυταῖς δὲ στασιάζουσαι καὶ διχονοοῦσαι. Οἱ δὲ ὑψηλοὶ σκοποί, ὧν ἡ ἐπίδίωξις εἶχε πρὸς ὥραν ἑνώσει τὰς πόλεις καὶ τὰς φατρίας, δὲν ὑφίστατο πλέον, καὶ πάντα μὲν τὰ ἰδεώδη εἶχον ἐκλίπει, τὰ δὲ συμφέροντα περιωρίζοντο ὀσημέραι μᾶλλον. Διὰ βραχέων δ' εἰπεῖν, ὅ τι μὲν μέγα εἶχον αἱ δημοκρατούμεναι ἑλληνίδες πόλεις ἠφανίσθη, αἱ δὲ ἀδυναμίαι καὶ κακίαι διετηρήθησαν καὶ ἀπέβησαν ὀσημέραι αἰσθητότεραι. Ἡ δὲ προστασία ξένου βασιλέως, ὅστις ἐπεδείκνυε πρὸς τὰς ὑποτεταγμένας πόλεις εὔνοιαν ἐπιεικῆ ἢ ἀμείλικτον αὐστηρότητα κατὰ τὸ δοκοῦν, προῆγεν ἐν αὐταῖς τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιζηλίας, ὅπερ παρεῖχεν εἰς αὐτὸν ἐγγύησιν περὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς κυριαρχίας αὐτοῦ καὶ ὑπὸ οὐδεμίαν ἔποψιν ἦτο πάροχον ἀγαθῶν. Καὶ ἔνιοι μὲν τῶν Ἑλλήνων ἰδιωτῶν ἠδυνήθησαν νὰ κορέσωσι τὴν φιλοδοξίαν αὐτῶν ἀφθονώτατα, ἀλλ' αὐτὸ

ἑταιρίας 1879-1880 σ. 25 κ. ἑ. 1880-1881 σ. 16 κ. ἑ. Ὀρθῶς ὁ Hans Droysen Die griechischen Kriegsalterthümer σ. 23, σημ. 2 παρατηρεῖ, ὅτι κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς, καθ' ἃς εὑρέθησαν διακόσιοι πεντήκοντα καὶ τέσσαρες σκελετοὶ κατὰ σειρὰς τεταγμένοι τῶν ἐκ τοῦ ἱεροῦ λόχου τῶν Θηβαίων πεσόντων ἐν τῇ μάχῃ, δὲν ἐγειναι φροντὶς νὰ γείνωσι καταμετρήσεις περὶ τοῦ ὕψους τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, περὶ οὗ ἄλλως οὐδὲν γινώσκομεν. Τινὰ δὲ τῶν κρανίων, φέροντα τραύματα, εἶνε ἀπό τινων ἐτῶν ἐκτεθειμένα ἐν μιᾷ τῶν προθηκῶν τοῦ ἐν τῇ ὁδῷ Πατησίων Κεντρικοῦ μουσείου. Τὴν δὲ ἀναστύλωσιν τοῦ λέοντος ἀπὸ μακρῶν ἤδη ἐτῶν μελετᾷ ἑκάστοτε ἡ Ἀρχαιολογικὴ ἑταιρία].

τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀποξένωσιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδίας πατρίδος. Ὁ ἔρως πρὸς ἀποδημίαν καὶ περιπετειώδη βίον ὁ ἐπιχωριάζων ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐν ταῖς ἀρκαδικαῖς κοιλάσιν, ἀναπτυχθεὶς δὲ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς χώραις τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου ηὐξήθη ὁσημέραι μᾶλλον, ἐξηγρίωσε τὸ ἔθνος καὶ ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς γῆς τἄριστα τῶν τέκνων αὐτῆς. Καὶ τὰς μὲν δεξιότητας, τὴν παίδευσιν καὶ ἁπάσας τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῶν Ἑλλήνων εὐφυῶς διέγνω ὁ Μακεδὼν καὶ ἐποιήσατο τὴν προσήκουσαν αὐτῶν χρῆσιν, οὐχ ἧττον ἐπιδείξας μεγίστην εὐλάβειαν πρὸς τὴν δόξαν τοῦ ἑλληνικοῦ παρελθόντος καὶ κολακεύσας τὴν κενοφροσύνην τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας αὐτούς, πρὸς τὸ ἔθνος καθ' ὅλου οὐδεμίαν ἐπέδειξε συμπάθειαν. Καὶ τοὺς μὲν φιλοπάτριδας ἐμίσει ὡς ἐχθροὺς ἀδιαλλάκτους, τοὺς δὲ προδότας τοὺς παραδώσαντας εἰς αὐτὸν τὴν χώραν περιεφρόνει. Καίτοι δὲ πᾶν ὅ τι εἶχε κατορθώσει ὤφειλεν εἰς τοὺς Ἕλληνας, καίτοι οὗτοι ἦσαν ἀπαραίτητοι εἰς αὐτὸν χάριν ἐπιτυχίας τῶν μελλόντων σκοπῶν, ἀλλ' ὅμως ἐδέχετο τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν ὡς ὀργάνων τῆς δυναστικῆς αὐτοῦ φιλοδοξίας, ἀλλὰ δὲν παρεῖχεν εἰς τὸ ἔθνος ἀνεξάρτητον συμμετοχὴν εἰς τὴν ἰδίαν δόξαν, οὐδ' ἐμελέτα παλιγγενεσίαν τῶν Ἑλλήνων τῶν νῦν κοινωνούντων τοῦ βασιλείου αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο δὲ ἡ προσχώρησις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν μακεδονικὴν ἀρχὴν δὲν ὑπῆρξε μετάβασις εἰς νέους χρόνους, ἐπιφέροντας τὴν ἀναβίωσιν τῶν ἀπονενεκρωμένων στοιχείων καὶ ἄγοντας εἰς τὴν ἀναβλάστησιν νέων σπερμάτων ἀναπτύξεως, ἀλλὰ μόνον ὀπισθοδρόμησις καὶ ὄλεθρος. Ἡ μὲν φιλοσοφικὴ πίστις εἶχεν ἀποβάλει ἀπὸ μακροῦ χρόνου πᾶσαν δύναμιν, ἡ δὲ φιλοσοφικὴ σκέψις ὀλίγους μόνον ἠδύνατο ναγάγῃ εἰς ὑψηλοτέραν ἀντίληψιν τῶν ἀνθρωπίνων καθηκόντων, καὶ ἡ τέχνη ἠδύνατο μὲν νὰ ἐπιρρίψῃ ἐπὶ τοὺς χώρους τῆς ἀρχαίας δόξης αἴγλην τινὰ ἐπιφέρουσαν παραμυθίαν καὶ γαλήνην, ἀλλὰ δὲν ἴσχυε νὰ παράσχῃ εἰς τὰς πόλεις ἠθικὸν σθένος. Αἱ μόναι δὲ ὁρμαὶ αἱ δυνάμεναι ἀκόμη νὰ

ἐπιδράσωσι τελεσφόρως ἐπὶ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, ὅπως ὑπερνικήσωσι τὴν φιλαυτίαν καὶ ἐξεγείρωσιν ἀφοσίωσιν πρὸς ὑψηλοτέρους σκοποὺς ἐνέκειντο εἰς τὸ αἴσθημα τοῦ πολιτικοῦ βίου, εἰς τὴν πρὸς τὴν πόλιν καὶ τὴν πατρίδα ἀφοσίωσιν, εἰς τὴν πίστιν πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὸ καθεστὼς, εἰς τὴν εὐσέβειαν πρὸς τοὺς προγόνους, εἰς τὸν ἔρωτα τῆς ἐλευθερίας. Πᾶσα δὲ ἡ μεγαλοφροσύνη ἡ ἐπιδειχθεῖσα ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις ἐξεπήγαζεν ἐκ τῆς ἰδέας τῆς πολιτείας, ἀλλ' εὐθὺς ὡς τὸ ἔθνος ἐστερήθη ταύτης τῆς βάσεως, καὶ ἡ μὲν πατρὶς αὐτοῦ ἐξωλοθρεύθη, ὁ δὲ πολιτικὸς αὐτοῦ βίος συνεστάλη, ἔμελλον, ὡς εἰκὸς, νὰ παρακμάσωσι καὶ αἱ ἀρεταὶ ἐκεῖναι ὅσαι ὑπελείποντο ἐκ τῶν ἀρχαίων χρόνων. Διὰ τοῦτο δὲ ἡ μακεδονικὴ κυριαρχία μόνην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τὴν τῆς διαφθορᾶς αὐτῶν. Τὰ πλήθη ἐπεζήτουν νὰπολαύσωσι μόνον ὑλικῆς εὐημερίας καὶ εὐαρέστου ἐν τῇ πεπερασμένῃ μικρᾷ πόλει βίου, πάντα δὲ τὰ ὑψηλότερα ἰδεώδη ἐξέλιπον κατὰ μικρόν.

Οἱ δὲ ὑπέροχοι ἄνδρες εἶχον ἀπὸ μακρῶν ἤδη ἀποβῆ ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τῶν κατὰ τόπους ἐπιδράσεων καὶ εἶχον ἐπιδιώξει ἰδεώδη ἑλληνισμὸν ὑπέρτερον τῶν διαφορῶν τῶν φύλων καὶ πόλεων. Τοῦτο δὲ βλέπομεν καταφανέστατα ἐκ τοῦ παραδείγματος τοῦ μεγάλου Θηβαίου πολιτευτοῦ[1]. Καὶ ὁ Ἰσοκράτης δ' ἐθεώρει μεγίστην δόξαν τῶν Ἑλλήνων, ὅτι τὸ ὄνομ' αὐτῶν ἦτο δηλωτικὸν μᾶλλον παιδεύσεως ἢ γένους καὶ ἐσήμαινε μᾶλλον τὴν διάνοιαν ἢ τὴν συμμετοχὴν κοινῆς φύσεως[2]. Ἡ πνευματικὴ κίνησις εἶχεν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Σωκράτους ἀποσπασθῆ ὁσημέραι μᾶλλον ἀπὸ τοῦ δημοσίου βίου· ἐφ' ὅσον δὲ τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν ἀπέβαινον μᾶλλον περιωρισμένα καὶ ταπεινότερα, τόσῳ πλουσιώτερον ἀνεπτύσσετο ἡ φιλομάθεια τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐρεύνης ἐπεξετείνετο εὐρύτερον, ἐπελαμβάνετο βαθύτερον τῆς ἐξετάσεως τῶν πραγμάτων, καὶ περιελάμβανεν ἀκαταπονήτως τά

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Δ' σ. 616.

[2] [Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' Τόμ. 267].

τε ἀνθρώπινα καὶ τὰ θεῖα. Τὸ πνεῦμα ἐδέσποσεν ἁπάντων τῶν θεμάτων τῆς σκέψεως, καὶ ἅπαντα ἔγειναν ἀντικείμενον γονίμου ἐξετάσεως καὶ ὑπεβλήθησαν εἰς μέθοδον προσήκουσαν· ἔγεινε δ' ἐπιμελὴς χρῆσις τῶν πορισμάτων τῶν προτέρων ἐρευνῶν καὶ συνηνώθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπιτυχέστατα γνῶμαι τέως ἀντιπαλαίουσαι πρὸς ἀλλήλας. Ἡ σωκρατικὴ ἔρευνα καὶ αἱ ὑπὸ τῶν σοφιστῶν ὑποκινηθεῖσαι ποικίλαι μελέται ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ Εὐδόξου, τοῦ Δημοκρίτου καὶ ἄλλων, τὰ πάντα συνεδυάσθησαν πρὸς ἄλληλα καὶ συναπήρτισαν ἓν ὅλον, ἡ ἠθικὴ θεωρία, ἡ ἔρευνα τῆς φύσεως καὶ ἡ ἱστοριογραφία. Οὕτω δὲ ἱδρύθη νέα καθολικὴ ἐπιστήμη, καὶ αἱ τοῦ πολιτικοῦ αὐτῶν ἀξιώματος στερηθεῖσαι Ἀθῆναι ἔλαβον οἱονεὶ χρῖσμα νέου μεγαλείου διὰ τῆς ἐν αὐταῖς τρία ἔτη μετὰ τὴν μάχην τῆς Χαιρωνείας ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἱδρύσεως τῆς σχολῆς ἐκείνης, ἐξ ἧς προῆλθεν ἡ τελείωσις τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης.

Σαφέστερον τοῦ Πλάτωνος διέγνω ὁ Ἀριστοτέλης τὴν πρὸς μακρὰν ζωὴν ἀνεπάρκειαν τῶν δημοκρατουμένων ἑλληνίδων πόλεων· αὐστηρῶς δ' ἐπέκρινεν ἁπάσας αὐτῶν τὰς κακίας καὶ ἅπαντα τὰ τρωτά, ἰδίως δὲ τὰς ὑπερβασίας τῆς δημοκρατίας, ὧν ἕνεκεν ἐν πολιτείᾳ οἵα ἡ τῶν Ἀθηναίων καθίστατο ἀδύνατος εἰς τοὺς σοφοὺς καὶ τοὺς σώφρονας ἡ τελεσφόρος συμμετοχὴ τοῦ δημοσίου βίου. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀδιάφορος, οὐδὲ διέκειτο ἐχθρικῶς πρὸς τὰς τύχας τοῦ ἰδίου ἔθνους καὶ δὲν ἀπηρνήθη αὐτάς, ὅτ' ἔπαυσεν ὂν τὸ ἔθνος τὸ διέπον τὰς τύχας τῶν λαῶν τῆς Μεσογείου. Ἐξηκολούθησε δὲ θεωρῶν αὐτὸ τὸ ἐπίλεκτον ἔθνος, τὸ ἔθνος τοῦ μέλλοντος, ὅπερ προώριστο τότε πρῶτον νὰ ἐπιδείξῃ τελείως τὰ χαρίσματα ἐκεῖνα, ὧν ἕνεκεν ὑπερεῖχεν ἁπάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα διότι, καθ' ἃ λέγει, τὰ μὲν βόρεια ἔθνη εἶνε μὲν γενναῖα, ἀλλὰ στεροῦνται διανοίας καὶ τέχνης, διὰ τοῦτο δὲ εἶνε μὲν ἐπιτήδεια νὰ διατηρῶσι τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν εἶνε προωρισμένα νὰ ἱδρύωσι πολιτείας καὶ εἶνε ἀνίκανα νὰ ἄρχωσιν ἄλλων ἐθνῶν. Οἱ δὲ Ἀσιᾶται ἔχουσι μὲν δεξιότητα περὶ τὸ διανοεῖ-

σθαι καὶ περὶ τὴν τέχνην, ἀλλὰ στεροῦνται γενναιότητος, διὰ τοῦτο δ' εἶνε ἀκατάλληλα εἰς τὸ διατηρεῖν τὴν ἑαυτῶν ἀνεξαρτησίαν καὶ δουλοῦνται εὐκόλως. Μόνον δὲ τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος ἔχει συγχρόνως γενναιότητα καὶ αἴσθησιν τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης, διὰ τοῦτο δὲ εἶνε προωρισμένον νὰ εἶνε ἐλεύθερον καὶ ἔχει τοὺς ἀρίστους πολιτικοὺς θεσμοὺς καὶ δύναται νὰ ἄρξῃ πάντων, ἂν τύχῃ μιᾶς κοινῆς πολιτείας [1].

Εἰς τοιαύτην δὲ παγκόσμιον τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀρχὴν ἠδύνατο νὰ πιστεύῃ ὁ Ἀριστοτέλης ἐφ' ὅσον ἀνὴρ δαιμόνιος οἷος ὁ Ἀλέξανδρος παρεῖχεν εἰς αὐτὸν χρηστὰς προσδοκίας, ὅτι οὗτος ἔμελλε νὰναδειχθῇ ἀληθῶς Ἕλλην βασιλεὺς καὶ ἐπιτελέσῃ τὴν ἰδεώδη ἐκείνην μοναρχίαν, ἣν ἀπὸ μακροῦ ἤδη ὠνειροπόλουν πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν ἡ ὑπεροχὴ ἡ κτηθεῖσα παρὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ὑπὲρ τὰ λοιπὰ ἔθνη ἦτο μόνον πνευματικὴ, καὶ τὴν πράγματι δι' ἀγώνων ἐπιβληθεῖσαν ταύτην παγκόσμιον ἀρχὴν χρεωστεῖ πολὺ μᾶλλον εἰς τὸν Ἀριστοτέλην ἢ εἰς τὸν μαθητὴν αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ Ἀριστοτέλους δὲ ἡ φιλοσοφία ἦλθε καὶ εἰς οἰκειοτάτην ἐπικοινωνίαν πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐπιχειρήσασα νὰ ἐπεξεργασθῇ ἐπιστημονικῶς τὴν ὅλην αὐτῆς ὕλην. Ψηφίσματα καὶ συνθῆκαι συνελέχθησαν, αἱ πολιτεῖαι ἐξηρευνήθησαν καὶ παρεβλήθησαν πρὸς ἀλλήλας, παρετηρήθησαν δὲ αἱ ἀρεταὶ αὐτῶν καὶ αἱ κακίαι, αἱ μεταβολαὶ αὐτῶν καὶ αἱ παρεκβάσεις. Ὡς δὲ ὁ περὶ τὴν ἀνατομικὴν διατρίβων ποιεῖται

[1] **Ἀριστοτέλους** Πολιτ. σ. 1327 b (ἐκδ. Bekker σ. 105, 28)· τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις ἔθνη καὶ τὰ περὶ τὴν Εὐρώπην θυμοῦ μέν ἐστι πλήρη, διανοίας δὲ ἐνδεέστερα καὶ τέχνης· διόπερ ἐλεύθερα μὲν διατελεῖ μᾶλλον, ἀπολίτευτα δὲ καὶ τῶν πλησίον ἄρχειν οὐ δυνάμενα. Τὰ δὲ περὶ τὴν Ἀσίαν διανοητικὰ μὲν καὶ τεχνικὰ τὴν ψυχήν, ἄθυμα δέ. Διόπερ ἀρχόμενα καὶ δουλεύοντα διατελεῖ. Τὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων γένος ὥσπερ μεσεύει κατὰ τοὺς τόπους, οὕτως ἀμφοῖν μετέχει. Καὶ γὰρ ἐνθυμόν καὶ διανοητικόν ἐστιν· διόπερ ἐλεύθερόν τε διατελεῖ καὶ βέλτιστα πολιτευόμενον καὶ δυνάμενον ἄρχειν πάντων, μιᾶς τυγχάνουν πολιτείας.

τὰς μελέτας ἐπὶ τῶν τεθνεώτων σωμάτων, οὕτω καὶ ὁ φιλόσοφος ἐμελέτησε τὰ τῶν πολιτειῶν ὧν ἡ ἐξέλιξις εἶχε περατωθῇ, ὅπως διαγνώσῃ τὰς συνθήκας τοῦ βίου τοῦ ὑγιοῦς ὀργανισμοῦ καὶ τὰ αἴτια τῆς ἐκπτώσεως αὐτοῦ. Καὶ τὴν λογοτεχνίαν δὲ καὶ τὰς εἰκαστικὰς τέχνας ἐπεχείρησαν νὰ μελετήσωσιν ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτῶν ἀναπτύξει ὡς τι ὅλον, καὶ ἔγραψαν τοὺς βίους τῶν πολιτευτῶν, ἀνῆλθον δὲ ἀπὸ τῶν τελευταίων συγχρόνων συμβεβηκότων εἰς τὰς ἀρχαιοτάτας παραδόσεις.

Οὕτω δ' ἀνεπτύχθη παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐπιστήμη πλουσία, ἔχουσ' ἀντικείμενον τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἰδίου ἑαυτῶν πολιτισμοῦ. Καὶ ὑπῆρχον μὲν ἀναλόγως ὀλίγοι οἱ συμμετασχόντες τῶν τοιούτων ἐρευνῶν, ἀλλὰ καταδεικνύουσιν ὅμως αὗται τὸν χαρακτῆρα τῶν χρόνων ἐκείνων τῶν ἐπακολουθησάντων εἰς τὸν ὄλεθρον τῆς αὐτονομίας. Καταφαίνεται δὲ καὶ ἐν τούτῳ τῷ σταδίῳ προδηλότατα ἡ φυσικὴ ἐξέλιξις τῶν Ἑλλήνων, διότι βλέπομεν τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῆς δημιουργικῆς αὐτοῦ δυνάμεως καὶ μετὰ τὴν συντέλεσιν τῆς ἐνεργοῦ αὐτοῦ πολιτικῆς σταδιοδρομίας ἐπιλαμβανόμενον πάραυτα μετὰ μεγίστης δραστηριότητος τῆς ἐν συνεχείᾳ κατανοήσεως τοῦ παρελθόντος δι' ἐπιστημονικῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς οἱονεὶ ἀποθηκεύσεως τῶν ἐν τῷ ἤδη συντελεσθείσῃ περιόδῳ τῆς ἐξελίξεως ὡριμασάντων καρπῶν ἐκείνων, οἵτινες ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ἐπίγνωσιν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Οὕτω δὲ τὸ διὰ τοῦ πολιτικοῦ βίου καὶ σὺν αὐτῷ ἐπιρρωσθὲν πνεῦμα τοῦ ἔθνους συνεχίζει ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ ἀπηλλαγμένον ἀπὸ πάντων τῶν κατὰ τόπους περιορισμῶν τὴν ὁρᾶσιν αὐτοῦ, μαρτυροῦν τὴν ἀκατάβλητον αὐτοῦ δύναμιν διὰ τῆς πρὸς ὑψηλὰς ἰδέας παρορμήσεως ἁπάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, ὅσα ἦλθον εἰς ἐπικοινωνίαν πρὸς αὐτό.

Ἄλλως δὲ καὶ αὐταὶ αἱ πόλεις δὲν εἶχον ὅλως ἐκλίπει καὶ αἱ ἐν αὐταῖς ἐθνικαὶ δυνάμεις δὲν εἶχον ὅλως ἐξαντληθῆ· ἐν πολλαῖς δὲ χώραις, οἷον ἐν ταῖς παρὰ τὸν Ἀχελῷον καὶ ἐν τῇ Ἀρκαδίᾳ, οὐδ' εἶχον ἀκόμη τύχει τῆς προσηκούσης ἀναπτύξεως. Καὶ αὐταὶ

δ' αἱ μάλιστα ἐξηντλημέναι πόλεις ἐξηκολούθησαν ζῶσαι κατὰ τὰ πάτρια. Καὶ ἡ μὲν τεταπεινωμένη Σπάρτη ἐνέμενεν ἀκόμη μετ' ἰσχυρογνωμοσύνης εἰς τὰς περὶ ἡγεμονίας ἀξιώσεις· ἐν δὲ Ἀθήναις διεσώζοντο αἱ ἀρχαῖαι φατρίαι. Ἀπετολμήθησαν δὲ νέαι ἔνοπλοι ἀπόπειραι πρὸς ἀνάκτησιν ἐλευθέρας ἐνεργείας.

Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ πρὸς ἵδρυσιν πολιτειῶν ἔμφυτος εἰς τὸ ἔθνος ὁρμὴ δὲν εἶχεν ἐκλίπει, καὶ βλέπομεν μετ' ἐκπλήξεως καθιστάμενον καὶ πάλιν ἐξαιρέτως τὸν μόνον τύπον ἀρχαίας πολιτικῆς συμπράξεως τὸν μὴ τελειωθέντα μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου παρὰ τῶν Ἑλλήνων, τὸν τῆς ὁμοσπονδίας, καὶ δὴ παρ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς φυλῆς, δι' ἧς εἶχεν ἀρχίσει ἡ ἱστορία τοῦ ἔθνους. Ἡ ἰδέα τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας ἔλαβε διὰ τῶν Ἀχαιῶν ὅλως νέαν μορφήν, πολλῶν ἐλευθέρων πόλεων συνενωθεισῶν πρὸς ἀλλήλας κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε ἅπαντες οἱ τῆς πολιτείας κοινωνοῦντες ἦσαν οἱονεὶ πολῖται μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πόλεως μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς, ὅτι ᾤκουν ἐντὸς διαφόρων περιβόλων τειχῶν.

Οὕτως οἱ Ἕλληνες κατώρθωσαν πρὸς καιρὸν ἀκόμη νὰ ἀνακτήσωσι τὴν ἐλευθερίαν καὶ προβῶσιν εἰς δρᾶσιν αὐτενεργόν. Ἀλλ' ἅπασαι αὗται αἱ ἀπόπειραι ἦσαν μόνον διαλείψεις τῆς ξένης κυριαρχίας καὶ δὲν ἔπαυσαν ἐξαρτώμεναι ἀπὸ περιστάσεων ἐξωτερικῶν. Ἡ δ' ἐξέγερσις τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τοῦ Δημοσθένους ὑπῆρξεν ἡ τελευταία μεγάλη πρᾶξις τῆς αὐτονόμου Ἑλλάδος, καὶ ἡ συνεχὴς ἱστορία αὐτῆς λήγει μετὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Δημάδου διαπραχθείσης εἰρήνης.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΑΣ

ΔΕΣΧΗ ΠΛΟΥΤΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ ΤΟΜΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΑΣ

Α΄. Τὰ βασίλεια τοῦ βορρᾶ . . . . . σελ. 5

Β΄. Πολιτεία καὶ πνευματικὸς βίος ἐν Ἀθήναις μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Δημοσθένους. . . . . » 98

Γ΄. Αἱ Ἀθῆναι καὶ ὁ Φίλιππος μέχρι τῆς εἰρήνης τοῦ Φιλοκράτους . . . . . » 276

Δ΄. Οἱ τελευταῖοι ἀγῶνες ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος . . . . . » 415

Ἐπίμετρον περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας τοῦ Ἀριστοτέλους . . . . . σελ. 597

Χρονολογικὸς πίναξ . . . . . σελ. α΄

Ἀλφαβητικὸς πίναξ τῶν ἀξιομνημονεύτων . . . . » ξε΄

Τὰ κυριώτατα παροράματα . . . . . » σ΄

ΛΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

Ἀναλαβὼν τὴν αἰσίως περατωθεῖσαν μετάφρασιν τῆς ἀνὰ χεῖρας Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἐξέθηκα ἤδη ἐν σ. κθ΄ τοῦ Προλόγου τοῦ προταχθέντος τοῦ πρώτου τόμου τοὺς λόγους, δι' οὓς δὲν ἐθεώρησα πρέπον νὰ μεταβάλω τὸ κείμενον τοῦ συγγραφέως. Δὲν ἐπεχείρησα νὰ παράσχω εἰς τὸν Ἕλλην' ἀναγνώστην νέον βιβλίον περὶ ἑλληνικῆς ἱστορίας, οὐδὲ νὰ ἔλθω εἰς λόγους πρὸς τὸν σοφὸν διδάσκαλον ἔνθα τυχὸν διαφωνῶ πρὸς αὐτόν, οὐδὲ νὰ μεταρρυθμίσω ὅσα νεώτεραι ἀνακαλύψεις καὶ ἔρευναι ἀνέτρεψαν ἢ μετέβαλον. Ἀλλ' ἠθέλησα νὰ καταστήσω τοὺς παρ' ἡμῖν φιλίστορας κοινωνοὺς τῶν διδαγμάτων τοῦ ἐνθουσιώδους τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος φίλου καὶ τῆς ἀπολαύσεως ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἔργου, ὅπερ δὲν εἶνε μόνον ἱστορικὸν βιβλίον, ἀλλὰ καὶ συγγραφικὸν ἅμα καλλιτέχνημα. Διὰ τούτους τοὺς λόγους μόνον ἐν ταῖς σημειώσεσι διὰ τῶν οἰκείων μεταβολῶν καὶ προσθηκῶν, καὶ τούτων ἐν τῷ προσήκοντι μόνον μέτρῳ, ὑπέλαβον τοῦτο μὲν ἐπιτρεπόμενον, τοῦτο δ' ἐπιβαλλόμενον νὰ καταστήσω τὸν ἀναγνώστην ἐνήμερον τῶν μετὰ τὴν τελευταίαν ἔκδοσιν τοῦ Κουρτίου, ἐξ ἧς ἔγεινεν ἡ παροῦσα μετάφρασις, κυριωτάτων ἐρευνῶν καὶ δημοσιεύσεων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἱστορίαν. Ἔγεινε δὲ τοῦτο σποράδην ἔνθα παρίστατο ἑκάστοτε ἀναπόφευκτος ἀνάγκη.

Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ σελίδες ὅλαι τοῦ βιβλίου, ὧν τὴν ἀναθεώρησιν καθιστάνει ἀναγκαίαν μία τῶν κυριωτάτων φιλολογικῶν ἀνακαλύψεων τοῦ τελευτῶντος δεκάτου ἑνάτου αἰῶνος, ἡ ἀνεύρεσις τῆς Ἀθηναίων Πολιτείας τοῦ Ἀριστοτέλους.

Καὶ ἐν μὲν τοῖς καθ' ἕκαστον ἐπηνωρθώθησαν ἤδη ἐν ταῖς σημειώσεσι πολλὰ ἐκείνων, περὶ ὧν διδάσκει νέα ἡ μεγάλη αὕτη ἀνακάλυψις. Δέον δὲ νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι τινὰ τούτων ἤδη εἶχε λάβει ὑπ' ὄψιν αὐτὸς ὁ Κούρτιος, ἐπειδὴ προέκειτο ἤδη εἰς αὐτόν, ἐπεξεργαζόμενον τὴν τελευταίαν ἔκδοσιν, ἐξ ἧς ἔγεινεν ἡ ἀνὰ χεῖρας μετάφρασις, τὸ μέγ' ἀπόσπασμα τῆς Ἀθηναίων πολιτείας τὸ ἐκ παπύρου ἀποκειμένου ἐν Βερολίνῳ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Diels καὶ ἄλλων [1]). Καὶ τοῦτο δὲ καθιστάνει εὐχερέστερον τὸ ἔργον τοῦ Ἕλληνος ἀναγνώστου τοῦ θέλοντος νὰ παρακολουθήσῃ τὴν σχέσιν τῶν γεγραμμένων ὑπὸ τοῦ Κουρτίου πρὸς τὰ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας μελετηθέντα, ὅτι ταῦτα κατὰ μέγα μέρος συμπεριελήφθησαν εἰς τὴν δευτέραν ἔκδοσιν τοῦ Ἐγχειριδίου ἀρχαιολογίας τοῦ Γίλβερτ, ἐξ ἧς ἔγεινεν ἡ ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Ν. Γ. Πολίτου μετάφρασις ἡ δημοσιευθεῖσα ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ Βιβλιοθήκῃ. Τὸ Ἐγχειρίδιον δὲ τοῦτο, οὗ ἡ χρῆσις δέον νὰ βαίνῃ παραλλήλως πρὸς τὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας τοῦ Κουρτίου, κατέστησεν ἀνωφελῆ πολλάκις τὴν παρ' ἐμοῦ διὰ περιττοῦ φόρτου αὔξησιν τοῦ ὄγκου τοῦ βιβλίου οὗ ἀνέλαβον τὴν μετάφρασιν, ἀφ' οὗ ἄλλως δὲν ἐθεώρησ' ἀναγκαῖον καὶ σκόπιμον νὰ φυλοκρινήσω ἀπανταχοῦ τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ πολιτειακοῦ βίου κατὰ τὰς νεωτέρας γνώμας, τοιούτου ὑπάρχοντος βοηθήματος.

Παρὰ ταῦτα πάντα θεωρῶ ἐπάναγκες νὰ ἐμμείνω καθ' ὅλου εἰς τὴν δοθεῖσαν παρ' ἐμοῦ ὑπόσχεσιν, παρέχων γενικὴν ἀνασκόπησιν τῶν περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας γενομένων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μελετῶν καὶ ἐκθέτων τὰ κυριώτερ' αὐτῶν πορίσματα. Περιορίζομαι δ' εἰς ἐκείνας μάλιστα τὰς ἐρεύνας ὅσαι ἀμέσως ἅπτονται θεμάτων συζητηθέντων ἐν τῇ συγγραφῇ τοῦ Κουρτίου,

[1]) Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ. 522 ἐν σημ., σ. 523 ἐν σημ. 2 καὶ ἀλλαχοῦ.

ἰδίως δ' ἐκ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἀριστοτελικῆς συγγραφῆς, τὸ ἱστορικόν, ἅτε τοῦ δευτέρου μέρους τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, τοῦ συστηματικοῦ, ἀπώτερον συνδεομένου πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο. Οὐδ' ἔσται ὑπεράγαν μακρὸς ὁ ἐμὸς λόγος, ἐπειδὴ μόνος μου σκοπὸς, μὴ ἐπιθυμοῦντος ἄλλως νὰ καταχρασθῶ τὸν ἐπιμεμετρημένον μοι χῶρον, εἶνε τὸ νὰ εἰσαγάγω τὸν "Ελλην' ἀναγνώστην εἰς τὴν γνῶσιν τῶν νέων ὁριζόντων, οὓς πρὸς μελέτην τῆς ἀθηναϊκῆς ἱστορίας ἀνέῳξεν ἡ ἀνεύρεσις τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ὄχι δὲ καὶ ἐπιχειρήσω τὴν ὑπόδειξιν νέων προβλημάτων, ἀφ' οὗ ἄλλως, ὡς ὁ ἀναγνώστης θὰ πεισθῇ ἐκ τῶν κατωτέρω λεχθησομένων, πλεῖστα ὅσα εὑρηνται ἀκόμη ἐν τῷ σταδίῳ τῆς συζητήσεως, οὐδ' ἐλύθησαν πολλαὶ ἀμφισβητήσεις.

Πρὶν ἢ δὲ προβῶ εἰς τὴν διὰ βραχέων ἐξέτασιν τῶν ζητημάτων ὅσα, μὴ συμπεριληφθέντα εἰς τὰς διὰ τῶν σημειώσεων ἐπανορθώσεις ἢ ἀκροθιγῶς μόνον θιχθέντα, θεωρῶ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τοῦτο μὲν πρὸς συμπλήρωσιν, τοῦτο δὲ πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς συγγραφῆς τοῦ Κουρτίου, ὑπολαμβάνω ἀναγκαῖον νὰ καταστήσω τὸν ἀναγνώστην κοινωνὸν τῆς ἐπιστημονικῆς κινήσεως ἣν ἐγέννησεν ἡ ἀνακάλυψις τῆς Ἀθηναίων πολιτείας. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀρκοῦσαν θεωρῶ τὴν ἐξαίρετον σύνοψιν ἣν παρέσχεν ἐπ' ἐσχάτων ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς Ἀδόλφος Bauer ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἐξετάζει τὰς περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ἐρεύνας τῆς τελευταίας δεκαετίας [1]). Ταύτην, ἐνδιατρίβουσαν κυρίως περὶ τὸ ἐξοχώτατον τῶν ἐκδοθέντων βιβλίων, τὸ τοῦ von Wilamowitz, οὗ εὑρεῖαν ἄλλως ἐποιησάμην χρῆσιν ἐν ταῖς σημειώσεσι τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου τόμου, δημοσιεύω ἐνταῦθα ἐν μεταφράσει, συμπληρόνων ἔνθα τοῦτο ἀναγκαῖον ἐξ ἄλλων σελίδων τῆς συγγραφῆς τοῦ Bauer.

[1]) Adolf Bauer Die Forschungen zur griechischen Geschichte 1888—1898. Ἐν Μονάχῳ 1899 σ. 268—295.

« Ἐν ταῖς πραγματείαις τοῦ Cauer [1]) καὶ Rühl [2]), λέγει ὁ Bauer, ἀμέσως μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας χάριν προεισαγωγικῆς ἀποδείξεως τοῦ ἰσχυρισμοῦ, ὅτι ἡ συγγραφὴ αὕτη εἶνε ἀδύνατον νὰ εἶνε ἔργον αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους, συνελέχθησαν καὶ ἐξήρθησαν διάφορ' αὐτῆς χωρία, ἅτινα, καθ' ἃ ἰσχυρίζοντο οἱ προειρηθέντες, εἶχεν ἀντλήσει ὁ συγγραφεὺς ἐκ πηγῶν θολῶν ἢ ἐν αἷς δὲν εἶχε ποιήσει ὀρθὴν χρῆσιν τῶν προκειμένων αὐτῷ πηγῶν. Ἐξηνέχθη δὲ καὶ ἡ μομφή, ὅτι ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐποιεῖτο μνείαν πολλῶν πραγμάτων, ἅτινα προσεδοκᾶτο νὰ εὑρεθῶσι παρ' αὐτῷ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅτι τὰ ἤδη πρότερον περὶ τῆς ἀθηναϊκῆς πολιτείας γινωσκόμενα, καίπερ ὄντ' ἀνεπαρκῆ, ἐπέτρεπον πολλὰς ἀξίας πλείστου λόγου συμπληρώσεις τῶν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας μαρτυρουμένων καὶ τὴν ἀντίκρουσιν ἄλλων αὐτοῦ μαρτυριῶν. Καὶ ὁ μὲν Cauer ἐθεώρει τὴν συγγραφὴν ταύτην μέτριον ἔργον προελθὸν ἐκ τῆς σχολῆς τοῦ Ἀριστοτέλους, ὁ δὲ Rühl ἠξίου ἔτι μᾶλλον ὀλιγωτέρας τιμῆς τὸν συγγραφέα, ὃν, καθ' ἃ φαίνεται, εἶν' εὐδιάθετος νὰ καταβιβάσῃ εἰς χρόνους μεταγενεστέρους καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Cauer ἐνδεικνυομένων. Ἀλλ' ὑπῆρξαν πλὴν αὐτῶν καὶ οἱ ἀποδεχόμενοι ὡς συγγραφέα τῆς Ἀθηναίων πολιτείας τὸν Κριτίαν ἢ τὸν Ἡρακλείδην, ἐκφράζοντες οὕτω διὰ τῆς τοιαύτης αὐτῶν γνώμης τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐθεώρουν τὸν Ἀριστοτέλην παρὰ πολὺ ὑπέροχον, ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπηται ἡ εἰς αὐτὸν ἀπόδοσις τοῦ ἔργου. Ἤδη δὲ ὁ Gomperz [3]) ἐδικαιολόγησέ τινας τῶν φαινομένων τούτων ἐλλείψεων, ἀπαλλάξας οὕτω κατὰ μέγα μέρος τὸν συγγραφέα τῶν τοιούτων μομφῶν. Ὁ δὲ Schöll [4]) ἀνέλαβε νὰ ὑπερμαχήσῃ τῆς σημασίας τοῦ εὑρήμα-

[1]) F. Cauer Hat Aristoteles die Schrift vom Staate der Athener geschrieben ? Stuttgart 1891. Ἴδε καὶ Wochenschrift für classische Philologie. Τόμ. XIV (1897) στήλ. 1197.

[2]) Ἐν τῷ Rheinisches Museum. Neue Folge. Τόμ. XLVI σ. 426 κ. ἑ. XVIII Supplementband τῶν τοῦ Fleckeisen Jahrbücher σ. 675 κ. ἑ.

[3]) Th Gomperz Die Schrift vom Staat der Athener. Ἐν Βιέννῃ. 1891.

[4]) R. Schöll Aristoteles'Staat der Athener. Ἐν Μονάχῳ. 1891 (Χωριστὸν ἔκτυπον ἐκ τῆς Beilage τῆς Allgemeine Zeitung. 1891 ἀρ. 107, 108).

τος καὶ ἐξῆρε τὴν ἀσφάλειαν, μεθ' ἧς ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἱστορικὸς μᾶλλον ἢ ὡς πολιτικὸς καὶ ἐρευνητὴς ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ ἔξωθεν ἐξετάζων τὰ πράγματα ἐποιήσατο χρῆσιν τῶν ψηφισμάτων τοῦ Μητρῴου καὶ τῶν ἀξιοπίστων μαρτυριῶν τῶν Ἀτθιδογράφων πρὸς μελέτην τῆς ἀρχαιοτέρας ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν. Μόνην δ' ἔλλειψιν τῆς συγγραφῆς, ἄλλως καὶ ταύτην συγγνωστήν πως ἐν πρώτῃ ἀποπείρᾳ πολιτειακῆς ἱστορίας, εὗρε ταύτην, ὅτι δῆλα δὴ ὁ Ἀριστοτέλης ὠλιγώρησεν ὑπὲρ τὸ δέον τῶν κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτείαν τῶν Ἀθηναίων ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀθηναϊκῆς ἡγεμονίας καὶ ἔκρινε τὰ κατὰ τὸν Κίμωνα, Ἐφιάλτην καὶ Περικλέα μόνον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν ἐν τῷ ἄστει φατριῶν. Ἕνεκα δὲ τοῦ μονομεροῦς χαρακτῆρος τῆς τοιαύτης ἐξετάσεως ἐν ταῖς μαρτυρίαις περὶ τοῦ Κίμωνος καὶ περὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Θεμιστοκλέους εἰς τὴν κατάλυσιν τοῦ Ἀρείου πάγου συνεχύθη καὶ αὐτὴ ἡ χρονολογικὴ ἀκολουθία καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἦλθη εἰς τὴν ἀποδοχὴν πεπλανημένων δοξασιῶν. Ἔπειτα δὲ ὁ Constanzi[1]) ἐπραγματεύθη τὰ κατὰ τὰς μαρτυρίας τῆς συγγραφῆς περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ἀρχόντων, ἃς ὁ Ἰταλὸς λόγιος δὲν θεωρεῖ τυγχανούσας τοῦ ὀρθοῦ, τὰς περὶ Δράκοντος, ἃς ὑπολαμβάνει πάντῃ ἐστερημένας ἀξίας, τὰς περὶ τοῦ χρόνου τῆς εἰσαγωγῆς τῆς κληρώσεως ἐν τοῖς ἀρχαιρεσίοις τῶν ἀρχόντων, τὰς περὶ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Ἀρείου πάγου ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων, τὰς περὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Θεμιστοκλέους εἰς τὴν κατάλυσιν αὐτοῦ καὶ τὰς περὶ τοῦ πολιτεύματος καὶ τῆς καταλύσεως τῶν τετρακοσίων.

«Λίαν δὲ δυσμενῆ κρίσιν περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ περὶ τοῦ Ἀριστοτέλους ὡς συγγραφέως αὐτῆς ἐξήνεγκεν ὁ Niese[2]). Ὁ ἐρευνητὴς οὗτος ἔχεται τῆς γνώμης, ὅτι ἡ κυρία ἀξία τῆς συγ-

[1]) Constanzi Spiegolature Aristoteliche ἐν τῇ Rivista di Filologia Τόμ. XXI, σ. 330 κ. ἑ.

[2]) Benedictus Niese Über Aristoteles Geschichte der athenischen Staatsverfassung ἐν τῇ τοῦ von Sybel Historische Zeitschrift. Neue Folge Τόμ. XXXIII σ. 38 κ. ἑ.

επήγετο τελείαν ῥῆξιν πρὸς τὴν ἔναγχος παρελθοῦσαν ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων, τοῦτο δὲ ἦγαγε τὸν Ἀριστοτέλην εἰς τὸ νὰ παράσχῃ διάστροφον εἰκόνα τῶν χρόνων τῆς αἴγλης τῆς ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας. Ὁ Ἀριστοτέλης δὲν εἶνε ἱστοριογράφος, ἀλλ' ὡς φιλόσοφος καὶ σύμβουλος τῶν πρακτικῶν πολιτευτῶν τῶν χρόνων ἐν οἷς ἔζη ἔγραψε τὸ συνταγμάτιον περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ συνήθροισε τὴν ὕλην πρὸς συγγραφὴν τῶν κατὰ τὰς λοιπὰς πολιτείας. Καὶ ἀμέσως δ' ἔδρασεν αὐτὸς ὡς πολιτευτής, δοὺς μὲν νόμους εἰς τὴν γενέτειραν, τὰ Στάτειρα, ἐν δὲ τοῖς Δικαιώμασι παρασχὼν μετὰ τὴν μάχην τῆς Χαιρωνείας εἰς τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας τὴν προσήκουσαν ὕλην πρὸς νέαν διάταξιν τῶν κατὰ τὰς ἐδαφικὰς κτήσεις τῶν πόλεων ἐν Ἑλλάδι. Διὰ δὲ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ ἀπέβη ἐν Ἀθήναις ὁ πνευματικὸς ἡγέτης τῶν μακεδονιζόντων. Ὅτε δὲ ὁ Ἀλέξανδρος κατέκτησε τὴν Ἀσίαν, παρέστη καὶ πάλιν ὁ Ἀριστοτέλης ὑποβάλλων εἰς τὸν βασιλέα ὑπόμνημα, ἐν ᾧ περιέγραφε τὰ κατὰ τὰς μελλούσας σχέσεις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς βαρβάρους· ἄλλο δὲ πολιτικὸν ὑπόμνημα ἀνεφέρετο εἰς τὰ νέα ἐν τῇ Ἀνατολῇ κτίσματα. Εἰς τὰς συγγραφὰς δὲ ταύτας συνανήκει κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Nissen καὶ ἡ ἐν ἀραβικῇ μόνον μεταφράσει περισωθεῖσα ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Καὶ αἱ Πολιτεῖαι δὲ, αἵτινες ἐν τοῖς συστηματικοῖς αὐτῶν μέρεσιν ἀπορρέουσιν ἐκ πηγῶν ἐπισήμων, χρησιμεύουσι πρὸς πρακτικοὺς σκοποὺς εἰς τοὺς πολιτευτάς· ἐν δὲ τῷ συνόλῳ αὐτῶν πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὸ βασιλικὸν ἐγχειρίδιον, οὗ εἶχεν ἐπείγουσαν ἀνάγκην ἡ μακεδονικὴ πολιτεία, αἱ δὲ ἱστορικαὶ εἰσαγωγαὶ συμβάλλουσιν εἰς τοῦτον τὸν σκοπόν.

« Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ μέρει τῆς Ἀθηναίων πολιτείας δὲν ἐξιχνεύεται κατὰ τὸν Nissen ἐξαιρέτως πολλὴ ἀρχειακὴ ἔρευνα, οὐδ' ἀντλεῖ ὁ Ἀριστοτέλης ἐκ τοῦ Μητρῴου τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπικαίρων συγγραφῶν τῶν χρόνων τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου. Ἄλλως δ' ὁ Μακεδὼν αὐλικὸς θεωρεῖ τὰς Ἀθήνας ἐκπεσούσας τοῦ μεγαλείου καὶ ἐπὶ τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ ἔχει ἐπιδράσει

ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἐν ᾧ χρόνῳ ἔγραψε τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν, ἧς τὴν σύνταξιν ὁ Nissen ἀποδέχεται γενομένην μεταξὺ Ὀκτωβρίου 324 καὶ Ἰουλίου 323, οὐκ ὀρθὰ φρονῶν. Ἕνεκα δὲ τοῦ πρακτικοῦ καὶ πολιτικοῦ σκοποῦ τῆς ἐν τάχει γραφείσης συγγραφῆς ὁ Ἀριστοτέλης παρέλαβε κατὰ προτίμησιν ἐκ τῆς παρελθούσης ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν μόνον λεπτομερείας πολιτειακὰς ἐχούσας παραδειγματικὴν ἀξίαν χάριν τῶν πολιτευομένων. Ἡ συγγραφὴ εἶν' ἐπίκαιρος πολιτικὴ πραγματεία, ἧς ἡ ἀξία εἶνε μεγάλη διὰ τὴν σύγχρονον ἱστορίαν, ἀλλ' ἡ ἀπόλυτος ἀξία τῶν περιεχομένων μαρτυριῶν πρέπει νὰ καταβιβασθῇ εἰς μέτρον περιωρισμένον.

«Ἐν πλήρει δὲ πρὸς τὴν ἀντίληψιν ταύτην τοῦ Nissen ἀντιθέσει εὑρίσκεται ὁ Keil [1]), ὅστις ἐπιδεικνύει τὴν πλάνην τὴν ὑποκειμένην εἰς τὴν παρὰ τοῦ Nissen χρονολόγησιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας. Ὁμοίως δὲ δικαίως ἀντεπεξέρχεται πρὸς τὰ συμπεράσματα, ἅτινα ἐξήγαγεν ὁ Nissen ἐκ τῶν τελευταίων λέξεων τῶν Νικομαχείων Ἠθικῶν, ἀποκαθιστάνει καὶ πάλιν τὴν ὑπὸ τοῦ Spengel ὁρισθεῖσαν σχέσιν αὐτῶν πρὸς τὸν Ἰσοκράτην καὶ ἀποδεικνύει τέλος τὴν νοθείαν τῆς ἐν ἀραβικῇ μεταφράσει προκειμένης ἐπιστολῆς Περὶ βασιλείας.

«Ἀφορμώμενος δ' ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Ἀθηναίων πολιτείας τοῦ πραγματευομένου τὰ κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος, ἀποδεικνύει ὁ Keil τὴν σχέσιν τῆς συγγραφῆς ταύτης πρὸς τὰ ἱστορικὰ καὶ πολιτικὰ συγγράμματα τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα καὶ ἐξαίρει δεξιώτατα τὰς πολλὰς ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ ὑποκρυπτομένας ἀντεπιθέσεις πρὸς τὴν πρὸ μικροῦ χρόνου ἐκδεδομένην Ἀτθίδα τοῦ Ἀνδροτίωνος, πρὸς τὸν Παναθηναϊκὸν τοῦ Ἰσοκράτους καὶ πρὸς τὸν Γοργίαν τοῦ Πλάτωνος. Ἐκ τῶν

[2]) B. Keil Die Solonische Verfassung in Aristoteles Verfassungsgeschichte Athens. Ἐν Βερολίνῳ. 1892 σ. 127 κ. ἑ. Πρβλ. καὶ τὴν περὶ τοῦ βιβλίου τούτου κρίσιν ἐν τῇ Berliner Philologische Wochenschrift 1893, στήλη 485.

γεγονότων δὲ τούτων ὡς καὶ ἐκ τῆς περιστάσεως ὅτι πάντα τὰ ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ περιεχόμενα συνδέονται οἰκειότατα πρὸς τὰς ἐν τοῖς Πολιτικοῖς ἐκπεφρασμένας γνώμας τοῦ φιλοσόφου ἐξάγει ὁ συγγραφεὺς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης, ἅτε μὴ δυνηθεὶς νὰ διαστείλῃ τὴν κρίσιν αὐτοῦ περὶ τῶν πολιτευτῶν ἀπὸ τῆς περὶ αὐτῶν ὡς ἀνθρώπων καὶ ἅτ' ἐπιμόνως σκοπήσας τὴν διάλυσιν τῶν περὶ τῆς δημοκρατίας θρύλων ἠκολούθησεν ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν πραγμάτων καὶ ἐν τῇ παραστάσει αὐτῶν τρόπον μονομερῆ πως. Ἄλλως δὲ δὲν ἀποβλέπει εἰς τακτοὺς πρακτικοὺς καὶ πολιτικοὺς σκοπούς, ἡ δὲ συγγραφὴ αὕτη οὐδαμῶς στοχάζεται τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ μέλλοντος, οὐδ' ἐγράφη ἐν οἱᾳδήποτε ἀναφορᾷ πρὸς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὸν Ἀλέξανδρον. Τέλος δὲ ὁ Keil ὑπῆρξεν ὁ ἐκφράσας πρῶτος τὴν γνώμην, ὅτι ἀνωμαλίαι τινὲς γλωσσικαὶ τῆς συγγραφῆς ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς νἀποδεχθῶμεν, ὅτι ὁ συγγραφεὺς δὲν προέφθασε νὰ ὑποβάλῃ αὐτὴν εἰς τελευταίαν τινὰ ἀναγκαίαν ἀναθεώρησιν.

«Καθ' ὃν δὲ τρόπον ὁ Nissen κατ' ἐμὲ κριτὴν ὑπερετίμησε τὸν πρακτικὸν καὶ πολιτικὸν σκοπὸν ἐν ταῖς περιγραφαῖς τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ὑπετίμησεν αὐτὸν ὡς ἐρευνητήν, διδάσκαλον καὶ λόγιον, ὁ Keil ἐξῆρεν ὑπὲρ τὸ μέτρον τὸν καθαρῶς ἀκαδημαϊκὸν χαρακτῆρα τῆς Ἀθηναίων πολιτείας. Ὑπολαμβάνω δ' ἄτοπον νἀποδεχθῶ, ὅτι συγγραφὴ ἡγέτου φιλοσοφικῆς σχολῆς καὶ διδασκάλου τῆς πολιτικῆς, γραφεῖσα ἐν Ἀθήναις μεταξὺ τοῦ 329—328 καὶ 325—324 π. Χ. καὶ πραγματευομένη τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτῆς εἶχε σκοπὸν μόνον φιλολογικὸν καὶ ἱστορικόν. Ἡ Ἀθηναίων πολιτεία δὲν ἦτο μόνον ἐπίκαιρος ὡς ἐπιστημονικὴ συγγραφὴ τοῦ φιλοσόφου, ἀλλὰ συνανῆκε, καθ' ἃ καὶ τὰ ἔργα τοῦ Ἰσοκράτους, εἰς τὰ πολιτικὰ συγγράμματα τῶν Ἀθηνῶν, καίπερ οὐδὲ μίαν κἂν ἔχουσ' ἄμεσον ἀναφορὰν εἰς τὰ πολιτικὰ ζητήματα τἀποτελοῦντα τὸ πρόγραμμα τῆς ἡμέρας. Ἂν ἤδη περὶ τῶν ἱστορικῶν ἔργων τοῦ Ἡροδότου, τοῦ Θουκυδίδου καὶ τοῦ Ξενοφῶντος ὀφείλωμεν πάντως νἀπο-

δεχθῶμεν, ὅτι ταῦτα, ὡς καὶ πάντα τὰ ἔργα τῶν ἀξίων τοῦ ὀνόματος ἱστοριογράφων, ἐμφοροῦνται ὡρισμένων πολιτικῶν ἀρχῶν, καὶ κατὰ ταῦτα, ἐφ' ὅσον ἱστοριογραφία καὶ πολιτικὴ συνανήκουσιν εἰς ἀλλήλας, ἔχουσι καὶ πολιτικὸν χαρακτῆρα, ἡ ἰδιότης αὕτη προσιδιάζει πολὺ μᾶλλον εἰς ἔργον οἷον ἡ Ἀθηναίων πολιτεία. Εἶνε δὲ τοῦτο ἀληθὲς καὶ ἂν ἡ συγγραφὴ αὕτη οὐδὲν ἄλλο περιεῖχε πλὴν τῆς εἰς ὡρισμένον θέμα ἐφαρμογῆς τῶν γνωμῶν, ὧν ὑπερεμάχησεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Πολιτικοῖς, ἂν οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ ὁ εὐρύτερος καὶ εἰδικὸς ἔλεγχος τῶν καθολικῶν θεωριῶν ὁ ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐκείνοις τοῖς διδαχθεῖσι πρὸς πολιτικὴν παίδευσιν τῶν ἀκροατῶν ἐνδεικνυόμενος ἐν βραχεῖ διὰ πλείστων ὅσων ἱστορικῶν παραδειγμάτων.

«Ὅτι δὲ ἡ συγγραφὴ δὲν εἶνε ἀποτετελεσμένη, τοῦθ' ὅπερ εἶνε καὶ τοῦ Kaibel [1]) ἡ γνώμη, ὑπολαμβάνει δὲ δυνατὸν καὶ ὁ von Wilamowitz [2]), ὅστις δὲν φυλοκρινεῖ ἄλλως τὰ περὶ τούτου, δὲν θεωρῶ ὀρθόν. Περὶ τούτου δὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ πεισθῇ οὐδ' ὁ Diels, καθ' ἃ ἐξάγω ἐξ ἐκφράσεώς τινος αὐτοῦ περιλαμβανομένης ἔν τινι βιβλιοκρισίᾳ [3]). Ὀρθῶς δὲ παρετηρήθη, ὅτι ἡ γλῶσσα τῆς συγγραφῆς ταύτης διαφέρει μεγάλως ἀπὸ τῆς τῶν λοιπῶν περισωθέντων εἰς ἡμᾶς συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ὅτι κυρίως αὕτη τὸ πρῶτον ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ συναποδεχθῶμεν τὸν πρὸς τὴν περὶ τὴν γλῶσσαν δεξιότητα τοῦ Ἀριστοτέλους θαυμασμὸν τῶν ἀρχαίων. Οὐχ ἧττον ἡ περίληψις τῶν ἕνδεκα μεταβολῶν τοῦ ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος ἐν τέλει τοῦ πρώτου μέρους ἡ ἔχουσα ἐξεπίτηδες μονότονον ἀπαρίθμησιν παρεβλήθη, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ὑπό τινος κριτικοῦ πρὸς θέμα μαθητοῦ τοῦ γυμνασίου. Καὶ ἐμποιεῖ μὲν εἰς ἐμὲ ἀληθῶς τὴν αἴσθησιν ἐξαλλαγῆς τοῦ προτέρου ὕφους τοῦ συγγραφέως, ἀλλ' ὅμως πιστεύω, ὅτι καὶ μετ' ἀναθεώ-

[1]) G. Kaibel Stil und Text der Πολιτεία Ἀθηναίων des Aristoteles. Ἐν Βερολίνῳ. 1893.

[2]) Aristoteles und Athen. Τόμ. Α' σ. 267.

[3]) H. Diels ἐν ταῖς Göttinger gelehrte Anzeigen. 1894 σ. 306 - 307.

ρησιν δὲν ἤθελεν ἐξαλείψει ὁ Ἀριστοτέλης τὰς ὑφισταμένας διαφοράς. Ἀπ' ἐναντίας δὲ νομίζω, ὅτι ὁ μέγας ἐπιτηδευτὴς τῆς γλώσσης ὑπεχώρησεν ἐνταῦθα εἰς τὸν δεινὸν διδάσκαλον, καὶ ἡ διδακτικὴ δὲ αὕτη ἀνακεφαλαίωσις συντελεῖ εἰς ἀνάπλασιν τῆς εἰκόνος τοῦ ὅλου ἀνδρός. Ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ προσκρούματα τὰ ὑπὸ ἐνίων κριτικῶν παρατηρηθέντα δὲν ἀρκοῦσι κατ' ἐμὲ κριτὴν, ὅπως θεωρηθῇ ἡ Ἀθηναίων πολιτεία μὴ τυχοῦσα τῆς τελευταίας ἐπιθεωρήσεως τοῦ συγγραφέως.

« Τὰς δὲ ὀλίγας συμπτώσεις τὰς παρατηρουμένας μεταξὺ τῶν βίων τοῦ Πλουτάρχου καὶ τῶν μαρτυριῶν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας εἶχον ἐγὼ ἐξηγήσει ὡς ἀπορρεούσας ἐξ ἀμέσου χρήσεως τῆς ἀριστοτελικῆς συγγραφῆς. Ἀλλ' ὁ Keil ἔδειξεν ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ, ὅτι πρέπει μᾶλλον νἀποδεχθῶμεν κοινὰς πηγὰς παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει καὶ τοῖς συγγραφεῦσιν, ὧν ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Πλούταρχος, καὶ ὅτι τὰ κοινὰ ταῦτα πρότυπ' ἀμφοτέρων ζητητέα ἐν τῇ ἀτθιδογραφίᾳ. Καὶ εἶνε μὲν ἐν τῷ καθ' ὅλου ὀρθὴ ἡ γνώμη αὕτη, ἀλλ' ἡ παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ εὕρεσις δοξασιῶν προσιδιαζουσῶν ὅλως εἰς τὸν Ἀριστοτέλην ἀπαιτεῖ νὰ συμπληρώσωμεν τὴν γνώμην ταύτην, ἀποδεχόμενοι, ὅτι καὶ ἡ ἐκ τῆς σχολῆς τοῦ Ἀριστοτέλους ἀπορρεύσασα παράδοσις εἶνε τῶν πηγῶν τῶν πλουταρχείων βίων· αὐτὴν δὲ τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν κατὰ πάντα τὰ φαινόμενα δὲν εἶχε πάντως ὁ Πλούταρχος ὑπ' ὄψιν.

« Ἡ δὲ διατριβὴ τοῦ Heller[1]) στοχάζεται τῆς ἐρεύνης τῶν πηγῶν τῆς συγγραφῆς τοῦ Ἀριστοτέλους. Διὰ παραβολῆς δὲ τῶν συγγραφέων εὑρίσκει, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἐπωφελήθη τὸν Ἡρόδοτον, τὸν Θουκυδίδην, τὸν Ξενοφῶντα καὶ ἰδίως τοὺς Ἀτθιδογράφους. Ἀποκλίνει δὲ ὁ διατριβογράφος εἰς ἀποδοχὴν τῆς γνώμης, ὅτι αἱ πλεῖσται τῶν εἰδήσεων τοῦ Ἀριστοτέλους πηγὴν ἔχουσι τὸν Ἀνδροτίωνα, τινὲς δὲ αὐτῶν εἰδικῶς τὸν Κλείδημον. Ἤν-

[1]) M. Heller Quibus auctoribus Aristoteles in republica Atheniensium conscribenda et qua ratione usus sit. Ἐν Βερολίνῳ 1893. Πρβλ. καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ Macan ἐν τῷ Journal of Hellenic Studies Τόμ. XII σ. 35 κ. ἑ.

τλησε δὲ κατὰ τὸν Heller ὁ Ἀριστοτέλης ἐκ τῶν πηγῶν ἐργασθεὶς ἀνεξαρτήτως καὶ μετ' ὀρθῆς κρίσεως, πλὴν δὲ ἀντιγραφῶν αὐτολεξεὶ εὑρίσκεται παρ' αὐτῷ καὶ ἐλευθερώτερος τρόπος ἐπαναλήψεως τῶν παρ' αὐτῶν εἰρημένων, ἐπανειλημμένως δ' ὁ Ἀριστοτέλης ἐπεξεργάζεται κριτικῶς τὰς πηγὰς ἢ ἀντεπεξέρχεται πρὸς αὐτάς. Πρὸς δὲ τούτοις ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ ποιήματα τοῦ Σόλωνος, τὸν Κριτίαν, τὸν Ἰσοκράτην, τὸν Πλάτωνα καὶ ἄλλους. Οὐδεμίαν δὲ τούτων τῶν πηγῶν ἀκολουθεῖ τυφλῶς, ἀλλὰ τὰ πάντα δοκιμάζονται ἀκριβῶς καὶ ἔνθ' ἀναγινώσκομεν κρίσεις, ἐκφέρει ὁ Ἀριστοτέλης τὰς ἰδίας ἑαυτοῦ γνώμας.

«Δύο δὲ ῥωσικὰς ἐργασίας γινώσκω μόνον ἐκ τῶν οἰκείων βιβλιοκρισιῶν. Καὶ δὴ ὁ μὲν Winogradow [1]) ἐπειράθη νὰ εὑρῃ ἐν τῷ ἱστορικῷ μέρει τὰς ἔν τε τῇ καθολικῇ ἐκθέσει καὶ τοῖς ἐπὶ μέρους μεταξὺ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ τῶν Πολιτικῶν παρατηρουμένας σχέσεις. Τὸ αὐτὸ δὲ θέμα πραγματεύεται ἡ συγγραφὴ τοῦ P. Meyer [2]), περὶ αὐτοῦ δὲ γίνεται λόγος καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ ἄρθρου τοῦ Pokrosky [3]), ἐν ᾧ ὁ συγγραφεὺς περιορίζεται εἰς τὸ συστηματικὸν μέρος τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ τὰ Πολιτικά, ἐν ᾧ ἐν τῷ πρώτῳ μέρει, ἀκολουθῶν τὰς μελέτας τοῦ Reinach [4]) καὶ F. Dümmler, πειρᾶται νὰ καθορίσῃ τὴν ἐπὶ τὸν Ἀριστοτέλην ἐπίδρασιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας τοῦ Κριτίου. Καὶ ὁ μὲν Reinach ἐπεχείρησε τὴν κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν τελείως ἀποτυχοῦσαν ἀπόπειραν νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ 4 κεφάλαιον τῆς Ἀθηναίων πολιτείας τὸ πραγματευόμενον τὰ κατὰ τὸ δρακόντειον πολίτευμα, ἡ ἀρχὴ τοῦ 8, ἐν ᾧ τὰ κατὰ τὰς ἀρχὰς ἐπὶ Σόλωνος, καὶ τὸ 25, ἐν ᾧ τὰ κατὰ τὴν συμμετοχὴν τοῦ Θεμιστοκλέους

[1]) Winogradow ἐν τῇ Ῥωσικῇ ἱστορικῇ Ἐπιθεωρήσει τόμ. Ε' σ. 156 κ. ἑ.

[2]) Ἴδε ἀνωτέρω σ. 603 σημ. 2.

[3]) Pokrosky Μελέται περὶ τῶν Ἀθηναίων πολιτείας τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἐν Μόσχᾳ. 1893 (ῥωσιστί) Ἴδε *Τοῦ αὐτοῦ* Über das Verhältniss der Ἀθηναίων πολιτεία des Aristoteles zu den naturwissenschaftlichen Schriften des Aristoteles und zur Politik ἐν τοις Jahrbücher für Philologie Τόμ. CLI, σ. 465 κ. ἑ.

[4]) Salomon Reinach Aristote ou Critias ἐν τῇ Revue des études Grecques Τόμ. Δ' σ. 143 κ. ἑ.

εἰς τὴν κατάλυσιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπέρρευσαν ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας τοῦ Κριτίου καὶ παρεισήχθησαν εἰς τὴν τοῦ Ἀριστοτέλους. Ὁ δὲ Pokrosky θέλει ἔν τε τῷ ψευδοπλατωνικῷ Ἱππάρχῳ καὶ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ, ἰδίως δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ νἀποδείξῃ τὴν χρῆσιν τοῦ Κριτίου, τοῦθ' ὅπερ ὑπολαμβάνω ὁμοίως ὡς ἀπίθανον. Ἀπ' ἐναντίας δ' αἱ ἔρευναι τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως περὶ τῆς σχέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας πρὸς τὰ Πολιτικὰ καὶ περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἀτελείας τοῦ τε πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς συγγραφῆς εἶνε ἄξιαι πολλοῦ λόγου. Αἱ δὲ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου γενόμεναι παρ' αὐτοῦ παρατηρήσεις συμπίπτουσι κατὰ μέρος πρὸς τὰς τοῦ Keil, τοῦ Kaibel καὶ τοῦ von Wilamowitz. Ἐξαίρει δὲ ὁ Pokrosky τὰς πολυπληθεῖς καὶ μὴ περιοριζομένας εἰς ἁπλᾶς συμπτώσεις λέξεων συμφωνίας ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ καὶ τοῖς Πολιτικοῖς, τὴν ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν συστηματικῶν ἐκφράσεων ἐν τῇ ἐξετάσει ἐνίων φαινομένων, καὶ ἐκφέρει τὴν γνώμην, ὅτι καὶ τὸ δεύτερον μέρος ἕνεκα τῶν πολλῶν ἱστορικῶν παρενθηκῶν ἃς περιέχει εἶνε ἱστορικὴ παράστασις ἐπὶ τοσοῦτον καθ' ὅσον σκοπὸς αὐτοῦ εἶνε ἡ ἐπίδειξις τῆς προϊούσης ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον τροπῆς τοῦ ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος. Κατὰ ταῦτα ὁ Ἀριστοτέλης δὲν θέλει νὰ παράσχῃ σχηματικὴν εἰκόνα τοῦ καθεστῶτος πολιτεύματος, ἀλλ' ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσιν ἐπάγεται μόνον ὅσα παρέχουσιν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν καθολικῶν αὐτοῦ πολιτικῶν θεωριῶν· ἐντεῦθεν δὲ προέρχεται ἡ πολλάκις αὐτόχρημα ἐκ προθέσεως ἐπιδιωκομένη ἀτέλεια. Τὸ ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς θεωρίας ἐνδιαφέρον εἶνε τὸ συνέχον πρὸς ἄλληλ' ἀμφότερα τὰ μέρη, ἅτινα δὲν πρέπει νὰ διακριθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων ὡς καθ' ἑαυτὰ ὑφιστάμενα χωριστὰ πράγματα, ὡς εἰσαγωγὴ περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτεύματος καὶ παράστασις τῆς καθεστώσης πολιτείας. Καὶ τὴν ῥωσιστὶ δὲ δημοσιευθεῖσαν συγγραφὴν τοῦ Buzeskul [1]) γινώσκω μόνον ἔκ τινος περὶ αὐτῆς βι-

[1]) Buzeskul Ἡ Ἀθηναίων πολιτεία τοῦ Ἀριστοτέλους ὡς πηγὴ περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος μέχρι τέλους τοῦ ε' αἰῶνος (ῥωσιστί). Ἐν Χαρκόβῳ. 1895.

βλιοκρισίας. Ἐν τῇ συγγραφῇ ταύτῃ γίνεται μακρὸς λόγος καὶ ἐπίκρισις περὶ τῶν μέχρι τοῦ χρόνου τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς ἐκδεδομένων ἔργων περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας. Καὶ θεωρεῖ μὲν ὁ συγγραφεὺς αὐτὴν ἔργον τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀλλ' ἀποδέχεται, ὅτι παρεμορφώθη διὰ μεταγενεστέρων διασκευῶν. Ἔπειτα δὲ προβαίνει εἰς ἔρευναν περὶ τῶν πηγῶν αὐτῆς, δίκην δὲ συνεχοῦς ὑπομνηματισμοῦ εἰς τὰ πράγματ' ἀναφερομένου πραγματεύεται κατόπιν διὰ μακρῶν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους μνημονευόμενα γεγονότα τἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς πολιτείας, ἀλλὰ δὲν παρέχει συστηματικὴν παράστασιν αὐτοῦ τοῦ πολιτεύματος. Ὁ δὲ von Schöffer παρατηρεῖ ἐν τῇ ἐπικρίσει αὐτοῦ, ὀρθότατα κατ' ἐμὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἀποτετελεσμένη εἰκὼν τῶν προσολωνείων χρόνων, ἣν παρέχει ὁ Πλούταρχος, μόνον καθ' ὅσον εἶνε αὐθαιρετοτέρα ὑπερέχει τῆς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους παρεχομένης καὶ ὅτι ἐν τῷ τελευταίῳ πέρατι ἐρείδεται εἰς τὰ πορίσματα τῆς ἐρεύνης αὐτοῦ. Κατ' ἀναφορὰν δὲ πρὸς ταῦτα ὑποδεικνύει ὁ αὐτὸς λόγιος καὶ τοῦτο, εἰς τί καὶ μόνον ἠδύνατο νὰ στηρίζηται ἡ παράστασις ἐκείνη τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ διὰ τίνα λόγον δὲν ἠδυνήθη νὰ ποδῇ καθ' ὁλοκληρίαν ἐπαρκὴς καὶ τελεία· ἐν τούτῳ δὲ ὁ von Schöffer ἀφορμᾶται ἀπὸ τῆς βεβαίως μὲν ὀρθῆς, ἀλλ' ὅμως μὴ γενομένης δεκτῆς παρὰ πάντων δόξης, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἠξίωσε τὰ εἰς αὐτὸν γνωστὰ καὶ ἐλλιπῆ γεγονότα ἰδίας ἐπεξεργασίας, ὅπως δημιουργήσῃ ἐξ αὐτῶν εἰκόνα τῆς ὅλης πολιτείας.

«Ἔτι δὲ παρατηρῶ, ὅτι ἐκ προθέσεως παραλείπω ἐνταῦθα τὴν μνείαν μικροτέρων τινῶν συμβολῶν, οἷον ἐπὶ παραδείγματι τῶν συζητήσεων περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐπικρίσεως τῆς δημοκρατίας τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ καὶ ἐν τοῖς Πολιτικοῖς, εἰς ἃς ἐδόθη ἀφορμὴ ἐκ πεπλανημένης τινὸς ἑρμηνείας τοῦ Cauer.

Ὁ δὲ Hahn [1]) διὰ συγκρίσεως τῶν πλουταρχείων βίων τοῦ

[1]) V. Hahn Οἱ Βίοι τοῦ Πλουτάρχου καὶ ἡ Ἀθηναίων πολιτεία (πολωνιστί). Γυμνασιακὸν πρόγραμμα. Ἐν Λεμβέργῃ. 1896.

Θησέως, τοῦ Σόλωνος, τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀριστείδου, τοῦ Κίμωνος, τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Νικίου πρὸς τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν φθάνει εἰς τὸ πόρισμα, ὅτι ὁ Πλούταρχος δὲν ἐποιήσατο ἄμεσον χρῆσιν τῆς συγγραφῆς ταύτης, ἀλλὰ γινώσκει τινὰ μόνον τῶν ἐν αὐτῇ περιεχομένων παρ' ἄλλων συγγραφέων. Αἱ δὲ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν πλουταρχείων βίων συμφωνίαι καὶ διαφοραὶ προέρχονται ἐκ τούτου, ὅτι ὅ τε Πλούταρχος καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐπωφελήθησαν τοὺς Ἀτθιδογράφους, τούτων δὲ τὰς μαρτυρίας τοῦτο μὲν κατενόησαν κατὰ διάφορον τρόπον, τοῦτο δὲ παρέδωκαν κατὰ διάφορον διατύπωσιν. Ἀκριβῆ δὲ σύγκρισιν τῶν χωρίων ἐκείνων τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, εἰς ἃ ὑπόκειται ὡς πηγὴ ὁ Ἡρόδοτος, πρὸς τὰς μαρτυρίας τούτου τοῦ συγγραφέως παρέχει ἡ συγγραφὴ τοῦ Nordström [1], ἐν ᾗ ὁ συγγραφεὺς διακρίνει ἰδίᾳ τάς τε περὶ τὴν φράσιν μεταβολὰς ἐκεῖ ἔνθα συνέβη πραγματικὴ ἀντιγραφὴ ὡς καὶ τὰς ἐξ ἄλλων πηγῶν παραληφθείσας παρενθήκας, τέλος δὲ τὰς προσθήκας ἐκείνας, ὅσαι εἶνε συμπεράσματ' αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐξαχθέντα ἐκ τῆς ὕλης ἣν εἶχεν ὑπ' ὄψιν, καὶ πειρᾶται νὰ καθορίσῃ τὰ αἴτια τὰγαγόντα τὸν Ἀριστοτέλην εἰς παραλείψεις καὶ μεταβολὰς τῆς ἐκφράσεως. Δὲν λαμβάνεται δὲ ὑπ' ὄψιν ἐν ταύτῃ τῇ μελέτῃ ἡ σιωπηρὰ ἀντιστράτευσις τῆς Ἀθηναίων πολιτείας πρὸς τὴν παράστασιν τοῦ Ἡροδότου καὶ ἄλλων συγγραφέων. Ἔν τινι δ' ἐπιμέτρῳ ποιεῖται λόγον ὁ συγγραφεὺς περὶ τῶν μαρτυριῶν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν Πεισίστρατον καὶ τῶν παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ ἐν τῷ βίῳ Σόλωνος περὶ αὐτοῦ περισωθεισῶν εἰδήσεων, καὶ ἐξάγει τὸ πόρισμα, ὅτι ἡ συνένωσις ἐκείνη ἡροδοτείων, ἀριστοτελικῶν καὶ ἐξ ἄλλης τινὸς τρίτης πηγῆς προερχομένων εἰδήσεων ἡ παρατηρουμένη ἐν τῷ βίῳ Σόλωνος δὲν ἐπεχειρήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου, ἀλλ' εἶχεν ἤδη συντελεσθῆ ἐν τῇ κυριωτάτῃ τῶν πηγῶν αὐτοῦ, ἥτις εἶνε πιθανῶς Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ οὗτος

[1] Väino Nordström Quaestiones Aristoteleae II. Helsingfors. 1892.

ὁ ἐρευνητὴς ἔχει τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Πλούταρχος δὲν ἐποιήσατο ἄμεσον χρῆσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας.

« Σκοπήσωμεν δὲ τέλος ἐνταῦθα καὶ τὰ κατὰ τὴν μεγάλην συγγραφὴν τοῦ von Wilamowitz [1]), ἧς ὁ πρῶτος τόμος περιλαμβάνει ἀνάλυσιν τῆς ἀριστοτελικῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ πραγματεύεται ὡς εὐρύτατα τὰ κατὰ τὰς πηγάς, τὸν τρόπον τῆς ἐπεξεργασίας, τὸν σκοπὸν καὶ τὴν σημασίαν αὐτῆς.

« Καὶ τῆς μὲν χρονολογίας ἐπιλαμβανόμενος πρὸ παντὸς ἄλλου ζητήματος ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης εἶχε τελειοτάτην καὶ ἀξιόπιστον ἀναγραφὴν τῶν ἀρχόντων, ἥτις ὑπόκειται ὡς βάσις τῶν χρονολογικῶν αὐτοῦ ὑπολογισμῶν ἢ προϋποτίθεται ὡς γνωστὴ παρὰ τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ. Ἡ ἀναγραφὴ δὲ αὕτη εἶνε αὐτὴ ἐκείνη, ἧς ἐποιήσατο ἀκόμη χρῆσιν Διόδωρος ὁ Σικελιώτης καὶ Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασεύς. Ἐν τῇ ἀναγραφῇ δ' ἐκείνῃ ὡς ἐνιαυτὸς τῆς ἀρχῆς τοῦ Σόλωνος ὡρίζετο τὸ ἔτος 594—593 π. Χ., ἡ δὲ στρατεία τοῦ Ξέρξου ἐτίθετο εἰς τὸ ἔτος 480—479 π. Χ., πρὸ δὲ τοῦ Σόλωνος δὲν ἀναγράφει ὁ Ἀριστοτέλης ὡρισμένας χρονολογίας. Ἕπεται δὲ παρὰ τῷ von Wilamowitz ἡ ἐξέτασις τῶν μετὰ τὸν Σόλωνα χρονολογιῶν, ἐξέτασις περὶ τοῦ πρώτου ἱεροῦ πολέμου καὶ τῶν ἐτῶν τῆς τυραννίδος ὡς καὶ περὶ τῶν γεγονότων τοῦ πέμπτου αἰῶνος, περὶ ὧν γενήσεται καὶ πάλιν λόγος κατόπιν. Πρὸς τὰς ἀκριβεῖς δὲ ταύτας χρονολογίας εὑρίσκονται οὕτως ἀδιασπάστως συνδεδεμένα τὰ γεγονότα, περὶ ὧν ποιεῖται λόγον ὁ Ἀριστοτέλης, ὥστε συμπεραίνεται ἐκ τούτου ἀναγκαίως, ὅτι οὗτος δὲν εἶχε πρὸ αὐτοῦ μόνον ἀναγραφὴν τῶν ἀρχόντων, ἀλλὰ χρονικόν τι. Διὸ, ὅπως καθορισθῶσιν αἱ εἰδήσεις ἃς παρέλαβεν ἐξ αὐτοῦ, πρέπει νὰ διακριθῶσι καὶ ἀποδειχθῶσι τὰ παραληφθέντα ἐξ ἄλλων πηγῶν.

« Καὶ δὴ πλὴν τοῦ Ὁμήρου (ἀπόσπ. 2) καὶ τοῦ Σόλωνος πρέπει πρὸ πάντων νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὁ Ἡρόδοτος, ὁ μόνος συγγραφεὺς οὗ γίνεται ῥητὴ μνεία ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ. Ἐκπηγά-

[1]) Ulrich von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen. Ἐν Βερολίνῳ 1893. Τόμοι δύο.

ζουσι δ' ἐκ τοῦ Ἡροδότου πολλά, ἀλλὰ πάντα τὰ ἐξ αὐτοῦ δάνεια ἔχουσι συμπληρωθῆ δι' εἰδήσεων ἄλλοθεν λαμβανομένων. Ἐπιχειρῶν δὲ τὴν τοιαύτην συμπλήρωσιν δὲν παρετήρησεν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι ἡ διήγησις τοῦ Ἡροδότου, καθ' ἣν ὁ Ἰσαγόρας ἐξέβαλεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἑπτακοσίας οἰκίας ὡς ὄῆθεν μεταςχούσας τοῦ ἄγους τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν, καὶ ἡ μαρτυρία τῆς Ἀτθίδος, ἐκείνη, καθ' ἣν μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν Πεισιστρατιδῶν ἐπεχειρήθη ἐξέτασις τῶν καταλόγων τῶν πολιτῶν χάριν ἐξαιρέσεως τῶν παρεισάκτων, ἀναφέρονται εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ γεγονὸς, Διὸ εἰςήγαγεν εἰς τὴν συγγραφὴν αὐτοῦ ἀμφοτέρας τὰς διηγήσεις, ὡς εἰ προέκειτο περὶ πραγμάτων διαφόρων, τήν τε τοῦ Ἡροδότου, ἐν ᾗ ποιεῖται λόγον περὶ τοῦ Ἰσαγόρου, καὶ τὴν τῆς Ἀτθίδος, δι' ἧς θέλει νἀποδείξῃ, ὅτι εἰς τὸν Πεισίστρατον εἶχον προςχωρήσει καὶ ἄνθρωποι τῷ γένει μὴ καθαροί. Αἱ δὲ εἰς τὴν διήγησιν τοῦ Ἡροδότου γενόμεναι προσθῆκαι, περὶ ὧν γίνεται λόγος κατόπιν ἐν τῇ συγγραφῇ τοῦ von Wilamowitz, ἀποδεικνύονται μετ' ἀσφαλείας ἢ τοὐλάχιστον μετὰ πιθανότητος εἰλημμέναι ἐκ τοῦ χρονικοῦ. Πρὸς δὲ τούτοις ὁ Ἀριστοτέλης ἀνέγραψε καὶ δύο ἀττικὰ σκόλια, ἄτινα καὶ παρεισήγαγεν εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἡ παρατήρησις δὲ, ἣν προσθέτει εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἡροδότου τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὴν ἐναντίον τῶν Πεισιστρατιδῶν ἀνάμιξιν τῆς Σπάρτης, καθ' ἣν ἡ πρὸς τοὺς Ἀργείους φιλία αὐτῶν συνετέλεσεν εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν Λακώνων ὄχι ὀλιγώτερον τῶν παρορμήσεων τοῦ δελφικοῦ μαντείου, ἃς ἐξαίρει ὁ Ἡρόδοτος, δὲν εἶνε πόρισμα ἐξαχθὲν παρ' αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐξ αὐτῶν τῶν πρότερον μνημονευθέντων γεγονότων, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τὴν συμπλήρωσιν ταύτην ἠρύσθη ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς καὶ τὰς μαρτυρίας περὶ τῆς Ἀργείας γυναικὸς τοῦ Πεισιστράτου.

«Ἐν δὲ τῷ τμήματι περὶ τοῦ Σολωνος ὁ Ἀριστοτέλης προέβη εἰς διάβημα ὄχι μὲν αὐτόχρημα δυςχερὲς, ἀλλ' ὅμως μαρτυροῦν ἀσφαλῆ ἱστορικὴν κρίσιν, ποιησάμενος χρῆσιν τῶν ποιημάτων τοῦ Σόλωνος πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς ἐπιχωρίου παραδόσεως περ

τοῦ νομοθέτου καὶ ἐξεικόνισιν αὐτοῦ ὡς ἀνθρώπου καὶ πολιτευτοῦ συνῳδὰ πρὸς αὐτά. Τὸ τμῆμα δὲ τοῦτο, ἐξαιρουμένης τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους, δὲν εἶνε διατεταγμένον κατὰ πάντ' ἀψόγως, τοῦθ' ὅπερ ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ λόγου, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης εἶχε πρὸ αὐτοῦ πολλὰς παραστάσεις συμφωνούσας μὲν ὡς πρὸς τὰ πράγματα, ἀλλὰ διαφερούσας ἀλλήλων ὡς πρὸς τὴν ἐπίκρισιν αὐτῶν καὶ ὅτι πρὸς τούτοις ἐνταῦθά τε καὶ ἐν τοῖς Πολιτικοῖς ἐποιήσατο χρῆσιν καὶ συγγραφῶν μὴ ἐξιστορουσῶν ἁπλῶς τὰ γενόμενα, ἀλλ' ἐπικρινουσῶν τὸν Σόλωνα ὡς νομοθέτην. Πραγματικὰ δὲ γεγονότα ἐξευρεθέντα παρ' αὐτοῦ δι' ἰδίας ἐρεύνης οὐδαμῶς παρέχει ἐν τούτῳ τῷ τμήματι, μόνον δὲ ἡ ἐπιλογὴ τῶν γεγονότων καὶ ἡ ἐπίκρισις αὐτῶν εἶνε ἴδιον αὐτοῦ ἔργον, οὔτε δὲ αὕτη οὔτ' ἐκείνη εἶνε ἀξία ἰδιάζοντος ἐπαίνου. Τὸ δὲ κεφάλαιον περὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν μέτρων, νομισμάτων καὶ σταθμῶν ἐπακολουθεῖ οἱονεὶ παρέλκον, ἠδύνατο δὲ καλλίτερον νὰ λείψῃ καὶ περιέχει μαρτυρίας ὅλως διαστρόφους. Ὁ Ἀριστοτέλης δὲν κατενόησε τὰ λεγόμενα παρὰ τοῦ Ἀνδροτίωνος, οὐδ' ἔγνω τὴν σχέσιν τῶν φειδωνείων καὶ τῶν ἀττικῶν μέτρων, οὐ μὴν ἀλλ' οὐδ' ἐπειράθη νὰ σχηματίσῃ ἔννοιάν τινα τῶν μετρολογικῶν τούτων πραγμάτων. Κατὰ ταῦτα δὲ ἠκολούθησε καὶ ἐν τούτοις τὸν Ἀνδροτίωνα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ κατανοήσῃ αὐτόν. Ἀλλὰ τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν ἱστορίαν κατενόει ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὴν πεπλανημένην δόξαν τοῦ Ἀνδροτίωνος, καθ' ἣν ἡ σεισάχθεια εἶχεν ὑπάρξει μετατροπή τις χρεῶν, ἐπηνώρθωσε χαρακτηρίσας ὡς ἀποκοπὴν ἁπάντων τῶν ἐνυποθήκων δανείων.

«Ἐν δὲ τῇ ἐκθέσει περὶ τῆς νομοθεσίας τοῦ Σόλωνος καὶ αὐτὸ τὸ ἐξ ἔθους ἔτι ὑφισταμένου, τοῦ ὅρκου τῶν ἀρχόντων, ἐξαχθὲν συμπέρασμα περὶ εἰσαγωγῆς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Σόλωνος δὲν ἐξήχθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀλλ' οὗτος εὗρεν ἤδη αὐτὸ προϋπάρχον ἐν τῇ πηγῇ ἣν ἠκολούθησεν, ἐπειδὴ ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει παριστάνει τὸ αὐτὸ πρᾶγμα πολὺ ἀκριβέστερον. Κατὰ ταῦτα δ' ἐν τῷ πρώτῳ μέρει ἐπέτεμε διήγησιν μακροτέραν. Καὶ αὐτὰ δὲ τὰ

παράδοξα τῆς ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐκθέσεως τῶν κατὰ τὸ σολώνειον πολίτευμα, ἥτις ἄρχεται διὰ τῆς μνείας τῶν τεσσάρων τελῶν, προέρχονται ἐκ τούτου, ὅτι τὴν σύνταξιν τοῦ μέρους τούτου ἐστήριξεν εἰς παράστασιν οὐδὲν γινώσκουσαν περὶ τοῦ δρακοντείου πολιτεύματος καὶ ἀνάγουσαν καθ᾽ ὅλου τὴν ἀρχὴν ἀθηναϊκῆς πολιτείας εἰς τὸν Σόλωνα. Καὶ ἐν τούτῳ δὲ τὰ συμπεράσματα τὰ ἐξαγόμενα ἐκ τῶν ἀσμάτων τῶν τελῶν δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸν Ἀριστοτέλην, ἀλλ᾽ εἰς τὴν πηγὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐν τοῖς ἑπομένοις δὲ τἀποσπάσματα νόμων τἀναφερόμενα εἰς τοὺς ναυκράρους καὶ τοὺς κωλακρέτας παρέλαβε παρὰ τῶν Ἀτθιδογράφων. Τὰ δὲ λεγόμενα ὑπ᾽ αὐτοῦ περὶ τῆς βουλῆς τῶν τετρακοσίων εἶνε γλίσχρα· ὁποθενδήποτε δὲ μαθὼν παρέλαβεν ἔπειτα νομοθετικὰς διατάξεις περὶ τιμωρίας τῶν ἀποπειρωμένων κατάλυσιν τοῦ δήμου, ἃς καὶ κατανέμει ἐν τοῖς λεγομένοις περὶ τῶν φονέων τοῦ Κύλωνος, ἐν τῇ μνείᾳ τοῦ Ἀρείου πάγου κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν περὶ τοῦ σολωνείου πολιτεύματος καὶ τέλος μεταχειρίζεται ἄνευ τινὸς οἱουδήποτε συνδέσμου ὡς παρέμβλημα ἐν τῇ διηγήσει τῶν κατὰ τὸν Πεισίστρατον. Ἄλλως δὲ γινώσκει ἐκ φιλοσοφικῶν συζητήσεων καὶ τὸν νόμον τοῦ Σόλωνος ἐκεῖνον, καθ᾽ ὃν ἔν τινι στάσει οἱ οὐδέτεροι μένοντες ἐκηρύσσοντο ἄτιμοι, μὴ μετέχοντες τῆς πόλεως. Ἐν δὲ τῇ σαρκαστικῇ παρατηρήσει, ὅτι καὶ νῦν ἐπειδὰν ἔρηται τὸν μέλλοντα κληροῦσθαί τιν᾽ ἀρχήν, ποῖον τέλος τελεῖ, οὐδ᾽ ἂν εἷς εἴποι θητικὸν καὶ ὅτι παρὰ τῶν ταμιῶν ἀπητεῖτο ἀκόμη τὸ τίμημα πεντακοσιομεδίμνου τὸ καθωρισμένον ἐπὶ Σόλωνος, ἀριστοτελικὸς εἶνε μόνον ὁ σαρκασμός, ἡ δὲ γλωσσικὴ διατύπωσις καὶ ἡ παρατήρησις τῶν γεγονότων, τοὐλάχιστον δὲ τὸ τελευταῖον τοῦτο δὲν εἶνε ἀριστοτελικά. Σχεδὸν μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παρ᾽ αὐτοῦ εὑρεθέντων παρὰ τοῖς Ἀτθιδογράφοις ἐγεννήθη ἡ βραχεῖα ἐκείνη, λίαν ἀνομοιομόρφως ἐπεξειργασμένη σκιαγραφία περὶ τοῦ Σόλωνος. Καὶ αὐτῶν μὲν τῶν καθ᾽ ἕκαστον τῆς ἀμνηστηθείσης ἤδη νομοθεσίας οὐδαμῶς εἶχετο ὁ φιλόσοφος, μόνον δ᾽ αὐτὸς

ὁ Σόλων ἐν τῷ συνόλῳ ἐνδιαφέρει αὐτὸν, καὶ αὐτοῦ τὴν εἰκόνα ἐπιδεικνύει φανῶς καὶ ἐναργῶς διὰ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ.

« Ὁμοίως δ' ἔχουσι καὶ τὰ κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν προσολωνείων χρόνων. Τὰ πράγματα ἔχουσι ληφθῆ ἐξ ἀρχαιοτέρων παραστάσεων, καὶ ἐν τῇ περιληπτικῇ δὲ ἀφηγήσει τῶν κατὰ τὸ δρακόντειον πολίτευμα ἐποιήσατο ὁ Ἀριστοτέλης χρῆσιν ἀρχαιοτέρων ἐρευνῶν καὶ τῶν ὁρισμάτων τῶν προκατόχων αὐτοῦ, τοῦθ' ὅπερ διαγινώσκομεν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ ἀπαντωμένων ἐπαναλήψεων. Καὶ αἱ διηγήσεις δὲ περὶ τῶν μυθικῶν χρόνων προέρχονται ἐκ τῆς Ἀτθίδος· τὸ δὲ πρόβλημα ὅπερ ἠδύνατο ἀκόμη ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ νὰ λύσῃ ὁ Ἀριστοτέλης, ποριζόμενος εἰκόνα τῆς σολωνείου νομοθεσίας, δὲν ἔλυσεν· ἓν δὲ καὶ μόνον θέλει νὰ ἐπιδείξῃ, τοῦτο δὲ πράγματι καὶ ἐξαίρει σαφῶς, τὴν οἰκονομικὴν δυσπραγίαν καὶ τὰ αἴτια αὐτῆς.

« Τὸ δὲ κεφάλαιον ἐν ᾧ πραγματεύεται τὴν νομοθεσίαν τοῦ Δράκοντος εἶνε τεμάχιον ξένον πρὸς τὴν ἀλληλουχίαν τοῦ ὅλου, φέρον ἀρχειακὸν χαρακτῆρα καὶ κακῶς προσηρμοσμένον πρὸς τὰ λοιπά. Τὴν δὲ ἀπὸ τοῦ χρονικοῦ λείπουσαν ταύτην ἔκθεσιν, ἣν αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἔφθη ἔναγχος μαθών, ἐπειδὴ ἦτο ἄγνωστος εἰς αὐτὸν, ὅτε συνέτασσε τὸ τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ δευτέρου βιβλίου τῶν Πολιτικῶν, ἀνεκοίνωσεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ὡς τι τυχαῖον εὕρημα, ὅπερ δικαίως ἠξίου προσοχῆς.

« Καὶ τὰς κρίσεις δὲ περὶ τῶν δημοτικωτάτων τοῦ σολωνείου πολιτεύματος δὲν διετύπωσε τὸ πρῶτον ὁ Ἀριστοτέλης, μόνον δὲ τὸ κορύφωμα τῆς κρίσεως, καθ' ὃ κύριος ὢν ὁ δῆμος τῆς ψήφου, κύριος γίγνεται τῆς πολιτείας, εἶνε ἴδιον αὐτοῦ κτῆμα, ἄλλως δὲ καὶ ἐν τούτοις συντάσσει ξένας κρίσεις. Ἡ δ' ἐπίθεσις αὐτοῦ πρὸς τὰς διαβολὰς τοῦ Σόλωνος ἀπευθύνεται ἐναντίον πολιτικῶν συγγραφῶν προελθουσῶν ἐκ τῶν περὶ τοὺς τριάκοντα, ὁμοίως δὲ λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὰ ἐναντία ἐπιχειρήματα δι' ὧν οἱ δημοκρατικοὶ ἀντίπαλοι τῶν τριάκοντα καὶ ὑπέρμαχοι τοῦ Σόλωνος εἶχον πειραθῆ νὰ δικαιολογήσωσιν αὐτόν.

« Ἕπεται δὲ παρὰ τῷ von Wilamowitz ἡ ἐξέτασις τῆς κρίσεως περὶ τοῦ Σόλωνος ἐν τῷ τελευταίῳ κεφαλαίῳ τοῦ δευτέρου βιβλίου τῶν Πολιτικῶν. Καὶ δὴ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Susemihl [1]), ἰσχυριζόμενον, ὅτι τὸ περὶ τοῦ Σόλωνος πραγματευόμενον μέρος τῶν Πολιτικῶν (II, 12) δέον νὰ θετηθῇ, ὁ von Wilamowitz ὑπεστήριξε τὴν γνησιότητ' αὐτοῦ πλὴν ὀλίγων μόνον στίχων (σ. 1274^{b}, 9-15). Καὶ οἱ μὲν κατήγοροι τοῦ Σόλωνος, πρὸς οὓς ἀντεπεξέρχεται ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Πολιτικοῖς καὶ τῇ Πολιτείᾳ, εἶνε οἱ αὐτοὶ ἄνθρωποι, οἱ δὲ ὑπέρμαχοι αὐτοῦ εἶνε ἄλλοι. Ἐν μὲν τοῖς Πολιτικοῖς εἶνε λίαν συνετοὶ θεωρητικοὶ ἄνδρες, καθ' ὧν ἀντιστρατεύεται, ἐν δὲ τῇ Πολιτείᾳ πεπεισμένοι θιασῶται τῆς δημοκρατίας. Ἀλλ' εἶνε λίαν πιθανόν, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τῶν ὀλιγαρχικῶν ἐναντίον τοῦ Σόλωνος ἐπιθέσεων πολλὰς ἐγίνωσκε μόνον ἐμμέσως διὰ τῆς ἀνασκευῆς αὐτῶν ἐν ταῖς Ἀθίσιν, ὧν μάλιστα ἐποιήσατο χρῆσιν.

« Τὸ δ' ἑπόμενον μέρος περὶ τοῦ πολιτεύματος τοῦ Δράκοντος συμπληρόνει τὰς προτέρας παραστάσεις διὰ τῆς γνώμης, ὅτι τὸ περὶ τοῦ Δράκοντος παρέμβλημα εἰς τὴν ἐκ τῶν Ἀθίδων ἠντλημένην ἔκθεσιν τοῦ Ἀριστοτέλους παρελήφθη ἐκ συγγραφῆς ὁρμωμένης ἐκ τῶν περιστοιχιζόντων τοὺς ὀλιγαρχικοὺς τοῦ 411 π. Χ.

« Ἐπακολουθεῖ δ' ἔρευνα περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐκ τοῦ Θουκυδίδου παραληφθέντων. Καὶ ἡ ἔκθεσις αὐτοῦ περὶ τῆς ὀλιγαρχίας τῶν τετρακοσίων ἐπανορθόνει τὴν τοῦ Θουκυδίδου ἐν πολλοῖς, δὲν παρέχει δὲ μόνον διαφόρους μαρτυρίας περὶ τῶν καθ' ἕκαστον, ἀλλὰ διακρίνεται αὐτῆς καὶ διὰ τῆς ἐξάρσεως καὶ ἐπικρίσεως τῶν ἐξεχόντων ἀνδρῶν. Οὐχ ἧττον καὶ ἐν τούτῳ τῷ μέρει ὁ Ἀριστοτέλης ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ Θουκυδίδου, τινὰ δὲ παρέλαβεν ἐκ τοῦ χρονικοῦ. Ἡ δὲ πολιτικὴ γνώμη, ἣν ἐξέφρασεν ὁ Ἀριστοτέλης, δὲν ἐξηνέχθη ὑπ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλὰ τὸ σκόπιμον ἁπασῶν τῶν ἀπὸ τοῦ Θουκυδίδου παραλλαγῶν ὑποδεικνύει μᾶλ-

[1]) Susemihl Quaestiones Aristoteleae ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς τῶν μαθημάτων τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Greifswald τῶν ἐτῶν 1892 - 1894.

λον ὡς πηγὴν τοῦ Ἀριστοτέλους σύγχρονόν τινα τῷ Θουκυδίδῃ, ἀνήκοντα εἰς τὴν φατρίαν τοῦ Θηραμένους καὶ Ἀριστοκράτους. Ὁ συγγραφεὺς δ' οὗτος, ὃν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Ἀριστοτέλης, εἶχεν ἤδη ἐπωφεληθῆ τὰ ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ ἀνακοινούμενα ψηφίσματα, οὐδ' ἐξήγαγεν αὐτὰ ἐκ τοῦ Μητρῴου πρῶτος ὁ Ἀριστοτέλης. Χρῆσις δὲ καὶ ἠκριβολογημένη ἐπανόρθωσις τοῦ Θουκυδίδου παρατηρεῖται καὶ ἐν τῷ μέρει περὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν, ἀλλ' αἱ ἔρευναι, ἐφ' ὧν ἐρειδόμενος ὁ Ἀριστοτέλης ἐπανορθόνει αὐτὸν, καὶ τὸ ὅλον σύμφυρμα λεπτομερεστάτων, εἰς τὸ Ἄργος ἀναφερομένων εἰδήσεων ἀπορρέει ἐκ τῆς Ἀτθίδος. Ἡ δὲ παρηλλαγμένη περὶ τῆς τυραννίδος κρίσις, ἣν ἀναγινώσκομεν παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, εἶχε διαχαραχθῆ ἐν τῇ πλατωνικῇ σχολῇ, καθ' ἃ δεικνύει ὁ ψευδοπλατωνικὸς Ἵππαρχος, καὶ κατὰ ταῦτα ἢ εἶχεν ἐπιδράσει ἀσυνειδήτως ἐπὶ τὸν Ἀριστοτέλην ἢ ἴσως εἶχε γείνει καὶ αὐτὴ ἤδη δεκτὴ ἐν τῇ Ἀτθίδι· ὁπωσδήποτε δὲ δὲν προέρχεται ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐπειδὴ ταύτην τὴν κρίσιν ἐκφέρων ἐπαναλαμβάνει πράγματα ἤδη ὑπ' ἄλλων εἰρημένα.

« Ἐν δὲ τῇ ἐκθέσει τῆς ἱστορίας τοῦ πέμπτου αἰῶνος βραχὺ μὲν χωρίον περὶ τῆς ὀλιγαρχίας τῶν τετρακοσίων ἀπορρέει ἐκ τοῦ Θουκυδίδου, τὰ δὲ πλεῖστα ἐλήφθησαν ἐκ φατριαστικῆς συγγραφῆς γραφείσης παρά τινος ὀλιγαρχικοῦ. Πλὴν δὲ τῶν χρονολογιῶν ἐκ τῆς Ἀτθίδος προέρχονται μόνον ὀλίγισται μικραὶ φράσεις· καὶ περὶ μὲν τῶν χρόνων ἀπὸ τοῦ 450 μέχρι τοῦ 411 π. Χ. ὁ Ἀριστοτέλης παρέχει κρίσεις ἀντὶ τῶν πραγμάτων, τὴν δὲ ἱστορίαν τοῦ 404 — 403 π. Χ. ἀπ' ἐναντίας διηγεῖται ἐπιμελῶς.

« Μόνον δὲ τὸ βραχὺ τοῦτο μέρος, ἡ ἱστορία ἑνὸς ἔτους ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ, εἶνε πράγματι ἱστορικὴ διήγησις, καὶ μόνον ἐν αὐτῷ ὁ Ἀριστοτέλης ἔχει τὴν ἀξίαν αὐθυποστάτου μάρτυρος πρὸς τῷ Ξενοφῶντι, τῷ Λυσίᾳ, τῷ Διοδώρῳ καὶ τῷ Πλουτάρχῳ. Ἀλλ' ὅμως καὶ εἰς ταύτην τὴν ἔκθεσιν οὔτε ψηφίσματα τοῦ δήμου καὶ συνθῆκαι ὑπόκεινται, ἐπειδὴ τὸ ἓν καὶ μόνον αὐτολεξεὶ ἀνακοινούμενον [τὸ περὶ τῶν διαλύσεων ἐπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος]

ἦτο πολυθρύλητον δημόσιον ψήφισμα, ὅπερ ἠδύνατο κατὰ πολλοὺς τρόπους νὰ περιέλθῃ εἰς γνῶσιν τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀλλ' οὐδ' ἡ Ἀτθὶς, ἐπειδὴ ἐν τούτῳ τῷ μέρει παραμελεῖται ἡ ἀκριβὴς χρονολόγησις τῶν γεγονότων. Τούτου δὲ τοῦ ἑνὸς ἔτους τὰ γεγονότα ὁ Ἀριστοτέλης ἀφηγήθη ἐξ ἑαυτοῦ, οὐδ' ὑπῆρχε τοῦ χρόνου τούτου ἱστοριογράφος ἀναμφισβήτητον ἔχον ἀξίωμα καὶ κῦρος, ὃν νὰ δυνηθῇ νὰ ἐπωφεληθῇ καὶ ἐπανορθώσῃ· διὰ τοῦτο δ' ἐν τούτῳ τῷ μέρει δὲν ποιεῖται μνείαν παραλλασσουσῶν μαρτυριῶν. Καὶ εἶχε μὲν ἀφηγηθῇ τὰ γεγονότα ταῦτα ὁ Ἀνδροτίων ἐν λεπτομερείᾳ, ἀλλ' οὐχ ἧττον ὡς πρὸς τὸ βραχὺ τοῦτο χρονικὸν διάστημα ὁ Ἀριστοτέλης δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀληθινὸς ἱστορικός.

« Ἐξ ἑτέρου δὲ ἀπὸ τοῦ χρονικοῦ ἀπέρρευσεν ἡ διήγησις ἀπὸ τοῦ Κλεισθένους μέχρι τῶν περσικῶν πολέμων, πρὸς δὲ τούτοις τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο, ἐν ᾧ γίνεται μνεία τριῶν νόμων ἐκ τῆς πεντηκονταετίας, τοῦ ἐκ ζευγιτῶν προκρίνεσθαι τοὺς κληρωσομένους τῶν ἐννέα ἀρχόντων, τῆς ἐπὶ Λυσικράτους ἄρχοντος καὶ πάλιν εἰσηγήσει τοῦ Περικλέους καταστάσεως τῶν κατὰ δήμους δικαστῶν καὶ τῆς, Περικλέους εἰπόντος, γενομένης ἀποφάσεως μὴ μετέχειν τῆς πόλεως, ὃς ἂν μὴ ἐξ ἀμφοῖν ἀστοῖν ἢ γεγονώς. Πάντα δὲ τὰ λοιπά, τά τε πρότερα καὶ τὰ ὕστερα, εἶνε ἀδολεσχίαι περὶ τῶν δημαγωγῶν τοῦ πέμπτου αἰῶνος, εἰς αὐτὰς δὲ περιορίζεται ὁ Ἀριστοτέλης ἀντὶ πάσης ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις. Ἀλλ' ἡ ἀδολεσχία δὲν προέρχεται ἐξ αὐτοῦ, ἡ ἄδικος ἐκείνη καὶ ἐκ προκαταλήψεως κρίσις ἐπεβλήθη εἰς αὐτὸν ἔξωθεν, καθ' ἃ καὶ τὰ ἐν τῇ ἀλληλουχίᾳ ἐκείνῃ ἐκφερόμενα. Ἐξαιρουμένων δέ τινων χωρίων, ἐφ' ἃ ἐπέδρασεν ἴσως κρισίμως παράδοσις τῆς πλατωνικῆς σχολῆς, ἀποδεικνύεται, ὅτι αἱ κρίσεις, ἃς ἐκφέρει ὁ Ἀριστοτέλης, δὲν ἀπορρέουσιν ἐξ αὐτοῦ ἐκείνου, ἀλλ' ἐξ ἀνδρῶν πολλῷ μᾶλλον ἐγγυτέρων εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Κίμωνος, τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀριστείδου καὶ τοῦ Περικλέους, παρ' οἷς ἄρα τὸ μῖσος καὶ ἡ ἀδικία εἶνε πολὺ μᾶλλον συγγνωστὰ ἢ παρ' αὐτῷ. Τὸ στρατήγημα τοῦ

Θεμιστοκλέους τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν κατάλυσιν τοῦ Ἀρείου Πάγου εἶχε παραδοθῆ εἰς αὐτὸν ἄνευ χρονολογίας, αὐτὸς δὲ εἶδεν ἐν τῷ χρονικῷ πότ' ἐψηφίσθησαν οἱ νόμοι τοῦ Ἐφιάλτου, καὶ διὰ τοῦτο ἀνέγραψε τὸ ἀνέκδοτον ὡς συμβὰν ἐπὶ Κόνωνος ἄρχοντος, τοῦθ' ὅπερ πράξας συνέχυσεν αὐτό. Ἡ δὲ ὑπ' αὐτοῦ ἔκθεσις τῶν κατὰ τὸν Ἀριστείδην οὐ μόνον διαπνέεται ὑπὸ ἀπεχθείας καὶ δυσμενείας πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' εἶνε καὶ ἐπίβουλος, ἄνευ δέ τινος ἐξελέγξεως ἀπεδέχθη ἁπάσας τὰς ἐναντίον τοῦ ἀνδρὸς διαβολάς. Αἱ κρίσεις δὲ αὗται περὶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τοῦ πέμπτου αἰῶνος ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς αὐτῆς ὀλιγαρχικῆς φατριαστικῆς συγγραφῆς, ἐν ᾗ περιείχοντο αἱ περὶ τοῦ Σόλωνος διαβολαὶ αἱ ἀποκρουόμεναι ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐν ᾗ πρὸς τοῖς ἄλλοις εὑρίσκετο ἡ παράστασις τοῦ δρακοντείου πολιτεύματος, ἣν παρενέθηκεν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἀτθίδος καὶ ἐξ ἧς παρέλαβε τεμάχιον τῆς διηγήσεως περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν τριάκοντα, ἐν ᾗ περιελαμβάνοντο αἱ μαρτυρίαι περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν τετρακοσίων. Ἐν ἅπασι δὲ τούτοις τοῖς μέρεσι τοῖς συναποτελοῦσι τὸ ἔργον αὐτοῦ τὰ πάντα συμφωνοῦσιν ἐπὶ τοσοῦτον πρὸς ἄλληλα, ὥστε ὁ von Wilamowitz ἄγεται ἀναγκαίως εἰς τὴν ἀποδοχὴν μιᾶς καὶ μόνης συγγραφῆς ὡς πηγῆς ἁπάντων τούτων τῶν τεμαχίων. Συγγραφέα δ' αὐτῆς ὑπολαμβάνει τὸν Θηραμένην, καὶ θεωρεῖ ταύτην ἐκδοθεῖσαν ἐν ἔτει 404—403 π. Χ. δίκην συμβουλευτικοῦ τινος λόγου περιλαμβάνοντος τὸ πρόγραμμα τῶν μεμετρημένων ἐν τοῖς τριάκοντα. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ λόγου καὶ ὄχι τυχὸν ἐκ χρήσεως τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ Ξενοφῶντος προέρχεται ἡ συμφωνία μεταξὺ τοῦ κεφ. 36, 2 τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ τῶν Ἑλληνικῶν (II, 3, 19 [1]). Τὰς δὲ κρίσεις ἃς νῦν ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ περὶ τῶν πολιτευτῶν τοῦ πέμπτου αἰῶνος δὲν ἐσχημάτισε πρῶτος

[1]) Περὶ τῆς σχέσεως τοῦ Ἀριστοτέλους πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ τοῦ Ξενοφῶντος πρβλ. πρὸς τούτοις καὶ G. Busolt ἐν τῷ Hermes Τόμ. XXXIII [1898] σ. 71 κ. ἑ., ὅστις ὀρθῶς καθιστᾷ καὶ πάλιν πιστευτὴν τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὰ Ἑλληνικὰ καὶ ὄχι μόνον τὴν ἔκφρασιν τοῦ Θηραμένους.

ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλ' εἶχεν ἤδη οὕτω κρίνει τὰ κατ' αὐτοὺς ὁ Θηραμένης, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως ἦτο δυσμενεστέρα ἡ περὶ αὐτῶν κρίσις αὐτοῦ, ἐπειδὴ εἶνε πιθανόν, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἐκόλασε καί τινα τῶν παρ' αὐτῷ.

« Ὅπως δὲ κατανοήσωμεν τὴν ἀνακολουθίαν τὴν ἐγκειμένην εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης περὶ μὲν τοῦ Σόλωνος ἀντεπεξῆλθε πρὸς τὸν Θηραμένην, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἔχεται τῶν γνωμῶν αὐτοῦ, δέον νἀποδεχθῶμεν, ὅτι ἐμίσει τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων καὶ δὲν κατενόησε τὴν πολιτικὴν ἐνέργειαν τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα. Θέλων δὲ ὁ von Wilamowitz νὰ συσχετίσῃ τὴν συγγραφὴν τοῦ Θηραμένους πρὸς ἄλλα ὁμογενῆ ἔργα, πραγματεύεται ἔπειτα τὰ κατὰ τὰ πολιτικὰ συγγράμματα τὰ γραφέντα ἐν Ἀθήναις. Τὸ τοιοῦτον δὲ εἶδος τῆς γραμματείας, τῆς ἀναφερομένης εἴς τε θεωρητικὰς περὶ πολιτείας γνώσεις καὶ πρακτικοὺς πολιτικοὺς σκοπούς, ἄρχεται ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους· εἰς αὐτὴν δὲ ἀνήκουσι τά τ' ἔργα Στησιμβρότου τοῦ Θασίου καὶ ἡ ψευδοξενοφώντειος Ἀθηναίων πολιτεία ὡς καὶ οἱ λεγόμενοι λόγοι τοῦ Ἀνδοκίδου καὶ τοῦ Ἀντιφῶντος, ὁ Ἐπιτάφιος τοῦ Γοργίου, ὁ Συμβουλευτικὸς τοῦ Θρασυμάχου, ἡ Περὶ Ὁμονοίας συγγραφὴ τοῦ σοφιστοῦ Ἀντιφῶντος, τὰ ἔργα τοῦ Κριτίου καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Πανηγυρικὸς τοῦ Ἰσοκράτους [1].

« Κατόπιν δὲ ὁ von Wilamowitz μεταβαίνει εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ δευτέρου μέρους τῆς Ἀθηναίων πολιτείας. Πόρισμα δ' αὐτῆς εἶνε, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἐν αὐτῷ οὐδὲν ἄλλο παρέχει πλὴν ἐπαναλήψεως ξένων ἔργων. Καὶ ἐπιτέμνει μὲν αὐτὰ μεγάλως καὶ ἀνομοιομόρφως, προσθέτει δ' ἐνιαχοῦ ἰδίας διαφωτίσεις, μάλιστα δὲ πολλάκις λανθανούσας ἀνασκευὰς τῶν προγενεστέρων, παντα-χοῦ δ' ἐφρόντισε νὰ ἐπιθεωρήσῃ αὐτὰ ἐν ἀνασκοπῇ πρὸς τὸ ἐνεστώς. Καὶ τοῦτο δὲ τὸ μέρος οὕτως ἐπεξεργαζόμενος ἢ ἐκ τῆς Ἀτθίδος παρέλαβε πολλὰ ἢ ἐπωφελήθη τινὰ τῶν συλλογῶν ἐκείνων νόμων, ὧν ἀντίγραφα ἐφέροντο ἀναμφιλέκτως ἐν Ἀθήναις πρὸς

[1] [Ἴδε καὶ ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 318 κ. ἑ.].

ὀδηγίαν τῶν ἀρχόντων ἢ ὡς βοηθήματα πρὸς χρῆσιν τῶν λογογράφων. Ἐν δὲ τῷ τμήματι τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ τῷ φέροντι τὴν ἐπιγραφὴν Ἡ Ἀτθὶς [1]) ἀποδεικνύει ὁ von Wilamowitz, ὅτι ἡ Ἀτθὶς, ἧς ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Ἀριστοτέλης, δὲν δύναται νὰ εἶνε ἡ τοῦ Ἑλλανίκου, ἀλλ' ὅτι τὰ παρ' αὐτοῦ μελετηθέντα βιβλία ἀνήκουσιν εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους, ἐξ ὧν γινώσκονται τὰ ὀνόματα τοῦ Κλειδήμου, τοῦ Μελανθίου, τοῦ Φανοδήμου καὶ τοῦ Ἀνδροτίωνος ὡς Ἀτθιδογράφων· ἐκ τίνος δ' αὐτῶν ἤντλησεν ὁ Ἀριστοτέλης δὲν δύναται ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ὁρισθῇ.

« Τοῦτο εἶνε τὸ πόρισμα τῆς ἀναλύσεως τῶν πηγῶν, δι' ἧς, καθ' ἃ αὐτὸς ὁ von Wilamowitz λέγει, κατεδείχθη, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης δὲν ὑπῆρξεν ἱστορικὸς καὶ ὅτι μόνον περισυλλογὴν εἰδήσεων παρέσχεν. Ἀλλ' ὅμως θὰ ἦτο πλάνη νὰ περιορισθῶμεν εἰς ταύτην τὴν κρίσιν, ἐπειδὴ ἡ ἀνάλυσις τῶν πηγῶν δὲν καταρρίπτει μέγα μέρος τῆς δόξης τοῦ συγγραφέως. Τὸ βιβλίον ἐπιδιώκει σκοπόν τινα καὶ τυγχάνει αὐτοῦ. Πρόθεσις αὐτοῦ εἶνε νὰ γεννήσῃ ἐν τῷ ἀναγνώστῃ κρίσιν τινὰ περὶ τοῦ πολιτεύματος ὅπερ περιγράφει πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς καθολικῆς ἀναπτύξεως τῆς πολιτικῆς κρίσεως. Ὁ συγγραφεὺς δὲν ἀποσκοπεῖ εἰς ἱστορικὴν διδασκαλίαν, ἀπ' ἐναντίας δὲ προϋποθέτει, ὅτι ὁ ἀναγνώστης ἔχει ἤδη γνῶσιν τῶν κατὰ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν. Οὐδὲ δογματικὴ δὲ συγγραφὴ περὶ τοῦ πολιτεύματος εἶνε ἡ Ἀθηναίων πολιτεία, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν προϋποθέτει γνώσεις· ἡ δὲ πολιτικὴ κρίσις, ἧς ἡ ἐν τῷ ἀναγνώστῃ ἀνάπτυξις σκοπεῖται, οὐδαμοῦ διατυποῦται, καὶ ὅμως ἕκαστος γινώσκει μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς συγγραφῆς ταύτης τίνα ἰδέαν ὀφείλει νὰ ἔχῃ περὶ τοῦ πολιτεύματος τῶν Ἀθηνῶν συνῳδὰ πρὸς τὴν περὶ αὐτοῦ γνώμην τοῦ Ἀριστοτέλους. Διὰ δὲ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου τούτου ὁ Ἀριστοτέλης παρέστη ὡς πολιτικὸς διδάσκαλος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ νέον ὅπερ διδάσκει ἡμᾶς.

[1]) Ulrich von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 260 κ. ἑ.

«Ἀλλὰ πρέπει ὅμως, καθ' ἃ λέγει παρακατιὼν ὁ von Wilamowitz, νὰ διαστείλωμεν δύο τινά, τὴν πολιτείαν καὶ ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀπότυπον αὐτῆς. Γεννᾶται δ' ἐντεῦθεν ἡ ὑποχρέωσις τῆς ἐξετάσεως τῶν κατ' αὐτὸν τὸν Ἀριστοτέλην καθ' ὅσον ταῦτα ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν. Διὸ ἔπεται ἔκθεσις τῶν κατὰ τὸ γένος, τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὰς τύχας τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ παράστασις τῶν κατὰ τὰς Ἀθήνας ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ. Ἐν τῇ παραστάσει δὲ ταύτῃ ἔγκειται ἡ κλεῖς τῆς τε κατανοήσεως τῶν περὶ τῆς πολιτείας θεωριῶν αὐτοῦ καθ' ὅλου καὶ τῆς πολιτικῆς ἀπόψεως, ἀφ' ἧς ἐπισκοπεῖ τὰ πράγματα ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ καὶ ἣν θέλει νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸν ἀναγνώστην.

«Ὁ Ἀριστοτέλης, ὅστις δὲν εἶχεν αὐτὸς πατρίδ' ἀξίαν τούτου τοῦ ὀνόματος καὶ δὲν ἐνεφορεῖτο πολιτικῆς πείρας δυναμένης νἀναπληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ἐστερεῖτο πάσης συναισθήσεως τοῦ μεγαλείου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Διὸ ἀρκεῖ αὐτῷ Ἑλλὰς μικρῶν πόλεων, ὧν οὐδεμία δεσπόζει τῆς ἄλλης, ἐν αἷς πάσαις ὑπὸ τοὺς πολιτειακοὺς ἐκείνους τύπους οὓς αὐτὸς ἐκεῖνος ὀνομάζει πολιτείαν ἁπλῶς, πραγματοῦται κατὰ τὸ δυνατὸν τὸ ἰδεῶδες τοῦ εὖ ζῆν. Ἡ δ' Ἑλλὰς αὕτη εἶνε οὐδαμινή τις ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀθηναϊκὴν ἀρχὴν καὶ πρὸς τὸ βασίλειον Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Καὶ αἱ μὲν πολιτεῖαι, οἷαι ὑφίσταντο, ἐξεταζόμεναι παρ' αὐτοῦ ἀπεδοκιμάζοντο, οἱ δὲ πολιτευταὶ οἱ δημιουργήσαντες αὐτὰς ὑπελαμβάνοντο ἔτι μᾶλλον ἀπόβλητοι· διὸ τὸ μέγα παρελθὸν τῶν Ἀθηνῶν οὐδὲ κἂν θερμῆς ὑστεροφημίας ἀξιοῦται παρ' αὐτοῦ. Τὰ δ' αἴτια τῆς πλάνης ταύτης τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἡ εὐτελὴς αὐτοῦ γνώμη περὶ τῆς πολιτείας, εἰ καὶ αἱ Ἀθῆναι τὸν πέμπτον αἰῶνα εἶχον ἐπιδιώξει πρόγραμμα πολὺ εὐρύτερον, εἰ καὶ ὑπ' αὐτοὺς αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς μεγαλειότατα εἶχον ἐπιτελεσθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐγκρύπτονται εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης δὲν ἦτο νομομαθής, ὅτι δὲν ἐγίνωσκε τὴν ἔννοιαν τοῦ δημοσίου δικαίου, ὅτι δὲν ἀντελαμβάνετο τοῦ πολιτειακοῦ τύπου

τῆς συμπολιτείας πόλεων συμμαχίδων ἢ τῆς ἡγεμονίας. Διὸ στερεῖται πάσης ἀντιλήψεως καὶ περὶ τῆς ὀργανικῆς διατάξεως τῶν κατὰ τὴν ἀθηναϊκὴν πολιτείαν, δὲν κατώρθωσε δὲ νὰ ἐννοήσῃ τὸν ἀντιπροσωπευτικὸν χαρακτῆρα τῶν ἀρχόντων ἐν τῇ Ἀττικῇ, καὶ γινώσκει μόνον ὡς λειτουργίας αὐτῶν πάρεργά τινα καὶ ἐπεισοδιακά· διὰ βραχέων δ' εἰπεῖν ὁ Ἀριστοτέλης ἀντιλαμβάνεται τῆς πολιτείας ὥς τινος ἐράνου, οἷα ἦτο ἡ ἑταιρεία, ἧς ἐν μέσῳ εἶχεν αὐτὸς ζήσει, οἷα ἐκείνη ἣν αὐτὸς εἶχεν ἱδρύσει. Διὸ ἵσταται ὁ Ἀριστοτέλης μέγας μὲν, ἀλλὰ ψυχρὸς καὶ ἕνεκεν ὑπερβολῆς συνέσεως πλανώμενος καὶ ἄδικος πρὸς ἀμφότερα τὰ διαμαχόμενα μέρη, μὴ διασαλευόμενος μὲν ὑπὸ τῆς ὁρμῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου, οὗ ἀποδοκιμάζει τὰ σχέδια περὶ ἱδρύσεως ἀρχῆς παγκοσμίου, μὴ διασαλευόμενος δὲ μηδὲ ὑπὸ τοῦ θορύβου τοῦ πλήθους ἐν Ἀθήναις.

« Οὐδὲν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἀπέβη ποτὲ καταθύμιον αὐτῷ, τὸ δ' ἐθνικὸν αὐτοῦ αἴσθημα οὐδεμίαν ἔχει πολιτικὴν ὑπόστασιν, ἐκδηλοῦται δὲ μόνον ὡς φυλετικὴ ὑπερφροσύνη πρὸς τοὺς βαρβάρους· ἐν δὲ ταῖς πολιτικαῖς αὐτοῦ παρατηρήσεσι δὲν παρίσταται πρὸ αὐτοῦ ὡς ἰδεῶδες τὸ μεγαλεῖον, ἡ ἑνότης καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς πατρίδος, ἧς ἡ φιλοπατρία εἶνε ξένη εἰς αὐτόν. Διὸ πρὸς πάσας τὰς ἑνωτικὰς προσπαθείας ἠδυνήθη μόνον μῖσος νὰ αἰσθανθῇ, εἶχε δὲ τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἱστορία κατεδίκασε τὴν ἐξ Ἀθηνῶν ὁρμηθεῖσαν ἀπόπειραν τοιαύτης ἑνώσεως καὶ παρέβλεπεν, ὅτι πρὸ τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ ὀφθαλμῶν συνετελεῖτο τὸ ἔργον οὗ εἶχον κατάρξει οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ πέμπτου αἰῶνος.

« Κατὰ ταῦτα ἡ εὕρεσις τῆς Ἀθηναίων πολιτείας διδάσκει πρὸ πάντων, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης δὲν ὑπῆρξεν ἱστοριοδίφης, ἀπ' ἐναντίας δὲ διεγνώσθη ἡ πολὺ μεγαλειτέρα σημασία τῆς Ἀτθίδος καὶ τῆς ἐπιχωρίου παραδόσεως. Τὰ δὲ καθ' ἑαυτὰ νέα τὰ περιλαμβανόμενα ἐν τῇ Πολιτείᾳ δὲν ἀποτελοῦσι τὴν πραγματικὴν αὐτῆς ἀξίαν, ὁ δὲ Ἀνδροτίων καὶ ὁ Φιλόχορος θὰ παρεῖχον πολὺ περισσότερα καὶ θὰ καθίστανον περιττὸν τὸν Ἀριστοτέλην ὡς πηγήν. Τὰ δὲ παρὰ τοῖς γραμματικοῖς περισωζόμενα χωρία περὶ τῶν

παρ' Ἀθηναίοις ἀρχόντων κατέστησαν τὸ ἐξῆς περιττά, καὶ ὁριστικῶς ἐξέλιπον πολλαὶ πλάναι. Ὁ δὲ ἀποπειρώμενος νὰ καταγράψῃ ἰδίαν εἰκόνα τῆς ἱστορίας τοῦ ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος κατ' ἀντίθεσιν μὲν πρὸς τὸν Ἀριστοτέλην, ἀλλ' ἐρειδόμενος εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ γραφεῖσαν Ἀθηναίων πολιτείαν θὰ συνίδῃ, ὅτι ἀπολύτως χρεωστοῦμεν εἰς αὐτὸν πολλὰ τὰ νέα.

«Ἐν τοῖς προλεχθεῖσιν ἐξῆρα κατὰ τὸ δυνατὸν ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ συνηνωμένων ἐρευνῶν τὰ χωρία ἐκεῖνα ἐξ ὧν διαγινώσκεται ἡ γνώμη τοῦ von Wilamowitz περὶ τῆς γενέσεως καὶ σημασίας τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, περὶ τῶν πηγῶν αὐτῆς καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους χρήσεως αὐτῶν. Συνοψίζω δ' ἐν τοῖς ἑξῆς ταῦτα, παραλείπων τὰ γραπτὰ ἐκεῖνα μνημεῖα, ὅσα, οἷον ὁ Ὅμηρος, τὰ σκόλια καὶ ἡ παράδοσις τῆς πλατωνικῆς σχολῆς, δέον νὰ μὴ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ὡς εἰδικαὶ πηγαὶ τῆς συγγραφῆς ταύτης.

«Δέον λοιπὸν νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἔγραψε τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν ποιησάμενος χρῆσιν τῶν ποιημάτων τοῦ Σόλωνος, τῶν συγγραφῶν τοῦ Ἡροδότου καὶ Θουκυδίδου, τῶν Ἀτθίδων καὶ τοῦ δίκην συμβουλευτικοῦ λόγου γραφέντος ἐν ἔτει 404—403 π. Χ. ἔργου τοῦ Θηραμένους, καὶ ὅτι καὶ διὰ τὸ δεύτερον μέρος τῆς συγγραφῆς εἶχεν ὑπ' ὄψιν προϋπάρχουσαν ἐπεξεργασίαν τοῦ θέματος. Ἡ δὲ παρενθήκη τοῦ κεφαλαίου περὶ τοῦ δρακοντείου πολιτεύματος, οὗ τὴν ὕλην παρέλαβεν ἐκ τοῦ Θηραμένους, εἰς τὴν περὶ τῆς πολιτείας ἔκθεσιν τῆς Ἀτθίδος ἔγεινε μετὰ τοιαύτης ἐπιπολαιότητος, ὥστε χαίνουσιν αἱ ἁρμογαὶ καὶ συνέμειναν ἐπαναλήψεις. Τὸ δὲ ἀνέκδοτον περὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Θεμιστοκλέους εἰς τὴν κατάλυσιν τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν εὗρε τυχὸν ὁ Ἀριστοτέλης τοιοῦτον οἷον χρονολογεῖ αὐτὸ ἐν τῇ Ἀτθίδι, ἀλλ' ἡ ἐσφαλμένη αὐτοῦ χρονολόγησις εἶνε ἴδιον ἑαυτοῦ ἔργον. Δὲν παρετήρησε δέ, ὅτι ἡ Ἀτθὶς καὶ ὁ Ἡρόδοτος διηγοῦνται τὸ αὐτὸ πρᾶγμα διαφόρως πως, ἀλλὰ χωρίζει τὴν διήγησιν εἰς δύο διάφορα πράγματα. Οὐδὲ μία κἂν τῶν κρίσεων, ἃς περιέχει ἡ συγγραφή, εἶνε

ἰδία αὐτοῦ [1]), οὐδὲ ἓν συμπέρασμα εἶνε πόρισμα ἰδίας αὐτοῦ ἐρεύνης, παρέλαβε δὲ πάντα ἐκ τῶν πηγῶν, τὰ δὲ πλεῖστα ἐκ τοῦ πολιτικοῦ συνταγματίου τοῦ Θηραμένους καὶ τῆς Ἀτθίδος. Αὐτενεργεῖ δὲ μόνον ἐκεῖ ἔνθα, ἐρειδόμενος ἐπὶ τῶν σολωνείων ποιημάτων, ἀντεπεξέρχεται πρὸς τὰς ἐναντίον τοῦ Σόλωνος κατηγορίας τὰς περιλαμβανομένας ἐν τῇ συγγραφῇ τοῦ Θηραμένους, καὶ ἐν τῇ διηγήσει τῶν κατὰ μόνον τὸ ἔτος 404—403 π. Χ., δι' ἣν ὅμως ἐποιήσατο χρῆσιν καὶ τεμαχίου τῆς συγγραφῆς τοῦ Θηραμένους. Πλὴν δὲ τῶν δύο τούτων μερῶν οὐδὲν ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ ἀπορρέει ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους πλὴν φωτός τινος ἐπιχυθέντος τῇδε κἀκεῖσε καὶ ἀπασῶν τῶν ἀντιλογιῶν, τῶν ἐλαττωματικῶν διατάξεων τῆς ὕλης, τῶν ἐπαναλήψεων καὶ πεπλανημένων γνωμῶν ἃς περιέχει ἡ συγγραφή. Ἐκ δὲ τῆς μιᾶς μετρολογικῆς παρατηρήσεως ἣν ἐποίησε καταφαίνεται, ὅτι οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἶχεν ἔννοιαν τῶν τοιούτων πραγμάτων, οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ κατενόησε τί ἐνόει ὁ Ἀνδροτίων. Νοῦν δὲ καὶ αὐτοτελῆ κρίσιν δεικνύει μόνον ἐν τῷ τμήματι περὶ τοῦ Σόλωνος, ἄλλως δ' ἀντιγράφει ἐκ τοῦ Θηραμένους τυφλῶς ἁπάσας τὰς ἀδίκους καὶ ἐπιβούλους κρίσεις περὶ τῆς δημοκρατίας τοῦ πέμπτου αἰῶνος, ἃς εἶχε χαράξει οὗτος [2]).

[1]) Ἀληθῶς ἐν τῷ ἑνὶ καὶ μόνῳ χωρίῳ, ἐν ᾧ ἡ κρίσις τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τοῦ ἐφημέρου πολιτεύματος μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν τετρακοσίων, συμφωνεῖ πράγματι μετὰ τῆς ἐκπεφρασμένης παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ, λέγει ὁ von Wilamowitz, ὅτι δὲν ἔχομεν πρὸ ἡμῶν δάνειον, ἀλλ' ἐπίρρωσιν αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἐν τοῖς κυριωτάτοις ὁ Ἀριστοτέλης ἔχει διάφορον γνώμην. Κατὰ ταῦτα ὁ Ἀριστοτέλης ἄλλων μὲν δανείζεται τὰς κρίσεις, ἀλλ' ὄχι καὶ τὰς τοῦ Θουκυδίδου! Ἥκιστα δὲ βέβαιον θεωρεῖ ὁ von Wilamowitz καὶ ὅτι τὰ τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** βουλόμενός τι δρᾶσαι πρὸ τῆς συλλήψεως εἶνε ἐπανάληψις τῶν τοῦ ***Θουκυδίδου*** 1,20) βουλόμενοι πρὶν ξυλληφθῆναι δράσαντές τι καὶ κινδυνεῦσαι, ἐπειδὴ τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ Θουκυδίδου εὑρηται ἐν τῷ πρώτῳ αὐτοῦ βιβλίῳ καὶ ὄχι ἐν τῷ πέμπτῳ, «πλὴν ἢ ἂν ἀποδεχθῶμεν, ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ προοιμίου εἶχε ῥιζωθῆ βαθύτατα ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ Ἀριστοτέλους». Διὸ θεωρεῖ ὁ von Wilamowitz ἀπίθανον, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἐγίνωσκεν ἀκριβῶς τὸν Θουκυδίδην καὶ ὅτι προκειμένου περὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν περιωρίσθη εἰς τὸ πέμπτον αὐτοῦ βιβλίον· ἀλλὰ διὰ τίνα λόγον, ἐν ᾧ εἶνε προφανὴς ἡ ἄμεσος ὁμοφωνία, δὲν δύναμαι νὰ ἐξεύρω ἢ μᾶλλον τὸ τοιοῦτον ἐξηγεῖται ἐκ τῶν θεωριῶν τοῦ von Wilamowitz περὶ τῶν τυχῶν τῆς θουκυδιδείου συγγραφῆς.

[2]) Ὁ von Wilamowitz (Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 147) ὁμολογεῖ, ὅτι τὰς παρατηρήσεις περὶ τῆς λέξεως φυλοκρινεῖν καὶ περὶ τῆς χρήσεως τῶν δημοτικῶν καὶ τὴν ὑπόθεσιν περὶ τοῦ τίς ὑπῆρξεν ὁ λόγος δι' ὃν ὁ Κλεισθένης κατέστησε δέκα φυλὰς καὶ ὄχι δώδεκα «ἐπιτρέπεται πάντες νὰ θεωρήσωμεν ἰδίας τῷ Ἀριστοτέλει».

«Τοῦτο εἶνε τὸ ὅλως ἰδιάζον πνεῦμα τοῦ Ἀριστοτέλους, εἰς ὃν τελευτῶν ὁ von Wilamowitz ἀπονέμει εὐλαβῆ τιμήν. Λέγει δὲ, ὅτι ἕνεκα τοῦ λόγου, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται πλέον νὰ θεωρῶμεν αὐτὸν ὡς ἱστορικὸν, καὶ ἐπειδὴ φαίνεται περιπεπλεγμένος εἰς τὴν σύγχρονον πολιτικὴν ἐνέργειαν καὶ εἰς τὰς προλήψεις τῶν συγχρόνων, ἀπέβαλεν ἴσως τι τοῦ ξενίζοντος ὄγκου τοῦ μεγαλείου αὐτοῦ. Τοιοῦτος εἶνε ὁ μέγας καὶ εὐγενὴς ἀνὴρ, ὃν κατὰ τὴν γνώμην τοῦ von Wilamowitz βλέποντες πλανώμενον κατανοοῦμεν τὸ ἑξῆς καλλίτερον καὶ δὲν θὰ παύσωμεν ἐπ' ἴσης καὶ πρότερον τιμῶντες.

«Ἀλλ' ὄχι. Ἂν ἡ Ἀθηναίων πολιτεία πράγματι ἀπετελέσθη κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ἂν οὐδὲν ἄλλο περιέχῃ ἢ συμπίλησιν πέντε πηγῶν, ἐπειδὴ τὰς Ἀτθίδας, ὡς εἰκὸς, ὀφείλομεν, εἰ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἶχεν ὑπ' ὄψιν πλείονας τῆς μιᾶς, νὰ θεωρήσωμεν ὡς μίαν καὶ μόνην, καί τινας ἐπανορθώσεις μιᾶς αὐτῶν δι' ἄλλης καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς πολλὰς πλάνας αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἂν περιλαμβάνῃ τεκμήρια τῆς ἀνικανότητος αὐτοῦ πρὸς τὴν κατανόησιν τῶν πηγῶν τούτων καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν ἀποτέλεσιν ὁμαλοῦ καὶ ἄνευ ὁρατῶν ἁρμογῶν ὅλου, τότε ὁ Ἀριστοτέλης παρουσιάζεται ἐν τῇ συγγραφῇ ταύτῃ τὸ ὀλιγώτερον ὡς διάνοια μὴ αὐτενεργοῦσα καὶ ὡς συγγραφεὺς ὑπερόχως ἀδέξιος, καὶ τότε συνέρραψεν ἐπιπολαίως ἀνάξιον λόγου βιβλιάριον, ὅπερ ἤδη ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἔτυχε, καθ' ἃ ἤξιζεν, εὐδοκιμήσεως μικροῦ λόγου.

Τὰ ὅρια τὰ κεχαραγμένα ἔσωθέν τε καὶ ἔξωθεν εἰς τὴν πολιτικὴν ἀντίληψιν τοῦ Ἀριστοτέλους παρέστησεν ὁ von Wilamowitz ἐν τῷ τελευταίῳ μέρει τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ μετ' ἀσφαλείας καὶ διὰ πειστικωτάτων λόγων. Ἀλλὰ δὲν θεωρῶ ὅμως ὀρθὸν, ὅτι μόνον ἀνταγωνιζόμενοι πρὸς τὰς ἀντιλήψεις αὐτοῦ περὶ τοῦ πολιτεύματος καὶ τῶν πολιτευτῶν τῶν Ἀθηνῶν δυνάμεθα νὰποκομίσωμεν πραγματικὴν ἔννοιαν τῆς σημασίας αὐτῆς. Ἀπ' ἐναντίας δὲ φαίνεταί μοι ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἡ Ἀθηναίων πολιτεία εἶνε ἀναγκαία καὶ μὴ περιέχουσα ὅλως πεπλανη-

μένας κρίσεις συμπλήρωσις τῶν λοιπῶν ἔργων τῶν ἐκθειαζόντων ὡς τὸ πλεῖστον τὴν δημοκρατίαν τοῦ πέμπτου αἰῶνος. Τὸ κάτω τῆς γραφῆς ἡ πολιτικὴ ἕνωσις ἔθνους τινὸς, ὅσον καὶ ἂν συμμετέχῃ αὐτῆς γνήσιος ἐνθουσιασμὸς καὶ ἀκαταπόνητος αὐταπαρνησία, εἶνε, ὡς ἅπαντα ἐν τῇ πολιτικῇ, καὶ αὐτὴ ζήτημα δυνάμεως καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον δεδικαιολογημένων πόθων περὶ κυριαρχίας, διὸ εἶνε καὶ αὐτὴ παροδικὴ ὡς πᾶσα ἀρχὴ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς μεταβολῆς τῶν χρόνων, ἄρα καὶ ὑπόκειται εἰς διάφορον ἐκτίμησιν κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῆς. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης δὲν εὑρίσκεται ὅλως ἐν πλάνῃ, ἀνατρέπων ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ πλείστους ὅσους θρύλους. Αὐτὴ ἡ φύσις τοῦ κατὰ τῶν κρατουσῶν δοξασιῶν ἀγῶνος, ὃν ἀναλαμβάνει διὰ ταύτης τῆς συγγραφῆς, εἶνε ἡ αἰτία δι' ἣν οὗτος ἀξιοῦται τῆς μεγίστης προσοχῆς· οὐδαμῶς δὲ προετίθετο ὁ Ἀριστοτέλης νὰ συνυπηχήσῃ εἰς τὸν πανηγυρικὸν τοῦ ἀθηναϊκοῦ παρελθόντος ὃν ἔψαλεν ὁ Ἰσοκράτης. Ἄλλως δὲ προϋπέθετε παρὰ τοῖς ἀναγνώσταις τὴν γνῶσιν τῶν κατὰ τὰς μεγαλοπραγίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν, καθ' ἃ καὶ πολλὰ ἄλλα, ἡ δ' ἐπανάληψις ἐκείνων τε καὶ τούτων ἦτο περιττή· τὴν δ' ἕνεκα τῆς ἀπουσίας αὐτῶν ἐκ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ κατηγορίαν ὡς στερουμένου πάσης τῶν τοιούτων πραγμάτων ἀντιλήψεως ὑπολαμβάνω ἄδικον. Καὶ ἐνθουσιασμοῦ μὲν δὲν ἐνεφορεῖτο βεβαίως ὁ Ἀριστοτέλης, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦτο Ἀριστοτέλης καὶ δὲν θὰ ἐνεβάθυνέ ποτε εἰς τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων μετὰ τῆς ἐμβριθείας μεθ' ἧς ἔπραξε τοῦτο. Δὲν ἔχομεν διὰ τοῦτο τὸ δικαίωμα νὰ μὴ θεωρῶμεν αὐτὸν ἱστορικὸν, ἐπειδὴ ἡ κρίσις αὐτοῦ περὶ τοῦ πέμπτου αἰῶνος καὶ τῆς δράσεως τῶν Ἀθηνῶν δὲν τυγχάνει τῆς ἡμετέρας ἐπιδοκιμασίας καὶ ἐπειδὴ δὲν κατώρθωσε νὰ καταληφθῇ ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ πρὸς τὰς ἀνδραγαθίας τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ παριστάνων τὸν Σόλωνα καθ' ἃ ἔπραξεν ὁ Ἀριστοτέλης, ἀγερώχως ἀπορρίψας τὰς παραμορφούσας τὴν ἀλήθειαν ἐκθέσεις ἀμφοτέρων τῶν φατριῶν καὶ διαγνοὺς τὰ ποιήματα τοῦ ἀνδρὸς ὡς τὴν μόνην ἀξιόπιστον πηγὴν πρὸς

ἐκτίμησιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ εἶνε πάντως ἱστορικός. Ὅστις, καθ' ἃ ἔπραξεν ὁ Ἀριστοτέλης, κατορθόνει νὰ παραστήσῃ σαφῶς τὴν διαγωγὴν τῶν φατριῶν τὴν ἀγαγοῦσαν ἐν ἔτει 403—402 π. Χ. εἰς τὴν διαλλαγὴν τῶν ἀντιπάλων καὶ ἐπιχειρεῖ τὴν ἀπόπειραν νὰ καταδείξῃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ πολιτεύματος τῶν Ἀθηνῶν τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς, ὡς πράττει ἐκεῖνος, εἶνε ὁμοίως ἱστορικὸς καὶ θὰ ἐξηκολούθει μένων τοιοῦτος καὶ ἂν εἶχε τελείως ἄδικον φρονῶν, ὅτι τὰ τῆς ἀθηναϊκῆς πολιτείας ἤρχισαν βαίνοντα ὀσημέραι μᾶλλον εἰς παρακμὴν ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Περικλέους. Ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ἐπ' ἐσχάτων εὑρεθέντι νέῳ ἀποσπάσματι τοῦ Παρίου χρονικοῦ ἐπωνυμεῖται διαφόρως ἢ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων, οἵτινες ἐπονομάζονται φιλόσοφοι, σοφιστής. Ὁ δὲ von Wilamowitz ὠνόμασε καὶ τὸν Θουκυδίδην μέγαν σοφιστὴν καὶ θεωρεῖ αὐτὸν συγγνωστὸν διὰ πᾶσαν ἐπανόρθωσιν γινομένην παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἰδίως τότε, ὅτε ὁ Θουκυδίδης σεμνύνεται ἐπὶ τῇ ἀκριβείᾳ τῶν εἰδήσεων αὐτοῦ.

« Πιστεύω δέ, ὅτι ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ ἐπανορθώσωμεν συνῳδὰ πρὸς τὰς μαρτυρίας τοῦ Ἀριστοτέλους τὰς ἡμετέρας γνώμας περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτεύματος τῶν Ἀθηνῶν, μάλιστα δὲ διὰ τοῦτο, ὅτι πᾶν ὅ τι ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ προέρχεται ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ὄχι ἐκ τοῦ Θηραμένους, πεπλουτισμένον διὰ γεγονότων ἐκ τῆς Ἀτθίδος, τοῦ Ἡροδότου καὶ τοῦ Θουκυδίδου. Ἀνάλυσις ἄγουσα εἰς πορίσματα τοιαῦτα, οἷα τὰ ἐκτιθέμενα ὑπὸ τοῦ von Wilamowitz, ὀφείλει ἀναγκαίως νὰ εἶνε πεπλανημένη. Ἐπειδὴ εἶνε ἄτοπον νὰποδεχθῶμεν, ὅτι αὐτὸς ὁ συγγραφεύς, ὅστις δὴ καλεῖται Ἀριστοτέλης καὶ ὄχι Αἰλιανὸς ἢ καὶ Διόδωρος, σχεδὸν οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ λάθη καὶ ἀτελείας καὶ ἐδημιούργησεν ἔργον περιλαμβάνον ὡρισμένην πολιτικὴν γνώμην κτηθεῖσαν διὰ ξένων κρίσεων καὶ τῶν ἀπὸ πέντε ἄλλων συγγραφέων ἐκλελεγμένων γεγονότων.

« Περὶ τοῦ Πλουτάρχου, ὡς γνωστόν, ἐσχηματίσθη τέλος ἡ πεποίθησις, ὅτι δὲν εἶνε δυνατὴ ἡ τελεία ἀνάλυσις τοῦ ὑφάσματος

τῶν εἰδήσεων τοῦ περιλαμβανομένου ἐν τοῖς Βίοις. Πᾶσαι αὗται αἱ ἀπόπειραι ἠδύναντο νὰ ἐπιχειρηθῶσι μόνον πρὸς ζημίαν τοῦ Πλουτάρχου, θεωρηθέντος ὡς μὴ ἔχοντος ἰδίαν ὑπόστασιν. Τὸ δὲ ἀδύνατον τῆς ἐξαγωγῆς πορισμάτων κατέδειξε τὸ πεπλανημένον τοῦ τοιούτου τρόπου ἐρεύνης. Ἀλλὰ, προκειμένου περὶ τῆς συγγραφῆς τοῦ Ἀριστοτέλους, θὰ εἶνε ἄρα δυνατὴ ἡ διὰ τοιαύτης μεθόδου ἐπίτευξις πορισμάτων, καὶ δὲν εἶνε ἄτοπον νὰ μείνωσιν ὡς μόνον ὑπόλοιπον τοῦ συγγραφέως τούτου ὀλίγαι τινὲς ἐλλείψεις περὶ τὴν διάταξιν τῆς ὕλης, χρονολογικὰ σφάλματα καὶ ὀχληραὶ ἐπαναλήψεις, ἐπειδὴ δῆθεν προσέρραψε τὰς ἐκ τῶν πηγῶν μαρτυρίας ἀτελῶς πρὸς ἀλλήλας; Ἂν εἶνε δι' ἡμᾶς ἀκόμη ἐπὶ τοσοῦτον εὐχερὴς ὁ διαμερισμὸς τῆς Ἀθηναίων πολιτείας εἰς τὰ στοιχεῖα αὐτῆς, ἅτινα, τέσσαρα μόνον ὄντα, ὁ Σόλων, ἡ Ἀτθὶς, ὁ Ἡρόδοτος καὶ ὁ Θουκυδίδης, ἦσαν εἰς τοὺς συγχρόνους ὁμοίως γνωστὰ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ γνωστότερα ἢ εἰς ἡμᾶς, τότε πρὸς τί ἔγραψεν ὁ Ἀριστοτέλης; Μόνον διότι ἐξέθαψέ που τὸν ἴσως καὶ αὐτὸν ὄχι ὅλως ἄγνωστον Συμβουλευτικὸν τοῦ Θηραμένους καὶ ἠδυνήθη ἐκ τούτου νὰ παραλάβῃ νέα, ἰδίως δὲ κρίσεις μὴ οὔσας ἀκόμη ἱκανῶς γνωστάς;

« Καθ' ὃν τρόπον ἔδει ἀναγκαίως νὰ συμβῇ συνῳδὰ πρὸς τὴν παρὰ τοῦ von Wilamowitz ἀνάλυσιν τῶν πηγῶν, δὲν δύναται καθ' ὅλου νὰ προέλθῃ βιβλίον ἔχον τὸ ἀξίωμα τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, οὐδεὶς δὲ συγγραφεὺς ἔχων τὴν πολυμάθειαν ἀνδρὸς οἷος ὁ Ἀριστοτέλης ἐμφανίζεται πρὸ τοῦ κοινοῦ φέρων ἐφόδια οὕτως ἀνεπαρκῆ. Ἔχει τὴν πρόθεσιν οὐ μόνον νὰ ἐπιδιώξῃ ὡρισμένην πολιτικὴν δοξασίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ διδάξῃ ὡς ἱστοριογράφος τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων καὶ νὰ παράσχῃ νέα. Κατὰ ταῦτα δὲ πρέπει πάντως νὰποδεχθῶμεν, ὅτι προέβη εἰς μελέτας εὐρείας. Ἂν δὲ ἀναλογισθῶμεν, ὅτι ὁ Θουκυδίδης ἐπανορθόνει τὴν Ἀτθίδα τοῦ Ἑλλανίκου, καὶ δὴ αὐτόχρημα ἐν χρονολογίαις, ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἐπισφαλὲς τῆς χρονολογίας τῶν ἐτῶν 479 — 431 π. Χ. ἐν ταῖς περισωζομέναις ἐκθέσεσιν, ὅπερ ἄλλως μόνον ἐκ τοῦ μετεώρου τῶν μαρτυριῶν τῶν ἀρχαιοτέρων πηγῶν, ἄρα καὶ τῶν Ἀτθίδων, δύ-

ναται νὰ προέρχηται, τέλος δὲ ἂν συνυπολογίσωμεν καὶ τὴν ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων ἀφορμωμένην πλάνην τῶν μαρτυριῶν τοῦ Παρίου μαρμάρου, τότε ἀποκομίζομεν πρὸ παντὸς ἄλλου τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὅσον ἑδραία καὶ ἂν εἶνε ἡ ἀναγραφὴ τῶν ἀρχόντων καὶ πολλαὶ παραδόσεις συνδεόμεναι πρὸς αὐτήν, ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς δύναται νὰ γείνῃ λόγος περὶ πραγματικῆς ὁμοφωνίας καὶ ὅτι ὡς ἐκ τούτου αὐτὴ ἡ ἐπιλογὴ καὶ ἐξέλεγξις τῶν ἐκ τῆς παραδόσεως τῶν Ἀτθίδων παραληφθεισῶν εἰδήσεων ἦτο ἐργασία εἰς ἣν ὑπεβλήθη ὁ Ἀριστοτέλης. Τοῦτο δὲ οὐδ' αὐτὸς ὁ von Wilamowitz δύναται νἀρνηθῇ, ἀφ' οὗ ἀποδέχεται ὡς πηγὰς τοῦ Ἀριστοτέλους πολλὰς Ἀτθίδας. Ὁμοίως δὲ οὐδαμῶς ἀμφιβάλλω, ὅτι παρέχει ἴδιόν τι ἔνθα ποιεῖται χρῆσιν τῆς μεθόδου τοῦ τεκμαίρεσθαι, ἣν ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ Θουκυδίδου, καὶ πρὸς τοῦτο δ' ἦτο ἀνάγκη ἰδίας ἐργασίας.

« Τὸν δὲ κριτικὸν κανόνα καθ' ὃν ὁ von Wilamowitz ἅπαντα ταῦτα τὰ τεκμήρια ἢ σημεῖα καὶ ἁπάσας δὲ τὰς κρίσεις τὰς περιλαμβανομένας ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ ἀνάγει εἰς τὰς ἀρχαιοτέρας πηγὰς καὶ ἀποδέχεται, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης οὐδὲν ἄλλο ἔπραξεν ἢ νὰ παραλάβῃ ταῦτα ἐξ αὐτῶν, θεωρῶ πεπλανημένον, καίτοι ὁ κανὼν οὗτος φαίνεται ὢν ἐξαιρέτως ἁπλοῦς. Ἐκ τούτου, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὸν ὅρκον τῶν ἀρχόντων ἐν τῷ δευτέρῳ συστηματικῷ μέρει τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἀναφέρει διὰ μακροτέρων, ἐν δὲ τῷ ἱστορικῷ μόνον διὰ βραχέων ποιεῖται μνείαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν αὐτῷ ὑποδεικνύει, ὅτι ἡ ἀναγωγὴ αὐτοῦ εἰς τὸν Σόλωνα ἐξάγεται ἐκ τεκμηρίου (ὅθεν ἔτι καὶ νῦν οὕτως ὀμνύουσι), ἄγεται εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ βραχυλογῶν συγγραφεὺς τὸ πόρισμα τοῦτο δὲν ἐξήγαγεν αὐτός, ἀλλ' εὗρε προϋπάρχον ἤδη ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ μακροτέρᾳ παραστάσει. Κατὰ τὸ παράδειγμα δὲ τοῦτο ἐξάγεται περαιτέρω τὸ συμπέρασμα, ὅτι, ὁσάκις εὑρίσκομεν διηγήσεις παραλλήλους πρὸς τὰς τοῦ Ἀριστοτέλους, ὡς λόγου χάριν παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ ἢ τῷ Πολυδεύκει, αἵτινες εἶνε περί τινα πλουσιώτεραι τῶν τοῦ Σταγειρίτου, τότε καὶ ἐν ἐκείναις ταῖς περιπτώσεσι, καθ' ἃς οἱ συγγραφεῖς οὗτοι ἐποιήσαντο χρῆσιν τοῦ Ἀριστοτέλους,

δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰποδεχθῶμεν, ὅτι οὗτοι ἐπηύξησαν τὴν παράστασιν αὐτοῦ, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ ὑπολάβωμεν, ὅτι οἱ μεταγενέστεροι ἐκεῖνοι συγγραφεῖς παρέχουσιν ἀκριβεστέρας περιλήψεις τῶν αὐτῶν πηγῶν, ἃς εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Ἀριστοτέλης Διὰ τοῦ κανόνος δὲ τούτου πάντα ἐκεῖνα ὅσα φαίνεται λέγων ὁ Ἀριστοτέλης καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ ἀποδίδονται πάντοτε εἰς τὴν πηγὴν, αὐτὸς δὲ μεταβάλλεται εἰς ἁπλοῦν ἀντιγραφέα.

« Ἂς ἐπιμείνωμεν εἰς τὸ πρῶτον παράδειγμα. Ὁ Ἀριστοτέλης γινώσκει μακροτέραν τινὰ ἔκθεσιν, ἐν ᾗ ἐγίνετο λόγος περὶ τοῦ ὅρκου τῶν ἀρχόντων· λέγει λοιπὸν ἔνθα ὁ λόγος περὶ τοῦ σολωνείου πολιτεύματος, ὅτι τότε τὸ πρῶτον οἱ ἄρχοντες ὤμοσαν τὸν ὅρκον ἐκεῖνον καὶ προσθέτει τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν φράσιν. Ὀφείλομεν λοιπὸν, ἐπειδὴ ἀργότερον ποιεῖται καὶ πάλιν μακρότερον λόγον περὶ τοῦ ὅρκου ἐκείνου ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς μνείας τῶν ἀρχόντων, νὰποδεχθῶμεν, ὅτι ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ καθ' ὅλου πρόκειται ἡμῖν τεκμήριον ἐκ τῆς καθεστώσης χρήσεως περὶ τῆς ἐπὶ Σόλωνος εἰσαγωγῆς τοῦ ὅρκου καὶ ἰδίως εἶνε ἀνάγκη τό τεκμήριον τοῦτο νὰ ὑποτεθῇ παρειλημμένον ἐκ τῆς πηγῆς ἣν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ; Διὰ τούτου δὲ τοῦ τρόπου δὲν ὑποκαθιστῶμεν χάριν τῆς ἀναλύσεως τῶν πηγῶν εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐνέργειαν τοῦ συγγραφέως βίαν ὄῆθεν ἔξωθεν ἐπιβεβλημένην, ἥτις οὐδαμοῦ καὶ οὐδέποτε ὑπῆρξε; Βία δὲ πάντως εἶνε ἡ προϋπόθεσις, ἀφ' ἧς ἀφορμᾶται ὁ von Wilamowitz, καθ' ἣν, ἐπειδὴ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ ποιεῖται λόγον μόνον διὰ βραχέων, καὶ ἐπειδὴ τὸν πράγματι γνωστὸν λίθον, οὗ πλησίον ὤμνυον οἱ ἄρχοντες, ἀναφέρει ὡς τὸν λίθον ἁπλῶς (οἱ δ' ἐννέα ἄρχοντες ὀμνύντες πρὸς τῷ λίθῳ κατεφάτιζον), δὲν ἐπιλαμβάνεται δὲ τῆς λεπτομεροῦς ἐκθέσεως τῶν ἄλλως γνωστῶν αὐτῷ τύπων καθ' οὓς παρείχετο ὁ ὅρκος, ὧν ἡ θέσις δὲν εἶνε ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ, διὰ τοῦτο τὸ τεκμήριον ἐκεῖνο δὲν ἐξήγαγεν αὐτός.

« Ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τῆς μεθόδου, ἣν δικαιούμεθα κατὰ τὴν γνώμην τοῦ von Wilamowitz νὰ ἐφαρμόσωμεν εἰς τὰ χωρία

ἐκεῖνα, πρὸς ἃ εὕρηνται παράλληλοι μαρτυρίαι ἄλλων συγγραφέων, εἶνε οὐχ ἧττον ἐπισφαλῆ. Ἐκ τοῦ ὅτι τοιαύτη τις σχέσις εἶνε βεβαία ἢ πιθανὴ ἔν τισι περιστάσεσιν, οὐδαμῶς ἐξάγεται καὶ περὶ ἄλλων, ὅτι δὲν ἔχομεν πρὸ ἡμῶν ἐπεκτάσεις τῆς ἀριστοτελικῆς παραστάσεως· ἄλλως δὲ εἶνε γνωστὸν, ὅτι οἱ Περιπατητικοὶ ἐξηκολούθησαν διατρίβοντες περὶ τὰς τοιαύτας ἐρεύνας, τῶν τοιούτων δ' αὐτῶν μελετημάτων ἴχνη περισώζονται πάντως ἐν τῇ προκειμένῃ ἡμῖν παραδόσει.

« Ἄλλο δὲ παράδειγμα αὐθαιρεσίας ἐν τῇ μονομερεῖ ἐρεύνῃ εἶνε ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐπικρίνεται ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τῷ ἀνεκδότῳ τῷ ἀναφερομένῳ εἰς τὸν Θεμιστοκλέα. Εἰς αὐτὸν δὴ τοῦτον ἀποδίδεται τὸ περὶ τὴν χρονολογίαν σφάλμα, καὶ αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ χάριν τοῦ Ἐφιάλτου μεταθέσας εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Σόλωνος τὸ ἄλλως ἄνευ ὡρισμένου χρόνου φερόμενον ἀνέκδοτον. Ἐκ δὲ τῆς Ἀτθίδος, ἐξ ἧς ἄλλως ὁ Ἀριστοτέλης παρέλαβε τοιαύτας εἰδήσεις, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐλήφθη ὁ τοιοῦτος χρονικὸς προσδιορισμός. Ἀλλὰ τὴν τοιαύτην γνώμην δύναται νὰ ποδεχθῇ μόνον ἐκεῖνος, ὅστις, καθ' ἃ ὁ von Wilamowitz, ἔχεται τῆς πεποιθήσεως, ὅτι ἡ Ἀτθὶς δὲν περιεῖχε πεπλανημένας μαρτυρίας. Ἄλλως δὲ πῶς δύναταί τις νὰ φαντασθῇ τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο, οὗ σκοπὸς εἶνε ἡ διατράνωσις τοῦ δόλου τοῦ Θεμιστοκλέους, παραδιδόμενον ἄνευ χρονολογίας, ἀφ' οὗ δὴ ἡ μετὰ τοῦ Ἐφιάλτου χάριν καταλύσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου συνεργασία εἶνε τῶν κυριωτάτων συστατικῶν αὐτοῦ, ἧς ἄνευ δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἡ διήγησις; Κατὰ ταῦτα τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο, εἴτε ἀληθῶς εἴτε ψευδῶς, προϋποθέτει τὸν ὡρισμένον ἐκεῖνον χρόνον, εἰς ὃν εὑρίσκομεν αὐτὸ ἀναφερόμενον παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει. Διὸ οὐδ' ἐλάχιστος ὑπάρχει λόγος νὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι αὐτὸς ἐκεῖνος ἀνήγαγε τὴν διήγησιν πλημμελῶς εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τοῦ Κόνωνος.

« Ἐκ πάντων τούτων ἐξάγεται, ὅτι ὄχι μόνον τὸ ἀπαράδεκτον τῶν πορισμάτων, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ ἀποδεικτικαὶ ἔρευναι, ἐφ' ὧν ταῦτα στηρίζονται, δεικνύουσιν, ὅτι ἡ γνώμη εἰς ἣν κατέληξεν ὁ

von Wilamowitz περὶ τῶν εἰς τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν ὑποκειμένων γνώσεων τοῦ Ἀριστοτέλους εἶνε πεπλανημένη καὶ ὅτι ἡ ἀνάλυσις τῶν πηγῶν τῆς ἐργασίας ἣν κατέβαλεν ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς συγγραφὴν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας δὲν ἀπέβη δικαία. Ἀκριβῶς ἐν ἔργῳ, ἐν ᾧ γίνεται τοσοῦτος λόγος περὶ κριτικῆς τῶν πηγῶν, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι εἷς τῶν ἐπιφανεστάτων ἐρευνητῶν ἠκολούθησε μοιραίως ὁδὸν σκολιάν, καίπερ δὲ ποιήσας πλείστας ὅσας ὡραίας καὶ πειστικὰς παρατηρήσεις ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον, συνήγαγεν αὐτὰς εἰς σύστημα δογμάτων παγίων μὴ δυναμένων νὰ ἔχωσι καθολικὴν ἐφαρμογήν. Τοιαύτη ἀνάλυσις πηγῶν οὐδὲν ἀφίνουσα κατάλοιπον ὡς ἴδιον ἔργον τοῦ συγγραφέως οὐδὲ παρὰ τῷ Διοδώρῳ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ, πολὺ δ' ὀλιγώτερον παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει. Ταῦτα ὤφειλον νὰ εἴπω, καίτοι ἢ μᾶλλον αὐτὸ δὴ τοῦτο διότι ἐμφοροῦμαι τῆς πεποιθήσεως, ὅτι ἡ συγγραφὴ τοῦ von Wilamowitz Περὶ Ἀριστοτέλους καὶ Ἀθηνῶν εἶνε τὸ κυριώτατον τῶν ἔργων τῶν γραφέντων οὐ μόνον περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ἀλλὰ καθ' ὅλου περὶ τῆς ἀθηναϊκῆς ἱστορίας. Ἀλλ' ἡ ἀνάλυσις τῶν πηγῶν, οἵαν ἐπεχείρησεν ὁ συγγραφεύς, ἐπαναφέρει ἡμᾶς εἰς τοὺς χρόνους, καθ' οὓς οἱ Βίοι τοῦ Πλουτάρχου κατεσφαγιάσθησαν εἰς τειμάχια κατὰ τὴν ἔκφρασιν αὐτοῦ τοῦ von Wilamowitz, ἀντιτάξαντος δικαίως ζωηρὰς ἀντιρρήσεις περὶ τῆς τοιαύτης κριτικῆς μεθόδου. Διὸ ἡ ἀνάλυσις αὐτοῦ ἀδυνατεῖ νὰ παράσχῃ εἰς ἡμᾶς ὀρθὴν εἰκόνα τοῦ Ἀριστοτέλους ὡς συγγραφέως, ὡς οὐδ' αἱ πρότεραι ἐκεῖναι ἔρευναι παρέσχον ὀρθὴν ἔννοιαν περὶ τοῦ Πλουτάρχου.

«Καὶ κατὰ μὲν τῆς ὁριμείας ἐπιθέσεως τοῦ von Wilamowitz ἐναντίον τοῦ Ἀριστοτέλους ὡς πρὸς τὴν ἐπὶ Σόλωνος νομισματικὴν μεταρρύθμισιν ἀντεπεξῆλθεν ἤδη ὁ Nissen [1]), ἐπιχειρήσας νὰ στηρίξῃ διὰ νέων ἐπιχειρημάτων τὴν παρ' ἑαυτοῦ ἀντίληψιν τοῦ κειμένου. Ὅτι δὲ οὔτε μία καὶ μόνη ὀλιγαρχικὴ πηγὴ τῆς Ἀθη-

[1]) H. Nissen Die Münzreform Solons ἐν τῷ Rheinisches Museum. Neue-Folge. Τόμ. XLIX, σ. 1 κ. ἑ.

ναίων πολιτείας ἀπεδείχθη, οὔτε ὁ Θηραμένης ὡς συγγραφεὺς αὐτῆς, παρετηρήθη ἤδη ὑπὸ ἄλλων καὶ ὑπεστηρίχθη ἤδη διὰ τῆς ὑποδείξεως τῆς ὁμοιότητος τοῦ μέρους τοῦ παριστάνοντος τὴν δρᾶσιν τῶν τετρακοσίων καὶ τοῦ μέρους τοῦ ἀναφερομένου εἰς τοὺς τριάκοντα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δεύτερον τοῦτο δὲν δύναται νὰ πορρέῃ ἐκ τοῦ Θηραμένους, δὲν δύναται νὰ εἶνε εὔλογος καὶ ἡ ἀπόδοσις τοῦ πρώτου εἰς αὐτόν, ἀλλὰ πιθανῶς ἡ ὁμοιότης ἀμφοτέρων πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς γνώμης, ὅτι ἀμφότερα οὐ μόνον ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀλλὰ καὶ εἶνε προϊὸν ἰδίας αὐτοῦ ἐργασίας. Περὶ δὲ τοῦ μέρους τοῦ ἀναφερομένου εἰς τοὺς τριάκοντα αὐτὸς ὁ von Wilamowitz, καίπερ ἄκων, καθ' ἃ φαίνεται, ἀναγκάζεται νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἀναδεικνύεται ἐν αὐτῷ ἱστορικός, ἐπειδὴ οὐδεμία τῶν πέντε πηγῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ληφθεῖσα ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. Ἂν δὲ ὁ Θηραμένης δὲν εἶχεν ἤδη πρὸ τούτου τοῦ χρόνου φονευθῇ ὑπὸ τοῦ Κριτίου, ἠδύνατο κατὰ τοὺς αὐτοὺς κριτικοὺς κανόνας καὶ τοῦτο τὸ τεμάχιον τῆς Ἀθηναίων πολιτείας νἀναχθῇ εἰς τὸ ἔργον ἐκεῖνο τοῦ Θηραμένους, καὶ μόνον θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ χαρακτηρισθῇ τοῦτο ὄχι ὡς συμβουλευτικὴ συγγραφή, ἀλλ' ὡς δικαιολογητικὴ τῆς πολιτείας τοῦ τυράννου.

« Ἀπὸ δὲ τῆς ἀνευρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἔγεινε γνωστὴ διὰ τοῦ Sudhaus [1] καὶ ἡ περὶ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀντίληψις ἡ κρατοῦσα παρὰ τοῖς ὁμιληταῖς τοῦ Ἐπικούρου καὶ τοῖς Ἐπικουρείοις. Ἔφεγον δὲ οὗτοι τὸν Ἀριστοτέλην ὡς μεταπηδήσαντα ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας εἰς τὴν πρακτικὴν πολιτικήν, καθ' ἃ ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Sudhaus ἐκδοθέντων λειψάνων τοῦ Φιλοδήμου. Ὁ δὲ Nissen ὑπολαμβάνει τὸ γεγονὸς τοῦτο ἀποδεικνῦον, ὅτι ἡ παραδεδομένη ἀντίληψις περὶ τῆς συγγραφικῆς δράσεως τοῦ Ἀριστοτέλους δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπαρκὴς καὶ ὅτι

[1] Sudhaus Aristoteles in der Beurteilung des Epikur und Philodem ἐν τῷ Rheinisches Museum. Neue Folge. Τόμ. XLVIII, σ. 552 κ. ἑ. *Τοῦ αὐτοῦ* Philodemi vol. rhet. I. II. Ἐν Λειψίᾳ 1896.

οὕτως ἐπικυροῦται ἡ γνώμη αὐτοῦ περὶ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ συγγραφῶν ἐκείνη καθ' ἣν ὁ Ἀριστοτέλης ἔχει ἐν αὐταῖς ἰδίως πρακτικὸν πολιτικὸν χαρακτῆρα.

« Περὶ δὲ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἀριστοτελικῆς συγγραφῆς περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἐπὶ τοὺς μεταγενεστέρους πραγματεύεται καὶ ἴδιον τμῆμα τοῦ βιβλίου τοῦ von Wilamowitz περὶ οὗ ἐποιησάμεθα ἤδη λόγον. Περὶ τὸ θέμα δὲ τοῦτο διατρίβουσι καὶ αἱ ὁμοίως ἤδη ἀναγραφεῖσαι ἔρευναι περὶ τῆς σχέσεως τῶν βίων τοῦ Πλουτάρχου πρὸς τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν. Ὁ δὲ Holzinger [1]) πρὸς τούτοις ἀπέδειξεν, ὅτι τἀπανθίσματα τοῦ Ψευδοηρακλείδου περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἀπορρέουσιν ἅπαντα ἐκ μόνης τῆς ὁμωνύμου συγγραφῆς τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ κατὰ ταῦτα πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἀπολεσθέντων τμημάτων αὐτῆς· πρὸς τοῦτον δὲ τὸν σκοπὸν ἔγεινεν ἤδη χρῆσις αὐτῶν ἐν ταῖς ἐκδόσεσι τῆς Ἀθηναίων πολιτείας. Οὕτω δὲ αὐξάνει καὶ ἡ ἀξία τῶν λοιπῶν ἀπανθισμάτων τῶν παραδεδομένων ὑπὸ τὸ ὄνομα τούτου τοῦ συγγραφέως. Καθ' ἃ δὲ ἀποδεικνύεται δι' ἄλλου ἄρθρου τοῦ Holzinger [2]), ἅπασαι αἱ τεσσαράκοντα καὶ τρεῖς περισωθεῖσαι εἰς ἡμᾶς Πολιτεῖαι αἱ φέρουσαι τὸ ὄνομα τοῦ Ἡρακλείδου, ἐξαιρουμένων συμπληρωτικῶν τινων λέξεων, οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἀπανθίσματα ἐκ τῶν Πολιτειῶν τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦθ' ὅπερ ἀκριβέστερον ἐξετάζεται ἐν τοῖς περὶ τῆς λακωνικῆς καὶ τῆς κρητικῆς πολιτείας.

« Περὶ δὲ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, καθ' ἃ παρετήρησ' ἀνωτέρω, ὁ von Wilamowitz ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τοῦτο ἀπέρρευσεν ἐκ πηγῆς ἤδη προσυντεταγμένης, ἣν ὁ Ἀριστοτέλης συνεπλήρωσε διὰ προσθηκῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ συγχρόνως αὐτῷ καθεστῶτα. Ὁ αὐτὸς δ' ἐρευνητὴς ὑπέδειξεν,

[1]) C. von Holzinger Aristoteles' atheniche Politie und die heraklidischen Excerpte ἐν τῷ Philologus. Neue Folge. Τόμ. IV σ. 435 κ. ἑ.

[2]) C von Holzinger Aristoteles uud Herakleides' lakonische und kretische Politien ἐν τῷ Philologus. Neue Folge Τόμ. VI, σ. 58 κ. ἑ.

ὅτι καὶ διὰ τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος παρελήφθησαν πολλὰ ἐκ τῆς Ἀτθίδος. Ἐναντίον δὲ τῆς γνώμης ταύτης ἀντιστρατεύεται τὸ μελέτημα τοῦ Bursy [1]). Ὁ συγγραφεύς, ἐρειδόμενος εἰς διηκριβωμένην ἐξέτασιν τῶν μαρτυριῶν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τῶν ἐν μεταγενεστέροις ἀπανθίσμασι καὶ λεξικοῖς περὶ τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηνῶν περισωζομένων εἰδήσεων, ἐκφέρει τὴν γνώμην, ὅτι αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐπεξειργάσθη τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος ἐκ τῶν νόμων, ἀλλὰ τοῦτο πράττων δὲν ἐπεδίωξε τὸ τέλειον. Καὶ φρονῶ μὲν ἐγώ, ὅτι ὁ von Wilamowitz ὑπετίμησε τὰ μέγιστα καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, καθ' ἃ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ, τὴν ἰδίαν ἐργασίαν τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀλλὰ δέν μοι φαίνεται ὅμως τυγχάνων τοῦ ὀρθοῦ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Bursy, καθ' ὃν ὁ von Wilamowitz τὰ περὶ τοῦ ἱστορικοῦ μέρους πορίσματα τῆς ἐρεύνης αὐτοῦ ἐπεξέτεινεν οὐκ ὀρθῶς καὶ ἐπὶ τὸ συστηματικὸν μέρος. Ὅσα δὲ λέγει ὁ von Wilamowitz περὶ τοῦ δευτέρου μέρους εἶνε πολὺ μᾶλλον συνέπεια τῆς δοξασίας αὐτοῦ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἀτθίδος. Περὶ τούτου λοιπὸν καὶ μόνον πρόκειται, κατὰ πόσον ἡ γνώμη αὐτοῦ εἶνε ὀρθὴ ἢ πεπλανημένη, καὶ περαιτέρω περὶ τούτου, ἂν εἶνε δίκαιον νὰ θεωρήσωμεν μετὰ τοῦ von Wilamowitz τὸν Ἀριστοτέλην ὡς συγγραφέα γράψαντα τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν ἐπὶ τῇ βάσει ὀλίγων τινῶν πηγῶν, ἀλλὰ μετὰ δεδηλωμένης προθέσεως νὰ διδάξῃ τοὺς πολιτευτάς, ἢ ἂν πρέπῃ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἐξακολουθήσωμεν ἀποδεχόμενοι αὐτὸν καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτεύματος τῶν Ἀθηνῶν, καθ' ἃ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς αὐτοῦ ἐπιστημονικαῖς μελέταις, ὡς αὐτενεργοῦντα ἐρευνητήν ».

Ἡ ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ γενομένη αὕτη σύνοψις τῶν κυριωτάτων ἔργων τῶν διατριβόντων περὶ τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν, ἣν παρέθηκα ἐνταῦθα φιλόφρονι ἀδείᾳ τοῦ συγγραφέως,

[1]) B. Bursy De Aristotelis Πολιτείας Ἀθηναίων partis alterius fonte et auctoritate. Dorpat. 1897. Πρβλ. G. Wentzel ἐν ταῖς Göttinger gelehrte Anzeigen 1897 σ. 610 κ. ἑ.

πλουτιζομένη ὑπὸ τῆς βιβλιογραφίας τῶν ἀλλαχοῦ ἀναγραφομένων [1]) καὶ τῆς τῶν ἐκδόσεων αὐτῆς καὶ τῶν εἰς τὴν κριτικὴν τοῦ κειμένου ἀναφερομένων μονογραφιῶν [2]), ἀρκεῖ νὰ δώσῃ καθ' ὅλου ἰδέαν περὶ τῆς μεγάλης σημασίας τῆς ἀνακαλύψεως καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς κινήσεως τῆς ἐξ αὐτῆς ἐκπηγασάσης. Ἀρκοῦσι δὲ ταῦτα νὰ δικαιολογήσωσι κἀμὲ ἐν μέσῳ τοιαύτης ποικιλίας ἐρευνῶν καὶ τοσούτων ἀμφισβητήσεων περιοριζόμενον ἐνταῦθα κατ' ἀνάγκην εἰς μόνα τἀναγκαιότατα καὶ μάλιστα τἀμέσως πρὸς τὸ αὐτόχρημα ἱστορικὸν μέρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας τοῦ Κουρτίου ἀναφερόμενα.

Καὶ δὴ ἐν τοῖς πρώτοις παρατηρητέον, ὅτι μεγάλης προσοχῆς ἀξία εἶνε ἡ μαρτυρία τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τοῦ τρόπου τῆς μεταβολῆς τοῦ πολιτεύματος ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς βασιλείας εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ἐννέα ἀρχόντων. Ὁ Ἀριστοτέλης παριστάνει μὴ ἐπερχομένην διὰ μιᾶς τὴν κατάλυσιν τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ διὰ περιορισμοῦ αὐτῆς σὺν τῷ χρόνῳ. Εἰς τὸν βασιλέα παρεζεύχθη πρῶτον μὲν εἷς πολέμαρχος, εἶτα δὲ εἷς ἄρχων, τὴν δὲ ἀνάγ-

[1] Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 14 κ. ἑ.

[2] Ἴδε τὴν βιβλιογραφίαν ταύτην ἐν τῷ Προλόγῳ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Blass παρὰ Teubner ἐν ἔτει 1898, σ. XXIX κ. ἑ., ἔνθα καὶ ἄλλων ἔργων εἰς τὸ πραγματικὸν μέρος ἀναφερομένων καὶ παραλειπομένων ἐν τῇ ἀνωτέρω συνόψει γίνεται μνεία, καὶ παρὰ τῷ Bauer Die Forschungen zur griechischen Geschichte σ. 58. Χάριν δὲ τοῦ Ἕλληνος ἀναγνώστου σημειούσθωσαν ἐνταῦθα πλὴν τῶν παρὰ Blass ἀναγραφομένων διορθωτικῶν τῶν παρ' Ἑλλήνων δημοσιευθέντων τὰ παρ' αὐτῷ παραλειπόμενα τάδε· ***Συν. Παπαδημητρίου*** Κριτικὰ εἰς τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν Ἀριστοτέλους ἐν Νέᾳ Ἡμέρᾳ 9|21 Μαρτίου 1891 καὶ ***Σπυρ. Π. Λάμπρου*** Διορθώσεις καὶ εἰκασίαι εἰς τὴν Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων πολιτείαν ἐν Ἄστει τῇ 26 Φεβρουαρίου 1891. Πρὸς τούτοις σημειούσθωσαν ***Ν. Γ. Πολίτου*** Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων πολιτεία. Τρία εἰσαγωγικὰ μαθήματα εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Β' μέρους τῆς ἀριστοτελείου συγγραφῆς. Ἐν Ἀθήναις. 1894 (ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Παρνασσοῦ). ***Γ. Μπάρτ*** Ἀριστοτέλους Πολιτεία Ἀθηναίων ἐκδοθεῖσα κατὰ τὰς νεωτάτας εὐρωπαϊκὰς ἐκδόσεις. Ἐν Ἀθήναις. 1898 καὶ ***Τοῦ αὐτοῦ*** Σχόλια εἰς τὴν Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων πολιτείαν. Ἐν Ἀθήναις. 1899. Προστεθήτω δ' εἰς τὰς παντοίας ἐν τῷ ἐπιμέτρῳ τούτῳ μνημονευομένας συγγραφὰς καὶ ἐκείνας ὧν γίνεται μνεία παρὰ τῷ Busolt, Bauer καὶ Blass καὶ ἡ συγγραφὴ τοῦ Ἀμερικανοῦ George Willis Botsford The development of the Athenian Constitution ἡ ἐκδεδομένη τῷ 1893 ὡς ἀρ. IV τῶν Cornell Studies in Classical philology, ἐν ᾗ εὐρεῖα γίνεται χρῆσις τῆς Ἀθηναίων πολιτείας.

κην τῆς προσθήκης τοῦ πολεμάρχου ἐγέννησε τὸ γενέσθαι τινὰς τῶν βασιλέων τὰ πολέμια μαλακούς. Καὶ δὲν στηρίζεται μὲν πιθανῶς ἡ μαρτυρία αὕτη τοῦ Ἀριστοτέλους εἰς ὡρισμένην παράδοσιν ἱστορικὴν, ἀλλ' εἰς λόγους. Οὐχ ἧττον ἡ γνώμη, καθ' ἣν ἡ πολεμαρχία κατέστη πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρχοντος, φαίνεται ἐπαρκῶς δικαιολογουμένη ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ ἄρχων οὐδὲν διῴκει τῶν πατρίων, ἤτοι τῶν ἀρχαίων θυσιῶν καὶ τελετῶν τῶν τελουμένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πολεμάρχου. Οὐδ' εἶνε ἀπίθανος ἡ κατὰ μικρὸν μείωσις τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς διὰ τῆς εἰς ἰδίους ἄρχοντας κατανομῆς τῶν ἐξουσιῶν ἃς εὑρίσκομεν ἀρχῆθεν συνηνωμένας ἐν τῇ ὁμηρικῇ βασιλείᾳ, ἥτις ἔχει ὁμοῦ δικαιώματα στρατηγικὰ, δικαστικὰ καὶ ἀρχιερατικά. Δὲν λείπουσι δὲ καὶ ἐν ἄλλαις ἑλληνικαῖς πολιτείαις ἀναλογίαι τοιούτων βαθμιαίων περιορισμῶν τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας [1]).

Καὶ ἡ εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους δὲ χρόνους ἀναβίβασις τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Ἀρείου Πάγου, δι' οὗ συμπληροῦται ἡ εἰκὼν τοῦ ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος τῶν πρὸ τοῦ Δράκοντος χρόνων, εἶνε πιθανωτάτη κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐν τῇ ὁμηρικῇ βασιλείᾳ βουλῆς τῶν γερόντων.

Ἓν δὲ τῶν ζητημάτων τῆς πρὸ τοῦ Δράκοντος ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν, ἅτινα δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὁριστικῶς λυθέντα μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, εἶνε τὸ τῆς ἀποπείρας ἐπὶ

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 3· μέγισται δὲ καὶ πρῶται τῶν ἀρχῶν ἦσαν βασιλε[ὺς καὶ πο]λέμαρχος καὶ [ἄ]ρχων· τούτων δὲ πρώτη μὲν ἡ τοῦ βασιλέως, αὕτη γὰρ ἦν ἡ πάτριος, δευτέρα δ' ἐπικατέστη π[ολ]εμαρχία διὰ τὸ γενέσθαι τινὰς τῶν βασιλέων τὰ πολέμια μαλακούς.... Ὅτι δὲ τελευταία τούτων ἐγένετο τῶν ἀρχῶν (ἡ τοῦ ἄρχοντος) σημεῖον καὶ [τὸ] μηδὲν τῶν πατρίων τὸν ἄρχοντα διοικεῖν, ὥσπερ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πολέμαρχος, ἀλλ' ἁπλῶ[ς] τὰ ἐπ[ί]θετα· διὸ καὶ νεωστὶ γέγονεν ἡ ἀρχὴ μεγάλη, τοῖς ἐπιθέτοις αὐξηθε[ῖ]σα. Θ[εσ]μοθέται δὲ πολλοῖς ὕστερον ἔτεσιν ἠρέθησαν, ἤδη κατ' ἐνιαυτὸν αἱρουμένων τὰς ἀρχὰς, ὅπως ἀναγράψαντες τὰ θέσμια φυλάττωσι πρὸς τὴν τῶν ἀμφισβητουμένων κρίσιν· διὸ καὶ μόνη τῶν ἀρχῶν οὐκ ἐγένετο πλείων ἐνιαυσίας.

τυραννίδι τῆς ἐπιχειρηθείσης ὑπὸ τοῦ Κύλωνος. Περὶ ταύτης ἦτο γνωστὸν, ὅτι εἶχε γείνει τελουμένων ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, τοῦ Κύλωνος ὄντος ἤδη Ὀλυμπιονίκου. Ἀλλ' οἱ νεώτεροι ἱστορικοὶ ἐκυμαίνοντο μεταξὺ τῆς πρώτης ὀλυμπιακῆς ἑορτῆς μετὰ τὰ Ὀλύμπια τοῦ 640 π. Χ., ἐν οἷς ἐνίκησεν ὁ Κύλων, καὶ τοῦ 598 π. Χ[1]). Κατὰ ταῦτα δὲ ὑπῆρχον ἄλλοι μὲν οἱ ὁρίζοντες τὸ τόλμημα πρὸ τῆς νομοθεσίας τοῦ Δράκοντος, ἄλλοι δὲ μετ' αὐτήν. Τούτων δὲ ἦτο καὶ ὁ Κούρτιος, ἀποδεχόμενος, εἰ καὶ μετά τινος δισταγμοῦ, ὡς ἔτος τῆς ἀποπείρας τοῦ Κύλωνος τὸ 612 π. Χ. [2]) κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Corsini, τοῦ πρώτου ἀποδεξαμένου ταύτην τὴν χρονολογίαν [3]). Ἀλλ' ἤδη πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ὑπῆρξαν οἱ ὑποστηρίξαντες, ὅτι ἡ ἀπόπειρα τοῦ Κύλωνος ἔγεινε πρὸ τοῦ Δράκοντος [4]). Ταύτην δὲ τὴν γνώμην δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὁριστικῶς νῦν ἐπικυρουμένην μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ἥτις, ἀκέφαλος περισωθεῖσα, ἄρχεται διὰ τῆς ἀφηγήσεως τῶν κατὰ τὸ Κυλώνειον ἄγος, εἰς ἣν ἔπονται τὰ περὶ τοῦ Δράκοντος [5]).

Ὅλως δὲ νέα εἶνε τὰ διδάγματα ἅτινα ποριζόμεθα ἐκ τῆς

[1] Ἴδε Busolt Die griechischen Alterthümer ἐν τῷ τοῦ Iwan Müller Handbuch des klassischen Alterthums ἐκδ. β' σ. 76.—***Τοῦ αὐτοῦ*** Griechische Geschichte ἐκδ. β' σ. 136 κ. ἑ.

[2] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ. 471 ἐν σημ.

[3] Corsini Fasti Attici III σ. 64. Ἐν τῇ ἐμῇ πρωτοτύπῳ Ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος Τόμ. Α' σ. 178 εἶχον ἀποδεχθῇ κἀγὼ τὴν ἀπόπειραν τοῦ Κύλωνος ὡς γενομένην μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Δράκοντος, καὶ δὴ ἓν ἔτος μετ' αὐτὴν, τῷ 620 π. Χ. συμφωνήσας τῇ γνώμῃ τοῦ Clinton Fasti Hellenici Τόμ. Β' σ. 212 καὶ Peter Griechische Zeittafeln σ. 30.

[4] Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. α' Τόμ. Α' σ. 498 σημ. 8. Ἴδε καὶ Wright The date of Cylon ἐν τοῖς Harvard studies Τόμ. Γ' (1892).

[5] Ἤδη ὁ Kenyon πρῶτος (ἐκδ. β' σ. 1 κ. ἑ. ἐν σημ.) παρετήρησεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανορθωθῶσι τὰ τῆς χρονολογίας τῆς Κυλωνείου ἀποπείρας, ἣν ὁρίζει γενομένην ἢ τῷ 632 π. Χ. ἢ τῷ 628 π. Χ. καθ' ὅτι ἀμφότερα ταῦτα τὰ ἔτη εἶνε ὀλυμπιακά. Καὶ ὁ von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 55 ἀφηγεῖται τὰ περὶ τοῦ Κύλωνος πρὸ τοῦ Δράκοντος ἄνευ εἰδικωτέρας χρονολογήσεως. Τὰ δὲ μεταξὺ τῆς νίκης τοῦ Κύλωνος ἐν Ὀλυμπίᾳ τῷ 640 π. Χ. καὶ τοῦ Δράκοντος ὀλυμπιακὰ ἔτη ὧν ἓν εἶνε πάντως κατὰ τὴν παρὰ ***Θουκυδίδῃ*** (I, 136) διήγησιν τὸ καθ' ὃ ἔγεινε τὸ τόλμημα τοῦ Κύλωνος, εἶνε τὸ 636, 632, 628 καὶ 624 π. Χ.

Ἀθηναίων πολιτείας περὶ τοῦ ἐπὶ Δράκοντος πολιτεύματος. Πάντες γινώσκουσιν, ὅτι μέχρι τοῦδε ἡ εἰς τέσσαρας τάξεις, τοὺς πεντακοσιομεδίμνους, τοὺς ἱππεῖς, τοὺς ζευγίτας καὶ τοὺς θῆτας, διαίρεσις τῶν Ἀθηναίων πολιτῶν ἐθεωρεῖτο κατασταθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Σόλωνος. Ἀλλ' ἄλλα διδάσκει ἡμᾶς ὁ Ἀριστοτέλης. Περὶ τῶν τελῶν τούτων ποιεῖται λόγον ἤδη ἐν τοῖς περὶ Δράκοντος, χωρὶς δὲ νἀναγράψῃ εἰς αὐτὸν τὴν εἰς τὰς τάξεις ταύτας διαίρεσιν, ἀλλ' οἱονεὶ περὶ καθεστῶτος ἤδη θεσμοῦ πραγματευόμενος. Κατὰ δὲ ταῦτα ὀρθῶς ὑπὸ τῶν πλείστων ἐν τοῖς νεωτέροις ἡ τοιαύτη διαίρεσις θεωρεῖται οὐ μόνον μὴ κατασταθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Δράκοντος, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Δράκοντος προγενεστέρα. Καὶ ὁ μὲν Busolt θεωρεῖ αὐτὴν γενομένην περὶ τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος καὶ οὖσαν τρανὸν μαρτύριον τῆς ἐπιτελουμένης διαλύσεως τῆς πατριαρχικῆς ἀριστοκρατίας τῶν ἐξ αἵματος εὐπατριδῶν [1]). Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ von Wilamowitz-Möllendorff ἀναφέρει τὴν διαίρεσιν ταύτην εἰς τοὺς πρὸ τοῦ 650 π. Χ. χρόνους [2]). Δὲν πρέπει δ' οὐχ ἧττον νἀποσιωπήσωμεν, ὅτι ὑπάρχουσιν οἱ ἀντιτιθέμενοι εἰς τοσοῦτον ἀρχαίαν κατάστασιν τῆς εἰς τέλη διαιρέσεως τῶν Ἀθηναίων πολιτῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑπολαμβάνοντες, ὅτι αὕτη κατεστάθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Σόλωνος. Κυριώτατοι δὲ τῆς γνώμης ταύτης ἀντιπρόσωποι εἶνε ὁ Ἐδουάρδος Meyer [3]) καὶ ὁ Beloch [4]). Ἀλλὰ, θὰ ἐρωτήσῃ ὁ ἀναγνώστης, πῶς οἱ οὕτω φρονοῦντες δικαιολογοῦσι τὴν ἀποδοχὴν τοιαύτης γνώμης, ἀφ' οὗ ὁ Ἀριστοτέλης, στηριζόμενος πάντως εἰς τὰς πρὸ αὐτοῦ προκειμένας πηγὰς, παριστάνει ἤδη ἐπὶ Δράκοντος ὑφισταμένην τὴν εἰς τέλη διαίρεσιν τῶν πολιτῶν; Ἡ τοιαύτη εἰς τὰ μέχρι τοῦδε παραδεδο-

[1] Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. β' Τόμ. Α' σ. 180 καὶ 265 σημ. 4. Πρβλ. **τὸν αὐτὸν** ἐν Philologus Τόμ. L, σ. 393 κ. ἑ.

[2] Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 51 κ. ἑ.

[3] Eduard Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β'. Ἐν Στουτγάρδῃ. 1893 σ. 653 κ. ἑ.

[4] Julius Beloch Griechische Geschichte. Ἐν Στρασβούργῳ. 1893 Τόμ. Α' σ. 324.

μένα ἐμμονὴ καὶ ἀθέτησις τῶν νέων διδαγμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους ἔγκειται εἰς τὴν εἰκασίαν, ὅτι τὸ περὶ τοῦ Δράκοντος πραγματευόμενον μέρος τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἀντικατοπτρίζει τὰς ἐνεργείας τῶν ὀλιγαρχικῶν τοῦ ἔτους 411 π. Χ., οἵτινες διὰ τῆς ψευδοῦς παραστάσεως τῶν κατὰ τὸν Δράκοντα ἠθέλησαν νὰ ὑποστηρίξωσι τοὺς ἰδίους ἑαυτῶν θεσμούς, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἔγεινε θῦμα τῶν οὕτω παραστησάντων τὰ πράγματα. Καὶ δὲν εὑρέθησαν μὲν οἱ ἀποδεχθέντες τὴν γνώμην τοῦ Headlam [1]) καὶ τὴν τοῦ Reinach [2]), καθ' ἣν τὸ εἰς τὰ περὶ τοῦ Δράκοντος ἀναφερόμενον τέταρτον κεφάλαιον τῆς Ἀθηναίων πολιτείας εἶνε ὑποβολιμαῖον ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις παρεντεθὲν εἰς τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν. Ἀλλὰ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς γνώμας ταύτας σήμερον μετὰ τὰς ἐρεύνας μάλιστα τοῦ Keil καὶ τοῦ von Wilamowitz-Möllendorff δύναται νὰ θεωρηθῇ κρατοῦσα ἡ γνώμη τῆς γνησιότητος καὶ ἀκριβείας τῶν εἰς τὸν Δράκοντ' ἀναφερομένων μαρτυριῶν τοῦ Ἀριστοτέλους [3]).

Γενομένης δὲ κατὰ ταῦτα δεκτῆς παρὰ τῶν πλείστων τῆς γνώμης, ὅτι τὰ τέσσαρα τέλη ὑπῆρχον καὶ πρὸ τοῦ Δράκοντος, οἱ νεώτεροι ἐρευνηταὶ προσεπάθησαν νὰ ἐξεύρωσι τὸν χαρακτῆρα τῆς διαιρέσεως ταύτης. Καὶ τὴν μὲν ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις κατάστασιν τῆς ἐκ τοῦ τιμήματος διακρίσεως τῶν πολιτῶν φαίνονται δεικνύοντ' αὐτὰ τὰ ὀνόματα τῶν τελῶν. Καὶ δὴ ὑπολαμβάνεται τοῦτο μὲν, ὅτι τὰ ὀνόματα ταῦτα δὲν ἐδήλουν ἀρχῆθεν ἰδίας τάξεις οὐσίας τετιμημένης, ἀλλ' ἦσαν δηλωτικὰ τῆς ἰδιότητος τῶν εἰς αὐτὰς τασσομένων [4]), τοῦτο δ' ὅτι διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Δράκοντος

[1] Headlam ἐν τῇ Classical Review 1891 σ. 166.

[2] Théodore Reinach ἐν τῇ Revue des études Greeques Τόμ. Δ' σ. 82.

[3] Bauer Die Forschungen zur griechischen Geschichte σ. 450. ***Ν. Γ. Πολίτου*** Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων πολιτεία σ. 17 κ. ἑ. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 611 κ. ἑ.

[4] Th. Gomperz Die Schrift vom Staatswesen der Athener. Ἐν Βιέννῃ. 1891 σ. 40 κ. ἑ. Ἴδε καὶ Gilbert Griechische Staatsalterthümer Τόμ. Α' ἔκδ. β' σ. 144 (ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 139 κ. ἑ.). Busolt Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἔκδ. β' σ. 138 κ. ἑ.

πολιτικῆς μεταβολῆς ἡ τέως πλουτοκρατικωτέρα καὶ γεωργικωτέρα πολιτεία, ἐν ᾗ ἐκράτουν οἱ πεντακοσιομέδιμνοι καὶ οἱ ζευγῖται [1]), ἀπέβη στρατιωτικωτέρα διὰ τῆς εἰς τὴν πολιτείαν συμμετοχῆς τῶν ἱππέων, οἵτινες οὐχ ἧττον ἀνῆκον εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐπατριδῶν [2]). Ζήτημα δὲ εἶνε κατὰ πόσον οἱ πεντακοσιομέδιμνοι ἐν τοῖς πρὸ τοῦ Δράκοντος χρόνοις εἰσέφερον ἀνάλογον ἐκ τιμήματος τέλος, ἅτε περιβαλλόμενοι τὰς ἀνωτάτας τῆς πολιτείας ἀρχάς. Ἐπὶ δὲ τοῦ Δράκοντος ἡ πολιτεία προσέλαβε καὶ αὐτόχρημα τιμοκρατικὸν χαρακτῆρα, τῶν τελῶν ὁρισθέντων κατὰ τιμήματ' ἀναφερόμενα πιθανῶς ὄχι εἰς τὴν ἐτησίαν πρόσοδον, ἀλλ' εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ κεφαλαίου τῶν ἐγγείων κτήσεων. Ἄλλως δὲ τὸ ὄνομα τῶν πεντακοσιομεδίμνων ὑποδεικνύει καὶ τῆς τάξεως ταύτης τὴν πρὸ τοῦ Σόλωνος ὕπαρξιν, ἅτε ὑποδηλοῦν χρόνους καθ' οὓς δὲν εἶχεν ἔτι ἀναπτυχθῇ ἐν Ἀττικῇ ἡ παραγωγὴ ἐλαίου καὶ οἴνου, ἐπειδὴ ὁ μέδιμνος ἦτο μέτρον τῶν ξηρῶν προϊόντων, ἤτοι τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς, ὁ δὲ Σόλων ἐπεξέτεινε τὴν ἔννοιαν τῶν πεντακοσιομεδίμνων καὶ εἰς τοὺς παράγοντας πεντακόσια μέτρα τὰ συνάμφω ξηρὰ καὶ ὑγρά, συγκατελογίσθησαν δῆλα δὴ εἰς τὴν παραγωγὴν οὐ μόνον μέδιμνοι σίτου ἢ κριθῆς, ἀλλὰ καὶ μετρηταὶ οἴνου ἢ ἐλαίου.

Τοιαῦτα εὗρε τὰ τῆς πολιτείας ὁ Δράκων καὶ ἐπὶ τοσοῦτον μετερρύθμισεν αὐτά, ὅτε ἀνετέθη εἰς αὐτὸν τὸ νομοθετικὸν ἔργον.

[1] Ὁ Cichorius (Zu den Namen der attischen Steuerklassen ἐν τοῖς Griechische Studien H. Lipsius dargebracht. Ἐν Λειψίᾳ 1894 σ. 135 κ. ἑ.) καὶ τῶν ζευγιτῶν τὸ ὄνομα ἀποδέχεται δηλοῦν ἀρχῆθεν ὄχι ἀσχολίας γεωργικάς, ἀλλὰ καὶ τοῦτο συνεχόμενον πρὸς τὴν στρατιωτικὴν σύνταξιν τῆς χώρας, ἅτε τῆς λέξεως ζεύγους, ἐξ ἧς οἱ ζευγῖται, μὴ σημαινούσης ζεῦγος βοῶν, ἀλλ' ὅ τι καὶ τὸ ζυγόν, ἤτοι τὴν τάξιν τῆς φάλαγγος. Τὸ δὲ ὄνομα τῶν πεντακοσιομεδίμνων, ἅτε μὴ ἔχον στρατιωτικὴν σημασίαν, ἀλλὰ οἰκονομικήν, θεωρεῖ νεώτερον, δηλοῦν ἀρχῆθεν τοὺς πλουσιωτέρους τῶν γαιοκτημόνων τῆς τάξεως τῶν ἱππέων.

[2] *Ἀριστοτέλους* Ἀθηναίων πολιτεία 4· ἀπέδοτο μὲν ἡ πολιτεία τοῖς ὅπλα παρεχομένοις. Πρβλ. Busolt Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. β' σ. 138. *Τοῦ αὐτοῦ* Griechische Geschichte ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 182 κ. ἑ. 3. Gilbert Griechische Staatsalterthümer ἐκδ. β' σ. 144 (ἑλλ. μεταφρ. *Ν. Γ. Πολίτου* σ. 139). Lipsius Griechische Alterthümer Τόμ. Α' σ. 339.

Καὶ μέχρι τοῦδε μὲν οἱ ἱστορικοί, ἐρειδόμενοι εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου [1]) λεγόμενα Δράκοντος Ἀθηναίοις θεσμοθετήσαντος, ἔλεγον ἄρχοντα τὸν Δράκοντα. Ἀλλ' ἐκ τῆς ῥητῆς τοῦ Ἀριστοτέλους μαρτυρίας [2]) διδασκόμεθα, ὅτι ὁ Δράκων ἔθηκε τοὺς θεσμοὺς ἐπὶ ἄρχοντος Ἀριστᾶίχμου. Καὶ δὲν γινώσκομεν μὲν ἄλλοθεν ὡρισμένως τὸ ἔτος τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ νέον τοῦτο δίδαγμα δὲν ἄγει εἰς μεταβολὴν τοῦ χρόνου τῆς νομοθετικῆς δράσεως τοῦ Δράκοντος, ἐπειδὴ τὰ κατ' αὐτὸν φαίνονται ἄλλως γινώσκοντες καὶ ὀρθῶς περίπου τοὐλάχιστον ὁρίσαντες οἱ ἀρχαῖοι· κατὰ ταῦτα δὲ δυνάμεθα νὰ ἐμμείνωμεν καὶ τώρα εἰς τὸ ἔτος 621 π. Χ. ὡς ἔτος τῆς θεσμοθεσίας τοῦ Δράκοντος. Καὶ ἄρχων μὲν δὲν ὑπῆρξεν ὁ Δράκων, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ ὑπῆρξε τῶν ἐξ θεσμοθετῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀριστᾶίχμου [3]). Ἂν δὲ πράγματι οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, τὸ θεσμοθετήσαντος τοῦ Παυσανίου πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ κυριολεκτικῶς ὡς σημαῖνον τὴν ἀρχὴν θεσμοθέτου.

Ἀλλ' ὁποῖα ὑπῆρξεν ἡ εἰς τὸν Δράκοντ' ἀνατεθεῖσα ἐντολὴ καὶ κατὰ πόσον εὐρὺ πρέπει νὰ θεωρηθῇ τὸ ἔργον αὐτοῦ; Ἀνέλαβεν ἔργον καθ' ὅλου πολιτικῆς συντάξεως τῆς χώρας ἢ μόνον γραφῆς τακτῶν θεσμῶν; Μέχρι τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ Δράκων μόνον τὸ ἀστικὸν δίκαιον κατέγραψεν, ἐστηρίζοντο δὲ κυρίως εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐν τοῖς Πολιτικοῖς λεγόμενα Δράκοντος δὲ νόμοι μὲν εἰσί, πολιτείᾳ δ' ὑπαρχούσῃ τοὺς νόμους ἔθηκε [4]). Τὸ δὲ χωρίον τοῦτο καὶ μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἠθέλησάν τινες νὰ θεω-

[1] ***Παυσανίου*** IX, 36, 8.

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 4· ἐπ' Ἀριστᾶίχμου ἄρχοντος Δράκων τοὺς θεσμοὺς ἔθηκε.

[3] von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 56. Busolt Griechische Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. β' Τόμ. Α' σ. 137 σημ. 6. ***Τοῦ αὐτοῦ*** Griechische Geschichte ἐκδ. β' Τόμ. Α' σ. 173 σημ. 2, σ. 224. Lipsius Griechische Alterthümer σ. 339.

[4] ***Ἀριστοτέλους*** Πολιτ. II, 9, 9 σ. 1274 α.

ρήσωσιν ἰσχυρὸν, ἐν ᾧ τοῦτο ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνου ἔχει ἀποδειχθῆ ὑποβολιμαῖον. Ἄλλως δ' ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας [1]) διδασκόμεθα ῥητῶς τοῦτο μὲν, ὅτι ἐπὶ Δράκοντος ἐπῆλθε νέα πολιτικὴ μεταβολὴ ἐν Ἀθήναις, τοῦτο δ' ὅτι τότε πρῶτον ἀνέγραψαν νόμους οἱ Ἀθηναῖοι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ θέσμια, ἤτοι τὸ κατ' ἔθιμον δίκαιον τῶν εὐπατριδῶν, ὅπερ ἦτο ἤδη ἀναγεγραμμένον ὑπὸ τῶν θεσμοθετῶν [2]).

Τὴν δ' εἰς αὐτὸν δοθεῖσαν ἱκανῶς εὐρεῖαν ἐντολὴν ἐξετέλεσεν ὁ Δράκων εἰς πολλὰς μὲν πλείστου λόγου ἀξίας προβὰς μεταβολὰς, δι' ὧν προεχώρησεν ἔτι μᾶλλον τὸ ἤδη ἀρξάμενον ἔργον τῆς διαλύσεως τῆς ἐπικρατήσεως τῶν εὐπατριδῶν, ἀλλὰ μὴ ἐπιχειρήσας τὸ γενναιότερον ἐκεῖνο βῆμα, εἰς ὃ προέβη ὁ Σόλων, ἀφ' ἧς ἀρχὴ δημοκρατίας ἐγένετο κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην [3]), ἐν ᾧ τὸν ὀλιγαρχικὸν χαρακτῆρα τῆς πολιτείας τοῦ Δράκοντος δεικνύει ἡ ἔκφρασις τοῦ Ἀριστοτέλους, καθ' ἣν αὕτη ἦτο σύνεγγυς τῇ καλουμένῃ πολιτείᾳ [4]).

Κατεστάθησαν δ' ἐπὶ Δράκοντος τὰ τῆς πολιτείας ὧδε. Πολιτικὰ δικαιώματα ἔλαβον οἱ παρεχόμενοι ὅπλα, ἤτοι οἱ δυνάμενοι νὰ προμηθευθῶσιν ἐξ ἰδίων πλήρη πανοπλίαν ὁπλίτου, οἱ δὲ τοιοῦτοι πολῖται εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ καταλαμβάνειν τὰς ἐλάττους ἀρχάς. Οἱ δὲ ἀνώτατοι ἄρχοντες, ἤτοι οἱ ἐννέα, καὶ οἱ ταμίαι ἐξελέγοντο ἐκ τῆς τάξεως τῶν πεντακοσιομεδίμνων καὶ ὤφειλον νὰ ἔχωσιν ὡρισμένην οὐσίαν ἐλευθέραν [5]),

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 41, 2· μετὰ δὲ ταύτην (τὴν ἐπὶ Θησέως) ἡ ἐπὶ Δράκοντος (πολιτείας τάξις), ἐν ᾗ καὶ νόμους ἀνέγραψαν πρῶτον.

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 3, 4· θ[ες]μοθέται δὲ πολλοῖς ὕστερον ἔτεσιν ᾑρέθησαν, ἤδη κατ' ἐνιαυτὸν αἱρουμένων τὰς ἀρχάς, ὅπως ἀναγράψαντες τὰ θέσμια φυλάττωσι πρὸς τὴν τῶν ἀμφισβητουμένων κρίσιν.

[3] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 41.

[4] ***Ἀριστοτέλους*** Πολιτ. VI, 4, 1.

[5] Οὐκ ἐλάττω δέκα μνῶν κατὰ τὸν κώδικα τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς φαίνεται ἐφθαρμένος ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὰς ἑκατὸν μνᾶς κατ' ἐλάχιστον ὅρον (οὐκ ἔλαττον ἢ ἑκατὸν μνῶν) ἃς ὤφειλον νὰ ἔχωσιν οἱ ἐκλεγόμενοι στρατηγοὶ καὶ

ὁμοίως δὲ ὡρισμένον τίμημα ὑπηκούετο πρὸς ἐκλογὴν τῶν στρατηγῶν καὶ ἱππάρχων. Πρόσθετος δὲ ὑποχρέωσις τῶν δυναμένων νὰ ἐκλεχθῶσιν ὡς στρατηγῶν καὶ ἱππάρχων ἦτο τὸ νὰ ἔχωσι παῖδας ἐκ γαμετῆς γυναικὸς γνησίους ὑπὲρ δέκα ἔτη γεγονότος. Καὶ αἱρετοὶ μὲν ἐξηκολούθησαν ὄντες οἱ κατὰ τοιοῦτον τιμοκρατικὸν σύστημα ἐκλεγόμενοι ἄρχοντες, ταμίαι, στρατηγοὶ καὶ ἵππαρχοι. Ἡ δὲ κλήρωσις εἰσήχθη διὰ τὰς ἐλάσσονας ἀρχὰς καὶ τὴν συμπαρεδρείαν εἰς τὸ νέον πολιτικὸν σῶμα, ὅπερ ἵδρυσεν ὁ Δράκων, τὴν βουλήν, ἥτις κακῶς μέχρι τοῦδε ἐνομίζετο τὸ πρῶτον εἰσαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σόλωνος, ἀποδεικνύεται δὲ νῦν εἰσαχθεῖσα ἤδη ὑπὸ τοῦ ἀρχαιοτέρου νομοθέτου μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι ἡ δρακοντεία βουλὴ συνέκειτο ὄχι ἐκ τετρακοσίων, ἀλλ' ἐκ τετρακοσίων καὶ ἑνός. Ἐκληροῦντο δὲ οἵ τε βουλεύοντες καὶ οἱ τὰς ἄλλας κληρωτὰς ἀρχὰς ἄρχοντες ἐκ τῶν ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη γεγονότων, δὲν ἐπετρέπετο δὲ νὰ ἄρξῃ ὁ αὐτὸς δὶς πρὶν ἢ πάντες οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες τὰ προσόντα βουλεύσωσιν ἢ ἄρξωσί τινα τῶν ἐλασσόνων ἀρχῶν. Κατὰ ταῦτα γενομένης καθ' ἕκαστον ἔτος τῆς κληρώσεως τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων ἀπεκλείοντο οἱ ἤδη βουλεύσαντες καὶ ἄρξαντες, μόνον δ' ὅτε ἅπαντες οἱ δικαιούμενοι εἶχον βουλεύσει ἢ ἄρξει, ἤρχιζε καὶ πάλιν ἡ ἐκ περιτροπῆς συμπερίληψις τῶν καὶ πρότερον βουλευσάντων ἢ ἀρξάντων. Ἡ ἐκ περιτροπῆς δ' ἐκλογὴ ἐννοητέα πάντως ἀναφερομένη ὁμοῦ εἴς τε τὸ βουλεύειν καὶ τὸ τὰς ἐλάσσονας ἀρχὰς ἄρχειν, δὲν πρέπει δὲ

ἵππαρχοι. Ἴδε Gilbert ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** Τόμ. Α' σ. 145 σημ. 2. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Busolt Die griechischen Staats-und Rechtsalterthümer ἐκδ. β' σ. 139 πεντακοσιομέδιμνος τῶν πρὸ τοῦ Σόλωνος χρόνων εἶχε κτήματα ἀντιστοιχοῦντα πρὸς κεφάλαιον τοὐλάχιστον ἑκατὸν αἰγιναίων μνῶν. Ἴδε ***Τὸν αὐτὸν*** ἐν Philologus Τόμ. L, σ. 396. Ὁ von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 79 κ. ἑ., ὅστις ὁμοίως εὑρίσκει ἀδύνατον τὴν ἀναλογίαν δέκα μνῶν πρὸς ἑκατὸν διὰ τοὺς ἄρχοντας καὶ ταμίας ἐξ ἑνὸς καὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ ἱππάρχους ἐξ ἄλλου, ἀποδέχεται ὡς πιθανὸν ἀριθμὸν διὰ τοὺς πρώτους διακοσίας μνᾶς, ἤτοι τὸ διπλοῦν τῶν ἀρχόντων καὶ ταμιῶν, ἀλλὰ συγχρόνως παρατηρεῖ, ὅτι δυσχερεστάτη εἶνε ἄλλως ἡ ἐν τοῖς κειμένοις διόρθωσις ἐφθαρμένων ἀριθμῶν.

νἀποδεχθῶμεν, ὅτι δι' ἑκάστην ἀρχὴν ὑπῆρχεν ἰδία περιτροπή [1]). Ἰδία δὲ ζημία ἐπεβάλλετο εἰς τοὺς βουλευτὰς τοὺς ἀπουσιάζοντας ἐκ τῆς βουλῆς ἢ τῆς ἐκκλησίας, ἥτις ὑπελογίζετο κατ' ἀναλογίαν τοῦ τέλους εἰς ὃ ἀνῆκεν ὁ τιμωρούμενος καὶ ἀνήρχετο εἰς τρεῖς μὲν δραχμὰς διὰ τὸν πεντακοσιομέδιμνον, δύο δὲ διὰ τὸν ἱππέα καὶ μίαν διὰ τὸν ζευγίτην.

Οἱ δὲ στρατηγοὶ ἦσαν πιθανῶς τέσσαρες, ὅσαι καὶ αἱ φυλαί, ἡ δὲ κατάστασις αὐτῶν δὲν ἔγεινεν ἴσως τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ Δράκοντος, ἀλλὰ δυνάμεθα νἀποδεχθῶμεν, ὅτι τὸ πρῶτον εἰσήχθη μετὰ τὸ Κυλώνειον ἄγος πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ἰσχύος τοῦ πολεμάρχου, ὅστις διατηρεῖ οὐχ ἧττον τὴν προεδρίαν τῶν στρατηγῶν καὶ ὅτε οὗτοι ηὐξήθησαν ἔπειτα σὺν ταῖς φυλαῖς εἰς δέκα ἐπὶ Κλεισθένους. Ἀληθῶς δ' ἐκ τῆς διηγήσεως τοῦ Ἡροδότου περὶ τῶν κατὰ τὴν μάχην τοῦ Μαραθῶνος γίνεται σαφὲς, ὅτι ὁ πολέμαρχος ἔχει μὲν ἀκόμη τὸ δικαίωμα τῆς προεδρίας ταύτης, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν συλλήβδην ἀρχιστρατηγίαν τῆς στρατιᾶς, ἣν ἔχουσιν ἐκ περιτροπῆς οἱ στρατηγοί [2]).

Οἱ δ' ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀποχωροῦντες ἄρχοντες εἰσήρχοντο εἰς τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν, ἥτις φύλαξ ἦν τῶν νόμων καὶ διετήρει τὰς ἀρχὰς, ὅπως κατὰ τοὺς νόμους ἄρχωσιν. Ὁ δὲ ἀδικούμενος εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς εἰσαγγελίας πρὸς τὴν βουλὴν τῶν Ἀρεοπαγιτῶν [3]), οἵτινες ἦσαν ἰσόβιοι. Ἄλλως δὲ ἡ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν βουλὴ τὴν μὲν τάξιν εἶχε τοῦ διατηρεῖν τοὺς νόμους, διώκει δὲ τὰ πλεῖστα καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ κολάζουσα καὶ ζημιοῦσα πάντας τοὺς ἀκοσμοῦντας κυρίως [4]). Καὶ εἶνε μὲν κατὰ ταῦτα μεγάλη ἀκόμη κατὰ τὴν ἐπὶ Δράκοντος πολιτειακὴν τάξιν ἡ ἐξουσία τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς, ἀλλ' οὐχ ἧττον ὁ Δράκων ἐμείωσε τὰ δικαιώματ'

[1] Lipsius Griechische Alterthümer Τόμ. Α' σ. 339 σημ. 2.
[2] Busolt Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. β' σ. 140 κ. ἑ.
[3] *Ἀριστοτέλους* Ἀθηναίων πολιτεία 4, 4.
[4] *Ἀριστοτέλους* Ἀθηναίων πολιτεία 3, 6.

αὐτῆς, τοῦτο μὲν ἀφαιρέσας ἣν πρότερον ὁ Ἄρειος πάγος ἐξήσκει εὑρεῖαν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν, τοῦτο δὲ καταστήσας τὴν ἐκ τετρακοσίων καὶ ἑνὸς βουλήν, ἧς ἄλλως τὰ δικαιώματα κατὰ τὸ πολίτευμα τοῦ Δράκοντος δὲν γινώσκομεν, ὡς οὐδὲ τὰ τῆς ἐκκλησίας.

Τοιαύτη ἐν συνόψει ἡ ἐπὶ Δράκοντος πολιτεία τῶν Ἀθηναίων. Ἐκ δὲ τῶν νόμων αὐτοῦ γινώσκομεν μόνον τὰ περὶ τῶν φονικῶν, οὓς, ἀρίστους ὄντας, διετήρησαν, ὡς γνωστὸν, οἱ Ἀθηναῖοι καὶ μετὰ τὸν Σόλωνα.

Τὰ δὲ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἔτη τὰ μεσάζοντα μεταξὺ τῆς νομοθεσίας τοῦ Δράκοντος καὶ τῆς τοῦ Σόλωνος εἶνε κατὰ τοῦτο ἄξια λόγου ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐξεφάνη ἡ ἀνάγκη τῆς καθησυχάσεως τῶν πνευμάτων, ἅτινα καὶ μετὰ τὴν κατάστασιν τοῦ Δρακοντείου πολιτεύματος ἐξηκολούθουν νὰ εἶνε τεταραγμένα ἕνεκα τῶν ἐπακολούθων τοῦ κυλωνείου ἄγους. Οὐδ' ἄλλως δ' ἤρκεσεν ἡ νομοθεσία τοῦ Δράκοντος ὅπως παράσχῃ εἰς τὰς Ἀθήνας ἡσυχίαν διαρκῆ. Ἡ κατὰ μικρὸν αὐξάνουσα ἐμπορικὴ ἐπικοινωνία μεταβάλλει τὰς οἰκονομικὰς συνθήκας καὶ ἀναστατόνει τὰ κατὰ τὴν κτῆσιν τῆς γῆς, πολλοὶ τῶν μικρῶν ἀγρῶν συγκεντροῦνται εἰς ὀλίγας χεῖρας, οἱ μικροὶ ἀγρόται ὁμολογοῦσι χρέη δυςβάστακτα ἐπὶ ὑποθήκῃ τῶν ἀγρῶν καὶ τοῦ σώματος, οἱ δ' ἑκτήμοροι οἱ καλλιεργοῦντες τὰς γαίας τῶν μεγάλων γαιοκτημόνων δὲν δύνανται πλέον νὰ ποζήσωσιν ἐκ τῆς μορτῆς τοῦ ἕκτου τῶν γεωργουμένων ἀγρῶν. Ἐντεῦθεν δὲ πολλοὶ τῶν ἐπὶ τῷ σώματι ὑπεγγύων ἐξηνδραποδίζοντο εἰς τὴν ξένην καὶ αἱ γαῖαι ἔστενον ὑπὸ τὸ βάρος τῶν λιθίνων ὅρων τῶν ὑποθηκῶν. Καθ' ὅλου δὲ οἱ πολλοὶ ἐδούλευον εἰς τοὺς ὀλίγους [1]) καὶ ἡ χώρα δι' ὀλίγων ἦν [2]). Εἰς τὰ δεινὰ δὲ ταῦτα προσετίθετο καὶ ἡ μείωσις τοῦ ἀξιώματος τῆς πόλεως ἕνεκα τῆς ἀπωλείας τῆς Σαλαμῖνος καὶ ἡ ἠθικὴ ὀδύνη τῶν πολιτῶν ἐπὶ τῷ μεγαρικῷ πολέμῳ.

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 5. 1.
[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 4, 5.

Ὁ δὲ ἀνήρ, πρὸς οὗ τὸ ὄνομα συνδέεται ἡ θεραπεία τούτων τῶν δεινῶν, εἶνε Σόλων ὁ Ἐξηκεστίδου, οὗ γνωστὴ εἶνε ἡ ἀνάμιξις εἰς τὰ κατὰ τὴν Σαλαμῖνα καὶ ἡ δι' αὐτοῦ ἀνάκτησις τῆς νήσου ἐν ἔτει 600 π. Χ., ἓξ ἔτη πρὸ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀρχῆς, καθ' ὃν ἔγραψε τοὺς νόμους. Καὶ συνετέλεσαν μὲν εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς ἄρχοντος, εἰς ὃν ἀνετέθη ἡ γραφὴ νόμων, αἱ περὶ τὴν Σαλαμῖνα πρότεραι αὐτοῦ ὑπηρεσίαι· ἀμφιβαλλόμενον δ' εἶνε, ἂν πλὴν αὐτῶν ἡ πόλις εἶχε καὶ ἄλλους λόγους εὐγνωμοσύνης πρὸς αὐτὸν, ἀναφερομένους εἰς τὴν καθησύχασιν τῆς ἕνεκα τοῦ κυλωνείου ἄγους ταραχῆς τῶν πνευμάτων. Καὶ δὴ εἰς τὴν κατεύνασιν ταύτης ἀπεσκόπει πάντως ἡ ὑπὸ τῶν κατωτέρων τάξεων πιθανῶς ἀπαιτηθεῖσα καὶ δεικνύουσα τὴν ἀντίθεσιν αὐτῶν πρὸς τὰς προνομιούχους τάξεις τῶν εὐπατριδῶν κάθαρσις τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Κρητὸς Ἐπιμενίδου [1]). Ἀλλὰ ζήτημα εἶνε κατὰ πόσον ἡ κάθαρσις τοῦ Ἐπιμενίδου εἶνε ἀποτέλεσμα συνεννοήσεως ἢ φιλίας αὐτοῦ πρὸς τὸν Σόλωνα [2]).

[1] Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς γνώμας τῶν ὑπολαμβανόντων μυθώδεις τὰς διηγήσεις περὶ τοῦ Ἐπιμενίδου (Erwin Rhode ἐν τῷ Rheinisches Museum Τόμ. XXXIII σ. 525 κ. ἑ. Niese Historische Untersuchungen für Arnold Schäfer σ. 13 κ. ἑ. Töpffer Attische Genealogie σ. 141 κ. ἑ., Wright ἐν Harvard Studies in classical Philology Τόμ. III σ. 66 κ. ἑ. Eduard Meyer Geschichte des Alterthums ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 639 κ. ἑ.) καὶ τῶν καταβιβαζόντων αὐτὸν εἰς τοὺς περὶ τὸ 500 π. Χ. χρόνους (Kern De Orphei, Epimenidis, Pherecydis theogoniis. Robert ἐν γ' ἐκδ. τῆς τοῦ Preller Griechische Mythologie Τόμ. Α' σ. 146. Löschke De Pausaniae descriptione urbis Athenarum quaestiones σ. 24) ὁ Diels (Über Epimenides von Kreta ἐν τοῖς Sitzungsberichte der Berliner Akademie. 1891 σ. 387 κ. ἑ.) διέκρινε τὸν Ἐπιμενίδην τὸν καθήραντα τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τοῦ ἄγους καὶ τὸν ὁμώνυμον τὸν ἐν τῇ γραμματολογίᾳ μνημονευόμενον καὶ γράψαντα ὅθεν ὀρφικὰς συγγραφὰς καὶ συλλέξαντα χρησμούς. Οὗτος μὲν ὁ ὑπὸ τοῦ ***Πλάτωνος*** (Νόμ. Ι σ. 642 D) μνημονευόμενος ὡς προφητεύων δέκα ἔτη πρὸ τῆς μάχης τοῦ Μαραθῶνος. Ὁ δ' Ἐπιμενίδης ἐκεῖνος, οὗ τὴν ἐν Ἀθήναις γενομένην κάθαρσιν ῥητῶς μαρτυρεῖ ὁ ***Ἀριστοτέλης*** (ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ 1· Ἐπιμενίδης δ' ὁ Κρὴς ἐπὶ τούτοις ἐκάθηρε τὴν πόλιν) οὐδαμῶς πρέπει νὰμφισβητηθῇ, ἐκάθηρε δὲ τὴν πόλιν ὀλίγα ἔτη πρὸ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀρχῆς τοῦ Σόλωνος. Εἰς τοῦτον δ' ἀναφερόμενοι μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν Πεισιστρατιδῶν κατεσκεύαζον χρησμοὺς χάριν καταπολεμήσεως τῶν καὶ πάλιν αὐξηθέντων Ἀλκμαιωνιδῶν, τότε δὲ καὶ παρεστάθη ὁ ἀρχαῖος προφήτης ὡς μετὰ μακρὸν ὕπνον ἐκ νέου ἐξεγερθείς.

[2] Ἄγουσι μὲν αὐτὰ τὰ πράγματα εἰς τὴν χρονολόγησιν τῆς καθάρσεως τῶν Ἀθηνῶν

Ἀλλὰ καὶ ἄνευ ἀναμίξεως τοῦ Σόλωνος εἰς τὰ τῆς καθάρσεως τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Ἐπιμενίδου, τὸ ἐκ τῶν Κοδριδῶν ἐπιφανὲς αὐτοῦ γένος, ἡ δι' αὐτοῦ διάσωσις τῆς Σαλαμῖνος [1]) καὶ ὁ

ὑπὸ τοῦ Κρητὸς Ἐπιμενίδου ὡς γενομένης περὶ τοὺς χρόνους τοὺς ἀμέσως προηγηθέντας τῆς νομοθεσίας τοῦ Σόλωνος, ποικίλλουσι δὲ καὶ αἱ ἐκ τῆς ἀρχαιότητος περισωθεῖσαι χρονολογίαι μεταξὺ τῶν ἐτῶν 604-597 (ἴδε Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 211 ἐν σημ.), ἀλλ' ὁ ***Ἀριστοτέλης*** ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ οὐδένα ποιεῖται λόγον περὶ ἐπικοινωνίας τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ Ἐπιμενίδου, κατὰ ταῦτα δὲ δυνάμεθα νὰποδεχθῶμεν, ὅτι οὐδ' ἐν τῇ Ἀτθίδι ἐγίνετο λόγος περὶ αὐτῆς. Μόνον δὲ ὁ ***Πλούταρχος*** (ἐν Βίῳ Σόλωνος 12) ποιεῖται μνείαν φιλίας τῶν δύο ἀνδρῶν, πηγὴν ἔχων πιθανῶς τὸν ***Ἑρμιππον***.

[1]) Ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις καὶ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ μετ' αὐτὴν ὑπῆρξαν οἱ διαμφισβητήσαντες τὴν ἀνάκτησιν τῆς Σαλαμῖνος ὑπὸ τοῦ Σόλωνος, καὶ δὴ διισχυρισθέντες τοῦτο μὲν ὅτι οὔτε ἀνάκτησις τῆς νήσου ἔγεινεν, ἀλλὰ πρώτη αὐτῆς κτῆσις, καθ' ὅτι ἡ Σαλαμὶς ἓν ἀνῆκεν ἀνέκαθεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἦτο τὸ μὲν πρῶτον αὐτόνομος, εἶτα δ' αἰγινητική, καθ' ἃ δεικνύει ὁ κοινὸς ἥρως Αἴας, τέλος δὲ μεγαρική, τοῦ συνδέσμου τῆς Σαλαμῖνος καὶ τῶν Μεγάρων ἐνδεικνυομένου καὶ διὰ τοῦ κοινοῦ ἥρωος Σκίρου ἢ Σκίρωνος (Töpffer Quaestiones Peisistrateae ἐν Δορπάτῃ. 1886. σ. 19 κ. ἑ. ***Τοῦ αὐτοῦ*** Attische Genealogie σ. 273. von Wilamowitz-Möllendorff ἐν τῷ Hermes Τόμ. IX (1874) σ. 319 XII (1877) σ. 342. ***Τοῦ αὐτοῦ*** Philologische Untersuchungen Τόμ. VII σ. 250. ***Τοῦ αὐτοῦ*** Homerische Untersuchungen σ. 244 κ. ἑ. ***Τοῦ αὐτοῦ*** Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 267 * Köhler ἐν Mittheilungen des Deutschen archäologischen Instituts Τόμ. IV (1879) σ. 250 κ. ἑ. IX (1884) σ. 119 κ. ἑ. Meinhold De rebus Salaminiis. Ἐν Καινιξβέργῃ. 1879 σ. 20 κ. ἑ.), τοῦ δὲ ὅτι ἡ κατάκτησις ἐγεινεν ὄχι ἐπὶ Σόλωνος, ἀλλ' ἐπὶ Πεισιστράτου τὸ πρῶτον (Grundner Quo tempore et quo duce bellum Salaminium κτλ. Ἐν Ἰένῃ 1875. Begemann Quaestiones Solonеae. Τεῦχ. II. Allenstein. 1876. Töpffer Quaestiones Peisistratеae. 1886· von Wilamowitz-Möllendorff ἔνθ' ἀν. καὶ Philologische Untersuchungen Τόμ. Α' σ. 124. Wiese Historische Untersuchungen für Arnold Schäfer. σ. 21 κ. ἑ. Beloch Griechische Geschichte Τόμ. Α' σ. 327). Ἀλλὰ πολὺ πιθανώτερα εἶνε ἡ γνώμη, ἣν καὶ ὁ ***Κούρτιος*** ἀποδέχεται (Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ. 478, 532), καθ' ἣν ἔγειναν δύο πόλεμοι περὶ τῆς Σαλαμῖνος, ὁ ἐπὶ Σόλωνος, εἴτε οὗτος διηύθυνεν αὐτὸν ὡς στρατηγός, εἴτε καὶ ἁπλῶς συμμετέσχεν αὐτοῦ κυριώτατα ἐν αὐτῷ δράσας, καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ Πεισιστράτου. Ἴδε Duncker Geschichte des Alterthums Τόμ. VI ἐκδ. ε' σ. 145, 244. Meinhold ἐνθ' ἀν. σ. 11 κ. ἑ. Hug ἐν τῷ Rheinisches Museum Τόμ. XXXII σ. 629 κ. ἑ. Holm: Griechische Geschichte Τόμ. Α' σ. 466, 481. Ed.

* Τοῦτ' αὐτὸ ἀποδεικνύει καὶ τὸ Σαλαμιναφετῶν τῆς ἐλεγείας τοῦ ΣΟΛΩΝΟΣ, ὅπερ ὀρθῶς ἑρμηνευόμενον, δὶν σημαίνει, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέβαλον τὴν Σαλαμῖνα, τοῦθ' ὅπερ μόνος ὁ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ ἐν Βίῳ Σόλωνος 8 μαρτυρεῖ, ἀλλ' ἁπλῶς ὅτι ἐγκατέλιπον τὸν πρὸς τοὺς Μεγαρεῖς περὶ τῆς Σαλαμῖνος ἀγῶνα. Πρβλ. Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 217 ἐν σημ. 2. Ἱερὰν δὲ καλεῖ τὴν νῆσον ἕνεκα τῶν περὶ αὐτῆς ἀξιώσεων τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς σημασίας αὐτῆς δι' τὰς Ἀθήνας, ὄχι δὲ ὡς ἄλλοτε ἀνήκουσαν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀποβληθεῖσαν παρ' αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ οὗτως ἐχόντων ἰῶν τραγμάτων ἠδύνατο ὁ προσθεὶς τὰς λέξεις χαλεπὸν τ' αἰσχος ἀπωσόμενοι.

χαρακτὴρ ἤρκεσαν νὰ ἑλκύσωσιν ἐπ' αὐτὸν τὴν προσοχὴν τῶν Ἀθηναίων. Ἀνήκων ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν θέσιν, ἅτε ὢν ἔμπορος εἰς τὴν μέσην τῶν πολιτῶν τάξιν καὶ ἐχθαίρων τὴν φιλοπλουτίαν, πλεονεξίαν καὶ ὑπερηφανίαν τῶν πλουσίων, ἣν ὑπελάμβανεν ὡς τὴν κυριωτάτην αἰτίαν τῆς ἐνεστώσης ἔχθρας τῆς λυμαινομένης τὴν πολιτείαν [1]), ἦτο ὁ πάντων ἁρμοδιώτατος, ὅπως ἐκλεχθῇ ὡς διαλλακτὴς [2]) ἐν τοῖς δυσκόλοις ἐκείνοις χρόνοις τῆς στάσεως καὶ τῆς διχονοίας.

Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ὁ πολιτικὸς ἅμα καὶ κοινωνικὸς χαρακτὴρ τῆς νομοθεσίας τοῦ Σόλωνος. Πράγματι δὲ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ

Meyer Geschichte des Alterthums ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 645 κ. ἑ. Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 218 κ. ἑ., ὅστις ἐν σ. 214-223 πραγματεύεται διὰ μακρῶν ἅπαντα τὰ περὶ τῆς Σαλαμῖνος καὶ τοῦ μεγαρικοῦ πολέμου ζητήματα. Δὲν εἶνε δὲ ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Niese, (ἐν τῇ Historische Zeitschrift τοῦ von Sybel Τόμ. LXIX τοῦ 1892 σ. 55 σημ. 1), καθ' ὃν ὁ ***Ἀριστοτέλης*** ἕνα μόνον πόλεμον γινώσκει ἐναντίον τῶν Μεγάρων, καὶ τοῦτον μετὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος (Ἀθηναίων πολιτεία 14, 1· (ὁ Πεισίστρατος) σφόδρ' εὐδοκιμήκως ἐν τῷ πρὸς Μεγαρέας πολέμῳ). Ὀρθῶς ἀντιπαρετηρήθη, ὅτι μόνη πηγὴ τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ εἶνε ὁ ***Ἡρόδοτος*** (1, 59· πρότερον εὐδοκιμήσας ἐν τῇ πρὸς τοὺς Μεγαρέας γενομένῃ στρατηγίῃ Νισαιάν τε ἑλὼν καὶ ἄλλα ἀποδεξάμενος μεγάλα ἔργα), ῥητῶς δὲ διαστέλλεται παρὰ τῷ ***Ἀριστοτέλει*** (17, 2) τοῦ πολέμου τούτου ἡ τῆς στρατηγίας τοῦ Ἡροδότου ὁ πρὸς Μεγαρέας πόλεμος περὶ Σαλαμῖνος, οὗ δὲν συμμετέσχεν ὁ Πεισίστρατος. Ἴδε Busolt ἐνθ' ἀν. 221 ἐν σημ.

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 5, 3· ἦν δ' ὁ Σόλων τῇ μὲν [φύ]σει καὶ τῇ δόξῃ τῶν πρώτων, τῇ δ' οὐσίᾳ καὶ τοῖς πράγμασι τῶν μέσων, ὡς ἔκ τε τῶν ἄλλων ὁμολογεῖται, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖσδε τοῖς ποιήμασιν μαρτυρεῖ, παραινῶν τοῖς πλουσίοις μὴ πλεονεκτεῖν·

ὑμεῖς δ' ἡσυχάσαντες ἐνὶ φρεσὶ καρτερὸν ἦτορ,
οἳ πολλῶν ἀγαθῶν εἰς κόρον [ἦ]λάσατε,
ἐν μετρίοισι τίθεσθε μέγαν νόον· οὔτε γὰρ ἡμεῖς
πεισόμεθ', οὔθ' ὑμῖν ἄρτια τα[ῦτ'] ἔσεται.

Καὶ ὅλως αἰεὶ τὴν αἰτίαν τῆς στάσεως ἀνάπτει τοῖς πλουσίοις· διὸ καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐλεγείας δεδοικέναι φησὶ τήν τε φ[ιλοπλουτ]ίαν τήν τε ὑπερηφανίαν, ὡς διὰ ταῦτα τῆς ἔχθρας ἐνεστώσης.

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 5, 1· εἵλοντο κοινῇ διαλλακτὴν καὶ ἄρχοντα Σόλωνα καὶ τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν αὐτῷ. Πρβλ. ***Πλούταρχον*** ἐν Βίῳ Σόλωνος 14, 2.

μεταβολὴν ὤφειλε νὰ στηρίξῃ ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς ἰσορροπίας. Πρὸς ἐπίτευξιν δ' αὐτῆς ἐπεβάλλετο ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ δήμου καὶ τῶν κτημάτων τῶν μικρῶν ἀγροτῶν. Εἰς τοῦτο δ' ἀπεσκόπουν ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ ἐπὶ τοῖς σώμασι δανεισμοῦ καὶ ἡ σεισάχθεια.

Περὶ τῆς σεισαχθείας ἦσαν πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας δεδιχασμέναι αἱ γνῶμαι. Καί τινες μὲν τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολόγων ἀπεδέχοντο αὐτὴν ὡς τελείαν ἀπαλλαγὴν τῶν χρεῶν, οἷα ἐχαρακτηρίζετο ὑπὸ τοῦ Φιλοχόρου [1]), Ἡρακλείδου τοῦ Ποντικοῦ [2]), τοῦ Πλουτάρχου [3]), τοῦ Διογένους Λαερτίου [4]), Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασέως [5]) Δίωνος, τοῦ Χρυσοστόμου [6]) καὶ τοῦ Ἡσυχίου [7]). Τοιοῦτοι δ' ἦσαν πλὴν ἄλλων ὁ Grote [8]) ὁ Schömann [9]), ὁ Köhler [10]), ὁ Pöhlmann [11]) καὶ ὁ Gilbert [12]). Ἀντιθέτως δὲ ἄλλοι ἠκολούθουν τὴν γνώμην τοῦ

[1] ***Φιλόχορος*** παρὰ ***Σουΐδᾳ*** καὶ ***Φωτίῳ*** ἐν λ. Σεισάχθεια. Ἴδε καὶ ***Μιχαὴλ Ἀποστολίου*** 1539· σεισαχθεια χρεωκοπία δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν, ἣν εἰσηγήσατο Σόλων. Εἴρηται δὲ παρ' ὅσον ἔθος ἦν Ἀθήνησι τοὺς ὀφείλοντας τῶν πενήτων σώματι ἐργάζεσθαι τοῖς χρήσταις, ἀποδόντας δὲ οἱονεὶ τὸ ἄχθος ἀποσείσασθαι, ὡς Φιλοχόρῳ δὲ δοκεῖ, ἀποψηφισθῆναι τὸ ἄχθος.

[2] ***Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς*** I, 5 παρὰ C. Müller (Fragmenta Historicorum Graecorum Τόμ. Α' σ. 208).

[3] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Σόλωνος· οἱ δὲ πλεῖστοι πάντων ὁμοῦ φασι τῶν συμβολαίων ἀναίρεσιν γενέσθαι τὴν σεισάχθειαν καὶ τούτοις συνᾴδει μᾶλλον τὰ ποιήματα.

[4] ***Διογένους Λαερτίου*** I, 45.

[5] ***Διονυσίου Ἁλικαρνασέως*** V, 65.

[6] ***Δίωνος Χρυσοστόμου*** XXXI, 69.

[7] ***Ἡσύχιος*** ἐν λ. Σεισάχθεια· Σόλων χρεῶν ἀποκοπὴν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐνομοθέτησεν, ἥνπερ σεισάχθειαν ἐκάλεσε παρὰ τὸ ἀποσείσασθαι τὸ βάρος τῶν δανείων.

[8] Grote A history of Greece. Γερμ. μεταφρ. ἐκδ. 6' Τόμ. Β' σ. 77.

[9] Schömann Griechische Alterthümer. Συμπληρωτικὸς τόμος Ε' σ. 130 κ. ἑ.

[10] Köhler ἐν Mittheilungen des Deutschen archäologischen Instituts Τόμ. X (1885) σ. 151.

[11] Pöhlmann ἐν τῷ τοῦ Iwan Müller Handbuch der klassischen Alterthumswissenschaft Τόμ. Γ' σ. 386, σημ. 5.

[12] Gilbert ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** Τόμ. Α' σ. 156 κ. ἑ. ἔνθα συμπληροῦνται τὰ ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει διὰ τῶν ἀπὸ τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας διδαγμάτων.

Ἀνδροτίωνος, καθ' ἣν ἡ σεισάχθεια συνίστατο εἰς τὴν μετρίασιν τῶν τόκων καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Σόλωνος εἰσαχθεῖσαν μεταβολὴν τοῦ συστήματος τῶν μέτρων, σταθμῶν καὶ νομισμάτων [1]). Τοιοῦτοι δὲ ἦσαν πρωτοστατοῦντος ἐν τῇ γνώμῃ ταύτῃ τοῦ Böckh [2]), ὁ Κούρτιος [3]), ὁ Hultsch [4]), ἐν μέρει ὁ Duncker [5]), καὶ ἄλλοι. Ἀλλ' ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ καλεῖ τὴν σεισάχθειαν αὐτόχρημα ἀποκοπὴν τῶν χρεῶν [6]), ἡ δὲ μαρτυρία αὐτοῦ ἔχει ἀξίαν τόσῳ μείζονα, καθ' ὅσον γινώσκει τὴν γνώμην τοῦ Ἀνδροτίωνος, πρὸς ἣν καὶ ἀντιστρατεύεται [7]). Διὸ ἀνεπιφυλάκτως ἀπεδέχθησαν τοῦ Σταγειρίτου τὴν μαρτυρίαν οἱ νεώτατα γράψαντες [8]). Διαφωνία δέ τις μόνον ὑπάρχει, ἂν ἡ ἀποκοπὴ τῶν ἰδιωτικῶν χρεῶν, ὧν ῥητὴν μνείαν ποιεῖται ὁ Ἀριστοτέλης, ἀνεφέρετο καὶ εἰς τὰ ἕνεκεν ἐμπορίου ἢ χρηματιστικῶν ἔργων ὡμολο-

[1] ***Ἀνδροτίων*** παρὰ ***Πλουτάρχῳ*** ἐν Βίῳ Σόλωνος 15 καίτοι τινὲς ἔγραψαν, ὧν ἐστιν Ἀνδροτίων, οὐκ ἀποκοπὴ χρεῶν, ἀλλὰ τόκων μετριότητι κουφισθέντας ἀγαπῆσαι τοὺς πένητας καὶ σεισάχθειαν ὀνομάσαι τὸ φιλανθρώπευμα τοῦτο καὶ τὴν ἅμα τούτῳ γενομένην τῶν τε μέτρων ἐπαύξησιν καὶ τοῦ νομίσματος τιμήν.

[2] Böckh Staatshaushaltung der Athener Τόμ. Α' ἐκδ. γ' σ. 159.

[3] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ 492 κ. ἑ.

[4] Hultsch Griechische und römische Metrologie ἐκδ. δ' σ. 200.

[5] Duncker Geschichte des Alterthums ἐκδ. ε' Τόμ. Ε' σ. 188.

[6] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 6, 1. καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς ἐποίησε, καὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν δημοσίων, ἃς σεισάχθειαν καλοῦσιν, ὡς ἀποσεισάμενοι τὸ βάρος.

[7] Τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν λεγομένων ἐν ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτείᾳ 10, 1 πρὸ δὲ τῆς νομοθεσίας ποιήσας καὶ τὴν τῶν χρεῶν ἀποκοπὴν καὶ μετὰ ταῦτα τήν τε τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν καὶ τὴν τοῦ νομίσματος αὔξησιν, δι' ὧν πολεμεῖ τὴν γνώμην τοῦ Ἀνδροτίωνος συμπεριλαμβάνοντος εἰς τὴν σεισάχθειαν τὴν μετρικὴν καὶ νομισματικὴν μεταβολὴν κατὰ ***Πλούταρχον*** ἐν Βίῳ Σόλωνος 15.

[8] Kenyon ἐκδ. Ἀθηναίων πολιτείας δ' σ. 15 ἐν σημ. Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Α' σ. 259. ***Τοῦ αὐτοῦ*** Die griechischen Staats-und Rechtsalterthümer ἐκδ. δ σ. 145. Thumser ἐν τῇ ἕκτῃ ἐκδόσει τῶν τοῦ Hermann Griechische Staatsalterthümer σ. 375. von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 43. Β' σ. 62. Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β' σ 651. Beloch Griechische Geschichte Τόμ. Α' σ. 323. Lipsius Griechische Alterthümer τόμ. Α' σ. 344. Botsford The Athenian constitution ἐν ἀρ. IV τῶν Cornell studies in classical Philology σ. 158 κ. ἑ.

γημένα [1]) ἢ περιωρίζετο μόνον εἰς ἃ ἦτο ὑπέγγυος ἡ κτηματικὴ οὐσία τοῦ ὀφειλέτου ἢ τὸ σῶμ' αὐτοῦ [2]). Ἀλλὰ πάντως ἡ σεισάχθεια οὐδὲν ἔχει τὸ κοινὸν πρὸς τὴν μεταβολὴν τοῦ συστήματος τῶν μέτρων, σταθμῶν καὶ νομισμάτων, ἥτις εἶνε μεταγενεστέρα. καθ' ἃ ῥητῶς μαρτυρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης σιωπηλῶς κακίζων τὸν τὰ πράγματα συγχέοντ' Ἀνδροτίωνα [3]). Συνίστατο δ' ἡ νομισματικὴ μεταβολὴ εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ Αἰγιναίου συστήματος προσχώρησιν εἰς τὸ τῶν Χαλκιδέων. Καὶ ἡ μὲν νέα διατύπωσις τῶν κατ' αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους [4]) ἣν σφοδρῶς ἔψεξεν ὁ von Wilamowitz-Möllendorff, ἰσχυρισθεὶς ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης παρενόησεν ἐν τούτοις τὰ τοῦ Ἀνδροτίωνος καὶ οὔτε ὀρθὴν ἀντίληψιν εἶχε τῶν οἰκονομικῶν καὶ μετρολογικῶν πραγμάτων, οὔτ' ἐπειράθη νὰ κατανοήσῃ αὐτὰ ὀρθῶς [5]), προεκάλεσε πολλὰ νέα μελετήματα [6]). ἀλλ' οὐχ

[1] Lipsius Griechische Alterthümer Τόμ. Α' σ. 344 σημ. 3

[2] Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β' σ. 652 ἐν σημ. § 406. Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 260 ἐν τέλει σημ. τῆς προηγουμένης σελίδος.

[3] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 10, 1.

[4] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 10, 1. καὶ μετὰ ταῦτα (ποιήσας) τήν τε τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν καὶ τὴν τοῦ νομίσματος αὔξησιν. Ἐπ' ἐκείνου γὰρ ἐγένετο καὶ τὰ μέτρα μείζω τῶν Φειδωνείων, καὶ ἡ μνᾶ πρότερον ἔχ[ο]υσα [σ]ταθμὸν ἑβδομήκοντα δραχμάς, ἀνεπληρώθη ταῖς ἑκατόν. Ἦν δ' ὁ ἀρχαῖος χαρακτὴρ δίδραχμον. Ἐποίησε δὲ καὶ σταθμὰ πρὸς τὸ νόμισμα, τ[ρ]εῖς καὶ ἑξήκοντα μνᾶς τὸ τάλαντον ἀγούσας, καὶ ἐπιδιενεμήθησαν [αἱ τ]ρεῖς μναῖ τῷ στατῆρι καὶ τοῖς ἄλλοις σταθμοῖς.

[5] Von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 44. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 617.

[6] Εἰς τὰ πρότερον γεγραμμένα ὑπὸ τοῦ Hultsch Griechische und römische Metrologie ἐκδ. β' σ. 199 κ. ἑ., ὅστις ἀναγράφει καὶ τὴν προτέραν περὶ τοῦ σολωνείου μετρικοῦ καὶ νομισματικοῦ συστήματος βιβλιογραφίαν, τοῦ Köhler ἐν Mittheilungen des Deutschen archäologischen Instituts Τόμ. X (1885) σ. 151 κ. ἑ. καὶ ἐν τῇ Zeitschrift für Numismatik Τόμ. XII (1885) σ. 103 κ. ἑ. καὶ τοῦ Head Historia numorum Τόμ. Α' σ. XI κ. ἑ. (ἑλλ. μεταφρ. ***Σβορώνου*** Τόμ. Α' σ. νς'.) προσετέθησαν μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας αἱ ἔρευναι καὶ παρατηρήσεις τοῦ Lehmann ἐν τῷ Hermes Τόμ. XXVII (1892) σ. 530 κ. ἑ. Köhler ἐν τῷ Hermes Τόμ. XXVII (1892) σ. 68 καὶ ἐν τοῖς Berichte der Berliner Akademie 1892 σ. 339 κ. ἑ. Cauer ἐν τοῖς Jahrbücher für klassische Philologie Τόμ. CXLVII σ. 117. von Wilamowitz-Möl-

ἧττον δὲν δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι τὰ τοῦ ἱκανῶς σκοτεινοῦ τούτου ζητήματος διηυκρινήθησαν ἐπαρκῶς.

Μετὰ δὲ τῆς διὰ τῆς εἰς τὸ χαλκιδικὸν σύστημα μεταστάσεως ἐπελθούσης ὁπωσδήποτε ὑποβιβάσεως τῆς ἀξίας τῶν προτέρων μέτρων καὶ σταθμῶν, ἧς ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως ὡς αὐξήσεως ἀντιλαμβάνεται ὁ Ἀριστοτέλης ἐπῆλθε καὶ μεταβολὴ τῆς πραγματικῆς σημασίας τῶν τεσσάρων τάξεων τῶν πολιτῶν, ὧν τὰ ὑπὸ τοῦ Σόλωνος διατηρηθέντα ὀνόματα δὲν εἶχον τὸ ἑξῆς ἦν πρότερον σημασίαν. Τοῦτο μὲν ἕνεκα τῆς μεταβολῆς τοῦ μετρικοῦ συστήματος καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Σόλωνος ἐπεκτάσεως τοῦ τιμήματος καὶ εἰς τὰ ὑγρὰ προϊόντα[1] οἱ τέως πεντακοσιομέδιμνοι, τριακοσιομέδιμνοι (ἱππεῖς) καὶ διακοσιομέδιμνοι (ζευγῖται[2]) εἶχον ἄλλην, κατωτέραν ἢ πρότερον, βάσιν διαιρέσεως[3] καὶ ἡ παραγωγή, ἐφ'

jendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 41 κ. ἑ. Keil Die solonische Verfassung σ. 164 κ. ἑ. Kaibel Stil und Text der Ἀθηναίων πολιτεία σ. 145. Beloch Griechische Geschichte Τόμ. Α' σ. 216. Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β' σελ. 546. Nissen ἐν τῷ Rheinisches Museum Τόμ. XLIX σ. 1 κ. ἑ. G. F. Hill ἐν Numismatik Chronicle. Σειρᾶς τρίτης Τόμ. XVII σ. 284 κ. ἑ. Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 263 κ. ἑ. σημ. 1.

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 646.

[2] Πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας οἱ ἐρευνηταὶ εἶχον πρὸ αὐτῶν περὶ τοῦ τιμήματος τῶν ζευγιτῶν τὰς μαρτυρίας τοῦ ***Πλουτάρχου*** ἐν Βίῳ Σόλωνος 18, ***τοῦ αὐτοῦ*** ἐν Συγκρίσει Ἀριστείδου καὶ Κάτωνος 1 καὶ τοῦ ***Πολυδεύκους*** VIII, 129, καθ' ἃς τὸ τίμημα αὐτῶν ἦτο διακοσίων μεδίμνων, ἀλλ' ἐπειδὴ ἠγνοεῖτο, ὅτι αἱ μαρτυρίαι αὗται ἀνήγοντο εἰς τὸν Ἀριστοτέλην, ἐκράτησεν, εἰσηγουμένου τοῦ Böckh (Staatshaushaltung der Athener ἐκδ. γ' Τόμ. Α' σ. 123 κ. ἑ.), ἡ εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ ***Δημοσθένους*** (Πρὸς Μακάρτατον 51) στηριζομένη γνώμη, καθ' ἣν τὸ τίμημα τῶν ζευγιτῶν ἦτο ἑκατὸν πεντήκοντα μεδίμνων. Ἀλλ' ὁ ***Ἀριστοτέλης*** (ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ 7, 4) λέγει ῥητῶς· ζευγίστον δὲ τελεῖν τοὺς διακόσια τὰ συνάμφω ποιοῦντας.

[3] Οἱ πρότεροι πεντακοσιομέδιμνοι, οὓς ἀπὸ τοῦ Σόλωνος καὶ ἑξῆς ἐδει ὀρθότερον νὰ καλῶμεν πεντακοσιομέτρους (Busolt ἐν Philologus Τόμ. CXLV (1891) σ. 396) ἀπεκόμιζον μὲν, ὡς καὶ ὕστερον, πεντακοσίους μεδίμνους, ἀλλ' οἱ πεντακόσιοι οὗτοι ἀρχαῖοι κατὰ τὸ αἰγιναῖον σύστημα μέδιμνοι ἀντεστοίχουν πρὸς ἑπτακοσίους περίπου τῶν ἀπὸ τοῦ Σόλωνος καὶ ἐφεξῆς ἀττικῶν. Ἡ δὲ πραγματικὴ καταβίβασις αὕτη τοῦ τιμήματος ἐπήνεγκε καὶ ἀλλοίωσιν τῆς πρὸς ἀλλήλας σχέσεως τῶν τάξεων, συμπλησιάσασα αὐτάς. Καὶ δή, ἐν ᾧ ἐπὶ Δράκοντος οἱ ζευγῖται εἶχον πρὸς τοὺς πεντακοσιαμεδίμνους ὡς 280: 700 ἤτοι 28: 70, ἐπὶ Σόλωνος εἶχον ὡς 200: 500 ἤτοι 2: 5. Δὲν εἶνε δὲ ὀρθὸς ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ Busolt

ἧς ἐστηρίζετο ἡ εἴς τινα τῶν τάξεων καθυπόταξις αὐτῶν περιελάμβανεν ὄχι μόνον τὸν σῖτον καὶ τὴν κριθήν, καθ' ἃ πρότερον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον. Τοῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ Σόλωνος τὸ πρῶτον τὰ τέως τιμήματα ἀπέβησαν τέλη, ἤτοι τάξεις τελοῦσαι ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὴν πολιτείαν εἰσφορὰς ἀναλόγους πρὸς τὸ κατὰ μέσον ὅρον προϊὸν τῆς ἐγγείου αὐτῶν κτήσεως. Εἰς τοὺς Θῆτας δ' ἐξηκολούθουν τασσόμενοι πάντες ἐκεῖνοι, ὅσων τὸ ἐκ μεδίμνων σιτηρῶν ἢ ἐκ μέτρων ὑγρῶν ἐτήσιον εἰσόδημα ἦτο κατώτερον τοῦ τῶν ζευγιτῶν. Ἀλλ' ὡς τοιαῦτα προϊόντα νοητέον πάντως, ὡς καὶ παρὰ ταῖς ἄλλαις τάξεσι, τὰ ἐκ τῆς οἰκείας γῆς [1]). Ἐτάσσοντο δ' ἄλλως εἰς τοὺς Θῆτας καὶ οἱ ἄλλους ἔχοντες πόρους, ὄχι δ' ἐκ τῆς γεωργίας ἰδιοκτήτων ἀγρῶν.

Πρὸς δὲ τὰ τέλη προσηρμόσθησαν καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα τῶν πολιτῶν κατὰ τὸ σολώνειον πολίτευμα. Καὶ δὴ οἱ μὲν ἀνήκοντες εἰς τὰ τρία πρῶτα τέλη ὑπηρέτουν ἐν τῷ στρατῷ ὡς ἱππεῖς ἢ ὁπλῖται, οἱ δὲ Θῆτες μόνον ὡς ψιλοὶ καὶ ὡς ἐρέται ἐν τῷ στόλῳ.

Αἱ τρεῖς δὲ πρῶται τάξεις ἦσαν αἱ μόναι ἔχουσαι πρόσοδον εἰς τὰς ἀρχὰς ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τοῦ τιμήματος αὐτῶν [2]). Καὶ οἱ μὲν πεντακοσιομέδιμνοι ἐξελέγοντο μόνοι εἰς τοὺς ταμίας τῆς Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως [3]), οἱ αὐτοὶ δὲ καὶ οἱ ἱππεῖς εἰς τοὺς ἐννέα ἄρχοντας [4]). Περὶ δὲ τῶν στρατηγῶν, οὓς εἴδομεν ἐπὶ Δράκοντος ἐκλεγομένους ἐκ τῶν ἰδία ἐχόντων προσόντα [5]), οὐδὲν

(Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. β' σ. 147), καθ' ὃν ἐπὶ Δράκοντος οἱ ζευγῖται εἶχον πρὸς τοὺς πεντακοσιομεδίμνους ὡς 1 : 10.

[1] *Ἀριστοτέλους* Ἀθηναίων πολιτεία 7, 4.

[2] *Ἀριστοτέλους* Ἀθηναίων πολιτεία 7, 3· καὶ τὰς μὲν ἀρχὰς ἀπένειμεν ἄρχειν ἐκ πεντακοσιομεδίμνων καὶ ἱππέων καὶ ζευγιτῶν, τοὺς ἐννέα ἄρχοντας καὶ τοὺς ταμίας καὶ τοὺς πωλητὰς καὶ τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς κωλακρέτας, ἑκάστοις ἀνὰ λόγον τῷ μεγέθει τοῦ τιμήματος ἀποδιδοὺς τὴν ἀρχήν.

[3] *Ἀριστοτέλους* Ἀθηναίων πολιτεία 8, 1.

[4] *Ἀριστοτέλους* Ἀθηναίων πολιτεία 26, 2.

[5] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 648.

δυστυχῶς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης. Οἱ δὲ Θῆτες δὲν μετεῖχον τῆς πολιτείας κοινωνοῦντες μόνον ἐκκλησίας καὶ δικαστηρίων [1]), μὴ βαρυνόμενοι δὲ ὑπὸ εἰσφορῶν.

Διατηρήσας δὲ ὁ Σόλων τὴν διάκρισιν τοῦ δήμου εἰς τέσσαρας φυλὰς καὶ εἰς ναυκραρίας, ὧν προΐσταντο φυλοβασιλεῖς καὶ ναύκραροι, ὥρισεν, ὅπως αἱ ἀρχαὶ ὧσι κληρωταὶ ἐκ προκρίτων, οὓς προέκρινεν ἑκάστη τῶν φυλῶν. Ἦσαν κατὰ ταῦτα ἔμμεσα ἅμα καὶ μικτὰ τὰ ἀρχαιρέσια, τῶν μὲν φυλῶν ἑκάστων δι' ἐκλογῆς ὁριζουσῶν ὑποψηφίους, τῆς δὲ κληρώσεως, μεταξὺ ἀλλήλων [2]) ἢ πιθανώτερον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ [3]), ἀναδεικνυούσης ὁριστικῶς τοὺς ἄρχοντας. Ἦσαν δ' οἱ τοιοῦτοι ὑποψήφιοι διὰ τὰς θέσεις τῶν ἐννέα ἀρχόντων δέκα ἐξ ἑκάστης φυλῆς, ἤτοι τεσσαράκοντα ἐν ὅλῳ [4]). Ἀλλὰ τὸ σύστημα τῆς ἐκλογῆς προκρίτων καὶ

[1]) ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 8, 1· τοῖς δὲ τὸ θητικὸν τελοῦσιν ἐκκλησίας καὶ δικαστηρίων μετέδωκε μόνον, 7, 4· τοὺς δ' ἄλλους θητικὸν, οὐδεμιᾶς μετέχοντας ἀρχῆς.

[2]) Busolt Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. β' σ. 149.

[3]) Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β' σ. 657.

[4]) ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 8, 1. Τὰς δ' ἀρχὰς ἐποίησε κληρωτὰς ἐκ προκρίτων, οὓς ἑκά[σ]τη προκρίνειε τῶν φυλῶν. Προύκρινεν δ' εἰς τοὺς ἐννέα ἄρχοντας ἑκάστη δέκα, καὶ τούτους διεκ]λήρουν· ὅθεν ἔτι διαμένει ταῖς φυλαῖς τὸ δέκα κληροῦν ἑκάστην, εἶτ' ἐκ τούτων κυαμεύειν. Ἡ μαρτυρία αὕτη φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἀντιφάσκουσα πρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** ἐν Πολιτικοῖς II, 9, 4 σ. 1274α. III, 6, 7 σ. 1281ὅ λεγόμενα, καθ' ἃ ὁ Σόλων ἀπέδωκεν εἰς τὸν δῆμον τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχόντων. Ἀλλ' ὅτι οὐδεμία πραγματικὴ ἀντίφασις ὑπάρχει, γινομένης ἀποδεκτῆς τῆς ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ ῥητῶς μαρτυρουμένης προκρίσεως, ἀπέδειξεν ὁ P. Meyer (Des Aristoteles Politik und die Ἀθηναίων πολιτεία. Ἐν Βόννῃ. 1891. σ. 44) καὶ ὁ Niemeyer ἐν Jahrbücher für Klassische Philologie Τόμ. CXLIII (1891) σ. 405. Συμφωνοῦσι δὲ καὶ ὁ Lecontère (L'archontat Athénien. 1893 σ. 37 κ. ἑ.), ὁ Gilbert (Griechische Staatsalterthümer ἐκδ. β' Τόμ. Α' σ. 150· ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 166) καὶ ὁ von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 72, ὅστις πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι τὸ αἱρεῖσθαι τῶν Πολιτικῶν δύναται νὰ σημαίνῃ ὅτι καὶ τὸ κληροῦν ἐκ προκρίτων τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἀναφέρεται εἰς τὰ τοῦ ***Ἰσοκράτους*** ἐν Ἀρεοπαγιτικῷ 22 τάδε· οὐκ ἐξ ἁπάντων τὰς ἀρχὰς κληροῦντες, ἀλλὰ τοὺς βελτίστους καὶ τοὺς ἱκανωτάτους ἐφ' ἕκαστον τῶν ἔργων προκρίνοντες.... ἐν μὲν γὰρ τῇ κληρώσει τὴν τύχην βραβεύσειν καὶ πολλάκις λήψεσθαι τὰς ἀρχὰς τοὺς ὀλιγαρχίας ἐπιθυμοῦντας, ἐν δὲ τῷ προ-

τῆς ἐξ αὐτῶν κληρώσεως βραχὺν, καθ' ἃ φαίνεται, διήρκεσε χρόνον. Ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ Θουκυδίδου[1]) γινώσκομεν, ὅτι ἐπὶ Πεισιστράτου ἠροῦντο, δὲν ἦσαν δὲ κληρωτοὶ οἱ ἄρχοντες, τοῦτ' αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ἐπὶ Κλεισθένους. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης[2]) ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐπὶ Τελεσίνου ἄρχοντος, ἤτοι τῷ 487—486 π. Χ. εἰσήχθη καὶ πάλιν ἡ ἐπὶ τῆς τυραννίδος καταργηθεῖσα ἐκ προκρίτων κλήρωσις τῶν ἀρχόντων μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς, ὅτι οἱ πρόκριτοι ἦσαν πολλῷ πλείονες ἢ ἐπὶ τοῦ Σόλωνος[3]). Κατὰ

κρίνειν τοὺς ἐπιεικεστάτους τὸν δῆμον ἔσεσθαι κύριον ἑλέσθαι. Ἀναφέρεται δὲ *ὁ αὐτὸς* καὶ εἰς *Πλάτωνος* Νόμ. σ. 756 e καὶ *Ὑπερείδου* Ὑπὲρ Εὐξενίππου 26. Ὁ δὲ Busolt ἐν μὲν τοῖς Griechische Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. δ' (1892) σ. 149 καὶ σημ. 2 οὐδεμίαν εὑρίσκει ἀντίφασιν μεταξὺ τῶν Πολιτικῶν καὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, μετέβαλε δὲ γνώμην ἐν τῇ Griechische Geschichte ἐκδ. δ' (1895) Τόμ. Β' σ. 20 σημ. 1 καὶ 275 σημ. 1, πειρώμενος νὰ δείξῃ, ὅτι δὲν εἶνε ἀρθὴ ἡ ἐκ τῶν ἀνωτέρω χωρίων παρὰ τοῦ von Wilamowitz-Möllendorff ἑρμηνεία τοῦ κληροῦν ἐκ προκρίτων ὡς ἰσοδυνάμου τῷ αἱρεῖσθαι διὰ τοῦ χωρίου τοῦδε τῶν Πολιτικῶν (IV, 14 σ. 1298 b στ. 8.) ἐὰν δ' ἐνίων μὲν αἱρετοὶ ἐνίων δὲ κληρωτοὶ, καὶ κληρωτοὶ ἁπλῶς ἢ ἐκ προκρίτων.

[1] ***Θουκυδίδου*** VI, 54.

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 22, 3. εὐθὺς δὲ τῷ ὑστέρῳ ἔτει, ἐπὶ Τελεσίνου ἄρχοντος, ἐκυάμευσαν τοὺς ἐννέα ἄρχοντας κατὰ φυλὰς, ἐκ τῶν προκριθέντων ὑπὸ τῶν δημοτῶν πεντακοσίων, τότε μετὰ τὴν τυραννίδα πρῶτον· οἱ δὲ πρότεροι πάντες ἦσαν αἱρετοί. Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ὁ Kenyon ἐκδ. δ' σ. 60 θεωρεῖ προκριτότερον ἀντὶ τοῦ πεντακοσίων (φ') ἀναγνωσθῆ ἑκατὸν (ρ'). Ἀλλ' ὁ Blass καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκδόσει ἑξακολουθεῖ γράφων πεντακοσίων. Οὐχ ἧττον ὁ Heisterbergk (Die Bestellung der Beamten durchs Los ἐν τοῖς Berliner Studien für Klassische Philologie und Archäologie Τόμ. XIV (1896) τεῦχ. 5) προκρίνει τὴν γραφὴν ἑκατὸν ἀντὶ πεντακοσίων.

[3] Ὁ Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β'. σ. 659 § 409 καὶ ὁ Beloch Griechische Geschichte Τόμ. Α' σ. 361 σημ. 1 ἐξέφρασαν τὴν γνώμην, ὅτι ἡ μαρτυρία τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Σόλωνος τὸ πρῶτον εἰσαγωγῆς τῆς ἐκ προκρίτων κληρώσεως τῶν ἀρχόντων εἶνε πεπλανημένη, ἐξαχθεῖσα ἐξ ἀναλογίας τῶν κατόπιν γενομένων. Ὁμοίας δ' ὑπονοίας ἐκφράζουσι καὶ ὁ Busolt (Griechische Geschichte ἐκδ. δ Τόμ. Α' σ. 48 ἐν σημ. καὶ σ. 275) καὶ ὁ Cauer (Hat Aristoteles die Schrift vom Staate der Athener geschrieben? [2] σ. 60). Ἀλλὰ κατὰ τῆς γνώμης ταύτης ἀντεπεξῆλθε πειστικῶς ὁ Heisterbergk (Die Bestellung der Beamten durchs Los ἐν τοῖς Berliner Studien für Klassische Philologie und Archäologie Τόμ. XVI (1896) τεῦχ. 5). Πρβλ. Bauer Die Forschungen zur griechischen Geschichte σ. 456. Τὴν δ' ἐπὶ Σόλωνος εἰσαγωγὴν τῆς ἐκ προκρίτων κληρώσεως ἀποδέχονται καὶ ὁ Kenyon ἐκδ. β' σ.

ταῦτα οἱ ἐπὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν καὶ οἱ μέχρι τοῦ 487—486 π. Χ. ἄρχοντες ὑπῆρξαν αἱρετοί, τοιοῦτοι δὲ ὑπῆρξαν ὁ Ἀριστείδης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Καλλίμαχος. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπὶ Τελεσίνου ἄρχοντος ἐκ νέου εἰσαχθεῖσα ἐκ προκρίτων κλήρωσις τῶν ἀρχόντων φαίνεται, ὅτι ἔπεσεν εἰς ἀχρηστίαν ἐπὶ χρόνον μακρὸν, εἰσήχθη δὲ καὶ πάλιν ἔπειτα μετά τινων μεταβολῶν, ἴσως ἐπὶ Εὐκλείδου ἄρχοντος μετὰ τὸ πέρας τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου [1].

Καὶ ἡ βουλὴ δὲ, ἣν διετήρησεν ὁ Σόλων, ἀπετελεῖτο ἐκ προκρίτων τῶν φυλῶν, ἐξ ὧν ὁριστικῶς ἔπειτα ἐκληροῦντο οἱ τὴν βουλὴν συγκροτοῦντες. Συνέκειτο δὲ ἡ σολώνειος βουλὴ ἐκ τετρακοσίων καὶ ὄχι τετρακοσίων καὶ ἑνὸς ὡς ἐπὶ Δράκοντος, ὧν ἑκατὸν ἀντεστοίχουν εἰς ἑκάστην φυλήν [2]. Εἰκάζεται δὲ ἡ πρόκρισις ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους λεγομένων περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν κατὰ τὴν ἐν ἔτει 411 π. Χ. μεταπολίτευσιν καὶ τῆς προσθήκης αὐτοῦ, ὅτι οὗτοι ἐξελέγοντο κατὰ τὰ πάτρια [3]. Κατὰ πόσον δὲ ηὔρυνεν ὁ Σόλων τὰ δικαιώματα τῆς βουλῆς τῶν τετρακοσίων καὶ τίνα τὰ εἰς αὐτὴν ἀνατεθέντα ἔργα δὲν διδασκόμεθα ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἀλλὰ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς συμπλήρωμα αὐτοῦ ὁ πλουτάρχειος βίος Σόλωνος, ἐξ οὗ ἱκανὰ τῶν παρ' ἐκείνῳ λειπόντων ἀναπληροῦνται. Μαρτυρεῖ δὲ ὁ Πλούταρχος, πάντως ἔκ τινος τῶν Ἀτθιδογράφων παραλαμβάνων τὴν εἰ-

59 κ. ἑ., ὁ von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 49, 73. Τόμ. Β' σ. 93, ὁ Gilbert Griechische Staatsalterthümer ἐκδ. δ'. Τόμ. Α' σ. 150 (ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 166), ὁ Thumser ἐν τῇ ἔκτῃ ἐκδόσει τῶν τοῦ Hermann Griechische Staatsalterthümer σ. 407, ὁ Lipsius Griechische Alterthümer Τόμ. Α' σ. 347 καὶ ἄλλοι.

[1] Gilbert Griechische Staatsalterthümer ἐκδ. δ' Τόμ. Α' σ. 150 (ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 166). Ὁ Gilbert φρονεῖ, ὅτι οὕτως ἐξηγητέον τὸ ἐν ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 8, 1 ὅθεν ἔτι διαμένει ταῖς φυλαῖς τὸ δέκα κληροῦν ἑκάστην, εἶτ' ἐκ τούτων κυαμεύειν.

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεια 8, 4 β[ου]λὴν δ' ἐποίησε τετρακοσίους, ἑκατὸν ἐξ ἑκάστης φυλῆς.

[3] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 31, 1. βουλεύειν μὲν τετρακοσίους κατὰ τὰ πάτρια τετταράκοντα ἐξ ἑκάστης φυλῆς, ἐκ προκρίτων [ο]ὓς ἂν ἕλωνται οἱ φυλέται τῶν ὑπὲρ τριάκοντα ἔτη γεγονότων.

ὀησιν [1]), ὅτι ἡ βουλὴ ἔργον εἶχε τὸ προβουλεύειν καὶ μὴ ἐπιτρέπειν τὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσαγωγὴν προτάσεων ἀπροβουλεύτων [2]). Διὸ τὸ προβουλεύειν ἀπεδέχθησαν εἰς τὴν μαρτυρίαν ταύτην πειθόμενοι, ὡς ἔργον τῆς σολωνείου βουλῆς πλὴν ἄλλων ὁ Gilbert [3]), ὁ Eduard Meyer [4]) καὶ ὁ Lipsius [5]). Δισταγμοὺς δὲ περὶ τοῦ ὀρθοῦ τῆς μαρτυρίας ταύτης ἐκφράζει ὁ Busolt [6]), ὅστις ἀναφέρεται εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ Köhler καθ' ἣν τοῦ ἐκ τοῦ χρόνου περίπου τοῦ Κλεισθένους ἀθηναϊκοῦ ψηφίσματος περὶ Σαλαμῖνος προηγοῦνται μόνον αἱ λέξεις ἔδοξε τῷ δήμῳ, οὐδεμιᾶς γινομένης μνείας τῆς βουλῆς [7]). Ὁ δὲ Eduard Meyer [8]), συναποδεχομένου τοῦ Busolt [9]), εἰκάζει, ὅτι ἡ καταστα θεῖσα ἐπὶ Σόλωνος βουλὴ ἦτο ἁπλῶς μετάπλασις ἢ περαιτέρα ἀνάπτυξις τῆς ἀρχαίας βουλῆς τῶν ναυκράρων καὶ εἶχεν ἔργον τὴν συζήτησιν καὶ ἀπόφασιν περὶ τῶν διοικητικῶν, οἰκονομικῶν καὶ ναυτικῶν πραγμάτων, περὶ ὧν πρότερον ἐβουλεύοντο αἱ ναυκραρίαι [10]). Καὶ τὴν κατάστασιν δὲ καθ' ὅλου τῆς βουλῆς τῶν τετρακοσίων ὑπὸ τοῦ Σόλωνος ὑπάρχουσιν οἱ διϊσχύζοντες νὰ ποδεχθῶσι [11]).

[1] Ὁ Busolt (Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 279 σημ. 3) θεωρεῖ πιθανόν, ὅτι ἡ μαρτυρία αὕτη τοῦ ***Πλουτάρχου*** προέρχεται ἐκ προσθήκης τοῦ ***Ἑρμίππου*** εἰς τὴν Ἀτθίδα.

[2] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Σόλωνος 19· δευτέραν προσκατένειμε βουλὴν ἀπὸ φυλῆς ἑκάστης, τετταράκοντα ὄντων, ἑκατὸν ἄνδρας ἐπιλεξάμενος, οὓς προβουλεύειν ἔταξε τοῦ δήμου καὶ μηδὲν ἐᾶν ἀπροβούλευτον εἰς ἐκκλησίαν εἰσφέρεσθαι.

[3] Gilbert Griechische Staatsalterthümer ἐκδ. δ' Τόμ. Α' σ. 151 (ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 167).

[4] Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Α' σ. 658.

[5] Lipsius Griechische Alterthümer Τόμ. Α' σ. 348.

[6] Busolt Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. δ' σ. 149 Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 279.

[7] Köhler ἐν Mittheilungen des Deutschen archäologischen Instituts Τόμ. IX (1884) σ. 118 καὶ Corpus Inscriptionum Atticarum Τόμ. Δ', 3 σ. 139.

[8] Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β' σ. 659 ἐν σημ. § 409.

[9] Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 279.

[10] Ἴδε περὶ τῶν ναυκραριῶν κατωτέρω.

[11] Niese ἐν τῇ Historische Zeitschrift τοῦ von Sybel Τόμ. LXIX (1892) σ. 60, 62. Beloch Griechische Geschichte Τόμ. Α' σ. 324 ἐν σημ.

Καὶ τὸν Ἄρειον δὲ πάγον προευρὼν ὁ Σόλων, ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν τὰ ὑπὸ τοῦ Δράκοντος μειωθέντα δικαιώματα. Οὕτω δὲ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ ἐξηκολούθησε μὲν οὖσα φύλαξ τῶν νόμων, εἶχε δὲ τὸ ἔργον τοῦ εὐθύνειν τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἤτοι τοὺς πρὸς τὰ χρηστὰ ἤθη ἀκοσμοῦντας [1]), κολάζουσ' αὐτῶν τὸ σῶμα καὶ ἐπιβάλλουσα εἰς αὐτοὺς χρηματικὰς ζημίας. Τὰ δ' ἐντεῦθεν εἰσπραττόμενα εἰσήγοντο εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ταμεῖον τῆς Ἀθηνᾶς, χωρὶς νὰ ἐπιγράφηται ἡ αἰτία ἐξ ἧς ταῦτα [2]). Οὐ μόνον δὲ τὰς φονικὰς δίκας ἐδίκαζον οἱ Ἀρεοπαγῖται [3]), ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου συνωμοτοῦντας [4]).

Περὶ δὲ τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τῆς ἐκκλησίας ἐν τῷ σολωνείῳ πολιτεύματι οὐδὲν νέον διδασκόμεθα ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας πλὴν τοῦ ἤδη λεχθέντος, ὅτι ὁ Σόλων κατέστησε κοινωνοὺς αὐτῆς καὶ τοὺς Θῆτας.

[1] Ὁ Keil (Die solonische Verfassung σ. 109) ἀναφέρει τὸ ἁμαρτάνοντας τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** (ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ 8, 4) εἰς τοὺς ἄρχοντας ἐν ταῖς εὐθύναις αὐτῶν. Ἀλλ' ὀρθῶς ἀντεπεξέρχεται κατὰ τῆς γνώμης ταύτης ὁ von Wilamowitz-Möllendorff (Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 49 σημ. 14), παρατηρῶν, ὅτι τὸ ἁμαρτάνειν δὲν σημαίνει ὅ τι τὸ ἀδικεῖν, ἀλλ' ἁπλῶς τὸ προσκρούειν contra bonos mores Ὁμοίως δὲ διὰ μακροτέρων καταπολεμεῖ ταύτην τὴν γνώμην ὁ Busolt (Griechische Geschishte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 286 σημ. 3). Τὸ ἁμαρτάνοντας τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** ἐξηγεῖται ἄριστα διὰ τῶν τοῦ ***Ἰσοκράτους*** ἐν Ἀρεοπαγιτικῷ 37· τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ἐπέστησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐκοσμίας καὶ 39 τοὺς ἀκοσμοῦντας ἀνῆγον εἰς τὴν βουλήν.

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 8, 4· τὴν δὲ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν (βουλὴν) ἔταξεν ἐπὶ [τὸ] νομοφυλακεῖν, ὥσπερ ὑπῆρχεν καὶ πρότερον ἐπίσκοπος οὖσα τῆς πολιτείας, [ἥ] τά τε ἄλλα τὰ πλεῖστα καὶ τὰ μέγιστα τῶν πολιτι⟨κ⟩ῶν διετήρει, καὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας ηὔθυνεν κυρία οὖσα καὶ [ζη]μι[οῦν] καὶ κολάζειν, καὶ τὰς ἐκτίσεις ἀνέφερενεἰς πόλιν, οὐκ ἐπιγράφουσα τὴν πρόφασιν [τοῦ ἐκ]τ[ίν]εσθαι.

[3] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 57, 3· εἰσὶ δὲ φόν[ου] δίκαι καὶ τραύματος, ἂν μὲν ἐκ προνοίας ἀποκτείνῃ ἢ τρώσῃ, ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, καὶ φαρμάκων, ἐὰν ἀποκτείνῃ δοὺς, καὶ πυρκαΐας· ταῦτα γὰρ ἡ βουλὴ μόνα δικάζει. Πρβλ. ***Δημοσθένους*** Κατὰ Ἀριστοκράτους 22.

[4] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 8, 4· καὶ τοὺς ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου συνισταμένους ἔκρινεν, Σόλωνος θέντ[ος] νόμον εἰσα-[γγ]ελ[ί]ας περὶ αὐτῶν.

Μετέσχον δ' οἱ Θῆτες καθ' ἃ εἴδομεν, συμφώνως τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ δικαστηρίων. Εἶνε δὲ τὰ δικαστήρια ταῦτα ἡ τὸ πρῶτον νῦν κατασταθεῖσα ἡλιαία, ἧς μετεῖχον δι' ἐνιαυσίας κληρώσεως οἱ βουλόμενοι τῶν ὑπὲρ τριάκοντα ἔτη γεγονότων πολιτῶν. Ὁ δὲ πληθυντικὸς δικαστήρια [1]) ἐξηγητέος ἐκ τῆς ἴσως ἤδη ἀπὸ Σόλωνος διαιρέσεως τῆς ἡλιαίας εἰς πολλὰ δικαστήρια [2]), εἰ καὶ παρατηρητέον, ὅτι ἀλλαχοῦ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης λέγει δικαστήριον [3]), οὕτω δ' ἐν τῷ ἑνικῷ δικαστήριον καλεῖται ἡ ἡλιαία [4]) ἔν τε νόμῳ τινὶ τοῦ Σόλωνος περισωθέντι παρὰ τῷ Λυσίᾳ [5]) καὶ παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ [6]).

Ἦτο δὲ ἡ ἴδρυσις τῆς ἡλιαίας, ἣν πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων ἅπαντες οἱ νεώτεροι ἀποδέχονται ὡς πράγματι ὑπὸ τοῦ Σόλωνος καὶ ὄχι ἐν μεταγενεστέρῳ χρόνῳ κατασταθεῖσαν [7]), ἐν τῶν τριῶν δημοτικωτάτων τοῦ νομοθέτου κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην [8]).

Καὶ κατὰ μὲν τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν ἡ ἡλιαία μόνον τὰς

[1] Ὁ πληθυντικὸς εὕρηται οὐ μόνον ἐν ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτείᾳ 7, 3· τοῖς δὲ τὸ θητικὸν τελοῦσιν ἐκκλησίας καὶ δικαστηρίων μετέδωκε μόνον καὶ 25, 2· τῷ δήμῳ καὶ τοῖς δικαστηρίοις ἀπέδωκε, ἀλλὰ καὶ ἐν Πολιτικοῖς II, 12 σ 1273 b. τὰ δικαστήρια ποιήσας ἐκ πάντων.

[2] Gilbert Griechische Staatsalterthümer ἐκδ. 5ʹ Τόμ. Aʹ σ. 153 (ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 170). Ἀντίθετα δὲ φρονεῖ ὁ Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. 5ʹ Τόμ. Bʹ σ. 287.

[3] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 9, 2· ἡ εἰς τὸ δικα[στήριον] ἔφεσις Πολιτικῶν II, 2 σ. 1274 a στ. 5. κύριον ποιήσαντα τὸ δικαστήριον πάντων.

[4] Τὸ γνωστότατον τοῦτο ἐκ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων ὄνομα τῆς ἡλιαίας φαίνεται ὅτι εἰσήχθη ἤδη ἐπὶ Σόλωνος, ὡς δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ἐκ τοῦ πάντως γνησίου σολωνείου νόμου παρὰ ***Λυσίᾳ*** Πρὸς Θεόμνηστον 16, ἔνθα λέγεται δεδέσθαι δ' ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἡμέρας πέντε τὸν πόδα, ἐὰν προστιμήσῃ ἡ ἡλιαία.

[5] ***Λυσίου*** Πρὸς Θεόμνηστον 16.

[6] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Σόλωνος 18· εἰς τὸ δικαστήριον ἐφέσεις ἔδωκε τοῖς βουλομένοις.

[7] Ὁ Niese (ἐν τῇ Historische Zeitschrift τοῦ von Sybel Τόμ. LXIX (1892) σ. 85 θεωρεῖ τὴν κατάστασιν τῆς ἡλιαίας ὑπὸ τοῦ Σόλωνος ὡς ὑπόθεσιν κατ' ἀναχρονισμόν.

[8] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 9, 1· δοκεῖ δὲ τῆς Σόλωνος πολιτείας τρία ταῦτ' εἶναι τὰ δημοτικώτατα· πρῶτον μὲν καὶ μέγιστον τὸ μὴ δανείζειν ἐπὶ τοῖς σώμασιν, ἔπειτα τὸ ἐξεῖναι τῷ βου-

εἰς αὐτὴν ἐφέσεις τῶν πολιτῶν εἶχε νὰ κρίνῃ [1]), κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους ἐν τοῖς Πολιτικοῖς ὁ Σόλων ἔδωκεν εἰς τὸν δῆμον καὶ τὸ τὰς ἀρχὰς αἱρεῖσθαι καὶ εὐθύνειν, ἤτοι τὰς ἀρχαιρεσίας καὶ εὐθύνας τῶν ἀρχόντων [2]). Καὶ ἐπειράθη μὲν ὁ von Wilamowitz-Möllendorff νὰ συμβιβάσῃ τὴν πρόσθετον μαρτυρίαν τῶν Πολιτικῶν πρὸς τὴν ἀποσιώπησιν τῆς εὐθύνης τῶν ἀρχόντων ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ [3]), ἀλλὰ δὲν συντάσσονται πάντες οἱ νεώτεροι μετ' αὐτοῦ· οὕτω δὲ καὶ μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας δεδιχασμέναι εἶνε αἱ γνῶμαι τῶν ἱστοριοδιφῶν καὶ ἀρχαιολόγων, ὡς καὶ πρότερον, περὶ τοῦ ζητήματος, ἂν ἡ σολώνειος ἡλιαία μόνον ἐφέσεις εἶχε νὰ κρίνῃ ἢ καὶ τοὺς ἄρχοντας νὰ εὐθύνῃ.

Τοιοῦτον ὑπῆρξεν ἐν τοῖς κυρίοις τὸ πολίτευμα τοῦ Σόλωνος, γενναῖον βῆμα πρὸς τὰ πρόσω, καταδηλοῦν μεγάλην πρόοδον ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δράκοντος, ἀλλὰ μὴ ἐμφαῖνον τὴν ἀπόλυσιν παντὸς δεσμοῦ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος. Αὐτὸς ὁ Σόλων ὡμολόγει·

δήμῳ μὲν γὰρ ἔδωκα τόσον γέρας ὅσσον ἀπαρκεῖ
τιμῆς οὔτ' ἀφελὼν οὔτ' ἐπορεξάμενος [4]).

Ἀλλὰ καὶ προσθέτει·

οἳ δ' εἶχον δύναμιν καὶ χρήμασιν ἦσαν ἀγητοί,
καὶ τοῖς ἐφρασάμην μηδὲς ἀεικὲς ἔχειν.
Ἕστην δ' ἀμφιβαλὼν κρατερὸν σάκος, ἀμφοτέροισι,
νικᾶν δ' οὐκ εἴασ' οὐδετέρους ἀδίκως.

λομένῳ τιμωρ[εῖ]ν ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων, τρίτον δ' ⟨ᾧ⟩ μάλιστα φασιν ἰσχυκέναι τὸ πλῆθος, ἡ εἰς τὸ δικα[στήριον] ἔφεσις· κύριος γὰρ ὢν ὁ δῆμος τῆς ψήφου, κύριος γίγνεται τῆς πολιτείας.

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 9, 1. ἡ εἰς τὸ δικα[στήριον] ἔφεσις. Πρβλ. ***Πλούταρχον*** ἐν Βίῳ Σόλωνος 18 καὶ Kaibel Stil und Text der Ἀθηναίων πολιτεία σ. 144.

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Πολιτικῶν II, 12, σ. 1273 b στ. 41 κ. ἑ. III, 11 σ. 1281 b στ. 25.

[3] Von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 71 κ. ἑ.

[4] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 12, 1. Πρβλ. ***Πλούταρχον*** ἐν Βίῳ Σόλωνος 18, ἔνθ' ἀντὶ τοῦ γέρας φέρεται κράτος.

Ἐτράπη κατὰ ταῦτα τὴν μέσην ὁδὸν, ἥτις ἥρκει, ὅπως δοθῇ ὥθησις εἰς τὸν δῆμον καὶ προοδοποιηθῇ ἡ πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀνάπτυξις τῶν Ἀθηνῶν, εἰς ἣν ἀπεσκόπησε καὶ συνετέλεσε καὶ διὰ τῶν συνετῶν αὐτοῦ νόμων, δι' ὧν ἀντικατεστάθησαν, πλὴν τῶν φονικῶν, οἱ θεσμοὶ τοῦ Δράκοντος. Ἀνεγράφησαν δὲ οὗτοι εἰς τετραγώνους ξυλίνας στήλας, κληθείσας ἐκ τοῦ σχήματος κύρβεις καὶ κατατεθείσας εἰς τὴν Βασίλειον στοὰν [1]), ἐν ᾗ ἀπέκειντο μέχρι τοῦ 409 π. Χ.

Ἔμελλον δὲ οἱ νόμοι αὐτοῦ νὰ ἔχωσι διάρκειαν ἑκατὸν ἐτῶν [2]), ἀλλ' ὅμως πρὶν ἢ παρέλθῃ πολὺς χρόνος ἤρχισεν ἐκφαινομένη ἡ κατὰ τοῦ νομοθέτου δυσαρέσκεια, ἐπειδὴ οὔτε ὁ δῆμος ἦτο ηὐχαριστημένος, νομίζων, ὅτι ὁ Σόλων ἔμελλε νὰ ποιήσῃ πάντ' ἀνάδαστα, οὔτε οἱ γνώριμοι, οἵτινες ὑπελάμβανον, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Ἐξηκεστίδου ἔμελλε νὰποδώσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν προτέραν δύναμιν, ὡς εἶχε τὸ πρὶν ἢ μικρὸν παρηλλαγμένην. Διὸ ἠναγκάσθη ὁ Σόλων πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἑκατέρωθεν ἐνοχλήσεων νὰποδημήσῃ εἰς Αἴγυπτον, εἰπὼν, ὅτι θἀπουσιάσῃ δέκα ὅλα ἔτη καὶ ὑπολαμβάνων, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι, μὴ ἔχοντες αὐτὸν παρόντα, ὅπως ἐξηγῇ τοὺς νόμους ἤθελον ἀναγκασθῇ νὰ ἐμμένωσιν εἰς τὰ γεγραμμένα.

Ἀλλ' ἡ πρόθεσις τοῦ Σόλωνος δὲν ἐπετεύχθη. Τὰ τῆς πολιτείας συνεταράσσοντο, ἀναρριπισθείσης πάλιν τῆς ἔχθρας τῶν τάξεων. Πολιτικαὶ δ' ἑταιρεῖαι συστᾶσαι ἠγωνίζοντο νὰ καταλάβωσι τὴν μεγάλην δύναμιν κεκτημένην ἀρχὴν τοῦ πρώτου ἄρχοντος, ἥτις διὰ ἕνεκα τῆς σφοδρότητος τῆς πάλης ἔμεινε κενή. Τὰ δύο δὲ ταῦτα ἔτη τῆς ἀναρχίας εἶνε κατὰ τὴν πιθανωτάτην γνώμην τὸ 589 — 588 π. Χ. [3]). Μετὰ δὲ ταῦτα αἱρεθεὶς ἄρχων ὁ Δαμασίας

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 7, 1.

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 9, 1.

[3] Ὁ ***Ἀριστοτέλης*** ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ 13, 1 λέγει· Σόλωνος δ' ἀποδημήσαντος, ἔτι τῆς πόλεως τεταραγμένης, ἐπὶ μὲν ἔτη τέτταρα διῆγον ἐν ἡσυχίᾳ· τῷ δὲ πέμπτῳ μετὰ τὴν Σόλωνος ἀρχὴν οὐ κατέστησαν ἄρχοντα διὰ τὴν στάσιν, καὶ πάλιν ἔτει πέμπτῳ ⟨διὰ⟩ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀναρχίαν ἐποίησαν. Καθ' ὅσον δ' ὑπολάβωμεν,

κατέσχε τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸ τυραννικώτερον μακρότερον τοῦ τεταγμένου χρόνου, ἄρξας ἔτη δύο καὶ μῆνας δύο, ἕως ἐξηλάθη βίᾳ τῆς ἀρχῆς [1]). Τότε δὲ συνδιαλλαχθεῖσαι αἱ τέως στασιάζουσαι τάξεις προέβησαν εἰς τὴν ἐκλογὴν δέκ' ἀρχόντων ἀντὶ τῶν ὑριστα-
μένων ἐννέα, ὧν πέντε μὲν τῶν εὐπατριδῶν, τρεῖς δὲ τῶν ἀγροίκων, δύο δὲ τῶν δημιουργῶν, καὶ οὗτοι ἦρξαν τὸν μετὰ Δαμα-

ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης λέγων πέμπτῳ ἔτει μετὰ τὴν Σόλωνος ἀρχὴν ἐννοεῖ τὸ ἔτος τοῦτο τρέχον ἢ συμπεπληρωμένον, διάφορος εἶνε ἡ χρονολόγησις τῶν δύο ἐνιαυτῶν τῆς ἀναρχίας. Καὶ δὴ κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον μετροῦντες ὁ Blass (ἐκδ. 1898 σ. 24) καὶ ὁ Sidgwick (ἐν Classical Review Τόμ. VIII σ. 333) ἀποδέχονται ὡς ἐνιαυτοὺς τῆς ἀναρχίας τὰ ἔτη 590 - 589 καὶ 586 - 585 π. Χ. Ὁμοίαν δὲ γνώμην εἶχε καὶ ὁ Busolt ἐν Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer σ. 155. Ἀλλ' ἔπειτα ἐν τῇ Griechische Geschichte ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 301 ἀπεδέχθη τὸ 589 - 588 καὶ 584 - 583 π. Χ., φέρων ὡς πρόσθετον λόγον τῆς τοιαύτης χρονολογήσεως καὶ τὴν παρατήρησιν, ὅτι κατὰ τὸ Πάριον χρονικὸν στ. 37 τῷ 590 π. Χ. ἄρχων ἦτο ἐν Ἀθήναις ὁ Σίμων. Ὁμοφωνοῦσι δὲ ὅ τε von Wilamowitz-Möllendorff (Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 10), ὁ Bauer (Literarische und historische Forschungen zu Aristoteles Ἀθηναίων πολιτεία σ. 49 καὶ ὁ Ed. Meyer (Geschichte des Alterthums Τόμ. Β. σ. 663).

[1] Τοὺς ἐνιαυτοὺς τῆς ἀρχῆς τοῦ Δαμασίου καταβιβάζουσιν ὁ Kenyon ἐκδ. β' σ. 33, ὁ Blass ἐνθ' ἀν., καὶ ὁ Busolt ἐν Staats- und Rechtsalterthümer ἔνθ' ἀν. καὶ ὁ Sidgwick ἐνθ' ἀν. εἰς τὰ 582 - 580 π. Χ. ἀλλ' ὀρθότερον ὁρίζουσι τὰ 583 - 581 π. Χ. ὁ von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 10, ὁ Busolt ἐν τῇ Griechische Geschichte ἔνθ' ἀν., ὁ Ed. Meyer ἔνθ' ἀν., ὁ Lipsius Griechische Alterthümer Τόμ. Α' σ. 352, ὁ Bauer Die Forschungen Zur griechischen Geschichte σ. 161, μετά τινων δὲ διαταγμῶν καὶ ὁ Gilbert ἔνθ' ἀν. ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 174 ἐν σημ. Τοὺς δὲ λόγους τῆς τοιαύτης χρονολογήσεως ἴδε παρὰ τῷ von Wilamowitz-Möllendorff ἔνθ. ἀν. καὶ Busolt Griechische Geschichte ἔνθ' ἀν. Πρότερον δὲ ὁ Diels ἐκδοὺς τὸν βερολίνειον πάπυρον τὸν περιέχοντα τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἐν ταῖς Abhandlungen der Berliner Akademie. 1885 (καὶ ἐν ἰδίῳ τεύχει) σ. 11 εἶχεν ὁρίσει ὡς πρῶτον ἐνιαυτὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Δαμασίου τὰ ἔτη μεταξὺ τοῦ 590 καὶ 580 π. Χ., εἰδικώτερον δὲ τὸ 588 - 585 π. Χ., ἣν χρονολογίαν ἀπεδέχθη καὶ ὁ ***Κούρτιος*** (Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ. 524 ἐν σημ.), ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη κατερρίφθη ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων καὶ εὐρυτέρων μετὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ μεγάλου μέρους τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἐρευνῶν. Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα, ὅτι ἡ μελέτη τῶν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Δαμασίου παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς τὸν von Wilamowitz-Möllendorff ἔνθ' ἀν. νὰ ἀναθεωρήσῃ τὰ κατὰ τὸν πρῶτον ἱερὸν πόλεμον καὶ τὰς χρονολογίας αὐτοῦ. Καὶ δὴ ἀποδέχεται μὲν ὡς πιθανωτάτην τὴν εἰς αὐτὸν συμμετοχὴν τοῦ τε Σόλωνος καὶ τοῦ Ἀλκμαίωνος, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Ed. Meyer (Geschichte des Alterthums Τόμ. Α' σ. 670 ἐν σημ.), μὴ πιστεύοντα εἰς τὴν συμμετοχὴν τοῦ Σόλωνος), εὑρίσκει δὲ τὴν

σίαν ἐνιαυτόν [1]), ἤτοι κατὰ τἀνωτέρω τῷ 581 — 580 π. Χ. Ἀλλ' ἡ συναρχία αὕτη τῶν δέκα ὑπῆρξε παροδική, ἄγνωστον ἐπὶ πόσον διαρκέσασα.

Νοσούντων δ' οὕτω τῶν κατὰ τὴν πολιτείαν, προστίθενται ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ εἰς τὰς λοιπὰς διαιρέσεις τῶν πολιτῶν ἐν Ἀθήναις αἱ ἐκ τοπικῶν ἀντιθέσεων ἐκπηγάζουσαι τρεῖς στάσεις, ἡ τῶν Παραλίων, ἡ τῶν Πεδιακῶν [2]), τῶν ἄλλοθεν γνωστῶν ὡς Πεδιέων, καὶ ἡ τῶν Διακρίων, ὧν ὁ προϊστάμενος Πεισίστρατος κατώρθωσε τέλος καὶ νὰ τυραννήσῃ τῶν Ἀθηνῶν.

Περὶ δὲ τῶν εἰς τὸν Πεισίστρατον καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἀναφερομένων νέων διδαγμάτων ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ τῶν πρὸς ταῦτα συνδεομένων νεωτέρων ἐρευνῶν θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ δώσω πάλιν τὸν λόγον εἰς τὸν Bauer, ἄριστα συνοψίσαντα τὰ κατ' αὐτὰς καὶ ὄντ' ἄλλως εἰδικὸν περὶ ταῦτα τὰ ζητήματα [3]).

« Καὶ περὶ τῆς ἱστορίας τῶν Πεισιστρατιδῶν, λέγει ὁ Bauer, προσετέθη ὁμοίως ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους πολυτιμοτάτη ὕλη, ἀπασχολήσασα τοὺς ἐρευνητὰς ἰδίᾳ ὑπὸ δύο ἐπόψεις. Αἱ χρονολογικαὶ μαρτυρίαι τῆς Ἀθηναίων πολιτείας περὶ τῆς διαρκείας τῆς τριπλῆς τυραννίδος καὶ τῶν δύο ἐξοριῶν τοῦ Πεισιστράτου ὡς καὶ περὶ τῆς καθ' ὅλου διαρκείας αὐτοῦ δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν οἵαι εὑρηνται παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, δὲν συμφωνοῦσι δ' ἄλλως τελείως πρὸς τὰ ἐν τοῖς Πολιτικοῖς μαρτυρούμενα. Διὸ ἔγειναν διάφοροι προτάσεις πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν καὶ ἐξεφράσθησαν

χρονολογικὴν περὶ τοῦ ἱεροῦ πολέμου παράδοσιν συμβιβαζομένην ἄριστα πρὸς τὸν δεύτερον ἐνιαυτὸν τοῦ Δαμασίου (582 - 581 π. Χ.), πρὸς ὃν συμπίπτει ἡ πρώτη πενταετηρικὴ τέλεσις τῶν Πυθίων. Ὁ Σόλων προέτεινεν ὡς πυλαγόρος τῶν Ἀθηναίων ἐν Δελφοῖς μεταξὺ τῶν ἐτῶν 593 καὶ 590 π. Χ. τὴν ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων τιμωρίαν τῶν Κιρραίων. Κυριευθείσης δὲ τῆς Κίρρας ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Θεσσαλοῦ Εὐρυλόχου ἐτελέσθη τῷ 590 π. Χ. ἐν Δελφοῖς ἀγὼν χρηματίτης. Ἡ δὲ τελεία ἐκνίκησις τῶν εἰς τὰ ὄρη φυγόντων Κιρραίων ἐπετεύχθη μόνον τῷ 584 π. Χ., συμπράξαντος τοῦ τυράννου τῆς Σικυῶνος Κλεισθένους.

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 13, 2.

[2] Πεδιακοὶ καλοῦνται ὑπὸ τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ 13, 4 καὶ ἐν Πολιτικοῖς V, 5 σ. 1305 a στ. 24.

[3] Bauer Die Forschungen zur griechischen Geschichte σ. 462 - 474.

διάφοροι εἰκασίαι περὶ τῆς πηγῆς, ἐξ ἧς ὁ Ἀριστοτέλης ἠρύσθη τὰς γνώσεις αὐτοῦ. Πρὸς δὲ τούτοις ὁ Ἀριστοτέλης παρέχει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Ἱππάρχου ἔκθεσιν ἐν πολλοῖς διάφορον τῆς τοῦ Θουκυδίδου. Περὶ δὲ τὴν σύγκρισιν τῶν δύο τούτων πηγῶν καὶ τὴν ἐξήγησιν τῶν διαφορῶν αὐτῶν διατρίβουσιν ὁμοίως πολλαὶ πραγματεῖαι. Οἱ δὲ νεώτατοι ἱστοριογράφοι οἱ τὰ κατὰ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἱστορήσαντες, ὁ Busolt, ὁ Beloch, ὁ Eduard Meyer καὶ ὁ Pöhlmann συμμετέσχον ἤδη τῆς συζητήσεως τῶν ζητημάτων τούτων.

« Καὶ δὴ πρῶτον τοῦ χρονολογικοῦ προβλήματος ἐπιλαμβάνονται πλὴν τῶν ἐκδοτῶν καὶ ὑπομνηματιστῶν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας αἱ ἑπόμεναι συγγραφαί [1]).

« Ὁ F. Rühl [2]) συγκατέλεξε τὰς ἀντιφάσεις τῶν ἀριθμῶν τὰς παρατηρουμένας μεταξὺ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ τῶν Πολιτικῶν [3]) εἰς τοὺς λόγους, ὧν ἕνεκεν ἰσχυρίζεται, ὅτι ἡ συγγραφὴ ἐκείνη δὲν εἶνε ἔργον τοῦ Ἀριστοτέλους. Ὁ δὲ Gomperz [4]) ἀπ' ἐναντίας εὑρίσκει, ὅτι αἱ ἀντιφάσεις αὗται δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσιν ἐξ ἐπιγενεστέρας μελέτης τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου γενομένης ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους μετὰ νέαν αὐτοῦ ἐξέτασιν, τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν τελείως ἀσφαλεῖς εἰδήσεις. Καὶ ὁ Niemeyer [5]) δ' εἶχε βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἐκφράσει τὴν γνώμην, ὅτι ἅπασαι αἱ διαφοραί, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπερβαίνουσι δύο ἔτη, δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσιν ἄνευ δυσχερείας ἐκ διαφόρου τρόπου ὑπολογισμοῦ. Ἐγὼ δὲ [6]) ἐξήγησα τὰς διαφορὰς

[1] [Ἴδε περὶ τῆς χρονολογίας τῶν τυραννίδων καὶ ἐξοριῶν τοῦ Πεισιστράτου πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ. 545, σημ. 3].

[2] [Rühl Über die von Mr. Kenyon veröffentlichte Schrift vom Staate der Athener ἐν τῷ Rheinisches Museum Neue Folge Τόμ. XLVI (1891) σ. 426 - 461].

[3] [Τὰ χωρία περὶ ὧν πρόκειται εἶνε τὰ τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ 14, 1, 3 - 4. 15, 1 - 2. 17, 1 καὶ ἐν Πολιτικοῖς V, 5. σ. 1305 a (ἐκδ. Bekker σ. 283, 18 κ. ἑ.)].

[4] Gomperz Die Schrift vom Staatswesen der Athener und ihr neuester Beurteiler. Ἐν Βιέννῃ 1891 σ. 20 κ. ἑ.

[5] Niemeyer Zur Ἀθηναίων πολιτεία ἐν τοῖς Jahrbücher für Philologie Τόμ. CXLIII σ. 406.

[6] Bauer Litterarische und historische Forschungen zu Aristoteles Ἀθηναίων πολιτεία. Ἐν Μονάχῳ. 1891.

ταύτας ἐκ τοῦ διαφόρου ἐπικαταλογισμοῦ τῶν ἀσυντελέστων ἐτῶν ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ καὶ ἐν τοῖς Πολιτικοῖς. Ἐπειδὴ δὲ εἶχον προταθῇ ἄλλαι κατ' ἐμὴν γνώμην πεπλανημέναι, ἐξηγήσεις, τοῦτο μὲν προϋποθέτουσαι παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει ἐπίτεχνον ὑπολογισμόν, τοῦτο δὲ ψέγουσαι αὐτὸν ἐπὶ ἐπιπολαίᾳ χρήσει τῶν πηγῶν αὐτοῦ, ἐπιληφθεὶς τοῦ ζητήματος καὶ πάλιν [1]), κατέδειξα διὰ μακρᾶς πραγματείας, συμφωνῶν περὶ πάντα τὰ καίρια πρὸς τὸν von Wilamowitz [2]), ὅτι αἱ ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ μαρτυρίαι τοῦ Ἀριστοτέλους ἀπέρρευσαν ἐκ τῆς Ἀτθίδος, ὅτι δ' ἐν ταύτῃ περιείχετο τελείως ἀξιόπιστος ἐξάρτησις τῶν κυριωτάτων γεγονότων τῆς ἱστορίας τῶν Πεισιστρατιδῶν ἀπὸ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἀρχόντων καὶ ὅτι αἱ διαφοραὶ τῶν δύο ἀριστοτελικῶν συγγραφῶν ἐξηγητέαι ἐκ τῆς ἀκαταλληλότητος τῆς χρονολογήσεως ἀρχόντων πρὸς ἀκριβῆ καθορισμὸν χρονικῶν περιόδων.

« Καὶ δὴ ὁ μὲν Köhler [3]) εἶχεν ἀποδεχθῇ, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης εἶχε παραλάβει παρὰ τοῦ Ἡροδότου τὸν ἀριθμὸν 10 ἐτῶν περὶ τῆς δευτέρας ἐξορίας τοῦ Πεισιστράτου, προσέτι δ' ὅτι ὁ ἀριθμὸς 33 ἐτῶν περὶ τοῦ χρόνου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς πρώτης τυραννίδος μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἦτο παραδεδομένος καὶ παραδεδεγμένος, ἀπ' ἐναντίας δ' οἱ λοιποὶ ἀριθμοὶ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἀριστοτελικαῖς συγγραφαῖς ὑπελογίσθησαν τὸ μὲν πρῶτον διὰ τῆς ἐκ τοῦ 33 ἀφαιρέσεως τῶν 10 ἐκείνων ἐτῶν, ἔπειτα δὲ διὰ τῆς διαιρέσεως τοῦ ὑπολοίπου 23 διὰ τοῦ 4 (ἤτοι τῶν τριῶν τυραννίδων καὶ μιᾶς ἐξορίας), οὕτω δὲ κατενεμήθησαν εἰς μὲν τὴν πρώτην τυραννίδα 5, εἰς δὲ τὴν πρώτην ἐξορίαν καὶ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην τυραννίδα ἀνὰ 5 + 1 ἔτη. Ἡ δὲ ἀποδοχὴ αὕτη ἐπιτέχνου ὑπολογισμοῦ στηρίζεται εἰς ἄτοπον συνδυασμὸν τῶν ἀντιφασκουσῶν μαρτυριῶν

[1] Bauer Die Chronologie des Peisistratos und seiner Söhne ἐν τοῖς Analecta Graeciensia. Festschrift zum 42 Philologentag. Graz. 1893.

[2] Von Wilamowitz Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 21 κ. ἑ.

[3] Ulrich Köhler Die Zeiten der Herrschaft des Peisistratos in der πολιτεία Ἀθηναίων ἐν τοῖς Sitzungsberichte der Berliner Akademie 1892 σ. 339 κ. ἑ

τῶν δύο ἀριστοτελικῶν συγγραφῶν, πρὸς δὲ τούτοις εἰς τὴν ἐμμονὴν τοῦ Köhler εἰς τοὺς παραδεδομένους ἀριθμοὺς τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ ἐκεῖ ἔνθα κατὰ τὰς λοιπὰς μαρτυρίας αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους εἶνε ἀδύνατον νὰ ἔχωσιν ὀρθῶς. Ὁ δὲ Nissen [1]), πρὸς ὃν συμφωνεῖ ὁ Keil [2]), ἐξέφρασε τὴν γνώμην, ὅτι ἡ σύγχυσις προῆλθεν ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους εἰς τὰς ἐκ τῆς Ἀτθίδος ληφθείσας μαρτυρίας ἐγκαταμίξεως τοῦ καθ' Ἡρόδοτον ὑπολογισμοῦ τῆς δευτέρας ἐξορίας εἰς δέκα ἔτη, ἐν ᾧ ἐν τῇ εἰς αὐτὸν προκειμένῃ Ἀτθίδι ἐφέρετο ἐνάτῳ ἔτει. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης δὲν παρετήρησε τὸ σφάλμα εἰς ὃ περιέπιπτεν εἰσάγων τὰ ἡροδότεια δέκα ἔτη, οὕτω δὲ παρέσχε περὶ τοῦ Πεισιστράτου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ τρεῖς διαφόρους χρονολογικοὺς ὁρισμούς, ἕνα μὲν ἐν τοῖς Πολιτικοῖς, δύο δ' ἀντιφάσκοντες πρὸς ἀλλήλους ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ. Ὁ δὲ Beloch [3]) τὰς διαφορὰς ταύτας τῶν ἀριθμῶν θεωρεῖ ἐπικυρούσας τὸ ἐπισφαλὲς τῆς παραδόσεως περὶ τοῦ ἕκτου αἰῶνος καθ' ὅλου καὶ ἐπιμένει παρὰ τὰς μαρτυρίας τῆς Ἀθηναίων πολιτείας εἰς ὑπόθεσιν ἐκφρασθεῖσαν παρ' αὐτοῦ πρότερον [4]), καθ' ἣν ὁ Πεισίστρατος ἅπαξ μόνον ἐξωρίσθη καὶ ὅτι ἡ διήγησις περὶ δύο ἐξοριῶν αὐτοῦ εἶνε πεπλανημένον συμπέρασμα ἐξαχθὲν ἐκ τῆς ὑπάρξεως δύο διαφόρων παραδόσεων περὶ τῆς καθόδου αὐτοῦ. Ἡ γνώμη δὲ αὕτη ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ [5]), προσεχώρησε δ' εἰς αὐτὴν καὶ ὁ Meyer [6]), καὶ ὁ Pöhlmann [7]) δ' ἐμμένει εἰς τὸ δυνατὸν τῆς ἀποδοχῆς τῆς γνώμης τοῦ Beloch· ἀπ' ἐναντίας δὲ ὁ μὲν von Wilamovitz [8]) ἀπορρίπτει σιω-

[1] Nissen ἐν τῷ Rheinisches Museum Τόμ. XLVII σ. 197 κ. ἑ.
[2] Keil Die solonische Verfassung in Aristoteles Verfassungsgeschichte. Ἐν Βερολίνῳ 1992.
[3] Beloch ἐν τῇ τοῦ von Sybel Historische Zeitschrift. Neue Folge. Τόμ. XXXIV σ. 295.
[4] Beloch ἐν τῷ Rheinisches Museum. Neue Folge Τόμ. XLV σ. 465 κ. ἑ.
[5] Beloch Griechische Geschichte Τόμ. Α' σ. 318 ἐν σημ.
[6] Eduard Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Α' σ. 772.
[7] Pöhlmann Griechische Geschichte σ. 69 ἐν σημ.
[8] [von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 21 κ. ἑ.].

πηρῶς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὁ δὲ Busolt [1]) καταπολεμεῖ αὐτὴν ἄντικρυς. Τὸ δὲ γεγονὸς, ὅτι καὶ μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ἐπικυρούσης μὲν διὰ τῶν μαρτυριῶν αὐτῆς τὴν τριπλῆν τυραννίδα καὶ τὴν διπλῆν ἐξορίαν τοῦ Πεισιστράτου, συμπληρούσης δὲ τὸν Ἡρόδοτον διὰ λεπτομερειῶν ἐξηγημένων ἐκ τῆς Ἀτθίδος, ὁ Beloch ὑπερμαχεῖ ἀκόμη τῆς γνώμης αὐτοῦ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τυγχάνει τῆς ἐπιδοκιμασίας ἄλλων ἐρευνητῶν, τάσσεται εἰς τὰ φαινόμενα ἐκεῖνα τῆς νεωτέρας γραμματείας τἀποδεικνύοντά μοι, ὅτι διαμφισβητήσεις τῆς ὀρθότητος ἀρχαίων παραδόσεων, καὶ ἥκιστα ἐστηριγμέναι ἂν τυγχάνωσιν, δύνανται οὐχ ἧττον νὰ προσδοκήσωσι καρποφορίαν.

« Ὁ δὲ von Wilamowitz [2]) δὲν θεωρεῖ τοὺς ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον ἀριθμοὺς τῆς Ἀθηναίων πολιτείας εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν ἐφθαρμένους, ἀλλὰ φρονεῖ, ὅτι μωρός τις διορθωτὴς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀριθμῶν οὓς περιέχει τὸ κείμενον τοῦ Ἀριστοτέλους, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς δύο ἐξορίας καὶ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν τυραννίδα, τοὺς δύο διεσκεύασεν οὕτως, ὥστε συναπετέλουν 32, ἤτοι ἀριθμὸν κατὰ ἕνα μικρότερον τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀναγραφομένου συνόλου τῶν ἐτῶν τῆς τυραννίδος, ἤτοι τοῦ 33. Ἀλλὰ τοῦτο πράττων παρεῖδε κατὰ τὴν γνώμην τοῦ von Wilamowitz ὁ διορθωτὴς ὅλως, ὅτι ἡ τρίτη τυραννὶς οὐδαμῶς ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν παρ' αὐτοῦ. Καὶ εἰς ἐμὲ δ' εἶχεν ἐπέλθει ἡ ἐπίνοια τοιούτου τινὸς συνδυασμοῦ τῶν ἀριθμῶν $5+11+6+10$ καὶ τοῦ ἀριθμοῦ 33, ἀλλὰ διέγραψα ὅμως ὕστερον παρατήρησιν εἰς τοῦτο ἀναφερομένην, ἐπειδή μοι ἐφάνη λίαν τολμηρὰ ἡ ἀποδοχὴ ἀριθμητοῦ οὕτω μυωπάζοντος· διὸ ἐγκατέλιπον τὴν σκέψιν περὶ ἐξηγήσεως τῆς διαφθορᾶς τῶν ἀριθμῶν τούτων, ἑπομένως δὲ καὶ τῆς διορθώσεως αὐτῶν.

« Προσθέτω δὲ, ὅτι ὁ von Wilamowitz διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς γνώμης, ὅτι δύο τῶν ἀριθμῶν παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει ὑψώθησαν

[1] Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. β' σ. 320.

[2] [von-Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 22].

αὐθαιρέτως ἅτε ληφθέντος ἐκ πλάνης ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀριθμοῦ 33, ἄγεται εἰς τὸ νὰ πιστεύσῃ καὶ ὅτι εἶνε δυνατὴ ἡ διόρθωσις τῶν ἀριθμῶν τούτων· ὁρίζει δὲ τὴν μὲν πρώτην τυραννίδα τοῦ Πεισιστράτου τῷ 561/0 — 556/5 π. Χ., τὴν δὲ δευτέραν τῷ 553/2 — 551/0 π. Χ. καὶ τὴν τρίτην τῷ 541/0 — 528/7 π. Χ. Ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης παραλείπω τὴν ἐπικύρωσιν τῶν χρονολογιῶν τούτων, ἃς ὁ von Wilamowitz παρέλαβεν ἐκ τοῦ χρονικοῦ τοῦ Εὐσεβίου, ἐπειδὴ αἱ μαρτυρίαι αὗται ἢ δὲν εὑρίσκονται καθ' ὅλου ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ χρονικοῦ τούτου ὑπὸ τοῦ Schöne ἢ δὲν εὑρίσκονται οἵας ἀναγράφει αὐτὰς ὁ von Wilamowitz.

« Ἔκτοτε δ' ἔγειναν ἄλλαι προτάσεις πρὸς λύσιν τῶν δυσχερειῶν ὑπὸ τοῦ Cichorius [1] καὶ τοῦ Pomtow [2]. Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἀποδέχεται ὅτι αἱ λέξεις μετὰ τὴν κάθοδον ἐν τῷ 15 κεφαλαίῳ εἶνε πεπλανημένον ἐν τῇ Ὥρᾳ σημείωμα ἀναγνώστου παρεμβληθὲν ἔπειτα εἰς τὸ κείμενον, καὶ ὅτι οἱ παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους παρεχόμενοι τακτικοὶ ἀριθμοὶ πρέπει νἀριθμῶνται πάντοτε ἀπὸ γεγονότος ὁμοίου, κατὰ ταῦτα δὲ μαρτυρίαι μὲν περὶ τῆς ἀρχῆς τυραννίδος τινὸς ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς πρότερον μνημονευομένης, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ μαρτυρίαι περὶ τῶν ἐξοριῶν. Κατὰ πιθανὴν δὲ διόρθωσιν τοῦ χασματώδους χωρίου 15, 2 ἀναγνωστέον ἐνδεκάτῳ πάλιν ἔτει ⟨μετὰ⟩ τὸ πρῶτον καὶ ὄχι ὡς ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν ἔτει τό ⟨τε⟩ πρῶτον. Κατὰ ταῦτα δ' ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ, γινομένης ταύτης τῆς διορθώσεως, θὰ εὑρίσκετο πράγματι ἀπόδειξις τοῦ τοιούτου τρόπου τοῦ ὑπολογισμοῦ· ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἠκολούθησε τὴν μέθοδον ταύτην, διὰ τοῦτο μόνον περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς πρώτης ἐξορίας ἐδέησε νἀναγράψῃ ὀνομαστὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἐνιαυτῶν, πρὸς οὓς συνέπεσον τὰ γεγονότα ἐκεῖνα. Τὰς δὲ διαφορὰς μεταξὺ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ τῶν Πολιτι-

[1] C. Cichorius Die Chronologie des Pisistratus ἐν τοῖς Kleinere Beiträge zur Geschichte, Festschrift zum deutschen Historikertag. Ἐν Λειψίᾳ. 1894 σ. 11 κ. ἑ.

[2] Pomtow Delphische Beilagen ἐν τῷ Rheinisches Museum Neue Folge. Τόμ. LI, σ. 560 κ. ἑ.

κῶν ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν περιόδων ἑκάστων ἐξηγεῖ καὶ ὁ Cichorius ἐκ τοῦ ἐπισφαλοῦς τοῦ ὑπολογισμοῦ χρονικῶν διαστημάτων μικροτέρων τοῦ ἔτους ἐν χρονολογικῷ προσδιορισμῷ ἔχοντι ἀφετηρίαν τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἀρχόντων. Οὕτω δὲ ὁ συγγραφεὺς κατορθόνει ἄνευ μεταβολῆς οὐδενὸς τῶν παραδεδομένων ἀριθμῶν νὰ καθορίσῃ τὴν μὲν πρώτην τυραννίδα τῷ 561/0—556/5 π. Χ., τὴν δὲ δευτέραν εἰς μέρος τοῦ ἔτους 550—549 π. Χ. καὶ τὴν τρίτην τῷ 540/39—528/7 π. Χ. Ἀλλ' οὐχ ἧττον ἡ ἀπόπειρα αὕτη τῆς λύσεως δέν μοι φαίνεται πειστική. Ἡ ἔκφρασις ἐν τῷ 15 κεφαλαίῳ περὶ τῆς ἀνακτήσεως τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου ἐνδεκάτῳ πάλιν ἔτει ἤθελεν ἀγάγει πάντας εἰς πλάνην, ἂν ἐν τῷ χωρίῳ ἦτο πράγματι γεγραμμένον μετὰ τὸ πρῶτον, ἐπειδὴ προφανῶς ἡ προσθήκη αὕτη ὀφείλει, ὡς εἰκός, νἀναφερθῇ εἰς τὴν πρώτην κατάστασιν καὶ ὄχι εἰς τὴν δευτέραν. Διὸ θεωρῶ τὴν συμπλήρωσιν ταύτην τοῦ χάσματος ἀτυχῆ. Πρὸς δὲ τούτοις ὁ τρόπος τοῦ ὑπολογισμοῦ, ὃν ἀποδέχεται ὁ Cichorius, ἀπὸ ἑνὸς ὁμοίου γεγονότος εἰς ἄλλο ἄνευ ῥητῆς προσθήκης θὰ εἶχε πάντοτέ τι τὸ ἄηθες. Ἐκτὸς δὲ τούτου τὰ μάλιστα περίπλοκος θὰ ἦτο πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς δευτέρας τυραννίδος τοῦ Πεισιστράτου τῆς οὐδὲ ἓν ὅλον ἔτος διαρκεσάσης ὁ τρόπος τῆς ἐκθέσεως ὃν ἀποδέχεται ὁ Cichorius κατὰ τοιαύτην τινὰ σειράν· κατέσχε τὴν ἀκρόπολιν ἔτει δευτέρῳ (κατὰ τὸν κῶδικα) καὶ τριακοστῷ μετὰ τὴν τῶν νόμων θέσιν, ἐπὶ Κωμέου ἄρχοντος (561/0 π. Χ.) Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων πολιτεία 14, 1. — ἐξέβαλον αὐτὸν ἕκτῳ ἔτει μετὰ τὴν πρώτην κατάστασιν (556/5 π. Χ.) 14, 3. — ἐλθὼν εἰς Ἐρέτριαν ἐνδεκάτῳ πάλιν ἔτει, ⟨μετὰ⟩ τὸ πρῶτον... λαβὼν τὴν ἀρχὴν (550/49 π. Χ.) 15, 2—3. Ἡ μὲν οὖν πρώτη κάθοδος ἐγένετο τοιαύτη. Μετὰ δὲ ταῦτα ὡς ἐξέπεσε τὸ δεύτερον, ἔτει μάλιστα ἑβδόμῳ μετὰ τὴν κάθοδον· οὐ γὰρ πολὺν χρόνον διακατέσχεν 15, 1.

«Ὁ δὲ Pomtow συμπεραίνει καὶ αὐτὸς διαμφισβητῶν τὸ δικαίωμα διορθώσεως τῆς μαρτυρίας περὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀρχῆς

τοῦ Κωμέου ἔτει δευτέρῳ καὶ τριακοστῷ μετὰ τὴν τῶν νόμων θέσιν κατὰ τὴν γραφὴν τοῦ κώδικος εἰς ἔτει δ' (=τετάρτῳ), καὶ τοῦτο διὰ τὸν λόγον, ὅτι πλὴν ὀλίγων ἐξαιρέσεων ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ οἱ ἀριθμοὶ εἶνε γεγραμμένοι ὁλογράφως, καθ' ἃ ἰσχυρίζεται, καὶ ἀπαιτεῖ ὡς λογικὴν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὴν κατ' ἀνάγκην διόρθωσιν καὶ τοῦ ἑπομένου δωδεκάτῳ ὁμοίως εἰς δ' (=τετάρτῳ). Ἀλλὰ τὸ τυχαῖον γεγονὸς, ὅτι ἐν τῷ μόνῳ περισωθέντι, πρὸς ἰδιωτικοὺς σκοποὺς γραφέντι καὶ πολλαχῶς ἡμαρτημένῳ χειρογράφῳ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας οἱ ἀριθμοὶ εἶνε γεγραμμένοι ὁλογράφως, οὐδαμῶς οὐδέποτε δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπανόρθωσιν σφαλμάτων τυχὸν ὑπαρχόντων ἐν αὐτοῖς, ἅτε προϋποτιθεμένης ἐν ἀρχαιοτέρῳ σταδίῳ τῆς παραδόσεως τῆς διὰ γραμμάτων δηλούντων τοὺς ἀριθμοὺς γραφῆς. Ἂν δὲ δὲν ἀπατῶμαι, ἐξέφρασε καὶ ὁ Erwin Rhode, καθ' ἃ καὶ ὁ συγγραφεὺς τῆς πραγματείας ταύτης, τὴν γνώμην, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διόρθωσις τοῦ ἀριθμοῦ ἐν κεφαλαίῳ 14, 1, καὶ ὅτι κατὰ ταῦτα ὅ τε Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Εὐσέβιος ὥρισαν ὡς ἐνιαυτὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Σόλωνος τὸ ἔτος 592/1 π. Χ. Ὁ δὲ Pomtow προέβη μάλιστα καὶ περαιτέρω, ἰσχυρισθεὶς, ὅτι τὸ ἔτος 594/3 π. Χ. δὲν δύναται καθ' ὅλου πλέον νὰ γείνῃ δεκτὸν ὡς ἐνιαυτὸς τῆς ἀρχῆς τοῦ Σόλωνος.

«Καὶ τὰ ἐπιχειρήματα δὲ τοῦ Pomtow ἐναντίον τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ἄρχοντος Ἡγησίου ἐν ἔτει 556/5 π. Χ. καὶ τῆς μεταθέσεως τοῦ Εὐθυδήμου εἰς τὸ ἐπιὸν ἔτος δὲν εἶνε πιθανά. Τὸν ἐνιαυτὸν τοῦ Κωμέου εἶχεν ἤδη πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ὁρίσει ὀρθῶς ὁ Töpffer [1]), ὑπολογίζων ἀναδρομικῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους 264/3 κατὰ τὸ Πάριον μάρμαρον, καὶ τοῦ Εὐθυδήμου δὲ τὸν ἐνιαυτὸν εἶχεν ὁρίσει ὁμοίως πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ὁ Dopp [2]) εἰς τὸ ἔτος 555/4 π. Χ. Ὁμοίως δὲ πεπλανημένη φαίνεταί μοι ἡ γνώμη τοῦ Pomtow, ἀπονέμοντος

[1] Töpffer Quaestiones Pisistrateae. Dorpat. 1886.

[2] Dopp ἔνθ' ἀν. σ. 172.

τέλος εἴς τε τὴν πρώτην καὶ εἰς τὴν δευτέραν τυραννίδα τοῦ Πεισιστράτου διάρκειαν μόνον μηνῶν πέντε καὶ ἑπτὰ καὶ ὑπολαμβάνοντος, ὅτι ἐν ἀμφοτέροις τοῖς χωρίοις τοῦ Ἀριστοτέλους δέον ἀναγνώσωμεν μηνὶ ἀντὶ ἔτει. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Πλούταρχος καλεῖ τὸν διάδοχον τοῦ Κωμέου Ἡγησίστρατον, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὴν πρώτην ἔξωσιν τοῦ Πεισιστράτου λέγει γενομένην ἐπὶ Ἡγησίου, εἰκάζει ὁ Pomtow ἐν μὲν ἐν τῷ κειμένῳ τῆς διατριβῆς αὐτοῦ, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ παρεδόθη ἐφθαρμένον, ἐν δὲ τῇ σημειώσει, ὅτι ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν ἀρχόντων, ἣν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Ἀριστοτέλης, τὸ ὄνομα ΗΓΗΣΙΣΤΡΑΤΟΣ, ὅπερ εὑρηται παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ, παραλαβόντι ἐκ τοῦ Ἀτθιδογράφου Φανίου, ἐκολοβώθη διὰ μεταπτώσεως τῆς συλλαβῆς ΡΑΤ. Περὶ δὲ τῆς τρίτης τυραννίδος τοῦ Πεισιστράτου φρονεῖ ὁ ἐρευνητὴς οὗτος, ὅτι διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 544/3—528/7 π. Χ., καὶ τὴν μὲν πρώτην ἐξορίαν χρονολογεῖ 560/59—556/5 π. Χ., τὴν δὲ δευτέραν 555/4—545/4 π. Χ. Ἀπ' ἐναντίας δὲ ὁ Busolt [1] ὁρίζει τὰς τρεῖς τυραννίδας τοῦ Πεισιστράτου εἰς τὰ ἔτη 561/0—556/5 π. Χ., περίπου 551/0—550/549 π. Χ. καὶ 539/8—528/7 π. Χ.

«Περὶ δὲ τῶν μεταξὺ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Θουκυδίδου παρατηρουμένων διαφορῶν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν φόνον τοῦ Ἱππάρχου ἐπραγματεύθη ἤδη βραχὺ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας διὰ μακρῶν καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ὁ Hude [2]), ἀλλὰ χωρὶς ὅμως νὰ καταλήξῃ εἰς ὡρισμένα πορίσματα. Ἀφορμᾶται δὲ ἀπὸ τοῦ σκολίου τοῦ παραδεδομένου παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ ὡς ἐκπροσωποῦντος καὶ ἐκφράζοντος τὴν δημώδη ἀντίληψιν τῶν Ἀθηναίων. Ἤδη δὲ ὁ Ἡρόδοτος διὰ τῆς ἐξάρσεως τῆς εἰς τὴν ἔξωσιν τοῦ Ἱππίου συμμετοχῆς τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν ἐστράφη ἐναντίον τῆς δημώδους ταύτης ἀντιλήψεως. Ἔπειτα δὲ ὁ συγγραφεὺς

[1] Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 311 καὶ 317 ἐν σημ.

[2] Hude Zur Ermordung des Hipparchos, eine vergleichende Studie ἐν τοῖς Jahrbücher für Philologie Τόμ. CXLV σ. 170 κ. ἑ.

ἀποδεικνύει διὰ μακρῶν, ὅτι ἡ ἔκθεσις τοῦ Ἀριστοτέλους δηλοῖ πράγματι τὸν Θεσσαλὸν ὡς τὸν ὑβρίσαντα τὸν Ἁρμόδιον, καὶ παρατηρεῖ, ὅτι, ἂν ἡ διήγησις αὕτη εἶνε ὀρθή, καὶ κατὰ τοῦτο διεστράφη ὑπὸ τῶν θρύλων ἡ πραγματικὴ ἀλήθεια, τοῦ ἐκ τύχης, ἀλλ' ἀθώου θύματος τῶν συνωμοτῶν παρασταθέντος ἐκ πλάνης ὡς τοῦ αὐτουργοῦ τῆς ὕβρεως. Ἔνθα δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἀντιστρατεύεται ἄντικρυς πρὸς τὸν Θουκυδίδην ἔχει δίκαιον, ἡ δὲ ὁπλοφορία τῶν πολιτῶν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπετρέπετο ἐπὶ τῶν τυράννων, ἄρα οὐδ' ἐν τοῖς Παναθηναίοις

« Ἄλλην δὲ ὅλως ὁδὸν, ἀλλ' ἥτις ἄγει τελείως εἰς πλάνας κατ' ἐμὲ κριτὴν, ἐτράπη ὁ Stahl [1], ἐπιχειρήσας νὰ ποιήσῃ ἐκποδὼν τὰς ἀντιφάσεις τῶν δύο πηγῶν, πλὴν τῆς τελευταίας ἀνωτέρω μνημονευθείσης, διὰ τῆς ἀποδοχῆς γλωσσημάτων γραφέντων ἐν τῷ περιθωρίῳ καὶ εἰσχωρησάντων ἔπειτα εἰς τὸ κείμενον. Ὁ συγγραφεὺς ἀφορμᾶται ἀπὸ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι παρὰ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου (X. 16), ὅστις πηγὴν ἔχει τὸν Ἔφορον, ὁ Θεσσαλὸς χαρακτηρίζεται κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὡς ὁ πραότατος πάντων καὶ ὅτι κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (V, 94) ὁ Θεσσαλὸς (Ἡγησίστρατος) εἶχε λάβει παρὰ τοῦ πατρὸς τὸ Σίγειον καὶ κατὰ ταῦτα δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε παρὼν ἐν Ἀθήναις. Ἐντεῦθεν δὲ Ἀριστοτέλης ἀντιφάσκει πρός τε τὸν Θουκυδίδην καὶ τὸν Ἡρόδοτον, παριστάνων τὴν βιαιοπραγίαν τοῦ Θεσσαλοῦ ὡς αἰτίαν τοῦ φόνου τοῦ Ἱππάρχου. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἐν τῇ Ῥητορικῇ τοῦ Ἀριστοτέλους (II, 24) λέγεται, ὅτι ὁ ἔρως τοῦ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ὑπῆρξεν αἰτία νἀποβάλλῃ ὁ Ἵππαρχος τὴν τυραννίδα. Ἄλλως δ' αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐπονομάζει ἐρωτικὸν τὸν Ἵππαρχον, καὶ τοῦτο δὲ ὑποδεικνύει, ὅτι αὐτὸς καὶ ὄχι ὁ Θεσσαλὸς ἐπειράθη νὰ προσελκύσῃ πρὸς ἑαυτὸν τὸν Ἁρμόδιον. Πλὴν δὲ τούτου θὰ ἦτο κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Stahl ἀδικαιολόγητος ἡ ἐναντίον τοῦ Ἱππάρχου ἐπίθεσις τῶν ὑβρισθέντων ὑπὸ τοῦ Θεσσαλοῦ. Διὸ

[1] Stahl Thessalos der Sohn des Peisistratos ἐν τῷ Rheinisches Museum. Neue Folge. Τόμ. L σ. 382 κ. ἑ.

συνιστᾷ ὁ Stahl τὴν ἀπὸ τοῦ κειμένου τῆς Ἀθηναίων πολιτείας διαγραφὴν τοῦ χωρίου τοῦ ἀρχομένου ἀπὸ τῶν λέξεων καὶ τοὺς περὶ Ἀνακρέοντα καὶ τελευτῶντος εἰς τὰς λέξεις νεώτερος πολὺ (18, 1 — 2) ὡς μεταγενεστέρου γλωσσήματος, καὶ ἀποπειρᾶται πρὸς ἀποδοχὴν τῆς γνώμης ταύτης νὰ καταδείξῃ καὶ ἄλλο παράλληλον γλώσσημα ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν κατὰ τὴν ὀρακόντειον πολιτείαν (4, 2).

«Περὶ δὲ τῶν εἰς τὸν φόνον τοῦ Ἱππάρχου ἀναφερομένων εἰδήσεων διέλαβεν ὁ Rohrmoser [1]) ἐν πραγματείᾳ, ἐν ᾗ τὴν ἀντίφασιν τοῦ Ἀριστοτέλους πρὸς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Θουκυδίδου τὴν ἀναφερομένην εἰς τὴν ἐν τῇ πομπῇ τῶν Παναθηναίων ὁπλοφορίαν παριστάνει ὡς ὅλως ἀναξίαν λόγου, ἐπειδὴ δὲν πρόκειται περὶ ἀσπίδος, ξίφους καὶ ὁράτος, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐγχειριδίων τῶν συνωμοτῶν. Εὑρίσκει δὲ πρὸς τούτοις ὁ Rohrmoser ἀναξιόπιστον τὴν κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ Ἀριστοτέλους ταχυτάτην καὶ ὁραματικὴν τέλεσιν τῶν γεγονότων, προκρίνει δὲ καὶ ὡς πρὸς τοῦτο τὴν παράστασιν τοῦ Θουκυδίδου. Τὸ δὲ εἰς τὸν Θεσσαλὸν ἀναφερόμενον χωρίον θεωρεῖ καὶ οὗτος ὁ ἐρευνητὴς γλώσσημα· διὸ ἀποδέχεται, ὅτι κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ὁ Ἵππαρχος ὑπῆρξεν ὁ ὑβρίσας καὶ ἔπειτα φονευθεὶς ὑπὸ τῶν συνωμοτῶν. Κατὰ ταῦτα δὲ ὑπολαμβάνει τὸν Θουκυδίδην ὡς τὴν μόνην ἀξιόπιστον πηγὴν καὶ μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, καθ' ἃ καὶ πρὸ αὐτῆς.

«Καὶ ὁ von Wilamowitz δ' ἐπραγματεύθη τοῦτο τὸ πρόβλημα [2]), καὶ ἐξήνεγκε τὴν γνώμην, ὅτι ἡ μαρτυρία τοῦ Θουκυδίδου περὶ τῆς συλλήψεως τῶν συνωμοτῶν ἀντικρούεται πειστικώτατα ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ὅτι οὗτος ἀπέδειξε τὸ πεπλανημένον ὄχι ἐπουσιώδους τινὸς λεπτομερείας, ἀλλ' ἑνὸς τῶν κυριωτάτων ἐρεισμάτων τῆς Θουκυδιδείου παραστάσεως. Καὶ ἐν τῇ

[1] Rohrmoser Zur Ermordung des Hipparchos nach der Ἀθηναίων πολιτεία ἐν τῇ Zeitschrift für österreichische Gymnasien Τόμ. XLIV 1893). σ. 927 κ. ἑ.

[2] von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 109 κ. ἑ.

μνείᾳ δὲ τοῦ Θεσσαλοῦ ὡς ἐραστοῦ τοῦ Ἁρμοδίου ἔχει κατὰ τὸν von Wilamowitz δίκαιον ὁ Ἀριστοτέλης, ἐπανορθῶν τὴν πλάνην τοῦ Θουκυδίδου. Καὶ δὴ καθ' ὃν μὲν τρόπον ἐκτίθενται τὰ πράγματα παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ ἠδύνατο εὐκόλως νὰ διαστραφῇ ἡ ἀλήθεια ἐν τῇ μνήμῃ, τοῦ τυχαίου θύματος τῆς συνωμοσίας ὑποληφθέντος ὡς τοῦ αἰτίου αὐτῆς· ἀπ' ἐναντίας δὲ δὲν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ μετατεθῇ ἡ αἰτία ἀπὸ τοῦ Ἱππάρχου εἰς τὸν Θεσσαλὸν, ἂν οὐδὲν εἶχε τὸ κοινὸν πρὸς τὸ πρᾶγμα. Ἐν δὲ τῇ ἑπομένῃ ἐξετάσει τῶν κατὰ τὸν οἶκον τοῦ Πεισιστράτου παρατηρεῖ ὁ von Wilamowitz, ὅτι ὁ Ἱππίας ἐν ἔτει 490 π. Χ. ἦτο ὀγδοηκοντούτης, καὶ εἰκάζει, ὅτι ἡ διήγησις τοῦ Ἡροδότου περὶ τῆς συμμετοχῆς αὐτοῦ εἰς τὴν στρατείαν τοῦ Δάτιδος ἀνήκει εἰς τὴν σφαῖραν τῶν μύθων. Ὁ Ἡρόδοτος (V, 94), ἀπατηθεὶς ὑπὸ τῆς ὁμωνυμίας τοῦ Θεσσαλοῦ, ὅστις ἐκαλεῖτο καὶ Ἡγησίστρατος, ἐμνημόνευσε τοῦ Ἡγησιστράτου ἀντὶ τοῦ Ἰοφῶντος ὡς κυρίου τοῦ Σιγείου ἢ καὶ, ὅτε ὁ Ἡγησίστρατος ὠνομάσθη ἐν Ἀθήναις Θεσσαλὸς, τὸ πρότερον αὐτοῦ ὄνομα περιῆλθεν εἰς τὸν Ἰοφῶντα. Ἐντεῦθεν δ' ἐξηγεῖται πῶς ὁ Θουκυδίδης ἐν τῇ στήλῃ περὶ τῆς τῶν τυράννων ἀτιμίας (VI, 55) εὗρεν ἀναγεγραμμένους τρεῖς μόνους υἱοὺς τοῦ Πεισιστράτου. Τὰ δὲ τελευταῖα ταῦτα καθ' ἕκαστα ἐπειράθη ἀπ' ἐναντίας ὁ Töpffer [1]) νὰ ἐξηγήσῃ ἄλλως, ἀποδεχόμενος, ὅτι ὁ Ἰοφῶν οὐδέποτ' ἔγεινεν Ἀθηναῖος καὶ κατὰ ταῦτα δὲν συνεμνημονεύθη ἐν τῇ στήλῃ, ἀλλ' ἐξηκολούθησεν ὢν νόθος, ἐν ᾧ ὁ Ἡγησίστρατος ἐνεγράφη εἰς τοὺς Ἀθηναίους πολίτας καὶ ἔκτοτ' ἐκαλεῖτο Θεσσαλός. Εἰς τοῦτον δὲ ἤδη πρὸ τῆς εἰς τοὺς πολίτας ἐγγραφῆς εἶχε παραδώσει ὁ Πεισίστρατος τὸ Σίγειον. Κατὰ ταῦτα δ' ἔχει πληρέστατα δίκαιον ὁ Ἡρόδοτος, ὀνομάζων τὸν Ἡγησίστρατον· ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τῆς ἐναντίον τοῦ Ἱππάρχου συνωμοσίας εἶχεν ἀφιχθῇ πρὸ μικροῦ εἰς τὰς Ἀθήνας. Περὶ δὲ τοῦ ἄλλου νόθου υἱοῦ τοῦ Πεισιστράτου

[1] Töpffer Die Söhne des Peisistratos ἐν τῷ Hermes Τόμ. XXIX [1893] σ. 463 κ. ἑ.

οὐδὲν γινώσκομεν. Ἡ ἐξήγησις αὕτη φαίνεταί μοι λύουσα ἁπάσας τὰς δυσκολίας.

« Οἱ δὲ νεώτεροι ἱστοριογράφοι τῶν κατὰ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἀποφαίνονται ὡς τὸ πλεῖστον ἐναντίον τῶν μαρτυριῶν τοῦ Ἀριστοτέλους. Ὁ μὲν Eduard Meyer [1]) ἐμμένει εἰς τὴν θουκυδίδειον διήγησιν, καθ' ἣν ὁ Ἵππαρχος εἶχεν ὑβρίσει τὸν Ἁρμόδιον. Καὶ ὁ Pöhlmann δ' εὑρίσκει, ὅτι ἡ ἐκ τῆς Ἀθθίδος ἐξηγμένη ἔκθεσις τοῦ Ἀριστοτέλους δὲν παρέχει μαρτυρίαν προκριτοτέραν τοῦ ἐκ προφορικῆς παραδόσεως ἀντλοῦντος Θουκυδίδου [2]). Ὁ δὲ Busolt [3]) ὑπομιμνήσκει ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἐπωφελήθη κατ' ἐπανάληψιν φατριαστικὴν συγγραφὴν ὀλιγαρχικοῦ τινος καὶ ὅτι, ὡς εἰκάζεται, ἐν ταύτῃ τῇ πηγῇ ὁ Ἵππαρχος εἶχεν ἀντικατασταθῇ ἐκ πλάνης διὰ τοῦ Θεσσαλοῦ. Ἀπέναντι δὲ τῆς ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἐπιγραφῆς ἐκπηγασάσης μαρτυρίας τοῦ Θουκυδίδου, καθ' ἣν ὁ Θεσσαλὸς ἦτο γνήσιος ἀδελφὸς τοῦ Ἱππίου δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅτι ὁ Θεσσαλὸς ἦτο νόθος [4]). Καὶ ὡς πρὸς τὴν συμμετοχὴν δὲ τοῦ δήμου εἰς τὰ Παναθήναια ἐν ὅπλοις φαίνεται ὁ ἐρευνητὴς οὗτος θεωρῶν τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων πιθανότητα συνηγοροῦσαν ὑπὲρ τῆς παραστάσεως τοῦ Θουκυδίδου.

« Ὁ δὲ Corssen [5]) ἀντεπεξέρχεται δικαιότατα εἰς τὴν γνώμην τοῦ Stahl ἐκείνην, καθ' ἣν τὸ περὶ τοῦ Θεσσαλοῦ διαλαμβάνον χωρίον εἶνε γλώσσημα, καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι καὶ διὰ τοῦ ἐξοβελισμοῦ τοῦ χωρίου τούτου οὐδαμῶς ἐπιτυγχάνεται ἀκόμη τελεία συμφωνία τῶν δύο πηγῶν, καθ' ἃ ὑπέλαβεν ὁ Stahl. Φθάνει δὲ ὁ συγγραφεὺς εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἔκθεσις τοῦ Ἀριστοτέλους

[1] Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β' σ. 795.

[2] Pöhlmann Griechische Geschichte σ. 51.

[3] Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 381.

[4] Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 51 καὶ 321.

[5] P. Corssen Das Verhältniss der aristotelischen zu der thukydideischen Darstellung des Tyrannenmordes ἐν τῷ Rheinisches Museum. Neue Folge Τόμ. LI σ. 226 κ. ἑ.

εἶνε ἡ ἔχουσα ἧττονα ἀξίαν τῶν δύο, ἐπειδὴ ὁ Ἀριστοτέλης, καίπερ ὢν πεπεισμένος περὶ τῆς ἀνακριβείας λεπτομερείας οὐσιώδους, τῆς ἀδείας τῆς ὁπλοφορίας, διετήρησεν οὐχ ἧττον ἐκ τῆς θουκυδιδείου ἐκθέσεως ἱκανὰ, ἅτινα, προϋποτιθεμένου τοῦ ἀπιθάνου τῆς ὁπλοφορίας, δὲν ἦσαν πλέον δεδικαιολογημένα. Κατὰ ταῦτα δὲ ἕνεκα τῆς εἰς τὴν παράστασιν τοῦ Θουκυδίδου προσθήκης εἰδήσεων εἰλημμένων ἐξ ἄλλων πηγῶν προῆλθεν ὅλον ἐστερημένον ἁρμονίας. Τέλος δ' ὁ Corssen ἐκφέρει τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Θουκυδίδης τὰ τῆς ὁπλοφορίας δὲν μνημονεύει ἀσυλλογίστως, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας μετ' ἰδιαζούσης προσοχῆς· διὸ ὁ Θουκυδίδης δὲν θεωρεῖ αὐτὴν ὡς τι νοούμενον ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ ποιεῖται λόγον περὶ αὐτῆς ὁμοίως ἐρειδόμενος εἰς ἰδίας εἰδήσεις ἀγνώστους ἡμῖν. Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν τὰ μέσα νὰντιλέξωμεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἀντίρρησιν τοῦ Ἀριστοτέλους. Εὑρισκόμεθα λοιπὸν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν μέσῳ δύο ἀντικρουομένων πρὸς ἀλλήλους ἰσχυρισμῶν, πρέπει δὲ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ τοῦτο, ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπλανήθη ὁ Ἀριστοτέλης.

« Ὁ δὲ κύριος σκοπὸς τοῦ ἐπεισοδίου τῶν Πεισιστρατιδῶν παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ εἶνε νὰποδειχθῇ, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ πλάνης ὑμνοῦσιν ὡς τυραννοκτόνους τὸν Ἁρμόδιον καὶ τὸν Ἀριστογείτονα τοὺς φονεύσαντας τὸν Ἵππαρχον, ἐπειδὴ πράγματι τύραννος ἦτο ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς Ἱππίας. Διὸ εἶνε ἀναγκαῖον νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν εἰς πρᾶγμα μὴ παρατηρηθὲν μέχρι τοῦδ' ἐν ταύταις ταῖς συζητήσεσιν. Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Strack [1]) παραλαμβάνω τὴν ὀρθοτάτην παρατήρησιν, ὅτι ἡ ἐπίκρισις τοῦ Θουκυδίδου ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἄρχεται ἤδη διὰ τῆς ἐξάρσεως τῆς κοινῆς ἀρχῆς τοῦ Ἱππίου καὶ τοῦ Ἱππάρχου [2]) κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Θουκυδίδην [3]), ὅστις εἶχεν ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ ἀρχὴ

[1] Max L. Strack Die Dynastie der Ptolemäer. Ἐν Βερολίνῳ 1897.

[2] [*Ἀριστοτέλους* Ἀθηναίων πολιτεία 18, 1· ἦσαν δὲ κύριοι μὲν τῶν πραγμάτων διὰ τὰ ἀξιώματα καὶ διὰ τὰς ἡλικίας Ἵππαρχος καὶ Ἱππίας].

[3] [*Θουκυδίδου* VI, 54, 2. Πεισιστράτου γὰρ γηραιοῦ τελευτήσαν-

κατείχετο ὑπὸ τοῦ Ἱππίου. Τὸ γεγονὸς δὲ τοῦτο ἐπίτηδες, ὡς εἰκὸς, ἐξῆρεν ἰδίᾳ ὁ Θουκυδίδης, ὅπως ἐπιδείξῃ φανερώτερον τοὺς δικαίους λόγους τῆς ἀντιστρατεύσεως αὐτοῦ ἐναντίον τῆς κοινῆς παραδόσεως. Ἐκ δὲ τῆς διαφόρου ταύτης ἀπόψεως τῶν δύο συγγραφέων καθορίζεται εἰκότως καὶ ὁ διάφορος τρόπος τῆς κρίσεως αὐτῶν περὶ τῆς σημασίας τῆς πράξεως τοῦ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος· διὸ ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ Ἱππάρχου ὡς τυράννου ἐν τῇ Ῥητορικῇ (II, 24) οὐδεμίαν παρέχει δυσχέρειαν. Κατὰ ταῦτα ὁ Ἀριστοτέλης δὲν συνεφώνησε πρὸς τὰς ὑποτιμητικὰς τοῦ ἔργου τῶν δύο νεανίσκων παρατηρήσεις τοῦ Θουκυδίδου, ἀλλ' ἡ φράσις ὅμως βουλόμενοι τι ὁρᾶσαι πρὸ τῆς συλλήψεως ἦτο εἰς αὐτὸν πάντως ἀναγκαία, ὅπως αἰτιολογήσῃ τὸν φόνον τοῦ Ἱππάρχου μετὰ τὴν εἰς τὸν Ἱππίαν προδοσίαν τῶν τεκταινομένων. Διὸ τὴν φράσιν ταύτην παρέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐκ τῆς παραστάσεως τοῦ Θουκυδίδου. Καὶ τοῦτο δὲ τάσσεται εἰς τὰ καθ' ἕκαστα ἐκεῖνα τἀποδεικνύοντα, καθ' ἃ ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Corssen, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης προϋπέθετε παρὰ τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ ἀκριβεστάτην γνῶσιν τῆς θουκυδιδείου παραστάσεως. Ἐπιτυχῶς δ' ἐκρίθη ἡ σχέσις τῶν περὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν χωρίων παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει ὑπὸ τοῦ Schrader[1] ἐν ἄρθρῳ οὗ ἀντικείμενον εἶνε ἡ χρῆσις τῆς ἀρχαιολογίας τοῦ Θουκυδίδου παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις συγγραφεῦσι. Δὲν κατώρθωσα δὲ νὰ ἴδω τὸ ἄρθρον τοῦ Fowler[2]), ἐν ᾧ οὗτος ἐπειράθη νὰ δικαιολογήσῃ τὰς παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει παραδεδομένας χρονολογικὰς μαρτυρίας περὶ τοῦ Πεισιστράτου.

«Ἄλλην δὲ πάλιν ἐξήγησιν τῆς μεταξὺ Θουκυδίδου καὶ Ἀρι-

τος ἐν τῇ τυραννίδι οὐχ Ἵππαρχος, ὥσπερ οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλ' Ἱππίας πρεσβύτατος ὢν ἔσχε τὴν ἀρχήν].

[1] Hermann Schrader De archaeologiae Thucydideae apud veteres scriptores auctoritate, πανηγυρικὴ συγγραφὴ ἐπὶ τῇ ὀγδοηκονταετηρίδι τῶν γενεθλίων τοῦ L. Herbst. Ἐν Ἁμβούργῳ 1891.

[2] Fowler ἐν τοῖς Harvard studies Τόμ. VII σ. 167 κ. ἑ.

στοτέλους ἀντιφάσεως εὗρεν ὁ Wilcken [1]). Οὗτος προτείνει τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ χωρίου τοῦ ἀρχομένου διὰ τῶν λέξεων καὶ τοὺς περὶ Ἀνακρέοντα καὶ τελευτῶντος διὰ τῶν νεώτερος πολὺ ὡς σημειώσεως, οἵας πολλὰς προσέθηκεν ὁ Ἀριστοτέλης. Τούτου δὲ γινομένου, ἠθέλομεν ἔχει καὶ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἄλλαις πηγαῖς μνημονευόμενον τὸν Ἵππαρχον καὶ ὄχι τὸν Θεσσαλὸν, καθ' ἃ ἐγίνετο δεκτὸν μέχρι τοῦδε, ὡς ὑβριστὴν τοῦ Ἁρμοδίου. Τῆς οὕτω δ' ἀποκρινομένης σημειώσεως τὸ δεύτερον μέρος (Θετταλὸς δὲ νεώτερος πολὺ) ἐδήλου κατὰ ταῦτα, ὅτι ὁ Θεσσαλὸς διὰ τὸ ἄγαν νεαρὸν τῆς ἡλικίας δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπῆρξεν ὁ μεταπεμψάμενος εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις αὐλὴν τὸν Σιμωνίδην καὶ τὸν Ἀνακρέοντα, καθ' ἃ ἰσχυρίζετο διάδοσις ἄλλοθεν ἄγνωστος εἰς ἡμᾶς καὶ ἀποκρουομένη ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους συνῳδὰ τῇ τοιαύτῃ γνώμῃ. Ἀλλ' ἡ ὑπόδειξις αὕτη τοῦ ὑπεράγαν νεαροῦ τῆς ἡλικίας τοῦ Θεσσαλοῦ ἔχει τότε μόνον ὀρθῶς, ἂν ἀποδεχθῶμεν, ὅτι ὁ ὡς ἡγέτης τῶν Ἀργείων ἐν τῇ ἐπὶ Παλληνίδι μάχῃ μνημονευόμενος Ἡγησίστρατος [2]) δὲν εἶνε ὁ αὐτὸς καὶ ὁ ὁμώνυμος υἱὸς τοῦ Πεισιστράτου ὁ παρωνυμούμενος Θεσσαλός. Ὁ δὲ Wilcken καταλέγει ἄξια πολλῆς προσοχῆς ἐπιχειρήματα πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι πράγματι πρόκειται περὶ δύο χωριστῶν ὁμωνύμων ἀνδρῶν, καὶ εἰκάζει, ὅτι ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τοῖς προωρισμένοις πρὸς ἐμπορίαν παρὰ τοῖς βιβλιοπώλαις ἡ παρένθεσις ἐκείνη ἢ σημείωσις ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐξεχωρίζετο ἐν ἀρχῇ καὶ τέλει δι' ἰδίων σημείων, οἷα εἶνε γνωστὰ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν παπύρων, οὕτω δ' ἀπεφεύγετο πᾶς κίνδυνος παρανοήσεως. Τὴν δ' ἐν ταῖς πρώταις ἐκδόσεσι τοῦ Kenyon ἀνάγνωσιν τοῦ ὀνόματος ὡς Πεισιστράτου ἀντὶ Ἡγησιστράτου, ἣν ἔπειτα καὶ αὐτὸς ἐγκατέλιπεν, οὐδεμιᾶς ἠξίωσε προσοχῆς ὁ Wilcken, οὐδὲ

[1] U. Wilcken Thessalos ἐν τῷ Hermes Τόμ. XXXII [1897] σ. 478 κ. ἑ.

[2] [***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 17, 4· καὶ συνεμαχέσαντο χίλιοι τὴν ἐπὶ Παλληνίδι μάχην, Ἡγησιστράτου (κατὰ δὲ τὴν ἐν ταῖς πρώταις ἐκδόσεσι τοῦ Kenyon ἀνάγνωσιν Πεισιστράτου) κομίσαντος].

μνημονεύει κἂν αὐτῆς. Ἀλλὰ νομίζω ὅμως, ὅτι ἡ παρ' αὐτοῦ διάκρισις τοῦ Ἡγησιστράτου, τοῦ κομίσαντος εἰς τὴν ἐπὶ Παλληνίδι μάχην τοὺς χιλίους Ἀργείους, ἀπὸ τοῦ μικρὸν πρότερον μνημονευθέντος Ἡγησιστράτου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πεισιστράτου, δὲν δύναται νὰ γείνῃ δεκτή, ἂν ἔχῃ ὀρθῶς ἀναγνωσθῇ τὸ Ἡγησιστράτου ἐν τῷ δευτέρῳ χωρίῳ, τοῦθ' ὅπερ καί μοι φαίνεται πάντως συμβαῖνον· διὸ παρίσταται ἀνάγκη νὰ προβῶμεν περαιτέρω καὶ ἀποδεχθῶμεν, ὅτι τὸ ὄνομα περιεσώθη ἐφθαρμένον ἐν τῷ παπύρῳ.

«Περὶ δὲ τοῦ ἐπεισοδίου τῶν Πεισιστρατιδῶν παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ καὶ τῆς ἀξιοπιστίας αὐτοῦ πραγματεύεται καὶ ὁ Miller [1]), ὅστις ἐκθέτει, ὅτι ἡ σημασία τοῦ φόνου τοῦ Ἱππάρχου παρεγνωρίσθη ἤδη βραχὺν χρόνον μετὰ τὸ γεγονός, ὁμοίως δ' ἐντὸς βραχέος τὰ τοῦ φόνου διεκοσμήθησαν πολλαχῶς, ἀλλ' ὁ ἀναξιόπιστος χαρακτὴρ τῶν διακοσμήσεων τούτων, καθ' ὅσον καὶ ὁ Θουκυδίδης παρέλαβε τοιαύτας, δὲν ἐπεδείχθη ἀκόμη ἐπαρκῶς. Καὶ δὴ ἐν τῇ διηγήσει τοῦ Θουκυδίδου συνεδυάσθησαν κατὰ τρόπον συμβιβαστικὸν δύο ἄλλως ἀποκλείοντ' ἄλληλα αἴτια, ἡ ἀντιζηλία τοῦ Ἀριστογείτονος καὶ ἡ πρὸς τὴν ἀδελφὴν γενομένη περιφρόνησις· ἀλλ' ἀμφότερα ταῦτα εἶνε ὑπὸ τοῦ δήμου ἐπινενοημέναι αἰτίαι τῆς πράξεως τῶν τυραννοκτόνων, αἵτινες ἀνήκουσιν ἑκατέρα εἰς ἰδίαν διάδοσιν, ἀλλ' αἵτινες ἤδη παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ παρουσιάζονται παρεφθαρμέναι, οὐδετέρα δ' αὐτῶν εἶνε ἀξιόπιστος, τοὐλάχιστον δ' οὐδεμία ἀποδεικνύει, ὅτι εἰς τὸν φόνον τοῦ Ἱππάρχου δὲν ὑπόκεινται μᾶλλον λόγοι πολιτικοὶ ἀντὶ ἰδιωτικῶν ἀντιθέσεων.

«Τὸ δὲ ὅλον σύστημα τῶν διὰ τῶν μαρτυριῶν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ὑποκινηθέντων καὶ εἰς τοὺς Πεισιστρατίδας ἀναφερομένων ζητημάτων ἀνεθεώρησεν ὁ Plathner [2]). Καὶ ὀρθῶς μὲν ἀντε-

[1] I. Miller Die Erzählungen von den Tyrannenmördern ἐν τῷ Philologus. Neue Folge VI σ. 573 κ. ἑ.

[2] Plathner Beiträge zur Geschichte der Peisistratiden ἐν τῇ Zeitschrift für das Gymnasialwesen Τόμ. LI σ. 458 κ. ἑ.

πεξέρχεται ὁ συγγραφεὺς πρὸ πάντων ἐναντίον τῶν ὑπερκριτικῶν δισταγμῶν τοῦ Beloch περὶ τῆς διπλῆς ἐξορίας τοῦ Πεισιστράτου, ὀρθῶς δὲ παρατηρεῖ, εἰ καὶ ὄχι πρῶτος αὐτὸς, ὅτι αἱ μαρτυρίαι τοῦ Ἡροδότου καὶ αἱ χρονολογικαὶ εἰς αὐτὰς προσθῆκαι παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, καίπερ ἐπωφεληθέντι τὸν Ἡρόδοτον, εἶνε παραδόσεις ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων. Γράφων δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ 14, 1 τετάρτῳ ἀντὶ τοῦ παραδεδομένου δευτέρῳ καὶ θεωρῶν ἐν 14, 4 καὶ 15, 1 τὰς γραφὰς ἔτει δὲ δωδεκάτῳ καὶ ἔτει μάλιστα ἑβδόμῳ παρεφθαρμένας, συμπεραίνει χρονολογῶν τὴν μὲν πρώτην τυραννίδα τῷ 561 0—556/5 π. Χ., τὴν δὲ πρώτην ἐξορίαν τῷ 556 5—552/1 π. Χ., τὴν δὲ δευτέραν τυραννίδα εἰς μέρος τοῦ 552/1 π. Χ., τὴν δὲ δευτέραν ἐξορίαν τῷ 552 1—542/1 π. Χ. καὶ τὴν τρίτην τυραννίδα τῷ 542 1—528/7 π. Χ. Θεωρεῖ δὲ ὁ Plathner, ὑπολογιζομένης τῆς γεννήσεως τοῦ Ἱππίου τῷ 572/1 π. Χ., δυνατὴν τὴν συμμετοχὴν αὐτοῦ ὡς εἰκοσαέτους μὲν νεανίου εἰς τὸ οἰκογενειακὸν συμβούλιον, ὡς γέροντος δ' ἔχοντος ἡλικίαν ὀγδοήκοντα καὶ δύο ἐτῶν εἰς τὴν μάχην τοῦ Μαραθῶνος. Τὴν δὲ ἀπόπειραν ἐξηγήσεως τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ von Wilamowitz, καθ' ἣν ὁ τέταρτος τῶν υἱῶν τοῦ Πεισιστράτου εἶχε κυριαρχήσει ἐν Σιγείῳ καὶ οὐδέποτ' εἶχε γείνει Ἀθηναῖος ὑπολαμβάνει ὁ Plathner ἀτυχῆ. Τὰς δ' ἐκθέσεις τοῦ Θουκυδίδου καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τῆς συνωμοσίας τοῦ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος θεωρεῖ ἀσυμβιβάστους πρὸς ἀλλήλας, ἀμφότεραι δὲ παρέχουσιν ἀφορμὴν εἰς ἀντιρρήσεις, ὁπότερος δ' εἶνε ὁ μᾶλλον ἀξιόπιστος δὲν εἶνε πλέον δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ. Τοῦ αὐτοῦ δ' ἐρευνητοῦ [1]) ἔργον εἶνε καὶ βραχεῖα, διὰ πολυπληθῶν σημειώσεων πεπλουτισμένη παράστασις τῆς ἱστορίας τῶν Πεισιστρατιδῶν, ἐν ᾗ ἀποκρούονται αἱ διέξοδοι καὶ ἐξηγήσεις αἱ ἐπιχειρηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Beloch καὶ τοῦ Cichorius· τὸν δὲ υἱὸν τοῦ Πεισιστράτου τὸν διὰ τῆς προσβολῆς τοῦ

[1] Plathner Die Alleinherrschaft der Peisistratiden, Πρόγραμμα τοῦ ἐν Dessau Γυμνασίου. 1897.

Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος προκαλέσαντα τὸν φόνον τοῦ Ἱππάρχου δὲν ἀναφέρει ὀνομαστὶ ἐν ταύτῃ τῇ συγγραφῇ ὁ Plathner. Τὴν δὲ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἐκφραζομένην γνώμην περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν εἰργάσθη ὁ Ἀριστοτέλης θεωρῶ ὡς ἀνεπιτυχὲς ἀποτέλεσμα τῆς ἀναλύσεως τῶν πηγῶν τῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ von Wilamowitz. Καὶ δὴ τὸν Ἡρόδοτον καὶ τὸν Θουκυδίδην ἐγίνωσκε μὲν πάντας συνῳδὰ τῷ Plathner ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ δὲν μετεχειρίσθη αὐτοὺς ὡς ἀμέσους πηγὰς τοῦ μέρους τούτου τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, πηγὴ δ' αὐτοῦ ἐνταῦθα ὑπῆρξέ τις τῶν Ἀτθίδων, εἰς ἣν ὁ Ἀριστοτέλης παρεισήγαγεν ἀπὸ μνήμης ἀναμνήσεις τινὰς ἐκ τοῦ Ἡροδότου καὶ Θουκυδίδου· ἀλλὰ πιθανώτερον εἶνε, ὅτι ἡ Ἀτθὶς αὕτη περιελάμβανεν ἤδη τὰς μαρτυρίας ἐκείνας τὰς ὑπομιμνησκούσας τὸν Ἡρόδοτον καὶ Θουκυδίδην. Τέλος δὲ παρατηρῶ, ὅτι καὶ ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα διατριβὴ τοῦ Pokrowsky [1]) ἐπιλαμβάνεται ἐν μέρει τῶν περὶ τοῦ Πεισιστράτου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ πραγματευομένων μερῶν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας.

Ἐπὶ τοῦ Πεισιστράτου καὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν ἐτηρήθησαν οἱ τύποι τῆς σολωνείου πολιτείας, ἡ δὲ βία τῆς τυραννίδος μᾶλλον εἰς περιστολὴν τῶν προνομίων καὶ τῆς δυνάμεως τῶν ὀλιγαρχικῶν συνετέλεσεν, ἐπειδὴ ὁ Πεισίστρατος, καθ' ἃ ῥητῶς μαρτυρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης [2]), πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον ἀνεδείχθη δημοτικὸς καὶ φιλάνθρωπος πρὸς τοὺς πολλούς.

Διὸ εὐθὺς μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν Πεισιστρατιδῶν ἐπῆλθεν ἡ ἐπὶ Ἰσαγόρου σθεναρὰ ἀντίδρασις, ἥτις ἤθελε στηρίξει πάντως τοὺς εὐπατρίδας πρὸς ζημίαν τοῦ δήμου, ἂν δὲν ἐπήρχετο ταχεῖα μετὰ πρώτην τινὰ ἧττα ν ἡ νίκη τῆς δημοτικῆς φατρίας, ἀντιπροσωπευομένης ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους [3]).

[1] Pokrowsky Μελέται περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἐν Μόσχᾳ. 1893 (ῥωσιστί).

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 16, 8. Πρβλ. 16, 1-6.

[3] Αἱ μεταρρυθμίσεις τοῦ Κλεισθένους ἐγειναν τῷ 508/7 π. Χ ἀλλ' ἐφηρμόσθησαν καὶ ἐπεκράτησαν τῷ 506/5 π. Χ. μετὰ τὴν εἰς Ἀθήνας κάθοδον αὐτοῦ κατόπιν τῆς προσωρινῆς ἐπικρατήσεως τῶν περὶ τὸν Ἰσαγόραν, ὑποστηριζομένων ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. Ἐν τῇ ἐκ-

Τὸ ἔργον τοῦ Κλεισθένους ὑπῆρξεν ἀληθῶς μέγα. Δυνάμεθα δὲ νὰ ἐπονομάσωμεν αὐτὸν τὸν ἱδρυτὴν τῆς ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας, εἰ καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῆς Ἀθηναίων πολιτείας συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀπόρριψιν πολλῶν τολμηρῶν ὑποθέσεων καὶ τὴν διάλυσιν πολλῶν πλανῶν, καίτοι ῥητέον, ὅτι παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀνεμένομεν πλειότερα περὶ τῆς κλεισθενείου μεταπολιτεύσεως τῶν ὅσα πράγματι παρέχει. Ἀλλ' ὁ Ἀριστοτέλης περιωρίσθη εἰς τὰ καίρια, πολλῷ δὲ πλείονα καθ' ἕκαστα περιελάμβανον αἱ Ἀτθίδες, καθ' ἃ ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν περισωζομένων ἀποσπασμάτων [1].

Τὰς δὲ μεταβολὰς τοῦ Κλεισθένους, ὧν γενομένων δημοτικωτέρα πολὺ τῆς Σόλωνος ἐγένετο ἡ πολιτεία [2], συνώψισεν ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὰ ἑξῆς· πρῶτον μὲν εἰς τὴν κατάστασιν τεσσάρων φυλῶν ἀντὶ δέκα, δεύτερον δὲ εἰς τὴν αὔξησιν τῶν βουλευτῶν εἰς πεντακοσίους ἀντὶ τετρακοσίων ἀνὰ πεντήκοντα ἐξ ἑκάστης τῶν νέων φυλῶν, τρίτον δ' εἰς τὴν κατὰ δήμους διανομὴν τῆς χώρας [3]. Ταῦτα δὲ πάντα συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῦ ἀποδιδοὺς τῷ πλήθει τὴν πολιτείαν [4]. Σκοπὸς δὲ τῆς αὐξήσεως τῶν φυλῶν, ἥτις συνεπηγάγετο καὶ τὴν αὔ-

θέσει τῆς χρονικῆς ἀλληλουχίας τῶν γεγονότων ὁ ***Ἀριστοτέλης*** ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ 21, 1 κ. ἑ. διαφέρει ἀπὸ τοῦ ***Ἡροδότου*** (V, 66) κατὰ τοῦτο, ὅτι τὰ τῆς δημοκρατικῆς μεταβολῆς διηγεῖται ὄχι πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας εἰσβολῆς τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Κλεομένους, ἀλλὰ μετ' αὐτήν. Τὴν δὲ παράστασιν ταύτην τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** ἀπεδέχθησαν ὁ von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 77 σημ. 8, ὁ Köhler ἐν Bericht der Berliner Akademie 1892 σ. 341, ὁ Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β' σ. 798 ἐν σημ. § 491, ὁ Gilbert (ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** Τόμ. Α' σ. 178) ὁ Bethe Interpretationes duae. Πρόγραμμα πανεπιστημιακῶν μαθημάτων τοῦ Rostock 1895 παρὰ τῷ Bauer Die Forschungen zur griechischen Geschichte σ. 475 καὶ ἄλλοι. Ἀντιτάσσονται δ' εἰς αὐτὴν ὁ Niese τῇ Historische Zeitschrift τοῦ von Sybel Τόμ. LXIX (1892) σ. 50 καὶ ὁ Beloch Griechische Geschichte Τόμ. Α' σ. 338 σημ. 1. Ἴδε καὶ Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. 6' Τόμ. Β' σ. 403 ἐν σημ.

[1] Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Α' σ. 788 ἐν σημ. § 491.

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 22, 1.

[3] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 21, 1-6.

[4] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 20, 1. Περὶ τῆς ἐννοίας τῆς φράσεως ταύτης ἴδε Gilbert (ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** Τόμ. Α' σ. 178 σημ. 2.).

ξησιν τῆς βουλῆς, καὶ τῆς εἰς δήμους διαιρέσεως ὑπῆρξεν ἡ διὰ νέας πολιτικῆς διοργανώσεως διάρρηξις τοῦ συνδέσμου πολιτικῶν καὶ τοπικῶν συμφερόντων τοῦ συνυπακουομένου μετὰ τῶν ἀρχαιοτέρων τεσσάρων φυλῶν. Εἰς τὸ δημοκρατικὸν δὲ τοῦτο διάβημα συνεπεκούρησε καὶ ἡ ἐγγραφὴ εἰς τοὺς πολίτας πολλῶν ξένων καὶ δούλων, οἵτινες ἀπελευθερωθέντες εἶχον γείνει μέτοικοι, ἣν ἐγινώσκομεν ἤδη πρότερον ἐκ τῶν Πολιτικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους [1]).

Ἡ διαφορὰ τῶν νέων, ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους κατασταθεισῶν δέκα φυλῶν καὶ τῶν ἀρχαίων τεσσάρων εἶνε αὕτη, ὅ,τι αἱ μὲν ἀρχαῖαι ἦσαν ἀδιασπάστως συνδεδεμέναι πρὸς τὰ γένη, αἱ δὲ νέαι βάσιν ἔχουσι τὴν οἴκησιν τῶν πολιτῶν καὶ κατὰ ταῦτα ἔχουσι χαρακτῆρα τοπικόν, τύπον διοικητικῆς διαιρέσεως. Οὕτω δὲ διὰ τῆς καταστάσεως αὐτῆς διαλύεται τὸ κράτος τῶν γενῶν. Καὶ διατηροῦνται μὲν αἱ ἀρχαῖαι φυλαί, ἀλλ' ἀποβάλλουσι πᾶν τὸ ἐξῆς πολιτικὸν ἀξίωμα καὶ ἔχουσι μόνον θρησκευτικὴν σημασίαν, οἱ δὲ προϊστάμενοι αὐτῶν φυλοβασιλεῖς, οἵτινες συμμένουσι καὶ ἐν τῷ κατόπιν χρόνῳ, δικάζουσι τὰς τυπικὰς δίκας τῶν ἀψύχων καὶ τῶν ἄλλων ζώων [2]). Ὠνομάσθησαν δ' αἱ δέκα νέαι φυλαὶ ἐξ ἐπωνύμων ἐκλεχθέντων παρὰ τῆς Πυθίας ἐκ καταλόγου ἑκατὸν ἀρχηγετῶν προκριθέντος, ὑποβληθέντος εἰς αὐτήν [3]). Ἡ δὲ τοιαύτη ὑπὸ τοῦ δελφικοῦ μαντείου, πρὸς ὃ ἄλλως εὑρίσκετο εἰς σχέσεις ὁ Κλει-

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Πολιτικῶν III, 2 σ. 61, 9 ἐκδ. Bekker. Ἐν δὲ τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ δὲν γίνεται μὲν ῥητὴ μνεία τῆς διατάξεως ταύτης, ἀλλ' εἰς ταύτην πάντως ἀναφέρονται τὰ τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** ὅπως μετάσχωσι πλείους τῆς πολιτείας (21, 2) καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ μνημονευόμενοι νεοπολῖται (21, 4). Ἴδε Lipsius Griechische Alterthümer Τόμ. Α'. σ. 353, σημ. 1.

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 57, 4. Πρβλ. ***Πολυδεύκους*** VIII, 111, 120. Ἴδε τὴν ἐκ τοῦ ταμείου τῶν τοιούτων φυλῶν, ἐκ τῶν φυλοβασιλικῶν, κατὰ τὸν τὸν τέταρτον αἰῶνα καταβολὴν τῆς δαπάνης χάριν θυσιῶν τινων ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῇ ἐκδεδομένῃ ἐν Bulletin de correspondance Hellénique Τόμ. VIII (1884) σ. 69 (Corpus Inscriptionum Atticarum Τόμ. Β' 844). Πρβλ. καὶ Hermes Τόμ. XIV (1879) σ. 587. Ἀλλ' ἴδε καὶ τὰς περὶ διατηρήσεως τῶν ἀρχαίων φυλῶν ἀντιρρήσεις ***Ν. Γ. Πολίτου*** ἐν ἕλλ. μεταφρ. Gilbert Τόμ. Α' σ. 183 σημ. 1.

[3] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 21, 6.

σθένης [1]), ἐκλογὴ τῶν ὀνομάτων ἐσήμαινε καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐπικύρωσιν τοῦ κλεισθενίου θεσμοῦ [2]).

Περιέλαβον δ' αἱ φυλαὶ τριττῦς [3]), ἐχούσας καὶ ταύτας τοπικὸν, ὄχι δὲ καὶ πολιτικὸν χαρακτῆρα. Ἦσαν δ' αὗται τριάκοντα ἐν ὅλῳ, ὧν ἑκάστη εἶχεν ἴδιον τόπον καὶ περιοχὴν ἴσην ἐκ τοῦ σύνεγγυς πρὸς τὰς λοιπὰς, ἰσαρίθμους δὲ περίπου τοὺς οἰκήτορας. Καὶ δέκα μὲν τριττύες εὑρίσκοντο ἐν τῷ περὶ τὸ ἄστυ πεδίῳ, δέκα δ' ἐν τῇ Παραλίᾳ, δέκα δ' ἐν τῇ Μεσογαίᾳ ἢ Μεσογείῳ [4]). Κατὰ δὲ τὰς νεωτέρας ἐρεύνας ἡ μὲν περὶ τὸ ἄστυ χώρα περιελάμβανεν αὐτὰς τὰς Ἀθήνας μετὰ τῶν περιχώρων, ἐχόντων μὲν κέντρον τὴν κάτω πεδιάδα τοῦ Κηφισοῦ, περιοριζομένων δὲ ὑπὸ τοῦ Αἰγάλεω, τῶν κλιτύων τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τῆς θαλάσσης· ἡ δὲ Παραλία, ἔχουσα εὖρος περίπου πέντε μέχρι δέκα χιλιομέτρων, ἐξετείνετο ἐπὶ τὰ νατολικὰ παράλια, τὴν ὅλην νότιον ἄκραν τῆς Ἀττικῆς, τὰς νοτιοδυτικὰς ἀκτὰς, πρὸς δὲ τούτοις ἐπὶ τὴν Ἐλευσινίαν ἀπὸ τῆς θαλάσσης μέχρι τῆς μεταξὺ τῆς Πάρνηθος καὶ τοῦ Κιθαιρῶνος ὀρεινῆς χώρας. Εἰς δὲ τὴν Μεσογαίαν τέλος ἀνῆκον ἡ Διακρία πλὴν τῆς Παραθαλασσίας, ἡ περὶ τὸν ἄνω Κηφισσὸν χώρα καὶ τὰ πρὸς νότον τοῦ Βριλησσοῦ καὶ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ὑμηττοῦ μέχρι τῶν ὁρίων τῆς Παραλίας.

[1] ***Ἰσοκράτους*** Περὶ ἀντιδόσεως 232.

[2] Ἴδε περὶ τῶν ἐπωνύμων καὶ τῆς σειρᾶς καθ' ἣν ἀνεγράφοντο αἱ φυλαὶ August Mommsen Die zehn Eponymen und die Reihenfolge der nach ihnen benannten Phylen Athens ἐν τῷ Philologus. Neue Folge Τόμ. I σ. 450 κ. ἑ. Ἴδε περὶ τῶν κλεισθενείων φυλῶν καὶ Dittenberger Die Kleisthenischen Phylen ἐν τῷ Hermes Τόμ. IX (1872) σ. 385 κ. ἑ.

[3] Αἱ τριττύες αὗται δὲν πρέπει νὰ συγχέωνται πρὸς τὰς προϋπαρχούσας (***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 21, 3) κατὰ τὴν προτέραν εἰς τέσσαρας φυλὰς διαίρεσιν, ὅτε ἀνὰ τρεῖς τριττύες περιελαμβάνοντο εἰς μίαν φυλὴν καὶ ἦσαν ὅλαι δώδεκα, ὧν ἑκάστη ἦτο σύνδεσμος τεσσάρων ναυκραριῶν ἐκ τῶν ἀνὰ τὴν Ἀττικὴν ἐν ὅλῳ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτώ.

[4] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 21, 4.

[5] Ἴδε περὶ τῶν τριττύων καὶ τῶν φυλῶν ὡς καὶ περὶ τῶν δήμων von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 145-168, πρὸς δὲ τούτοις τὰς περὶ τῶν δήμων τῆς Ἀττικῆς ἐν σχέσει πρὸς τὰς τριττῦς καὶ φυλὰς εἰδικωτέρας μελέτας μετὰ τῶν οἰκείων χαρτῶν τοῦ Milchhöfer (Untersuchungen über die Demenor-

Πολυτιμοτάτη δὲ γνῶσις, προσπορισθεῖσα ἡμῖν ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ πολλὰς ὑποκινήσασα νεωτέρας μελέτας, εἶνε ἡ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν κατενεμήθησαν εἰς τὰς φυλὰς αἱ τριττύες. Ἔγεινε δὲ τοῦτο διὰ κληρώσεως οὕτως, ὥστε ἑκάστη φυλὴ νὰ περιλάβῃ ἀνὰ μίαν τριττῦν ἐκ τῶν περὶ τὸ ἄστυ, ἐκ τῆς Παραλίας καὶ ἐκ τῆς Μεσογαίας [1]). Καὶ τῆς τοιαύτης δὲ κατανομῆς σκοπὸς ἦτο ἡ ἐν τῇ νέᾳ τῆς χώρας ὀργανώσει συνανάμιξις ἁπάντων τῶν στοιχείων τῶν πολιτῶν· συνετέλει ἄρα καὶ αὕτη εἰς τὸν δημοκρατικὸν τοῦ νέου πολιτεύματος χαρακτῆρα. Ἕνεκα δὲ τῆς γενομένης κληρώσεως συνέβη φυλαὶ μέν τινες νὰ σύγκεινται ἐκ τριττύων ὅλως κεχωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων, ἄλλαι δ' ἐκ χώρας μᾶλλον ἢ ἧττον συνεχοῦς. Οὕτω συνεχεῖς μὲν ἦσαν αἱ τριττύες αἱ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Αἰαντίδα φυλὴν κατὰ τὰ βορειοανατολικὰ τῆς Ἀττικῆς καὶ αἱ τῆς Οἰνηίδος φυλῆς, ὅλως δὲ διεσπασμέναι ἀπ' ἀλλήλων αἱ τριττύες αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν Ἱπποθοωντίδα καὶ τὴν Λεοντίδα. Καὶ ἀπετέλουν μὲν οἱ εἴς τινα τριττῦν ἀνήκοντες ἴδιον σύλλογον, ἔχοντες ἴδιον τριττύαρχον [2]), καὶ ἐξέλεγον ἰδίους ἄρχοντας διαχειρίζοντας τὰ δημόσια χρήματα [3]), ἀλλὰ δὲν εἶχον αὗται ἰδίαν πολιτικὴν σημασίαν οὐδὲ ἰδίους ἐπωνύμους, ὡς αἱ φυλαί, τὴν δὲ ὑπὸ τῶν δήμων ὑπερευδοκίμησιν αὐτῶν δεικνύει καὶ τοῦτο, ὅτι σχεδὸν πᾶσαι αἱ τριττύες ὠνομάζοντο ἀπὸ τοῦ ἐν αὐταῖς ἐπικρατεστέρου δήμου, οἷον Ἁλαιονιεῖς, Μυρρινούσιοι, Κυδαθηναιεῖς [4]), Ἐλευσίνιοι, Πειραιεῖς, Θριάσιοι, Λακιάδαι, Ἀχαρνεῖς,

dnung des Kleisthenes ἐν παραρτήματι τῶν Abhandlungen der Berliner Akademie. 1892) καὶ Loeper (ἐν Mittheilungen des Deutschen archäologischen Instituts Τόμ. XVII τοῦ 1892 σ. 319 κ. ἑ. μετὰ τοῦ πίν. XII).

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 21, 4. καὶ ταύτας ἐπονομάσας τριττῦς, ἐκλήρωσεν τρεῖς εἰς τὴν φυλὴν ἑκάστην, ὅπως ἑκάστη μετέχῃ πάντων τῶν τόπων.

[2] ***Πλάτωνος*** Πολιτ. V, 475 a. Corpus Inscriptionum Atticarum Τόμ. Β' 297, 298, 300.

[3] ***Αἰσχίνου*** Κατὰ Κτησιφῶντος 30.

[4] Αἱ τρεῖς αὗται ἐξ ἐπιγραφῶν γνωσταὶ τριττύες, ὧν ἡ τῶν Κυδαθηναιέων κατὰ συμπλήρωσιν τοῦ Köhler, γενομένην ἀποδεκτήν, συναποτελοῦσι τὴν Πανδιονίδα φυλὴν, τὴν

ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπετελοῦντο ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου δήμου, οἷον οἱ Κυδαθηναιεῖς. Ἦσαν δὲ κατὰ ταῦτα κεκανονισμέναι αἱ τριττύες κατ' ἴσα μεγέθη, ἡ δὲ ἰσομοιρία αὕτη ηὐκόλυνε μεγάλως ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ διάφορον μέγεθος τῶν δήμων τὴν κατανομὴν τῶν εἰσφορῶν καὶ τελῶν τῶν πολιτῶν [1]).

Ἦσαν δὲ οἱ δῆμοι ἡ κατωτάτη μονὰς τῆς διαιρέσεως τῶν φυλῶν, ἔχουσα τοπικὸν ἅμα καὶ πολιτικὸν χαρακτῆρα ἕνεκα τῆς εἰς αὐτοὺς μεταβιβάσεως τῶν ἔργων ὅσα μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου εἶχον αἱ τὸ ἑξῆς καταργηθεῖσαι ναυκραρίαι. Καὶ ὑπῆρχον μὲν δῆμοι καὶ πρὸ τοῦ Κλεισθένους [2]), ἀλλὰ δὲν εἶχον ἐν τῇ πολιτείᾳ ἣν ἔννοιαν προσέδωκεν εἰς αὐτοὺς ὁ Κλεισθένης, τὰ μὲν προϋπάρχοντα τῶν ὀνομάτων αὐτῶν καταστήσας δημόσια, τοὺς δὲ μὴ ὠνομαζομένους προσαγορεύσας ἀπὸ τῶν τόπων ἢ ἀπὸ τῶν κτισάντων [3]), ἀναδείξας δ' αὐτοὺς ὀργανικὰ μέλη τῆς νέας πολιτείας

μόνην ἧς γινώσκομεν μέχρι τοῦδε ὀνομαστὶ καὶ τὰς τρεῖς τριττύς. Ἴδε Corpus Inscriptionum Atticarum Τόμ. Β' 871 καὶ Δ' σ. 120 ἀρ. 517 a Πρόλ. Köhler ἐν Mittheilungen des Deutschen archäologischen Instituts Τόμ. VII (1882) σ. 110. Milchhöfer Untersuchungen über die Demenordnung des Kleisthenes σ. 117 κ. ἑ. ἐν Mittheilungen κτλ. Τόμ. XVIII (1893) σ. 293. Loeper ἐν Mittheilungen κτλ. Τόμ. XVII (1892) σ. 366. von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 151.

[1] Gilbert ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** Τόμ. Α' σ. 259. Ἴδε περὶ τῶν κλεισθενείων τριττύων καὶ Szanto Die kleisthenischen Trittyen ἐν τῷ Hermes Τόμ. XXVII (1892) σελ. 312 κ. ἑ.

[2] Ὡ ἀπόδειξις τούτου φέρεται τὸ ὅτι παρὰ τῷ ***Πλάτωνι*** ἐν Ἱππάρχῳ σ. 228 c λέγεται ὅτι ὁ Ἵππαρχος ἔστησεν ἑρμᾶς κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐν μέσῳ τοῦ ἄστεως καὶ τῶν δήμων. Wachsmuth Die Stadt Athen Τόμ. Α' σ. 498 σημ. 3 Gilbert ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** Τόμ. Α' σ 180 ἐν σημ. Ὁ δὲ von Wilamowitz-Möllendorff Τόμ. Β' σ. 150 δὲν ἀποδέχεται τὴν ὕπαρξιν δήμων πρὸ τοῦ Κλεισθένους. Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ 584.

[3] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 21, 5. Ἀπὸ τῶν τόπων ἦσαν ὠνομασμένοι δῆμοι οἷοι ὁ Πειραιεύς, ἡ Ἐλευσὶς, ἡ Αἰξώνη, αἱ Ἀγαρναί. Ἴδε von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 150 καὶ 151· πατρωνυμικὰ δὲ ἀπὸ τῶν κτισάντων ἦσαν τὰ ὀνόματα τῶν δήμων Τιτακίδαι, Παιωνίδαι, Βουτάδαι, Σκαμβωνίδαι, Θυμοιτάδαι, Ἰωνίδαι, Κοθωκίδαι, Αἰθαλίδαι καὶ ἄλλα. Αὐτόθι, καὶ Töpffer Attische Genealogie σ. 315 κ. ἑ. Ὀρθῶς δ' ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σ. 327 κ. ἑ. ἐν λ. Ἐλεεῖς εἰς τὰς ἀπὸ τῶν τόπων καὶ τῶν οἰκισάντων ὀνομασίας προστίθενται καὶ αἱ ἀπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς φυτῶν. Τοιαῦτα δὲ ὀνόματα δήμων εἶνε τὰ Ἀχερδοῦς,

διὰ τῆς εἰς τὰς τριττῦς καὶ εἰς τὰς φυλὰς δ' ἐμμέσου κατανομῆς. Περιελήφθη δ' εἰς τοὺς δήμους σύμπασα ἡ Ἀττικὴ πλὴν τῶν Ἐλευθερῶν καὶ τοῦ Ὠρωποῦ, προτέρων κτήσεων τῶν Βοιωτῶν, ἀφ' ὧν ἀφήρεσαν ἔπειτ' αὐτὰς οἱ Ἀθηναῖοι [1]). Ἦτο δὲ ὅλως ἄνισον τὸ μεγεθος τῶν δήμων, καθ' ἃ ἤδη εἴπομεν ἀνωτέρω, τινῶν μὲν ἐχόντων πλείστους ὅσους οἰκήτορας, τινῶν δὲ πάνυ ὀλίγους [2]).

Σπουδαῖον δὲ ζήτημα, οὗ ἀνεμένετο ἡ λύσις ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ἦτο τὸ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δήμων τῶν καταστηθέντων ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους. Καὶ δὴ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ φέρεται χωρίον λέγον· δέκα δὲ καὶ τοὺς δήμους κατένειμε εἰς τὰς φυλάς [3]). Εἰς τὸ χωρίον δὲ τοῦτο στηριζόμενος πλὴν ἄλλων ὁ Κούρτιος [4]) ἀπεδέχθη παρὰ τὴν ἀντίθετον γνώμην τοῦ Sauppe [5]), τοῦ Grote [6]) καὶ ἄλλων, ἣν ἔπειτα καὶ ὁ Landwehr [7]) ὑπεστήριξεν, ὅτι ἑκατὸν ἦσαν οἱ δῆμοι τοῦ Κλεισθένους. Ὅτε δ' εὑρέθη τὸ πρῶτον ὁ βερολίνειος πάπυρος ὁ περιέχων μικρὸν μέρος τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, διὰ συμπληρώσεως χάσματος ἐν αὐτῷ εὑρισκομένου ἐν 22, 1 εἰς τὰς λέξεις ἑκατὸν δὲ γενομένων δήμων, ὑπὸ τοῦ Diels προταθείσης [8]), ἐφάνη λυόμενον ὁριστικῶς

Μυρρινοῦς, Ἐρίκεια, Φηγοῦς καὶ ἄλλα. Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 407 σημ. 4. Εἰς τὰ τελευταῖα δὲ ταῦτα τακτέον καὶ τὸ Ῥαμνοῦς, ὅπερ ὁ von Wilamowitz-Möllendorff ἔνθ' ἀν. συγκατέριθμησε κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην εἰς τὰ ἀπὸ τῶν τόπων.

[1] Busolt Die griechischen-Staats- und Rechtsalterthümer σ. 158. Griechische Geschichte ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 405.

[2] Τῶν πυλυπληθεστάτων δήμων ἦσαν μάλιστα ἀπὸ τοῦ πέμπτου αἰῶνος καὶ ἑξῆς οἱ ἀστικοί, τὸ Κυδαθήναιον, ἡ Μελίτη, οἱ Σκαμβωνίδαι, οἱ Κεραμεῖς, ὁ Κολωνὸς καὶ ὁ Κολλυτός, τῶν δὲ κατὰ τοὺς ἀγροὺς ὁ μέγιστος αἱ Ἀχαρναί, ἀλλὰ πλείονες τῶν ἡμίσεων δῆμοι εἶχον μόλις πεντήκοντα μέχρις ἑκατὸν δημοτῶν.

[3] *Ἡροδότου* V, 60.

[4] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ. 584 μετὰ τῆς εἰς τὴν σημείωσιν 2 ἐμῆς προσθήκης.

[5] Sauppe De demis urbanis. Weimar. 1846.

[6] Γερμ. μεταφρ. ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 415.

[7] Landwehr Philolog. Supplementband V σ. 163 κ. ἑ.

[8] Diels Über die Berliner Fragmente der Ἀθηναίων πολιτεία ἐν ταῖς Abhandlungen der Berliner Akademie (καὶ ἐν ἰδίῳ τεύχει). 1885 σ. 25.

τὸ ζήτημα ὑπὲρ τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἡροδότου. Ἀλλ' ἡ εὕρεσις τοῦ μεγάλου παπύρου τῆς Ἀθηναίων πολιτείας διέλυσε τὴν πλάνην, ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ ἀνεγινώσκετο τὸ χωρίον πλῆρες, ἔχον ἄλλως· τούτων δὲ γενομένων δημοτικωτέρα. Καὶ ἄλλοθεν δ' ἐκλονήθη τὸ κῦρος τοῦ ἡροδοτείου χωρίου διὰ τῆς εὐφυοῦς εἰκασίας τοῦ Lolling, ὅστις, ὁδηγούμενος ἐκ ψηφίσματός τινος ἀθηναϊκοῦ περὶ τῆς Σάμου [1]), διώρθωσεν εἰς δέκα χα τὸ δέκα τοῦ Ἡροδότου [2]). Κατὰ ταῦτα δὲ τὸ ἡροδότειον χωρίον δὲν σημαίνει, ὅτι κατενεμήθησαν οἱ δῆμοι ἀνὰ δέκα εἰς τὰς φυλάς, ὅτι δ' ἄρα ἦσαν ἑκατόν, ἀλλ' ὅτι ἔγεινεν εἰς δέκα μέρη κατανομὴ τῶν δήμων ἐν ταῖς φυλαῖς [3]). Καὶ χωρία δέ τινα ἄλλα ἐν οἷς γίνεται μνεία ἑκατὸν ἡρώων, οἵτινες ἐφαίνοντο ἐπιβεβαιοῦντες τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑκατὸν κλεισθενείων δήμων [4]), ἐξηγήθησαν ὀρθῶς ὡς ἀναφερόμενα εἰς τοὺς ἑκατὸν ἀρχηγέτας ἐξ ὧν κατὰ τἀνωτέρω εἰρημένα ἐξέλεξεν ἡ Πυθία τὰ ὀνόματα τῶν δέκα ἐπωνύμων τῶν φυλῶν [5]). Καὶ ὁ πραγματικὸς δὲ ἀριθμὸς τῶν γνωστῶν ἀττικῶν δήμων δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀντίρρησις εἰς τὴν πεπλανημένην γνώμην περὶ καταστάσεως ἑκατὸν δήμων ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς, ὅτι τινὲς τῶν δήμων ἐν τῷ κατόπιν χρόνῳ διηρέθησαν [6]) ἢ

[1] Νῦν ἐν τῷ Corpus Inscriptionum Τόμ. Δ' 2, 1 b, νεῖμαι αὐτοὺς αὐτίκα μάλα κληρωθέντας εἰς τὰς φυλὰς δέχατα.

[2] Lolling ἐν Δελτίῳ ἀρχαιολογικῷ 1889 σ. 31.

[3] Τὴν γνώμην τοῦ Lolling ἀπεδέχθησαν ὁ von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 149 σημ. 9. ὁ Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 405 σημ. 3 ὅστις πρότερον ἐν Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer σ. 158 ἀπεδέχετο τὴν εἰς ἑκατὸν δήμους διαίρεσιν) καὶ ὁ Gilbert ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** Τόμ Α' σ. 180 ἐν σημ.

[4] ***Ἡρωδιανοῦ*** Περὶ μονήρων λέξεων σ. 17, 8. Ἀραφὴν, εἷς τῶν ἑκατὸν ἡρώων. ***Σχόλια εἰς Εὐριπίδου*** Ἱππόλυτον 455. Κέφαλος εἷς ἐστι τῶν ἑκατὸν, Δηιονέως ἔγγονος. ***Ἡσύχιος*** ἐν λ. Πολύξενος· εἷς τῶν (ρ') ἡρώων.

[5] Haussoulier ἐν Revue de philologie Τόμ. XVI σ. 167 κ. ἑ. Milchhöfer Untersuchungen über die Demenordnung des Kleisthenes σ. 4. von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 149. Busolt Griechische Geschichte Τόμ. Β' σ. 406 ἐν σημ. Gilbert ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** Τόμ. Α' σ. 180-181 ἐν σημ.

[6] Οὕτως ἐκ τῶν δήμων Ποταμοῦ καὶ μέρους τοῦ δήμου Δειράδων τῆς Λεοντίδος φυ-

ὅτι ἀνεδείχθησαν νέοι δῆμοι ἐκ προτέρων ἁπλῶν χωρίων, ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἐξηγεῖται ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν δήμων ὃν εὑρίσκομεν ἤδη ὀλίγας δεκαετηρίδας μετὰ τὸν Κλεισθένην [1].

Εἶχον δὲ οἱ δῆμοι ἕκαστοι ἴδιον ἐπώνυμον ἥρωα, οὗ τῆς λατρείας συμμετεῖχον σύμπαντες οἱ δημόται, καὶ ἴδιον δήμαρχον. Ἡ δ' εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον τοῦ δήμου ἐγγραφὴ καθίστανε τὸν ἐγγραφόμενον εἰς αὐτὸ οὐ μόνον μέλος τοῦ δήμου, ἀλλὰ καὶ πολίτην Ἀθηναῖον, ἀπολαύοντα ἁπάντων τῶν συμπαρομαρτούντων δικαιωμάτων καὶ ὑποβαλλόμενον εἰς ἅπαντα τὰ ἐπιβαλλόμενα καθήκοντα ἐν ταῖς ὑπὸ τῆς πολιτείας νενομισμέναις ἡλικίαις. Εἶχον δὲ οἱ δῆμοι καὶ ἰδίαν κοινοτικὴν διοίκησιν καὶ ἰδίας ἐκκλησίας, καλουμένας ἀγοράς. Οὕτω δὲ διὰ τῆς τῶν δήμων καταστάσεως δὲν διελύθησαν μὲν αἱ τοπικαὶ κοινότητες καὶ τὰ κατὰ τόπους ἴδια συμφέροντα καὶ θρησκευτικὰ νόμιμα, ἀλλὰ διεσπάσθη ἡ κατὰ γένη [2] καὶ κοινωνικὰς τάξεις ἀντιδιαφερομένας πρὸς ἀλλήλας σύνταξις τῶν πολιτῶν, ἅπαντες δ' οἱ δημόται ἦσαν

λῆς προῆλθον οἱ δῆμοι Ἄνω Ποταμός, Κάτω Ποταμὸς καὶ Ποταμὸς Δειραδιῶται. Ἴδε Köhler ἐν ταῖς Mittheilungen des Deutschen archäologischen Instituts Τόμ. IV (1879) σ. 102 κ. ἑ. X (1885) σ. 105 κ. ἑ.

[1] Ὁ Milchhöfer Untersuchungen über die Demenordnung des Kleisthenes σ. 6 κ. ἑ. καὶ ὁ Loeper ἐν Mittheilungen des Deutschen archäologischen Instituts Τόμ. XVII (1892), σ. 431 καταλέγουσιν ἑκατὸν πεντήκοντα ἓξ ὀνόματα δήμων γνωστῶν ἤδη. Παρὰ δὲ τῷ ***Στράβωνι*** IX, σ. 396 γίνεται λόγος περὶ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα καὶ τεσσάρων. Ἴδε καὶ τὸν ἔν τισιν ἀμφιβαλλόμενον κατάλογον τοῦ Gelzer ἐν ε' ἐκδ. τῶν Griechische Staatsalterthümer τοῦ Hermann ἐν Παραρτήματι σ. 790.

[2] Λέγει μὲν ὁ ***Ἀριστοτέλης*** ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ 21, 6. τὰ δὲ γένη καὶ τὰς φατρίας καὶ τὰς ἱερωσύνας εἴασεν ἔχειν ἑκάστους κατὰ τὰ πάτρια, ἀλλὰ ταῦτ' ἀντιπαραβάλλονται πρὸς τὰ ἐν τοῖς Πολιτικοῖς VI, 4 σ. 1319 b, στ. 19 κ. ἑ., ἐν οἷς καὶ ταῦτα· φυλαί τε γὰρ ἕτεραι ποιητέαι πλείους καὶ φατρίαι, καὶ τὰ τῶν ἰδίων ἱερῶν συναγτέον εἰς ὀλίγα καὶ κοινά, καὶ πάντα σοφιστέον ὅπως ἂν ὅτε μάλιστα ἀναμιχθῶσι πάντες ἀλλήλοις, αἱ δὲ συνήθειαι διαζευχθῶσιν αἱ πρότερον. Περὶ δὲ τῆς ὀρθῆς ἐννοίας τῶν κατὰ τὰς φρατρίας καὶ τὰ γένη μετὰ Κλεισθένην ἴδε P. Meyer Des Aristoteles Politik und die Ἀθηναίων πολιτεία σ. 51 κ. ἑ. καὶ Niemeyer ἐν τοῖς Jahrbücher für klassische Philologie Τμ. CXLIII (1891) σ. 409. Gilbert Griechische Staatsalterthümer ἐκδ. 5' Τόμ. Α' σ. 164 (ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 182). Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. 5' Τόμ. Β' σ. 21 ἐν σημ., 427 κ. ἑ.

ἴσοι πρὸ τῆς πολιτείας καὶ τοῦ δήμου. Ἐντεῦθεν ἡ σημασία, ἣν ὀρθῶς ἀποδίδει ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὴν ἀπὸ τῶν δήμων ὀνομασίαν τῶν Ἀθηναίων τὴν εἰσαχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους, ἥτις κοινὴ οὖσα εἴς τε τοὺς ἀρχαίους πολίτας καὶ τοὺς νέους συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐξίσωσιν ἀλλήλων, ἐν ᾧ διὰ τῆς πατρόθεν προσαγορεύσεως ἔμελλον νὰ ἐξελέγχωνται οἱ νεοπολῖται [1]). Ἦτο δὲ αὕτη ἡ ἀπὸ τοῦ δημοτικοῦ ἐπωνυμία οὕτως εἰπεῖν ἡ ἐπίσημος ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Κλεισθένους, ἐν ἰδιωτικῇ μόνον χρήσει ἐξακολουθούσης τῆς καὶ πατρόθεν ἐπωνυμίας, ἐν ᾧ πρότερον ἐγίνετο χρῆσις τοῦ ἰδίου ὀνόματος καὶ τοῦ τοῦ πατρός [2]).

Τὸν ἄμεσον δὲ σύνδεσμον τῶν δήμων πρὸς τὴν πολιτείαν δεικνύει ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς τὴν βουλήν. Καὶ δὴ ἡ κλεισθένειος βουλὴ ἡ ἐκ πεντακοσίων ἀντὶ τῶν προτέρων τετρακοσίων ἀποτελουμένη, ὧν πεντήκοντα ἐξ ἑκάστης τῶν δέκα φυλῶν, συνεδέετο ἀναποσπάστως πρὸς τοὺς δήμους τοῦτο μὲν διὰ τῆς ἐν αὐτοῖς τοῖς δήμοις κληρώσεως τῶν βουλευτῶν [3]), τοῦτο δὲ διὰ τῆς ἐν τῇ βουλῇ ἀντιπροσωπεύσεως ἑκάστου δήμου διὰ βουλευτῶν κατ' ἀναλογίαν τοῦ μεγέθους αὐτοῦ [4]). Καὶ τὸ σύστημα δὲ τῆς εἰς πρυτανείας διαιρέσεως

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 21, 4· καὶ δημότας ἐποίησεν ἀλλήλων τοὺς οἰκοῦντας ἐν ἑκάστῳ τῶν δήμων, ἵνα μὴ πατρόθεν προσαγορεύοντες ἐξελέγχωσιν τοὺς νεοπολίτας, ἀλλὰ τῶν δήμων ἀναγορεύωσιν· ὅθεν καὶ καλοῦσιν Ἀθηναίους σφᾶς αὐτοὺς τῶν δήμων.

[2] Περὶ τῆς διαφόρου χρήσεως τοῦ δημοτικοῦ καὶ τοῦ πατρόθεν ὀνόματος ἐν ταῖς διαφόροις χρόνοις καὶ κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις ἴδε von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 169 κ. ἑ. Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. β' Τόμ. Β' σ. 410 κ. ἑ. σημ. 1.

[3] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 62, 1· ἐκ τῆς φυλῆς ὅλης κληροῦσι πλὴν βουλευτῶν καὶ φρουρῶν· τούτους δ' εἰς τοὺς δήμους ἀποδιδόασι. Πρβλ. Köhler ἐν Mittheilungen des Deutschen archäologischen Instituts Τόμ. IV (1879) σ. 105. Haussoulier ἐν Bulletin de correspondance Hellénique Τόμ. V (1881) σ. 365 κ. ἑ.

[4] Οὕτως αἱ Ἀχαρναὶ τῷ 360-359 π. Χ. εἶχον εἴκοσι καὶ δύο βουλευτάς, ἤτοι σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης Οἰνηίδος φυλῆς εἰς ἣν ἀνῆκον (Corpus Inscriptionum Atticarum Τόμ. Β' 868), ἡ Παιανία, ἡ Ἀλωπεκὴ καὶ ἡ Ἀνάφλυστος περὶ τὰ μέσα τοῦ τετάρτου αἰῶνος. Αὐτόθι Τόμ. Β' 869, 873. Κατὰ δὲ τὸ 341/340 π. Χ. ἀνὰ ἕνα μὲν βουλευτὴν παρέσχον ἑπτὰ τῶν εἴκοσι δήμων τῆς Αἰγηίδος, ἀνὰ δύο δὲ πέντε αὐτῶν, καὶ ἀνὰ δύο μὲν οἱ ὀκτὼ,

τῆς βουλῆς παρεῖχον ἐκ περιτροπῆς καὶ κατ' ἀναλογίαν δύναμιν εἰς τοὺς δήμους, ὅτ' ἐπρυτάνευεν ἡ φυλή, εἰς ἣν ἦσαν τεταγμένοι. Εἶνε δὲ ἡ πρὸς τὴν βουλὴν σχέσις αὕτη τῶν δήμων τόσῳ μᾶλλον ἀξία λόγου, καθ' ὅσον τυχαία ὡς τὸ πλεῖστον εἶνε ἡ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου σχέσις αὐτῶν, πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοὐλάχιστον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μισθοῦ, δι' οὗ ἰσοπεδώθη κατὰ μέγα μέρος ἡ τῶν δημοτῶν τῶν διαφόρων δήμων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ παρουσία. Διὰ τοῦτο ὀρθὴν θεωρῶ τὴν παρατήρησιν τοῦ Botsford, καθ' ἣν διὰ τῆς κληρώσεως τῶν τριττύων εἰς τὰς φυλὰς ἐξ ἑκάστου τῶν τριῶν μερῶν τῆς Ἀττικῆς ἐπετεύχθη καὶ τοῦτο, νὰ καθίσταται εὔκολος ἡ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου παράστασις τῶν ἐκ τῶν περὶ τὸ ἄστυ δήμων ἀντιπροσώπων τῆς τριττύος ἑκάστης φυλῆς [1]).

Ὡς δὲ ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου μάλιστα πρὸς τὰς φυλὰς ἔχει σχέσιν, οὕτω καὶ τῆς στρατιωτικῆς ὀργανώσεως τῆς χώρας βάσις ἀπέβησαν αἱ φυλαί, ἑκάστης αὐτῶν παρεχούσης μίαν τάξιν ἢ φυλὴν ὁπλιτῶν καὶ μίαν φυλὴν ἱππέων. Ἦρχον δὲ τῶν μὲν ἱππέων ἵππαρχοι [2]), τῶν δὲ ὁπλιτῶν οἱ στρατηγοί, ὄντες δέκα, ὅσαι καὶ αἱ φυλαί, καὶ ἐκλεγόμενοι κατὰ φυλὰς ἀπὸ τοῦ 502 ἢ 501 π. Χ. [3]). Πρὸς τὸν ἀριθμὸν δὲ τῶν φυλῶν προσηρμόσθησαν ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους ἢ ἐν μέρει ἀργότερον καὶ αἱ συναρχίαι διαφόρων ἄλλων ἀρχόντων αἱ ἀποτελούμεναι ἐκ δέκα ἀνδρῶν [4]).

ἀνὰ ἕνα δὲ οἱ πέντε τῶν εἴκοσι δήμων τῆς Λεοντίδος. Πρβλ Bulletin de correspondance Hellénique Τόμ. XIII (1889) σ. 348 κ. ἑ.

[1] Botsford The development of the Athenian constitution ἐν Cornell Studies in Classical Philologie ἀρ. IV. 1893 σ. 196.

[2] Οὗτοι τὸν τέταρτον αἰῶνα ἦσαν δύο, ἑκάτερος ἡγούμενος πέντε φυλῶν ἱππέων ἐξελέγοντο δ' ἐξ ἁπάντων ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 61 4.

[3] Τὸ 502 π. Χ. ἀποδέχονται ὁ Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β' σ. 803 καὶ ὁ Lipsius Griechische Alterthümer Τόμ. Α' σ. 354, τὸ δὲ 501 π. Χ. ὁ Gilbert, ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** Τόμ. Α' σ. 189 καὶ ὁ Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 425. Ἐπὶ δὲ τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** (Ἀθηναίων πολιτεία 61, 1) ἐχειροτονοῦντο καὶ οἱ στρατηγοὶ πάντες ἐξ ἁπάντων καὶ ὄχι εἷς ἐξ ἑκάστης φυλῆς.

[4] Μόνον περὶ τῶν ἀποδεκτῶν μαρτυρεῖται ῥητῶς, ὅτι κατεστάθησαν ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους. Ἴδε ***Ἀνδροτίωνα*** παρ' ***Ἁρποκρατίωνι*** ἐν λ. Ἀποδέκται.

Οὕτω δὲ δημοκρατικωτέραν ἐν ὅλῳ καταστήσας τὴν πολιτείαν ὁ Κλεισθένης ἐξησφάλισεν αὐτὴν ἀπὸ παντὸς κινδύνου τυραννίδος διὰ τοῦ θεσμοῦ τοῦ ὀστρακισμοῦ [1]).

Τοῦ δὲ Ἀρείου πάγου τὰ δικαιώματα διετηρήθησαν ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους οἷα εἶχον κατασταθῆ ὑπὸ τοῦ Σόλωνος. Ἀλλ' οἱ πολυτάραχοι χρόνοι τῶν Μηδικῶν προσέδωκαν εἰς αὐτὸν νέαν δύναμιν ἕνεκα τῆς συνετῆς καὶ φιλοπάτριδος πολιτείας τῶν Ἀρεοπαγιτῶν. Ὁ Ἀριστοτέλης μάλιστα, ὑπερβάλλων πάντως τὰ πράγματα, παριστάνει τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ὡς κυρίαν αἰτίαν τῆς περὶ Σαλαμῖνα νίκης διὰ τῶν ἑξῆς· τῶν γὰρ στρατηγῶν ἐξαπορησάντων τοῖς πράγμασι, καὶ κηρυξάντων σώζειν ἕκαστον ἑαυτόν, πορίσασα δραχμὰς ἑκάστῳ ὀκτώ, διέδωκε καὶ ἐνεβίβασεν εἰς τὰς ναῦς [2]. Ἀλλ' ὀρθῶς πρὸς ταῦτα, δι' ὧν μειοῦται τὸ ἄλλοθεν μαρτυρούμενον καὶ παραδεδόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀξίωμα τοῦ Θεμιστοκλέους [3], ἀντιπαρετηρήθη τοῦτο μὲν, ὅτι τὸ περὶ τῆς σωτηρίας κήρυγμα τῶν στρατηγῶν μόνον εἰς τὴν διάσωσιν τῶν οἰκογενειῶν τῶν στρατευομένων ἀνεφέρετο, καθ' ἃ ἀναγινώσκομεν παρά τε τῷ Ἡροδότῳ [4]) καὶ τῷ Πλουτάρχῳ [5]), τοῦτο δὲ, ὅτι, διαταχθείσης ἤδη

[1] Ἴδε περὶ τοῦ ὀστρακισμοῦ ἀνωτέρω Τόμ. Α΄ σ. 592 τὴν σημείωσιν, ἐν ᾗ προσέθηκα τὰ χωρία τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** (Ἀθηναίων πολιτεία 22, 3 καὶ 6), ἐξ ὧν ὁριστικῶς ἐδηλώθη ἡ σημασία τῆς τὸ πρῶτον καταστάσεως τοῦ ὀστρακισμοῦ καὶ ἡ μεταβολὴ αὐτοῦ κατὰ τὰ μεταγενέστερα στάδια.

[2] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 23, 1. Πρβλ. Πολιτικῶν VIII (V), 3, 5.

[3] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Κίμωνος 5· ὅτε γὰρ τὸν δῆμον ἐπιόντων Μήδων Θεμιστοκλῆς ἔπεισε προέμενον τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν ἐκλιπόντα πρὸ τῆς Σαλαμῖνος ἐν ταῖς ναυσὶ τὰ ὅπλα θέσθαι καὶ διαγωνίσασθαι κατὰ θάλασσαν. — ***Αἰσχίνου Σωκρατικοῦ*** Ἀπόσπ. 3 ἐκδ. Fischer σ. 173. ἐκλιπόντες τὴν χώραν εἰς Σαλαμῖνα ἔφυγον, ἑλόμενοι Θεμιστοκλέα στρατηγὸν, καὶ ἐπέτρεψαν, ὅ τι βούλοιτο, τοῖς ἑαυτῶν πράγμασι χρήσασθαι. Πρβλ. ***Ἡροδότου*** VIII, 124. ***Θουκυδίδου*** I, 74.

[4] ***Ἡροδότου*** VIII, 41· μετὰ δὲ τὴν ἅλωσιν κήρυγμα ἐποιήσαντο, Ἀθηναίων τῇ τις δύναται σώζειν τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας.

[5] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Θεμιστοκλέους 10, ἔνθα λέγεται, ὅτι ὁ Θεμιστοκλῆς κατώρθωσε ψήφισμα τοῦ δήμου τὴν μὲν πόλιν παρακαταθέσθαι τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἀθηνάων

ὑπὸ τῶν στρατηγῶν καὶ ἰδίᾳ τοῦ Θεμιστοκλέους τῆς εἰς τὰ πλοῖα ἐμβιβάσεως, μόνον ἡ ἐξ ὀκτὼ δραχμῶν χορηγία ἡ παρασχεθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀρείου πάγου μένει πιστευτή, ἀλλὰ καὶ ταύτην πρέπει νὰ περιορίσωμεν εἰς τοὺς στρατευομένους κατὰ τὰ παρὰ Πλουτάρχῳ [1]). Ἄλλως δὲ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς αὐτὸς ἐτάσσετο εἰς τοὺς Ἀρεοπαγίτας [2]), καὶ συνήργησε καὶ αὐτὸς πάντως εἰς ταύτην τὴν χορηγίαν. Ἐντεῦθεν δ' ἡ ἄλλως ἀπίθανος διήγησις τοῦ Ἀτθιδογράφου Κλειδήμου [3]) περὶ τῆς διὰ στρατηγήματος τοῦ Θεμιστοκλέους προμηθείας τούτου τοῦ χρήματος [4]).

Οὐχ ἧττον αἱ κατὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους ὑπηρεσίαι τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς ἐνίσχυσαν αὐτὴν ἐπὶ τοσοῦτον κατὰ τὴν ῥητὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὥστε διῴκει τὴν πόλιν, περιβληθεῖσα τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἄνευ οὐδενὸς δόγματος [5]). Διήρκεσε δ' ἡ παντοδυναμία αὕτη τῶν Ἀρεοπαγιτῶν δεκαεπτὰ περίπου ἔτη μετὰ τὰ Μηδικά [6]). Ἀλλ' ἡ διὰ τῆς προστασίας ταύτης τοῦ Ἀρείου πάγου ἔμμεσος ἐπαναφορὰ τῆς πολιτείας εἰς τὸ ἀρχαῖον ὀλιγαρχικὸν καθεστὼς ἤρχισεν ἐπιφέρουσα κατὰ μικρὸν ἀντίδρασιν, κορυφωθεῖσαν τέλος, ὅτε ἴσχυσε γενόμενος προστάτης

μεδεούσῃ, τοὺς δ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ πάντας ἐμβαίνειν εἰς τὰς τριήρεις, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ἀνδράποδα σώζειν ἕκαστον ὡς δυνατόν.

[1] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Θεμιστοκλέους 10. Ὁ Blass μάλιστα (ἐκδ. 1898 σ. 41, 19) ἀφίνει κενὸν μεταξὺ τῶν δραχμὰς ἑκάστῳ —— ὀκτώ, καὶ ὑποσημειόνει, ὅτι τὸ χωρίον τοῦ Ἀριστοτέλους συμπληρωτέον ἑκάστῳ τῶν στρατευομένων κατὰ τὰ παρὰ Πλουτάρχῳ. Ἔλαβε δὲ πιθανῶς ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ τὰ χρήματα ταῦτα ἐκ τῶν ἀπὸ ζημιῶν ἐπιβαλλομένων, ὅσα κατέθετεν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ταμεῖον τῆς Ἀθηνᾶς συνῳδὰ τῷ ***Ἀριστοτέλει*** ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ 8, 4.

[2] von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 139. Ὁ Θεμιστοκλῆς δὲν ἦτο Ἀρεοπαγίτης μόνον ὅτε ἔγεινεν ἡ κατάλυσις τοῦ Ἀρείου πάγου συνῳδὰ τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ 25, 3, ἀλλ' ἤδη καὶ περὶ τοὺς χρόνους τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, ἅτε προάρξας ἤδη τῷ 493 π. Χ.

[3] Παρὰ ***Πλουτάρχῳ*** ἐν Βίῳ Θεμιστοκλέους 10.

[4] Ἴδε περὶ τῶν ζητημάτων τούτων ἰδίως Busolt Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. 6' Τόμ. Β' σ. 691-692.

[5] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 23, 1.

[6] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 25, 1.

τοῦ δήμου, Ἐφιάλτης ὁ Σοφωνίδου. Τούτου δὲ τῶν κυριωτάτων ἔργων ὑπῆρξεν ὁ περιορισμὸς τῆς δυνάμεως καὶ τῶν προνομίων τοῦ Ἀρείου πάγου [1]).

Τὸν Ἐφιάλτην ἐγινώσκομεν ἀληθῶς ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε παραδόσεως ὡς τὸν πρωτεργάτην τοῦ τολμήματος ἐκείνου, καθ' οὗ ἀντέταξε σθεναρὰν κραυγὴν ἄλγους ὁ Αἰσχύλος ἐν τῇ Ὀρεστείᾳ. Ἀλλ' ἰδοὺ αἴφνης ὅλως ἀπροσδοκήτως ἡ Ἀθηναίων πολιτεία παριστάνει συναίτιον τοῦ Ἐφιάλτου τὸν Θεμιστοκλέα. Ἔχει δὲ τὸ πολυθρύλητον χωρίον ὧδε· Αὐξανομένου δὲ τοῦ πλήθους, γενόμενος τοῦ δήμου προστάτης Ἐφιάλτης ὁ Σοφωνίδου, δοκῶν καὶ ἀδωροδόκητος εἶναι καὶ δίκαιος πρὸς τὴν πολιτείαν, ἐπέθετο τῇ βουλῇ (τῇ ἐξ Ἀρείου πάγου). Καὶ πρῶτον μὲν ἀνεῖλεν πολλοὺς τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, ἀγῶνας ἐπιφέρων περὶ τῶν διωκημένων· ἔπειτα τῆς βουλῆς ἐπὶ Κόνωνος ἄρχοντος ἅπαντα περιεῖλε τὰ ἐπίθετα, δι' ὧν ἦν ἡ τῆς πολιτείας φυλακή, καὶ τὰ μὲν τοῖς πεντακοσίοις, τὰ δὲ τῷ δήμῳ καὶ τοῖς δικαστηρίοις ἀπέδωκεν. Ἔπραξε δὲ ταῦτα συναιτίου γενομένου Θεμιστοκλέους, ὃς ἦν μὲν τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, ἔμελλε δὲ κρίνεσθαι μηδισμοῦ· Βουλόμενος δὲ καταλυθῆναι τὴν βουλὴν ὁ Θεμιστοκλῆς, πρὸς μὲν τὸν Ἐφιάλτην ἔλεγεν ὅτι συναρπάζειν αὐτὸν ἡ βουλὴ μέλλει, πρὸς δὲ τοὺς Ἀρεοπαγίτας, ὅτι δείξει τινὰς συνισταμένους ἐπὶ καταλύσει τῆς πολιτείας. Ἀγαγὼν δὲ τοὺς αἱρεθέντας τῆς βουλῆς οὗ διέτριβεν ὁ Ἐφιάλτης, ἵνα δείξῃ τοὺς ἀθροιζομένους, διελέγετο μετὰ σπουδῆς αὐτοῖς. Ὁ δ' Ἐφιάλτης ὡς εἶδεν καταπλαγείς, καθίζει μονοχίτων ἐπὶ τὸν βωμόν. Θαυμασάντων δὲ πάντων τὸ γεγονός, καὶ μετὰ ταῦτα συναθροισθείσης τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων, κατηγόρουν τῶν Ἀρεοπαγι-

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 524 κ. ἑ. Ὁποῖοι οἱ διὰ τοῦ Ἐφιάλτου πράγματι ἐπενεχθέντες περιορισμοὶ ἴδε παρὰ τῷ von Wilamowitz-Möllendorff (Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 186 κ. ἑ.).

τῶν ὅ τ' Ἐφιάλτης καὶ ⟨ὁ⟩ Θεμιστοκλῆς, καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἕως παρείλοντο αὐτῶν τὴν δύναμιν [1]).

Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου δύο τινὰ πρέπει νὰ ἐξάρωμεν ἐν πρώτοις, τὸν χρόνον τῆς ὑπὸ τοῦ Ἐφιάλτου καταλύσεως τῆς δυνάμεως τοῦ Ἀρείου πάγου καὶ τὴν κατανομὴν τῶν ἀπ' αὐτοῦ ἀφαιρεθέντων δικαιωμάτων. Καὶ δὴ ὡς πρὸς μὲν τὸν χρόνον ὁ Ἀριστοτέλης λέγει ῥητῶς, ὅτι ἡ κατάλυσις ἔγεινεν ἐπὶ Κόνωνος ἄρχοντος, ὅστις ἦρξε τῷ 462/1 π. Χ. [2]). Οὕτω δὲ τὸ πρῶτον νῦν ὁρίζεται ἀκριβῶς τὸ ἔτος τοῦ σπουδαίου τούτου γεγονότος τῆς ἀθηναϊκῆς ἱστορίας, ὅπερ πρότερον ἐχρονολογεῖτο ἀοριστότερον περὶ τὸ 460 π. Χ. [3]). Περὶ δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ Ἀρείου πάγου ἀφαιρεθέντων δικαιωμάτων εἴδομεν ἤδη τὸν Ἀριστοτέλην λέγοντα, ὅτι ταῦτ' ἀπεδόθησαν τὰ μὲν εἰς τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους, τὰ δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου, τὰ δὲ εἰς τὰ δικαστήρια. Οὐδεμία ἄρα γίνεται μνεία τῶν νομοφυλάκων, οὓς ἀπεδέχοντό τινες πρότερον, στηριζόμενοι εἰς ἀμφιβαλλομένην μαρτυρίαν τοῦ Φιλοχόρου, ὡς ὑπὸ τοῦ Ἐφιάλτου κατασταθέντας πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ Ἀρείου πάγου ἔν τισι τῶν ἔργων αὐτοῦ [4]). Διὸ οἱ νεώτεροι ἀπορρίπτουσιν ὡρισμένως τὴν ἐπὶ Ἐφιάλτου κατάστασιν τῶν νομοφυλάκων [5]), καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ ἐξῆς ἰσχυρὰ ἡ γνώμη τῶν ἀποδεχομένων

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 1-4

[2] Ἀλλ' ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ τῷ ***Ἀριστοτέλει*** (Ἀθηναίων πολιτεία 25, 1) λεγομένων (ἔτη δ' ἑπτακαίδεκα μάλιστα μετὰ τὰ Μηδικὰ διέμεινεν ἡ πολιτεία προεστώτων τῶν Ἀρεοπαγιτῶν), συνδυαζομένων πρὸς τὴν ἐν ἔτει 457/6 ἀρχὴν πρώτου ἐκ τῶν ζευγιτῶν ἄρχοντος τοῦ Μνησιθείδου κατὰ τὰ τὰ ὑπὸ Ἀθηναίων ψηφισθέντα ἕκτῳ ἔτει μετὰ τὸν Ἐφιάλτου θάνατον (26, 2) ὑπολογίζει ὁ Busolt (Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. β' σ. 167, σημ. 3), ὅτι μᾶλλον τῷ 464/3 ἔγεινεν ἡ κατάλυσις τοῦ Ἀρείου πάγου.

[3] Ὁ ***Κούρτιος*** ἀπεδέχετο αὐτὸ τὸ 460 π. Χ. Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 524 καὶ τὸν κατωτέρω Χρονολογικὸν πίνακα ἐν σ. ιδ'.

[4] Τοῦτο ἀπεδέχετο καὶ ὁ ***Κούρτιος***. Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 529.

[5] von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 192. Gilbert ἑλλ. μετάφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 192. Lipsius Griechische Alterthümer Τόμ. Α' σ. 357.

τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν πολιτείαν τὸ πρῶτον ἐπὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως [1]).

Ἄξια λόγου εἶνε κατὰ ταῦτα τὰ ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἐπανορθώματα περὶ τῶν κατὰ τὸν ὑπὸ Ἐφιάλτου περιορισμὸν τοῦ Ἀρείου πάγου. Ἀλλὰ πῶς ἔχουσι τὰ περὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Θεμιστοκλέους εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφιάλτου; Πρῶτος ὁ Kenyon [2]) ἀπέδωκεν εἰς αὐτὰ πλήρη πίστιν, προσεπαγαγὼν καὶ χωρίον ἐκ τῆς Ὑποθέσεως εἰς τὸν Ἀρεοπαγιτικὸν τοῦ Ἰσοκράτους, διαλαθὸν τέως τοὺς ἱστορικούς [3]). Καὶ ἄλλοι δὲ μετ' αὐτὸν ἠξίωσαν πίστεως τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους, συμφώνως τῇ ἐκφράσει τοῦ von Wilamowitz-Möllendorff καταβροχθίσαντες μετ' ἰδιαζούσης εὐαρεσκείας τὴν ἐν τῷ νέῳ πλακοῦντι μεγάλην σταφίδα [4]). Ἀλλὰ μετὰ τὸν Schöll, ἐν τοῖς πρώτοις ἐκφράσαντα δυσπιστίαν πρὸς τὸ περὶ Θεμιστοκλέους ἀνέκδοτον τοῦ Ἀριστοτέλους [5]), κυρίως ἐξήτασαν τὰ κατ' αὐτὸ μετὰ πολλῆς ἐπιστασίας αὐτὸς ὁ

[1] Böckh Kleine Schriften Τόμ. Ε' σ. 424 κ. ἑ. Strenge Quaestiones Philochoreae Ἐν Γοτίγγῃ. 1863 σ. 5 κ. ἑ. Wachsmuth Die Stadt Athen Τόμ. Α' σ. 534 σημ. 2. Busolt Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. δ' σ. 189. Gilbert ἔνθ' ἀν. Lipsius ἔνθ' ἀν. σ. 580. Ἴδε καὶ τὴν ἐμὴν σημείωσιν ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 532.

[2] Ἐκδ. δ' σ. 70 κ. ἑ.

[3] Εὑρηται ἐκδεδομένον ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Dindorf ἐκδόσει τῶν Σχολίων εἰς Αἰσχίνην καὶ Ἰσοκράτην σ. 111, ἔχει δὲ ὧδε· Ἐφιάλτης τις καὶ Θεμιστοκλῆς χρεωστοῦντες τῇ πόλει χρήματα καὶ εἰδότες ὅτι ἐὰν δικασθῶσιν (ὁ Kenyon προτείνει δικάσωσιν) οἱ Ἀρεοπαγῖται, πάντως ἀποδώσουσιν, καταλῦσαι αὐτοὺς ἔπεισαν τὴν πόλιν, οὔπω τινὸς μέλλοντος κριθῆναι. Ὁ γὰρ Ἀριστοτέλης λέγει ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν Ἀθηναίων ὅτι καὶὁ Θεμιστοκλῆς αἴτιος ἦν μὴ πάντα δικάζειν τοὺς Ἀρεοπαγίτας· ὃ ἦθεν μὲν ὡς δι' αὐτοὺς τοῦτο ποιοῦντες, τὸ δ' ἀληθὲς διὰ τοῦτο πάντα κατασκευάζοντες. Εἶτα οἱ Ἀθηναῖοι ἀσμένως ἀκούσαντες τῆς τοιαύτης συμβουλῆς κατέλυσαν αὐτούς.

[4] von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 140. Τῶν ἀποδεχθέντων τὴν περὶ Θεμιστοκλέους διήγησιν εἶνε καὶ ὁ Bauer Litterarische und historische Forschungen zu Aristoteles Ἀθηναίων πολιτεία σ. 67 κ. ἑ. καὶ ὁ Savelli Temistocle dal primo processo alla sua morte. Ἐν Φλωρεντίᾳ 1893.

[5] R. Schöll Aristoteles Staat der Athener. Ἐν Μονάχῳ. 1891.

von Wilamowitz-Möllendorff [1]) καὶ ὁ Busolt [2]). Κατέληξαν δ' ἀμφότεροι εἰς τὴν ἀπόρριψιν τῆς διηγήσεως μάλιστα διὰ τοὺς ἀναχρονισμούς, εἰς οὓς ἤθελεν ἀγάγει ἀναγκαίως ἡ ἀποδοχὴ αὐτοῦ [3]). Τὸ μόνον ἐν τοῖς περὶ Θεμιστοκλέους καὶ Ἀρείου πάγου λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ὀρθῶς ἔχον εἶνε τὸ ὅτι ὁ Ἄρειος πάγος ὑπῆρξε πράγματι ὁ κρίνας μηδισμοῦ τὸν Θεμιστοκλέα συμφώνως πρὸς τοὺς σολωνείους νόμους καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐκπηγάζοντα ἐν τῷ τότε χρόνῳ δικαιώματα τῶν Ἀρεοπαγιτῶν. Ἀλλ' ὁ Ἀριστοτέλης, λέγων, ὅτι ὁ Θεμιστοκλῆς ἔμελλε κρίνεσθαι, καὶ ταῦτα βραχὺ πρὸ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀρχῆς τοῦ Κόνωνος (462/1 π. Χ.), συγχέει προφανῶς τοὺς χρόνους, ἐπειδὴ ἡ κατὰ τοῦ Θεμιστοκλέους ἐπὶ προδοσίᾳ κατηγορία ἡ ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ὑποκινηθεῖσα ἀνέρχεται εἰς τοὺς χρόνους ἀμέσως μετὰ τὴν ἐν ἔτει 467 π. Χ. καταδίκην τοῦ Παυσανίου. Καὶ γίνεται μὲν λόγος παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ [4]) περὶ διπλῆς κατηγορίας καὶ διπλῆς δίκης τοῦ Θεμιστοκλέους, ἀλλ' εἶνε τὸ πρᾶγμα προφανῶς λάθος, εὐκόλως ἐξηγούμενον ἐκ τῆς οἰκονομίας τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς ἱστορικῆς συγγραφῆς αὐτοῦ ἐν ᾧ διηγεῖται τὰ κατὰ τὸν Παυσανίαν καὶ τὸν Θεμιστοκλέα [5]).

Μιᾶς δὲ οὔσης τῆς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καταδίκης τοῦ Θεμι-

[1] von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen σ. 140 κ. ἑ. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 628 κ. ἑ., 636.

[2] Busolt Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. 6' σ. 167. Δυστυχῶς γράφων ταῦτα δὲν ἔχω πρόχειρον τὴν γ' ἔκδοσιν τοῦ Β' τόμου τῆς Griechische Geschichte ***τοῦ αὐτοῦ***, διὸ περιορίζομαι εἰς μόνας τὰς ἐκ τῶν Ἀρχαιοτήτων αὐτοῦ παραπομπάς.

[3] Εἰς τὴν γνώμην ταύτην προσεχώρησα ἤδη ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 524 ἐν σημ. 3. Τὴν γνώμην ταύτην ἠκολούθησε καὶ ὁ Botsford The development of the Athenian constitution σ. 220 ἐν σημ. 2. Ὁ δὲ Lipsius οὐδὲ μνείας κἂν ἀξιοῖ τὸ ἀνέκδοτον ἐν Griechische Alterthümer σ. 356 κ. ἑ., ἔνθα ποιεῖται λόγον περὶ Ἐφιάλτου. Ἐπέχει δὲ ὁ Gilbert ἔλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 191 ἐν σημ., ἀλλὰ ἡ εἰς τὸν Bauer παραπομπὴ αὐτοῦ δεικνύει, ὅτι μᾶλλον πρὸς ἀποδοχὴν τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἀριστοτέλους ἀποκλίνει.

[4] ***Διοδώρου Σικελιώτου*** XI, 54.

[5] von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 142 σημ. 1.

στοκλέους, καὶ ταύτης γενομένης μετὰ τὸν ἐξοστρακισμὸν αὐτοῦ καθ' ὃν χρόνον διέτριβεν ἐν Ἄργει, εἶνε ὅλως δυσσυμβίβαστοι οἱ χρόνοι τοῦ γεγονότος τούτου καὶ τῆς εἰς τὴν Περσίαν φυγῆς καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἔτος 464/3, καθ' ὃ εἴδομεν ἀνωτέρω τὸν Busolt ἀποδεχόμενον ὡς τελεσθεῖσαν τὴν ὑπὸ τοῦ Ἐφιάλτου κατάλυσιν τοῦ Ἀρείου πάγου [1]), πολὺ δὲ μᾶλλον πρὸς τὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Κόνωνος (462/1 π. Χ.), οὗ ποιεῖται μνείαν ὁ Ἀριστοτέλης.

Καὶ ἀληθῶς ἔχομεν ἄλλοθεν μαρτυρούμενα τὰ ἑξῆς γεγονότα περὶ τῆς φυγῆς τοῦ Θεμιστοκλέους τοῦτο μὲν παρὰ τοῦ Θουκυδίδου, ὅστις, διὰ μακρῶν διηγούμενος τὰ κατ' αὐτήν, φαίνεται ἔχων ἰδίαν αὐτῶν γνῶσιν, τοῦτο δὲ παρὰ τοῦ Πλουτάρχου. Ὁ μὲν Πλούταρχος [2]) λέγει, ὅτι ἡ κατάλυσις τοῦ Ἀρείου πάγου ἐπεχειρήθη καθ' ὃν χρόνον ὁ Κίμων εὑρίσκετο ἐν Μεσσηνίᾳ, βοηθῶν τοὺς Λακεδαιμονίους ἐναντίον τῶν ἀποστάντων Μεσσηνίων καὶ εἱλώτων, τοῦτο δὲ συνέβη τὸ θέρος τοῦ 463 π. Χ. [3]). Ὁ δὲ Θουκυδίδης μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ Θεμιστοκλῆς ἀφιχθεὶς εἰς τὴν Ἀσίαν ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην νεωστὶ βασιλεύοντα [4]), καὶ ὅτι, πλέων εἰς τὴν Ἀσίαν, κατήχθη ὑπὸ τρικυμίας εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πολιορκουμένην Νάξον [5]). Ἀλλ' ἡ μὲν Νάξος ἀπέστη τὸ βραδύτερον τῷ 466/5 π. Χ. [6]), ὁ δὲ Ἀρταξέρξης ἀνερρήθη κατὰ τοὺς

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Ε' σ. 701, σημ. 2.

[2] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Κίμωνος 15.

[3] Ἀποδέχεται μὲν ὁ ***Κούρτιος*** (Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 516) τὸ 461 π. Χ., ἀλλ' ἄλλον ἐν οἷς ὁ Busolt (Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. 6' σ. 167 σημ. 3) χρονολογοῦσι τὸ γεγονὸς εἰς τὸ 463 π. Χ. Ἀνάλογος δὲ φαίνεται καὶ ἡ χρονολογικὴ σειρά, εἰς ἣν τοποθετεῖ τὸ συμβὰν ὁ von Wilamowitz-Möllendorff (Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 142).

[4] ***Θουκυδίδου*** Ι, 137. Ἴδε καὶ ***Χάρωνα*** παρὰ ***Πλουτάρχῳ*** ἐν Βίῳ Θεμιστοκλέους 27, μαρτυροῦντα, ὅτι ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀσίαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ξέρξου. Δὲν εἶνε δὲ βεβαίως σοβαρὰ τὰ τοῦ Kenyon (ἐκδ. 6' σ. σ. 70), ἰσχυριζομένου, ὅτι τὸ νεωστὶ βασιλεύοντα τοῦ ***Θουκυδίδου*** ἠδύνατο νὰ λεχθῇ καὶ περὶ τοῦ πέμπτου περίπου ἔτους τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀρταξέρξου.

[5] ***Θουκυδίδου*** Ι, 137.

[6] Busolt Die griechischen Staats — und Rechtsalterthümer ἐκδ. 6' σ. 167. Ὁ ***Κούρτιος*** μάλιστα (ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 474) τὴν καθυπόταξιν τῆς Νάξου ἀναφέρει ἤδη εἰς τὸ 467 π. Χ.

τελευταίους μῆνας τοῦ θέρους 465 π. Χ, [1]) ἢ καὶ τῷ 464 π. Χ. [2]). Ταῦτα δὲ πάντα συμβιβάζονται μὲν πρὸς τὴν μαρτυρίαν Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου [3]) περὶ τῆς ἐξορίας τοῦ Θεμιστοκλέους ὡς συμβάσης κατ' Ὀλυμπιάδα 72, 2 ἐπὶ ἄρχοντος Πραξιέργου, ἤτοι τῷ 471/0 π. Χ. [4]), πρὸς ἣν συμπίπτουσι καὶ τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου Νέπωτος [5]), δεικνύουσι δ' ἅμα φανερῶς, ὅτι ἡ καταδίκη τοῦ Θεμιστοκλέους ἐπὶ προδοσίᾳ καὶ ἡ εἰς τὴν Ἀσίαν φυγὴ αὐτοῦ ἔγειναν τὸ ἀργότερον ἐν ἔτει 465 π. Χ. [6]). Οὐδαμῶς ἄρα αἱ ἀνωτέρω, πρὸς ἀλλήλας συμπίπτουσαι μαρτυρίαι συμφωνοῦσι χρονολογικῶς πρὸς διαμονὴν τοῦ Θεμιστοκλέους ἐν Ἀθήναις καθ' ὃν χρόνον εἴτε τὸ 464/3 π. Χ. εἴτε τῷ 462/1 π. Χ., ἐπὶ ἄρχοντος Κόνωνος ἐτολμήθη ὑπὸ τοῦ Ἐφιάλτου ἡ κατάλυσις τοῦ Ἀρείου πάγου. Κατὰ ταῦτα δὲ τὸ ὅλον ἀνέκδοτον περὶ τῆς συμμετοχῆς καὶ τοῦ στρατηγήματος τοῦ Θεμιστοκλέους πίπτει ἀφ' ἑαυτοῦ. Μόνον δὲ δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν τὸ πολύ, ὅτι ἐν ἀρχαιοτέροις ἤδη χρόνοις πρὸ τῆς ἐξορίας ὁ Θεμιστοκλῆς ἦτο ὁμόφρων τῷ Ἐφιάλτῃ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ περιορισμοῦ τῶν δικαιωμάτων τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, εἰ καὶ εἶνε ἀμφίβολον ὅτι ἤδη ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ τὸ πολὺ ἔτη μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην εἶχεν ἀποβῇ ἐπαχθὴς ἡ δύναμις ἡ ἐν τοῖς Μηδικοῖς κτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀρείου πάγου [7]).

Ἀλλ' ἂν ἀπορριπτέα εἶνε ἡ περὶ συμμετοχῆς τοῦ Θεμιστο-

[1] Busolt ἔνθ' ἀν. σ. 167 σημ. 4.

[2] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 491 σημ. 2, ἔνθ' ἀναγράφονται καὶ οἱ λόγοι τῆς περὶ τινας μῆνας διαφορᾶς τῆς χρονολογήσεως τῆς ἀναρρήσεως τοῦ Ἀρταξέρξου.

[3] ***Διοδώρου Σικελιώτου*** XI, 54.

[4] Τὴν χρονολογίαν ταύτην ἀπεδέχθη καὶ ὁ ***Κούρτιος*** Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 482.

[5] ***Κορνήλιος Νέπως*** ἐν Βίῳ Ἀριστείδου 4. decessit autem (ὁ Ἀριστείδης) fere post annum quartum quam Themistocles Athenis erat expulsus, καθ' ἃ ἐπανορθωτέα τὰ ἀνωτέρω (ἐν Τόμ. Β' σ. 482 ἐν σημ. 1 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀριστείδου εἰς πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀριστείδου.

[6] Τὰ μεταξὺ τοῦ ἐξοστρακισμοῦ (471 π. Χ.) καὶ τῆς ἐπὶ προδοσίᾳ καταδίκης (465 π. Χ.) διετρίψεν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν Ἄργει.

[7] Ἐνταῦθα σημειῶ, ὅτι τὸ ἐκ τῆς Ὑποθέσεως τοῦ Ἀρεοπαγιτικοῦ τοῦ Ἰσοκράτους χωρίον τὸ ὑποδειχθὲν ὑπὸ τοῦ Kenyon καὶ παρατεθὲν ἀνωτέρω σ. 702 σημ. 3 οὐδέν μοι φαίνεται προσθέτον νέον ἐπιχείρημα, ἅτ' ἐξηγμένον καὶ τοῦτο ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας.

κλέους εἰς τὴν κατάλυσιν τοῦ Ἀρείου πάγου μαρτυρία τοῦ Ἀριστοτέλους, πολυτιμότατα εἶνε ὅσα διδασκόμεθα παρ' αὐτοῦ περὶ τοῦ ναυπηγικοῦ νόμου τοῦ μεγάλου τῶν Ἀθηνῶν πολιτευτοῦ.

Βραδεῖα εἶχεν ὑπάρξει μέχρι τῶν περσικῶν πολέμων ἡ ἀνάπτυξις τοῦ στόλου τῶν Ἀθηναίων. Ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις μόλις που φαίνονται κεκτημένοι στόλον, ἀλλὰ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης ἤδη τὸν ἕβδομον αἰῶνα δεικνύουσιν αἱ ἐπὶ τῶν ἀγγείων τῶν λεγομένων τοῦ Διπύλου εἰκόνες πλοίων· ναυτικαὶ δ' ἐπιχειρήσεις, οἷαι ἡ περὶ τὰ τέλη τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος ἐγκατάστασις αὐτῶν παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ὁ πρὸς τοὺς Μυτιληναίους πόλεμος δὲν δύνανται βεβαίως νὰ ἐννοηθῶσιν ἄνευ στόλου πολεμικοῦ. Ὡς εἰκὸς δέ, μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν πῆξιν τοῦ πρώτου στόλου ἡ κατὰ θάλασσαν ἀνάπτυξις τοῦ κατὰ θάλασσαν ἐμπορίου πρὸς ὑπεράσπισιν καὶ ἐνίσχυσιν αὐτοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τῶν πρὸς τοὺς Μεγαρεῖς ἀγώνων. Ἡ δὲ πῆξις καὶ συντήρησις τοῦ στόλου ἦτο ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις τῶν ἔργων τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τὰς ναυκραρίας. Ἦσαν δὲ αὗται τεσσαράκοντα ὀκτὼ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀττικήν, ἀνὰ τέσσαρας καθ' ἑκάστην τῶν ἀρχαίων τριττύων, ὧν ἀνὰ τρεῖς ὑπέκειντο εἰς ἑκάστην τῶν προκλεισθενείων φυλῶν. Προΐσταντο δὲ τῶν ναυκραριῶν ναύκραροι, τεταγμένοι πρός τε τὰς εἰσφορὰς καὶ τὰς δαπάνας τὰς γινομένας [1]).

Τοιαύτας εὑρίσκομεν τὰς ναυκραρίας ἐν τῇ σολωνείῳ πολιτείᾳ. Ζήτημα δὲ εἶνε πότε αὗται καθιδρύθησαν τὸ πρῶτον. Καὶ δὴ ὁ Gilbert πρό τε τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας [2]) καὶ μετ' αὐτὴν [3]) ἰσχυρίσθη, ὅτι ὁ εἰσαγαγὼν αὐτὰς ὑπῆρξεν ὁ Σόλων. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ὀρθῶς ἐπολεμήθη, ἔγεινε δὲ δεκτὸν

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 8, 3.

[2] Gilbert Die attische Naukrarienverfassung ἐν τοῖς Jahrbücher für klassische Philologie Τόμ. CXI (1875) σ. 9 κ. ἑ.

[3] Gilbert ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** Τόμ. Α' σ. 162, ἔνθα ὀρθῶς ὁ μεταφραστὴς ἐν προσθέτῳ σημειώσει ἀποδέχεται ἁπλῶς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν ναυκραριῶν ἐπὶ Σόλωνος, προϋφισταμένων ἤδη.

παρὰ τῶν πλείστων, ὅτι μόνον εἰς ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἤδη προϋφισταμένων ναυκραριῶν προέβη ὁ Σόλων, ἅτε τοῦ Ἀριστοτέλους πραγματευομένου μὲν τὰ κατὰ τὰς ναυκραρίας ἐν τοῖς περὶ Σόλωνος, ἀλλ' οὐδαμῶς λέγοντος, ὅτι οὗτος ὑπῆρξεν ὁ καταστήσας αὐτὰς [1]), ἐν ᾧ ἀπ' ἐναντίας ὑπάρχουσιν ἱκαναὶ ἐνδείξεις περὶ ἀρχαιοτέρας αὐτῶν ὑπάρξεως. Καὶ ἀρχαιοτέρας μὲν τοῦ Σόλωνος καθ' ὅλου θεωροῦσιν αὐτὰς ὁ Böckh [2]) καὶ ὁ Kenyon [3]) εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους δὲ χρόνους τῶν εὐπατριδῶν ἀνάγουσιν ὁ Bergk [4]) καὶ ὁ Eduard Meyer [5]), περὶ δὲ τὸ 683 π. Χ. ὁ Philippi [6]) καὶ ὁ Lange [7]), περὶ δὲ τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος ὁ Schömann [8]) καὶ ὁ Duncker [9]), οὐ μακρὸν δὲ πρὸ τοῦ Κύλωνος ἀποδέχεται κατασταθείσας ὁ Lipsius [10]), εἰς δὲ τὸ ἕβδομον αἰῶνα καθ' ὅλου ἀναβιβάζει τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ὁ Busolt, ὑπολαμβάνων ὁμοίως ἀρχαιοτέρας τοῦ Κύλωνος [11]), ὀρακόντειον δὲ θεσμὸν θεωροῦσιν ὁ Zelle [12]) καὶ ὁ von Wilamowitz-Möllendorff [13]), εἰς αὐτοὺς δὲ

[1] Ἡ μαρτυρία τοῦ Φωτίου ἐν λ. Ναυκραρία· Σόλωνος αὕτως ὀνομάσαντος, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης φησὶν ὃν ἐπεκυρώθη ἐκ τοῦ μέχρι τοῦδε τοὐλάχιστον εὑρεθέντος μέρους τῆς Ἀθηναίων πολιτείας.

[2] Böckh Staatshaushaltung der Athener ἐκδ. γ' Τόμ. Α' σ. 323.

[3] Kenyon ἐκδ. δ' σ. 23.

[4] Bergk ἐν τοῖς Jahrbücher für klassische Philologie 1856 σ. 23.

[5] Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β' σ. 314.

[6] Philippi Beiträge zur Geschichte des attischen Bürgerrechts σ. 151. Der Areopag σ. 224.

[7] Lange Die Epheten und der Areopag ἐν ταῖς Abhandlungen der sächsischen Gesellschaft der Wissensschaften Τόμ. VII (1874) σ. 198.

[8] Schömann ἐν τοῖς Jahrbücher für klassische Philologie Τόμ. CXI (1875) σ. 451 κ. ἑ. Σημειωτέον ὅτι πρότερον ὁ Schömann (Griechische Alterthümer ἐκδ. γ' Τόμ. Α' σ. 345) ἀπεδέχετο τὴν κατάστασιν τῶν ναυκραριῶν βραχὺ πρὸ τοῦ Σόλωνος.

[9] Duncker Geschichte des Alterthums ἐκδ. ε' Τόμ. Ε' σ. 474.

[10] Lipsius Griechische Alterthümer Τόμ. Α' σ. 342.

[11] Busolt Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer σ. 134. Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β σ. 188 κ. ἑ.

[12] Zelle Beiträge zur Verfassungsgeschicte σ. 14.

[13] von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 94.

τοὺς χρόνους τῆς βασιλείας ἀναβιβάζουσι τέλος ὁ Κούρτιος [1]), ὁ Keil [2]) ὁ Sandys [3]) καὶ ὁ Botsford [4]).

Τὸ δὲ κυριώτατον τεκμήριον τῆς ἀρχαιοτέρας τῶν χρόνων τοῦ Σόλωνος ὑπάρξεως τῶν ναυκραριῶν εἶνε ἡ μαρτυρία τοῦ Ἡροδότου [5]), μνημονεύοντος ἐπὶ τῆς ἀποπείρας τοῦ Κύλωνος πρυτάνεων τῶν ναυκράρων. Καὶ προσθέτει μὲν ὁ Ἡρόδοτος, ὅτι οὗτοι ἔνεμον τότε τὰς Ἀθήνας, ἀλλ' ἐπανορθοῦται ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου [6]), λέγοντος· τότε δὲ τὰ πολλὰ τῶν πολιτικῶν οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἔπρασσον [7]). Πράγματι δὲ φαίνεται, ὅτι εἶχον μὲν ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ κυλωνείου ἄγους δύναμιν πολιτικὴν οἱ πρυτάνεις τῶν ναυκράρων, ἀλλὰ καὶ δὲν διῴκουν τὰ τῆς πολιτείας.

Ἦσαν δ' οἱ πρυτάνεις τῶν ναυκράρων πιθανῶς τέσσαρες, ὅσοι καὶ οἱ φυλοβασιλεῖς [8]), καὶ ἀπετέλουν συναρχίαν καὶ ἐπιτροπείαν τῶν τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ναυκράρων τῶν προϊσταμένων τῶν ναυκραριῶν. Διέμενον δὲ πιθανῶς ἐν Ἀθήναις διαρκῶς, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ ναύκραροι διέτριβον ἐν τοῖς ἰδίοις ἀγροῖς [9]), καὶ συνήδρευον ἴσως ἐν τῷ πρυτανείῳ [10]). Ἀπετέλουν δὲ κατά τινας οἱ ναύκραροι, οἵτινες ἀνῆκον πιθανῶς εἰς τοὺς τὸ μέγιστον τίμημα ἔχοντας ἐν τῇ πολιτείᾳ [11]), ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις βουλήν τινα, ἧς μετάπλασιν,

[1] Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ. 461.

[2] Keil Die solonische Verfassung in Aristoteles' Verfassungsgeschichte σ. 93 κ. ἑ.

[3] Sandys Aristotle's Constitution of Athens. Ἐν Λονδίνῳ καὶ Νέᾳ Ὑόρκῃ. 1893 σ. 32.

[4] Botsford The development of the Athenian constitution σ. 107, 110

[5] *Ἡροδότου* V, 71.

[6] *Θουκυδίδου* I, 126.

[7] Ἴδε καὶ ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ. 469 σημ. 2.

[8] von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 94. Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. 6' Τόμ. Β' σ. 190.

[9] Lipsius Griechische Alterthümer Τόμ. Α' σ. 342.

[10] von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 91. Ed. Meyer Geschichte des Alterthums Τόμ. Β' σ. 355.

[11] *Φώτιος* ἐν λ. Ναυκραρία· ἐάν τις ναυκραρίας ἀμφισβητῇ. Ἴδε τὴν ἑρμηνείαν τούτου τοῦ χωρίου παρὰ Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. 6' Τόμ. β' σ. 190 σημ. 5.

καθ' ἃ εἴδομεν ἀνωτέρω, θεωροῦσι τὴν σολώνειον βουλὴν τῶν τετρακοσίων ὁ Eduard Meyer [1]) καὶ ὁ Busolt [2]).

Εἶχον δὲ πάντως αἱ ναυκραρίαι τοπικὸν χαρακτῆρα, ὡς δεικνύει τοῦτο μὲν ἡ τοπωνυμία τῆς μόνης ἡμῖν κατ' ὄνομα γνωστῆς ναυκραρίας τῆς Κωλιάδος [3]), τοῦτο δὲ ἡ κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους μαρτυρουμένην κατάργησιν τῶν ναυκραριῶν ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους ἀντικατάστασις αὐτῶν ὑπὸ τῶν ὁμοίως τοπικὸν χαρακτῆρα ἐχόντων δήμων [4]).

Ἐν δὲ τῷ περὶ ναυκραριῶν χωρίῳ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας γίνεται μὲν λόγος περὶ εἰσφορῶν τῶν εἰς αὐτὰς τεταγμένων, ἃς εἰσέπραττον οἱ ναύκραροι, καὶ περὶ ἀναλωμάτων ἐκ τοῦ ναυκραρικοῦ ἀργυρίου, ἀλλὰ δὲν διαλευκαίνονται τὰ κατὰ ταύτας τὰς δαπάνας, οὐδὲ γίνεται μνεία ὑποχρεώσεως τῶν ναυκραριῶν τοῦ παρέχειν νῆας εἰς τὴν πολιτείαν [5]). Ἀλλὰ τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην διδασκόμεθ' ἄλλοθεν, μανθάνοντες, ὅτι ἑκάστη ναυκραρία παρεῖχε μίαν ναῦν, ἧς ἡ ἐξάρτυσις ἦτο ἔργον τοῦ ναυκράρου, κυβερνῶντος μὲν αὐτὴν, τασσομένου δὲ ὑπὸ τὸν πολέμαρχον [6]). Πιθανωτάτην δὲ καθιστάνει τὴν πρὸς ναυπηγικοὺς μάλιστα σκοποὺς ἴδρυσιν τῶν ναυκραριῶν καὶ αὐτὸ τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως [7]).

[1] Ed Meyer ἔνθ' ἀν. σ. 653 ἐν σημ. § 409.

[2] Busolt ἔνθ' ἀν. σ. 279.

[3] ***Φώτιος*** ἐν λ. Κωλιάς. Bekker Anecdota Graeca σ. 275, 20 Πρβλ. Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. 6' σ. 104 σημ. 1. von Wilamowitz Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 279.

[4] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 21, 4· κατέστησε δὲ καὶ δημάρχους, τὴν αὐτὴν ἔχοντας ἐπιμέλειαν τοῖς πρότερον ναυκράροις· καὶ γὰρ τοὺς δήμους ἀντὶ τῶν ναυκραριῶν ἐποίησεν Πρβλ. ***Πολυδεύκους*** VIII, 103. ***Ἡσύχιον*** ἐν λ.

[5] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 8, 3-4. Πρβλ. ***Ἡσύχιον*** ἐν λ. Ναύκλαροι.

[6] ***Πολυδεύκους*** VIII, 108 ναυκραρία δ' ἑκάστη δύο ἱππέας παρεῖχε καὶ ναῦν μίαν. Ἴδε καὶ Bekker Anecdota Graeca Τόμ. Α' σ. 283, στ 20· ναύκραροι οἱ τὰς ναῦς παρασκευάζοντες καὶ τριηραρχοῦντες καὶ τῷ πολεμάρχῳ ὑποτεταγμένοι.

[7] Ἡ πιθανωτάτη ἐτυμολογία εἶνε ἡ τοῦ Gustav Meyer ἐν τοῖς τοῦ Georg Curtius Studien Τόμ. Ζ' σ. 175 κ. ἑ. ἐκ τοῦ ναῦς καὶ τῆς ῥίζης καρ καὶ κατὰ μετάθεσιν κρα, ἥτις ὑπόκειται τῷ ῥήματι κραίνω, ἤτοι τελειόνω· ἄρα ναύκραροι εἶνε

Εἶχε λοιπὸν κατὰ ταῦτα ἡ ἀθηναϊκὴ πολιτεία τὸν ἕκτον αἰῶνα ἀπὸ τῶν τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ναυκραριῶν ἰσαρίθμους νῆας, εἰς ἃς προσετίθεντο καὶ αἱ δύο καθ' ὑποχρέωσιν παρεχόμεναι ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Παραλίαν καὶ ὑπὸ τῶν ἐν Σαλαμῖνι Ἀθηναίων κληρούχων [1]). Ἀπετελοῦντο οὕτως ἐν ὅλῳ πεντήκοντα νῆες, καὶ ἐκ τοσούτων πράγματι μαρτυρεῖ συγκροτούμενον τὸν ἀθηναϊκὸν στόλον ὁ Ἡρόδοτος πρὸ τῶν περσικῶν πολέμων [2]).

Οὕτως εἶχον τὰ κατὰ τὸν στόλον τῶν Ἀθηναίων, ὅτ' ἐπῆλθεν ἡ ἐπὶ Κλεισθένους πολιτικὴ μεταβολή. Ἄδηλον δὲ εἶνε, ἂν ὁ Κλεισθένης, μεταγαγὼν εἰς τοὺς δήμους τὰ λοιπὰ ἔργα τῶν ναυκραριῶν, συγκατήργησε καὶ τὰς ἀρχαίας αὐτῶν πρὸς παροχὴν νηῶν ὑποχρεώσεις, ἢ μᾶλλον ἐξηκολούθησαν αὗται ὑφιστάμεναι χάριν μόνον τῶν ναυτικῶν ἀναγκῶν τῆς ἀθηναϊκῆς πολιτείας δίκην συμμοριῶν [3]).

οἱ κατασκευάζοντες τὰς νῆας, οἱ ναυπηγοί. Τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἀπεδείχθη καὶ ὁ Georg Curtius (Griechische Etymologie ἐκδ. ε' σ. 155), ἀποκρούσας τὸ ὑπὸ τοῦ Wecklein (ἐν τοῖς Sitzungsberichte der k. bayerischen Akademie der Wissenschaften 1873 σ. 42) προταχθὲν ἔτυμον ἀπὸ τοῦ ναύειν, καθ' ὃ ναύκραρος θὰ ἐσήμαινε τὸν κύριον τῆς ἑστίας, τοῦθ' ὅπερ ἔτυχε καὶ τῆς ἐπιδοκιμασίας τοῦ Wachsmuth (Die Stadt Athen Τόμ. Α' σ. 481 σημ. 4). Ὁμοίως δὲ ἡ γνώμη τοῦ Meyer ἔγεινε δεκτὴ παρά τε τοῦ Gilbert ἐν τοῖς Jahrbücher für klassische Philologie, Παραρτήματος Τόμ. VII σ. 246. Τόμ. CXI (1875) σ. 15. Griechische Alterthümer ἐκδ. δ' Τόμ. Α' σ. 147 σημ. 2 (ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 163 σημ. 1) καὶ τοῦ Busolt Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. δ' σ. 134 Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 191 σημ. 1. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω Τόμ. Α' σ. 461 ἐν σημ.

[1] Ἴδε Mittheilungen des Deutschen archäologischen Instituts Τόμ. VII (1881) πίν. XIV. Πρβλ. Τόμ. XIII (1887) σ. 321.

[2] ***Ἡροδότου*** VI, 89. Πρβλ. ***Πολυδεύκους*** VIII, 108.

[3] Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω παρατεθέντος χωρίου τῆς ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτείας 21, 5 ἠδύνατό τις νὰ εἰκάσῃ καθολικὴν κατάργησιν τῶν ναυκραριῶν. Ἀλλ' ἔχομεν μαρτυρίαν τοῦ Ἀτθιδογράφου ***Κλειδήμου*** παρὰ ***Φωτίῳ*** ἐν λ. Ναυκραρία (C. Müller Fragmenta Historicorum Graecorum Τόμ. Α' σ. 360, ἀπόσπ. 8), καθ' ἣν ὁ Κλεισθένης διετήρησε τὰς ναυκραρίας, ἑκάστης τῶν νέων δέκα φυλῶν περιλαβούσης πέντε, οὕτω δ' ἀντὶ τῶν προτέρων τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ γενομένων πασῶν πεντήκοντα. Καὶ ὁ μὲν Gilbert (Griechische Staatsalterthümer ἐκδ. δ' Τόμ. Α' σ. 162 σημ. 1, ἑλλ. μεταφρ. ***Ν. Γ. Πολίτου*** σ. 181 σημ. προηγουμένης σελίδος) θεωρεῖ τὰ τοῦ Κλειδήμου ὡς προελθόντα ἐκ συγχύσεως πρὸς τὰς τριττύς. Ὁμοίως δὲ ἀποκρούει τὴν μαρτυρίαν ταύτην ὁ Ed. Meyer, παρατηρῶν, ὅτι δὲν περιεσώθησαν ἐπιγραφαὶ ἀναφερόμεναι εἰς τὰς ναυκραρίας (Geschichte

Ἀλλ' ὁπωσδήποτε τὸ διὰ τῶν ναυκραριῶν εἴτε μόνον προκλεισθένειον, εἴτε καὶ μετακλεισθένειον σύστημα συντηρήσεως στόλου ὁσημέραι μᾶλλον ἐξηλέγχετο ἀνίκανον νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰ ἐπεκτεινόμενα κατὰ θάλασσαν συμφέροντα τῶν Ἀθηναίων, τὴν αὐξανομένην ἀποικιακὴν αὐτῶν ὁρᾶσιν καὶ ἐμπορικὴν ἐπικοινωνίαν καὶ τοὺς μεγεθυνομένους ἀπὸ θαλάσσης κινδύνους. Ἰδίως δ' αἰσθητὴ ἀπέβη ἡ ἀνάγκη πήξεως στόλου κραταιοῦ ἀφ' οὗ χρόνου οἱ Ἀθηναῖοι, ἀναγκασθέντες μὲν νὰ βοηθήσωσι τοὺς ἀπὸ τῶν Περσῶν ἀποστάντας ἀδελφοὺς Ἴωνας μόνον εἴκοσι νῆας ἠδυνήθησαν νὰ στείλωσιν, ἀλλ' αἵτινες ὅμως ἀπετέλουν ὀλίγον ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσεος τῆς ὅλης αὐτῶν ναυτικῆς δυνάμεως, ἔβλεπον δὲ πρὸ αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν αὐξανομένους τοὺς ἀπὸ τῆς γείτονος καὶ ἀντιπάλου Αἰγίνης κινδύνους [1]), καὶ μετὰ τὴν εὐτυχῆ δ' ἀπόκρουσιν τῶν Περσῶν ἐν Μαραθῶνι δὲν ἠδύναντο νὰ θεωρήσωσιν ἑαυτοὺς μὴ ἀπειλουμένους ὑπὸ σοβαρωτέρων δεινῶν ἐκ τῆς Ἀσίας [2]).

Ὁ ἐκ τοῦ πολέμου δὲ πρὸς τοὺς Αἰγινήτας ἄμεσος κίνδυνος ἦγαγε τοὺς Ἀθηναίους εἰς τὴν μετάθεσιν μὲν τοῦ ἐπινείου ἀπὸ τοῦ

des Alterthums Τόμ. Β' σ. 802 ἐν σημ.). Ὁ δὲ von Wilamowitz-Möllendorff (Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ 165, σημ. 52) παρέχει πίστιν εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀθηναγράφου, ἀποδεχόμενος τὴν κατάργησιν τῶν ναυκραριῶν γενομένην ἐπὶ Θεμιστοκλέους. Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Lipsius (griechische Alterthümer Τόμ. Α' σ. 395) ἀποδείκνυται, ὅτι αἱ ναυκραρίαι διετηρήθησαν καὶ ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους, ἰσοδύναμοι πρὸς τὰς κατόπιν συμμορίας. Καὶ ὁ Thumser δ' ἐν τῇ ἕκτῃ ἐκδόσει τῶν τοῦ Hermann Staatsalterthümer σ. 401 ἀκολουθεῖ τῷ Κλεισθένει. Ὁ δὲ Busolt ἐν μὲν τοῖς ἀρχαιοτέροις Die griechischen Staats- und Rechtsalterthümer ἐκδ. δ' σ. 159, σημ. 3 λέγει, ὅτι δυνατὸν νὰ ἐξηκολούθησαν ὑφιστάμεναι αἱ ναυκραρίαι πρὸς σκοποὺς ἀναφερομένους εἰς τὰ τοῦ στόλου, ἐν δὲ τῇ νεωτέρᾳ Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 417 κ. ἑ. σημ. 7, διὰ μακροτέρων πραγματευόμενος τὸ ζήτημα, διαφισβητεῖ τὴν ἀκρίβειαν τῆς μαρτυρίας τοῦ Κλεισθένους, ἣν ὑποθέτει προελθοῦσαν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι αἱ Ἀθῆναι πρὸ τῆς ἐπὶ Θεμιστοκλέους ναυπηγίας ἐκέκτηντο στόλον πεντήκοντα νηῶν.

[1] Πρότερον μὲν ἐνομίζετο, ὅτι ὁ αἰγινητικὸς πόλεμος ἐπολεμήθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸ τῆς ἐν ἐν Μαραθῶνι μάχης, νῦν δὲ κρατεῖ ἡ γνώμη, ὅτι συνέβη μετ' αὐτήν, καθ' ἃ ἀποδείκνυται καὶ ὁ ***Κούρτιος*** (ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ 318 κ. ἑ.). Ἴδε Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. δ' Τόμ. Β' σ. 644 κ. ἑ. ἐν σημ. 3, ἔνθα καὶ βιβλιογραφία περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

[2] Κατὰ τὸ ἔτος τῆς μάχης τοῦ Μαραθῶνος οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἑβδομήκοντα νῆας καθ' ***Ἡρόδοτον*** (VI, 132).

Φαλήρου εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ τὴν ὀχύρωσιν αὐτοῦ, εἰς τὴν ναυπήγησιν δὲ στόλου ἀξιομάχου, ὅτε ἡ ὀξυδέρκεια τοῦ Θεμιστοκλέους διέγνω τὴν σημασίαν τῶν μέτρων τούτων καὶ εὗρε τὰ μέσα πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν.

Μέχρι τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας κυριωτάτην πηγὴν περὶ τῆς ναυπηγίας, ἧς εἰσηγητὴς ἔγεινεν ὁ Θεμιστοκλῆς, εἴχομεν τὸν Ἡρόδοτον μαρτυροῦντα τάδε· Ὅτε Ἀθηναίοισι γενομένων χρημάτων μεγάλων ἐν τῷ κοινῷ, τὰ ἐκ τῶν μετάλλων σφι προσῆλθε τῶν ἀπὸ Λαυρείου, ἔμελλον λήξεσθαι ὀρχηδὸν ἕκαστος δέκα δραχμὰς, τότε Θεμιστοκλέης ἀνέγνωσε Ἀθηναίους τῆς διαιρέσιος ταύτης παυσαμένους νέας τούτων τῶν χρημάτων ποιήσασθαι διηκοσίας ἐς τὸν πόλεμον, τὸν πρὸς Αἰγινήτας λέγων [1]). Ἐκ τοῦ χωρίου δὲ τούτου ἀπέρρευσεν ἡ κρατοῦσα παρὰ τοῖς πλείστοις πλάνη, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου τακτικῶς διενέμοντο ἐν ἀλλήλοις τὰ ἐκ τῶν λαυρεωτικῶν μεταλλείων περισσεύματα [2]). Καὶ ἄλλη δὲ πλάνη εὑρίσκετο ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Ἡροδότου, ἀναφερομένη εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν διὰ τοῦ ναυπηγικοῦ νόμου τοῦ Θεμιστοκλέους κατασκευασθεισῶν τριήρων, ἃς οὗτος ἀναβιβάζει διὰ μιᾶς εἰς ἑκατόν. Καὶ προέτεινε μὲν ἀληθῶς ὁ Krüger [3]) τὸν ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ Ἡροδότου ἐξοβελισμὸν τῆς λέξεως διηκοσίας ὡς γλωσσήματος, ὑπῆρξαν δὲ καὶ οἱ παραδεχθέντες τὴν γνώμην ταύτην [4]), τούτου δὲ γινομένου ὁ Ἡρόδοτος θὰ παρουσιάζετο λέγων τι ἀόριστον μὲν, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀνακριβές [5]). Ἀλλ' ἀντιπαρετηρήθη, ὅτι τὸ κείμενον τοῦ Ἡροδότου εἶχεν ὡς νῦν φέρεται ἐκ παλαιοῦ [6]), καὶ ἡ δυσχέρεια δὲν ἔπαυσεν ὑφισταμένη.

[1] *Ἡροδότου* VII, 144.

[2] Ἴδε καὶ ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 321.

[3] Krüger Historisch - philologische Studien Τόμ. Α' σ. 28.

[4] Hans Droysen Die griechischen Kriegsalterthümer. Freiburg in Breisgau. 1889 σ. 275 σημ. 1.

[5] Hauvette Hérodote historien des guerres médiques σ. 321.

[6] Holzapfel ἐν τῷ Philologus Τόμ. XLII σ. 584, ὅστις παρατηρεῖ, ὅτι ὁ ἀριθμὸς

Ἀλλ' ἀμφότεραι αὗται αἱ πλάναι διελύθησαν μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ἐν ᾗ ἀναγινώσκονται τάδε· Ἔτει δὲ τρίτῳ μετὰ ταῦτα Νικομήδους ἄρχοντος, ὡς ἐφάνη τὰ μέταλλα τὰ ἐν Μαρωνείᾳ, καὶ περιεγένετο τῇ πόλει τάλαντα ἑκατὸν ἐκ τῶν ἔργων, συμβουλευόντων τινῶν τῷ δήμῳ διανείμασθαι τὸ ἀργύριον, Θεμιστοκλῆς ἐκώλυσεν, οὐ λέγων ὅτι χρήσεται τοῖς χρήμασιν, ἀλλὰ δανεῖσαι κελεύων τοῖς πλουσιωτάτοις Ἀθηναίων ἑκατὸν ἑκάστῳ τάλαντον, εἶτ' ἐὰν μὲν ἀρέσκῃ τὸ ἀνάλωμα τῆς πόλεως εἶναι ⟨τὴν δαπάνην⟩, εἰ δὲ μὴ κομίσασθαι παρὰ τῶν δανεισαμένων· Λαβὼν δ' ἐπὶ τούτοις ἐναυπηγήσατο τριήρεις ἑκατόν, ἑκάστου ναυπηγουμένου τῶν ἑκατὸν μίαν, αἷς ἐναυμάχησαν ἐν Σαλαμῖνι πρὸς τοὺς βαρβάρους[1]).

Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου τοῦ Ἀριστοτέλους διδασκόμεθα, ὅτι ἀνακριβῶς ἔχει ἡ μαρτυρία τοῦ Ἡροδότου, ποιουμένου λόγον περὶ διακοσίων νηῶν[2]). Ἡ Ἀτθίς, ἐξ ἧς ἤντλησεν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐγίνωσκε τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων ἀκριβέστερον μαρτυροῦσα περὶ ἑκατὸν τριήρων. Εἰς αὐτὴν δ' ἀνάγονται πλὴν τῆς εἰδήσεως ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ καὶ αἱ μαρτυρίαι τοῦ Πολυαίνου[3]), τοῦ Πλουτάρχου[4]), ἐμμέσως δὲ καὶ ἡ τοῦ Κορνηλίου Νέπωτος[5]), οἵ-

διακοσίων τριήρων, ἐκ τοῦ Ἡροδότου παραληφθείς, ἐφέρετο καὶ ἐν τῇ πηγῇ ἐξ ἧς ἤντλησεν ὁ *Ἰουστῖνος* (II, 12).

[1] *Ἀριστοτέλους* Ἀθηναίων πολιτεία 22, 7.

[2] Καὶ ἐξ ἑαυτοῦ ἐξελέγχεται ὁ Ἡρόδοτος ἀνακριβῆ λέγων. Ἡ μαρτυρία αὐτοῦ περὶ διανομῆς δέκα δραχμῶν εἰς ἕκαστον Ἀθηναῖον ἄγει, ὑπολογιζομένων τῶν Ἀθηναίων πολιτῶν εἰς τριακοντακισχιλίους κατ' ἀνώτατον ὅρον, εἰς πεντήκοντα μόνον τάλαντα διανεμηθησόμενα, ἅτινα πάντως δὲν ἐπήρκουν εἰς ναυπήγησιν διακοσίων τριήρων, ἀφ' οὗ μάλιστα ὁ Ἀριστοτέλης ὑπολογίζει ἑκατὸν τάλαντα δι' ἑκάστην νῆα. Κατὰ ταῦτα οὔτε ὁ ἀριθμὸς τῶν κατασκευασθεισῶν νηῶν ἔχει ὀρθῶς παρ' αὐτῷ, οὔτε τὸ διανεμητέον ποσόν, ὅπερ κατὰ τὸν Stein (ἐν σημ. εἰς *Ἡροδότου* VII, 144) ὁ Ἡρόδοτος ὑπελόγισεν ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ εἰσπράξεων ἀπὸ τῶν μεταλλείων. Ἴδε Hauvette Hérodote historien des guerres médiques σ. 320 κ. ἑ.

[3] *Πολυαίνου* Στρατηγήματα I, 30, 5.

[4] *Πλούταρχος* ἐν Βίῳ Θεμιστοκλέους 4.

[5] *Κορνήλιος Νέπως* ἐν Βίῳ Θεμιστοκλέους 2.

τινες πάντες ὁμοίως ἑκατὸν λέγουσι τὰς ναυπηγηθείσας τριήρεις. Ἐν τούτῳ δὲ μόνῳ ὑπάρχει ἀνακρίβεια τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅτι, λέγων αἷς ἐναυμάχησαν ἐν Σαλαμῖνι, δὲν ἐπεξηγεῖ, ὅτι, αἱ ἑκατὸν ἐκεῖναι ἦσαν μόνον μέρος τοῦ ἐν Σαλαμῖνι νικήσαντος στόλου τῶν Ἀθηναίων, οὐδ' ἐκθέτει πῶς συνεπληρώθησαν εἰς τὸ πλῆθος ὅπερ ἐκέκτηντο τότε οἱ Ἀθηναῖοι. Ἀλλ' οὐχ ἧττον ὁ ὑπολογισμὸς δύναται νὰ γείνῃ εὐκόλως, καὶ οὗτος δὲ συντελεῖ εἰς βεβαίωσιν τῆς ἀκριβείας τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τῶν τὸ πρῶτον ναυπηγηθεισῶν τριήρων. Καὶ δὴ κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ ἡ περὶ ναυπηγήσεως πρότασις ἔγεινεν ἐπὶ ἄρχοντος Νικομήδους, ἤτοι τῷ 483/2 π. Χ. [1]). Διὰ δὲ τὸ ἐπεῖγον τῶν καιρῶν ἐπεσπεύσθη, ὡς εἰκὸς, ἡ κατασκευὴ τῶν τριήρων, οὕτω δὲ αὗται ἦσαν ἕτοιμοι πάντως τὸ φθινόπωρον τοῦ 481 π. Χ. [2]). Ἤρξατο δὲ ἅμα καὶ ἡ ναυπήγησις νέων, εὐδοκιμούντων πιθανῶς καὶ πάλιν τῶν μεταλλείων. Ὅταν δὲ πρὸς τῇ ἐξακολουθήσει ταύτῃ τῆς ναυπηγίας προσυπολογίσωμεν, ὅτι καὶ τῶν ἤδη προϋπαρχουσῶν πεντήκοντα νηῶν τοῦ ἀρχαιοτέρου ἀθηναϊκοῦ στόλου τινὲς ἦσαν πάντως τριήρεις [3]), ἐννοοῦμεν εὐκόλως πῶς οἱ Ἀθηναῖοι εἰς μὲν τὸ Ἀρτεμίσιον ἠδυνήθησαν νὰ στείλωσι τὸ μὲν πρῶτον ἑκατὸν τεσσαράκοντα καὶ ἑπτὰ τριήρεις [4]), ἔπειτα δ' ἑτέρας πεντήκοντα καὶ τρεῖς [5]), ἐν

[1] Ὀρθῶς τὸ ἔτος 483/2. π. Χ. εἶχεν ὁρίσει ὡς ἐνιαυτὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Νικομήδους ἤδη ὁ Clinton ἐν τοῖς Fasti Hellenici, στηριζόμενος εἰς τὴν μαρτυρίαν ***Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασέως*** (VIII, 83), ὅστις ἄλλως καλεῖ τὸν ἄρχοντα Νικόδημον, κατ' ἃ καὶ ὁ βερολίνειος πάπυρος ἐν ᾧ πρὸς τῷ τοῦ βρεττανικοῦ μουσείου ἔχει διασωθῇ τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἀθηναίων πολιτείας.

[2] ***Ἡροδότου*** VIII, 144, 11· αἳ δὲ ἐς τὸ μὲν ἐποιήθησαν, οὐκ ἐχρήσθησαν, ἐς δέον δὲ οὕτω τῇ Ἑλλάδι ἐγένοντο. Αὗταί τε δὴ αἱ νέες τοῖσι Ἀθηναίοισι προποιηθεῖσαι ὑπῆρχον, ἑτέρας τε ἔδει προσναυπηγέεσθαι. Κατὰ δὲ τὸν ***Πολύαινον*** (I, 30, 6) καὶ ***Πλούταρχον*** (ἐν Βίῳ Θεμιστοκλέους **4**) ἔγεινεν ἤδη χρῆσις αὐτῶν ἐν τῷ πρὸς τοὺς Αἰγινήτας πολέμῳ· Καὶ τὴν μὲν κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 481 π. Χ. συντέλεσιν τῶν πρώτων κατασκευασθεισῶν νηῶν (ἀποδέχεται ὁ Busolt (Griechische Geschichte ἐκδ. 6' Τόμ. Β' σ. 650)· ὁ δὲ Botsford (The development of the Athenian constitution σ. 211) ἀποδέχεται, ὅτι ἦσαν αὗται ἕτοιμοι ἤδη τῷ 482 π. Χ.

[3] ***Θουκυδίδου*** I. 14, 3.

[4] ***Ἡροδότου*** VIII, 1.

[5] ***Ἡροδότου*** VIII, 14.

δὲ Σαλαμῖνι καὶ μετὰ τὰς ἐν Ἀρτεμισίῳ γενομένας ζημίας νὰ παρατάξωσι διακοσίας [1]).

Περὶ δὲ τῆς διανομῆς τῶν ἐκ τῶν μετάλλων χρημάτων εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων γίνεται ἐπ' ἴσης δῆλον ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ὅτι δὲν ἐγίνετο αὕτη τακτικῶς, καθ' ἃ δηλοῦται ἐκ τῶν τοῦ Ἡροδότου τῆς διαιρέσιος ταύτης παυσαμένους [2]), εἰς ἣν πλάνην περιέπεσον ἄλλως ὅ τε Πλούταρχος [3]) καὶ ὁ Κορνήλιος Νέπως [4]) καὶ οἱ μέχρι τοῦδε ἀκολουθήσαντες αὐτοὺς τῶν νεωτέρων [5]). Τὸ ἑξῆς δὲ μόνον πιστευτὸν εἶνε τὸ μαρτυρούμενον ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅτι μόνον ἅπαξ τότε, ὅτε κατώρθωσεν ὁ Θεμιστοκλῆς τὴν ναυπήγησιν τῶν τριήρων ἐπὶ ἄρχοντος Νικομήδους, τῷ 483/2 π. Χ., συνεβούλευόν τινες τὴν διανομὴν τοῦ ἀργυρίου ἐκ τῶν ἐν Μαρωνείᾳ πλουσίων μετάλλων [6]).

Περὶ δὲ τοῦ στρατηγήματος, ὅπερ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην μετεχειρίσθη ὁ Θεμιστοκλῆς, ὅπως ἀποστῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι τῆς μελετωμένης διανομῆς τοῦ ἐκ τῶν μετάλλων ἀργυρίου καὶ ἐπιτύχῃ τὴν ναυπηγίαν τῶν τριήρων, ὀρθῶς ἐκφέρει δισταγμοὺς ὁ von Wilamowitz-Möllendorff [7]). Ἀπίστευτος ἀληθῶς εἶνε ἡ διήγησις περὶ ἀποφάσεως οὕτω σπουδαίας γινομένης ὑπὸ τοῦ δήμου ἀγαθῇ τῇ πίστει διὰ τῆς μεθόδου ἐκείνης τῆς ὑποδείξεως ἀποκρύφων σχεδίων, ἣν καὶ ἄλλως εὑρίσκομεν ἐν τῇ ἀθηναικῇ παραδόσει. Ἀρκεῖ νὰ ὑπομνήσω τὰ κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Μιλτιάδου ἐναντίον τῆς Πάρου [8]) καὶ τὰ κατὰ τὴν φερομένην πρότασιν τοῦ

1 ***Ἡροδότου*** VIII, 44, 46, 61.

2 ***Ἡροδότου*** VIII, 144.

3 ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Θεμιστοκλέους 4.

4 ***Κορνήλιος, Νέπως*** ἐν Βίῳ Θεμιστοκλέους 2.

5 Ἴδε καὶ ἀνωτέρω Τόμ. Β' 326 κ. ἑ. σημ. 2.

6 Περὶ τῶν μεταλλείων τῶν ἐν Μαρωνείᾳ τῆς Ἀττικῆς, κειμένη πιθανῶς ἐν τῇ γειτονίᾳ τοῦ Λαυρίου (Kenyon ἐκδ. β' σ. 62) ἴδε ***Δημοσθένους*** πρὸς Πανταίνετον 4, ***Ἁρποκρατίωνα*** ἐν λ. Μαρώνεια, Bekker Anecdota Graeca Τόμ. Α' σ. 379, στ. 32.

7 von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Α' σ. 275 κ. ἑ.

8 ***Ἡροδότου*** VI, 132. (ὁ Μιλτιάδης) οὐ φράσας σφι ἐπ' ἣν ἐπιστρατεύεται χώρην, ἀλλὰ φὰς αὐτοὺς καταπλουτιεῖν, ἢν οἱ ἕπωνται· ἐπὶ γὰρ

Θεμιστοκλέους περὶ πυρπολήσεως τοῦ ἐν Παγασαῖς ἑλληνικοῦ στόλου [1]). Τὸ δὲ μόνον ἐν τῇ παραδόσει ταύτῃ τῆς Ἀτθίδος, ἣν παρέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐγκρυπτόμενον ὀρθὸν εἶνε κατὰ τὴν πιθανὴν εἰκασίαν τοῦ Busolt, ὅτι ἴσως ἀνετέθη εἰς ἑκατὸν τοὺς πλουσιωτάτους τῶν πολιτῶν ἡ πῆξις τῶν τριήρων ὑπὸ τὸν τύπον ἐκτάκτου λειτουργίας [2]).

Τέλος δὲ ἡ Ἀθηναίων πολιτεία καὶ ἄλλο ζήτημα σχετιζόμενον πρὸς τὸν ναυπηγικὸν νόμον τοῦ Θεμιστοκλέους δύναται νὰ θεωρηθῇ λύσασα ὁριστικῶς. Πρὸ τῆς εὑρέσεως αὐτῆς ἐδιχογνώμουν οἱ ἱστορικοὶ περὶ τῆς στάσεως τοῦ Ἀριστείδου πρὸς τοῦτον τὸν νόμον. Ἡ γνωστὴ ἀντίθεσις τῶν δύο ἀνδρῶν καὶ τὸ γεγονὸς, ὅτι ὁ Ἀριστείδης ἐξωστρακίσθη βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ περὶ ναυπηγίας νόμου τοῦ Θεμιστοκλέους ἔπεισάν τινας τῶν ἱστορικῶν, ὅτι ὁ Ἀριστείδης ἀντεστρατεύθη πρὸς τὴν ναυτικὴν πολιτείαν τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ ὅτι ἡ νίκη αὐτοῦ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ συνεπέφερε τὸν ἐξοστρακισμὸν τοῦ Ἀριστείδου [3]). Ἀλλ' ἀντίθετα ἐφρόνουν ἄλλοι, ὑποστηρίζοντες, ὅτι οὐδεμίαν εἴχομεν ῥητὴν παράδοσιν περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀριστείδου καταπολεμήσεως τοῦ ναυπηγικοῦ νόμου τοῦ Θεμιστοκλέους, καθ' ὅτι τὰ παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ [4]) καὶ Κορνηλίῳ Νέπωτι [5]) ἀνεκδοτικὰ διηγήματα δὲν ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσι παρέχοντα μαρτυρίαν τοιαύτην [6]). Μετὰ δὲ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ἥτις περὶ τοῦ ὀστρακισμοῦ τοῦ Ἀριστείδου περιέχει μόνον ἀμέσως μετὰ τὰ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους ναυπηγίας τὴν φράσιν ὡστρακίσθη δ'

χώρην τοιαύτην δή τινα ἄξειν, ὅθεν χρυσὸν εὐπετέως ἄφθονον οἴσονται.

[1] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Θεμιστοκλέους 20. Ἀριστείδου 22.

[2] Busolt Griechische Geschichte ἐκδ. 6' Τόμ. Β' σ. 651 κ. ἑ. σημ. 3.

[3] Τοῦτο ἀποδέχεται ὁ ***Κούρτιος*** (Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 323 κ. ἑ.) καὶ ὁ Duncker (Geschichte des Alterthums ἐκδ. ε' Τόμ. Ζ' σ. 178. κ. ἑ.).

[4] ***Πλούταρχος*** ἐν Βίῳ Θεμιστοκλέους 4. Ἀριστείδου 3 καὶ 7.

[5] ***Κορνήλιος Νέπως*** ἐν Βίῳ Ἀριστείδου 1.

[6] Grote γερμ. μεταφρ. ἐκδ. 6' Τόμ. Γ' σ. 43 καὶ Holm Griechische Geschichte Τόμ. Β' σ. 39.

ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου[1]), ἀλλ' οὐδὲν λέγει περὶ ἀντιπολιτεύσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα ἐν τῷ ζητήματι περὶ οὗ ἀμέσως ἀνωτέρω ἔγεινε λόγος, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὀρθὴ ἡ γνώμη τῶν μὴ συσχετιζόντων ἀμέσως τὸν ὀστρακισμὸν τοῦ Ἀριστείδου πρὸς τὰς περὶ στόλου ἐνεργείας τοῦ Θεμιστοκλέους[2]).

Εἰς συμπλήρωσιν δὲ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων περὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας διδαγμάτων καὶ τῶν συζητήσεων ἃς προεκάλεσεν ἡ εὕρεσις αὐτῆς προσθέτω διὰ βραχέων τινὰ περὶ τῶν μισθοφορῶν, αἵτινες εἰσήχθησαν εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν πολιτείαν, ὅτε ἡ μεγάλη αὐτῆς αὔξησις καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν καθηκόντων τῶν πολιτῶν καθίστων ἀδυνάτους τὸ ἑξῆς τὰς ἀμίσθους πρὸς αὐτὴν ὑπηρεσίας. Καὶ ἀπέβη μὲν δυνατὴ εἰς τὴν πόλιν ἡ ἐπιεικὴς αὕτη ἀμοιβὴ τῶν πρὸς αὐτὴν ὑπηρεσιῶν τῶν πολιτῶν ἕνεκα τῶν φόρων καὶ τῶν λοιπῶν παροχῶν τῶν συμμάχων[3]), διὸ ἤδη εἰς τὸν Ἀριστείδην ἀνάγει ὁ Ἀριστοτέλης τὴν πρώτην ὑπόδειξιν τῆς μελλούσης ὑπὸ τῆς πόλεως διατροφῆς τῶν ὑπηρετούντων αὐτὴν καὶ πραττόντων τὰ κοινά, συνδυαζομένην πρὸς τὴν προτροπὴν περὶ ἀναλήψεως τῆς ἡγεμονίας[4]). Ἀλλ' ἀναντίρρητον εἶνε ἀφ' ἑτέρου, ὅτι πρὸς τὰς μισθοφορὰς ταύτας συνεδέθησαν πολλὰ κακά, ἅτινα θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω ἐνταῦθα, ἅτε καταδειχθέντα προσηκόντως ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσι τῆς

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 22, 7.

[2] Ἴδε Busolt Griechische Geschicte ἐκδ. δ' Τόμ. Α' σ. 651 κ. ἑ. Οὐχ ἧττον καὶ μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἐμμένουσιν εἰς τὴν ἀντίθετον γνώμην ἐξ ὅσων ἐγὼ εἶδα ὁ Beloch Griechische Geschichte Τόμ. Α' σ. 364 καὶ ὁ Botsford The development of the Athenian constitution σ. 210.

[3] ***Ψευδοξενοφῶντος*** Ἀθηναίων πολιτεία I, 14. ***Ἰσοκράτους*** Παναθηναϊκὸς 116.

[4] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 24, 1. Μετὰ δὲ ταῦτα θαρρούσης ἤδη τῆς πόλεως, καὶ χρημάτων πολλῶν ἠθροισμένων, συνεβούλευεν ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς ἡγεμονίας, καὶ καταβάντας ἐκ τῶν ἀγρῶν οἰκεῖν ἐν τῷ ἄστει· τροφὴν γὰρ ἔσεσθαι πᾶσι, τοῖς μὲν στρατευομένοις, τοῖς δὲ φρουροῦσι τοῖς δὲ τὰ κοινὰ πράττουσι· εἰθ' οὕτως κατασχήσειν τὴν ἡγεμονίαν.

Ἑλληνικῆς ἱστορίας τοῦ Κουρτίου δικαιολογοῦντος μὲν μέχρι τινὸς τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξαίροντος τὴν διαφορὰν πρὸς τἀρχαιότερα ἤθη, τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς καθ' ὅλου παρ' ἀρχαίοις ἀντιλήψεως τῆς πολιτείας καὶ τὰς παρεισφρησάσας καταχρήσεις [1]).

Δυστυχῶς προκειμένου περὶ τῶν ἐν τῇ ἀθηναϊκῇ πολιτείᾳ μισθῶν, ἐν οἷς πλεῖστα ὅσα τἀμφισβητούμενα, ἡ Ἀθηναίων πολιτεία δὲν παρέσχεν ἡμῖν τὴν εὐλόγως ἐξ αὐτῆς προσδοκωμένην λύσιν τῶν ἀμφιβολιῶν, εἰ καὶ ἐπλούτισε τὰς γνώσεις ἡμῶν διά τινων νέων εἰδήσεων. Καὶ ταῦτα διότι ἐν μὲν τῷ ἱστορικῷ μέρει δὲν ἠξίωσεν ὁ Ἀριστοτέλης τὰς μισθοφορὰς ἰδιαζούσης προσοχῆς, οὕτω δὲ μέχρι καὶ τῆς σήμερον δὲν εἶνε δυνατὴ ἡ συνεχὴς καὶ ἀσφαλὴς ἔκθεσις τῆς ἐξελίξεως αὐτῶν, τὰ δ' ἐν τῷ συστηματικῷ μέρει εἶνε πάνυ βραχέα, περιορίζονται δ' ὡς συνήθως εἰς μόνον τὸ καθεστὼς ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀπὸ τῶν μετ' Εὐκλείδην χρόνων.

Ἔχει δὲ τὸ συστηματικὸν τοῦτο μέρος ὧδε· « Μισθοφοροῦσι δὲ πρῶτον [μὲν ὁ δῆμος] ταῖς μὲν ἄλλαις ἐκκλησίαις δραχμήν, τῇ δὲ κυρίᾳ ἐννέα ⟨ὀβολούς⟩· ἔπειτα τὰ δικ[αστήρια] τρεῖς ὀβολούς· εἶθ' ἡ βουλὴ πέντε ὀβολούς· τοῖς δὲ πρυτανεύουσιν εἰς σίτισιν [ὀβολὸς π]ροστίθεται. Ἔπειτ' εἰς σίτισιν λαμβάνουσιν ἐννέ[α ἄρχον]τες τέττα[ρας] ὀβολοὺς ἕκαστος, καὶ παρατρέφουσι κήρυκα καὶ αὐλητήν· ἔπειτ' ἄρχων [εἰς Σαλα]μῖνα δραχ[μὴν] τῆς ἡμέρας. Ἀθλοθέται δ' ἐν πρυτανείῳ δειπνοῦσι τὸν Ἑκ[ατ]ομβαιῶνα μῆνα, ὅ[τ]αν ᾖ τὰ Παναθήναια, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς τετράδος ἰσταμένου. Ἀμφικτύονες εἰς Δῆλον δραχμὴν τῆς ἡμέρας ἑκάστης ἐκ Δήλου. Λαμβάνουσι δὲ καὶ ὅσαι ἀποστέλλονται ἀρχαὶ εἰς Σάμον ἢ Σκῦρον ἢ Λῆμνον ἢ Ἴμβρον εἰς σίτισιν ἀργύριον [2]).

Ἐν τῷ συστηματικῷ τούτῳ μέρει ἔχομεν κατειλεγμένους μι-

[1] Ἴδε ἐπὶ παραδείγματι ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 625 κ. ἑ.

[2] **Ἀριστοτέλους** Ἀθηναίων πολιτεία 62, 2.

σθοὺς παρεχομένους εἰς ἀργύριον, δεύτερον δὲ χρῆμα διδόμενον εἰς σίτισιν καὶ τρίτον χορηγίαν δείπνου ἀπ' εὐθείας παρεχομένου ὑπὸ τῆς πολιτείας. Εἶνε λοιπὸν τριῶν εἰδῶν μισθοφοραὶ ἢ ἀμοιβαί, οἱονεὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως μᾶλλον τῶν ἀναλωμάτων τῆς πολιτείας ἐπὶ τὸ αὐτὸ συλλεχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἀντιπροσωπεύουσαι, καθ' ἃ θὰ ἐλέγομεν σήμερον, τὸ σχετικὸν εἰς μισθοὺς καὶ ἔξοδα παραστάσεως κεφάλαιον τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων. Καὶ εἶνε μὲν ἀξιολογώταται αἱ ἐν τῷ συστηματικῷ τούτῳ μέρει περιλαμβανόμεναι εἰδήσεις περί τινων μάλιστα μισθῶν, οὓς ἐντεῦθεν μανθάνομεν τὸ πρῶτον, οἷοι ὁ τῶν παρατρεφομένων ὑπὸ τῶν ἐννέα ἀρχόντων κήρυκος καὶ αὐλητοῦ, τοῦ εἰς Σαλαμῖνα ἄρχοντος καὶ τῶν εἰς Δῆλον Ἀμφικτυόνων καὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ἀποστελλομένων εἰς Σάμον, Σκῦρον, Λῆμνον καὶ Ἴμβρον. Ἀλλ' ἂν ἐκ τοῦ συστηματικοῦ τούτου μέρους θελήσωμεν νἀνιστορήσωμεν τὰ περὶ τῶν ἐν τῇ ἀθηναϊκῇ πολιτείᾳ σπουδαιοτάτων μισθῶν, τοῦ δικαστικοῦ, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, τοῦ βουλευτικοῦ καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ, ἡ ἔρευνα ἡμῶν δυσχερῶς δύναται νἀποβῇ πλήρης.

Καὶ περὶ μὲν τοῦ δικαστικοῦ μισθοῦ, τοῦ καὶ πρώτου εἰσαχθέντος, ἐγινώσκομεν ἤδη καὶ πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ὅτι ὁ εἰσαγαγὼν αὐτὸν ὑπῆρξεν ὁ Περικλῆς [1]). Ἡ δὲ εἴδησις αὕτη ἐπικυροῦται νῦν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, προσθέτοντος καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ Περικλῆς εἰσήγαγεν αὐτὸν ἀντιδημαγωγῶν πρὸς τὴν Κίμωνος εὐπορίαν [2]), τὴν δ' αὐτὴν αἰτίαν τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ δικαστικοῦ μισθοῦ ἐπαναλαμβάνει ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ καὶ κατωτέρω [3]). Ἡ δὲ μαρτυρία αὕτη εἶνε κατὰ τοῦτο

[1] *Ἀριστοτέλους* Πολιτικῶν Π σ. 1274 a (ἐκδ. Bekker σ. 56, 22). καὶ τὴν μὲν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴν Ἐφιάλτης ἐκόλουσε καὶ Περικλῆς, τὰ δὲ δικαστήρια μισθοφόρα κατέστησε Περικλῆς. Ἴδε καὶ *Πλάτωνος* Γοργίαν σ 515.

[2] *Ἀριστοτέλους* Ἀθηναίων πολιτεία 27, 3. Πρβλ. *Πλούταρχον*, ἐν Βίῳ Περικλέους 9.

[3] *Ἀριστοτέλους* Ἀθηναίων πολιτεία, 27, 4· πρὸς δὴ ταύτην τὴν χορη-

μάλιστ' ἀξία λόγου, ὅτι βοηθεῖ ἡμᾶς εἰς ἀκριβεστέραν εὕρεσιν τοῦ χρόνου τῆς καινοτομίας ταύτης τοῦ Περικλέους. Ἐπειδὴ δῆλον ὅτι ὁ Κίμων ἐξωστρακίσθη τῷ 462 π. Χ., ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ δικαστικοῦ μισθοῦ ὑπὸ τοῦ Περικλέους, ἀντιδημαγωγοῦντος πρὸς τὴν εὐπορίαν αὐτοῦ, ἀναγκαίως συνέβη ἢ μικρὸν πρὸ τοῦ ἔτους ἐκείνου ἢ μετὰ τὴν κάθοδον αὐτοῦ καὶ πρὸ τῆς νέας αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατείας [1]). Καὶ ἐξ ὁπόσων μὲν ὀβολῶν συνέκειτο τὸ πρῶτον ὁ δικαστικὸς μισθὸς δὲν εἶνε γνωστόν, ὁ δὲ Böckh ἐξ ἀναλογίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ εἰκάζει, ὅτι ἀπετελεῖτο τὸ κατ' ἀρχὰς ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου ὀβολοῦ [2]). Ἐν δὲ μεταγενεστέρῳ χρόνῳ, ἄγνωστον δ' ἀκριβῶς πότε, ἀνῆλθεν εἰς διώβολον [3]), ἔπειτα δ' εἰς τριώβολον. Τῆς δὲ δευτέρας ταύτης αὐξήσεως εἰσηγητὴς ὑπῆρξε περὶ τὸ 425 π. Χ. ὁ Κλέων [4]). Μέχρι τετρωβόλου δὲ, καθ' ἃ ὑπετέθη [5]), οὐδέποτε ἀνεβιβάσθη ὁ δικαστικὸς μισθὸς, εἰς τὸ τριώβο-

γίαν ἐπιλειπόμενος ὁ Περικλῆς τῇ οὐσίᾳ, συμβουλεύσαντος αὐτῷ Δαμωνίδου τοῦ Οἰηθεν (ὃς ἐδόκει τῶν πολλῶν εἰσηγητὴς εἶναι τῷ Περικλεῖ· διὸ καὶ ὠστράκισαν αὐτὸν ὕστερον), ἐπεὶ τοῖς ἰδίοις ἠτιᾶτο διδόναι τοῖς πολλοῖς τὰ αὑτῶν, κατεσκεύασε μισθοφορὰν τοῖς δικαστηρίοις.

[1] Busolt Griechische Staats und Rechtsalterthümer ἐκδ. β' σ. 168, ὅστις τὴν κάθοδον τοῦ Κίμωνος χρονολογεῖ τῷ 458 π. Χ., ἐν ᾧ ὁ ***Κούρτιος*** (Ἴδε ἀνωτέρω Τόμ. Β' σ. 555) τῷ 451 π. Χ. Ἡ διαφορὰ δὲ αὕτη τῆς χρονολογήσεως προέρχεται ἐκ τῆς μεγάλης ἀμφισβητήσεως τῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς πεντηκονταετίας. Ὁ δὲ Botsford (The development of the Athenian Constitution σ. 224 σημ. 1) τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ δικαστικοῦ μισθοῦ ἀποδέχεται ὡρισμένως γενομένην μετὰ τὴν κάθοδον τοῦ Κίμωνος.

[2] Böckh Staatshaushaltung der Athener ἐκδ. γ' Τόμ. Α' σ. 328 κ. ἑ.

[3] ***Σχόλια*** εἰς ***Ἀριστοφάνους*** Σφῆκας στ. 88 καὶ 300.

[4] ***Σχόλια*** εἰς ***Ἀριστοφάνους*** Σφῆκας στ. 88 καὶ 300. Ἡ αὔξησις εἰς τριώβολον ὑπὸ τοῦ Κλέωνος δὲν εἶχε μὲν ἤδη γείνει διδασκομένων τῶν Ἀχαρνέων τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐν οἷς οὐδεὶς εὕρηται περὶ τοῦ τριωβόλου ὑπαινιγμὸς, ἀλλ' εἶχεν ὅμως εἰσαχθῆ, ὅτ' ἐδιδάχθησαν οἱ Ἱππεῖς (***Ἀριστοφάνους*** Ἱππ. στ. 51, 255. Πρβλ. Σφῆκας στ. 605 κ. ἑ., 690, 791) καθ' ἃ παρετήρησεν ὁ Müller-Strübing (Aristophanes und die historische Kritik σ. 149 κ. ἑ. Πρβλ. Kock ἐν τῷ Rheinisches Museum Τόμ. XXXV σ. 488. Fränkel εἰς Böckh Staatshaushaltung der Athener ἐκδ. γ' Τόμ. Β' ἐν παραρτήματος (Anhang) σ. 67 σημ. 437.

[5] Τοιοῦτό τι ὑπελαβεν ὁ Wachsmuth ἐν τῷ Rheinisches Museum Τόμ. XXXIV σ. 161 κ. ἑ. ἐκ τοῦ ***Πολυδεύκους*** IX, 64 καὶ τοῦ ***Φωτίου*** ἐκ λ. Τετρωβολίζων.

λον δ' εὑρίσκομεν ἐμμένουσαν τὴν ἀθηναϊκὴν πολιτείαν μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀριστοτέλους.

Καὶ τὸν βουλευτικὸν δὲ μισθὸν πρῶτος φαίνεται εἰσαγαγὼν ὁ Περικλῆς, καθ' ἃ δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τοῦ χωρίου τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ἐν ᾧ ἀναγράφων τοὺς ἀπὸ τῶν φόρων καὶ τῶν τελῶν καὶ τῶν συμμάχων τρεφομένους ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀκμῆς τῆς ἀθηναϊκῆς συμμαχίας συμπεριέλαβε καὶ τοὺς δικαστὰς, ἑξακισχιλίους ὄντας, ἤτοι τὴν ἡλιαίαν [1]). Εὑρίσκομεν δὲ τὸν βουλευτικὸν μισθὸν πάντως ἤδη τῷ 411 π. Χ. [2]). Ἀνήρχετο δὲ οὗτος τὸ μὲν πρῶτον εἰς δραχμὴν [3]), ἔπειτα δὲ ἄγνωστον κατὰ τίνα χρόνον ὑπεβιβάσθη εἰς πέντε ὀβολοὺς, μόνον εἰς τοὺς πρυτάνεις παρεχομένου ἑνὸς ἐπὶ πλέον ὀβολοῦ πρὸς σίτισιν, καθ' ἃ ἐγίνετο ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Ἀριστοτέλους [4]).

Τὸν δ' ἐκκλησιαστικὸν μισθὸν πρῶτος εἰσήγαγεν ὁ Ἀγύρριος, ἐν τοῖς μετ' Εὐκλείδην χρόνοις, πορίσας ὀβολὸν [5]), εἶτα δὲ Ἡρακλείδης ὁ Κλαζομένιος [6]) ηὔξησεν εἰς διώβολον, ὑπερθεματίζων δὲ πάλιν ὁ Ἀγύρριος ηὔξησεν εἰς τριώβολον [7]). Συνέβη δὲ εἰς

Ἀλλ' ὀρθῶς ἀντιπαρετηρήθη, ὅτι τὸ τετρώβολον τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὸν στρατιωτικὸν μισθόν. Ἴδε Böckh Staatshaushaltung der Athener ἐκδ. γ' Τόμ. Α' σ. 168, 378 b καὶ Fränkel ἔνθ' ἀν. Kock ἐν τῷ Rheinisches Museum Τόμ. XXXV σ. 488 κ. ἑ.

[1] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 24, 3.

[2] ***Θουκυδίδου*** VIII, 69.

[3] ***Θουκυδίδου*** VIII, 69. ***Ἡσύχιος*** ἐν λ. Βουλῆς λαχεῖν.

[4] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 62, 2.

[5] Τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μισθοῦ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἀγυρρίου μαρτυροῦσι πλὴν τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** καὶ τὰ ***Σχόλια*** εἰς ***Ἀριστοφάνους*** Ἐκκλησιαζούσας στ. 102.

[6] Τοῦ Ἡρακλείδου πλὴν τοῦ ***Ἀριστοτέλους*** ποιεῖται μνείαν καὶ ὁ ***Πλάτων*** ἐν Ἴωνι σ. 541 d. Ἴδε καὶ ***Ἀθηναίου*** XI, σ. 506 a. ***Αἰλιανοῦ*** Ποικ. Ἱστ. XIV, 5. Πρβλ. Immisch ἐν Berliner Philologische Wochenschrift 1891 σ. 707 κ. ἑ.

[7] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία **41**, 3· μισθοφόρον δὲ ἐκκλησίαν τὸ μὲν πρῶτον ἀπέγνωσαν ποιεῖν· οὐ συλλεγομένων δ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ πολλὰ σοφιζομένων τῶν πρυτάνεων, ὅπως προϊστῆται τὸ πλῆθος πρὸς τὴν ἐπικύρωσιν τῆς χειροτονίας, πρῶτον μὲν Ἀγύρριος ὀβολὸν ἐπόρισεν, μετὰ δὲ τοῦτον Ἡρακλείδης ὁ Κλαζομένιος ὁ βασιλεὺς ἐπικαλούμενος διώβολον, πάλιν δ' Ἀγύρριος τριώβολον.

τριώβολον αὔξησις μικρὸν πρὸ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἐκκλησιαζουσῶν τοῦ Ἀριστοφάνους [1]) τῷ 390 ἢ 391 π. Χ. Πότε δ' ἔγεινεν ἡ μεγάλη εἰς δραχμὴν αὔξησις ἡ μαρτυρουμένη καθ' ἃ εἴδομεν ἀνωτέρω ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, διὰ τὰς ἄλλας ἐκκλησίας καὶ εἰς ἐννέα ὀβολοὺς διὰ τὰς κυρίας ἡ ἀποδεικνύουσα τὴν ὀσημέραι προϊοῦσαν ἀποχὴν τοῦ δήμου ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν, πρὸς ἃς τὸ ἑξῆς μόνον ὁ μέγας μισθὸς εἵλκυεν αὐτὸν, δὲν εἶνε γνωστόν.

Ἔτι δ' ἀγνωστότερα εἶνε τὰ κατὰ τὸν στρατιωτικὸν μισθὸν, ὅστις ἐποίκιλλε κατὰ διαφόρους χρόνους μεταξὺ τεσσάρων ὀβολῶν καὶ δραχμῆς, εἰς δίδραχμον δ' ἀνήρχετο ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ σιτηρεσίου [2]). Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐξ ἐπιγραφῶν διδασκόμεθα, ὅτι οἱ Ἑλληνοταμίαι παρεῖχον χρήματα εἰς μισθὸν, εἰς στρατιώτας [3]). Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης οὐδεμίαν καθ' ἃ εἴδομεν ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ συστηματικοῦ μέρους, ποιεῖται μνείαν στρατιωτικοῦ μισθοῦ ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ.

Τέλος δὲ προσθέτω ἐνταῦθα, ὅτι τὰ περὶ τῆς εἰς τοὺς ἀπόρους διωβελίας, ἣν κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην εἰσήγαγε μὲν ὁ Κλεοφῶν, ἐπειράθη δὲ ναὺξήσῃ εἰς τριώβολον ὁ Καλλικράτης [4]), ἐπραγματεύθη διὰ μακρῶν ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ ὁ von Wilamowitz-Möllendorff [5]).

Ταῦτα ἐθεώρησ' ἀναγκαιότατον νὰ παρατηρήσω, ἀφορμώμενος ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας. Ἀλλὰ τελευτῶν τὸν λόγον ὑπολαμβάνω καθῆκον νὰ ὁμολογήσω, ὅτι εἶνε ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν. Καὶ ὅμως ὑποχρεούμην νὰ περιορισθῶ εἰς ταῦτα, τοῦτο μὲν ὅπως μὴ καταχρασθῶ τὸν ἐπινεμημένον μοι χῶρον, τοῦτο δὲ ὑπομιμνησκόμενος τῆς ἐπιγραφῆς διατριβῆς τινος τοῦ Rühl δημοσιευθείσης

[1] ***Ἀριστοφάνους*** Ἐκκλησιάζουσαι στ. 300 κ. ἑ.

[2] ***Θουκυδίδου*** III, 17. ***Δημοσθένους*** κατὰ Φιλίππου Α', 28. Πρβλ. Böckh Staatshaushaltung der Athener ἐκδ. γ' Τόμ. Α' σ. 377 κ. ἑ.

[3] Corpus Inscriptionum Atticarum Τόμ. Α' 183, 188.

[4] ***Ἀριστοτέλους*** Ἀθηναίων πολιτεία 28, 3.

[5] Von Wilamowitz-Möllendorff Aristoteles und Athen Τόμ. Β' σ. 212 κ. ἑ.

ἤδη τῷ 1892, βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀθηναίων πολιτείας καὶ ἐπιγραφομένης der Staat der Athener und Kein Ende. Ἂν δὲ ἀτελεύτητοι ἐθεωροῦντο ἤδη τότε αἱ συζητήσεις καὶ μελέται αἱ προκληθεῖσαι ἐκ τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, τί θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν σήμερον, ὅτε σχεδὸν εἰς τὸ ἀδιέξοδον ἦχθησαν αἱ τοιαῦται ἔρευναι;

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥ

Ἐν σελ. 644, στ. 6, 18 καὶ 25 ἀντὶ τελῶν, τέλη γράφε τιμημάτων, τιμήματα.

Τοῦ πλείστου τῶν τυπογραφικῶν δοκιμίων τοῦ Ἐπιμέτρου γενομένων ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ συγγραφέως ἐξ Ἀθηνῶν, παρακαλεῖται ὁ ἀναγνώστης νὰ φανῇ ἐπιεικὴς εἰς τυχὸν παρεισφρήσαντα παροράματα.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"

ΔΕΣΜΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

Α΄=Τόμος πρῶτος.—Β΄=Τόμος δεύτερος.—Γ΄=Τόμος τρίτος.
—Δ΄=Τόμος τέταρτος.—Ε΄=Τόμος πέμπτος.

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
	Μετὰ τὸ 1400.	Λαοὶ παραθαλάσσιοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους παρουσιάζονται ὡς θαλασσοπόρα πολεμικὰ φῦλα ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ Ῥαμεσσῆ τοῦ Α΄ καὶ Ῥαμεσσῆ τοῦ Β΄. Α΄ 59.
		Οἱ υἱοὶ Ἰωύαν ἔρχονται εἰς ἐπικοινωνίαν πρὸς τοὺς Φοίνικας Α΄ 61.
		Παραθαλάσσια φῦλα τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος διαδίδονται πρὸς δυσμὰς Α΄ 660.
		Ἀρχαιόταται πολιτεῖαι ἐν ταῖς νήσοις καὶ ἀμφοτέρωθεν τοῦ Αἰγαίου πελάγους (Κρήτη, Φρυγία, Τρωάς, Λυδία, Λυκία, Βοιωτία, Ἄργος) Α΄ 92-140.
		Μεταναστάσεις λαῶν ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἠπείρῳ, καὶ δὴ α΄) ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον Α΄ 146 κ. ἑ. β΄) ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς (κατάληψις τῆς Τροίας, τῶν νήσων καὶ παραλίων Μικρᾶς Ἀσίας) Α΄ 171 κ. ἑ.
	1193-1184.	Τὰ προϊστορικὰ ταῦτα γεγονότα ἀνήγαγον οἱ λόγιοι τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀναφερόμενοι εἰς τὸ ὁμηρικὸν ἔπος, εἰς τὸ ἀκόλουθον χρονολογικὸν σύστημα (Α΄ 213).

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
	1193-1184.	Τρωικὸς πόλεμος Α΄ 113 κ. ἑ.
	1124.	Εἰσόρμησις τῶν Θεσσαλῶν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, φυγὴ τῶν Βοιωτῶν πρὸς τὴν Βοιωτίαν Α΄ 145 κ. ἑ.
	1103.	Κάθοδος τῶν Δωριέων εἰς τὴν Πελοπόννησον Α΄ 163 κ. ἑ.
	1070.	Μετανάστασις εἰς Θήραν, Κρήτην, Μικρὰν Ἀσίαν Α΄ 251.
	1066.	Ἐκδωρισμὸς τῶν Μεγάρων. Θάνατος τοῦ Κόδρου Α΄ 456.
	1054.	Κτίσις πόλεων τῆς Αἰολίδος Α΄ 173 κ. ἑ.
	1044.	Κτίσις πόλεων τῆς Ἰωνίας Α΄ 177 κ. ἑ.
	Περὶ τὸ 900.	Ἀκμὴ τῶν Ὁμηριδῶν ἐν Σμύρνῃ καὶ Χίῳ Α΄ 187.
	Περὶ τὸ 820.	Νομοθεσία τοῦ Λυκούργου Α΄ 261 κ.ἑ., 289.
	Περὶ τὸ 800.	Ἀκμὴ τῆς σχολῆς τοῦ Ἡσιόδου Β΄ 121.
	785.	Κτίσις Σινώπης παρὰ Μιλησίων Α΄ 634.
1,1.	776.	Νίκη τοῦ Κοροίβου ἐν Ὀλυμπίᾳ. Ἔναρξις τῆς ἀναγραφῆς τῶν Ὀλυμπιονικῶν. Συνθήκη μεταξὺ Ἤλιδος καὶ Σπάρτης Α΄ 327 κ. ἑ.
5,1.	760.	Ἔρατος ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἄργους κυριεύει τὴν Ἀσίνην Α΄ 361.
5,4.	757.	Κτίσις τῆς Τραπεζοῦντος παρὰ τῶν Σινωπέων Α΄ 635.
6,1.	756.	Κτίσις τῆς Κυζίκου παρὰ τῶν Μιλησίων Α΄ 628.
7,1.	752.	Δεκαετεῖς ἄρχοντες ἐν Ἀθήναις Α΄ 458. Β΄ 715.
8,1.	749.	Οἱ Μιλήσιοι ἐγκαθίστανται ἐν Αἰγύπτῳ Α΄ 641.
8,2.	747.	[Οἱ Λυδοὶ] ἀφίστανται ἀπὸ τῆς Ἀσσυρίας Β΄ 151.
9,2.-14,1.	743-724.	Α΄ μεσσηνιακὸς πόλεμος Α΄ 294 κ. ἑ.
9,2.	743.	Κτίσις τοῦ Ῥηγίου καὶ τῆς Ζάγκλης ὑπὸ Χαλκιδέων καὶ Μεσσηνίων Α΄ 666 Δ΄ 502.
		Ὁ Θεόπομπος καὶ ὁ Πολύδωρος ἐν Σπάρτῃ Α΄ 195, 301.
—	—	Ὁ Γιτιάδας ἐν Σπάρτῃ Β΄ 103.
—	—	Ὁ βασιλεὺς Μίδας ἐν Φρυγίᾳ Β΄ 144.

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
10, 1.	740.	Ἀποικίαι τῶν Χαλκιδέων ἐν Θράκῃ Α΄ 650 κ. ἑ. Ε΄ 18.
11, 1.	736.	Κτίσις τῆς ἐν Σικελίᾳ Νάξου ὑπὸ τῶν Χαλκιδέων Α΄ 668.
11, 3.	734.	Ἀποικισμὸς τῆς Κερκύρας ὑπὸ τῶν Κορινθίων Α΄ 399, 656.
—	—	Κτίσις τῶν Συρακουσῶν ὑπὸ τῶν Κορινθίων Α΄ 399, 669, 678. Γ΄ 265.
—	—	Ὁ Εὔμηλος ποιητὴς ἐν Κορίνθῳ Α΄ 398.
12, 3.	730.	Κατάνη καὶ Λεοντῖνοι Α΄ 670.
—	—	Ἀποικίαι τῶν Ἐρετριέων (Μεθώνη) Ε΄ 19.
13, 1.	728.	Κτίσις τῶν Ὑβλαίων Μεγάρων ὑπὸ τῶν Μεγαρέων Α΄ 670.
14, 4.	721.	Κτίσις τῆς Συβάρεως ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν Α΄ 673 κ. ἑ.
15, 1.	720.	Ὄρσιππος ὁ Μεγαρεὺς νικᾷ ἐν Ὀλυμπίᾳ στάδιον Α΄ 418.
—	—	Σάργων ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας (722-705 π. Χ.) ἐπεκτείνει τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Συρίας, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Κύπρου Α΄ 680 κ. ἑ.
—	—	Οἱ Πάριοι οἰκίζουσι τὴν Θάσον Α΄ 274.
16, 1.	716.	Κτίσις τῶν Μυλῶν ὑπὸ τῆς Ζάγκλης Α΄ 685.
16, 1, - 58, 3.	716-546.	Ἡ Λυδία ὑπὸ τοὺς Μερμνάδας (καθ' Ἡρόδοτον) Β΄ 147 κ. ἑ. 177 κ. ἑ.
16, 1.	716.	Ἀνάρρησις τοῦ Γύγου (καθ' Ἡρόδοτον) 716-648 π. Χ., κατὰ δὲ τὰς ἀσσυριακὰς πηγὰς 687-652 π. Χ.) Β΄ 147 κ. ἑ.
—	—	Ἀκμὴ τῶν Σάρδεων. Πόλεμος πρὸς τοὺς Ἴωνας, εἰσβολὴ τῶν Κιμμερίων εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν Β΄ 153 κ. ἑ.
16, 3.	714.	Κατάλυσις Μεδοντιδῶν ἐν Ἀθήναις Α΄ 458.
17, 1.	712.	Κτίσις Ἀστακοῦ ὑπὸ τῶν Μεγαρέων Α΄ 652.
17, 3.	710.	Κτίσις Κρότωνος ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν Α΄ 673.
18, 2.	707.	Κτίσις Τάραντος ὑπὸ Λακεδαιμονίων Α΄ 303, 675.
—	—	Εἰσαγωγὴ τοῦ πεντάθλου ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 337.
19, 1.	704.	Ὁ ναυπηγὸς Ἀμεινοκλῆς μεταβαίνει ἐκ Κορίνθου εἰς Σάμον Α΄ 400, 653. Β΄ 103. (Πόλεμος περὶ τοῦ Ληλαντίου πεδίου).

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
20, 1.	700.	Κτίσις Ἀβύδου, Λαμψάκου, Παρίου ὑπὸ τῶν Μιλησίων. Κατάληψις τῆς Προκοννήσου ὑπὸ τῆς Κυζίκου Α΄ 634 κ. ἑ., 653.
—	—	Ἀνάρρησις Περδίκκου Α΄, βασιλέως τῆς Μακεδονίας. Αἱ Αἰγαὶ πρωτεύουσα τοῦ μακεδονικοῦ βασιλείου Ε΄ 26.
	Περὶ τὸ 700	Ὁ Γλαῦκος ἐν Χίῳ ἐφευρίσκει τὴν κόλλησιν τῶν μετάλλων Β΄ 104.
22, 3.	690.	Κτίσις Γέλας ὑπὸ Ῥοδίων Α΄ 679. Γ΄ 260.
23, 2.	687.	Ἀνάρρησις τοῦ Γύγου κατὰ πηγὰς ἀσσυριακὰς Β΄ 149.
24, 2.	683.	Ἐνιαύσιοι ἄρχοντες ἐν Ἀθήναις Α΄ 459.
25, 1.	680.	Εἰσαγωγὴ τοῦ τεθρίππου ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 337, 374.
—		Κτίσις Λοκρῶν τῶν Ἐπιζεφυρίων Α΄ 674.
—	Περὶ τὸ 680	Εὕρεσις τῆς χύσεως τοῦ χαλκοῦ ἐν Σάμῳ ὑπὸ Ῥοίκου καὶ Θεοδώρου Β΄ 106.
25, 4.	677.	Ἀνάρρησις Ἄρδυος, βασιλέως τῆς Λυδίας (677 - 628 π. Χ., κατὰ δὲ τὰς ἀνατολικὰς πηγὰς 652 - 615 π. Χ.) Β΄ 150 σημ. Πόλεμος ἐναντίον τῶν Ἰώνων καὶ Κιμμερίων Β΄ 154 κ. ἑ. Καλλῖνος ὁ Ἐφέσιος.
26, 1.	676.	Ὁ Τέρπανδρος ἐν Σπάρτῃ Α΄ 305. Β΄ 124. Ἀνακαίνισις τῶν Καρνείων.
26, 3.	674.	Κτίσις τῆς Χαλκηδόνος ὑπὸ τῶν Μεγαρέων Α΄ 419, 654.
27, 1.	672.	Οἱ Πισᾶται ὑπὸ τὸν Πανταλέοντα ἀντίπαλοι τῶν Ἠλείων ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 330.
27, 2.	671.	Κατάλυσις αἰθιοπικῆς δυναστείας ἐν Αἰγύπτῳ. Νεχαὼ δωδεκάρχης Μέμφεως Α΄ 646.
27, 3, - 52, 3.	670 - 570.	Ὀρθαγορίδαι ἐν Σικυῶνι Α 372 κ. ἑ. 390.
27, 3.	670.	Ἡ ποίησις τοῦ Ἀλκμᾶνος (670 - 650 π. Χ.) Β΄ 124 κ. ἑ.
27, 4.	669.	Νίκη τῶν Ἀργείων κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων πορὰ τὰς Ὑσιὰς Α΄ 330, 361.
28, 1.	668.	Ὁ Φείδων ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 331, 367. Προσχώρησις Ἠλείων εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους.
28, 3.	666.	Ἀνάρρησις Ψαμμιτίχου (Ψεμετὲκ) βασιλέως Αἰγύπτου (666 - 612 π. Χ.) Α΄ 643 κ. ἑ.

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
		Β΄ 193. Ἕλληνες ἄποικοι καὶ μισθοφόροι (περὶ τὸ 620 π. Χ.) ἐν Αἰγύπτῳ (Ναυκράτει) Α΄ 644 κ. ἑ.
28, 4.	665.	Θαλήτας ἐν Σπάρτῃ. Γυμνοπαιδίαι Α΄ 306.
—	—	Νίκη τῶν Κερκυραίων κατὰ τῶν Κορινθίων ἐν ναυμαχίᾳ Α΄ 658.
29, 1.	664.	Νόμιμος τέλεσις τῶν Ὀλυμπίων Α΄ 368.
—	—	Αἱ Ἄκραι κτίζονται ὑπὸ τῶν Συρακουσίων Α΄ 671, 682. Γ΄ 266.
30, 1.	660.	Θάνατος Φείδωνος πρὸ Κορίνθου Α΄ 368.
30, 2.	659.	Ἅλωσις τῆς Φιγαλείας ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Α΄ 321.
30, 3.	658.	Κτίσις τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τῶν Μεγαρέων Α΄ 419, 654.
30, 4.	657.	Ἀνάρρησις Κυψέλου τοῦ τυράννου τῆς Κορίνθου (657-629 π. Χ.) Α΄ 406 κ. ἑ.
31, 2.	655.	Χαλκιδεῖς καὶ Ἄνδριοι κτίζουσιν ἐν Χαλκιδικῇ Ἄκανθον καὶ Στάγειρα Α΄ 655.
31, 3.	654.	Κτίσις τῶν Ἀβδήρων Β΄ 187.
33, 1.	648	Εἰσαγωγὴ παγκρατίου ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 337.
—		Μύρων ὁ Ὀρθαγορίδης νικᾷ ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 374.
—		Κτίσις Ἱμέρας ὑπὸ Ζάγκλης Α΄ 655, 685.
33 4. - 38, 1.	645 - 628.	Δεύτερος μεσσηνιακὸς πόλεμος. Ἀρκαδικὸς πόλεμος. Α 297 κ. ἑ., 315.
33, 4.	645.	Ἀποστασία ἐν Ἀνδανίᾳ Α΄ 296.
34, 1.	644.	Οἱ Πισᾶται κύριοι ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 330 κ. ἑ.
—	—	Αἱ Κασμέναι κτίζονται ὑπὸ τῶν Συρακουσίων Α΄ 682.
35, 1.	640.	Νίκη τοῦ Κύλωνος ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 470.
37, 2.	631.	Ἐγκαθίδρυσις τῶν Θηραίων ὑπὸ τὸν Βάττον ἐπὶ τῆς νήσου Πλατείας παρὰ τὰ παράλια τῆς Λιβύης Α΄ 696.
37, 3.	630.	Κτίσις Μασσαλίας ὑπὸ Φωκαέων Α΄ 691.
— —	—	Κωλαῖος ὁ Σάμιος πλέει εἰς τὴν Ταρτησσὸν Β΄ 56, 107, 199.
37, 4.	629.	Ἀνάρρησις Περιάνδρου τυράννου Κορίνθου (629-585 π. Χ.) Α΄ 408 κ. ἑ., 431.
38, 1.	628.	Ὑβλαῖα Μέγαρα κτίζουσι Σελινοῦντα Α΄ 681.
—	—	Ἀνάρρησις Σαδυάττου βασιλέως Λυδίας (κατὰ

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		τὰς ἀνατολικὰς πηγὰς ἀπὸ 615 π. Χ.). Πόλεμος ἐναντίον Φρυγίας. Ἐξακολούθησις πολέμου ἐναντίον Ἰωνίας Β΄ 159 κ. ἑ.
38, 4.	625.	Θεαγένης ὁ τύραννος Μεγάρων Α΄ 240 κ. ἑ. Κτίσις Ἐπιδάμνου ὑπὸ Κορινθίων καὶ Κερκυραίων Α΄ 659, 710.
39, 1.	624.	Κτίσις Κυρήνης ὑπὸ τῶν Θηραίων Α΄ 697.
39, 4.	621.	Νομοθεσία τοῦ Δράκοντος Α΄ 465 κ. ἑ.
41, 1.	616.	Ἀνάρρησις Ἀλυάττου τοῦ βασιλέως τῆς Λυδίας (κατὰ τὰς ἀνατολικὰς πηγὰς ἀπὸ 602 π. Χ.). Περάτωσις τοῦ ἐναντίον τῆς Μιλήτου πολέμου Β΄ 159. Πόλεμος Λυδίας καὶ Μηδίας Β΄ 161 κ. ἑ.
42, 1.	612.	Ἀπόπειρα τυραννίδος τοῦ Κύλωνος Α΄ 469 κ. ἑ., 525.
43, 1.	608.	Πόλεμος μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Λέσβου (608-606 π. Χ.) Α΄ 544 κ. ἑ.
43, 3.	606.	Κυαξάρης ὁ βασιλεὺς τῆς Μηδίας καὶ Ναβονάσσαρος ὁ τῆς Βαβυλωνίας κυριεύουσι τὴν Νινευὶ Β΄ 161.
44, 1.	604.	Οἱ Ἀθηναῖοι κυριεύουσι τὴν Σαλαμῖνα Α΄ 478 κ. ἑ.
45, 1.	600.	Στησίχορος ὁ Ἱμεραῖος ποιητὴς Β΄ 124.
—		Κτίσις Περίνθου ὑπὸ Σαμίων Β΄ 200, 232.
—	—	Κτίσις τῆς Ὀδησσοῦ καὶ τῆς Ὀλβίας ὑπὸ τῶν Μιλησίων Α΄ 636.
45, 1.-47, 3.	600-590	Πρῶτος ἱερὸς πόλεμος Α΄ 383 κ. ἑ. 485.
45, 2.	599.	Κτίσις τῆς Καμαρίνης ὑπὸ τῶν Συρακουσίων Α΄ 682. Γ΄ 262.
46, 3.	594.	Ἐνιαυτὸς τῆς ἀρχῆς τοῦ Σόλωνος Α΄ 515 κ. ἑ. Νομοθεσία αὐτοῦ Α΄ 484 κ. ἑ., 610.
46, 4.	593	Ἀποδημίαι Σόλωνος (593-583 π. Χ.) Α΄ 520.
47, 3.	590.	Ἀνανέωσις τῶν Πυθίων Α΄ 383. Β΄ 42.
—	—	Πιττακὸς ὁ αἰσυμνήτης τῆς Λέσβου (590-580 π. Χ.) Α΄ 545.
48, 3.	586.	Ἐπέκτασις τῶν Πυθίων. Νίκη τοῦ αὐλῳδοῦ Σακάδα Β΄ 119.
48, 3-4.	586-585.	Δαμασίας ἄρχων ἐν Ἀθήναις. Συνδιαλλαγὴ τῶν τάξεων περὶ τῶν ἀρχαιρεσίων Α΄ 523.
48, 4.	585.	Εἰρήνη Λυδίας (Ἀλυάττου) καὶ Μηδίας

Ὀλυμπ	*π. Χ.*	
		(Ἀστυάγου) Β΄ 163. Θαλῆς ὁ Μιλήσιος προαγγέλλει ἔκλειψιν ἡλίου Β΄ 164, 583.— Οἱ χρόνοι τῶν ἑπτὰ σοφῶν Β΄ 77.
49, 3.	582.	Κλεισθένης ὁ τύραννος τῆς Σικυῶνος, Πυθιονίκης καὶ Ὀλυμπιονίκης Α΄ 384.
—	—	Τέλος τῶν Κυψελιδῶν Α΄ 417. Ἐγκατάστασις τῶν Ἰσθμίων Β΄ 42.
50, 1.	580.	Καταστροφὴ τῆς Σίριος Γ΄ 320.
—	—	Δίποινος καὶ Σκύλλις γλύπται ἐν Κρήτῃ Α΄109.
51, 2.	575.	Ἡ Κυρήνη ὑπὸ Βάττον τὸν Β΄ Α΄ 699.
51, 4.	573.	Ἵδρυσις τῶν Νεμείων Α΄ 390. Β΄ 42.
52, 1.	572.	Ἡ Πῖσα καταστραφεῖσα ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἀποβάλλει τὴν συμμετοχὴν τῆς προστασίας τῶν Ὀλυμπίων Α΄ 335
52, 3.	570.	Οἱ Κυρηναῖοι νικῶσι τοὺς Λίβυας ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τὸν Ἀπρίην Α΄ 700. Β΄ 174, 193.
—	—	Ἄμασις ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου (570-526 π. Χ.). Τὸ Ἑλλήνιον ἐν Ναυκράτει Α΄ 647. Β΄ 174. Ἡ Κύπρος κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Ἀμάσιος Β΄ 194 κ. ἑ.
53, 3.	566.	Εἰσαγωγὴ γυμνικῶν ἀγώνων ἐν Ἀθήν. Α΄ 557.
55, 1.	560.	Ὁ Χίλων ἔφορος ἐν Σπάρτῃ Α΄ 317.
—	—	Κληρουχία ἐν Σαλαμῖνι Α΄ 533
—	—	Ἀνάρρησις Ἀναξανδρίδου βασιλέως Σπάρτης. Συνθήκη μετὰ Τεγεατῶν Α΄ 323.
55, 1 - 63, 2.	560 - 527	Πεισίστρατος ὁ τύραννος τῶν Ἀθηνῶν Α΄ 533 κ. ἑ., 546 κ. ἑ. Πρώτη τυραννὶς αὐτοῦ 560-559 π. Χ. Δευτέρα τυραννὶς 554-553 π. Χ. Ἐξορία ἐν Ἐρετρίᾳ 552-541 π. Χ. Τρίτη τυραννὶς 541-527 π. Χ.
—	—	Σίγειον περιέρχεται εἰς Ἀθηναίους Α΄ 545.
55, 1.	560.	Ἀνάρρησις Κροίσου βασιλέως Λυδίας. Πολιτεία αὐτοῦ πρὸς Ἕλληνας Β΄ 165.
—	—	Καθυπόταξις τῆς Ἐφέσου καὶ τῆς Σμύρνης Β΄ 167 κ. ἑ.
55, 2.	559.	Θάνατος τοῦ Σόλωνος Α΄ 538.
56, 1.	556.	Κροῖσος στέλλει πρέσβεις εἰς Δελφοὺς Β΄ 166.
57, 3.	550.	Θέογνις ὁ ποιητὴς ἐν Μεγάροις Α΄421 κ. ἑ.
57, 4.	549.	Ἀνάρρησις Φαλάριδος τοῦ τυράννου τοῦ Ἀκράγαντος Γ΄ 274.

Ὀλυμπ	π. Χ.	
58, 1.	548.	Πυρκαϊὰ τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ, ἀνοικοδομουμένου ὑπὸ τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν Α′ 573. Ἀρχιτεκτονικὸν ἐργαστήριον ἐν Κορίνθῳ Β′ 90.
58, 3.	546.	Ἥττα Κροίσσου ὑπὸ Κύρου. Οἱ Πέρσαι κυριεύουσι τὰς Σάρδεις Β′ 175 κ. ἑ.
—	—	Ἀποστασία τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλήνων ὑπὸ τὸν Πακτύην Β′ 183.
59, 1.	544.	Ὁ Ἅρπαγος καταπολεμεῖ τοὺς Ἴωνας καὶ τοὺς Λυκίους Β′ 185 κ. ἑ.
—	—	Συνέδριον τῶν Ἰώνων ἐν Μυκάλῃ. Βίας ὁ Πριηνεὺς Β′ 189.
—	—	Ἵδρυσις τῶν πρώτων ἀνδριάντων ἐν Ὀλυμπίᾳ Β′ 98.
60, 1. - 70, 3.	540 - 498.	Ἀμύντας Α′ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων Β′ 233 Ε′ 28.
Περὶ 60, 1.	Περὶ 540.	Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀρχέρμου γλύπται καὶ ὁ ποιητὴς Ἱππῶναξ ἐν Χίῳ Β′ 103.
61, 2.	535.	Θέσπις ὁ ἐξ Ἰκαρίας γίνεται εἰσηγητὴς τῆς τραγῳδίας ἐν Ἀθήναις Α′ 566. Β′ 741.
Περὶ 62, 1.	Περὶ 532.	Ἀνάρρησις Πολυκράτους τυράννου Σάμου (μέχρι 522 π. Χ.). Συμμαχία αὐτοῦ μετὰ Περσίας. Ἵδρυσις θαλασσοκρατίας Σαμίων. Ἡ Σπάρτη καὶ Κόρινθος πολεμοῦσι Πολυκράτην Β′ 200 κ. ἑ.
62, 4.	529.	Θάνατος τοῦ Κύρου Β′ 192.
—	—	Ἀνάρρησις Καμβύσου βασιλέως τῆς Περσίας (529-521 π. Χ.). Συμμαχία αὐτοῦ μετὰ τῆς Φοινίκης καὶ Κύπρου Β′ 197.
63, 1.	528.	Κίμων Κοάλεμος ὁ ὁμομήτριος ἀδελφὸς τοῦ Μιλτιάδου νικᾷ ἐν Ὀλυμπίᾳ Α′ 568.
63, 2.	527.	Θάνατος τοῦ Πεισιστράτου, ὃν διαδέχονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Α′ 569.
63, 4.	525.	Ὁ Καμβύσης, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τοῦ Πολυκράτους, νικᾷ τὸν Ἄμασιν παρὰ τὸ Πηλούσιον Β′ 197 καὶ ὑποτάσσει τὴν Αἴγυπτον Β′ 216 κ. ἑ.
64, 1.	524.	Κύμη προσβάλλεται ὑπὸ Τυρρηνῶν Γ′ 288.
64, 3.	522.	Θάνατος τοῦ Πολυκράτους Β′ 214. Γέννησις τοῦ Πινδάρου Β′ 352.

Ὀλύμπ.	*π. Χ.*	
64, 4.	521.	Ἀνάρρησις Δαρείου βασιλέως Περσίας (521-485 π. Χ.) Ἀποκατάστασις βασιλικῆς ἀρχῆς καὶ μεταρρυθμίσεις αὐτοῦ Β΄ 218 κ. ἑ.
65, 1.	520.	Ἀνάρρησις Κλεομένους ἐν Σπάρτῃ. Ἐπιδρομὴ αὐτοῦ εἰς Ἀργολίδα Α΄ 575. Β΄ 279 κ. ἑ.
65, 2.	519.	Πόλεμος μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν. Αἱ Πλαταιαὶ προσχωροῦσιν εἰς τὰς Ἀθήνας. Πρεσβεῖαι τῶν Ἀθηναίων εἰς Σάρδεις. Ἔξορία τοῦ Κλεισθένους Α΄ 593.
—	—	Οἱ Αἰγινῆται νικῶσι τοὺς Σαμίους πειρατὰς καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Κυδωνίαν Β΄ 276.
66, 3.	514.	Φόνος τοῦ Ἱππάρχου Α΄ 570.
—	—	Πέρσαι ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Δημοκήδους ἐν Τάραντι καὶ Κρότωνι Β΄ 246. Γ΄ 321 κ. ἑ.
66, 4.	513.	Στρατεία Δαρείου ἐναντίον Σκυθῶν Β΄ 228 κ. ἑ. Βοηθοῦσιν αὐτὸν οἱ Ἴωνες. Γεφύρωσις Βοσπόρου καὶ Ἴστρου. Ἱστιαῖος καὶ Μιλτιάδης. Στρατεῖαι Μεγαβάζου εἰς Θράκην καὶ Μακεδονίαν Β΄ 231 κ. ἑ.
67, 1.	512.	Ἡ Καμάρινα καταστρέφεται ὑπὸ Συρακουσίων καὶ ἀνακτίζεται ὑπὸ τῶν Γελῴων Γ΄ 262.
67, 3.	510.	Ἔξωσις Ἱππίου. Ὁ Κλεομένης ἐν Ἀττικῇ Α΄ 576. Β΄ 6. Ἀνταγωνισμὸς φατριῶν ἐν Ἀθήναις. Εἰσαγωγὴ τοῦ ὀστρακισμοῦ. Μεταρρυθμίσεις τοῦ Κλεισθένους Α΄ 577 κ. ἑ., 600 κ. ἑ.
—	—	Καταστροφὴ τῆς Συβάρεως ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν Γ΄ 323.
68, 1.	508.	Ἐνιαυτὸς τῆς ἀρχῆς Ἰσαγόρου ἐν Ἀθήναις. Δευτέρα ἐπιδρομὴ τοῦ Κλεομένους. Ἀντίδρασις ἐν Ἀθήναις Α΄ 594.
—	—	Κάθοδος τοῦ Κλεισθένους (περὶ τὸ 508-507 π. Χ.). Α΄ 595.
68, 2.	507.	Στρατεῖαι Πελοποννησίων ὑπὸ Κλεομένην καὶ Δημάρατον ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν. Διχόνοια μεταξὺ τῶν βασιλέων καὶ ἐπιστροφὴ ἀπὸ τῆς Ἐλευσῖνος. Αἱ Ἀθῆναι νικῶσι τὰς Θήβας καὶ τὴν Χαλκίδα. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἐν Χαλκίδι Α΄ 603 κ. ἑ. Β΄ 682. Ἐπίδοσις τῶν Ἀθηνῶν Α΄ 609 κ. ἑ.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
68, 4	505.	Ὁ Ἱππίας ἐν τῷ συνεδρίῳ Σπάρτης Α΄607.
70, 1.	500.	Κτίσις τοῦ θεάτρου ἐν Ἀθήναις Β΄ 744.
70, 2.	499.	Ἀτυχὴς στρατεία Περσῶν ὑπὸ Ἀρισταγόραν καὶ Μεγαβάτην κατὰ Νάξου Β΄ 243.
—	—	Ἀποστασία τῶν Ἰώνων. Ἀρισταγόρας καὶ Ἑκαταῖος. Ἀποδημία Ἀρισταγόρου εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀποστολὴ ἐπικουριῶν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Ἐρετρίας Β΄ 246 κ. ἑ.
70, 3.	498.	Ἅλωσις Σάρδεων ὑπὸ Ἰώνων, οἵτινες ἔπειτα νικῶνται παρὰ τὴν Ἔφεσον Β΄ 249 κ ἑ Διάδοσις τῆς ἀποστασίας, καταστολὴ αὐτῆς ἐν Κύπρῳ Β΄ 250 κ. ἑ
—	—	Οἱ Πέρσαι ὑπὸ τὸν Ἀρταφέρνην κυριεύουσι τὰς πόλεις παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἐν Καρίᾳ Β΄ 253 κ. ἑ.
70, 3	498.	Ἱπποκράτης ὁ τύραννος τῆς Γέλας (498-491 π. Χ.). Γ΄ 261 κ. ἑ.
—	—	Ἀνάρρησις Ἀλεξάνδρου Α΄ τοῦ Φιλέλληνος, βασιλέως τῆς Μακεδονίας (498-454 π. Χ.). Β΄234, 371, 407 Ε΄28 κ ἑ.
71, 3.	494.	Ὁ στόλος τῶν Ἰώνων ἡττᾶται παρὰ τὴν Λάδην Καταστροφὴ τῆς Μιλήτου. Καθυπόταξις τῆς Ἰωνίας καὶ Καρίας Β΄257 κ.ἑ.
—	—	Μετανάστευσις ἐξ Ἰωνίας Β΄ 186.
—	—	Οἱ Σάμιοι μεταναστεύουσιν εἰς τὴν Ζάγκλην Β΄ 259.
71, 4.	493.	Στρατεία τῶν Περσῶν ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος. Καταστροφὴ τοῦ στόλου παραπλέοντος τὸν Ἄθω. Στενοχωρίαι τῆς κατὰ γῆν στρατιᾶς ἐν Θρᾴκῃ Β΄ 263 κ. ἑ. 271 κ. ἑ.
—	—	Ἐνιαυτὸς τῆς ἀρχῆς τοῦ Θεμιστοκλέους. Κτίσις τοῦ Πειραιῶς Β΄ 292 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Ἱπποκράτης ὑποτάσσει Λεοντίνους, Νάξον, Ζάγκλην. Ὁ τύραννος Σκύθης ἐκβάλλεται ἐκ Ζάγκλης. Ἀναξίλαος ὁ τύραννος Ῥηγίου (493-476 π. Χ.) Β΄ 259. Γ΄ 263.
72, 2.	491.	Παρασκευαὶ τοῦ Δαρείου. Καθυπόταξις τῆς Θάσου Β΄ 274 κ. ἑ.
—	—	Ἡ Αἴγινα εὑρισκομένη ἐν ἔχθρᾳ πρὸς τοὺς

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
		Ἀθηναίους, παρέχει γῆν καὶ ὕδωρ εἰς τοὺς Πέρσας Β΄ 278.
72, 2.	491.	Ὁ περὶ μετάλλων νόμος τοῦ Θεμιστοκλέους Β΄ 320.
—	—	Καθαίρεσις τοῦ Δημαράτου. Στρατεία τοῦ Κλεομένους ἐναντίον τῆς Αἰγίνης. Θάνατος αὐτοῦ. Διαδέχονται αὐτὸν ὁ Λεωτυχίδης καὶ ὁ Λεωνίδας Β΄ 281 κ. ἑ.
—	—	Ἀνίδρυσις χαλκοῦ Ἑρμοῦ τῶν ἐννέα ἀρχόντων ἐν Πειραιεῖ (πρὸς τῇ πυλίδι) Β΄ 294.
—	—	Γέλων (491-476 π. Χ.) ὁ τύραννος τῆς Γέλας Γ΄ 264 κ. ἑ.
72, 3.	490	Πρῶτος περσικὸς πόλεμος ὑπὸ τὸν Δᾶτιν καὶ Ἀρταφέρνην. Ἅλωσις τῆς Καρύστου καὶ Ἐρετρίας Β΄ 286.
—	—	12 Σεπτεμβρίου. Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη, στρατηγούντων τῶν Ἀθηναίων τοῦ Μιλτιάδου καὶ τοῦ Ἀριστείδου Β΄ 298 κ. ἑ.
72, 4.	489.	Ἀτυχὴς στρατεία Μιλτιάδου ἐναντίον Πάρου. Θάνατος τοῦ Μιλτιάδου Β΄ 313 κ. ἑ.
—	—	Ἐνιαυτὸς τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀριστείδου Β΄ 317.
—	—	Ἀνάρρησις Θήρωνος (489-472 π.Χ.) τυράννου Ἀκράγαντος καὶ Ἱμέρας Γ΄ 275 κ. ἑ.
73, 1.	488.	Γέλων νικᾷ τέθριππον ἐν Ὀλυμπίᾳ Γ΄ 285 σημ.
—	—	Ὁ γλύπτης Γλαυκίας ποιεῖ ἀνδριάντας νικητῶν Β΄ 112.
73, 2.	487.	Νέαι παρασκευαὶ τοῦ Δαρείου. Ἀποστασία τῆς Αἰγύπτου Β΄ 330 κ. ἑ.
73, 4.	485.	Θάνατος τοῦ Δαρείου. Διαδέχεται αὐτὸν ὁ Ξέρξης (485-465 π. Χ.) Β΄ 331.
74, 1.	Περὶ 484.	Ἐπίχαρμος ἐν Συρακούσαις Γ΄ 298 κ. ἑ. Πρώτη νίκη τοῦ Αἰσχύλου Β΄ 747.
74, 2.	Περὶ 483.	Ὀστρακισμὸς τοῦ Ἀριστείδου. Ὁ Θεμιστοκλῆς πηγνύει τὸν ἀθηναϊκὸν στόλον Β΄ 318 κ. ἑ. 326 κ. ἑ.
—	—	Ἀνάρρησις Γέλωνος, τυράννου ἐν Συρακούσαις Γ΄ 267. Ἐπαύξησις τῶν Συρακουσῶν δι' ἐποικίσεως ἐκ Γέλας, Καμαρίνης καὶ Μεγάρων.
74, 4.	481.	Παρασκευαὶ καὶ ἐξόρμησις τοῦ Ξέρ-

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		ξου Β΄ 336 κ. ἑ. Συνέδριον τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς Κορίνθῳ, κατὰ φθινόπωρον Β΄ 366. Πρεσβεία ἐξ Ἑλλάδος ζητεῖ τὴν συμμαχίαν καὶ ἐπικουρίαν τοῦ Γέλωνος Γ΄ 272.
75, 1.	480.	Δεύτερος περσικὸς πόλεμος ἐπὶ Ξέρξου. Ἐξόρμησις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ Τέμπη Β΄ 371.
—	—	Ἰούλιος. Μάχη παρὰ τὰς Θερμοπύλας Β΄ 376 κ. ἑ Τρεῖς ναυμαχίαι παρὰ τὸ Ἀρτεμίσιον Β΄ 380 κ. ἑ. Εἰσόρμησις τῶν Περσῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα Β΄ 384 κ. ἑ.
—	—	Ἅλωσις καὶ πυρπόλησις Ἀκροπόλεως Β΄ 390.
—	—	20 Σεπτεμβρίου. Ναυμαχία ἐν Σαλαμῖνι Β΄ 387 κ. ἑ., 749. Ἐπιστροφὴ τοῦ Ξέρξου. Ὁ Μαρδόνιος ἐν Θεσσαλίᾳ Β΄ 401 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Ἀναξαγόρας Β΄ 588 καὶ ὁ Αἰσχύλος ἐν Ἀθήναις Β΄ 744 κ. ἑ.
—	—	Νίκη τοῦ Θήρωνος καὶ τοῦ Γέλωνος κατὰ τῶν Καρχηδονίων παρὰ τὴν Ἱμέραν Γ΄ 281 κ.ἑ.
75, 2.	479	Ὁ Μαρδόνιος εἰσορμᾷ ἐκ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα Β΄ 408. Δευτέρα κατάληψις τῶν Ἀθηνῶν Β΄ 409.
—	—	Σεπτέμβριος. Μάχη παρὰ τὰς Πλαταιὰς ὑπὸ Παυσανίαν καὶ Ἀριστείδην Β΄ 412 κ. ἑ.
—	—	Ὀκτώβριος. Ἀνανέωσις τῆς ἑλληνικῆς συμμαχίας Τιμωρία τῶν Θηβαίων Γ΄ 420 κ. ἑ.
—	—	Μάχη παρὰ τὴν Μυκάλην ὑπὸ τὸν Ξάνθιππον καὶ τὸν Λεωτυχίδην Β΄ 434 κ. ἑ.
—	—	Ἀποδοχὴ πλείστων ὅσων ἰωνικῶν πόλεων εἰς τὴν ἑλληνικὴν συμμαχίαν Β΄ 436 κ. ἑ.
75, 3.	478.	Χειμών. Ὁ Ξάνθιππος κυριεύει τὴν Σηστὸν Β΄ 437, 451.
—	—	Ἀνάκτισις τῶν Ἀθηνῶν Β΄ 439 κ. ἑ. Ὁ Θεμιστοκλῆς πρέσβυς ἐν Σπάρτῃ. Ὀχύρωσις τοῦ Πειραιῶς Β΄ 444 κ. ἑ.
76, 1.	476.	Ὁ Θεμιστοκλῆς χορηγὸς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Φοινισσῶν τοῦ Φρυνίχου Β΄ 748.
—	—	Πολιτικὴ μεταβολὴ εἰσηγουμένου τοῦ Ἀριστείδου Β΄ 447 κ. ἑ.

Ὀλυμπ.	π. *Χ.*	
76, 1.	476.	Ἔαρ. Ἀπόπλους τοῦ συμμαχικοῦ στόλου τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τὸν Παυσανίαν, τὸν Ἀριστείδην καὶ τὸν Κίμωνα. Κατάκτησις τῶν πλείστων πόλεων τῆς Κύπρου. Στρατεία Λεωτυχίδου ἐν Θεσσαλίᾳ Β΄ 449 κ. ἑ., 501.
—	—	Τελευταῖοι μῆνες τοῦ φθινοπώρου. Κατάκτησις τοῦ Βυζαντίου. Προδοσία τοῦ Παυσανίου Β΄ 453 κ. ἑ. Ἀγανάκτησις ἐναντίον τῆς Σπάρτης. Μεταβίβασις τῆς ἡγεμονίας εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β΄ 457 κ.ἑ.
—	—	Θάνατος Ἀναξιλάου τυράννου Ῥηγίου καὶ Ζάγκλης. Διαδέχεται αὐτὸν ὁ Μίκυθος Γ΄315.
—	—	Ἀνάρρησις Ἱέρωνος τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν καὶ τῆς Γέλας (476-467 π. Χ.) Γ΄ 285 κ. ἑ. Κτίσις τῆς Αἴτνης Γ΄ 291. Ἐπίχαρμος, Σώφρων, Αἰσχύλος, Πίνδαρος καὶ Σιμωνίδης ἐν Συρακούσαις Γ΄ 300 κ. ἑ. Μεγαλοπρεπῆ δημόσια ἔργα κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν Γ΄ 306 κ. ἑ.
76, 2.	475.	Διάταξις τῆς περὶ τὴν Δῆλον ἀττικῆς συμμαχίας Β΄ 459 κ. ἑ.
76, 3.	474.	Δίκη τοῦ Παυσανίου Β΄ 484.
—	—	Ὁ Ἱέρων νικᾷ τοὺς Τυρρηνούς Γ΄ 289, 322.
76, 4.	473.	Ταραντῖνοι νικῶνται ὑπὸ βαρβάρων Γ΄ 322.
—	—	Διδασκαλία Περσῶν Αἰσχύλου Β΄ 481, 748. κ ἑ.
77, 1.	472.	Θάνατος τοῦ Θήρωνος. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Θρασυδαῖος νικᾶται ὑπὸ τοῦ Ἱέρωνος καὶ ἀποβάλλει τὴν ἀρχὴν Γ΄ 289.
—	—	Δημοκρατία ἐν Ἀκράγαντι Γ΄ 313.
77, 3.	470.	Ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν Ὀλυμπίᾳ Β΄ 480.
—	—	Ἐξορία τοῦ Θεμιστοκλέους Β΄ 482. Ὁ Κίμων ἀναλαμβάνει τὴν ἡγεσίαν τοῦ δήμου Β΄ 480, κυριεύει τὴν Ἠιόνα καὶ ὑποτάσσει τὴν Σκύρον Β΄ 471 κ. ἑ.
77, 4.	469.	Συνοικισμὸς τῆς Ἤλιδος Β΄ 486, 539.
—	—	Ἀνακομιδὴ τῶν ὀστῶν τοῦ Θησέως εἰς Ἀθήνας Β΄ 473. Ἀτυχὴς ἐκστρατεία τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν Θράκην Β΄ 499.
—	—	Καθαίρεσις τοῦ Λεωτυχίδου, ὃν διαδέχεται ὁ Ἀρχίδαμος (469-427 π.Χ.) Β΄ 501, 538.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
78, 1.	468.	Καταστροφὴ Μυκηνῶν καὶ Τίρυνθος Β' 518.
78, 2.	467.	Θάνατος τοῦ Παυσανίου Β' 484.
—	—	Θάνατος τοῦ Ἱέρωνος ἐν Συρακούσαις. Διαδέχεται αὐτὸν ὁ Θρασύβουλος Γ' 312. Ὁ Μίκυθος παραιτεῖ τὴν τυραννίδα ἐν Ῥηγίῳ καὶ Ζάγκλῃ, διαδέχονται δὲ αὐτὸν οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀναξιλάου Γ' 315.
—	—	Οἱ Ἀθηναῖοι ὑποτάσσουσι Κάρυστον καὶ Νάξον. Φυγὴ Θεμιστοκλέους Β' 474. Θάνατος τοῦ Ἀριστείδου Β' 508. Αὔξησις τοῦ ἀξιώματος τοῦ Περικλέους Β 511 κ. ἑ., 602 κ. ἑ., 627 κ. ἑ. Ὁ Περικλῆς ὡς χορηγὸς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας Αἰσχύλου Β' 607 σημ. 2, 630 σημ. 2.
78, 3.	466.	Τέλος τῆς τυραννίδος ἐν Συρακούσαις. Κατάστασις δημοκρατίας Γ' 312 κ. ἑ.
78, 4.	465.	Νίκη Κίμωνος παρὰ τὸν Εὐρυμέδοντα καὶ κατάκτησις Χερσονήσου Β' 489 κ. ἑ. Φόνος Ξέρξου ὑπὸ Ἀρταβάνου Β' 491.
79, 1	464.	Ἀνάρρησις Ἀρταξέρξου Α' βασιλέως Περσίας (464-425 π. Χ.) Β' 491 κ. ἑ., Γ' 507.
—	—	Ἀποστασία Θάσου. Ἀθηναῖοι νικῶνται ὑπὸ Θρακῶν παρὰ Δραβῆσκον Β' 499 κ. ἑ. Ε' 67.
79, 3.	462.	Σεισμὸς ἐν Σπάρτῃ. Ἀποστασία τῶν εἱλώτων καὶ Μεσσηνίων Β' 502 κ. ἑ., 516 κ. ἑ.
—	—	Ἀναγέννησις ἐν Ἄργει Β' 518.
79, 4.	461.	Καθυπόταξις τῆς Θάσου Β' 503.
		Ἡ ἐπικουρικὴ στρατιὰ Ἀθηναίων ἐκδιώκεται ὑπὸ Σπαρτιατῶν Β' 518. Ῥῆξις Ἀθηνῶν καὶ Σπάρτης Β 518 κ. ἑ. Συμμαχία Ἀθηνῶν καὶ Ἄργους Β' 519.
—	—	Ἀνάκτισις τῆς Κατάνης Γ' 314.
80, 1.	460.	Θάνατος τοῦ Θεμιστοκλέους Β' 496.
—	—	Ἀποστασία τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τὸν Ἰνάρων ἀπὸ τῆς Περσίας καὶ ὑποστήριξις αὐτῆς παρὰ τῶν Ἀθηναίων Β' 523 κ. ἑ.
—	—	Κόλουσις τοῦ Ἀρείου Πάγου κατὰ πρότασιν τοῦ Ἐφιάλτου Β' 524, 612. Τελείωσις τῆς δημοκρατίας, κατάστασις τῶν νομοφυλάκων καὶ σωφρονιστῶν Β' 529. κ. ἑ.

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
80, 2.	459.	Ἐξοστρακισμὸς τοῦ Κίμωνος Β' 526
—	—	Τὰ Μέγαρα προσχωροῦσιν εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν συμμαχίαν Β' 541.
80, 2.	458.	Διδασκαλία τῆς Ὀρεστείας Αἰσχύλου Β' 527.
80, 3.	458.	Ἡ Κόρινθος, ἡ Αἴγινα καὶ ἡ Ἐπίδαυρος πολεμοῦσι πρὸς Ἀθηναίους, νικῶσι παρὰ τοὺς Ἁλιεῖς, νικῶνται παρὰ τὴν Κεκρυφάλειαν καὶ Αἴγιναν. Νίκη τοῦ Μυρωνίδου ἐναντίον τῶν Κορινθίων ἐν Μεγαρίδι Β' 541 κ. ἑ.
80, 3.	458.	Οἱ Λοκροὶ ἐκβάλλονται ἐκ Ναυπάκτου Β' 552.
80, 4.	457.	Οἱ Λακεδαιμόνιοι στρατεύουσιν εἰς τὴν μέσην Ἑλλάδα, τιμωροῦσι τοὺς Φωκεῖς καὶ νικῶσι τοὺς Ἀθηναίους παρὰ τὴν Τανάγραν (τὸ φθινόπωρον) Β' 544 κ. ἑ.
—	—	Φόνος τοῦ Ἐφιάλτου Β' 545.
81, 1.	456.	Οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὸν Μυρωνίδην νικῶσι τοὺς Θηβαίους παρὰ τὰ Οἰνόφυτα. Στρατεῖαι εἰς Θεσσαλίαν Β' 547 κ. ἑ. Δ' 541.
—	—	Ἀποπεράτωσις τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ τοῦ Διὸς Β' 829.
—	—	Ἡ Αἴγινα ἡττᾶται καὶ γίνεται ὑπόφορος τῶν Ἀθηναίων. Ὁ ἀθηναϊκὸς στόλος περιπλέει Πελοπόννησον ὑπὸ Τολμίδην Β' 549 κ. ἑ.
—	—	Ἅλωσις Ἰθώμης. Τέλος τοῦ μεσσηνιακοῦ πολέμου Β' 551. Ἐγκατοίκησις τῶν Μεσσηνίων ἐν Ναυπάκτῳ Β' 552.
—	—	Οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Αἰγύπτιοι περικλείονται ἐπὶ τῆς Προσωπίτιδος νήσου τοῦ Νείλου καὶ ἐξολοθρεύονται Β' 553.
81, 2.	455.	Θάνατος τοῦ Αἰσχύλου ἐν Γέλᾳ Γ' 304.
81, 3.	454.	Ὁ Περικλῆς πλέων τὸν κορινθιακὸν κόλπον μετὰ στόλου προσλαμβάνει τὴν Ἀχαΐαν εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν συμμαχίαν Β' 553. Κάθοδος τοῦ Κίμωνος Β' 554.
—	—	Μεταφορὰ τοῦ ταμείου τῶν συμμάχων εἰς Ἀθήνας Β' 534 κ. ἑ., 673 κ. ἑ. Διάταξις τῶν κατὰ τὰς προσόδους τῶν Ἀθηνῶν· ἔναρξις τῆς ἀναγραφῆς τῶν φόρων τῶν συμμάχων ὑπὸ τῶν λογιστῶν Β' 679.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
—	—	Παρμενίδης καὶ Ζήνων ἐν Ἀθήναις Β΄ 595.
—	—	Ἀνάρρησις Περδίκκου Β΄ βασιλέως τῆς Μακεδονίας (454-413 π. Χ.) Ε΄ 32 κ. ἑ.
82, 1.	452.	Ὁ Περικλῆς ἄγει Ἀθηναίους ἀποίκους εἰς τὴν θρᾳκικὴν Χερσόνησον Β΄ 685.
82, 2.	451.	Πενταετεῖς σπονδαὶ μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων Β΄ 556, 787.
—	—	Ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐν Ἀκράγαντι Β΄ 588.
82, 3.	450.	Τριακονταετεῖς σπονδαὶ μεταξὺ Ἀργείων καὶ Λακεδαιμονίων Γ΄ 347.
82, 4.	449.	Στρατεία τῶν Ἀθηναίων ἐναντίον τῆς Κύπρου (τὸ ἔαρ)· νίκη παρὰ τὴν Σαλαμῖνα. Θάνατος τοῦ Κίμωνος Β΄ 558 κ. ἑ.
83, 1.	448.	Ἐπίθεσις τῶν Φωκέων ἐναντίον τῶν Δελφῶν. Ἀνάμιξις Ἀθηνῶν καὶ Σπάρτης Β΄ 559.
83, 2.	447.	Ἧττα Ἀθηναίων παρὰ Κορώνειαν Β΄ 561.
—	—	Οἱ Συβαρῖται κατέρχονται καὶ πάλιν εἰς Σύβαριν καὶ νικῶνται ἐκ νέου ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν Γ΄ 323.
83, 3.	446.	Ἀποστολὴ ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἰταλίαν ὑπὸ Λάμπωνα πρὸς ἀνάκτισιν Συβάρεως Β΄ 689.
—	—	Ἀποστασία τῆς Εὐβοίας καὶ τῶν Μεγάρων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. Ὁ Πλειστοάναξ εἰσελαύνων εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ πείθεται ὑπὸ τοῦ Περικλέους ναποχωρήσῃ Β΄ 562 κ. ἑ. Γ΄ 237. Καθυπόταξις τῆς Εὐβοίας καὶ πάλιν. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι στέλλονται εἰς τὴν Ἱστιαίαν (Ὠρεὸν), Χαλκίδα, Ἐρέτριαν Β΄ 563 κ. ἑ., 682.
—	—	Ὁ Ἡρόδοτος ἐν Ἀθήναις Β΄ 711.
83, 4.	445.	Τριακονταετὴς εἰρήνη μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Σπάρτης Β΄ 565, 787.
—	—	Πρεσβεία Ἀθηναίων ὑπὸ Καλλίαν εἰς Σοῦσα (ἡ λεγομένη κιμώνειος εἰρήνη) Β΄ 568.
—	—	Κατανομὴ συμμάχων εἰς πέντε φόρους Β΄ 661. Νέα κτίσματα ἐν Ἀθήναις Β΄ 778.
—	—	Σιτοδεία ἐν Ἀθήναις. Ὁ περὶ πολιτῶν νόμος τοῦ Περικλέους Β΄ 696 κ. ἑ.
84, 1.	444.	Ἐξοστρακισμὸς Θουκυδίδου τοῦ υἱοῦ τοῦ Μελησίου Β΄ 575.

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
84, 1.	444.	Ἀποπεράτωσις τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ὠδείου ἐν Ἀθήναις Β' 821.
84, 2.	443.	Κτίσις Θουρίων (τὸ ἔαρ) Β' 689 κ. ἑ. Γ' 325. Ἀποπεράτωσις τῆς οἰκοδομῆς τῶν μακρῶν τειχῶν Β' 646 κ. ἑ.
—	—	Ἱππόδαμος ὁ Μιλήσιος Β' 592, 690, 722.
85, 1.	440.	Πόλεμος μεταξὺ Σάμου καὶ Μιλήτου περὶ τῆς Πριήνης. Ἀποστασία τῶν Σαμίων. Ὁ Περικλῆς πρὸ τῆς Σάμου Β 654 κ. ἑ.
—	—	Θάνατος Δουκετίου ἡγεμόνος Σικελῶν καὶ κτίστου Παλικῶν καὶ Καλῆς ἀκτῆς Γ' 330.
85, 2.	439.	Καθυπόταξις τῆς Σάμου καὶ τοῦ Βυζαντίου παρὰ τῶν Ἀθηναίων Β' 657 κ. ἑ.
85, 3.	438.	Ἀποπεράτωσις τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Παρθενῶνος Β' 805 κ. ἑ., 821. Διδασκαλία τῆς Ἀλκήστιδος τοῦ Εὐριπίδου Δ' 158.
—	—	Οἱ Σπαρτοκίδαι παρὰ τὸν Κιμμέριον Βόσπορον Ε' 160 κ. ἑ.
85, 4.	437.	Κτίσις Ἀμφιπόλεως Β' 690. Ε' 33 κ. ἑ., 59.
—	—	Ἔναρξις οἰκοδομῆς Προπυλαίων Β' 826, 844.
—	—	Περιορισμὸς τῆς ἐλευθερίας τῆς κωμῳδίας ἐν Ἀθήναις Β' 55.
86, 1.	436.	Ὁ Φειδίας ἐν Ὀλυμπίᾳ Β' 829 κ. ἑ.
86, 2.	435.	Κεντρικὸν ταμεῖον ἐπὶ Ἀκροπόλεως Β' 677.
86, 3.	434.	Πόλεμος Κορινθίων καὶ Κερκυραίων περὶ τῆς Ἐπιδάμνου. Οἱ Κερκυραῖοι νικῶσι τοὺς Κορινθίους παρὰ τὸ Ἄκτιον καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Ἐπίδαμνον Γ' 10 κ. ἑ.
86, 4.	433.	Συζητήσεις ἐν Ἀθήναις. Συμμαχία Κερκυραίων καὶ Ἀθηναίων Γ' 14 κ. ἑ.
—	—	Συμμαχία Ἀθηναίων καὶ Ῥηγίνων Γ' 331.
—	—	Ἐφεύρεσις τοῦ ἡλιοτροπίου ὑπὸ τοῦ Μέτωνος· νέα διάταξις τῶν κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐν Ἀθήναις Β' 725.
—	432.	Ναυμαχία παρὰ τὰ Σύβοτα Γ 20 κ. ἑ.
87, 1.	—	Ἡ Ποτίδαια, ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῆς Κορίνθου καὶ τοῦ Περδίκκου, ἀφίσταται μετ' ἄλλων πόλεων τῆς Χαλκιδικῆς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ' 21 κ. ἑ. Ε' 35.
—	—	Σεπτέμβριος. Μάχη παρὰ τὴν Ποτίδαιαν καὶ

Ὀλυμπ	π. Χ.	
		πολιορκία τῆς πόλεως παρὰ τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τὸν Φορμίωνα Γ΄ 23 κ. ἑ. Ἀλκιβιάδης καὶ Σωκράτης Γ΄ 364. Δ΄ 148.
87, 1.	432.	Θέρος. Ψήφισμα Ἀθηναίων περὶ ἀποκλεισμοῦ Μεγαρέων ἀπὸ ἀγορᾶς Ἀθηνῶν Γ΄ 25 κ. ἑ.
—	—	Νοέμβριος. Συνέδριον τῶν συμμάχων καὶ ψήφισις τοῦ πολέμου ἐν Σπάρτῃ Γ΄ 26 κ. ἑ.
—	—	Διαπραγματεύσεις μεταξὺ Σπάρτης καὶ Ἀθηνῶν Γ΄ 34 κ. ἑ.
—	—	Ἀμοιβαῖαι παρασκευαὶ Γ΄ 40 κ. ἑ.
—	—	Ἐπιθέσεις ἐναντίον τοῦ Περικλέους Γ΄ 53 κ. ἑ. Θάνατος τοῦ Φειδίου Γ΄ 58 κ. ἑ.
87, 1.	431.	Ἔκρηξις τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ΄ 67 κ. ἑ.
—	—	Νέαι ἐπιθέσεις ἐναντίον Περικλέους. Ὁ Ἀναξαγόρας ἐγκαταλείπει τὰς Ἀθήνας Γ΄ 60.
—	—	4 Ἀπριλίου. Οἱ Θηβαῖοι ἐπιπίπτουσιν ἐναντίον τῶν Πλαταιῶν Γ΄ 69 κ. ἑ.
—	—	Ἰούνιος. Πρώτη ἐπιδρομὴ τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν Ἀττικὴν ὑπὸ τὸν Ἀρχίδαμον Γ΄ 70 κ. ἑ.
87, 2.	—	Οἱ Ἀθηναῖοι ἀποβιβάζονται εἰς τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου, ἐκβάλλουσι τοὺς Αἰγινήτας, δηοῦσι τὴν Λοκρίδα καὶ τὴν Μεγαρίδα καὶ ὁμολογοῦσι συμμαχίαν μετὰ τοῦ Σιτάλκου Γ΄ 78 κ. ἑ., 129.
—	—	Ταφὴ τῶν πεσόντων. Ἐπιτάφιος λόγος τοῦ Περικλέους Γ΄ 82.
—	430.	Ἔαρ. Ἔναρξις τοῦ λοιμοῦ Γ΄ 84 κ. ἑ.
—	—	Δευτέρα ἐπιδρομὴ Πελοποννησίων εἰς Ἀττικὴν ὑπὸ τὸν Ἀρχίδαμον Γ΄ 83.
—	—	Στρατεία τοῦ Περικλέους ἐναντίον τῆς Ἀργολίδος. Πολιορκία τῆς Ἐπιδαύρου. Κατάληψις τῶν Πρασιῶν Γ΄ 88.
—	—	Θέρος. Καταδίκη καὶ καθαίρεσις τοῦ Περικλέους Γ΄ 90 κ. ἑ.
87, 3.	—	Ὁ Περικλῆς καὶ πάλιν στρατηγός. Ἄπρακτος πρεσβεία τῶν Λακεδαιμονίων εἰς τὰ Σοῦσα Γ΄ 93 κ. ἑ., 505.
—	429.	Ἀθηναϊκὸς στόλος ἐν τῷ κορινθιακῷ κόλπῳ

Ὀλυμπ	*π. Χ.*	
		καὶ ἐν τῷ πελάγει τῆς Καρίας Γ' 95.
87, 3.	429.	Χειμών. Ἅλωσις τῆς Ποτιδαίας Γ' 95.
—	—	Κατάληψις Κολοφῶνος ὑπὸ Περσῶν Γ' 144.
—	—	Ἔαρ. Πολιορκία Πλαταιῶν ὑπὸ Πελοποννησίων ὑπὸ τὸν Ἀρχίδαμον Γ' 95, 127.
87, 4.	—	Ἀπώλειαι τῶν Ἀθηναίων παρὰ τὴν Σπάρτωλον. Πόλεμος ἐν Ἀκαρνανίᾳ. Πελοποννησιακὸς στόλος ἐν τῷ κορινθιακῷ κόλπῳ Γ' 95 κ. ἑ.
—	—	Φθινόπωρον. Θάνατος Περικλέους Γ' 99.
—	—	Οἱ Πελοποννήσιοι ἀποβιβάζονται ὑπὸ Κνῆμον καὶ Βρασίδαν εἰς Σαλαμῖνα Γ' 128.
—	—	Χειμών. Στρατεία Σιτάλκου ἐναντίον Περδίκκου Β' βασιλέως Μακεδονίας Γ' 129. Ε' 13, 35.
—	428.	Ἔαρ. Στρατεῖαι τοῦ Φορμίωνος καὶ Ἀσωπίου εἰς Ἀκαρνανίαν Γ' 130.
—	—	Διδασκαλία Ἱππολύτου Εὐριπίδου Δ' 115.
—	—	Θέρος. Ἀποστασία Μυτιλήνης Γ' 131 κ. ἑ.
—	—	Τρίτη ἐπιδρομὴ Πελοποννησίων εἰς Ἀττικὴν ὑπὸ τὸν Ἀρχίδαμον Γ' 134.
88, 1.	—	Ἰούλιος. Αἴτησις βοηθείας τῶν Μυτιληναίων ἐν Ὀλυμπίᾳ Γ' 135.
—	—	Περίπλους τοῦ ἀθηναϊκοῦ στόλου, ἀποβάσεις καὶ δηώσεις ἀνὰ τὸν ἰσθμὸν, τὴν Λακωνικὴν καὶ Ἀκαρνανίαν. Ὁ Πάχης πολιορκεῖ Μυτιλήνην (τὸ φθινόπωρον) Γ' 137 κ. ἑ.
—	—	Σεπτέμβριος. Ὁ Ἀρχίδαμος ἐπιτειχίζει τὰς Πλαταιάς. Ἔξοδος διακοσίων εἴκοσι Πλαταιέων Γ' 137 κ. ἑ.
—	427.	Θάνατος τοῦ Ἀρχιδάμου. Διαδέχεται αὐτὸν ὁ Ἄγις (427-399 π. Χ.). Τετάρτη ἐπιδρομὴ τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν Ἀττικὴν ὑπὸ τὸν Κλεομένην. Ἀνωφελὴς ἔκπλους πελοποννησιακοῦ στόλου ὑπὸ τὸν Ἀλκίδαν εἰς Λέσβον καὶ Ἰωνίαν Γ' 142 κ. ἑ., 164
—	—	Παράδοσις τῆς Μυτιλήνης. Συζητήσεις περὶ τῶν Μυτιληναίων ἐν Ἀθήναις Γ' 145 κ. ἑ. Ἐπικράτησις Κλέωνος Γ' 120, 146 κ. ἑ. Καταδίκη τῶν Μυτιληναίων Γ' 158 κ. ἑ.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
88, 1.	427.	Πόλεμος μεταξὺ δωρικῶν καὶ ἰωνικῶν πόλεων ἐν Σικελίᾳ. Οἱ Λεοντῖνοι στέλλουσι πρεσβείαν εἰς Ἀθήνας ὑπὸ Γοργίαν Γ' 332.
88, 2.	427.	Θέρος. Παράδοσις Πλαταιῶν. Θανάτωσις φρουρᾶς ὑπὸ Λακεδαιμονίων Γ' 159 κ. ἑ.
—	—	Ἐμφύλιος στάσις ἐν Κερκύρᾳ. Οἱ ἀριστοκρατικοὶ ὑποστηρίζονται ὑπὸ πελοποννησιακοῦ στόλου ὑπὸ Ἀλκίδαν καὶ Βρασίδαν, ὁ δὲ δῆμος ὑπὸ ἀττικοῦ στόλου ὑπὸ Νικόστρατον καὶ Εὐρυμέδοντα Γ' 165 κ. ἑ.
—	—	Ὁ λοιμὸς ἐκρήγνυται καὶ πάλιν ἐν Ἀθήναις. Σεισμὸς Γ' 173.
—	—	Ὁ Λάχης καὶ ὁ Χαροιάδης στέλλονται ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ εἴκοσι τριήρων εἰς Σικελίαν, καταλαμβάνουσι τὸ Ῥήγιον καὶ ἐπιχειροῦσι ματαίαν ἔφοδον κατὰ τῶν Λιπαραίων νήσων (τὸν χειμῶνα) Γ' 334.
—	426.	Ὁ Νικίας ὀχυρόνει τὴν Μινώαν Γ' 175.
—	—	Μάρτιος. Διδασκαλία τῶν Βαβυλωνίων τοῦ Ἀριστοφάνους Γ' 192.
—	—	Ὁ βασιλεὺς Πλειστοάναξ ἐπιστρέφει ἐκ τῆς ἐξορίας εἰς τὴν Σπάρτην Γ' 237.
—	—	Ἡ Θήρα προσχωρεῖ εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν συμμαχίαν Γ' 394.
88, 3.	—	Οἱ Σπαρτιᾶται κτίζουσιν Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι Γ' 173.
—	—	Ὁ Νικίας καταλαμβάνει τὴν Μῆλον, ἀποβιβάζεται εἰς τὸν Ὠρωπὸν καὶ νικᾷ τοὺς Βοιωτοὺς παρὰ τὴν Τανάγραν Γ' 175.
—	—	Ὁ Δημοσθένης ἐν συμμαχίᾳ μετὰ τῶν Ἀκαρνάνων δηοῖ τὴν Λευκάδα, ἐπιχειρεῖ ἀτυχῆ ἐκστρατείαν ἐναντίον τῆς Αἰτωλίας καὶ σώζει τὴν ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων ἀπειλουμένην Ναύπακτον Γ' 176 κ. ἑ.
—	—	Πόλεμος μεταξὺ Ἀμβρακίας καὶ Ἀκαρνάνων. Πελοποννησιακὴ στρατιὰ ὑπὸ Εὐρύλοχον ἑνοῦται μετ' Ἀμβρακιωτῶν Γ 180 κ. ἑ.
—	425.	Χειμών. Νῖκαι Δημοσθένους ἐναντίον Πελοποννησίων καὶ Ἀμβρακιωτῶν παρὰ τὰς Ὄλπας Γ' 180.

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
88, 3.	425.	Ὁ Λάχης καταλαμβάνει Μυλὰς καὶ Μεσσήνην καὶ καταπολεμεῖ τοὺς Ἐπιζεφυρίους Λοκροὺς (τὸν χειμῶνα) Γ' 335 κ. ἑ.
—	—	Φεβρουάριος. Διδασκαλία τῶν Ἀχαρνέων Ἀριστοφάνους Γ 240. Διδασκαλία Ἀνδρομάχης Εὐριπίδου Δ' 115.
—	—	Ἔαρ. Κάθαρσις τῆς Δήλου καὶ νέα διάταξις τῶν κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ὑπὸ τοῦ Νικίου Γ' 184.
—	—	Ἔαρ. Ἀθηναϊκὸς στόλος ὑπὸ Εὐρυμέδοντα καὶ Σοφοκλέα ἀποστέλλεται εἰς Σικελίαν καὶ εἰς Κέρκυραν Γ' 186 κ ἑ.
—	—	Ὁ Δημοσθένης καταλαμβάνει τὴν Πύλον καὶ νικᾷ ἐν αὐτῇ τὸν πελοποννησιακὸν στόλον. Σπαρτιᾶται περικλείονται ἐπὶ τῆς νήσου Σφακτηρίας Γ' 185 κ. ἑ.
—	—	Πέμπτη εἰσβολὴ τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν Ἀττικὴν ὑπὸ τὸν Ἄγιν Β' βασιλέα τῆς Σπάρτης Γ' 187.
—	—	Οἱ Συρακούσιοι κυριεύουσι τὴν Μεσσήνην. Ὁ Πυθόδωρος ἀποστέλλεται ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Σικελίαν Γ' 336.
88, 4.	—	Ἰούλιος. Καθομολόγησις σπονδῶν. Αἱ περὶ εἰρήνης προτάσεις Λακεδαιμονίων ἀποκρούονται κατ' εἰσήγησιν Κλέωνος Γ' 189 κ. ἑ.
—	—	Αὔγουστος. Νέοι ἀγῶνες ἐν Πύλῳ ὑπὸ τὸν Κλέωνα. Παράδοσις τῶν Σπαρτιατῶν Γ 197 κ. ἑ.
—	—	Σεπτέμβριος. Νέα διάταξις τῶν φόρων τῶν συμμάχων καὶ αὔξησις αὐτῶν Γ' 201 κ. ἑ.
—	—	Ἄπρακτος ἐπίθεσις τοῦ Νικίου ἐναντίον τῆς Κορινθίας. Κατάληψις τῆς χερσονήσου Μεθώνης (Μεθάνων) Γ' 207.
—	—	Φθινόπωρον. Ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐν Κερκύρᾳ. Φόνος τῶν ἀριστοκρατικῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι καταλαμβάνουσι τὸ Ἀνακτόριον Γ' 208 κ. ἑ.
—	—	Πρεσβεία Σπαρτιατῶν εἰς Περσίαν Γ' 219.
—	—	Τελευταῖοι μῆνες τοῦ φθινοπώρου. Ὁ ἀθηναϊκὸς στόλος ὑπὸ τὸν Εὐρυμέδοντα κατα-

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		πλέει εἰς τὴν Σικελίαν Γ΄ 336.
84, 4.	425.	Χειμών. Θάνατος Ἀρταξέρξου Α΄. Διαδέχεται αὐτὸν Δαρεῖος Β΄ ὁ Νόθος (425-450 π. Χ.). Ἀποστασία τοῦ Πισσούθνου. Ὁ Τισσαφέρνης καὶ ὁ Φαρνάβαζος σατράπαι ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Γ΄ 507 κ. ἑ., 612. Ὁ Ἀρταφέρνης ὡς πρέσβυς τοῦ μεγάλου βασιλέως μεταβαίνων εἰς Σπάρτην συλλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ΄ 506.
—	424.	Φεβρουάριος. Διδασκαλία τῶν Ἱππέων τοῦ Ἀριστοφάνους Γ΄ 241.
—	—	Θέρος. Ὁ Νικίας καταλαμβάνει τὰ Κύθηρα, δηοῖ τὰ παράλια τῆς Λακωνικῆς καὶ κυριεύει τὴν Θυρέαν ἐν Κυνουρίᾳ Γ΄ 209 κ. ἑ.
89, 1.	—	Ὁ Δημοσθένης καταλαμβάνει τὴν Νίσαιαν, ἀλλὰ κωλύεται ὑπὸ τοῦ Βρασίδου νὰ κατακτήσῃ τὰ Μέγαρα Γ΄ 212.
—	—	Ὀκτώβριος. Τριπλῆ ἐπίθεσις τῶν Ἀθηναίων ἐναντίον τῆς Βοιωτίας. Ἧττα αὐτῶν παρὰ τὸ Δήλιον Γ΄ 213 κ. ἑ. Δ΄ 149.
—	—	Ὁ Βρασίδας συμμαχεῖ μετὰ τῶν ἐπὶ Θράκης Χαλκιδέων καὶ τοῦ Περδίκκου. Στρατεύει διὰ τῆς Μεγαρίδος, τῆς Ἡρακλείας, τῆς Θεσσαλίας, τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν Θράκην ἐναντίον τῶν ἀθηναϊκῶν ἀποικιῶν, κυριεύει τὴν Ἄκανθον, τὴν Στάγειρον καὶ τὴν Ἄργιλον (τὸ φθινόπωρον) Γ΄ 219 κ. ἑ., Ε 38 κ. ἑ., ἔπειτα δὲ τὴν Ἀμφίπολιν (τὸν χειμῶνα). Τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον ὁ Ἀθηναῖος στρατηγὸς Θουκυδίδης κατέχει τὴν Ἠιόνα Γ΄ 227 κ. ἑ. Ἔπειτα δὲ ὁ Βρασίδας κυριεύει τὰς πλείστας πόλεις τῆς Ἀκτῆς, τὴν Τορώνην καὶ τὴν Λήκυθον Γ΄ 233. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποστέλλουσιν ἁρμοστὴν εἰς τὴν Ἀμφίπολιν Δ΄ 10.
—	—	Ὁ Ἑρμοκράτης διαπράττει εἰρήνην τῶν σικελικῶν πόλεων. Ἐπάνοδος τοῦ ἀθηναϊκοῦ στόλου Γ΄ 338 κ. ἑ., 399.
—	—	Ὁ Σιτάλκης πίπτει μαχόμενος ἐναντίον Τρι-

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
		βαλλῶν· διαδέχεται αὐτὸν ὁ Σεύθης Ε' 13.
89, 1.	423.	Μάρτιος. Σπονδαὶ μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων Γ' 241 κ. ἑ.
—	—	Διδασκαλία τῶν Νεφελῶν τοῦ Ἀριστοφάνους Δ' 147, 151, 166.
89, 2.	—	Ὁ Βρασίδας κυριεύει τὴν Μένδην καὶ τὴν Σκιώνην ἐν χερσονήσῳ Παλλήνῃ καὶ στρατεύει μετὰ τοῦ Περδίκκου ἐναντίον τῶν Λυγκηστῶν Γ' 243 κ. ἑ.
—	—	Ἀθηναϊκὸς στόλος ὑπὸ τὸν Νικίαν καὶ τὸν Νικόστρατον στέλλεται εἰς τὴν Χαλκιδικὴν καὶ κυριεύει πάλιν τὴν Μένδην Γ' 244.
—	—	Συνθήκη Ἀθηναίων καὶ Περδίκκου Γ 244.
—	—	Οἱ Δήλιοι ἐκβάλλονται ἐκ τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ' 245 κ. ἑ.
—	422.	Οἱ Βοιωτοὶ κυριεύουσι τὸ Πάνακτον Γ' 253.
—	—	Ὁ Φαίαξ στέλλεται πρέσβυς τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν Σικελίαν Γ' 341.
89, 3.	—	Φθινόπωρον. Ὁ Κλέων στέλλεται εἰς τὴν Θράκην καὶ κυριεύει τὴν Τορώνην, ἡττᾶται δὲ ὑπὸ τοῦ Βρασίδου παρὰ τὴν Ἀμφίπολιν. Ἀμφότεροι οἱ στρατηγοὶ πίπτουσι Γ' 247 κ. ἑ.
—	—	Χειμών. Ἔναρξις διαπραγματεύσεων περὶ εἰρήνης, εἰσηγουμένων τοῦ Νικίου καὶ τοῦ Ἡλειστοάνακτος Γ' 251.
—	421.	Μάρτιος. Διδασκαλία τῆς Εἰρήνης τοῦ Ἀριστοφάνους Γ' 356.
89, 4.	—	Ἀπρίλιος. Νικίειος εἰρήνη. Πεντηκονταετεῖς σπονδαὶ μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων Γ' 252 κ. ἑ., 345 κ. ἐ.
—	—	Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνισχύονται καὶ πάλιν ἐν ταῖς χερσονήσοις τῆς Χαλκιδικῆς καὶ ἐκπολιορκοῦσι τὴν Σκιώνην Γ' 390.
—	420.	Χωριστὴ πελοποννησιακὴ συμμαχία μεταξὺ Ἄργους, Κορίνθου, Ἤλιδος, Μαντινείας καὶ τῶν πόλεων τῆς Χαλκιδικῆς Γ' 348 κ. ἑ., 389.
—	—	Ὁ Πλειστοάναξ στρατεύει ἐναντίον Μαντινέων καὶ καταλαμβάνει τὸ Λέπρεον Γ 351.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
89, 4.	420.	Νέα ῥῆξις μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Σπάρτης ἕνεκα τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὅρων τῆς εἰρήνης. Ἄρχεται δρῶν ὁ Ἀλκιβιάδης Γ' 357 κ. ἑ., 405 κ. ἑ.
—	—	Ἔαρ. Συμμαχία μεταξὺ Σπάρτης καὶ Θηβῶν. Τὸ Πάνακτον παραδίδεται εἰς τοὺς Ἀθηναίους Γ' 354, 509.
—	—	Συμμαχία μεταξὺ Ἀθηνῶν, Ἄργους, Μαντινείας καὶ Ἤλιδος, διαπραττομένη ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου, εἰς ἣν προσχωροῦσιν αἱ Πάτραι Γ' 370.
90, 1.	—	Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποκλείονται τῆς συμμετοχῆς εἰς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας Γ' 371.
—	—	Ὀλυμπιακὴ νίκη τοῦ Ἀλκιβιάδου Γ' 409 κ. ἑ.
—		Διδασκαλία Ἱκετίδων Εὐριπίδου Δ' 115.
—	419	Πόλεμος μεταξὺ Ἄργους καὶ Ἐπιδαύρου. Οἱ Ἀργεῖοι ὑποστηρίζονται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, οἱ δ' Ἐπιδαύριοι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Κορινθίων Γ' 372 κ. ἑ.
90, 2.	—	Χειμών. Οἱ Λακεδαιμόνιοι στέλλουσιν ἐπικουρικὴν στρατιὰν εἰς Ἐπίδαυρον Γ' 373.
—	418	Ἰανουάριος. Σπαρτιατικὴ στρατιὰ ὑπὸ Ἄγιν ἐξορμᾷ κατ' Ἄργους Σπονδαὶ τετράμηνοι. Ἐπάνοδος Ἄγιδος. Ἄφιξις ἀθηναϊκῆς στρατιᾶς ὑπὸ Λάχητα καὶ Νικόστρατον Γ' 376 κ. ἑ.
—	—	Γέννησις Ἐπαμεινώνδου Δ' 250.
90, 3.	—	Αὔγουστος. Οἱ σύμμαχοι Ἀργεῖοι, Μαντινεῖς καὶ Ἀθηναῖοι ἡττῶνται ὑπὸ τοῦ Ἄγιδος παρὰ τὴν Μαντίνειαν Γ' 377 κ. ἑ., 504 καὶ πολιορκοῦσι τὴν Ἐπίδαυρον.
—	—	Χειμών. Συμμαχία μεταξὺ Ἄργους καὶ Σπάρτης Γ' 380 Ὁ Περδίκκας προσχωρεῖ εἰς τὴν συμμαχίαν Ε' 38. Τριακονταετεῖς σπονδαὶ μετὰ τῆς Μαντινείας Δ' 367. Πολεμικὸν συμβούλιον τῶν δέκα ἀνδρῶν ἐν Σπάρτῃ Γ' 504 Δ' 195 κ. ἑ.
—	417.	Ἀπρίλιος. Ἐξοστρακισμὸς τοῦ Ὑπερβόλου, ὁ τελευταῖος ἐν Ἀθήναις Γ' 384.

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
90, 3.	417.	Θέρος. Ἀνανέωσις τῆς συμμαχίας Ἀθηναίων καὶ Ἀργείων Γ' 388.
—	—	Θέρος. Στρατεῖαι Ἀθηναίων ὑπὸ Νικίαν καὶ Λυσίστρατον εἰς Χαλκιδικὴν Γ' 392
90, 4.	—	Ἄπρακτος στρατεία Λακεδαιμονίων ἐναντίον τοῦ Ἄργους Γ' 388.
—	416.	Ἐξακολούθησις τῶν στρατειῶν τῶν Ἀθηναίων ἐναντίον τῆς Θράκης καὶ Περδίκκου Β' τοῦ Μακεδόνος Γ' 392 κ. ἑ.
91, 1.	—	Φθινόπωρον. Πόλεμος μεταξὺ Σελινοῦντος καὶ Ἐγέστης. Πρεσβεία τῶν Ἐγεσταίων εἰς Ἀθήνας Γ' 341, 398, 419.
—	—	Χειμών. Οἱ Ἀθηναῖοι κυριεύουσι τὴν Μῆλον Γ' 397.
—	415.	Ἔαρ. Ὁ Εὔπολις προσβάλλει ἐν ταῖς Βάπταις τὸν Ἀλκιβιάδην Γ' 413.
—	—	Μάρτιος. Οἱ Ἀθηναῖοι, κρατοῦντος τοῦ Ἀλκιβιάδου, ψηφίζουσι τὴν ὑποστήριξιν τῶν Ἐγεσταίων Γ' 420.
—	—	10-11 Μαΐου. Τὸ ἄγος τῶν Ἑρμοκοπιδῶν ἐν Ἀθήναις Γ' 428 κ. ἑ.
—	—	Ἰούνιος. Ὁ Ἀλκιβιάδης καταγγέλλεται ἐπὶ ἐναγεῖ μιμήσει τῶν μυστηρίων Γ' 431 κ. ἑ.
—	—	Ἰούλιος. Ἀπόπλους τοῦ ἀθηναϊκοῦ στόλου εἰς Σικελίαν Γ' 436.
91, 2.	—	Κατάπλους τοῦ στόλου εἰς τὸ Ῥήγιον. Οἱ Ἀθηναῖοι καταλαμβάνουσι τὴν Νάξον καὶ τὴν Κατάνην Γ' 440 κ. ἑ.
—	—	Τέλη Ἰουλίου. Νέαι καταγγελίαι καὶ συλλήψεις ἐν Ἀθήναις. Πείσανδρος Γ' 443 κ. ἑ.
—	—	Ἀνάκλησις καὶ καταδίκη τοῦ Ἀλκιβιάδου Γ' 442 κ. ἑ., 446.
—	—	Περιορισμὸς τῆς ἐλευθερίας τῆς κωμῳδίας διὰ ψηφίσματος τοῦ Συρακοσίου Γ' 448.
—	—	Φθινόπωρον. Οἱ Ἀθηναῖοι πλέουσι διὰ τῆς Ἱμέρας εἰς τὴν Ἔγεσταν, ἐκεῖθεν δ' εἰς τὸν λιμένα τῶν Συρακουσῶν (τὸν Νοέμβριον). Ἐπίθεσις ἐναντίον τῆς Μεσσήνης καὶ διαχείμασις παρὰ Νάξον Γ' 451 κ. ἑ.
—	—	Χειμών. Ὁ Ἑρμοκράτης ὀχυρόνει τὰς Συ-

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		ρακούσας. Πρεσβεῖαι τῶν Συρακουσίων εἰς Πελοπόννησον, Καμάριναν καὶ Καρχηδόνα Γ′ 454 κ. ἑ.
91, 2.	415.	Ὁ Ἀλκιβιάδης φεύγει διὰ Θουρίων, Ἤλιδος καὶ Ἄργους εἰς Σπάρτην Γ′ 465 κ. ἑ.
—	414.	Ἔαρ. Ἐπιδρομαὶ Ἀθηναίων εἰς τὴν Συρακουσίαν καὶ ἐπίθεσις ἐναντίον τῶν Συρακουσῶν Γ′ 460 κ. ἑ.
—	—	Μάρτιος. Διδασκαλία τῶν Ὀρνίθων τοῦ Ἀριστοφάνους Γ′ 449.
—	—	Μάϊος. Ὁ Λακεδαιμόνιος Γύλιππος ἀποστέλλεται μετὰ μικρᾶς στρατιᾶς εἰς τὴν Σικελίαν Γ′ 468 κ. ἑ.
—	—	Ἰούνιος. Αἱ Ἐπιπολαὶ ἐκπολιορκοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. Στρατήγιον αὐτῶν παρὰ τὸ Λάβδαλον, σταθμὸς τοῦ στόλου παρὰ τὴν Θάψον. Τὸ φρούριον Συκῆ. Πολιορκητικαὶ ἐργασίαι καὶ νικηφόροι ἀγῶνες τῶν Ἀθηναίων. Θάνατος τοῦ Λαμάχου. Διαπραγματεύσεις περὶ παραδόσεως τῶν Συρακουσῶν. Κατάλυσις Ἑρμοκράτους ὑπὸ δημοκρατικῶν Γ′ 461 κ. ἑ.
91, 3.	—	Θέρος. Μοῖρα ἀττικοῦ στόλου ὑπὸ τὸν Πυθόδωρον ἐπιχειρεῖ ἀποβάσεις εἰς τὴν Λακωνικὴν Γ′ 510.
—		Ἰούλιος. Ὁ Γύλιππος ἐν Ἱμέρᾳ, φθάνει εἰς Συρακούσας, ἐπιτίθεται αἰφνιδίως ἐναντίον τῶν ἐν Λαβδάλῳ Ἀθηναίων Γ′ 470 καὶ παρακωλύει τὸν περικλεισμὸν τῶν Συρακουσῶν. Ὁ Νικίας ἐπιτειχίζει τὸ Πλημμύριον Γ′ 473, ὅπερ κυριεύει ὁ Γύλιππος (τὸν Ἰούλιον) Γ′ 478.
—	—	Φθινόπωρον. Οἱ Ἀθηναῖοι, συμμαχοῦντες μετὰ τοῦ Περδίκκου, πολεμοῦσι τοὺς Ἀμφιπολίτας Γ′ 399.
—	—	Χειμών. Ὁ Νικίας ζητεῖ παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἐνίσχυσιν καὶ ἄφεσιν ἀπὸ τῆς στρατηγίας Γ′ 475.
—	—	Δεκέμβριος. Ὁ Εὐρυμέδων ἀποστέλλεται μετὰ δέκα τριήρων εἰς Συρακούσας Γ′ 476

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
91, 3.	413.	Χειμών. Ἀπόφασις τῶν Πελοποννησίων περὶ τοῦ πολέμου Γ΄ 510.
—	—	Ἔαρ. Εἰσβολὴ Ἄγιδος εἰς Ἀττικήν. Κατάληψις Δεκελείας Β΄ 511 κ. ἑ., 519.
—	—	Ἰούνιος. Θρᾷκες μισθοφόροι ἐπιπίπτουσι κατὰ τῆς Μυκαλησσοῦ ἐν Βοιωτίᾳ Γ΄ 509.
—	—	Ἰούλιος. Ὁ ἀθηναϊκὸς στόλος ἡττᾶται ἐν τῷ λιμένι τῶν Συρακουσῶν Γ΄ 479.
91, 4.	—	Αὔγουστος. Ὁ Δημοσθένης καταπλέει εἰς τὴν Σικελίαν μετὰ ἑβδομήκοντα καὶ τριῶν νέων τριήρων. Ἀτυχὴς ἐπίθεσις ἐναντίον τῶν Ἐπιπολῶν Γ΄ 480 κ. ἑ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀποφασίζουσι τὴν ἀποχώρησιν (27 Αὐγούστου) καὶ ἡττῶνται κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν (30 Αὐγούστου) Γ΄ 486 κ. ἑ.
—	—	Σεπτέμβριος. Νέα ἥττα ἐν τῷ λιμένι (1 Σεπτεμβρίου). Ἀποχώρησις κατὰ γῆν (3 Σεπτεμβρίου). Συμπλοκαὶ παρὰ τὸ Ἀκραῖον λέπας (6-8 Σεπτεμβρίου). Ἡ ὀπισθοφυλακία ὑπὸ τὸν Δημοσθένην περικλείεται παρὰ τὸ Πολυζήλειον. Τελεία ἥττα καὶ παράδοσις Νικίου παρὰ ποταμὸν Ἀσσίναρον (10 Σεπτεμβρίου). Ἑπτακισχίλιοι αἰχμάλωτοι ἐν λατομίαις. Θανάτωσις Δημοσθένους καὶ Νικίου Γ΄ 487 κ. ἑ.
—	—	Ἀνάρρησις Ἀρχελάου βασιλέως Μακεδονίας (413-399 π. Χ.) Γ΄ 662. Ε΄ 40, 269.
—	—	Χειμών. Ἀποστασία τῶν Θουρίων. Δυσαρέσκεια τῶν συμμάχων Γ΄ 503 κ. ἑ., 513 κ. ἑ. Εἴσπραξις εἰκοστῆς ἀντὶ τῶν φόρων Γ΄ 514, 517.
—	—	Ἡ Χίος καὶ αἱ Ἐρυθραὶ συμμαχοῦσι μετὰ τοῦ Τισσαφέρνους καὶ τοῦ Φαρναβάζου. Πρεσβεῖαι τοῦ Τισσαφέρνους καὶ τοῦ Φαρναβάζου προτείνουσι βοήθειαν εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους Γ΄ 508 κ. ἑ., 521, 529.
—	—	Χειμών. Πολιτικὴ μεταβολὴ ἐν Ἀθήναις. Πρόβουλοι. Νέαι παρασκευαί. Καθολικὴ ἀμνηστία. Ὀχύρωσις Σουνίου Γ΄ 515 κ. ἑ.
—	—	Χειμών. Ὁ Ἄγις, συμμαχῶν μετὰ Βοιωτῶν,

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		ἐπιχειρεῖ ἀπὸ τῆς Δεκελείας ἐπιδρομὰς εἰς τὴν Ἡράκλειαν, τὴν Φθιῶτιν, τὴν Εὔβοιαν Γ′ 519 Ἡ Χίος καὶ αἱ Ἐρυθραὶ προσλαμβάνονται εἰς τὴν πελοποννησιακὴν συμμαχίαν. Παρασκευαὶ τοῦ στόλου χάριν τοῦ ἐν Ἰωνίᾳ πολέμου Γ′ 524.
91, 4.	412.	Ἔαρ. Ὁ πελοποννησιακὸς στόλος ὑπὸ τὸν Ἄγιν ἀποκλείεται ὑπὸ στόλου ἀθηναϊκοῦ ἐν τῷ Πειραίῳ τῆς Κορινθίας Γ′ 523. Ὁ Ἀλκιβιάδης μετὰ πέντε σπαρτιατικῶν πλοίων ἀποβιβάζεται εἰς Χίον. Ἀποστασία τῆς Χίου, τῶν Ἐρυθρῶν καὶ τῶν Κλαζομενῶν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν. Ἰωνικὸς πόλεμος Γ′ 525 κ. ἑ. Ἀθηναϊκὸς στόλος ὑπὸ τὸν Στρομβιχίδην ἀποστέλλεται εἰς Ἰωνίαν. Ὁ Ἀλκιβιάδης ἐν Μιλήτῳ. Συνθήκη μεταξὺ Περσῶν καὶ Λακεδαιμονίων Γ′ 526 κ. ἑ.
92, 1.	—	Θέρος. Ὁ πελοποννησιακὸς στόλος, ἀπαλλαγεὶς τοῦ ἀποκλεισμοῦ, πλέει εἰς τὴν Ἰωνίαν. Ἀποστασία τῆς Λέσβου. Ἔξωσις τῶν ἀριστοκρατικῶν ἐκ Σάμου Γ′ 530 κ.ἑ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀνακτῶσι τὴν Μυτιλήνην καὶ τὰς Κλαζομενὰς δηοῦσι τὴν Χίον, ἀποστέλλουσι νέον στόλον ὑπὸ τὸν Φρύνιχον εἰς τὴν Ἰωνίαν. Νίκη αὐτῶν κατὰ θάλασσαν παρὰ τὴν Μίλητον (τὸ φθινόπωρον) Γ′ 531 κ. ἑ.
—	—	Φυγὴ τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ δύναμις αὐτοῦ παρὰ τῷ Τισσαφέρνει ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν Γ′ 536 κ. ἑ. Διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν ἐν τῷ πρὸ τῆς Σάμου στρατοπέδῳ Ἀθηναίων ὀλιγαρχικῶν Γ′ 240 κ. ἑ.
—	—	Ἰανουάριος. Διδασκαλία τῆς Λυσιστράτης τοῦ Ἀριστοφάνους Γ′ 543.
—	—	Ὁ Πείσανδρος ἀποστέλλεται ἐκ Σάμου εἰς Ἀθήνας χάριν διαπραγματεύσεων Γ′ 542.
—	—	Καθαίρεσις τοῦ Φρυνίχου ἀπὸ τῆς στρατηγίας Γ′ 545.
—	411.	Ἰανουάριος. Ὁ Λίχας καὶ ὁ Ἀντισθένης,

Ολυμπ.	*π. X.*	
		εὑρισκόμενοι μετὰ σπαρτιατικοῦ στόλου ἐν Κνίδῳ, ἔρχονται εἰς λόγους πρὸς τὸν Τισσαφέρνην. Ὁ Λακεδαιμόνιος Ἀστύοχος νικᾷ τὸν Ἀθηναῖον στρατηγὸν Χαρμῖνον καὶ κυριεύει τὴν Ῥόδον Γ΄ 547 κ. ἑ.
92, 1.	411.	Φεβρουάριος. Ἄπρακτοι διαπραγματεύσεις τοῦ Πεισάνδρου μετὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ Τισσαφέρνους ἐν Μαγνησίᾳ Γ΄ 549.
—	—	Τρίτη συνθήκη περὶ χρηματικῆς χορηγίας μεταξὺ Σπάρτης καὶ Περσίας Γ΄ 551.
—	—	Ὀλιγαρχικαὶ σκευωρίαι ἐν Ἀθήναις. Θηραμένης καὶ Ἀντιφῶν Γ΄ 553 κ. ἑ
—	—	Μάρτιος. Ἐπιστροφὴ τοῦ Πεισάνδρου. Κατάλυσις τῆς δημοκρατίας. Βουλὴ τῶν τετρακοσίων Γ΄ 558 κ. ἑ.
	—	Ἐπίθεσις τοῦ Ἄγιδος ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν. Ἀποστολὴ πρέσβεων περὶ εἰρήνης εἰς Σπάρτην Γ΄ 560 κ. ἑ., 569.
—	—	Μάρτιος. Ὁ Σπαρτιάτης Δερκυλλίδας κυριεύει τὴν Ἄβυδον καὶ τὴν Λάμψακον Γ΄ 590.
—	—	Ἀπρίλιος. Δημοκρατικὴ ἀντίδρασις παρὰ τῇ ἀθηναϊκῇ ἐν Σάμῳ στρατιᾷ. Ἐκνίκησις τῶν ἀριστοκρατικῶν τῆς Σάμου. Ὁ Θρασύβουλος καὶ ὁ Θρασύλλος στρατηγοὶ Γ΄ 562 κ. ἑ.
—	—	Ἀπρίλιος. Ὁ Ἀλκιβιάδης, ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς ἐν Σάμῳ, δεξιοῦται τοὺς πρέσβεις τῶν ὀλιγαρχικῶν Γ΄ 565 κ. ἑ. Συμμαχία μετὰ τοῦ Ἄργους Γ΄ 570, 588.
—	—	Ῥῆξις μεταξὺ τῶν Πελοποννησίων καὶ τοῦ Τισσαφέρνους, ὅστις μεταβαίνει πρὸς τὸν κατὰ τὰ νότια παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας φοινικικὸν στόλον Γ΄ 569 κ. ἑ., 589.
—	—	Ἀπρίλιος. Τὸ Βυζάντιον καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων Γ΄ 591, 602.
—	—	Μάϊος. Διχόνοια μεταξὺ τῶν τετρακοσίων. Κτίσις ὀχυρωμάτων ἐν Πειραιεῖ. Πρεσβεία τῶν ὀλιγαρχικῶν εἰς Σπάρτην Γ΄ 572 κ. ἑ. Φόνος τοῦ Φρυνίχου Γ΄ 575, 586.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		Στάσις σωφρόνων ἐν Πειραιεῖ Γ΄ 576
92, 1.	411.	Ἰούνιος Ὁ ναύαρχος τῶν Λακεδαιμονίων νικᾷ τοὺς Ἀθηναίους παρὰ τὸν Ὠρωπόν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀποβάλλουσι τὴν Εὔβοιαν Γ΄ 577 κ. ἑ.
—	—	Ἰούνιος. Κατάλυσις τῶν τετρακοσίων Γ΄ 579 κ. ἑ.
—	—	Ἰούλιος. Νέον πολίτευμα. Οἱ πεντακισχίλιοι. Κατάργησις τῶν μισθοφόρων. Ἀναθεώρησις τῶν νόμων διὰ τῶν νομοθετῶν Γ΄ 580 κ. ἑ., 660. Ἀποστολὴ πρεσβείας εἰς Σάμον. Ἀνάκλησις τοῦ Ἀλκιβιάδου Γ΄ 580. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀποβάλλουσι τὴν Οἰνόην. Φόνος τοῦ Ἀντιφῶντος Γ΄ 582 κ. ἑ
92, 2.	—	Θέρος. Ὁ Ἀλκιβιάδης καθυποτάσσει τὰς πόλεις τῆς Καρίας. Ὁ ναύαρχος τῶν Λακεδαιμονίων Μίνδαρος συμμαχῶν μετὰ τοῦ Φαρναβάζου ἡττᾶται παρὰ τὴν Ἄβυδον παρὰ τοῦ Θρασυβούλου τὸν Ἰούλιον).
—	—	Ὁ στόλος τοῦ Ἀγησανδρίδου ναυαγεῖ παρὰ τὸν Ἄθω Γ΄ 588 κ. ἑ.
—	—	Ὀκτώβριος. Νέα νίκη τῶν Ἀθηναίων παρὰ τὴν Ἄβυδον ὑπὸ τὸν Ἀλκιβιάδην Γ΄ 592 κ. ἑ.
—	—	Χειμών. Αἰχμαλωσία τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐν Σάρδεσι Γ΄ 594.
—	—	Χειμών. Ὁ Θρασύλλος ἐπιστρέφει εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀποκρούει ἐπίθεσιν τοῦ Ἀγιδος Γ΄ 600.
—	—	Διαγόρας ὁ Μήλιος τιμωρεῖται ὡς ἄθεος Δ΄ 92.
—	410.	Φεβρουάριος. Νίκη τῶν Ἀθηναίων παρὰ τὴν Κύζικον. Ἐπάνοδος εἰς τὸ ἀρχαῖον πολίτευμα· εἰσαγωγὴ τῶν μισθοφορῶν καὶ πάλιν Γ΄ 597. Ψήφισμα τοῦ Διοφάντου Γ΄ 587, 597. Ἀπόκρουσις τῆς περὶ εἰρήνης πρεσβείας τῶν Λακεδαιμονίων ὑπὸ Κλεοφῶντος Γ΄ 598.
—	—	Ἔαρ. Εἰκοστὴ παρὰ τὴν Χρυσόπολιν. Ὁ Θρασύλλος κυριεύει τὴν Κολοφῶνα καὶ τὸ

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
		Νότιον Γ' 599 κ. ἑ. Καθαίρεσις τοῦ Ἑρμοκράτους Γ' 613.
92, 2.	410.	Θέρος. Ὁ Θρασύλλος, ἡττηθεὶς ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρνους παρὰ τὴν Ἔφεσον, ἑνοῦται μετ' Ἀλκιβιάδου παρὰ τὸν Βόσπορον Γ' 601.
—	—	Ἀνάρρησις Εὐαγόρου τοῦ βασιλέως τῆς Κύπρου Γ' 630.
92, 3.	409.	Θέρος. Ὁ Ἀλκιβιάδης καταλαμβάνει τὴν Χαλκηδόνα διὰ συνθήκης μετὰ τοῦ Φαρναβάζου, ἔπειτα δὲ τὴν Σηλυμβρίαν Γ' 603.
—	—	Στρατεῖαι Ἀννίβου ἐν Σικελίᾳ Γ' 499, 613.
—	—	Φθινόπωρον. Ἐκπολιόρκησις τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου. Διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ Φαρναβάζου. Ὁ Θρασύβουλος ὑποτάσσει τὰς θρᾳκικὰς πόλεις Γ' 607. Δ' 206. Ε' 479. Νέα εἰσαγωγὴ τῶν φόρων Γ' 514.
92, 4.	—	Οἱ Λακεδαιμόνιοι κυριεύουσι καὶ πάλιν τὴν Πύλον καὶ οἱ Μεγαρεῖς τὴν Νίσαιαν Γ' 607. Δ' 44.
—	—	Φθινόπωρον. Πρεσβεῖαι τῶν Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων εἰς τὰ Σοῦσα Γ' 612 κ. ἑ.
—	408.	Ἔαρ. Κῦρος ὁ νεώτερος, κάρανος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας Γ' 614 κ. ἑ.
—	—	Διδασκαλία τοῦ Πλούτου τοῦ Ἀριστοφάνους Γ' 610.
—	—	Ἰούνιος. Ὁ Ἀλκιβιάδης ἐν Ἀθήναις, αὐτοκράτωρ στρατηγὸς Γ' 608 κ. ἑ.
—	—	Σεπτέμβριος. Πομπὴ εἰς Ἐλευσῖνα Γ' 610 κ. ἑ.
93, 1.	—	Φθινόπωρον. Ὁ Λύσανδρος ναύαρχος Γ' 617 κ. ἑ. Πλέει μετὰ ἑβδομήκοντα τριήρων εἰς τὴν Ἔφεσον καὶ συνδέει σχέσεις πρὸς τὰς ὀλιγαρχικὰς φατρίας καὶ πρὸς τὸν Κῦρον Γ' 619 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Ἀλκιβιάδης ἀποστέλλεται μετὰ στόλου. Στρατήγιον ἐν Σάμῳ. Ἀποκλεισμὸς τῆς Ἐφέσου Γ' 627 κ. ἑ.
—	—	Ἡ Ῥόδος κοινὴ πολιτεία Ε 136.
—	407.	Ὁ Ἀντίοχος ἡττᾶται ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου παρὰ τὸ Νότιον Γ' 627 κ. ἑ.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
93, 2.	407.	Καθαίρεσις τοῦ Ἀλκιβιάδου. Ὁ Κόνων στρατηγὸς Γ′ 629 κ. ἑ.
—	406.	Καλλικρατίδας ὁ ἐν τῇ ναυαρχίᾳ διάδοχος τοῦ Λυσάνδρου παρορμᾷ τοὺς Ἴωνας εἰς συμμετοχὴν τοῦ πολέμου, κυριεύει τὴν Τέων καὶ Μήθυμναν καὶ ἀποκλείει τὸν Κόνωνα μετὰ τοῦ ἀθηναϊκοῦ στόλου ἐν τῷ λιμένι τῆς Μυτιλήνης Γ′ 631 κ. ἑ.
93, 3.	—	Θέρος. Οἱ Ἀθηναῖοι συγκροτοῦσι διὰ τῶν τελευταίων πόρων νέον στόλον ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε τριήρων Γ′ 633 κ. ἑ.
—	—	Σεπτέμβριος. Μάχη παρὰ τὰς Ἀργινούσας Γ′ 635 κ. ἑ. Προτάσεις τῶν Λακεδαιμονίων περὶ εἰρήνης ἀποκρούονται παρὰ τῶν Ἀθηναίων Γ′ 637.
—	—	Ὀκτώβριος. Καθαίρεσις, κατηγορία καὶ καταδίκη τῶν στρατηγῶν Γ′ 639 κ. ἑ.
—	—	Ἀπελευθέρωσις τῆς Λέσβου. Ὁ ἀθηναϊκὸς στόλος ἀδρανεῖ παρὰ τὴν Σάμον Γ′ 650 κ. ἑ.
—	—	Πρεσβεία τοῦ Κύρου καὶ τῶν ἰωνικῶν πόλεων εἰς Σπάρτην Γ′ 650 κ. ἑ.
—	—	Δεκέμβριος. Ὁ Λύσανδρος ἐπιστολεὺς Γ′ 651.
—	—	Θάνατος τοῦ Εὐριπίδου ἐν Πέλλᾳ Δ′ 108.
—	—	Θάνατος τοῦ Σοφοκλέους Γ′ 661. Δ′ 96.
—	—	Ἰανουάριος. Διδασκαλία τῶν Βατράχων τοῦ Ἀριστοφάνους Γ′ 664. Δ′ 140.
—	—	Ἔαρ. Ὁ Λύσανδρος ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Κύρου (τὸν Φεβρουάριον) παρασκευάζει τριήρεις διὰ περσικῶν χρημάτων, καταλύει τὴν δημοκρατίαν ἐν Μιλήτῳ (τὸν Μάρτιον), ἐπιχειρεῖ ἀποβάσεις ἐν Αἰγίνῃ καὶ Ἀττικῇ καὶ καταλαμβάνει τὴν Λάμψακον Γ 652 κ. ἑ.
93, 4.	—	Ὁ ἀθηναϊκὸς στόλος ὑπὸ τὸν Κόνωνα ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ. Ἡ παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου προταθεῖσα βοήθεια ἀποκρούεται Γ′ 653 κ. ἑ.
—	—	Αὔγουστος. Μάχη παρὰ τοὺς Αἰγὸς ποταμούς. Ὁ Κόνων διαφεύγει. Τὰ πλη-

Ολυμπ.	*π. Χ.*	
		ρώματα τοῦ ἀθηναϊκοῦ στόλου φονεύονται Γ΄ 656 κ. ἑ. Δ΄ 13.
93, 4.	405.	Ὀλιγαρχικαὶ σκευωρίαι ἐν Ἀθήναις Γ΄ 659 κ. ἑ. Κατάστασις τῶν πέντε ἐφόρων. Ψήφισμα τοῦ Πατροκλείδου περὶ ἀμνηστίας Γ΄ 669 κ. ἑ.
—	—	Φθινόπωρον. Ὁ Λύσανδρος πρὸ τοῦ Πειραιῶς. Οἱ βασιλεῖς Ἄγις καὶ Παυσανίας ἐν Ἀττικῇ. Ἀποκλεισμὸς τῶν Ἀθηνῶν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν. Ὁ Λύσανδρος πολιορκεῖ τὴν Σάμον Γ΄ 672 κ. ἑ.
—	—	Πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων φέροντες προτάσεις εἰρήνης ἀποκρούονται ὑπὸ τῶν ἐφόρων ἐν Σελλασίᾳ Γ΄ 673.
—	—	Φθινόπωρον. Ὁ Θηραμένης ἀποστέλλεται εἰς Σάμον ὅπως ἔλθῃ εἰς λόγους πρὸς τὸν Λύσανδρον Γ΄ 675. Θανάτωσις τοῦ Κλεοφῶντος (τὸν χειμῶνα) Γ΄ 677
—		Θάνατος Δαρείου Β΄. Ἀνάρρησις Ἀρταξέρξου Β΄ Μνήμονος (405-359 π. Χ.) βασιλέως τῆς Περσίας Δ΄ 26 Ὁ Κῦρος μεταβαίνει εἰς Σοῦσα. Ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ἰωνίαν. Ἀντιζηλία ἐναντίον τοῦ Τισσαφέρνους Δ΄ 202 κ. ἑ.
—	404.	Ἔαρ. Δευτέρα πρεσβεία Θηραμένους. Συσκέψεις Πελοποννησίων ἐν Σπάρτῃ Γ΄ 677 κ. ἑ.
—	—	25 Ἀπριλίου. Ἀποδοχὴ τῶν ὅρων τῆς εἰρήνης παρὰ τῶν Ἀθηναίων. Ἀποχώρησις τοῦ ἐχθροῦ Γ΄ 679 κ. ἑ.
—	—	Νέος φατριαστικὸς ἀνταγωνισμὸς ἐν Ἀθήναις. Ὁ Ἀγόρατος μηνύει τοὺς φίλους τοῦ δήμου. Ἐκκλησία ἐν Μουνιχίᾳ. Καταδίκη τῶν κατηγορουμένων. Κάθοδος τῶν φυγάδων. Ὁ Κριτίας ἔφορος Γ΄ 681 κ. ἑ.
—	—	Ἰούνιος. Ὁ Λύσανδρος ἐν Ἀθήναις. Καθαίρεσις τῶν τειχῶν. Κατάστασις τῶν τριάκοντα Γ΄ 687 κ. ἑ. Δ΄ 18 κ. ἑ., 66.
94, 1.	—	Κατάργησις τῆς ἡλιαίας ἐν Ἀθήναις. Δέκα ἄνδρες ἐν Πειραιεῖ Δ΄ 20.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
94, 1.	404.	Λυκόφρων ὁ Φεραῖος νικᾷ τοὺς Λαρισαίους Δ΄ 542 κ. ἑ.
—	—	Ὀκτώβριος. Σπαρτιατικὴ στρατιὰ καταλαμβάνει τὴν Ἀκρόπολιν Δ΄ 22 κ. ἑ.
—	—	Βιαιοπραγίαι τῶν τριάκοντα. Ἐξορία τοῦ Θρασυβούλου καὶ τοῦ Ἀνύτου Δ΄ 30 κ. ἑ., 70 κ. ἑ. Περιορισμὸς τοῦ δήμου εἰς τρισχιλίους. Ἀντίστασις καὶ θανάτωσις τοῦ Θηραμένους Δ΄ 32 κ. ἑ.
—	—	Φθινόπωρον. Θάνατος τοῦ Ἀλκιβιάδου Δ΄ 27 κ. ἑ. Ὁ Λύσανδρος ἐν Ἀσίᾳ.
—	—	Οἱ Σπαρτιᾶται κυταλαμβάνουσι καὶ πάλιν τὴν Ἡράκλειαν Δ΄ 542.
—	403.	Ἰανουάριος. Ἡ Φυλὴ καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων φυγάδων ὑπὸ τὸν Θρασύβουλον, οἵτινες ὑπερασπίζονται αὐτὴν νικηφόροι ἐναντίον τῶν στρατιῶν τῶν τριάκοντα Δ΄ 45 κ. ἑ.
—	—	Ἐξέτασις τῆς στρατιᾶς ἐν Ἐλευσῖνι καὶ φόνος τῶν ὑπόπτων Δ΄ 48 κ. ἑ.
—	—	Φεβρουάριος. Ἐπανάληψις τοῦ ἀγῶνος ἐν Μουνιχίᾳ. Κατάλυσις τῶν τριάκοντα Δ΄ 50 κ. ἑ.
—		Μάρτιος. Δεκαδοῦχοι ἐν Ἀθήναις. Οἱ τριάκοντα ἐν Ἐλευσῖνι Δ΄ 52 κ. ἑ.
—		Ἀπρίλιος. Ὁ Λύσανδρος μετὰ σπαρτιατικῆς στρατιᾶς παρὰ τὴν Ἐλευσῖνα Δ΄ 56.
—	—	Μάϊος. Ὁ βασιλεὺς Παυσανίας ἀποστέλλεται παρὰ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τὸν Λύσανδρον ὡς διαλλακτὴς Δ΄ 58.
—	—	Ἰούνιος. Μάχη μεταξὺ Παυσανίου καὶ τῶν περὶ τὸν Θρασύβουλον ἐν Πειραιεῖ Δ΄ 59.
94, 2.	—	Ἰούλιος. Αὔγουστος. Διαπραγματεύσεις περὶ εἰρήνης μεταξὺ τῶν φατριῶν μεσιτεύοντος τοῦ Παυσανίου. Συνθήκη περὶ διαλλαγῆς, κάθοδος τῶν φυγάδων. Ἀμνηστία. Ἀποχώρησις τῶν Σπαρτιατῶν Δ΄ 61 κ. ἑ.
—	—	21 Σεπτεμβρίου. Εἴσοδος τοῦ Θρασυβούλου εἰς τὰς Ἀθήνας Δ΄ 63.
—	—	Ἐνιαυτὸς τῆς ἀρχῆς τοῦ Εὐκλείδου. Πα-

Ολυμπ.	*π. Χ.*	
		λινόρθωσις τῆς δημοκρατίας Δ΄ 67 κ. ἑ.
94, 2.	403.	Ἔξοδος τοῦ δήμου εἰς τὴν Ἐλευσῖνα. Πολιορκία καὶ φόνος τῶν τριάκοντα. Ἀμνηστία ἄνευ ὅρων. Εἰσφοραὶ τῶν πολιτῶν Δ΄ 68 κ. ἑ. 170. Νόμοι τοῦ Ἀρχίνου. Κατάστασις τῶν συλλογέων καὶ συνδίκων. Πρότασις τοῦ Τισαμενοῦ περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν σολωνείων νόμων. Κατάστασις πεντακοσίων νομοθετῶν (Νικόμαχος) καὶ τῆς ἀρχῆς τῶν εἴκοσι Δ΄ 72 κ. ἑ. Ὁ Ἀριστοφῶν προτείνει κάθαρσιν τοῦ δήμου. Ἁλινόρθωσις τοῦ Ἀρείου Πάγου. Μεταρρύθμισις τῶν οἰκονομικῶν ἀρχῶν, τῶν κατὰ τὰ ψηφίσματα καὶ τὴν γραφήν. Ἀναγραφὴ τῶν νόμων καὶ στῆσις τῶν περιεχουσῶν αὐτοὺς στηλῶν Δ΄ 75 κ. ἑ.
—	—	Λόγος τοῦ Λυσίου Κατὰ Ἐρατοσθένους Δ΄ 170. Ε΄ 215.
—	—	Καθαίρεσις Λυσάνδρου καὶ ἀποδημία εἰς Λιβύην Δ΄ 189. Κοινωνικὴ μεταβολὴ ἐν Σπάρτῃ. Αὔξουσα δύναμις ἐφόρων Δ΄ 192
—		κ. ἑ. Δυσαρέσκεια συμμάχων Δ΄ 199 κ. ἑ.
—	402.	Παρασκευαὶ τοῦ Κύρου. Λακεδαιμόνιοι ἐπίκουροι αὐτοῦ ὑπὸ Χειρίσοφον Δ΄ 205 κ. ἑ.
94, 3.	401.	Μάρτιος. Ἐξόρμησις Κύρου ἐκ Σάρδεων Δ΄ 208. Ὁ Ξενοφῶν παρὰ Κύρῳ Ε΄ 184.
—	—	Διδασκαλία τοῦ Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῷ τοῦ Σοφοκλέους Δ΄ 98.
—	—	Ἔαρ. Πόλεμος μεταξὺ Σπάρτης καὶ Ἤλιδος (401 - 400 π. Χ.) Ὁ βασιλεὺς Ἄγις εἰσβάλλει εἰς τὴν Ἦλιν Δ΄ 227 κ. ἑ.
94, 4.	—	Σεπτέμβριος. Μάχη παρὰ τὰ Κούναξα.
—	—	Θάνατος τοῦ Κύρου Δ΄ 210. Ὁ Τισσαφέρνης κύριος ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Δ' 220 κ. ἑ. Κατάβασις τῶν μυρίων ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα Δ΄ 213 κ. ἑ. Ε΄ 185.
—	400.	Μάρτιος Ἄφιξις τῶν μυρίων εἰς Τραπεζοῦντα Δ΄ 215 κ. ἑ.
—	—	Θέρος. Ἡ Ἦλις ὑποτάσσεται εἰς Σπάρτην Δ΄ 232. Ἡ Ἡράκλεια καταλαμβάνεται

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Δ΄ 235.
95, 1.	400.	Φθινόπωρον. Προδοτικὴ διαγωγὴ πρὸς τοὺς μυρίους ἐν Βυζαντίῳ Δ΄ 217 κ. ἑ.
—	399.	Οἱ μύριοι ἐν Θράκῃ παρὰ τῷ Σεύθῃ Δ΄ 220.
—	—	Θάνατος τοῦ Ἄγιδος Δ΄ 236.
—	—	Ἔαρ. Πόλεμος Σπάρτης καὶ Περσίας. Ἰωνικὸς πόλεμος (399-397 π. Χ.) Ὁ Θίβρων ἀποστέλλεται εἰς Ἰωνίαν ἐναντίον Τισσαφέρνους καὶ ἑνοῦται μετὰ τῶν ὑπολειπομένων τῶν μυρίων Δ΄ 224 κ. ἑ.
—	—	Ἀπρίλιος. Δίκη τοῦ Σωκράτους Δ΄ 176 κ. ἑ. Ἐξορία τοῦ Ξενοφῶντος Ε΄ 185.
—	—	Μάϊος. Θάνατος τοῦ Σωκράτους Δ΄ 181. Ε΄ 175. Ὁ Πλάτων ἀπέρχεται ἐξ Ἀθηνῶν χάριν ἀποδημιῶν Ε΄ 189.
95, 2.	—	Ἀνάρρησις Ἀγησιλάου βασιλέως Σπάρτης (399-358 π. Χ.) Δ΄ 236 κ. ἑ. Ε΄ 589.
—	—	Ὁ Λακεδαιμόνιος Δερκυλλίδας ὁ διάδοχος Θίβρωνος καταλαμβάνει Αἰολίδα καὶ ὁμολογεῖ σπονδὰς πρὸς Φαρνάβαζον Δ 226.
—	—	Φθινόπωρον. Κατηγορία Ἀνδοκίδου. Καταδίωξις τῶν ἀριστοκρατικῶν ἐν Ἀθήναις. Δ΄ 174 κ. ἑ.
—		Συνομωσία Κινάδωνος ἐν Σπάρτῃ Δ΄ 242 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Φαρνάβαζος ἐν Σούσοις Δ΄ 244.
—		Δολοφονία τοῦ Ἀρχελάου. Δεκαετὴς σύγχυσις ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 44 κ. ἑ.
95, 3.	398.	Ὁ Φαρνάβαζος λαμβάνει ἐντολὴν νὰ παρασκευάσῃ περσικὸν στόλον. Ὁ Κόνων στρατηγὸς Δ΄ 247, 285.
—	397.	Ὁ Κόνων ἀποκλείεται ἐν τῷ λιμένι τῆς Καύνου (397-395 π. Χ.) Δ΄ 586.
95, 4.	396.	Ἔαρ. Ἐπανάληψις πολέμου Σπάρτης καὶ Περσίας. Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι ἀρνοῦνται νὰ συστρατεύσωσιν. Ὁ Ἀγησίλαος μετὰ τοῦ Λυσάνδρου ἐκστρατεύει ἀπὸ Αὐλίδος εἰς Ἰωνίαν. Σπονδαὶ πρὸς Τισσαφέρνην Δ΄ 551 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Λύσανδρος στέλλεται εἰς τὸν Ἑλλήσποντον Δ΄ 253.

Ολυμπ.	*π. Χ.*	
96, 1.	396.	Θέρος. Ὁ Ἀγησίλαος στρατεύει εἰς τὰς παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον παραλίας Δ΄ 256
—	—	Χειμών. Παρασκευαὶ τοῦ Ἀγησιλάου ἐν Ἐφέσῳ Δ΄ 255.
—	395.	Ὁ Κόνων, τοῦ Φαρναβάζου λύοντος τὸν ἀποκλεισμὸν αὐτοῦ, ἀποκτᾷ δύναμιν ἐν Ῥόδῳ Δ΄ 287 κ. ἑ.
—	—	Ἔαρ. Στρατεῖαι Ἀγησιλάου εἰς Λυδίαν καὶ νίκη παρὰ τὸν Πακτωλὸν Δ΄ 257.
96, 2.	—	Θέρος. Θανάτωσις τοῦ Τισσαφέρνους Δ΄ 257. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Τιθραύστης ὁμολογεῖ σπονδὰς πρὸς τὸν Ἀγησίλαον καὶ ἀποστέλλει τὸν Τιμοκράτην μετὰ χρηματικῶν χορηγιῶν εἰς Ἀθήνας, Θήβας, Κόρινθον καὶ Ἄργος Δ΄ 260 κ. ἑ., 265.
—	—	Εἰσαγωγὴ καὶ πάλιν τῶν μισθοφορῶν καὶ θεωρικῶν ἐν Ἀθήναις διὰ τοῦ Ἀγυρρίου Δ΄ 340 κ. ἑ. Ε΄ 170.
—	—	Κορινθιακὸς πόλεμος (395-387 π. Χ.).
—	—	Ἔριδες περὶ συνόρων μεταξὺ τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν καὶ τῶν Φωκέων. Συμμαχία μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν ἐναντίον τῆς Σπάρτης Δ΄ 266 κ. ἑ.
—	—	Φθινόπωρον. Ὁ Θρασύβουλος μεταβαίνει εἰς Θήβας μετ' ἐπικουρικοῦ στίφους Δ΄ 268.
—	—	Ὁ Λύσανδρος ἡττᾶται καὶ φονεύεται παρὰ τὴν Ἀλίαρτον Δ΄ 270.
—	—	Ὁ Παυσανίας ὁμολογεῖ σπονδάς, ἐγκαταλείπει τὴν Βοιωτίαν καὶ καθαιρεῖται Δ΄ 274. Ὁ ἀνήλικος Ἀγησίπολις (395-380 π. Χ.) διαδέχεται αὐτὸν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Ἀριστοδήμου Δ΄ 281. Κορινθιακὴ συμμαχία. Ἡ Κόρινθος, τὸ Ἄργος, ἡ Θεσσαλία καὶ ἄλλαι πόλεις προσχωροῦσιν εἰς Ἀθήνας καὶ Θήβας Δ΄ 275.
—	—	Οἱ Λαρισαῖοι, ἀνταγωνιζόμενοι πρὸς Λυκόφρονα τὸν Φεραῖον καὶ ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τῶν Θηβαίων καὶ Ἀργείων ἐκβάλλουσι τοὺς Λακεδαιμονίους ἐκ τῆς Φαρσάλου καὶ Ἡρακλείας Δ΄ 276, 543.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
96, 2.	395.	Ἀνάκτισις τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Τεγέᾳ ὑπὸ τοῦ Σκόπα Ε΄ 248.
—	394.	Ἔαρ. Ἀνάκλησις τοῦ Ἀγησιλάου ἐκ τῆς Ἀσίας Δ΄ 277.
—	—	Ἰούλιος. Ὁ Ἀγησίλαος ἀφίνει ἑλληνικὴν στρατιὰν ἐν Ἀσίᾳ καὶ διαπεραιοῦται τὸν Ἑλλήσποντον μετὰ Ἰώνων Δ΄ 277 κ. ἑ.
—	—	Διχόνοια μεταξὺ τῶν συμμάχων τῆς περὶ τὴν Κόρινθον συμμαχίας Δ΄ 279.
—	—	Μάχη παρὰ τὴν Οἰνόην. Νίκη τῶν Σπαρτιατῶν ὑπὸ τὸν Ἀριστόδημον παρὰ τὴν Νεμέαν Δ΄ 281 κ. ἑ.
96, 3.	—	Αὔγουστος. Νίκη τοῦ Κόνωνος παρὰ τὴν Κνίδον Δ΄ 288.
—	—	Τειχοδομία ἐν Ἀθήναις Δ΄ 268.
—	—	Ὁ Ἀγησίλαος ἐν Βοιωτίᾳ (14 Αὐγούστου). Μάχη παρὰ τὴν Κορώνειαν Δ΄ 283. Ε΄ 185.
—	—	Ἀποστασία τῶν πόλεων τῆς Ἰωνίας ἀπὸ τῆς Σπάρτης Δ΄ 289. Ὁ Εὐαγόρας, συμμαχῶν μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Αἰγυπτίων, καθυποτάσσει σύμπασαν τὴν Κύπρον καὶ περιέρχεται εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Περσίαν. Κυπριακὸς πόλεμος (394-385 π. Χ.). Δ΄ 333 κ. ἑ., 347.
—	—	Φθινόπωρον. Ἐπάνοδος τοῦ Ἀγησιλάου εἰς τὴν Σπάρτην Δ΄ 289.
—	393.	Χειμών. Τιμητικὸν ψήφισμα Ἀθηναίων χάριν Διονυσίου τυράννου Συρακουσῶν κατὰ πρότασιν τοῦ ποιητοῦ Κινησίου Ε΄ 242.
—	—	Ἔαρ. ὁ Κόνων γίνεται διὰ στόλου Περσῶν καὶ Φοινίκων κύριος Κυκλάδων, καταλαμβάνει Κύθηρα καὶ πλέει εἰς Ἀθήνας. Ἀνοικοδόμησις τῶν τειχῶν Δ΄ 289 κ. ἑ., 343. Ἀποστολὴ πρεσβείας ἀθηναϊκῆς εἰς Συρακούσας Δ΄ 343.
—	—	Θάνατος τοῦ Δεξίλεω, ἑνὸς τῶν πέντε ἱππέων Δ΄ 344.
96, 4.	—	Διδασκαλία τῶν Ἐκκλησιαζουσῶν τοῦ Ἀριστοφάνους Δ΄ 341.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
96, 4.	392.	Ἔαρ. Σφαγαὶ καὶ κατάλυσις τῆς ἀριστοκρατίας ἐν Κορίνθῳ. Ἕνωσις τῶν δημοκρατικῶν μετὰ τοῦ Ἄργους Δ΄ 292 κ. ἑ.
—	—	Τιρίβαζος ὁ διάδοχος τοῦ Τιθραύστου ἐν Σάρδεσιν Δ΄ 305 κ. ἑ.
—	—	Θέρος. Οἱ ἀριστοκρατικοὶ τῆς Κορίνθου συμμαχοῦσι μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων. Νίκη αὐτῶν μεταξὺ τῶν τειχῶν Δ΄ 294.
97, 1.	—	Πρεσβεία Λακεδαιμονίων ὑπὸ Ἀνταλκίδαν καὶ Ἀθηναίων ὑπὸ Κόνωνα εἰς Σάρδεις. Ὁ Τιρίβαζος συλλαμβάνει Κόνωνα καὶ μεταβαίνει εἰς Σοῦσα Δ΄ 306 κ. ἑ.
—	391.	Χειμών. Ἔαρ. Ὁ Ἰφικράτης δηοῖ τὴν Σικυῶνα καὶ τὸν Φλιοῦντα καὶ ἀνακτίζει τὰ τείχη τοῦ ἰσθμοῦ Δ΄ 295, 372.
—	—	Εἰσαγωγὴ μισθοφορικῶν στρατιῶν καὶ νέα διάταξις τῶν κατὰ τὴν ἀθηναϊκὴν στρατιὰν δι' Ἰφικράτους Δ΄ 351 κ. ἑ. 482 κ. ἑ.
—	—	Ἔαρ. Ὁ Στρούθας σατράπης ἐν Σάρδεσιν.
—	—	Ὁ Λακεδαιμόνιος Θίβρων στέλλεται εἰς Μικρὰν Ἀσίαν κατὰ Περσῶν καὶ φονεύεται μετὰ συμπάσης τῆς στρατιᾶς ὑπὸ Στρούθα ἐπιπεσόντος Δ΄ 310 κ. ἑ., 322.
—	—	Ὁ Ἀγησίλαος καὶ ὁ Τελευτίας καταστρέφουσι τὰ τείχη τοῦ ἰσθμοῦ καὶ καταλαμβάνουσι τὸ Λέχαιον Δ΄ 296, 313.
97, 2.	—	Ὁ στρατηγὸς Λακεδαιμονίων Ἔκδικος στέλλεται μετὰ στρατιᾶς κατὰ τῆς Ῥόδου Δ΄311.
—	—	Φθινόπωρον. Πρεσβεία τοῦ Ἀνδοκίδου εἰς τὰ Σοῦσα καὶ λόγος αὐτοῦ Περὶ εἰρήνης ἐν Ἀθήναις Δ΄ 314 κ ἑ.
—	390.	Ὁ Τελευτίας περιπλέει τὸ Αἰγαῖον, καταλαμβάνει τὴν Σάμον καὶ συλλαμβάνει δέκα ἀττικὰς τριήρεις Δ΄ 318.
—	—	Ἔαρ. Ὁ Θρασύβουλος μετὰ στόλου ἐν τῷ Θρᾳκίῳ πελάγει κυριεύει τὸ Βυζάντιον, τὴν Χαλκιδόνα καὶ τὴν Λέσβον Δ 318.
—	—	Θέρος. Ὁ Ἀγησίλαος καταλαμβάνει τὴν χερσόνησον Πείραιον. Πρεσβεία τῶν Θηβαίων περὶ εἰρήνης Δ' 297 κ. ἑ.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
97, 2.	390.	Ὁ Ἰφικράτης ἐξολοθρεύει ἐξακοσίους Σπαρτιάτας παρὰ τὴν Σικυῶνα. Ἐπάνοδος τοῦ Ἀγησιλάου εἰς τὴν Σπάρτην Δ΄ 298 κ. ἑ.
—	—	Πόλεμος Ἀχαΐας καὶ Ἀκαρνανίας Δ΄ 301 κ. ἑ.
—	—	Γέννησις τοῦ Αἰσχίνου Ε΄ 562.
—	389.	Ἔαρ. Ὁ Ἀγησίλαος στρατεύει πρὸς βοήθειαν τῶν Ἀχαιῶν, κατεχόντων τὴν Καλυδῶνα, ἐναντίον τῶν Ἀκαρνάνων Δ΄ 301.
—	—	Ὁ Θρασύβουλος δῃοῖ τὰ παράλια τῆς Καρίας καὶ φονεύεται παρὰ τὴν Ἄσπενδον. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἀγύρριος στρατεύει εἰς τὴν Ῥόδον Δ΄ 320.
—	—	Ἀποστολὴ ἀθηναϊκοῦ στόλου ὑπὸ τὸν Ἀριστοφάνην εἰς Κύπρον Δ΄ 349
97, 4.	—	Λαφυραγωγικὴ στρατεία τοῦ Ἀγησιλάου ἐν Ἀκαρνανίᾳ. Οἱ Ἀκαρνᾶνες προσχωροῦσιν εἰς τὴν σπαρτιατικὴν συμμαχίαν Δ΄ 302.
—	—	Ὁ Ἀγησίπολις δῃοῖ τὴν Ἀργολίδα. Νίκη τῶν Ἀργείων καὶ Ἀθηναίων παρὰ τὴν Οἰνόην Δ΄ 303.
—	—	Ὁ Λακεδαιμόνιος Ἀναξίβιος ἡττᾶται ὑπὸ τοῦ Ἰφικράτους παρὰ τὴν Ἄβυδον καὶ φονεύεται Δ΄ 320. Θάνατος τοῦ Κόνωνος ἐν Κύπρῳ Δ΄ 347.
—	—	Ἀνάρρησις Ἀμύντου Γ΄ βασιλέως τῆς Μακεδονίας (389-383; 381-369 π. Χ.) Δ΄ 375, Ε΄ 45.
—	388.	Ἀγὼν τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τὸν Χαβρίαν καὶ Λακεδαιμονίων περὶ Αἰγίνης Δ΄ 321.
—	—	Ὁ Τελευτίας ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ Πειραιῶς Δ΄ 321.
—	—	Ὁ Ἀνταλκίδας ναυαρχῶν διαπραγματεύεται πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ δεσπόζει μετὰ ὀγδοήκοντα τριήρων τῆς θαλάσσης Δ΄ 322 κ. ἑ.
98, 1.	—	Ἰούλιος. Ὀλυμπιακὸς λόγος τοῦ Λυσίου Δ΄ 348, 359 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Χαβρίας ὑποστηρίζει Εὐαγόραν διὰ νικῶν ἐν Κύπρῳ. Ὁ Εὐαγόρας κυριεύει Τύρον

Ολυμπ.	*π. Χ.*	
		καὶ Κιλικίαν Δ΄ 327, 335, 349 κ. ἑ.
98, 1.	387.	Πρέσβεις τῶν Ἑλλήνων ἐν Σάρδεσι παρὰ τῷ Τιριβάζῳ Δ΄ 325.
98, 2.	—	Ἀνταλκίδειος εἰρήνη Δ΄ 326, 350, 359.
—	—	Συνέδριον ἐν Σπάρτῃ. Οἱ Θηβαῖοι ἀναγκάζονται νὰ προσχωρήσωσιν εἰς τὴν εἰρήνην ἐγκαταλείποντες τὴν Βοιωτίαν καὶ οἱ Ἀργεῖοι ἐγκαταλείποντες τὴν Κόρινθον. Οἱ Πέρσαι γίνονται κύριοι τῶν πόλεων τῆς Ἰωνίας Δ΄ 328 κ. ἑ.
—	—	Ἀνάρρησις τοῦ Λεύκωνος ἡγεμόνος παρὰ τὸν Κιμμέριον Βόσπορον (387-347 π. Χ.) Ε΄ 160, 276.
—	385.	Πόλεμος Σπάρτης καὶ Μαντινείας Ε΄ 368 κ. ἑ.
98, 4	—	Ἥττα Εὐαγόρου ὑπὸ Τιριβάζου καὶ καθυπόταξις τῆς Κύπρου Δ΄ 336.
—	—	Ἅλωσις Μαντινείας ὑπὸ Ἀγησιπόλιδος καὶ διοικισμὸς αὐτῆς Δ΄ 370 κ. ἑ., 510.
—	384.	Στρατεῖαι Λακεδαιμονίων εἰς τὴν Ἤπειρον ἐναντίον τῶν Ἰλλυριῶν Δ΄ 397.
—	383.	Οἱ ἐκ Φλιοῦντος φυγάδες ἀριστοκρατικοὶ κατάγονται ὑπὸ Λακεδαιμονίων Δ΄ 373 κ. ἑ.
—	—	Ἔαρ. Πόλεμος Σπάρτης ἐναντίον Ὀλύνθου (383-379 π. Χ.). Πρέσβεις τῶν ἐπὶ Θράκης πόλεων ἐπικαλοῦνται βοήθειαν τῆς Σπάρτης ἐναντίον Ὀλύνθου Δ΄ 374. Συμμαχία Ὀλύνθου μετ' Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν Ε΄ 350. Παρασκευαὶ ἐν Πελοποννήσῳ, μεταρρύθμισις στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ Δ΄ 378 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Λακεδαιμόνιος Εὐδαμίδας ἀποστέλλεται εἰς τὴν Θράκην Δ΄ 381.
99, 2.	—	Γέννησις τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 278.
—	—	Ὁ Φοιβίδας καταλαμβάνει τὴν Καδμείαν συμμαχῶν μετὰ τῶν ἐν Θήβαις ἀριστοκρατικῶν. Σύλληψις καὶ θανάτωσις Ἰσμηνίου Δ΄ 383 κ. ἑ., 388, 397. Καθαίρεσις Φοιβίδου· ἀποστολὴ τριῶν ἁρμοστῶν εἰς Θήβας Δ΄ 385 κ. ἑ.

Ὀλυμπ	π. Χ.	
99, 2.	382.	Φυγὴ τῶν Θηβαίων δημοκρατικῶν εἰς τὰς Ἀθήνας Δ΄ 415.
99, 3.	381.	Ὁ Τελευταίας, ἀποστελλόμενος εἰς βοήθειαν Εὐδαμίδου, πίπτει πρὸ Ὀλύνθου Δ΄ 394.
99, 4.	—	Ὁ Ἀγησίπολις ἀποστέλλεται μετὰ μεγάλης στρατιᾶς ἐναντίον τῆς Ὀλύνθου Δ΄ 389.
—	380.	Πολιορκία τοῦ Φλιοῦντος ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου Δ΄ 391 κ. ἑ.
100, 1.	—	Θέρος. Θάνατος τοῦ Ἀγησιπόλιδος πρὸ τῆς Ὀλύνθου Δ΄ 394. Διαδέχεται αὐτὸν Κλεόμβροτος Α΄ (380-371 π. Χ.) Δ΄ 437.
—	379.	Ἅλωσις τῆς Ὀλύνθου Δ΄ 394. Ε΄ 46.
102, 2.	—	Τέλη τοῦ θέρους. Παράδοσις τοῦ Φλιοῦντος Δ΄ 393.
—	—	Δεκέμβριος. Φόνος τῶν Θηβαίων ὀλιγαρχικῶν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Πελοπίδαν. Ἀπελευθέρωσις τῶν Θηβῶν. Κατάστασις βοιωταρχῶν Δ΄ 420 κ. ἑ., 425. Οἱ Ἀθηναῖοι στρατηγοὶ Χαβρίας καὶ Δημοφῶν ὑποστηρίζουσι τοὺς Θηβαίους. Παράδοσις τῆς Καδμείας Δ΄ 425 κ. ἑ. Ἀξιώσεις τῶν Θηβῶν περὶ συμπάσης τῆς Βοιωτίας Δ΄ 433 κ. ἑ. Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἱδρύει τὸν ἱερὸν λόχον Δ΄ 433. Καταδίκη τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν Δ΄ 434.
—	378.	Ἰανουάριος. Ὁ Κλεόμβροτος στρατεύει εἰς τὴν Βοιωτίαν Δ΄ 437. Ὁ Σφοδρίας, καταλειφθεὶς μετὰ σπαρτιατικῆς φρουρᾶς ἐν Θεσπιαῖς, ἐπιχειρεῖ τόλμημα ἐναντίον Ἀθηνῶν Δ΄ 438 κ. ἑ., 446. Ἐπικράτησις βοιωτιζόντων ἐν Ἀθήναις Δ΄ 442.
100, 3.	—	Θέρος. Δευτέρα εἰς Βοιωτίαν στρατεία τῶν Λακεδαιμονίων ὑπὸ τὸν Ἀγησίλαον. Ἄπρακτοι ἐπιθέσεις ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Ἀποστολὴ ἀθηναϊκῆς βοηθείας ὑπὸ τὸν Χαβρίαν. Ὁ Φοιβίδας, ἁρμοστὴς ὢν ἐν Θεσπιαῖς, φονεύεται ὑπὸ τῶν Θηβαίων Δ΄ 443 κ. ἑ
—	—	Ἐνιαυτὸς τῆς ἀρχῆς Ναυσινίκου ἐν Ἀθήναις. Νέα ἀπογραφὴ, συμμο-

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
		ρίαι, βελτίωσις τῶν κατὰ τὸν στόλον καὶ ἐπισκευὴ τειχῶν Νέα κατὰ θάλασσαν συμμαχία μετ' εἰσφορῶν τῶν συμμάχων. Προσχώρησις Θηβῶν. Συμμαχικὸς στόλος ὑπὸ Χαβρίαν, Τιμόθεον, Καλλίστρατον Δ΄ 446 κ. ἑ. Ε΄ 104 κ. ἑ.
100, 3.	377.	Τρίτη στρατεία τῶν Λακεδαιμονίων ὑπὸ Ἀγησίλαον Δ΄ 444, 454.
—	—	Ὁ Μαύσσωλλος δυνάστης ἐν Καρίᾳ. Ἡ Ἁλικαρνασὸς πρωτεύουσα αὐτοῦ Ε΄ 135 κ. ἑ.
100, 4.	—	Ἡ Εὔβοια προσχωρεῖ εἰς τὴν κατὰ θάλασσαν συμμαχίαν Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν Ε΄ 340.
—	376.	Τετάρτη στρατεία Λακεδαιμονίων ὑπὸ τὸν Κλεόμβροτον Δ΄ 446.
101, 1.	—	Σπαρτιατικὸς στόλος ὑπὸ τὸν Πόλλιν ἐπιχειρεῖ ἀποκλεισμὸν τοῦ Πειραιῶς Δ΄ 453.
—	—	9 Σεπτεμβρίου. Νίκη Ἀθηναίων παρὰ τὴν Νάξον Δ΄ 453 κ. ἑ. Ε΄ 108.
—	—	Θάνατος τοῦ πατρὸς τοῦ Δημοσθένους. Ἐπιτροπεία αὐτοῦ (376-366 π. Χ.) Ε 281.
	375.	Ἔαρ. Ὁ Τιμόθεος δηοῖ τὰς παραλίας τῆς Λακωνικῆς καὶ ἐπιφέρει τὴν προσχώρησιν τῶν νήσων τοῦ Ἰονίου πελάγους εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν συμμαχίαν Δ΄ 456.
	—	27 Ἰουνίου. Ὁ Τιμόθεος νικᾷ τοὺς Λακεδαιμονίους παρὰ τὴν Ἀλυζίαν Δ΄ 457.
101, 2.	374.	Εἰρήνη μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Σπάρτης. Βραδυτέρα προσχώρησις καὶ τῶν Θηβαίων εἰς αὐτὴν Δ΄ 460 κ. ἑ.
—	—	Ἐπιθέσεις τῶν Λακεδαιμονίων ἐναντίον τῆς Ζακύνθου καὶ τῆς Κερκύρας, εἰς ἣν στέλλουσι βοήθειαν οἱ Ἀθηναῖοι Δ΄ 462 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Πελοπίδας νικᾷ τοὺς Σπαρτιάτας παρὰ τὴν Τέγυραν Δ΄ 464.
—	—	Καταστροφὴ τῶν Πλαταιῶν ὑπὸ τῶν Θηβαίων Δ΄ 465.
101, 3.	—	Ἕνωσις τῆς Βοιωτίας ὑπὸ Θήβας Δ΄ 465, 471. Ε΄ 113 κ. ἑ. Διαπραγματεύσεις μετὰ Ἰάσονος τοῦ Φεραίου. Ἰάσων ὁ Φεραῖος γίνεται ταγὸς τῆς Θεσσαλίας

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		καὶ κυριεύει τὴν Φάρσαλον Δ΄ 542 κ. ἑ.
101, 3.	373.	Θέρος. Ὁ Τιμόθεος, ἀποσταλεὶς εἰς τὴν Κέρκυραν, προσελκύει Ἰάσονα τὸν Φεραῖον καὶ Ἀμύνταν τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν συμμαχίαν καὶ πλέει ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον Δ΄ 466 κ. ἑ.
—	—	Αἱματηραὶ στάσεις ἐν Φιγαλείᾳ, Κορίνθῳ καὶ Φλιοῦντι Δ΄ 504 κ. ἑ.
101, 4.	—	Σεισμὸς ἐν Πελοποννήσῳ Δ΄ 507.
—	—	Νοέμβριος. Ὁ Τιμόθεος καθαιρεθεὶς προσέρχεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Περσῶν Δ΄ 468. Ε΄ 112.
—	372.	Ἔαρ. Ἰφικράτης ὁ διάδοχος Τιμοθέου λύει τὴν πολιορκίαν Κερκύρας καὶ συλλαμβάνει ἐννέα σικελικὰς τριήρεις Δ΄ 469 κ. ἑ.
—	371.	Ὁ Ἐπαμεινώνδας βοιωτάρχης. Πόλεμος τῶν Θηβαίων ἐναντίον τῶν Φωκέων. Ὁ Κλεόμβροτος στρατεύει πρὸς βοήθειαν τῶν Φωκέων Δ΄ 465, 480.
—	—	Ἰούνιος. Συνέδριον περὶ εἰρήνης ἐν Σπάρτῃ. Ὑπογραφὴ τῆς συνθήκης (16 Ἰουνίου). Ἀποκλεισμὸς τῶν Θηβαίων ἀπ' αὐτῆς καὶ ψήφισις πολέμου ἐναντίον τῶν Θηβῶν Δ΄ 473. Ε΄ 113.
102, 2.	—	6 Ἰουλίου. Μάχη παρὰ τὰ Λεῦκτρα. Θάνατος τοῦ Κλεομβρότου, ὃν διαδέχεται ὁ Ἀγησίπολις (371-370 π. Χ.). Ἰάσων ὁ Φεραῖος συμμαχῶν μετὰ τῶν Θηβαίων ἐνεργεῖ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Λακεδαιμονίων Δ΄ 487 κ. ἑ., 549.
—	—	Ἐκνίκησις τῶν Θεσπιῶν καὶ τοῦ Ὀρχομενοῦ ὑπὸ τῶν Θηβαίων. Αἱ πόλεις τῆς μέσης Ἑλλάδος, ὡς καὶ ἡ Εὔβοια καὶ τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν προσχωροῦσιν εἰς τοὺς Θηβαίους Δ΄ 498.
—	—	Οἱ Μεσσήνιοι καλοῦνται παρὰ Θηβαίων νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Μεσσηνίαν Δ΄ 501 κ. ἑ.
	370,	Ἰάσων ὁ Φεραῖος ἐπιπίπτει κατὰ Ὑαμπόλεως καὶ καταστρέφει Ἡράκλειαν Δ΄ 550.
102, 3.	—	Σκυταλισμὸς ἐν Ἄργει Δ΄ 506.

Ολυμπ.	*π. Χ.*	
102, 3.	370.	Διαπραγματεύσεις μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ τῶν πελοποννησιακῶν πόλεων πρὸς ἐπιτήρησιν τῆς εἰρήνης Δ΄ 508 κ. ἑ. Ε΄ 114.
—	—	Ἀνάκτισις Μαντινείας Δ΄ 511. Ε΄ 420.
—	—	Κτίσις τῆς Μεγάλης πόλεως. Ἡ Ἀρκαδία ὡς ἐνιαία πολιτεία συμμαχεῖ μετὰ τῶν Θηβαίων Δ΄ 516 κ. ἑ.
—	—	Οἱ Λακεδαιμόνιοι καταλαμβάνουσι ἀρκαδικὸν Ὀρχομενὸν καὶ ὀχυροῦσιν Ἡραίαν Δ΄ 518.
—	—	Στάσις ἐν Τεγέᾳ Δ΄ 520 κ. ἑ
		Θέρος. Δολοφονία Ἰάσονος τοῦ Φεραίου, παρασκευαζομένου νὰ πέλθῃ εἰς τοὺς Δελφοὺς Δ΄ 553. Ε΄ 6, 46.
—	—	Τέλη φθινοπώρου. Στρατεῖαι Ἀγησιλάου εἰς Ἀρκαδίαν Δ΄ 522 κ. ἑ.
—	—	Χειμών. Πρώτη στρατεία τῶν Θηβαίων εἰς τὴν Πελοπόννησον ὑπὸ τὸν Ἐπαμεινώνδαν καὶ Πελοπίδαν Δ΄ 524.
—	369.	Χειμών. Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἀπειλεῖ τὴν Σπάρτην, καταλαμβάνει τὸ Γύθειον καὶ ἀπέρχεται εἰς τὴν Μεσσηνίαν Δ΄ 526 κ. ἑ.
—		Ἀναγέννησις τῆς Μεσσηνίας. Κτίσις τῆς Μεσσήνης Δ΄ 530, 513.
—	—	Συμμαχία μεταξὺ Σπάρτης καὶ Ἀθηνῶν. Ὁ Ἰφικράτης καταλαμβάνει τὸν ἰσθμὸν Δ΄ 534. Ε΄ 116.
—	—	Ἔαρ. Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐπιστρέφει εἰς Βοιωτίαν δι' Ἀττικῆς χώρας Δ΄ 535.
	—	Ἀνάρρησις Ἀλεξάνδρου Β΄ βασιλέως τῆς Μακεδονίας (369-368 π. Χ.) Ε΄ 47.
—	—	Οἱ Ἀρκάδες κυριεύουσι τὴν Πελλήνην. Οἱ Ἀργεῖοι προσβάλλουσι τὸν Φλιοῦντα Δ΄ 537.
—	—	Οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑποστηρίζονται ὑπὸ τῶν Μεγαρέων, Κορινθίων, Ἐπιδαυρίων, Συρακουσίων καὶ ἄλλων Δ΄ 537 κ. ἑ.
102, 4.	—	Θέρος Δευτέρα στρατεία τῶν Θηβαίων εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐκβιάζει τὴν διὰ τῶν στενῶν τοῦ ἰσθμοῦ διάβασιν, κυριεύει τὴν Σικυῶνα, ἐπιχειρεῖ μάτην ἐπιθέσεις ἐναν-

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		τίον τῆς Πελλήνης, τῆς Ἐπιδαύρου καὶ τῆς Κορίνθου Δ 539
102, 4.	369.	Φθινόπωρον. Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐπιστρέφει εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ καθαιρεῖται Δ΄ 540.
—	—	Ἀλέξανδρος ὁ τύραννος τῶν Φερῶν. Οἱ Ἀλευάδαι καλοῦσιν ἐναντίον αὐτοῦ Ἀλέξανδρον Β' τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ὅστις καταλαμβάνει τὴν Λάρισαν καὶ τὴν Κραννῶνα Δ΄ 554 κ. ἑ.
—	—	Στρατεῖαι τοῦ Πελοπίδου εἰς Θεσσαλίαν καὶ Μακεδονίαν Ἀπελευθέρωσις τῆς Λαρίσης, διάλυσις τῶν περὶ τοῦ θρόνου τῆς Μακεδονίας ἐρίδων. Αἰχμαλωσία τοῦ Πελοπίδου. Συμμαχία μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίου Δ΄ 555 κ. ἑ. Ε΄ 47 κ. ἑ.
—	—	Λυκομήδης δημαγωγὸς ἐν Ἀρκαδίᾳ. Δυσμένεια ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Ἔρις μεταξὺ Ἀρκαδίας καὶ Ἤλιδος Δ΄ 560.
—	368.	Στρατεῖαι τῶν Θηβαίων πρὸς βοήθειαν τῶν Θεσσαλῶν ὑπὸ τὸν Κλεομένην Δ΄ 557.
—	—	Ὁ Φιλίσκος ἀποσταλεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀριοβαρζάνου, διεξάγει ἐν Δελφοῖς διαπραγματεύσεις περὶ εἰρήνης. Οἱ Σπαρτιᾶται λαμβάνουσιν ἐπικουρίαν παρὰ τῶν Περσῶν Δ΄ 561 κ. ἑ. Ε΄ 118.
—	—	Οἱ Λακεδαιμόνιοι κυριεύουσι τὰς Καρύας καὶ νικῶσιν Ἀρκάδας καὶ Ἀργείους Δ΄ 564.
—	—	Ὁ ἰατρὸς, φιλόσοφος καὶ ἀστρονόμος Εὔδοξος ἱδρύει σχολὴν ἐν Κυζίκῳ Ε 230.
103, 1.	—	Ὁ Μεσσήνιος Δαμίσκος νικᾷ ἐν Ὀλυμπίᾳ Δ' 579.
—	—	Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐκλεχθεὶς καὶ πάλιν στρατηγὸς στρατεύει εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἐλευθερόνει τὸν Πελοπίδαν καὶ ὁμολογεῖ σπονδὰς μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Δ΄ 558.
	—	Πρεσβεία τῶν Θηβαίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἰς τὰ Σοῦσα. Ἀναγνώρισις τῆς αὐτονομίας τῆς Μεσσηνίας. Αἱ Ἀθῆ-

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		ναι ὑποβάλλονται εἰς τὴν περσικὴν προστασίαν Δ' 566 κ. ἑ. Ε' 118.
103, 1.	368.	Ἀνάρρησις Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας (368-365 π. Χ.) Ὁ Φίλιππος ὅμηρος ἐν Θήβαις Ε' 47 κ. ἑ., 51.
—	—	Ὁ Ἰφικράτης καταπολεμεῖ τὴν Ἀμφίπολιν
—		(368-365 π. Χ.) Ε' 60, 159 καὶ ὑποστηρίζει τὴν βασίλισσαν τῆς Μακεδονίας Εὐρυδίκην Ε' 48.
	367.	Συνέδριον ἐν Θήβαις Δ' 571.
103, 2.	—	Τρίτη στρατεία τοῦ Ἐπαμεινώνδου εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀποκατάστασις τῆς δημοκρατίας ἐν Σικυῶνι Δ' 573.
—	—	Ὁ Τιμόθεος, στρατηγῶν καὶ πάλιν, ὑποστηρίζει ἀποστασίαν Ἀριοβαρζάνου Ε' 118.
—	—	Ἀνάρρησις Διονυσίου Β' τυράννου τῶν Συρακουσῶν (367-357 π. Χ.). Ὁ Πλάτων ἐν Συρακούσαις Ε' 190 κ. ἑ., 272.
—	366.	Οἱ Θηβαῖοι κυριεύουσι τὸν Ὠρωπὸν καὶ τὴν Εὔβοιαν Δ' 575. Ε' 340.
—	—	Κατηγορία καὶ ἀπολογία τοῦ Καλλιστράτου Ε' 121.
—	—	Θάνατος Λυκομήδους Δ' 583. Ε' 122.
103, 3.	—	Χωριστὴ εἰρήνη μεταξὺ Κορίνθου, Φλιοῦντος καὶ Θηβῶν Δ' 577.
—	—	Ὁ Δημοσθένης ἐνηλικιωθεὶς μαθητεύει παρὰ τῷ Ἰσαίῳ Ε' 284.
—	365.	Ἔκρηξις πολέμου μεταξὺ Ἀρκαδίας καὶ Ἤλιδος. Συμμαχία Ἠλείων καὶ Λακεδαιμονίων. Οἱ Ἀρκάδες ἀπειλοῦσι τὴν Ὀλυμπίαν Δ' 579. Ε' 420.
—	—	Ὁ Τιμόθεος κυριεύει μετὰ δεκάμηνον πολιορκίαν τὴν Σάμον, ἥτις καταλαμβάνεται ὑπὸ Ἀθηναίων κληρούχων, καὶ καταλαμβάνει τὸν Σηστὸν καὶ τὴν Κριθώτην Ε' 578 κ. ἑ.
—	—	Στρατεία Λακεδαιμονίων ὑπὸ Ἀρχίδαμον ἐναντίον τῆς Ἀρκαδίας Δ' 578 κ. ἑ.
—	—	Ἀνάρρησις Περδίκκου Γ' βασιλέως Μακεδονίας (365-359 π. Χ.) Ε' 50, 351.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
103, 3.	364.	Ὁ Τιμόθεος κυριεύει τὴν Μεθώνην, τὴν Πύδναν καὶ τὴν Ποτίδαιαν Ε' 120 καὶ πολιορκεῖ τὴν Ὄλυνθον Ε' 351.
104, 1	—	Ἰούλιος. Οἱ Ἀρκάδες τελοῦσι τὰ Ὀλύμπια, ἀποκρούουσι τοὺς εἰσορμῶντας Ἠλείοις καὶ καταλαμβάνουσι τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἱεροῦ. Ἀριστοκρατικὴ ἀντίδρασις ἐν Μαντινείᾳ· ῥῆξις Ἀρκάδων Δ' 580 κ. ἑ.
—	—	Θέρος. Ὁ Πελοπίδας νικᾷ καὶ πίπτει παρὰ τὴν Φάρσαλον Δ 589.
—	—	Δίκη τοῦ Δημοσθένους ἐναντίον τῶν ἐπιτρόπων (364-361 π. Χ.). Ἀναγκάζεται ναναλάβῃ τριηραρχίαν. Λόγοι αὐτοῦ ἐναντίον τοῦ Ἀφόβου Ε' 285 κ. ἑ.
—	363.	Αἱ Θῆβαι πηγνύουσι στόλον. Προσχώρησις αὐτῶν εἰς Ῥόδον, Χίον καὶ Βυζάντιον. Ὁ Ἐπαμεινώνδας πλέει δι' Αἰγαίου Δ'586κ.ἑ.
104, 2.	—	Συνέδριον Ἀρκάδων περὶ εἰρήνης ἐν Τεγέᾳ. Ἀτυχὴς ἐπίθεσις ἐναντίον αὐτῆς ὑπὸ τῶν μετὰ τῆς θηβαϊκῆς στρατιᾶς ἡνωμένων δημοκρατικῶν Δ' 584 κ. ἑ.
—	—	Συμμαχία μεταξὺ Μαντινείας, Σπάρτης καὶ Ἀθηνῶν ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Ἀντίθετος συμμαχία μεταξὺ Θηβῶν, Μεγάλης πόλεως καὶ Μεσσηνίας Δ' 592 κ. ἑ. Ε 122κ. ἑ.
—		Ὁ Κλέαρχος τυραννεῖ ἐν τῇ παρὰ τὸν Πόντον Ἡρακλείᾳ (363-352 π. Χ.) Ε' 271.
—	362.	Ἔαρ. Τετάρτη στρατεία τοῦ Ἐπαμεινώνδου εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ Ἀγησίλαος καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας πρὸ τῆς Τεγέας Δ' 593 κ ἑ.
—	—	Ἰούνιος. Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐν Σπάρτῃ Δ' 595. Ἐπιστροφὴ αὐτοῦ εἰς Μαντίνειαν. Μάχη τοῦ ἱππικοῦ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὑπὸ τὸν Ἡγησίλαον Δ' 597.
—	—	3. Ἰουλίου. Μάχη παρὰ τὴν Μαντίνειαν. Θάνατος Ἐπαμεινώνδου Δ' 598 κ. ἑ.
104, 3.	—	Οἱ Ἀθηναῖοι πολεμοῦσιν ἀνεπιτυχῶς πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Φεραῖον καὶ πρὸς τὸν Κότυν ἐν Θρᾴκῃ Ε' 124 κ. ἑ.

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
104, 3.	362.	Συνδιαλλαγὴ τοῦ Καλλισθένους μετὰ τοῦ Περδίκκου καὶ καταδίκη αὐτοῦ Ε' 124. 351. Ὁ Αὐτοκλῆς ἀποστέλλεται ἐναντίον τοῦ Κότυος Ε' 129.
—	361.	Ἀλέξανδρος ὁ Φεραῖος νικᾷ ἀθηναϊκὴν μοῖραν ὑπὸ τὸν Λεωσθένην παρὰ Πεπάρηθον καὶ δηοῖ τὸν Πειραιᾶ Ε' 124, 306.
—	—	Συμμαχία Ἀθηναίων μετὰ Θεσσαλῶν Ε' 124.
—	—	12 Μαΐου. Ἔκλειψις ἡλίου προρρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Εὐδόξου Ε' 231.
—	—	Κατάλυσις καὶ φυγὴ Καλλιστράτου. Νίκη βοιωτιζόντων ὑπὸ Ἀριστοφῶντα Ε' 125 κ.ἑ.
104, 4.	—	Ὁ Χάρης ὑποστηρίζει τοὺς ὀλιγαρχικοὺς ἐν Κερκύρᾳ. Διάλυσις τῆς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους συμμαχίας τῶν Κερκυραίων Ε' 129.
—	360.	Οἱ Ἀθηναῖοι κτίζουσι τὰς Κρηνίδας ἐν Θράκῃ Ε' 67.
—	—	Ὁ Ἀθηναῖος στρατηγὸς Τιμόμαχος πολεμεῖ ἀτελεσφόρως τὸν Κότυν· οἱ Ἀθηναῖοι ἀποβάλλουσι τὴν Σηστὸν καὶ τὴν ὅλην Χερσόνησον Ε' 129, 324.
105, 1.	—	Ἄπρακτος ἐπίθεσις τοῦ Τιμοθέου ἐναντίον τῆς Ἀμφιπόλεως Ε' 129.
—	359.	Ἔαρ. Δολοφονία τοῦ Κότυος. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κερσοβλέπτης ἀναλαμβάνει τὴν ἀρχὴν βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Χαριδήμου Ε' 130, 163.
—	—	Ἀνάρρησις Φιλίππου Β' βασιλέως τῆς Μακεδονίας (359-336 π.Χ.). Καταπολέμησις τῶν ἀνταπαιτητῶν τοῦ θρόνου Ἀρχελάου, Παυσανίου καὶ Ἀργαίου Ε' 50.
—	—	Ἀναδιοργάνωσις τῆς μακεδονικῆς στρατιᾶς Ε' 55 κ. ἑ.
—	—	Δολοφονία Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίου. Οἱ διάδοχοι αὐτοῦ Λυκόφρων καὶ Πειθόλαος πολεμοῦσι πρὸς τοὺς Ἀλευάδας Ε' 77.
105, 2.	—	Ὁ Φίλιππος νικᾷ τὸν Ἀργαῖον καὶ ὁμολογεῖ εἰρήνην πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Ε' 53, 61.
—	—	Ὁ Ἀθηναῖος στρατηγὸς Κηφισόδοτος φονεύεται ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ παρὰ τοῦ Χα-

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		ριδήμου Ε' 130, 324. Ὁ Δημοσθένης τριήραρχος Ε' 299.
105, 2	359.	Ἀνάρρησις Ἀρταξέρξου Γ' τοῦ Ὤχου, βασιλέως τῆς Περσίας (359-338 π. Χ.) Ε' 307.
—	358.	Ὁ Φίλιππος νικᾷ τοὺς Παίονας καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς Ε' 54.
105, 3.	—	Θάνατος τοῦ Ἀγησιλάου, ὃν διαδέχεται Ἀρχίδαμος Γ' (358-338 π. Χ.) Ε' 559.
—	357.	Ὁ Τιμόθεος ἐκβάλλει τοὺς Θηβαίους ἐκ τῆς Εὐβοίας, ἥτις προσχωρεῖ εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν κατὰ θάλασσαν συμμαχίαν Ε' 131, 340.
—	—	Ὁ Χάρης στέλλεται εἰς τὸν Ἑλλήσποντον. Ὁ Κερσοβλέπτης ἐκχωρεῖ εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὴν Χερσόνησον πλὴν τῆς Καρδίας Ε' 132, 163, 469.
—	—	Ὁ Φίλιππος κυριεύει τὴν Ἀμφίπολιν Ε' 64, 164, 315. Ἔναρξις τοῦ πολέμου μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Φιλίππου (377-346 π. Χ.).
105, 4.	—	Ἔναρξις τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου (357-355 π. Χ.). Χίος, Κῶς, Ῥόδος καὶ Βυζάντιον ἀφίστανται ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. Προσχωρεῖ δ' εἰς τὰς ἀποστάτιδας πόλεις καὶ ὁ Μαύσσωλλος Ε' 133 κ. ἑ.
—	—	Τριηραρχικαὶ συμμορίαι εἰσάγονται κατὰ τὸν νόμον τοῦ Περιάνδρου Ε' 138, 500.
—	—	Παρασκευάζονται δύο ἀθηναϊκοὶ στόλοι, ὁ μὲν ὑπὸ τὸν Χάρητα, ὁ δὲ ὑπὸ τὸν Ἰφικράτην, τὸν Μενεσθέα καὶ τὸν Τιμόθεον. Ὁ Χάρης ἡττᾶται παρὰ τὴν Χίον, ὁ Χαβρίας πίπτει Ε' 139 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Φίλιππος κυριεύει τὴν Πύδναν καὶ ὁμολογεῖ συμμαχίαν μετὰ τῆς Ὀλύνθου Ε' 61, 94.
—	356.	Οἱ ἀθηναϊκοὶ στόλοι λύουσι τὴν πολιορκίαν τῆς Σάμου. Δευτέρα ἥττα τοῦ Χάρητος παρὰ τὴν Χίον. Ἀνάκλησις τῶν συστρατήγων αὐτοῦ Ε' 139 κ. ἑ., 162.
—	—	Ὁ Χάρης ἀναλαμβάνει ἐπὶ μισθῷ ὑπηρεσίαν παρὰ τῷ ἀποστάτῃ σατράπῃ Ἀρτα-

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		βάζῳ. Παράπονα τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν περὶ τοῦ Χάρητος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Ε΄ 140, 162, 308.
106, 1.	356.	Ὁ Φίλιππος Ὀλυμπιονίκης Ε΄ 73.
—	—	Θέρος Πρῶτος λόγος τοῦ Δημοσθένους ἐνώπιον τοῦ δήμου. Ἡ πρότασις τοῦ Ἀνδροτίωνος Ε΄ 299 κ. ἑ., 331.
—	—	Ὁ Φίλιππος κυριεύει τὴν Ποτίδαιαν Ε΄ 64.
—	—	Ὁ Φίλιππος κτίζει τοὺς Φιλίππους καὶ γίνεται κύριος τῶν ἐν Θράκῃ μεταλλείων Ε΄ 68 κ. ἑ.
—	355.	Τέλος συμμαχικοῦ πολέμου καὶ τῆς κατὰ θάλασσαν συμμαχίας Ἀθηναίων. Ἀπελευθέρωσις συμμάχων. Κατάλυσις Ἀριστοφῶντος ὑπὸ Εὐβούλου Α΄ 141 κ. ἑ. Κατηγορία τῶν στρατηγῶν. Καταδίκη τοῦ Τιμοθέου εἰς χρηματικὴν ζημίαν Ε 143.
—	—	Ἡ Περὶ προξόδων συγγραφὴ τοῦ Ψευδοξενοφῶντος Ε΄ 219, 423 κ. ἑ.
—	—	Κυπρόθεμις ὁ τύραννος τῆς Σάμου. Κάμμυς ὁ τύραννος τῆς Μυτιλήνης Ε΄ 142, 166. Στάσεις ἐν Χίῳ. Ἡ Κῶς καὶ ἡ Ῥόδος ὑπὸ τὸν Μαύσσωλλον Ε΄ 166, 307, 328. Λόγος Ἰσοκράτους Περὶ εἰρήνης Ε΄ 206.
—	—	Οἱ Φωκεῖς ἄρχονται τοῦ δευτέρου ἱεροῦ πολέμου (355-346 π. Χ.). Ὁ Ὀνόμαρχος καὶ Φιλόμηλος στρατηγοὶ Ε΄ 80 κ.ἑ., 317.
—	—	Ὁ Φιλόμηλος καταλαμβάνει τοὺς Δελφούς. Σύλησις τῶν θησαυρῶν τοῦ ἱεροῦ Ε΄ 83.
106, 2.	—	Φθινόπωρον. Οἱ Ἀμφικτύονες ψηφίζουσιν ἐν Θερμοπύλαις τὸν πόλεμον ἐναντίον τῆς Φωκίδος. Οἱ Θηβαῖοι συμμαχοῦσι μετὰ τῶν Θεσσαλῶν Ε΄ 84, 402.
—	354.	Λόγος τοῦ Δημοσθένους Πρὸς Λεπτίνην Ε΄ 301 κ. ἑ., 331.
106, 3.	—	Ὁ Εὔβουλος ἡγεῖται τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων (354-338 π. Χ.). Προΐσταται οἰκονομικῶν (354-350 π. Χ.). Νέα διάταξις τῶν κατὰ τοὺς ταμίας. Αὔξησις τῶν

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		θεωρικῶν Ε΄ 167 κ. ἑ., 328 κ. ἑ., 504.
106, 3.	354.	Παρασκευαὶ τῶν Περσῶν. Ὁ Δημοσθένης ἐναντίος τοῦ περσικοῦ πολέμου. Λόγος αὐτοῦ Περὶ τῶν συμμοριῶν Ε΄ 307 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Φιλόμηλος ἠττᾶται ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Κηφισοῦ καὶ φονεύεται. Ὁ Ὀνόμαρχος καὶ ὁ Φάϋλλος ἀναλαμβάνουσι τὴν ἡγεσίαν τῶν Φωκέων Ε΄ 86 κ. ἑ.
—	353.	Οἱ Θηβαῖοι στέλλουσι τὸν Παμμένην εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Ἀρταβάζου Ε΄ 87. Ὁ Φίλιππος κυριεύει Ἄβδηρα καὶ Μαρώνειαν καὶ ἔρχεται εἰς λόγους πρὸς Κερσοβλέπτην. Ὁ Χάρης νικᾷ στρατιὰν μακεδονικὴν παρὰ τὸν Ἕβρον Ε΄ 323 κ. ἑ.
106, 4.		Ψήφισμα τοῦ Τιμοκράτους περὶ τῶν ὀφειλόντων εἰς τὴν πόλιν. Λόγος τοῦ Δημοσθένους Κατὰ Τιμοκράτους Ε΄ 304 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Χάρης κυριεύει τὴν Σηστὸν, εἰς ἣν στέλλονται Ἀθηναῖοι κληροῦχοι Ε΄ 324, 469.
—	—	Ὁ Ὀνόμαρχος καταλαμβάνει τὰς Θερμοπύλας καὶ δηοῖ τὴν Λοκρίδα καὶ Δωρίδα.
—		Στρατεία τῶν Φωκέων εἰς τὴν Θεσσαλίαν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Ε΄ 88 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Ὀνόμαρχος νικᾷ τὸν Φίλιππον ἐν Θεσσαλίᾳ Ε΄ 89.
—	352.	Οἱ Φωκεῖς καταλαμβάνουσι τὴν Κορώνειαν Ε΄ 89.
—	—	Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπειλοῦσι τὴν Μεσσήνην καὶ τὴν Μεγάλην πόλιν. Συμμαχία μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Μεσσήνης. Λόγος τοῦ Δημοσθένους Ὑπὲρ Μεγαλοπολιτῶν Ε΄ 317 κ. ἑ., 332, 420, 435.
—	—	Ἔαρ. Ὁ Ὀνόμαρχος ἠττᾶται ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ φονεύεται. Ἔξωσις τῶν τυράννων τῶν Φερῶν. Ὁ Φίλιππος κυριεύει τὰς Παγασὰς καὶ τὴν Μαγνησίαν. Οἱ Ἀθηναῖοι καταλαμβάνουσι τὰς Θερμοπύλας Ε΄ 90, 322, 400.

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
107, 1.	352.	Ἡ Ὄλυνθος ὁμολογεῖ εἰρήνην πρὸς τὰς Ἀθήνας Ε΄ 95, 353.
—	—	Λόγος τοῦ Δημοσθένους Κατὰ Ἀριστοκράτους Ε΄ 325 κ. ἑ., 332.
—	—	Ὁ Φάϋλλος στρατεύει ἐναντίον τῶν Λοκρῶν καὶ θνήσκει. Διαδέχεται αὐτὸν ὁ Φάλαικος Ε΄ 91, 400.
—	—	Φθινόπωρον Ὁ Φίλιππος ὑποτάσσει τοὺς ἡγεμόνας τῶν Θρᾳκῶν καὶ ὁμολογεῖ συνθήκας πρὸς τὴν Καρδίαν, τὸ Βυζάντιον καὶ τὴν Πέρινθον Ε΄ 93, ἀναγκάζει τὸν Κερσοβλέπτην νὰ ὑποταχθῇ Ε΄ 327 καὶ ἀπειλεῖ τὴν Ὄλυνθον Ε΄ 94 κ. ἑ., 352.
—	351.	Ἔαρ. Πρῶτος Φιλιππικὸς τοῦ Δημοσθένους. Πολεμικὸν πρόγραμμα ἐναντίον τῆς Μακεδονίας, ἀντιπολίτευσις ἐναντίον τῶν περὶ τὸν Εὔβουλον Ε΄ 332 κ.ἑ., 564.
—	—	Ὁ Φίλιππος ἀποκτᾷ φίλους ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ὑποστηρίζει τὸν τύραννον Καλλίαν ἐν Χαλκίδι Ε΄ 341.
—	—	Στρατεία τῶν Θηβαίων εἰς Πελοπόννησον. Σπονδαὶ μετὰ Λακεδαιμονίων Ε΄ 322.
107, 2.	—	Θάνατος Μαυσώλλου, ὃν διαδέχεται ἡ Ἀρτεμισία (351-349 π. Χ.). Πανηγυρικὸς λόγος τοῦ Θεοπόμπου κατὰ τὴν ταφὴν αὐτοῦ Ε΄ 222, 328. Ὁ Λεωχάρης, ὁ Βρύαξις, ὁ Σκόπας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐργάζονται χάριν τοῦ Μαυσωλλείου Ε΄ 258.
—	—	Οἱ Ῥόδιοι ζητοῦσι βοήθειαν παρὰ τῶν Ἀθηναίων. Λόγος τοῦ Δημοσθένους Ὑπὲρ τῆς Ῥοδίων ἐλευθερίας Ε΄ 328 κ. ἑ.
—	—	Πλούταρχος ὁ τύραννος τῆς Ἐρετρίας ζητεῖ παρὰ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν ἐναντίον τοῦ Κλειτάρχου. Ὁ Δημοσθένης ἀνθίσταται Ε΄ 341 κ. ἑ., 486.
—	350.	Φεβρουάριος. Στρατεία τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν Εὔβοιαν ὑπὸ τὸν Φωκίωνα. Μάχη παρὰ τὰς Ταμύνας Ε΄ 342 κ. ἑ., 370.
—	—	Μάρτιος. Ὁ Δημοσθένης χορηγῶν ῥαπίζεται ὑπὸ τοῦ Μειδίου Ε΄ 347.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
107, 2.	350.	Θέρος. Ὁ Φωκίων ἐπιστρέφει εἰς Ἀθήνας. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀποβάλλουσι τὴν Εὔβοιαν Ε΄ 344.
107, 3.	—	Ὁ Ἀφόβητος προΐσταται τῶν οἰκονομικῶν τῶν Ἀθηνῶν (350-356 π. Χ.) Ε΄ 504.
—	—	Ὁ Ἀπολλόδωρος κατηγορεῖται ὑπὸ τοῦ Στεφάνου καὶ καταδικάζεται. Ψήφισμα τοῦ Εὐβούλου περὶ τῶν θεωρικῶν Ε΄ 172, 345 κ. ἑ, 505.
107, 4.	349.	Ὀλυνθιακὸς πόλεμος (349-348 π. Χ.) Ε΄ 96, 354 κ. ἑ.
—	—	Πρῶτος καὶ δεύτερος Ὀλυνθιακὸς τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 356 κ. ἑ. Καθομολόγησις συμμαχίας μεταξὺ Ὀλύνθου καὶ Ἀθηνῶν. Ὁ Χάρης ἀποστέλλεται μετὰ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ τριήρων (πρῶτος στόλος) Ε΄ 362.
—	—	Στρατεία τοῦ Φιλίππου εἰς τὴν Θεσσαλίαν Ε΄ 365.
—	—	Δευτέρα πρεσβεία τῶν Ὀλυνθίων εἰς Ἀθήνας περὶ βοηθείας. Ὁ Χαρίδημος ἀποστέλλεται ἐξ Ἑλλησπόντου εἰς τὴν Ὄλυνθον (δεύτερος στόλος) Α΄ 363 κ. ἑ.
—	—	Τρίτος Ὀλυνθιακὸς λόγος τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 359 κ. ἑ.
—	348.	Ὁ Φίλιππος κυριεύει τὰς συμμαχίδας τῶν Ὀλυνθίων. Τρίτη πρεσβεία αὐτῶν εἰς Ἀθήνας. Ὁ Χάρης ἀποστέλλεται εἰς τὴν Ὄλυνθον μετὰ στρατιᾶς Ἀθηναίων πολιτῶν (τρίτος στόλος) Ε΄ 364.
108, 1.	—	Θέρος. Ἅλωσις τῆς Ὀλύνθου. Ἐρήμωσις τῆς Χαλκιδικῆς. Ἐπινίκια τοῦ Φιλίππου ἐν Δίῳ Ε΄ 365.
—	—	Παρασκευαὶ ἐν Ἀθήναις. Ὁ Εὔβουλος καταλαμβάνεται ὑπὸ ζήλου πρὸς τὸν πόλεμον καὶ ὑποστηρίζεται ὑπὸ Αἰσχίνου Ε΄ 367 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Φρύνων καὶ ὁ Κτησιφῶν ἀποστέλλονται πρέσβεις πρὸς τὸν Φίλιππον Ε΄ 373.
—	—	Ἀμφοτέρωθεν ποθεῖται ἡ εἰρήνη. Πρότασις τοῦ Φιλοκράτους ὑποστηριζομένη ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους Ε 375 κ ἑ.

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
108, 2.	347.	Ἐνιαυσία χορηγία δέκα ταλάντων πρὸς οἰκοδόμησιν τῆς ἐν Πειραιεῖ Σκευοθήκης. Ἐπισκευὴ πολεμικῶν λιμένων Ε 432, 505.
—	—	Ὁ Τίμαρχος προτείνει τιμωρίαν διὰ θανάτου πάντων τῶν προσκομιζόντων εἰς τὸν Φίλιππον ὅπλα καὶ πλοῖα Ε' 438.
—	—	Οἱ Μυτιληναῖοι συμμαχοῦσι μετὰ τῶν Ἀθηναίων Ε' 383.
—	346.	Ἀθηναϊκὸς στόλος ὑπὸ τὸν Πρύξενον ἀποστέλλεται εἰς βοήθειαν τῶν Φωκέων, ἀλλ' ἀποκρούεται. Ὁ Ἀρχίδαμος μετὰ σπαρτιατικῆς στρατιᾶς ἐν Φωκίδι Ε΄ 399 κ. ἑ.
—	—	Φεβρουάριος. Πρεσβεία τῶν Ἀθηναίων περὶ εἰρήνης πρὸς τὸν Φίλιππον ὑπὸ τὸν Φιλοκράτην, τὸν Αἰσχίνην καὶ τὸν Δημοσθένην Ε΄ 379.
—	—	Ἀπρίλιος. Μακεδονικὴ πρεσβεία (Εὐρύλοχος, Ἀντίπατρος, Παρμενίων) ἐν Ἀθήναις Ε΄ 379.
—	—	15-16 Ἀπριλίου. Συζητήσεις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ὁ Δημοσθένης συνηγορεῖ περὶ συμπεριλήψεως τῶν συμμάχων εἰς τὴν εἰρήνην· ἀντιτάσσονται κατ' αὐτοῦ ὁ Φιλοκράτης, ὁ Αἰσχίνης, ὁ Εὔβουλος. Ἀποδοχὴ τῆς εἰρήνης ἐν Ἀθήναις, τῶν συμβαλλομένων ἐχόντων ἃ ἔχουσι Ε' 380 κ. ἑ. Ἀποκλεισμὸς τῶν Φωκέων ἀπὸ τῆς εἰρήνης Ε΄ 382, 395 κ. ἑ., 400.
—	—	Ἔαρ. Ὁ Φίλιππος καταλαμβάνει πολλὰς πόλεις ἐν Θρᾴκῃ καὶ ὁμολογεῖ εἰρήνην πρὸς τὸν Κερσοβλέπτην Ε' 388 κ. ἑ., 393, 415.
—	—	Ἀπρίλιος. Ἐν Ἀθήναις ἐκλέγονται ἕνδεκα πρέσβεις πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς εἰρήνης. Ὁ Δημοσθένης ἀξιοῖ τὴν ταχεῖαν αὐτῶν ἀναχώρησιν Ε΄ 388.
—	—	Τέλη Ἰουνίου. Ἐπικύρωσις τῆς εἰρήνης ἐν Πέλλᾳ. Ὁ Φίλιππος συνοδεύει τοὺς πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν Θεσσαλίαν. Αἱ θεσσαλικαὶ πόλεις ὁμνύου-

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		σιν ἐν Φεραῖς Ε΄ 389 κ. ἑ. Ἀποχώρησις Σπαρτιατῶν ἐκ Φωκίδος Ε΄ 400, 421.
108, 2.	346.	Ἰούλιος. Ἐπάνοδος τῶν πρέσβεων εἰς Ἀθήνας. Ἔκθεσις αὐτῶν πρὸ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου. Ἐπιστολὴ τοῦ Φιλίππου, δι' ἧς παρορμᾷ πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὸν φωκικὸν πόλεμον. Συμμαχία μετὰ τοῦ Φιλίππου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ. Ὁ Φίλιππος πρὸ τῶν Θερμοπυλῶν Ε 393 κ. ἑ., 407 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Τίμαρχος κατηγοροῦσιν Αἰσχίνην περὶ παραπρεσβείας Ε΄ 439 κ. ἑ.
108, 3.		Πρότασις τοῦ Δημοφίλου καὶ ἐξέτασις τοῦ μητρῴου τῶν Ἀθηναίων πολιτῶν Α΄ 433.
—	—	17 Ἰουλίου. Παράδοσις τοῦ Φαλαίκου λαμβάνοντος ἄδειαν ἐλευθέρας ἐξόδου Ε΄ 401.
—	—	Ὁ Φίλιππος εἰσορμᾷ διὰ Θερμοπυλῶν καὶ καταλαμβάνει τὴν Φωκίδα ἐν συμμαχίᾳ μετὰ Θεσσαλῶν καὶ Φωκέων Ε΄ 402 κ. ἑ.
—	—	Ἀποστολὴ παρὰ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν Φίλιππον νέων πρέσβεων, οἵτινες ἐπιστρέφουσιν ἄπρακτοι Ε΄ 407.
—	—	Ὁ Φίλιππος ἐν Δελφοῖς. Ἀποκατάστασις καὶ πάλιν τῶν ἀρχόντων τοῦ δελφικοῦ ἱεροῦ, σύγκλησις τῶν Ἀμφικτυόνων πλὴν τῶν Φωκέων, Λακεδαιμονίων καὶ Κορινθίων. Μεταρρύθμισις τοῦ ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου, οὗ γίνεται κοινωνὸς ὁ Φίλιππος Ε΄ 403 κ. ἑ., 581.
—	—	Τέλος τοῦ φωκικοῦ πολέμου. Καταδίκη καὶ τιμωρία τῶν Φωκέων Ε΄ 405 κ. ἑ.
—	—	Αὔγουστος. Ἐπιστολὴ Φιλίππου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πρὸς κατεύνασιν αὐτῶν· ἄφεσις τῶν αἰχμαλώτων Ε΄ 408.
—	—	Ἰσοκράτους Φίλιππος Ε΄ 425 κ. ἑ., 572.
—	—	Τέλεσις τῶν Πυθίων ἐν Δελφοῖς προεδρεύοντος τοῦ Φιλίππου. Εἰσαγωγὴ τῆς πάλης καὶ τῆς πυγμῆς παίδων. Ἀποστολὴ ἀθηναϊκῆς πρεσβείας πρὸς τὸν Φίλιππον Ε΄ 410, 415.
—	—	Δελφικὴ πρεσβεία ἀποστέλλεται κατὰ πρό-

Ὀλυμπ.	*π. Χ.*	
		τασιν τοῦ Φιλίππου εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπως ἀξιώσῃ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν μεταρρυθμίσεων τῶν Ἀμφικτυόνων. Ὁ Δημοσθένης συνηγορεῖ ὑπὲρ τηρήσεως τῆς εἰρήνης Ε' 411 κ. ἑ., 431. 526.
108, 3.	346.	Φθινόπωρον. Ὁ Φίλιππος ἐπιστρέφει εἰς τὴν Μακεδονίαν Ε' 414.
—	345. —	Τρεῖς φιλειρηνικαὶ φατρίαι ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὸν Εὔβουλον, Ἰσοκράτην καὶ Αἰσχίνην Ε' 428 κ. ἑ., 573. Οἱ φιλοπόλεμοι ἔχουσιν ἡγέτας τὸν Δημοσθένην, τὸν Ἡγήσιππον, τὸν Λυκοῦργον, τὸν Ὑπερείδην Ε' 435 κ. ἑ. Συγκρότησις ἐθνικῆς φατρίας ἐν Θήβαις Ε' 511, 527.
—	—	Λόγος Αἰσχίνου Κατὰ Τιμάρχου. Καταδίκη τοῦ Τιμάρχου Ε' 440.
—	344.	Ὁ Φίλιππος εἰσάγει ἐν Θεσσαλίᾳ μακεδονικὰς δεκαδαρχίας καὶ καταλαμβάνει τὴν ἀκρόπολιν τῶν Φερῶν Ε' 418, 451.
—	—	Ἀνάμιξις τοῦ Φιλίππου εἰς τὰ πελοποννησιακὰ πράγματα Ε' 419 κ. ἑ.
—	—	Πρώτη πρεσβεία τοῦ Δημοσθένους εἰς τὴν Πελοπόννησον. Λόγοι ἐν Ἄργει καὶ Μεσσήνῃ Ε' 451.
109, 1.	—	Θανάτωσις τοῦ Ἀντιφῶντος ἕνεκεν ἀπειρας πυρπολήσεως τῶν νεωρίων Ε' 442.
—	—	Στάσις ἐν Ἤλιδι. Οἱ ἀριστοκρατικοὶ συμμαχοῦσι μετὰ τῶν Ἀρκάδων, οἱ δὲ δημοτικοὶ μετὰ τῶν Φωκέων μισθοφόρων Ε' 420.
—	—	Πρέσβεις Φιλίππου καὶ μακεδονιζόντων ἔρχονται εἰς Ἀθήνας. Δεύτερος Φιλιππικὸς Δημοσθένους. Καθησύχασις τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον Ε' 452 κ. ἑ.
—	343.	Τετρακισχίλιοι Φωκεῖς μισθοφόροι φονεύονται ἐν Ἤλιδι. Ὁ Φίλιππος προστάτης τῆς Ἤλιδος, Μεσσήνης, Μεγάλης πόλεως, Ἄργους Ε' 420 κ. ἑ., 557 καὶ τῶν Μεγάρων ἐν συμμαχίᾳ μετὰ τῶν ἀριστοκρατικῶν Ε'

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		421 κ. ἑ. Προσχώρησις Μεγαρέων εἰς τὰς Ἀθήνας Ε΄ 455.
109, 1.	343.	Εἰσαγγελία τοῦ Ὑπερείδου ἐναντίον τοῦ Φιλοκράτους Ε΄ 442.
—	—	Οἱ Δήλιοι, πεισθέντες ὑπὸ τοῦ Εὐθυκράτους, ἀξιοῦσιν ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν καὶ κρίσιν τῆς διαφορᾶς ὑπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς Ἀμφικτυόνων. Δηλιακὸς λόγος τοῦ Ὑπερείδου καὶ ἐπικύρωσις τοῦ δικαιώματος τῶν Ἀθηναίων Ε΄ 443 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Φίλιππος ἀποστέλλει εἰς Ἀθήνας τὸν Πύθωνα πρὸς βεβαίωσιν τῶν φιλειρηνικῶν αὐτοῦ διαθέσεων. Ὁ Ἡγήσιππος προτείνει ἀναθεώρησιν τῶν συνθηκῶν. Ἄπρακτος ἀποστολὴ αὐτοῦ ὡς πρέσβεως εἰς τὴν Πέλλαν Ε΄ 457.
—	—	Μακεδονικαὶ στρατιαὶ ἐν Εὐβοίᾳ. Ὁ Κλείταρχος καὶ ὁ Φιλιστίδης τύραννοι ἐν Ἐρετρίᾳ καὶ Ὠρεῷ Ε΄ 459, 663.
109, 2.	—	Ὁ Δημοσθένης ἐπαναλαμβάνει καὶ πάλιν τὴν ἐναντίον τοῦ Αἰσχίνου δίκην πρὸ τῶν λογιστῶν. Λόγος Περὶ τῆς παραπρεσβείας.
—	—	Ἀθώωσις τοῦ Αἰσχίνου Ε΄ 448.
—	—	Συμμαχία μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Χαλκίδος Ε΄ 460, 482.
—	—	Ὁ Φίλιππος ἐκβάλλει ἀπὸ τοῦ θρόνου Ἀρύββαν τὸν βασιλέα τῆς Ἠπείρου καὶ ἐγκαθιστάνει ἀντ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν τῆς γυναικὸς Ἀλέξανδρον, ἀπειλεῖ τὰς ἐν τοῖς παραλίοις τῆς Ἠπείρου ἑλληνίδας πόλεις καὶ συμμαχεῖ μετὰ τῶν Αἰτωλῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι ὑποδέχονται τὸν Ἀρύββαν, στέλλουσι στρατιὰν πρὸς βοήθειαν τῶν Ἀκαρνάνων καὶ ἀναταράσσουσι τὴν Θεσσαλίαν Ε΄ 461 κ. ἑ.
—	342.	Ὁ Φίλιππος τιμωρεῖ τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ ἐγκαθιστάνει τοὺς Ἀλευάδας ὡς τετράρχας Ε΄ 463.
—	—	Ἐπιστολὴ τοῦ Φιλίππου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, δι' ἧς προτείνει τὴν παραχώρησιν

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		τῆς Ἁλοννήσου καὶ ἀναθεώρησιν τῶν συνθηκῶν. Λόγος τοῦ Ἡγησίππου Περὶ Ἁλοννήσου. Ἀπόκρουσις τῶν προτάσεων τοῦ Φιλίππου Ε΄ 464 κ. ἑ.
109, 2.	342.	Οἱ Ἀθηναῖοι στέλλουσι νέους κληρούχους εἰς τὴν Χερσόνησον ὑπὸ τὸν Διοπείθην, ὅστις ἐπιπίπτει κατὰ τῆς Καρδίας καὶ εἰσβάλλει εἰς μακεδονικὸν ἔδαφος Ε΄ 470.
—	—	Ἔαρ. Θρᾳκικὸς πόλεμος (342-339 π.Χ.).
—	—	Ὁ Φίλιππος, εἰσβάλλων μετὰ στρατιᾶς εἰς τὰ βόρεια τῆς Θρᾴκης, καταπολεμεῖ τὰ ὀρεινὰ φῦλα Ε΄ 470. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος ἀντιβασιλεύει ἐν Πέλλῃ Ε΄ 487 κ. ἑ.
109, 3.	—	Ἐγκαθίδρυσις μακεδονικῶν ἀποικιῶν ἐντοῖς ἔσω τῆς Θρᾴκης Ε΄ 488.
—	341.	Ὁ Φίλιππος ζητεῖ εὐθύνας παρὰ τῶν Ἀθηναίων. Λόγος τοῦ Δημοσθένους Περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ καὶ τρίτος Φιλιππικός. Ἡ ἡγεσία τοῦ δήμου περιέρχεται ἀπὸ τῶν περὶ τὸν Εὔβουλον εἰς τὸν Δημοσθένην Ε΄ 471, 529 κ. ἑ., 565 κ. ἑ.
—	—	Ἰούνιος. Ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων Κηφισοφῶν, ὅστις ἐστάθμευε παρὰ τὴν Σκίαθον, καταλαμβάνει μετὰ τοῦ Καλλίου καὶ Ταυροσθένους τὸν Ὠρεόν. Θάνατος τοῦ Φιλίστίδου Ε΄ 484.
109, 4.	—	Ὁ Δημοσθένης πλέει εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ τὸ Βυζάντιον. Συμμαχία μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Βυζαντίου Ε΄ 481.
—	—	Πρεσβεία τοῦ Ὑπερείδου εἰς Ῥόδον καὶ Χίον, τοῦ Ἐφιάλτου εἰς Σοῦσα. Οἱ Πέρσαι ἀποστέλλουσι χρηματικὴν χορηγίαν εἰς τὸν Διοπείθην καὶ τοὺς ἡγέτας τῶν φιλοπολέμων Ε΄ 481.
—	340.	Δευτέρα πρεσβεία τοῦ Δημοσθένους μετὰ τοῦ ἐκ Χαλκίδος Καλλίου εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν Ε΄ 482.
—	—	Μάρτιος. Ἐθνικὴ συμμαχία μεταξὺ Ἀθηνῶν, Εὐβοίας, Μεγάρων, Ἀχαΐας,

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		Κορίνθου, Λευκάδος, Ἀκαρνανίας, Ἀμβρακίας καὶ Κερκύρας. Διαπραγματεύσεις τῶν πρέσβεων ἐν Ἀθήναις Εἰσφοραὶ τῶν συμμάχων χάριν τοῦ πολέμου Ε΄ 484 κ. ἑ., 567.
109, 4.	340.	Ὁ Ἀναξῖνος θανατοῦται ὡς κατάσκοπος Ε 486.
—	—	Ἔαρ. Ἀπελευθέρωσις συμπάσης τῆς Εὐβοίας. Ἅλωσις τῆς Ἐρετρίας ὑπὸ τοῦ Φωκίωνος. Θάνατος τοῦ τυράννου Κλειτάρχου. Ὁ Ὑπερείδης τριήραρχος Ε΄ 486 κ. ἑ.
—	—	Ἡ Πεπάρηθος δηοῦται κατὰ διαταγὴν τοῦ Φιλίππου. Σύλληψις μακεδονικῶν πλοίων ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Ε΄ 485.
—		Ἀπρίλιος. Ὁ Δημοσθένης στεφανοῦται διὰ χρυσοῦ στεφάνου Ε΄ 486.
110, 1.	—	Ὁ Φίλιππος πολιορκεῖ τὴν Πέρινθον, ἥτις σώζεται δι' ἀποστολῆς περσικῆς βοηθείας ὑπὸ τὸν Ἀθηναῖον Ἀπολλόδωρον καὶ δι' ἐπικουρίας Βυζαντίων Ε' 489 κ. ἑ., 574.
—	—	Φθινόπωρον. Πολιορκία τοῦ Βυζαντίου (340-339 π. Χ.). Ὁ Λέων ἡγεῖται καὶ ὑπεραμύνεται τῆς πολιορκουμένης πόλεως Ε΄ 491.
—		Παράπονα τῶν Ἀθηναίων περὶ καταπατήσεως ἀθηναϊκοῦ ἐδάφους καὶ συλλήψεως ἀθηναϊκῶν πλοίων. Τελεσίγραφον τοῦ Φιλίππου. Κήρυξις τοῦ πολέμου παρὰ τῶν Ἀθηναίων Ε΄ 493.
—	—	Νόμος τοῦ Δημοσθένους περὶ τοῦ στόλου. Νέα διάταξις τῶν κατὰ τὰς τριηραρχικὰς συμμορίας. Τὸ τίμημα τῶν πολιτῶν μέτρον τῶν χάριν τοῦ στόλου εἰσφορῶν. Ὁ Δημοσθένης ἐπιστάτης τοῦ ναυτικοῦ Ε΄ 501, 507.
—	—	Πρώτη στρατεία τῶν Ἀθηναίων, τῶν Ῥοδίων, τῶν Κώων καὶ τῶν Χίων πρὸς βοήθειαν τοῦ Βυζαντίου. Ὁ μακεδονι-

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
		κὸς στόλος ἀναγκάζεται νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς Πόντον Ε' 493.
110, 1.	339.	Ἔαρ. Δευτέρα πρὸς βοήθειαν τοῦ Βυζαντίου στρατεία τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τὸν Κηφισοφῶντα καὶ τὸν Φωκίωνα Ε' 494 κ. ἑ.
—	—	Μάρτιος. Συνέλευσις τοῦ ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου ἐν Δελφοῖς. Οἱ Ὀζόλαι Λοκροὶ τῆς Ἀμφίσσης κατηγοροῦσι τοὺς Ἀθηναίους. Ὁ Αἰσχίνης ὡς πυλαγόρος κατηγορεῖ τοὺς Ἀμφισσεῖς ἐπὶ καταπατήσει τῆς ἱερᾶς χώρας. Οἱ Ἀμφισσεῖς ἐπιπίπτουσιν ἐναντίον τῶν Ἀμφικτυόνων Ε' 514 κ. ἑ., 520 κ. ἑ.
—	—	Τρίτος ἱερὸς πόλεμος (339-338 π. Χ.). Συνέλευσις τῶν Ἀμφικτυόνων ἐν Θερμοπύλαις, ἀφισταμένων τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Θηβαίων. Οἱ Ἀμφικτύονες ἀναθέτουσιν εἰς Κόττυφον τὸν Φαρσάλιον τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἐναντίον τῶν Ἀμφισσέων πολέμου Ε' 516 κ. ἑ.
—	—	Ὁ Φίλιππος ἐγκαταλείπει τὴν πολιορκίαν τοῦ Βυζαντίου. Ἄγει τὸν στόλον διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ καταπολεμεῖ τὸν βασιλέα Σκυθῶν Ἀτέαν παρὰ τὸν Ἴστρον Ε' 495.
110, 2.	—	Θέρος. Ὁ Φίλιππος ἐπιστρέφει εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοῦ ἐναντίον τῶν Σκυθῶν καὶ τῶν Τριβαλλῶν πολέμου Ε' 517.
—	—	Ὀκτώβριος. Συνέλευσις τῶν Ἀμφικτυόνων ἐν Δελφοῖς. Ὁ Φίλιππος ἀνακηρύσσεται στρατηγὸς ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ Ε' 519 κ. ἑ., 581.
—	—	Νέα διάταξις τῶν κατὰ τὰς προσόδους τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους. Κατάλυσις τοῦ περὶ τῶν θεωρικῶν νόμου τοῦ Εὐβούλου. Ἵδρυσις στρατιωτικοῦ ταμείου. Κατάστασις στρατιωτικῶν ταμιῶν. Διακοπὴ τῆς οἰκοδομῆς τῆς Σκευοθήκης Ε' 505.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
110, 2.	339.	Χειμών. Ὁ Φίλιππος καταλαμβάνει τὴν Ἐλάτειαν καὶ διαχειμάζει ἐν αὐτῇ Ε΄ 524 κ. ἑ.
—	—	Ταραχὴ καὶ ἀμηχανία ἐν Ἀθήναις. Ὁ Δημοσθένης προτείνει συμμαχίαν μετὰ τῶν Θηβῶν, παρασκευὴν τῆς ἐκ πολιτῶν στρατιᾶς καὶ κατάστασιν δέκα ἀνδρῶν ὑπὲρ ἀμύνης τῆς πόλεως Ε΄ 526 κ. ἑ.
—	338.	Χειμών. Μετάβασις τοῦ Δημοσθένους εἰς τὰς Θήβας. Συζητήσεις ἐν αὐταῖς. Οἱ πρέσβεις τοῦ Φιλίππου προτείνουσιν οὐδετερότητα εἰς τοὺς Θηβαίους. Συμμαχία μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν Ε΄ 528 κ. ἑ. Οἱ σύμμαχοι Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι στέλλουσι στρατιὰν μισθοφόρων ὑπὸ τὸν Χάρητα καὶ τὸν Θηβαῖον Πρόξενον εἰς Ἄμφισσαν. Ἀνάκτισις τῶν πόλεων τῆς Φωκίδος Ε΄ 533 κ. ἑ
—	—	Χειμών. Ἐπιτυχεῖς μάχαι τῶν συμμάχων ἐναντίον τῶν Μακεδόνων ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Κηφισοῦ Ε΄ 534.
—	—	Ἔαρ. Στεφάνωσις τοῦ Δημοσθένους ἐν τοῖς Διονυσίοις Ε΄ 534.
—	—	Ὁ Φίλιππος διαβαίνει τὰ στενὰ καὶ νικᾷ τὴν μισθοφορικὴν στρατιὰν παρὰ τὴν Ἄμφισσαν, καταστρέφει τὴν πόλιν ταύτην καὶ παραδίδει τὴν Ναύπακτον εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς Ε΄ 538 κ. ἑ.
—	—	Θέρος. Ὁ Φίλιππος ἄρχεται διαπραγματεύσεων Ε΄ 539. Οἱ φιλειρηνικοὶ ὑπὸ τὸν Φωκίωνα προσβάλλονται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 534 κ. ἑ., 539.
110, 3.	—	Ὁ Λυκοῦργος ἐπιμελητὴς τῶν κοινῶν προσόδων. Ὁ Καλλίας ταμίας τῶν στρατιωτικῶν Ε΄ 507, 588.
—	—	Νέα στεφάνωσις τοῦ Δημοσθένους κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπερείδου Ε΄ 541.
—	—	Ὁ Φίλιππος λαμβάνει ἐπικουρίας παρὰ τοῦ Ἀντιπάτρου. Εἰσβάλλει μετὰ τοῦ μείζονος μέρους τῆς στρατιᾶς εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ δηοῖ αὐτὴν Ε΄ 541.

Ολυμπ.	*π. Χ.*	
110, 3.	338.	2 Αὐγούστου. Μάχη παρὰ τὴν Χαιρώνειαν Ε΄ 542 κ. ἑ., 578.
—	—	Διάλυσις τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν. Ἐγκατάστασις μακεδονικῆς φρουρᾶς ἐπὶ τῆς Καδμείας. Ἀνάκτισις Θεσπιῶν, Ὀρχομενοῦ καὶ Πλαταιῶν Ε΄ 546, 585.
—	—	Γενικὴ στρατολογία τῶν Ἀθηναίων. Ὁ Φωκίων στρατηγός. Εἰς τὴν βουλὴν ἀνατίθενται ἔκτακτοι ἐξουσίαι κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπερείδου. Ὁ Δημοσθένης μεριμνᾷ περὶ ἐπισκευῆς τῶν τειχῶν, ὁ δὲ Λυκοῦργος περὶ πορισμοῦ χρημάτων. Ἀποστολὴ πρεσβειῶν εἰς τὰς ἄλλας ἑλληνίδας πόλεις. Ἀποδημία τοῦ Δημοσθένους ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον Ε΄ 549, 572, 587.
—	—	Θάνατος τοῦ Ἰσοκράτους Ε΄ 205, 573.
—	—	Στρατεία τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Ἀρχιδάμου Γ΄ εἰς Τάραντα καὶ θάνατος αὐτοῦ μαχομένου κατὰ τῶν Μεσσαπίων. Ἀνάρρησις τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ἄγιδος Β΄ (338-330 π. Χ.) Ε΄ 560.
—	—	Ὁ Φίλιππος ἀποστέλλει τὸν Δημάδην εἰς τὰς Ἀθήνας Ε΄ 547, 551.
—	—	Ὁ Αἰσχίνης, ὁ Φωκίων καὶ ὁ Δημάδης στέλλονται ὡς πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν Φίλιππον Ε΄ 553 κ. ἑ.
—	—	Εἰρήνη τοῦ Δημάδου Ε΄ 554 κ. ἑ., 596.
—	—	Φθινόπωρον. Στρατεία τοῦ Φιλίππου εἰς τὴν Πελοπόννησον. Εἰρήνη μετὰ τῆς Κορίνθου, τῆς Ἀχαΐας, τῶν Μεγάρων καὶ συμμαχία μετὰ τοῦ Ἄργους, τῆς Μεσσήνης καὶ τῆς Ἀρκαδίας Ε΄ 557, 579.
—	—	Δήωσις τῆς Λακωνικῆς καὶ σμίκρυνσις τῆς σπαρτιατικῆς πολιτείας. Ἐδαφικὴ ἐπαύξησις τῆς Μεσσηνίας, τοῦ Ἄργους, τῆς Τεγέας, καὶ τῆς Ἀρκαδίας Ε΄ 560 κ. ἑ., 581.
—	—	Νοέμβριος. Ἐπιτάφιος λόγος τοῦ Δημοσθένους περὶ τῶν πεσόντων Ἀθηναίων Ε΄ 556.

Ὀλυμπ.	π. Χ.	
100, 3.	338.	Χειμών. Συνέδριον τῶν Ἑλλήνων ἐν Κορίνθῳ. Κατάστασις μονίμων συνέδρων. Ψήφισις τοῦ ἐναντίον τῶν Περσῶν πολέμου. Ὁ βασιλεὺς Φίλιππος ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων Ε' 562 κ. ἑ.

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ" • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ

ΑΕΣΧΗ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΛΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ

Α΄=Τόμος πρῶτος.—Β΄=Τόμος δεύτερος.—Γ΄=Τόμος τρίτος.—Δ΄=Τόμος τέταρτος.—Ε΄=Τόμος πέμπτος.

Ἄβαι, πόλις ἐν Φωκίδι καὶ μαντεῖον Β΄ 22.

Ἄβαντες, φῦλον ἐν Εὐβοίᾳ Α΄ 111 κ. ἑ.

Ἄβας, Λακεδαιμόνιος μάντις Δ΄ 191.

Ἄβδηρα, πόλις ἐν Θράκῃ. Κτίσις αὐτῆς Γ΄ 187. Καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 275. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 80. Κυριεύονται ὑπὸ βασιλέως Φιλίππου Ε΄ 323.

Ἀβροκόμας, Πέρσης σατράπης Δ΄ 209.

Ἀβρώνιχος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Β΄ 380.

Ἄβυδος, πόλις ἐν Τρωάδι. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 628, 635, 653. Β΄ 151. Τυραννὶς ἐν αὐτῇ Β΄ 225. Κατάκτησις ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 253. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β΄ 668. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν Γ΄ 590. Μάχαι παρ' αὐτὴν Γ΄ 590. Λακεδαιμόνιος ἁρμοστὴς ἐν αὐτῇ Δ΄ 14. Ὁ Δερκυλλίδας ἐν αὐτῇ Δ΄ 290, 320. Ὁ Ἀνταλκίδας παρ' αὐτῇ Δ΄ 323.

Ἀγάθαρχος, σκηνογράφος ἐν Ἀθήναις Β΄ 745, 839. Γ΄ 407.

Ἀγάθη, πόλις ἐν Γαλατίᾳ Α΄ 692, 694 σημ.

Ἀγαθῖνος, Κορίνθιος στρατηγὸς Δ΄ 292.

Ἀγάθων Τισαμενοῦ, Ἀθηναῖος ποιητὴς Γ΄ 790. Δ΄ 100, 126, Ε΄ 43, 210.

Ἀγαῖος Δωριεὺς Α΄ 230.

Ἀγαμέμνων, βασιλεὺς Μυκηνῶν Α΄ 130, 135, 139, 183, 189 κ. ἑ., 199, 207, 233, 339.

Ἀγαμήδης, βασιλεὺς Ὀρχομενοῦ, κτίστης τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ Β΄ 89.

Ἀγαρίστη, θυγάτηρ Κλεισθένους, σύζυγος Μεγακλέους Α΄ 385.

Ἀγαρίστη, σύζυγος Ξανθίππου μή-

της Περικλέους Β΄ 315, 602, 712.
Ἀγασικλῆς, Ἁλικαρνασεὺς Β΄ 707.
Ἀγβάτανα. Ἴδε Ἐκβάτανα.
Ἄγγεῖα κατὰ μίμησιν τοῦ ἀνατολικοῦ τρόπου Β΄ 100 κ. ἑ. κορινθιακὰ Α΄ 395. μετ' ἐρυθρῶν γραφῶν Β΄ 768, 781. ἀττικὰ Β΄ 698, 768, 771. Ε΄ 261.
Ἀγγίτης, ποταμὸς ἐν Θρᾴκῃ Ε΄ 67.
Ἀγελάδας (Ἀγελάδας), γλύπτης Ἀργεῖος Β΄ 533, 778, 783. Γ΄ 323.
Ἄγημα, μέρος τῆς μακεδονικῆς στρατιᾶς Ε΄ 57.
Ἀγήνωρ, Ἀργεῖος ἥρως Α΄ 85.
Ἀγησανδρίδας, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Γ΄ 577, 592.
Ἀγησίλαος, υἱὸς Ἀρχιδάμου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης. Χρόνος ἀναρρήσεως Δ΄ 240 σημ. 1. καὶ Λύσανδρος Δ΄ 237. Ἀνάρρησις Δ΄ 240. Στρατηγὸς Δ΄ 249. Ἐν Ἀσίᾳ Δ΄ 251 κ. ἑ. Ἀνακαλεῖται Δ΄ 277. Νικᾷ παρὰ τὴν Κορώνειαν Δ΄ 283 κ. ἑ. Ἐν Πελοποννήσῳ Δ΄ 296, 299. Ἐν Πειραίῳ Δ΄ 297. Ἐν Ἀκαρνανίᾳ Δ΄ 301. καὶ Ἀνταλκίδας Δ΄ 329. καὶ Ἀγησίπολις Δ΄ 362 κ. ἑ., 374. Ἀποποιεῖται τὴν στρατηγίαν Δ΄ 369, 435. καὶ Ὄλυνθος Δ΄ 375. καὶ Φοιβίδας Δ΄ 385. Στρατεύει ἐναντίον τοῦ Φλιοῦντος Δ΄ 389. καὶ Σφοδρίας Δ 440. Ἐν Βοιωτίᾳ Δ΄ 444 κ. ἑ., 455. Ἐν τῷ συνεδρίῳ τῆς Σπάρτης Δ΄ 472, 479 κ. ἑ. Μετὰ τὴν παρὰ τὰ Λεῦκτρα μάχην Δ΄ 495. καὶ Μαντίνεια Δ΄ 511. Ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ΄ 523 κ. ἑ. Σώζει τὴν Σπάρτην Δ΄ 526. καὶ Ἀρχίδαμος Δ΄ 564. Στρατηγεῖ ἐναντίον τοῦ Ἐπαμεινώνδου Δ΄ 593 κ. ἑ. Δημόσιον ἄξίωμα Δ΄ 396. Στρατηγικὴ αὐτοῦ Δ΄ 351.
Ἀγησίπολις, υἱὸς Παυσανίου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Δ΄ 281. καὶ Ἀγησίλαος Δ΄ 362 κ. ἑ., 374. Παρὰ τὴν Μαντίνειαν Δ΄ 369. καὶ Ὄλυνθος Δ΄ 374. Ἐναντίος τῆς καταλήψεως τῆς Καδμείας Δ΄ 385. Στρατηγεῖ ἐναντίον τῆς Ὀλύνθου Δ 389 κ. ἑ. Θάνατος αὐτοῦ Δ΄ 394.
Ἀγησιππίδας, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Γ΄ 374.
Ἀγιάδαι, ὠβὴ Σπάρτης Α΄ 271.
Ἀγιάδαι, βασιλικὸν γένος τῆς Σπάρτης Α΄ 254, 258, 260 κ. ἑ. Πολιτεία αὐτῶν Δ 57, 58 σημ. 1, 363.
Ἄγις, βασιλεὺς Παιόνων Ε΄ 55.
Ἄγις, γενάρχης Ἀγιαδῶν Α΄ 259.
Ἄγις Α΄, υἱὸς Ἀρχιδάμου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Γ΄ 510. Ἐν Ἀττικῇ Γ΄ 187, 519 κ. ἑ., 560, 599 κ. ἑ., 653, 668. Στρατηγεῖ ἐναντίον τοῦ Ἄργους Γ΄ 373 κ. ἑ. καὶ Ἀλκιβιάδης Γ΄ 520, 536. Ἐν Ὀλυμπίᾳ Δ 228. Στρατεῖαι αὐτοῦ εἰς τὴν Ἦλιν Δ΄ 230 κ. ἑ. Θάνατος αὐτοῦ Δ΄ 236.
Ἄγις Β΄, υἱὸς Ἀρχιδάμου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ε΄ 560.
Ἄγις Γ΄, υἱὸς Εὐδαμίδου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Α΄ 270.
Ἀγκαῖος, Ἀργοναύτης Α΄ 236.
Ἀγλαοκρέων, Τενέδιος Ε΄ 376.
Ἀγλαοφῶν, ζωγράφος ἐν Θάσῳ Β΄ 771.
Ἄγνων, υἱὸς Νικίου, Ἀθηναῖος στρατηγός, ἐν τῷ σαμιακῷ πολέμῳ Β΄ 657. Κτίζει τὴν Ἀμφίπο-

λιν Β΄ 691. Στρατηγεῖ κατὰ θάλασσαν Γ΄ 88. Μετέχει τῶν πολιτικῶν ἑταιριῶν Γ΄ 417. Εἷς τῶν προβούλων Γ΄ 517. Κατήγορος τοῦ Περικλέους Γ΄ 63.

Ἀγορὰ ἐν Ἀθήναις Α΄ 454, 552. Β΄ 797. Δ΄ 81. τῶν δήμων Α΄ 553. *Ἀγοραὶ* ἐμπορικαὶ πανηγύρεις κατὰ τὰς ἑορτὰς Β΄ 48.

Ἀγοράκριτος, Πάριος γλύπτης Β΄ 839.

Ἀγορανόμοι, ἐν Ἀθήναις Β΄ 446.

Ἀγόρατος, Ἀθηναῖος Γ΄ 681.

Ἄγραι, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α΄ 481. Β 313.

Ἀγριᾶνες, μακεδονικὸν φῦλον Ε΄ 56.

Ἄγρων, βασιλεὺς Λυδίας Β΄ 146.

Ἄγυλλα, πόλις τῆς Τυρρηνίας Β 129. Γ΄ 287.

Ἀγύρριος, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Δ΄ 265, 320, 339, 348. Ε΄ 101, 170.

Ἀγχιμόλιος, Σπαρτιάτης Α΄ 574.

Ἀγχίσης, υἱὸς Κάπυος Α΄ 104.

Ἀγωγὴ ἀττικὴ Α΄ 508. ἑλληνικὴ Β΄ 44 κ. ἑ. κρητικὴ Α΄ 244. σπαρτιατικὴ Α΄ 278 κ. ἑ.

Ἀγῶνες, Β΄ 36. Ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τὴν γλυπτικὴν Β΄ 98. Ἴδε *Δῆλος*, *Ἴσθμια*, *Νέμεια*, *Ὀλύμπια*, *Παναθήναια*, *Πύθια*.

Ἀγώριος, Πελοπίδης ἐξ Ἑλίκης Α΄ 235, 325, 327.

Ἀδείμαντος, Ἀθηναῖος ἄρχων Β 479.

Ἀδείμαντος, υἱὸς Λευκολοφίδου, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 624, 655, 658.

Ἀδείμαντος, Κορίνθιος στρατηγὸς Β΄ 390 κ. ἑ.

Ἄδμητος, βασιλεὺς τῶν Μολοσσῶν Β΄ 487.

Ἀδραμύτειον, πόλις ἐν Μυσίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Β΄ 164. Δήλιοι ἐν αὐτῇ Γ΄ 246.

Ἀδραμύτης, υἱὸς Ἀλυάττου, Λυδὸς Β΄ 164.

Ἄδραστος, βασιλεὺς τῆς Σικυῶνος Α΄ 134, 376, 390. Β΄ 741.

Ἄδωνις. Λατρεία αὐτοῦ Γ 111, 427. Δ΄ 89.

Ἀείμνηστος, Πλαταιεὺς Β΄ 416.

Ἀειναῦται, φατρία ἐν Μιλήτῳ Α΄ 624.

Ἀέροπος, Τημενίδης ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 25 σημ.

Ἀέροπος, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ε΄ 25 σημ.

Ἀθάμας, γενάρχης Μινυῶν Α΄ 127.

Ἀθανασία. Διδασκαλία περὶ αὐτῆς Β΄ 75 κ. ἑ.

Ἀθηνᾶ. Ὄνομ' αὐτῆς Δ΄ 82. Λατρεία ἐν Ἀθήναις Α΄ 443, 460, 556 κ. ἑ. Β΄ 602, 673, 677, 789. ἐν Αἰγίνῃ Β΄ 276. ἐν Αἰγύπτῳ Β΄ 194. ἐν Ἄσσῳ Β΄ 59, 159. ἐν Ἀττικῇ Α΄ 445. Ἴδε καὶ *Παναθήναια*. ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 174. ἐν Δελφοῖς Β 166. ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 146. ἐν Θρᾴκῃ Γ 234. ἐν Ἰωνίᾳ Α΄ 80, 346. ἐν Κορίνθῳ Α΄ 346. ἐν Λακωνικῇ Α΄ 252, Β΄ 103. ἐν Λιβύῃ Α 644, 695. ἐν Μιλήτῳ Β΄ 160. ἐν Συρακούσαις Γ 265. ἐν Χίῳ Β΄ 184.—Ἱεραὶ αὐτῇ ἡμέραι Β΄ 35. Ξόανα αὐτῆς Β΄ 94. Ἀγάλματα ἐν ταῖς ἀθηναϊκαῖς κληρουχίαις Β΄ 683.—Ἐπώνυμα· Ἀλέα Δ΄ 527. Ε΄ 248. Ἀρεία Β΄ 771.

Ἐργάνη Β' 782, 824. Ἰτωνία Α' 146 κ. ἑ. Κλειδοῦχος Β' 825. Λημνία Β' 815 Νίκη Β' 677, 824. Παρθένος Β' 817. Γ' 57. Πολιὰς Α' 443. Β' 677, 803. Γ' 625. Ε' 245. Πρόμαχος Β' 816, 825. Σκιρὰς Δ' 457. Ὑγίεια Β' 825. Χαλκίοικος Β' 484.

Ἀθηναγόρας, Συρακούσιος Γ' 454..

Ἀθῆναι. Θέσις αὐτῶν Δ' 441 κ. ἑ. Ἐν συμμαχίᾳ τῶν ἑπτὰ παραλίων πόλεων, καθ' ἃ λέγεται Α' 137. Πρωτεύουσα τῆς Ἀττικῆς Α' 445, 453. Ἀντίστασις αὐτῶν ἐναντίον τῶν Ἡρακλειδῶν Α' 170 κ. ἑ. Οἰκίζουσι τὴν Ἔφεσον Α' 178, 342. Χρονολογικαὶ μελέται ἐν αὐταῖς ἐπὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν Α' 214. καὶ Σικυὼν Α' 389. Πόλεμος πρὸς Μεγαρεῖς περὶ Σαλαμῖνος Α' 435. Ἡγέται τῶν βοιωτιζόντων ἐν αὐταῖς Δ' 424. καὶ Χίος Δ' 451. καὶ Σάμος Β' 585. καὶ Σικελία Γ' 324. καὶ Σπάρτη Α' 436. — Ἀνάπτυξις τοῦ ἄστεως κάτωθεν τῆς Ἀκροπόλεως Α' 551. Νέα διάταξις τῶν κατ' αὐτὸ ἐπὶ τοῦ Πεισιστράτου Α' 554 κ. ἑ. Ἀνάκτισις μετὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους Β' 439 κ. ἑ. Νέα κτίρια ἐπὶ τοῦ Κίμωνος Β' 505. Νέα κτίρια ἐπὶ τοῦ Περικλέους Β' 788 κ. ἑ. — Ἀριθμὸς οἰκητόρων Β' 349 κ. ἑ. — Ἴδε *Ἀγορά*, *Ἀκρόπολις*, *Ἀττικὴ*. *Δικαιώματα*, *Δίπυλον*, *Ἡγεμονία*, *Κεραμεικὸς*, *Νομίσματα*, *Πειραιεύς*, *Στόλος*, *Τείχη κτλ.*

Ἀθῆναι, πόλις Βοιωτίας Α' 148.

Ἀθηναία, ἀρχαῖος τύπος ὀνόματος τῆς Ἀθηνᾶς Δ' 82.

Ἀθήναιον, ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Ἐφέσου Α' 178.

Ἀθήναιος, Λακεδαιμόνιος Γ' 243.

Ἀθηναῖς, φυλὴ ἐν Θουρίοις Β' 690.

Ἄθηνις, υἱὸς Ἀρχέρμου, γλύπτης Χῖος Β' 103, 110.

Ἀθηνοκλῆς, Ἀθηναῖος Β' 686.

Ἀθληταὶ ἐν Ἀθήναις Ε' 146.

Ἀθλοθέται ἐν Ἀθήναις Β' 637.

Ἄθως, ἀκρωτήριον τῆς Χαλκιδικῆς Α' 3, 7. Οἱ Ἐρετριεῖς στέλλουσιν αὐτόσε ἀποίκους Α' 652. Ναυάγιον τῶν Περσῶν παρ' αὐτὸν Β' 264. Διορύσσεται ὑπὸ τοῦ Ξέρξου Β' 341. Ναυάγιον Ἀγησανδρίδου παρ' αὐτὸν Γ' 592.

Αἶα, μυθικὴ χώρα Α' 118.

Αἰάκης, πατὴρ Πολυκράτους, τύραννος τῆς Σάμου Β' 200.

Αἰάκης, υἱὸς Συλοσῶντος, τύραννος τῆς Σάμου Β' 225, 258.

Αἰακίδαι ἐν Ἀττικῇ Α' 448. Ἐν Αἰγίνῃ Β' 276. Ἐν τῇ μάχῃ τῆς Σαλαμῖνος Β' 582.

Αἰακός, Ἀχαιὸς ἥρως Α' 128. Β' 278.

Αἴαντες, ἥρωες Α' 204.

Αἰαντὶς, ἀττικὴ φυλὴ Β' 303.

Αἰγαί, ὀχυρὰ ὀρεινὴ πόλις ἐν Μακεδονίᾳ Β' 233. Πρωτεύουσα μακεδονικοῦ βασιλείου Ε' 26.

Αἰγαῖον πέλαγος. Κλίμα αὐτοῦ Α' 1 κ. ἑ. Διαπλέεται εὐκόλως Α' 12 κ. ἑ. Αὐτοτελὲς Α' 620.

Αἰγάλεως, ὄρος τῆς Ἀττικῆς Α' 441. Β' 395.

Αἰγεῖδαι, Α' 148, 304. Β' 71, 353. Ἐν Σπάρτῃ Α' 148, 253, 304. Ἐν Ἀθήναις Α' 455. Ἐν Θήρᾳ

Α΄ 696. Ἐν Σικελίᾳ, Κυρήνῃ καὶ Ῥόδῳ Γ΄ 264.
Αἴγειρα, πόλις τῆς Ἀχαΐας Ε΄ 258.
Αἰγεὺς Α΄ 77, 86.
Αἰγιάλεια, παραλία τῆς Πελοποννήσου Α΄ 228, 345, 673.
Αἰγιαλεῖς, κάτοικοι τῶν παραλίων ἐν Ἀχαΐᾳ καὶ φυλὴ ἐν Σικυῶνι Α΄ 168, 232, 371, 377. Μικροτεχνία αὐτῶν Α΄ 720.
Αἰγικορεῖς, ἀττικὴ φυλὴ Α΄ 452, 579.
Αἴγιλα, νῆσος ἐν τῷ κρητικῷ πελάγει Α΄ 88.
Αἰγιμιὸς, βασιλεὺς τῶν Δωριέων Α΄ 150. Β΄ 122.
Αἴγινα. Ὄνομ' αὐτῆς Α΄ 88. Ἀχαιοὶ ἐν αὐτῇ Α΄ 128. Κοινωνὸς συμμαχίας κατὰ θάλασσαν Α΄ 137. Ἀρχαιοτάτη πόλις ἐν ᾗ ἐκόπη νόμισμα Α΄ 366. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Κορίνθου Α΄ 415. Ἱδρύει ἐμπόριον ἐν Ὀμβρικῇ Α΄ 678. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Σαμίων Β΄ 112. μετὰ τῆς Κρήτης Β΄ 213. Παρέχει εἰς τοὺς Πέρσας γῆν καὶ ὕδωρ Β΄ 278. Ὁ Κλεομένης ἐν αὐτῇ Β΄ 280. Ἐν ἔχθρᾳ πρὸς τὴν Κόρινθον Β΄ 358. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 370, 386, 393 κ. ἑ. 405, 411. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἐν αὐτῇ Γ΄ 79. Κάθοδος τῶν κατοίκων Γ΄ 667. Δ΄ 11 Ἐν τῷ κορινθιακῷ πολέμῳ Δ΄ 320 κ. ἑ. — καὶ Ἀθῆναι Α΄ 596 κ. ἑ. Β΄ 276, 367, 438 κ. ἑ., 541 κ. ἑ., 549, 668. Γ΄ 78 κ. ἑ. Δ΄ 320 κ. ἑ. — Ἐμπόριον αὐτῆς Β΄ 276. Τέχνη Β΄ 111 κ. ἑ., 777. Ναὸς Ἀθηνᾶς ἐν αὐτῇ Β΄ 276. — Αἰγινῆται ἐν Ναυκράτει Α΄ 647. ἐν Θυρέᾳ Γ΄ 210.
Αἴγιον, πόλις ἐν Ἀχαΐᾳ Α΄ 88, 672.
Αἴγισθος, Α΄ 256.
Αἰγίτιον, πόλις ἐν Αἰτωλίᾳ Γ΄ 178.
Αἰγὸς ποταμοί, ποταμὸς ἐν τῇ θρακικῇ Χερσονήσῳ. Μάχη παρ' αὐτοὺς Γ΄ 654 κ. ἑ.
Αἰγόσθενα, πόλις ἐν Μεγαρίδι Β΄ 541.
Αἰγοῦσσαι, νῆσοι παρὰ τῇ Σικελίᾳ. Καρχηδόνιοι ἐν αὐταῖς Γ΄ 276.
Αἴγυπτος. Φοίνικες ἐν αὐτῇ Α΄ 58. Ἀνησυχεῖται ὑπὸ ἑλληνικῶν φύλων Α΄ 59, 189. Ὁ Μενέλαος ἐν αὐτῇ Α΄ 250. Ἐμπόριον τῶν Ἰώνων μετ' αὐτῆς Α΄ 209. Ὑπὸ τοὺς Ψαμμιτιχίδας Β΄ 193. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Κυρήνην Α΄ 700. Β΄ 193. Συμμαχεῖ μετὰ τοῦ Κροίσου Β΄ 174. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 197. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 330 κ. ἑ., 335, 496, 523, 553, 568. Δ΄ 322. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 340. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Κύπρου Ε΄ 335. — Ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Β΄ 72 κ. ἑ., 83, 100, 711, 724 Μαντικὴ ἐν αὐτῇ Α΄ 10. — Πάπυρος ἐξ αὐτῆς Β΄ 703.
Αἴγυς, πόλις ἐν Λακωνικῇ Α΄ 255, 260.
Αἴδεσις. Ἴδε *Φόνου*.
Αἰθίοπες παρ' Ὁμήρῳ Β΄ 3. ἐν Αἰγύπτῳ Α΄ 643. ἐν Ἀσίᾳ Β΄ 335.
Αἰθιοπία. Ἔβενος ἐξ αὐτῆς Β΄ 101.
Αἰθαλία (Ἔλβα), νῆσος ἐν τῷ τυρρηνικῷ πελάγει Α΄ 663 κ. ἑ.
Αἰθαλίδαι, δῆμος Ἀττικῆς Α΄ 584.
Αἶμος, ὄρος ἐν Θράκῃ Α΄ 6, 635. Δ΄ 9.
Αἷμων, ῥύαξ ἐν Βοιωτίᾳ Ε΄ 542.
Αἰναρία (Ἴσχια), νῆσος παρὰ τὴν

Καμπανίαν Α΄ 663. Β΄ 290.
Αἰνείας, υἱὸς Ἀγχίσου, Τρὼς Α΄ 105.
Αἰνησίδημος, Αἰγείδης ἐν Γέλᾳ Γ΄ 264. ἐν Ἀκράγαντι Γ΄ 275.
Αἰνιᾶνες, φῦλον παρὰ τὴν Οἴτην Α΄ 158. Β΄ 372.
Αἶνος, πόλις ἐν Θρᾴκῃ Α΄ 174.
Αἰόλειον, πόλις ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ Α΄ 174.
Αἰολεῖς. Διάδοσις αὐτῶν Α΄ 126 κ. ἑ. Αἰολικὰ φῦλα Α΄ 235. Ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 146 κ. ἑ., 156 Μετανάστασις εἰς Μικρὰν Ἀσίαν Α΄ 172 κ.ἑ., 181 κ.ἑ. Ἐν Τρωάδι Α΄ 213, 619. Αἰολικὴ διάλεκτος Α΄31. Β΄730 σημ. Αἰολικὴ ἀπάθεια Ε΄ 224.
Αἰολίδαι Α΄ 127, 134.
Αἰολίς. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α΄ 17. Ἀποικίαι ἐν αὐτῇ Α΄ 181 κ.ἑ. Ὑποτάσσεται εἰς τοὺς Πέρσας Β΄ 235 κ. ἑ. Μετέχει τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας Β΄ 661.
Αἰπυτίδαι, γένος μεσσηνιακὸν Α΄ 225, 293, 297.
Αἴπυτος, βασιλεὺς τῆς Μεσσηνίας Α΄ 224 κ ἑ.
Αἴσιμος, Ἀθηναῖος Δ΄ 64.
Αἰσυμνῆται, Α΄ 351, 353.
Αἰσχίνης, Ἀθηναῖος Δ΄ 22.
Αἰσχίνης, υἱὸς Λυσανίου, Σωκρατικὸς Δ΄ 182.
Αἰσχίνης, υἱὸς Ἀτρομήτου, Ἀθηναῖος ῥήτωρ. Γένος καὶ χαρακτὴρ Ε΄ 368 κ. ἑ. Πολιτεία καὶ ἀξίωμα Ε΄ 376 κ. ἑ., 383 κ. ἑ., 393, 412, 428, 441, 515, 553. Πρέσβυς παρὰ τῷ Φιλίππῳ Ε΄ 376 κ. ἑ., 389 κ. ἑ., 407 κ ἑ., 553. Κατηγορεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 439 κ. ἑ., 442 κ. ἑ. καὶ Φιλοκράτης Ε΄ 443. Ἐν Εὐβοίᾳ Ε΄ 460. καὶ Ἀναξῖνος Ε΄ 486. Ἐν Δελφοῖς Ε΄ 513 κ. ἑ. Προδοσία αὐτοῦ Ε΄ 521.
Αἰσχίνης, τύραννος τῆς Σικυῶνος Α΄ 390 σημ. 2.
Αἰσχυλίδης, συκοφάντης ἐν Ἀθήναις Δ΄ 24, 30.
Αἰσχύλος, υἱὸς Εὐφορίωνος, Ἐλευσίνιος Ε΄ 28, 30, 744 κ. ἑ. Ἐν Συρακούσαις Γ΄303. Ἀπόγονοι αὐτοῦ Δ΄ 98. Ἀξίωμα μετὰ θάνατον Δ΄ 98. Ε΄ 234.– καὶ Ἴων ὁ Χῖος Β΄717. καὶ Ἀριστοφάνης Γ΄ 666.—Τραγῳδίαι αὐτοῦ. Πέρσαι Β΄ 481, 749 Γ΄ 304. Δ΄117. Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας Β΄508. Ὀρέστεια Β΄527, 752. Αἰτναῖαι Γ΄ 303. Ἐλεγεῖαι αὐτοῦ Β΄ 737.
Αἴτνα, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις Γ΄ 291, 303, 305. Διοικισμὸς Γ΄314.
Αἴτνα, ἠφαίστειον ἐν Σικελίᾳ Α΄ 665. Β΄ 257. Γ΄ 302.
Αἰτωλία, χώρα ἐν τῇ μέσῃ Ἑλλάδι Αἰολεῖς ἐν αὐτῇ Α΄ 127. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α΄ 166.
Αἰτωλοί. Συγγενεῖς πρὸς τοὺς Λέλεγας Α΄66. Διάδοσις αὐτῶν Α΄ 165. Ἐν Πελοποννήσῳ Α΄ 233 κ. ἑ., 324. καὶ Δελφοὶ Β΄ 131. καὶ Κόρινθος Β΄ 9. Πολεμοῦσι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Β΄ 179. Σύμμαχοι τῶν Ἠλείων ἐναντίον τῆς Σπάρτης Δ΄ 231. Σύμμαχοι τῶν Θηβαίων Δ΄ 498. καὶ ὁ βασιλεὺς Φίλιππος Ε΄ 462.
Αἰτωλὸς, γενάρχης Αἰτωλῶν Α΄166.
Ἀκαδημία, γυμνάσιον ἐν Ἀθήναις Α΄ 561. Β΄ 505, 795. Ε΄ 193,

272. Ὡς φιλοσοφικὴ σχολὴ Ε' 193. Ἀκαδημαϊκοὶ ἐν τῇ κωμῳδίᾳ Ε' 239.

Ἀκάδημος. Ἴδε *Ἑκάδημος*

Ἄκανθος, πόλις ἐν τῇ Χαλκιδικῇ. Κτίσις Α' 655. Ὁ Βρασίδας ἐν αὐτῇ Γ' 225. καὶ Ἀθῆναι Β' 472. Γ' 254, 389. καὶ Σπάρτη Δ' 374.

Ἀκαρνανία, χώρα ἐν τῇ μέσῃ Ἑλλάδι. Ὁ Περικλῆς ἐν αὐτῇ Β' 554. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ' 51, 78. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Ἀμβρακίαν Γ' 96, 127, 181. Ἐν τῷ κορινθιακῷ πολέμῳ πολέμιος τῆς Σπάρτης Δ' 275. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Ἀχαΐαν Δ' 301 κ. ἑ. Ἐν τῇ νέᾳ ἀθηναϊκῇ συμμαχίᾳ Δ' 456. Σύμμαχος τῶν Θηβαίων Δ' 498. Ὑποστηρίζεται ὑπὸ τῶν Ἀθηνῶν Ε' 462. Σύμμαχος τῶν Ἀθηνῶν Ε' 484.

Ἀκεσᾶς, ποικιλτὴς τοῦ πέπλου τῆς Ἀθηνᾶς Β' 838, σημ. 4.

Ἀκεσίνης, ποταμὸς ἐν Σικελίᾳ Α' 668.

Ἄκιρις, ποταμὸς ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Α' 675.

Ἄκορις, ἄρχων Αἰγύπτου Δ' 335.

Ἀκουμενὸς, ἰατρὸς ἐν Ἀθήναις Ε' 228.

Ἀκουσίλαος, Ἀργεῖος ἱστορικὸς Β' 706.

Ἀκράγας, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις Α' 682. Πολίτευμα Β' 133. Ὑπὸ τυράννους Γ' 274 κ. ἑ. Ἐν ἔχθρᾳ πρὸς Συρακουσίους Γ' 286, 289. Καθίσταται ἐν αὐτῷ δημοκρατικὸν πολίτευμα Γ' 312 κ. ἑ. Ἡττᾶται ὑπὸ τῶν Σικελῶν Γ' 330. καὶ Ἔγεστα Γ' 343. καὶ Ἀθῆναι Γ' 458, 479. Καταστρέφεται ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων Γ' 499. — Τρυφὴ τῶν κατοίκων Α' 713. Τέχνη ἐν αὐτῷ Γ' 297. Κτίρια Α' 713. Γ' 307. Ῥητορικὴ Γ' 317. Νομίσματα Γ' 293.

Ἄκραι, πόλις ἐν Σικελίᾳ Α' 671, 682. Γ' 266.

Ἀκραῖον λέπας, ὄρος ἐν Σικελίᾳ. Μάχη παρ' αὐτῷ Γ' 490.

Ἀκροκεραύνια, ὄρος ἐν Ἠπείρῳ Α' 142.

Ἀκρόπολις Ἀθηνῶν. Θέσις αὐτῆς Α' 442. Καταλαμβάνεται ὑπὸ Κύλωνος Α' 471. Ὁ Κλεομένης ἐπ' αὐτῆς Α' 594. Κυριεύεται ὑπὸ Περσῶν Β' 390. Καταλαμβάνεται ὑπὸ Λακεδαιμονίων Γ' 689. Δ' 22. — Μνημεῖα αὐτῆς Α' 554, 604 κ. ἑ. Β' 564, 602. Ε' 253. Νέα κτίρια ἐπὶ Περικλέους Β' 801 κ. ἑ. Στῆλαι ἐπ' αὐτῆς Γ' 345. Σπήλαιον τοῦ Πανὸς ὑπ' αὐτὴν Β' 313.

Ἀκρώρεια, χώρα ἐν Ἤλιδι Δ' 233.

Ἀκταίων, Κορίνθιος Α' 398.

Ἀκτὴ, παραλία Τρωάδος Γ' 159.

Ἀκτὴ, γλῶσσα τῆς Χαλκιδικῆς Γ' 233, 390. Ἴδε καὶ *Ἄθως*.

Ἀλαλία, πόλις ἐν Κύρνῳ Β' 188. Γ' 286.

Ἀλέα, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Α' 237.

Ἀλεξάνδρεια, πόλις ἐν Αἰγύπτῳ. Χρονολογικαὶ μελέται ἐν αὐτῇ Α' 214. Β' 716.

Ἀλέξανδρος, υἱὸς Πριάμου. Ἴδε *Πάρις*

Ἀλέξανδρος Α' Φιλέλλην, βασιλεὺς Μακεδονίας Β' 234. Γ' 371,

385, 407, 413, 514. Ε΄ 29 κ. ἑ.
Ἀλέξανδρος Β΄, υἱὸς Φιλίππου, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ε΄ 487, 543, 553, 594. καὶ οἱ Ἕλληνες Ε΄ 574.
Ἀλέξανδρος, βασιλεὺς τῶν Μολοσσῶν Ε΄ 461.
Ἀλέξανδρος, τύραννος τῶν Φερῶν Α΄ 554, 588 κ. ἑ. Ε΄ 77, 124. Νομίσματα αὐτοῦ Δ΄554 σημ. 2.
Ἄλεξις, Ἀθηναῖος κωμῳδοποιὸς Ε΄ 241.
Ἀλευάδαι, οἶκος εὐπατριδῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Β΄ 334, 370, 450, 735. Δ΄ 543, 547, 554. Ε΄ 47, 77, 463, 582. Τετράρχαι τῆς Θεσσαλίας Ε΄ 463.
Ἀλεύας, Θεσσαλὸς Β΄ 334.
Ἀλήτης, Ἡρακλείδης Α΄ 392.
Ἀλιάκμων, ποταμὸς ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 9, 15.
Ἀλίαρτος, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ. Τάφος τοῦ Ῥαδαμάνθυος ἐν αὐτῇ Α΄ 124. Μάχη παρ' αὐτὴν Δ΄ 270. Τάφος τῆς Ἀλκμήνης παρ' αὐτὴν Δ΄ 415.
Ἀλιεῖς, πόλις ἐν Ἀργολίδι Β΄ 543.
Ἁλικαρνασὸς, πόλις ἐν Καρίᾳ. Κτίσις Α΄ 176. Δωριεῖς ἐν αὐτῇ Α΄ 248. Ἰωνικὸς χαρακτὴρ αὐτῆς Β΄ 707 κ. ἑ. Οἰκίζει τὴν Ναύκρατιν Α΄ 647. Ὑπὸ δυνάστας Β΄ 709 κ. ἑ. Ε΄ 135. Κοινωνεῖ τῆς ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Β΄ 707 κ. ἑ. Ὁ Ἀλκιβιάδης πλησίον αὐτῆς Γ΄ 589. Ἴδε Ἀρτεμισία, Λύγδαμις, Μαύσσωλλος.
Ἁλιρρόθιος, υἱὸς Ποσειδῶνος Α΄ 443.
Ἀλκαῖος, Λέσβιος ποιητὴς Α΄ 544, 548. Β΄ 124.
Ἀλκαμένης, τύραννος τοῦ Ἀκράγαντος Γ΄ 275.
Ἀλκαμένης, Ἀθηναῖος γλύπτης Β΄ 830. Δ΄ 83, 614. Ε΄ 248.
Ἀλκαμένης, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Α΄ 435.
Ἀλκαμένης, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Γ΄ 521.
Ἄλκανδρος, τύραννος τοῦ Ἀκράγαντος Γ΄ 275.
Ἀλκέτας, βασιλεὺς ἐν Ἠπείρῳ Δ΄ 549.
Ἀλκέτας, Λακεδαιμόνιος Ε΄ 340.
Ἀλκέτας, υἱὸς Ὀρόντου, Μακεδὼν Ε΄ 33.
Ἀλκιβιάδης, πατὴρ Κλεινίου, Ἀθηναῖος Α΄ 572.
Ἀλκιβιάδης υἱὸς Κλεινίου, Ἀθηναῖος. Γένος Α΄ 449. Νεότης Γ΄ 358 κ. ἑ. Ἀξίωμα ἐν δήμῳ καὶ πολιτείᾳ Γ΄ 364 κ. ἑ. 405 κ. ἑ. Ἐν Ἄργει Γ΄ 377, 380. καὶ Νικίας Γ΄ 357, 383. Ἡγεῖται τῆς σικελικῆς ἐκστρατείας Γ΄ 421, 428 κ. ἑ., 433. καὶ ἄγος Ἑρμοκοπιδῶν Γ΄ 432 κ. ἑ. Ἐν Σικελίᾳ Γ΄ 442. Ἀνακαλεῖται Γ΄ 442 κ. ἑ., 446. Μετ' ἀνάκλησιν Γ΄ 450. Ἐν Σπάρτῃ Γ΄ 465 κ. ἑ., 510, 520, 624. Στρατηγὸς Σπάρτης Γ΄ 524 κ. ἑ. καὶ Τισσαφέρνης Γ΄ 536 κ. ἑ., 549. Διαπραγματεύεται πρὸς Ἀθηναίους ὀλιγαρχικοὺς Γ΄ 541 κ. ἑ. καὶ Φρύνιχος Γ΄ 541. Παρὰ τῷ ἐν Σάμῳ στρατοπέδῳ Γ΄ 565 κ. ἑ. Ἀνακαλεῖται ἐκ τῆς ἐξορίας Γ΄ 580. Νῖκαι κατὰ θάλασσαν Γ΄ 588 κ. ἑ. Νικᾷ παρὰ

τὴν Ἄβυδον Γ΄ 592. Νικᾷ παρὰ τὴν Κύζικον Γ΄ 594. Ἐν Ἀθήναις Γ΄ 608 κ. ἑ. Ἐπιθέσεις κατ' αὐτοῦ Γ΄ 624 κ. ἑ. Ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Γ΄ 627 κ. ἑ. Καθαιρεῖται Γ΄ 629. Ἐν Χερσονήσῳ Γ΄ 656. Ἐν Περσίᾳ Δ΄ 26. Θάνατος Δ΄ 28 — καὶ Σωκράτης Γ΄ 362 κ. ἑ. Δ΄ 147. καὶ Περικλῆς Γ΄ 360 κ. ἑ. καὶ Ἀριστοφάνης Γ΄ 665.

Ἀλκιδάμας, ῥήτωρ ἐξ Ἐλαίας Ε΄ 210.

Ἀλκίδας, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Γ΄ 142. κ. ἑ., 168.

Ἀλκιμένης, Κορίνθιος Δ΄ 294.

Ἀλκίφρων, Ἀργεῖος Γ΄ 375, 380.

Ἀλκμαίων, υἱὸς Μεγακλέους, Ἀθηναῖος Α΄ 387, 581. Β΄ 715. Στρατηγὸς ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ Α΄ 517. Ἐν Σάρδεσιν Α΄ 530.

Ἀλκμαίων, υἱὸς Μεγακλέους, Ἀθηναῖος Β΄ 482.

Ἀλκμαιωνίδαι, ἐν Ἀθήναις Β΄ 602. Καταγωγὴ αὐτῶν ἐκ Μεσσηνίας Α΄ 449. Συμμέτοχοι τοῦ κυλωνείου ἄγους Α΄ 473. Ἐξορία αὐτῶν Α΄ 476. Κάθοδος Α΄ 517. Δευτέρα ἐξορία Α΄ 539. Ἀγωνίζονται ἐναντίον τῶν τυράννων Α΄ 572. Ἀνακτίζουσι τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν Α΄ 573. Τρίτη ἐξορία Α΄ 593. Ἀνάκλησις Α΄ 595. καὶ Περσία Α΄ 600. Β΄ 309. Ἀντίπαλοι τοῦ Μιλτιάδου Β΄ 315. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀξιοῦσι τὴν ἔξωσιν αὐτῶν Γ΄ 35, 53.

Ἀλκμὰν, ποιητὴς ἐν Σπάρτῃ Α΄ 434. Β΄ 124, 578.

Ἀλκμήνη. Τάφος αὐτῆς Δ΄ 415.

Ἄλκων, Ἠπειρώτης Α΄ 387.

Ἀλόννησος, νῆσος ἐν τῷ Θρακίῳ πελάγει Ε΄ 422, 457, 466, 485.

Ἅλος, πόλις Θεσσαλίας Ε΄ 382, 392.

Ἀλπωνὸς, παρὰ τὰς Θερμοπύλας Ε΄ 396.

Ἅλσιον, πόλις ἐν Τυρρηνίᾳ Γ΄ 287.

Ἅλτις, ἱερὸν ἄλσος ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 331. Γ΄ 293.

Ἀλυάττης, βασιλεὺς Λυδίας Β΄ 59, 159 κ. ἑ. Τάφος αὐτοῦ Β΄ 165.

Ἀλυζία, πόλις ἐν Ἀκαρνανίᾳ. Μάχη πλησίον αὐτῆς Δ΄ 457.

Ἅλυς, ποταμὸς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α΄ 44, 101. Β΄ 162, 570.

Ἀλφειὸς, ποταμὸς ἐν Ἤλιδι Α΄ 233, 322. Γ΄ 292.

Ἀμάδοκος, Θρᾷξ Ε΄ 132, 323, 327.

Ἀμαζόνες, Ἐφέσιαι Α΄ 178, 182.

Ἀμαθοῦς, πόλις ἐν Κύπρῳ Β΄ 251. Δ΄ 333.

Ἀμαξιτὸς, πόλις ἐν Τρωάδι Α΄ 104.

Ἄμασις, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Α΄ 521, 646 κ. ἑ., 700. Β΄ 174, 194 κ. ἑ., 207, 211.

Ἀμβρακία, πόλις ἐν Ἀκαρνανίᾳ. Κορινθιακὴ ἀποικία Α΄ 411. Κυψελίδαι ἐν αὐτῇ Α΄ 417 κ. ἑ. 426. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 411. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Κορίνθου Γ΄ 9, 14. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἀκαρνᾶνας Γ΄ 96, 181. Ὁμολογεῖ εἰρήνην πρὸς τοὺς Ἀκαρνᾶνας Γ΄ 182. Ἐν τῷ κορινθιακῷ πολέμῳ πολεμία τῆς Σπάρτης Δ΄ 275. καὶ Φίλιππος Ε΄ 475. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Ἀθηναίων Ε΄ 484. Τέχνη ἐν αὐτῇ Β΄ 110. — Κόλπος ἀμβρακικὸς Α΄ 9.

Ἄμβρυσος, πόλις ἐν Φωκίδι Α΄ 171. Δ΄ 484.
Ἄμβρων, Μιλήσιος, κτίστης τῆς Σινώπης Α΄ 640.
Ἀμεινοκλῆς, τριηροποιὸς ἐν Κορίνθῳ Α΄ 400, 653.
Ἀμειψίας, Ἀθηναῖος κωμῳδοποιὸς Γ΄ 448.
Ἄμηστρις, σύζυγος τοῦ Ξέρξου Β΄ 490 κ. ἑ.
Ἀμίαντος, Ἀρκὰς Α΄ 386.
Ἀμίλκας, υἱὸς Μάγωνος, Καρχηδόνιος Γ΄ 280 κ. ἑ.
Ἄμισος, πόλις ἐν τῷ Πόντῳ Α΄ 688. Β΄ 686.
Ἄμμώνιον, ἱερὸν τοῦ Διὸς Ἄμμωνος ἐν Λιβύῃ Β΄ 72, 216.
Ἀμνηστία ἐν Ἀθήναις διὰ τοῦ Σόλωνος Α΄ 517, 671. Κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας Β΄ 386. Μετὰ τὴν παρὰ τοὺς Αἰγὸς ποταμοὺς μάχην Γ΄ 671. Ἐπὶ τοῦ Θρασυβούλου Δ΄ 61, 64, 69, 70 σημ. 1, 170.
Ἀμομφάρατος, Σπαρτιάτης Β΄ 414.
Ἀμόργης, υἱὸς Πισσούθνου, Πέρσης Γ΄ 507, 529, 533.
Ἀμοργὸς, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ, κοινωνὸς τῆς ἀττικῆς συμμαχίας Β΄ 657, 670. Ποικιλτικὴ ἐν αὐτῇ Α΄ 76.
Ἄμπελος, ὄρος ἐν Σάμῳ Β΄ 207.
Ἀμπελουργία ἐν Ἀττικῇ Α΄ 559. Ἴδε καὶ *Οἶνος*.
Ἄμπη, πόλις παρὰ Τίγριν Β΄ 260.
Ἀμυθαονίδαι, γένος Αἰολέων μάντεων Α΄ 127, 134.
Ἀμύκλαι, πόλις ἐν Λακωνικῇ Α΄ 226, 255. Ὄνομα κρητικὸν Α΄ 250. Δωριεῖς ἐν αὐταῖς Α΄ 226. — Ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν αὐταῖς Β΄ 95. Γ΄ 345. Δ΄ 190. Ε΄ 249 Ἀμυκλαῖος θρόνος Β΄ 96, 108. Τρίποδες ἐν αὐτῷ Β΄ 103. Δ΄ 190. Ε΄ 249. Ὑακίνθια ἐν αὐταῖς Δ΄ 299. Πορφυρᾶ ὑφάσματα ἐξ αὐτῶν Α΄ 249.
Ἀμυνίας, υἱὸς Σέλλου, Ἀθηναῖος Γ΄ 245, 685.
Ἀμύντας Α΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Β΄ 233. Ε΄ 28.
Ἀμύντας, ἀπαιτητὴς τοῦ μακεδονικοῦ θρόνου Γ΄ 129. Ε΄ 37.
Ἀμύντας Β΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ε΄ 45.
Ἀμύντας Γ΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Δ΄ 375, 467. Ε΄ 45 κ. ἑ. 155.
Ἄμυρις, ἐκ Σίριος Α΄ 386.
Ἀμυρταῖος, Αἰγύπτιος στρατηγὸς Β΄ 557, 568.
Ἄμφεια, πόλις Μεσσηνίας Α΄ 292.
Ἀμφιάραος, Α΄ 134. Β΄ 508. Μαντεῖον αὐτοῦ Β΄ 166.
Ἀμφίδολοι, πόλις ἐν τῇ Πισάτιδι Δ΄ 233
Ἀμφίθεος, Θηβαῖος Δ΄ 264, 419, 423.
Ἀμφικτυονίαι, ἀρχαιόταται Α΄ 152 κ. ἑ. — πυθικὴ (δελφικὴ) Α΄ 154 κ. ἑ., 379. Β΄ 2, 24, 468, 478. Ε΄ 79, 403, 444, 513 κ. ἑ., 562. Νέον ἀξίωμ' αὐτῆς Δ΄ 500. — τῶν Οἰταίων λαῶν Α΄ 157. — τῶν περὶ τὸν Παρνασσὸν Α΄ 158. Ἀνάκρασις τῶν τριῶν ὁμάδων Α΄ 158 κ. ἑ. — πελοποννησιακὴ Α΄ 341. — ἰωνικὴ Α΄ 347. περὶ τὴν Δῆλον Α΄ 547 κ. ἑ.

Β΄ 461 — τῶν πόλεων τῆς κάτω Ἰταλίας Α΄ 676, Γ΄ 319.
Ἀμφικτυονὶς, φυλὴ τῶν Θουρίων Β΄ 690
Ἀμφικτύων, υἱὸς Δευκαλίωνος Α΄ 160
Ἀμφιλοχία, χώρα ἐν Ἀκαρνανίᾳ Γ΄ 182
Ἀμφίλυτος, μάντις ἐξ Ἀχαρνῶν Α΄ 546.
Ἀμφίμνηστος, Ἐπιδάμνιος Α΄ 386.
Ἀμφίπολις, πόλις ἐν Μακεδονίᾳ. Κτίσις Β΄ 670, 691. Ε΄ 33. Ὁ Βρασίδας ἐγγὺς αὐτῆς Γ΄ 228 κ. ἑ. Ὁ Βρασίδας καὶ ὁ Κλέων μάχονται παρ' αὐτῇ Γ΄ 248 κ. ἑ. Διατάσσεται ἡ ἀπόδοσις αὐτῆς εἰς τὰς Ἀθήνας Γ΄ 253. Ἐξακολουθοῦσι κατέχοντες αὐτὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι Γ΄ 352, 399. Λακεδαιμόνιος ἁρμοστὴς ἐν αὐτῇ Δ΄ 10. Ὑπὸ περσικὴν προστασίαν Δ΄ 569. καὶ Ἀθῆναι Ε΄ 59, 132, 162. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Ε΄ 63.
Ἄμφισσα, πόλις ἐν Λοκρίδι Ε΄ 514 κ. ἑ., 517 κ. ἑ., 539.
Ἀμφίων, Βακχιάδης ἐν Κορίνθῳ Α΄ 404.
Ἀμφίων, Θηβαῖος ἥρως Α΄ 125.
Ἀνάγλυφα ἀττικὰ Ε΄ 257.
Ἀναθήματα Β΄ 93 κ. ἑ. Ἴδε *Δελφοί*.
Ἀναία, πόλις ἐν Καρίᾳ Γ΄ 144.
Ἀνάκειον, ἱερὸν τῶν Διοσκούρων ἐν Ἀθήναις Γ΄ 576.
Ἀνακρέων, Τήιος ποιητὴς, ἐν Σάμῳ Β΄ 206. ἐν Ἀθήναις Α΄ 566.—Ἀνδριὰς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως Β΄ 602.
Ἄνακτες, Α΄ 190.
Ἀνακτόριον, πόλις ἐν Ἀκαρνανίᾳ Β΄ 411. Γ΄ 9, 208, 253, 347. Ἀποικία Κορινθίων Α΄ 411.
Ἀναξαγόρας, φιλόσοφος Κλαζομένιος Β΄ 589, 730. Δ΄ 91, 107. Ἐν Ἀθήναις Β΄ 595, 604, 720. Κατηγορεῖται Γ΄ 60. Δ΄ 93.—καὶ Εὐριπίδης Δ΄ 104. καὶ Περικλῆς Β΄ 720. Γ΄ 60. Δ΄ 93. καὶ Πλάτων Ε΄ 198. καὶ Σωκράτης Δ΄ 146, 158. καὶ Θουκυδίδης Β΄ 734.—Ἀρεστὸς παρὰ τῷ δήμῳ Δ΄ 107. Τὰ ἔργ' αὐτοῦ παρὰ τοῖς βιβλιοπώλαις Δ΄ 107. Ε΄ 218.
Ἀναξανδρίδας, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Α΄ 323.
Ἀναξανδρίδης, Ἀθηναῖος κωμῳδοποιὸς Ε΄ 241, 366.
Ἀναξίβιος, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Δ΄ 216 κ. ἑ., 320.
Ἀναξίλαος (Ἀναξίλας), τύραννος τοῦ Ῥηγίου καὶ τῆς Ζάγκλης Β΄ 259. Γ΄ 263, 276, 280, 288, 293. Υἱοὶ αὐτοῦ Γ΄ 315. Δ΄ 502 σημ.
Ἀναξίμανδρος, Μιλήσιος φιλόσοφος Β΄ 60, 79, 584.
Ἀναξιμένης, Μιλήσιος φιλόσοφος Β΄ 79, 584.
Ἀναξῖνος, Ὠρείτης Ε΄ 485 κ. ἑ.
Ἄναξις, Βοιωτὸς ἱστοριογράφος Δ΄ 613.
Ἄναπος, ποταμὸς ἔν Σικελίᾳ Α΄ 671. Γ΄ 308, 489.
Ἀναρχίας ἐνιαυτὸς ἐν Ἀθήναις Δ΄ 67.
Ἀνάφη, νῆσος ἐν Αἰγαίῳ Β΄ 653.
Ἀνάφλυστος, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α΄ 448.

Ἀνάχαρσις, Σκύθης Α΄ 633, 706. Β΄ 78.
Ἀνδανία, πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ Α΄ 296. Δ΄ 532.
Ἀνδοκίδης, ἀγγειογράφος Β΄ 769.
Ἀνδοκίδης, υἱὸς Λεωγόρου, Ἀθηναῖος Γ΄ 19 σημ. 417, 444. Δ΄ 312 κ. ἑ. Λόγος αὐτοῦ περὶ εἰρήνης Δ΄ 315 κ. ἑ.
Ἀνδοκίδης, Ἀθηναῖος Β΄ 565.
Ἀνδρέας, τύραννος τῆς Σικυῶνος Α΄ 372.
Ἀνδρόγεως, υἱὸς Μίνωος Α΄ 98.
Ἀνδροδάμας, Ῥηγῖνος νομοθέτης Β΄ 135.
Ἀνδροκλεῖδαι, ἐν Μεσσηνίᾳ Α΄ 294. ἐν Ἐφέσῳ Α΄ 347.
Ἀνδροκλείδης, Θηβαῖος Δ΄ 265, 416.
Ἀνδροκλῆς, Ἀθηναῖος Γ΄ 414, 432. 434, 557.
Ἄνδροκλος, Ἀθηναῖος Α΄ 178.
Ἀνδρόνικος, Ἀθηναῖος ὑποκριτὴς Ε΄ 237.
Ἄνδρος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ. Ἀποικιακὴ δρᾶσις ἐν αὐτῇ Α΄ 655, 679. Ὁ Θεμιστοκλῆς παρ' αὐτῇ Β΄ 402 κ. ἑ., 433. Πολιορκεῖται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ΄ 626. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἐν αὐτῇ Β΄ 684.
Ἀνδροσθένης, Ἀθηναῖος γλύπτης Β΄ 728.
Ἀνδροτίων, Ἀθηναῖος ἱστορικὸς καὶ ῥήτωρ Ε΄ 223, 300 κ. ἑ.
Ἄνδρων, Ἀθηναῖος Β΄ 584.
Ἀνήριστος, Λακεδαιμόνιος Γ΄ 94.
Ἄμφεια, πόλις Μεσσηνίας Β΄ 503.
Ἀνθεμόκριτος, Ἀθηναῖος κῆρυξ Γ΄ 80.
Ἄνθεμοῦς πόλις ἐν Μακεδονίᾳ Β΄ 233. Ε΄ 28, 64.
Ἀνθεστήρια, ἑορτὴ ἐν Ἀθήναις Β΄ 698.
Ἀνθηδών, πόλις Βοιωτίας Α΄ 118.
Ἄνιος, ἥρως γενάρχης ἱερέων ἐν Δήλῳ Β΄ 21
Ἀννίβας, Καρχηδόνιος στρατηγὸς Γ΄ 499, 613.
Ἄννων (Μάγων), Καρχηδόνιος Γ΄ 279.
Ἀνοπαία, ὀρεινὴ στενωπὸς ἐπὶ τῆς Οἴτης Β΄ 376.
Ἀνταλκίδας, υἱὸς Λέοντος. Λακεδαιμόνιος. Χαρακτὴρ αὐτοῦ Δ΄ 198. Ἐν Σάρδεσι Δ΄ 306 κ. ἑ. Ἀρχιστράτηγος Δ΄ 322 κ. ἑ. Εἰρήνη ἀνταλκίδειος Δ΄ 326 κ. ἑ., 330 κ. ἑ. Ἐν Σούσοις Δ΄ 471. Θάνατος Δ΄ 567.
Ἄντανδρος, πόλις ἐν Μυσίᾳ Α΄ 175. Β΄ 156. Γ΄ 621, 652.
Ἀντηνορίδαι ἐν Κυρήνῃ Α΄ 706.
Ἀντήνωρ, Τρὼς Β΄ 130.
Ἀντιγένης, ἄρχων ἐν Ἀθήναις Γ΄ 633 σημ.
Ἀντίλοχος, ποιητὴς Δ΄ 186.
Ἀντιμαχίδης, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Α΄ 567.
Ἀντίμαχος, Ἀθηναῖος, ταμίας τοῦ Τιμοθέου Ε΄ 112.
Ἀντίμαχος, Κολοφώνιος ἐπικὸς ποιητὴς Δ΄ 186.
Ἀντιμενίδης, Λέσβιος Α΄ 544.
Ἀντιοχίς, ἀττικὴ φυλὴ Β΄ 303.
Ἀντίοχος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς κατὰ θάλασσαν Γ΄ 627.
Ἀντίοχος, Συρακούσιος ἱστορικὸς Γ΄ 317.
Ἀντίοχος, Ἀλευάδης ἐν Θεσσαλίᾳ Β΄ 335, 364.

Ἀντίπατρος, Μακεδὼν στρατηγὸς Ε΄ 379, 541, 553.
Ἀντίπολις, πόλις Γαλατίας Α΄ 692.
Ἀντίρριον, ἀκρωτήριον ἐν Αἰτωλίᾳ Α΄ 394.
Ἀντισθένης, Σωκρατικὸς ἐν Ἀθήναις Δ΄ 492 σημ. 1. Ε΄ 179.
Ἀντισθένης, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Γ΄ 547.
Ἄντισσα, πόλις ἐν Λέσβῳ Γ΄ 131.
Ἀντιστάτης, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Α΄ 567.
Ἀντιφάνης, Ἀθηναῖος κωμῳδοποιὸς Δ΄ 116. Ε΄ 241.
Ἀντίφημος, Ῥόδιος Α΄ 679.
Ἀντιφῶν, υἱὸς Σωφίλου, Ἀθηναῖος ῥήτωρ, διδάσκαλος τῆς ῥητορικῆς Β΄ 732. Ἀντίπαλος τοῦ Ἀλκιβιάδου Γ΄ 416. Ἡγέτης τῆς ὀλιγαρχικῆς φατρίας Γ΄ 205, 553 κ. ἑ., 574. Κατηγορεῖται Γ΄ 583 κ. ἑ. Θάνατος Γ΄ 584 κ. ἑ. —καὶ Κριτίας Γ΄ 684. καὶ Θουκυδίδης Ε΄ 220. Λοιδορίαι αὐτοῦ Ε΄ 219.
Ἀντιφῶν, Ἀθηναῖος Ε΄ 442.
Ἄνυτος, Ἀθηναῖος Β΄ 713.
Ἄνυτος, υἱὸς Ἀνθεμίωνος, Ἀθηναῖος. Φυγὰς Δ΄ 25. Ἡγέτης τῶν φυγάδων Ἀθηναίων Δ΄ 44. Κατήγορος Σωκράτους Δ΄ 177.
Ἄξιός, ποταμὸς ἐν Μακεδονίᾳ. Α΄ 7. Β΄ 340. Ε΄ 9.
Ἀπατούρια, ἑορτὴ ἐν Ἀθήναις Γ΄ 643. Ἐν ταῖς ἰωνικαῖς πόλεσιν Α΄ 346.
Ἀπελλῆς, Κολοφώνιος ζωγράφος Ε΄ 261.
Ἄπλουν, ὄνομα Ἀπόλλωνος παρὰ τοῖς Θεσσαλοῖς Α΄ 153.
Ἀποδέκται, ταμειακὴ ἀρχὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις Β΄ 679.
Ἀποικίαι. Σημασία αὐτῶν Α΄ 701 κ. ἑ. Θρησκευτικὸς χαρακτὴρ αὐτῶν Β΄ 52 κ. ἑ. καὶ Δελφοὶ Β΄ 132 κ. ἑ. Πολίτευμα αὐτῶν Β΄ 134 κ. ἑ. Σχέσις πρὸς τὰς μητροπόλεις Β΄ 624.—Ἐν Ἀφρικῇ Α΄ 640, 694 κ. ἑ. Ἐν Γαλατίᾳ Α΄ 688 κ. ἑ. Ἐν Θράκῃ Α΄ 650 κ. ἑ. Β΄ 186 κ. ἑ. Ἐν Ἰβηρίᾳ Α΄ 692 κ. ἑ. Ἐν Ἰταλίᾳ Α΄ 661 κ. ἑ. Ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α΄ 173 κ. ἑ. Παρὰ τὸν Πόντον Α΄ 633 κ. ἑ.—Ἀθηνῶν Α΄ 175. Β΄ 688, 821. Ἐπιδαύρου Α΄ 180. Ἐρετρίας Α΄ 652. Κερκύρας Α΄ 658. Κορίνθου Α΄ 402, 652, 669. Μεγάρων Α΄ 419, 652, 669, 681. Μικρασιατικῶν πόλεων Α΄ 622 κ. ἑ. Μιλήτου Α΄ 627 κ. ἑ., 633. Νάξου Α΄ 679. Ῥόδου Α΄ 679, 688, Γ΄ 257, 259 κ. ἑ., 277. Συρακουσῶν Γ΄ 266. Φωκαίας Α΄ 688 κ. ἑ. Χαλκίδος Α΄ 648 κ. ἑ., 663.
Ἄποικοι, τάξις ἐν Ἀττικῇ Α΄ 463, 523.
Ἀπολλόδωρος, Ἀθηναῖος ζωγράφος Ε΄ 260.
Ἀπολλόδωρος, Ἀθηναῖος, φονεὺς τοῦ Φρυνίχου Γ΄ 575.
Ἀπολλόδωρος, Φαληρεύς, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους Δ΄ 147, 181, Ε΄ 182, 256.
Ἀπολλόδωρος, υἱὸς Πασίωνος, Ἀθηναῖος Ε΄ 344.
Ἀπολλόδωρος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ε΄ 490.
Ἀπόλλων. Παρ' Ὁμήρῳ Α΄ 205,

211. Πατὴρ τοῦ Ἴωνος καὶ Ἀχαιοῦ Α' 128. Θεὸς τοῦ φωτὸς Α' 484. Θεὸς ἀμφικτυονικὸς Α' 153. Β' 3, 95. Θεὸς τοῦ ἀποικισμοῦ Β' 52 κ. ἑ. Θεὸς τῆς μαντείας Β' 14 κ. ἑ. Θεὸς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς Β' 89. Σημασία τῆς λατρείας αὐτοῦ Α' 80, 114. Β' 3, 29 κ. ἑ., 118.—Λατρεία αὐτοῦ ἐν Ἀμύκλαις Β' 95, 108. ἐν Ἄργει Α' 231. ἐν Ἀττικῇ Α' 164, 440, 445, 481, 551, 560. Β' 801. ἐν Ἀχαιοῖς Α' 153. ἐν Δελφοῖς Α' 81, 154, 379. Β' 22 κ. ἑ. ἐν Δήλῳ Α' 81, 98, 116. Β' 204. ἐν Διδύμοις. Ἴδε *Διδυμαῖον*. ἐν Δωριεῦσι Α' 150. ἐν Θεσσαλίᾳ Α' 150. ἐν Θήβαις Β' 166, 776. ἐν Καρίᾳ Α' 67. ἐν Κερκύρᾳ Α' 399. ἐν Κρήτῃ Α' 96, 112, 241. ἐν Κύπρῳ Α' 81. ἐν Λυκίᾳ Α' 112, 115. Β' 17. ἐν Μαγνησίᾳ Α' 81, 153. ἐν Μιλήτῳ Α' 179. Β' 776. ἐν Νάξῳ Σικελίας Α' 669. ἐν Ναυκράτει Α' 647. ἐν Ὀλυμπίᾳ Α' 339. ἐν Περγάμῳ Β' 776. ἐν Σπάρτῃ Α' 253, 306. ἐν Συρακούσαις Γ' 306. ἐν Τάραντι Α' 675. ἐν Τετραπόλει ἰωνικῇ Α' 444. ἐν Τροίᾳ Α' 205. ἐν Τρωάδι Α' 103. ἐν Χαλκίδι Α' 122. Β' 52.—Ἐπώνυμα αὐτοῦ· Ἀγυιεὺς Α' 481. Βοηδρόμιος Β' 313. Δελφίνιος Α' 96, 122, 346, 675. Β' 52. Ἰσμήνιος Β' 22. Καρνεῖος Α' 148, 253, 305, 696. Λύκειος Α' 112. Μουσαγέτης Β' 128. Παγασαῖος Α' 153. Πατρῷος Α' 453, 481. Πυθαῖος Ε' 231. Γ' 373. Πύθιος Α' 81, 379. Β' 801. Ὑλάτας Α' 81.—Ἱεραὶ ἡμέραι αὐτοῦ Β' 34 κ. ἑ. Δάφνη Β' 82. Ἀγάλματα Β' 97 κ. ἑ., 110, 776. Ταμεῖον ἐν Ἀθήναις Β' 823. Ὀβελίσκος ὡς σύμβολον αὐτοῦ Β' 93.

Ἀπολλωνία, πόλις ἐν Χαλκιδικῇ Δ' 374.

Ἀπολλωνία, πόλις ἐν Ἰλλυρίᾳ. Ὄνομ' αὐτῆς Β' 53 Κτίσις Α' 412, 659.

Ἀπολλωνία, ἐπίνειον τῆς Κυρήνης Α' 699

Ἀπολλωνία, πόλις ἐν Θρᾴκῃ Α' 635. Ε' 498.

Ἀπολλωνίδης, Ὀλύνθιος Ε' 354.

Ἀπρίης, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Α' 700. Β' 193.

Ἄραβες, ὑπὸ περσικὴν κυριαρχίαν Β' 226. Ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Ξέρξου Β' 338.

Ἄρακος Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Γ' 651.

Ἄραχθος, ποταμὸς ἐν Ἠπείρῳ Α' 143.

Ἀργαδεῖς, ἀττικὴ φυλὴ Α' 452, 579.

Ἀργαῖος, ἀπαιτητὴς τοῦ μακεδονικοῦ θρόνου Ε' 50, 53.

Ἀργανθώνιος, βασιλεὺς τῆς Ταρτησσοῦ Α' 693. Β' 188.

Ἀργεάδαι, βασιλικὸν γένος παρὰ τοῖς Μακεδόσι Ε' 25.

Ἄργιλος, πόλις ἐν Μακεδονίᾳ Γ' 228, 254, 389.

Ἀργινοῦσαι, νησῖδες πλησίον τῆς Λέσβου. Μάχη ἐγγὺς αὐτῶν Γ' 635 κ. ἑ. Δίκη τῶν ἐν Ἀργινούσαις στρατηγησάντων Γ' 639 κ. ἑ.

Ἀργολίζοντες, φατρία ἐν Κορίνθῳ Δ΄ 293.

Ἀργολὶς, χώρα ἐν Πελοποννήσῳ. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α΄ 3, 11. Πορφύραι κατὰ τὰ παράλια αὐτῆς Α΄ 52. Μετανάστασις εἰς αὐτὴν ἐξ Αἰγύπτου Α΄ 65. Οἰκεῖαι σχέσεις πρὸς τὴν Λυκίαν Α΄ 199. Ἴωνες ἐν αὐτῇ Α΄ 89, 358. Δωριεῖς ἐν αὐτῇ Α΄ 222, 227. Δαναοὶ ἐν αὐτῇ Α΄ 132. Τανταλίδαι ἐν αὐτῇ Α΄ 130, 134. Ἡρακλεῖδαι ἐν αὐτῇ Α΄ 222, 240. Περσεῖδαι ἐν αὐτῇ Α΄ 134. Μεσσήνιοι ἐν αὐτῇ Α΄ 296. Μεταναστάσεις ἐξ αὐτῆς Α΄ 176, 240, 315. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ΄ 521. Λόγοι περὶ αὐτῆς Α΄ 85. Κτίρια ἐν αὐτῇ Α΄ 193, 199 κ. ἑ., 715 κ. ἑ. Ἴδε Ἄργος.

Ἀργοναῦται, Α΄ 85, 117, 160, 214.

Ἄργος, ἥρως Α΄ 85.

Ἄργος, πόλις ἐν Ἀργολίδι. Σημασία τοῦ ὀνόματος Α΄ 136. Κτίσις Α΄ 201. Ἀντιτάσσεται εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου Α΄ 79. «Ἰωνικὸν Ἄργος» Α΄ 89. Θαλασσοκρατεῖ Α΄ 136. Ἀρχαιοτάτη γραφὴ ἐν αὐτῷ Α΄ 114, 123. Κτίρια Α΄ 198 κ. ἑ. Δωριεῖς ἐν αὐτῷ Α΄ 231. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας Α΄ 298, 331, 359 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἀρκάδας Α΄ 360 κ. ἑ. Ἐπὶ τοῦ Φείδωνος Α΄ 331, 364 κ. ἑ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φείδωνος Α΄ 376 κ. ἑ., 425 κ. ἑ. καὶ Σικυὼν Α΄ 331, 386. Ὁ Κλεομένης ἐν αὐτῷ Α΄ 575. Α΄ 5, 346. Συμμαχεῖ μετὰ τοῦ Μαρδονίου Β΄ 407. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 361, 367, 518. Ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν αὐτῷ Β΄ 482. Ὑποτάσσει τὰς ἐν τῇ Ἀργολίδι πόλεις τῶν Ἀχαιῶν Β΄ 519 κ. ἑ., 538 σημ. 2. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Ἀθηνῶν Β΄ 520. Διαπραγματεύεται πρὸς τὴν Περσίαν Β΄ 568. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Β΄ 43. Γ΄ 347, 351, 369, 372, 378, 387, 510, 532, 570, 588. Ὑποδέχεται φυγάδας Ἀθηναίους Δ΄ 44. Ἐν τῷ κορινθιακῷ πολέμῳ τάσσεται ἐναντίον τῆς Σπάρτης Δ΄ 275, 280, 298, 303. 312. Ἐγκαταλείπει τὴν Κόρινθον Δ΄ 329. Συνταλισμὸς Δ΄ 505. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Θηβαίων Δ΄ 524. Συμμετέχει τῆς κτίσεως τῆς Μεσσήνης Δ΄ 531. Ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ Φλιοῦντος Δ΄ 537. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Τεγέας Δ΄ 593. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 422, 452, 557 κ. ἑ., 561, 579. Ἀποικίαι αὐτοῦ Α΄ 177. Λατρεία τῆς Ἥρας ἐν αὐτῷ Α΄ 205, 676. Β΄ 68. Ἀναγραφαὶ τῶν ἱερειῶν τῆς Ἥρας ἐν αὐτῷ Β΄ 68. Τέχνη ἐν αὐτῷ Β΄ 111, 113. Β΄ 778.

Ἄργος, πόλις ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 25.

Ἀργουρα, χωρίον ἐν Εὐβοίᾳ Ε΄ 342.

Ἄργυρος, ὡς νομισματικὴ βάσις ἐν τῇ προσθίᾳ Ἀσίᾳ Α΄ 353.

Ἀργὼ, πλοῖον Α΄ 117.

Ἀρδέρικκα, πόλις τῶν Κισσίων Β΄ 333.

Ἄρδυς, βασιλεὺς τῆς Λυδίας Β΄ 150 σημ., 158.

Ἀρέθουσα, ὄνομα πηγῶν Α΄ 657. Πηγὴ παρὰ τὴν Χαλκίδα ἐν Εὐβοίᾳ Α΄ 122, 649. παρὰ τὰς Συρακούσας Γ΄ 265, 308, 310.
Ἄρειος πάγος, ἐν Ἀθήναις δικαστήριον Α΄ 454, 467, 480, 506. Ἀνωτάτη ἐποπτικὴ ἀρχὴ Α΄502. Διάταξις τῶν κατ' αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Σόλωνος Α΄ 502 κ. ἑ. Ἀπὸ Κλεισθένους Α΄ 591. Ἔκτακτος ἐξουσία ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β' 386. Ἀξίωμα Β΄ 521. Κολούεται ὑπὸ τοῦ Ἐφιάλτου Β΄ 524 κ. ἑ. Ὑμνεῖται ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου Β΄ 527, 752. Ἔκτακτος ἐξουσία μετὰ τὴν παρὰ τοὺς Αἰγὸς ποταμοὺς μάχην Γ' 672 κ. ἑ. Καταλύεται ἐπὶ τῶν τριάκοντα Δ΄ 20. Μεταρρυθμίζεται ἐπὶ τοῦ Εὐκλείδου Δ΄ 76. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 434, 442, 549.
Ἄρης, ἐν Ἀθήναις Α΄ 454.
Ἄρθμιος, ἐκ Ζελείας Β΄ 368.
Ἀριαβίγνης, Πέρσης ναύαρχος Β΄ 397.
Ἀριάδνη, Α΄ 98.
Ἀριαῖος, Πέρσης Δ΄ 212.
Ἀριαράμνης, Πέρσης Β' 226.
Ἀρικία, πόλις ἐν Ἰταλίᾳ Γ΄ 288.
Ἀρίμνηστος, Πλαταιεὺς Β΄ 419.
Ἀριοβαρζάνης, Πέρσης σατράπης Δ΄ 561. Ε' 118, 135, 156.
Ἀρισταγόρας, τύραννος τῆς Κύμης Β΄ 225.
Ἀρισταγόρας, τύραννος τῆς Κυζίκου Β΄ 225.
Ἀρισταγόρας, τύραννος τῆς Μιλήτου Β΄498. Στρατεύει ἐναντίον τῆς Νάξου Β΄ 243. Ἀφίσταται τῆς Περσίας Β΄ 245. Ἐν Σπάρτῃ καὶ Ἀθήναις Β΄ 247. Θάνατος Β' 256. Ε΄ 66.
Ἀρίσταιχμος, Ἠλεῖος Ε΄ 420.
Ἀρίστανδρος, Πάριος γλύπτης Β΄ 840.
Ἀρίσταρχος, Ἀθηναῖος Γ' 574, 582, 642.
Ἀρίσταρχος, Ἀθηναῖος Ε΄ 348.
Ἀρίσταρχος, Λακεδαιμόνιος, ἁρμοστὴς ἐν Βυζαντίῳ Δ΄ 219.
Ἀρίσταρχος, Τεγεάτης δραματικὸς ποιητὴς Δ΄ 96.
Ἀριστείδης, υἱὸς Λυσιμάχου, Ἀθηναῖος. Χρόνος γεννήσεως Β΄ 288. Χαρακτὴρ Β΄ 289. Νεότης Β΄ 289. καὶ αἱ ἑταιρεῖαι Β΄ 291. Στρατηγὸς Β΄ 298. Ἐν Μαραθῶνι Β΄ 300, 304, 310. Ἄρχων Α΄ 588 σημ. Β΄ 317. Ἀντίπαλος τοῦ Θεμιστοκλέους Β΄323. Ἐξοστρακίζεται Β΄326. Ἀνακαλεῖται ἐκ τῆς ἐξορίας Β΄ 387. Ἐν τῇ μάχῃ τῆς Σαλαμῖνος Β΄ 393, 399. Ἀρχιστράτηγος Β΄ 405 κ. ἑ., 408, 447. Ἐν Πλαταιαῖς Β΄ 416. Μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην Β΄421. Ἐν Σπάρτῃ Β΄ 444. Πολιτικὴ μεταρρύθμισις κατ' εἰσήγησιν αὐτοῦ Β΄ 447. Ἡγεῖται τοῦ στόλου Β΄ 449, 455. Διατάσσει τὰ κατὰ τὴν ἀθηναϊκὴν κατὰ θάλασσαν συμμαχίαν Β΄ 460 κ. ἑ. Θάνατος Β΄508.—καὶ Αἰσχύλος Β΄ 749. καὶ Περικλῆς Β΄ 642, 650. καὶ Θεμιστοκλῆς Β΄ 477. —Ἀπόγονοι Γ΄ 108.
Ἀριστείδης, Θηβαῖος ζωγράφος Δ΄ 613.

Ἀριστεὺς, υἱὸς Ἀδειμάντου, Κορίνθιος Γ΄ 21 κ. ἑ., 93 κ. ἑ.
Ἀρίστιππος, Κυρηναῖος φιλόσοφος Δ΄ 154. Ε΄ 178, 190.
Ἀρίστιππος, Ἀλευάδης ἐν Λαρίσῃ Δ΄ 542.
Ἀριστογείτων, Ἀθηναῖος, φονεὺς τοῦ Ἱππάρχου Α΄ 570. Ἀνδριὰς αὐτοῦ Α΄ 605. Β΄ 797.
Ἀριστογείτων, Ἀθηναῖος Ε΄ 577.
Ἀριστογείτων, Θηβαῖος γλύπτης Δ΄ 614.
Ἀριστογένης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 634.
Ἀριστόδημος, Ἡρακλείδης Α΄ 222, 253, 259.
Ἀριστόδημος, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Δ΄ 281.
Ἀριστόδημος, Ἀθηναῖος ὑποκριτὴς Ε΄ 376.
Ἀριστόδικος, Ταναγραῖος Β΄ 547.
Ἄριστοι. Ἴδε Ἀριστοκρατία, Εὐπατρίδαι.
Ἀριστοκλείδης, Λέσβιος μουσικὸς Δ΄ 129.
Ἀριστοκλῆς, Ἀθηναῖος Γ΄ 576.
Ἀριστοκράτης, υἱὸς Σκελλίου, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 574, 624, 630, 647.
Ἀριστοκράτης, Ἀθηναῖος Ε΄ 326.
Ἀριστοκράτης, βασιλεὺς τοῦ ἀρκαδικοῦ Ὀρχομενοῦ Α΄ 298, 312, 426.
Ἀριστοκρατία. Ἐν Ἀθήναις Α΄ 451 κ. ἑ., 502 κ. ἑ. 577, 613. Γ΄ 120, 417. Ἴδε Εὐπατρίδαι, Ὀλιγαρχικοί. Ἐν Ἰωνίᾳ Α΄ 350. Ἐν Μεγάροις Α΄ 418. Ἐν Πελοποννήσῳ Α΄ 373. Ἐν Χαλκίδι Α΄ 604 Ἴδε Ἱπποβόται. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 361. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ΄ 47.
Ἀριστόκυπρος, βασιλεὺς τῶν Σόλων Β΄ 252.
Ἀριστόμαχος, Ἀργεῖος Δ΄ 291.
Ἀριστομένης, Μεσσήνιος Α΄ 297, 313 κ. ἑ. Δ΄ 531. Ἀσπὶς αὐτοῦ Δ΄ 503 σημ. 1.
Ἀριστομηνίδας, Λακεδαιμόνιος Γ΄ 161. Δ΄ 250.
Ἀριστόνικος, Ἀθηναῖος Ε΄ 438, 486.
Ἀριστόνους, Θεσσαλὸς Δ΄ 541.
Ἀριστόξενος, Σελινούντιος ποιητὴς Γ΄ 296.
Ἄριστος, Λακεδαιμόνιος Δ΄ 201.
Ἀριστοτέλης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 180.
Ἀριστοτέλης, Ἀθηναῖος, τῶν τριάκοντα Δ΄ 22, 169.
Ἀριστοτέλης, Μαραθώνιος Ε΄ 104, 107.
Ἀριστοτέλης, Σταγειρίτης, ὁ φιλόσοφος Ε΄ 547, 593 κ. ἑ. Ἡμιέλλην Ε΄ 280 σημ. 1. Γνώμη αὐτοῦ περὶ τῆς γενέσεως τῆς βασιλείας Α΄ 201.
Ἀριστοφάνης, υἱὸς Νικοφήμου, Ἀθηναῖος Δ΄ 340, 343. Ε΄ 265.
Ἀριστοφάνης, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητής. καὶ Αἰσχύλος Γ΄ 666 καὶ Ἀλκιβιάδης Γ΄ 665. καὶ Εὐριπίδης Γ΄ 106. καὶ Κλεοφῶν Δ΄ 139. καὶ Κλέων Γ΄ 192, 204, 240, 251. καὶ Σωκράτης Δ΄ 147, 151, 166. — Ἐκφράσεις αὐτοῦ περὶ τῶν συγχρόνων ποιητῶν Δ΄ 100, 125, 140. περὶ μουσικῆς Δ΄ 133. — Κωμῳδίαι αὐτοῦ. Ἀχαρνεῖς Γ΄ 240. Ε΄ 12. Βαβυλώνιοι Γ΄ 192. Βάτραχοι Γ΄

664. Εἰρήνη Γ' 356. Ἐκκλησιάζουσαι Δ' 341. Θεσμοφοριάζουσαι Γ' 557. Ἱππεῖς Γ' 240. Λυσιστράτη Γ' 543. Νεφέλαι Δ' 147. Ὄρνιθες Γ' 449. Πλοῦτος Γ' 610.

Ἀριστοφῶν, Ἀθηναῖος Γ' 570.

Ἀριστοφῶν, Ἀζηνιεύς, Ἀθηναῖος πολιτευτὴς Δ' 75. Ε' 101, 127 κ. ἑ., 138 κ. ἑ., 303, 307, 370, 568.

Ἀρίστων, Ἀθηναῖος Α' 534.

Ἀρίστων, Κορίνθιος κυβερνήτης Γ' 479.

Ἀριστώνυμος, Ἀρκὰς νομοθέτης Ε' 270.

Ἀριστώνυμος, Ἀθηναῖος Γ' 243.

Ἀριστώνυμος, τύραννος Σικυῶνος Α' 375.

Ἀρίφρων, Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς τοῦ Περικλέους Γ' 358.

Ἀρίων, Λέσβιος ποιητὴς, ἐν Κορίνθῳ Α' 410. Β' 739. Ἐν Σικελίᾳ Γ' 294. Εὑρετὴς τοῦ διθυράμβου Α' 566.

Ἀρκάδες. Καταγωγὴ καὶ διάδοσις αὐτῶν Α' 236 κ. ἑ. Ἐν Ἐφέσῳ Α' 622. Ἐν Βυζαντίῳ Α' 654.

Ἀρκαδία, χώρα ἐν Πελοποννήσῳ. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α' 11. Κάτοικοι Β' 347. Διάλεκτος Α' 32. Ἀρχαιοτάτη κατάστασις Α' 234. Β' 355. Σύνδεσμος μετὰ τῆς Μεσσηνίας Α' 293. Ἐν τῷ μεσσηνιακῷ πολέμῳ Α' 298, 314, 322. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Πίσης Α' 332. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἀργείους Α' 360. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Ε' 370, 375. Πολεμεῖ πρὸς Λακεδαιμονίους Β' 486, 538. Δ' 560 κ. ἑ. Ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ τῶν Λεπρεατῶν Γ' 350. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ' 521. Δυσμένεια ἐναντίον τῆς Σπάρτης Δ' 199 Ἀγῶνες περὶ ἑνώσεως τῶν Ἀρκάδων Δ' 509 κ. ἑ. καὶ Θῆβαι Δ' 537 κ. ἑ., 591. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Ἀθηναίων Δ' 577. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἠλείους Δ' 578 κ. ἑ. Ῥῆξις ἐν αὐτῇ Δ' 591 κ. ἑ. Ὑποστηρίζει τοὺς ἀριστοκρατικοὺς τῆς Ἤλιδος Ε' 420. καὶ Φίλιππος Ε' 558, 561, 579. — Λατρεία τῆς Ἀρτέμιδος ἐν αὐτῇ Β' 41. τοῦ Διὸς Α' 69, 237. Ἴδε *Μαντίνεια*, *Μεγάλη πόλις*, *Τεγέα*.

Ἀρκὰς γενάρχης τῶν Ἀρκάδων Α' 236. Β' 131. Γ' 350.

Ἀρκὰς, φυλὴ ἐν Θουρίοις Β' 690.

Ἀρκεσίλας, ζωγράφος ἐκ Πάρου Β' 839.

Ἀρκτῖνος, Μιλήσιος ἐπικὸς ποιητὴς Β' 728.

Ἀρμένιοι. Καταγωγὴ αὐτῶν Α' 43. Ὑποτάσσονται ὑπὸ τῶν Μήδων Β' 161. Ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Ξέρξου Β' 338.

Ἁρμόδιος, Ἀθηναῖος, φονεὺς τοῦ Ἱππάρχου Α' 569. Ἀνδριὰς αὐτοῦ Α' 605. Β' 797.

Ἁρμοσταὶ Λακεδαιμόνιοι Δ' 9 κ. ἑ., 290, 386.

Ἀρναῖοι, ἀρχαῖον ὄνομα τῶν Βοιωτῶν, ἐν Θεσσαλίᾳ Α' 146. Μεταναστεύουσιν εἰς τὴν Βοιωτίαν Α' 182, 213. Ἴδε *Βοιωτοί*.

Ἄρνη, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ Α' 147.

Ἄρνη, πόλις ἐν Θεσσαλίᾳ Α' 146.

Ἀροάνια, ὄρη ἐν Ἀρκαδίᾳ Β' 282.

Ἄρπαγος, Πέρσης, στρατηγὸς Κύ-

ρου τοῦ μεγάλου Β΄ 177, 184 κ. ἑ., 191.

Ἀρριβαῖος ἡγεμὼν τῶν Λυγκηστῶν Γ΄ 225.

Ἀρρηφόροι, Γ΄ 121.

Ἀρριδαῖος, υἱὸς Ἀμύντου, Μακεδὼν Ε΄ 354 σημ. 2.

Ἄρσηλις (Γύγης), ἀρχηγὸς Καρῶν μισθοφόρων Β΄ 147.

Ἀρσίτης, Πέρσης σατράπης Α΄ 490.

Ἀρτάβαζος, υἱὸς Φαρνάκου, στρατηγὸς τοῦ Ξέρξου Β΄ 404, 406, 409, 413, 416, 454, 484.

Ἀρτάβαζος, Πέρσης σατράπης Ε΄ 87, 140.

Ἀρτάβανος, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως Δαρείου, Πέρσης Β΄ 333, 344, 491.

Ἀρταζῶστρα, θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Δαρείου, σύζυγος τοῦ Μαρδονίου Β΄ 262.

Ἀρταξέρξης Α΄, βασιλεὺς Περσίας Β΄ 491. Γ΄ 348, 506.

Ἀρταξέρξης Β΄ Μνήμων, βασιλεὺς τῆς Περσίας. Ἀνάρρησις αὐτοῦ Δ΄ 202. καὶ Ἀλκιβιάδης Δ΄ 27. Πολεμεῖ πρὸς τὸν Κῦρον Δ΄ 208 κ. ἑ. καὶ Κόνων Δ΄ 247. καὶ Σπάρτη Δ΄ 309, 321 κ. ἑ. Καὶ Εὐαγόρας Δ΄ 336.

Ἀρταξέρξης Γ΄ Ὦχος, βασιλεὺς τῆς Περσίας Ε΄ 162, 307.

Ἀρταΰκτης, Πέρσης σατράπης Β΄ 438.

Ἀρταΰντη, θυγάτηρ τοῦ Μασίστου, Περσὶς Β΄ 490.

Ἀρταφέρνης, υἱὸς Ὑστάσπου, σατράπης τῆς Λυδίας Β΄ 463. Ἔρχεται εἰς λόγους πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Α΄ 599, 609. Β΄ 238. Καὶ Ἀρισταγόρας Β΄ 242. Στρατηγεῖ κατὰ τὴν ἀποστασίαν τῶν Ἰώνων Β΄ 253 κ. ἑ. Φονεύει τὸν Ἰστιαῖον Β΄ 261. Καθαιρεῖται Β΄ 262 κ. ἑ.

Ἀρταφέρνης, υἱὸς Ἀρταφέρνους, Πέρσης ἀρχιστράτηγος ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος Β΄ 284, 328.

Ἀρταφέρνης, Πέρσης Γ΄ 506 κ. ἑ.

Ἀρταχαίης, Πέρσης στρατηγὸς Β΄ 341 σημ. 2.

Ἄρτεμις. Προέλευσις τῆς λατρείας αὐτῆς ἐξ Ἀσίας Α΄ 79. Ἡ αὐτὴ καὶ ἡ Ἰφιγένεια Α΄ 130.—Λατρεία ἐν Ἀρκαδίᾳ Α΄ 237. Β΄ 41. ἐν Ἀττικῇ Α΄ 349, 362, 440, 541. ἐν Ἐφέσῳ Α΄ 178, 346 Ἴδε Ἀρτεμίσιον. ἐν Εὐβοίᾳ Α΄ 153, 541, 652. ἐν Ἡμεροσκοπείῳ Α΄ 693. ἐν Κορινθιακοῦ κόλπου χώραις Α΄ 166. ἐν Κρήτῃ Α΄ 98. ἐν Λακωνικῇ Α΄ 252, 288. Β΄ 103. ἐν Πίσῃ Α΄ 130.—Ἐπώνυμα αὐτῆς· Ἀριστοβούλη Β΄ 481. Βραυρωνία Α΄ 349, 362, 559. Εὔκλεια Δ΄ 292, 614. Λαφρία Α΄ 166. Λιμνᾶτις Α΄ 292. Μουνιχία Β΄ 400, 792, 793. Ὀρθία Α΄ 288. Ὑμνία Α΄ 237. Β΄ 41.—Κέδρος ἢ πτελέα, ἱερὸν δένδρον αὐτῆς Β΄ 82. Ταμεῖον τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς ἐν Ἀθήναις Β΄ 823.

Ἀρτεμισία, θυγάτηρ Λυγδάμιδος, βασίλισσα τῆς Ἁλικαρνασσοῦ Β΄ 388, 428, 708.

Ἀρτεμισία, σύζυγος Μαυσσώλλου, βασίλισσα Ἁλικαρνασσοῦ Ε΄ 329.

Ἀρτεμίσιον, ἀκρωτήριον τῆς Εὐβοίας. Μάχαι ἐν περσικῷ πολέμῳ πλησίον αὐτοῦ Β΄ 380 κ. ἑ., 427.

Ἀρτεμίσιον, ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος παρὰ τὴν Ἔφεσον Α΄ 178, 346, 352. Β΄ 91. Ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀποικισμὸν Β΄ 56. Ἀπειλεῖται ὑπὸ τῶν Κιμμερίων Β΄ 157. Διακοσμεῖται ὑπὸ τοῦ Κροίσου Β΄ 167. Μηδισμὸς αὐτοῦ Β΄ 362.

Ἀρτέμων, Ἀθηναῖος μηχανικὸς Β΄ 657, 838.

Ἀρτοβαζάνης, υἱὸς τοῦ βασιλέως Δαρείου, Πέρσης Β΄ 331.

Ἀρύββας, βασιλεὺς τῶν Μολοσσῶν Ε΄ 72, 461.

Ἀρχαιανακτίδαι, γένος ἡγεμόνων ἐν Παντικαπαίῳ Α΄ 711.

Ἀρχέδημος, Ἀθηναῖος δημαγωγὸς Γ΄ 639, 660.

Ἀρχεδίκη, θυγάτηρ Ἱππίου, Ἀθηναία Α΄ 571.

Ἀρχέλαοι, φυλὴ ἐν Σικυῶνι Α΄ 377.

Ἀρχέλαος, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Γ΄ 662. Δ΄ 108, 152. Ε΄ 40 κ. ἑ.

Ἀρχέλαος, ἀπαιτητὴς τοῦ μακεδονικοῦ θρόνου Ε΄ 50.

Ἀρχέλαος, υἱὸς Ἀμύντου, Μακεδὼν Ε΄ 354 σημ. 2.

Ἀρχεπτόλεμος, υἱὸς Ἱπποδάμου, Ἀθηναῖος Γ΄ 554, 575, 583.

Ἄρχερμος, γλύπτης καὶ πατὴρ γλυπτῶν ἐν Χίῳ Β΄ 103, 110.

Ἀρχέστρατος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 630.

Ἀρχίας, Βακχιάδης ἐκ Κορίνθου, κτίστης Συρακουσῶν Α΄ 398.

Ἀρχίας, Λακεδαιμόνιος Β΄ 212.

Ἀρχίας, Θηβαῖος Δ΄ 414 κ. ἑ.

Ἀρχίδαμος Β΄, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης. Χρόνος βασιλείας αὐτοῦ Β΄ 284 σημ. Πολιτεία Γ΄ 29, 41 κ. ἑ. Ἐν τῷ μεσσηνιακῷ πολέμῳ Β΄ 503. Παρὰ τὰς Πλαταιὰς Γ΄ 95, 137 κ. ἑ. Ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου Γ΄ 71, 73. Ἐν Ἀττικῇ Γ΄ 74 κ. ἑ., 83, 134. Θάνατος Γ΄ 142. καὶ Ἴων ὁ Χῖος Β΄ 717. καὶ Μαντίνεια Δ΄ 369.

Ἀρχίδαμος Γ΄, υἱὸς τοῦ Ἀγησιλάου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ε΄ 207, 559. Ἐγγὺς τῶν Μεγάρων Δ΄ 494. Ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ΄ 564 κ. ἑ., 577 κ. ἑ. Ὑπερασπίζει τὴν Σπάρτην Δ΄ 595. Ἐν Φωκίδι Ε΄ 400. Θάνατος Ε΄ 560.

Ἀρχίλοχος, Πάριος ποιητὴς Α΄ 675. Β΄ 578, 580, 728.

Ἀρχῖνος, Ἀθηναῖος, Δ΄ 44, 72, 80, 171, 339, 346.

Ἀρχιτεκτονικὴ τῶν ἡρωικῶν χρόνων Α΄ 192 κ. ἑ., 715 κ. ἑ. τῶν Δωριέων Β΄ 84 κ. ἑ. τῶν Ἰώνων Β΄ 91 κ. ἑ. τῶν Ἀθηναίων Β΄ 306 κ. ἑ. Συνδυασμὸς τῆς ἰωνικῆς καὶ δωρικῆς Α΄ 374 κ. ἑ. κορινθιακὴ Ε΄ 246 κ. ἑ. τῶν ἰδιωτικῶν κτιρίων Γ΄ 308. ἐν Ἀθήναις Α΄ 567. Β΄ 92, 505 κ. ἑ., 788 κ. ἑ. ἐν Σικελίᾳ Γ΄ 306 κ. ἑ. ἐν Σικυῶνι Α΄ 374 κ. ἑ. Β΄ 92.

Ἄρχοντες, ἐν Ἀθήναις ἰσόβιοι Α΄ 436. δεκαετεῖς Α΄ 458. ἐνιαύσιοι Α΄ 459. Κληρωτοὶ Α΄ 377 κ. ἑ. Δικαιώματα ἐκλογῆς αὐτῶν Α΄ 498. Δικαστικὴ ἐξουσία Α΄ 504 κ. ἑ. Ἀξίωμα Β΄ 631. Χρονολογία ἀπ' αὐτῶν Δ΄ 79. Ἴδε Πολέμαρχος

Ἀρχύτας, Ταραντῖνος Πυθαγόρειος

Β' 137. Ε' 230, 568. καὶ Περικλῆς Ε' 568 σημ. 1.
Ἀσβύται, ἔθνος ἐν Ἀφρικῇ Α' 706.
Ἀσδρούβας, υἱὸς Μάγωνος, Καρχηδόνιος Γ' 280.
Ἀσίνη, πόλις Ἀργολίδος Α' 298, 361.
Ἀσίνη, πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ Α' 296, 315. Γ' 188. Δ' 560.
Ἀσκάνιος, υἱὸς τοῦ Αἰνείου, Τρὼς Α' 104.
Ἀσκληπιάδαι. Λατρεία αὐτῶν ἐν Μεσσηνίᾳ Α' 225.
Ἀσκληπιάδαι, ἱερατικὸν γένος ἐν Κῷ Β' 68, 772. Ε' 228.
Ἀσκληπιός. Λατρεία αὐτοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ Β' 31. ἐν Μεσσηνίᾳ Α' 225. ἐν Σελινοῦντι Γ' 310. Ἰατρικὴ τῶν ἱερέων αὐτοῦ ἐν τοῖς ναοῖς Β' 722. Ἴδε Ἀσκληπιάδαι.
Ἀσπασία, Μιλησία. καὶ Περικλῆς Β' 639 κ. ἑ. Κατηγορεῖται Γ' 62 κ. ἑ. Δεύτερος γάμος μετὰ Λυσικλέους Γ' 119.
Ἄσπενδος, πόλις ἐν Παμφυλίᾳ Δ' 320.
Ἀσσάρακος, βασιλεὺς τῶν Τρώων Α' 104.
Ἀσσαρχάδων, βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας Β' 196, 643.
Ἄσσησος, πόλις πλησίον τῆς Μιλήτου Β' 59, 159.
Ἀσσιναρία, ἑορτὴ ἐν Συρακούσαις Γ' 495.
Ἄσσίναρος, ποταμὸς ἐν Σικελίᾳ Γ' 492.
Ἄσσος, πόλις ἐν Μυσίᾳ Α' 175. Γ' 132.
Ἄσσος, ποταμὸς ἐν Φωκίδι Δ' 550.
Ἀσσύριοι προχωροῦσι πρὸς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν Α' 99. Καθυποτάσσουσι τὴν Φρυγίαν, τὴν Τρωάδα καὶ τὴν Λυδίαν Α' 102, 177. Β' 146. Παρὰ τὸν Πόντον Α' 118. Ἐμπορικὴ ἐπικοινωνία αὐτῶν μετὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας Α' 627. Συνθήκη μετὰ τῶν Μιλησίων Α' 634. Κυριαρχοῦσι τῆς Αἰγύπτου Α' 644. Πολεμοῦσι πρὸς τοὺς Φοίνικας Α' 683. Β' 194 κ. ἑ. Ἀποστασία τῶν Λυδῶν καὶ Μήδων ἀπ' αὐτῶν Β' 150 κ. ἑ. Ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τὴν ἑλληνικὴν τέχνην Β' 100.
Ἄστακὸς (Ἄστακος), πόλις ἐν Ἀκαρνανίᾳ Γ' 130.
Ἄστακὸς (Ἄστακος), πόλις ἐν Βιθυνίᾳ Α' 652.
Ἀστάρτη, θέα φοινικικὴ Α' 64, 73, 627. Β' 52.
Ἀστεῖος, Ἀθηναῖος ἄρχων Δ' 507.
Ἀστέρωπος, Λακεδαιμόνιος Α' 317.
Ἀστρονομία, ἐν Ἀθήναις Β' 600 κ. ἑ. ἐν Βαβυλῶνι Β' 10. ἐν Ἰωνίᾳ Β' 79. Ἴδε Ἡμερολόγιον.
Ἀστυάγης, βασιλεὺς Μηδίας Β' 163.
Ἀστυδάμας, υἱὸς Μορσίμου, Ἀθηναῖος δραματικὸς ποιητὴς Δ' 98.
Ἀστύμαχος, Πλαταιεὺς Γ' 162.
Ἀστυνόμοι, ἐν Ἀθήναις Β' 446.
Ἀστύοχος, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Γ' 530, 532, 546 κ. ἑ., 569.
Ἀστυπάλαια, ἀκρόπολις τῆς Σάμου Β' 202, 205.
Ἀστυπάλαια, ἀποικία τῶν Μεγαρέων Α' 176.
Ἄστυρα, πόλις ἐν Καρίᾳ Α' 56.
Ἄστυρα, πόλις ἐν Τρωάδι Α' 627. Δ' 277.

Ἀσωπία, χώρα ἐν Σικυῶνι Α΄ 271.
Ἀσώπιος, υἱὸς Φορμίωνος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 130, 137.
Ἀσώπιχος, Θηβαῖος Δ΄ 412.
Ἀσωπὸς, ἐν τῷ μύθῳ μετανάστης ἐκ Φρυγίας Α΄ 171, 370, 371.
Ἀσωπὸς, ποταμὸς ἐν Πελοποννήσῳ Α΄ 370.
Ἄσωπὸς, ποταμὸς ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 89, 171, 597.
Ἄσωπὸς, ποταμὸς ἐν Θεσσαλίᾳ Β΄ 376.
Ἀταλάντη, νῆσος ἐν τῷ Εὐρίπῳ Γ΄ 78, 253.
Ἄταρνεὺς, πόλις ἐν Μυσίᾳ Β΄ 7, 184.
Ἄτέας, βασιλεὺς Σκυθῶν Ε΄ 495.
Ἀτθίδες, ἱστορικαὶ συγγραφαὶ Ε΄ 222.
Ἄτλας, Α΄ 78.
Ἀτομικὴ δόξα Β΄ 588 κ. ἑ.
Ἄτοσσα, θυγάτηρ Κύρου, σύζυγος Δαρείου Α΄ βασιλέως τῆς Περσίας Β΄ 225, 236, 329.
Ἄτρεῖδαι, Α΄ 136, 182, 250. Ἴδε Ἀγαμέμνων, Μενέλαος.
Ἀτρεὺς Α΄ 135.
Ἄτρία, πελασγικὴ πόλις ἐν τῷ δέλτα τοῦ Πάδου Α΄ 678.
Ἀτταγῖνος, Θηβαῖος Β΄ 410, 421, 429.
Ἀττική. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α΄ 3, 10, 17, 438, 446 κ. ἑ. Κάτοικοι Α΄ 39, 77, 170, 438, 447. Μεταναστάσεις εἰς αὐτὴν Α΄ 448 κ. ἑ. Ἀχαιοὶ ἐν αὐτῇ Α΄ 128. Γεφυραῖοι Α΄ 148. Ἴωνες Α΄ 89, 168. Μεσσήνιοι Α΄ 299. Μινύαι Α΄ 171. Οἰκειότης μετὰ τῆς νοτίου Βοιωτίας Α΄ 148, 171. Ἐν τῷ δευτέρῳ μεσσηνιακῷ πολέμῳ Α΄ 299, 309. Λατρεία Ἀπόλλωνος ἐν αὐτῇ Α΄ 164 κ. ἑ. Ὁρμητήριον τῶν εἰς τὴν Ἰωνίαν ἀποικιῶν Α΄ 171, 180. Συνοικισμὸς εἰς Ἀθήνας Α΄ 445 κ. ἑ. Ἀττικὴ διάλεκτος Β΄ 729. Γραφὴ Δ΄ 79.
Ἄτυς, γενάρχης Λυδῶν Α΄ 102.
Αὐλὶς, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 122, 173, 183, 256. Ὁ Ἀγησίλαος ἐν αὐτῇ Δ΄ 251.
Αὐλῳδία, ἐν Ἀθήναις Β΄ 577. Δ΄ 128. ἐν Βοιωτίᾳ Β΄ 577. Δ΄ 403.
Αὐλὼν, πόλις ἐν τοῖς συνόροις Ἤλιδος καὶ Μεσσηνίας Δ΄ 243.
Αὐξησία, θεὰ ἐν Ἐπιδαύρῳ Β΄ 95.
Αὐτοκλῆς, υἱὸς Στρομβιχίδου, Ἀθηναῖος Δ΄ 473, 557. Ε΄ 117, 129.
Αὐτόλυκος, Ἀθηναῖος Δ΄ 23.
Αὐτοφραδάτης, σατράπης τῆς Λυδίας Δ΄ 334.
Ἀφαρεῖδαι, γένος ἐν Μεσσηνίᾳ Α΄ 250.
Ἀφαρεὺς, βασιλεὺς ἐν Μεσσηνίᾳ Α΄ 295.
Ἀφεταὶ, πόλις Μαγνησίας Β΄ 382.
Ἄφιδνα, ἐν Ἀττικῇ Α΄ 309.
Ἀφόβητος, ἀδελφὸς τοῦ Αἰσχίνου Ε΄ 504.
Ἄφοβος, Ἀθηναῖος Ε΄ 282, 288.
Ἀφρική. Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι ἐν αὐτῇ Α΄ 694 κ. ἑ. Ἴδε Αἴγυπτος, Καρχηδόνιοι, Λίβυες.
Ἀφροδίτη. Προέλευσις τῆς λατρείας αὐτῆς ἐκ Συρίας Α΄ 64. Ἀνατολικὴ θεὰ τοῦ ἐμπορίου Α΄ 366. Συνδυασμὸς αὐτῆς μετὰ τοῦ Μίνωος Α΄ 98. καὶ Ἀγχί-

σης Α΄ 104, 108. — Λατρεία αὐτῆς ἐν Ἀμύκλαις Β΄ 103. Ἀττικῇ Α΄ 86, 439. Β΄ 793. Ἐγέστῃ Γ΄ 420. Ἔρυκι Α΄ 684. Γ΄ 420. Ἰωνίᾳ Β΄ 599. Κνίδῳ Δ΄ 342. Κορίνθῳ Α΄ 74. Κρανάῃ Α΄ 54. Κύπρῳ Β΄ 195. Μέμφει Α΄ 72. Ὀλυμπίᾳ Β΄ 833. Σιδῶνι Α΄ 75. Σικελίᾳ Α΄ 98. — Παραστάσεις αὐτῆς Ε΄ 250.

Ἀχαιμενίδαι, βασιλικὸν γένος ἐν Περσίᾳ Β΄ 172, 218, 361. Γ΄ 507.

Ἀχαΐα, χώρα ἐν Πελοποννήσῳ. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α΄ 166. Ἴωνες καὶ Ἀχαιοὶ ἐν αὐτῇ Α΄ 168, 370. καὶ Ἦλις Α΄ 327 κ. ἑ. Β΄ 42. Ἐν ἔχθρᾳ πρὸς τὴν Σπάρτην Β΄ 539. Ἐν τῇ περὶ τὴν Δῆλον ἀθηναϊκῇ συμμαχίᾳ Β΄ 554. Ἀφίσταται τῆς ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Β΄ 565. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ΄ 43, 343, 382. Δυσμένεια ἐναντίον τῆς Σπάρτης Δ΄ 199. Ἐν τῷ κορινθιακῷ πολέμῳ Δ΄ 281. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἀκαρνᾶνας Δ΄ 300 κ. ἑ. Διαιτηταὶ μεταξὺ Σπάρτης καὶ Θηβῶν Δ΄ 500. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Θηβαίων Δ΄ 573. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Μαντινείας Δ΄ 592. Ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ ὑπὲρ τῶν Φωκέων Ε΄ 85. Κοινωνεῖ τῆς ἐναντίον τοῦ Φιλίππου συμμαχίας Ε΄ 484, 533, 542. Ὁμολογεῖ εἰρήνην πρὸς τὸν Φίλιππον Ε΄ 557. — Ἀποικίαι αὐτῆς Α΄ 672 κ. ἑ., 708. Γ΄ 319.

Ἀχαιοί. Διάδοσις αὐτῶν Α΄ 128. Ἐν σχέσει πρὸς τὴν Λυδίαν Α΄ 129. Συγγενεῖς πρὸς τοὺς Δαρδάνους Α΄ 183. Μετανάστασις αὐτῶν καὶ τῶν Αἰολέων Α΄ 172. Ἀποκλείονται τῶν Ὀλυμπίων Β΄ 42. Ἐν Πελοποννήσῳ Α΄ 130, 136 κ. ἑ. 168, 193, 235, 251, 287, 302. Ἐν Ἰταλίᾳ Α΄ 672 κ. ἑ., 702 κ. ἑ. Ἐπέρχονται κατὰ τῆς Αἰγύπτου Α΄ 59 κ. ἑ Κυριεύουσι τὴν Τρωάδα Α΄ 181 κ. ἑ., 213, 621. — Ἀχαιοὶ Φθιῶται Β΄ 372 — Ἀπόλλων φυλετικὸς θεὸς παρ' αὐτοῖς Α΄ 153. Δήμητρα παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου Α΄ 153.

Ἀχαιός, γενάρχης τῶν Ἀχαιῶν Α΄ 128.

Ἀχαιός, Ἐρετριεὺς ποιητὴς Δ΄ 95.

Ἀχαΐς, φυλὴ ἐν Θουρίοις Β΄ 690.

Ἀχαρναί, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Γ΄ 75. Α΄ 50, 54.

Ἀχελωΐς, Μοῦσα παρὰ τῷ ποιητῇ Εὐμήλῳ Α΄ 397.

Ἀχελῷος, ποταμὸς ἐν Ἀκαρνανίᾳ Α΄ 9, 143, 144 κ. ἑ., 165.

Ἀχέρων, ποταμὸς ἐν Ἠπείρῳ. Νεκυομαντεῖον παρ' αὐτῷ Α΄ 414.

Ἀχίλλειον, πόλις ἐν Τρῳάδι Α΄ 175, 540.

Ἀχιλλεύς, Α΄ 129, 145, 181, 184, 204. Β΄ 278. Ἀσπὶς αὐτοῦ Β΄ 102.

Ἀχραδίνη (Ἀχραδινὴ), συνοικία Συρακουσῶν Γ΄ 268, 306, 463. Τονισμὸς ὀνόματος αὐτοῦ Γ΄ 268 σημ.

Ἀψεφίων, Ἀθηναῖος ἄρχων Β΄ 473, 753.

Ἀψεφίων, Ἀθηναῖος Ε΄ 302.

Ἄψος, ποταμὸς ἐν Ἰλλυρίᾳ Ε΄ 23.

Ἀῶος, ποταμὸς ἐν Ἠπείρῳ Α΄ 143, 659.

Βάαλ, φοινικικὸς θεὸς Α΄ 71. Ἴδε *Βῆλος*.
Βαβύκα, χωρίον Σπάρτης Α΄ 276.
Βαβυλών, ἀνεξάρτητον βασίλειον Β΄ 151. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Μηδίας Β΄ 161 κ. ἑ. Συμμαχεῖ μετὰ τοῦ Κροίσου Β΄ 175. Ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τὸν ἰωνικὸν πολιτισμὸν Β΄ 79, 583. Σύστημα νομισμάτων καὶ σταθμῶν Α΄ 353 κ. ἑ., 401. Ἀστρολατρεία Α΄ 125. Ἀστρονομία Β΄ 10.
Βαγαῖος, φρυγικὸς θεὸς Α΄ 99.
Βαγίστανον, ὄρος ἐν Μηδίᾳ. Μνημεῖα ἐπ' αὐτοῦ Β΄ 219.
Βαθυκλῆς, γλύπτης ἐκ Μαγνησίας Β΄ 98, 186, 356.
Βαῖτις, ποταμὸς ἐν Ἰβηρίᾳ Α΄ 693.
Βακτριανή, χώρα ἐν Ἀσίᾳ Α΄ 266.
Βάκτριοι, ἔθνος περσικὸν Β΄ 336, 413, 496.
Βακχιάδαι, γένος βασιλέων καὶ εὐπατριδῶν ἐν Κορίνθῳ Α΄ 392 κ. ἑ. Γ΄ 287. Ε΄ 23. Ἐν Μιλήτῳ Α΄ 397. — Ἀποικιακὴ δρᾶσις αὐτῶν Α΄ 669.
Βάκχις, βασιλεὺς τῆς Κορίνθου Α΄ 398.
Βακχυλίδης, Κεῖος ποιητὴς Γ΄ 301, 305.
Βαρβαρικὰ ὀνόματα χειρωνάκτων παρ' Ἀθηναίοις Ε΄ 267, σημ. 5.
Βάρδυλις, Ἰλλυριὸς Ε΄ 55.
Βάρκη, πόλις ἐν τῇ Κυρηναϊκῇ Α΄ 699, 706. Β΄ 266. Γ΄ 276.
Βαρτίγιας (Σμέρδις), υἱὸς τοῦ Κύρου, Πέρσης Β΄ 217, 218.
Βασιλεία παρ' Ὁμήρῳ Α΄ 191, 201. σπαρτιατικὴ Α΄ 253 κ. ἑ., 257 κ. ἑ., 266 κ. ἑ., 285 κ. ἑ., 300. ἀττικὴ Α΄ 454.
Βασιλεῖδαι, εὐπατρίδαι ἐν Ἐφέσῳ Β΄ 164.
Βασίλειος στοὰ ἐν τῷ Κεραμεικῷ τῶν Ἀθηνῶν Β΄ 797. Δ΄ 81.
Βασίλισσα, σύζυγος τοῦ ἄρχοντος βασιλέως ἐν Ἀθήναις Α΄ 460.
Βάσσαι. Ναὸς ἐν αὐταῖς Ε΄ 244.
Βατὴ, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Ε΄ 507.
Βάτραχος, συκοφάντης ἐν Ἀθήναις Δ΄ 24, 30, 70.
Βαττιάδαι, γένος βασιλικὸν ἐν Κυρήνῃ Α΄ 700.
Βάττος, Θηραῖος, κτίστης τῆς Κυρήνης Α΄ 696.
Βάττος Β΄, βασιλεὺς τῆς Κυρήνης Α΄ 699 κ. ἑ.
Βελλεροφόντης Α΄ 114, 133, 396.
Βέλμινα, πόλις τῆς Λακωνικῆς Α΄ 282. Ε΄ 561.
Βενδῖς, θρᾳκικὴ θεὰ Γ΄ 112.
Βέρμιον, ὄρος ἐν Μακεδονίᾳ Δ΄ 16, 26.
Βεσσοί, θρᾳκικὸν φῦλον Ε΄ 66.
Βῆλος, φοινικικὸς θεὸς Α΄ 85. Ἴδε *Βάαλ*.
Βηρισάδης, Θρᾷξ Ε΄ 132.
Βίας, Ἀργεῖος ἥρως Α΄ 134.
Βίας, Πριηνεύς, τῶν ἑπτὰ σοφῶν Β΄ 77, 189.
Βιβλιοθῆκαι Δ΄ 82 σημ. 4.
Βιβλίων πώλησις Δ΄ 107, 217 κ. ἑ. συλλέκται Δ΄ 104.
Βιθυνία, χώρα παρὰ τὸν Πόντον. Ἀρκάδες ἐν αὐτῇ Α΄ 236.
Βιθυνοί, ἔθνος μικρασιατικὸν Α΄ 45.
Βίνα, πόλις ἐν τῇ Θρᾴκῃ Ε΄ 488.
Βιοτεχνία ἀπαγορεύεται ἐν Ἀθήναις εἰς τοὺς πολίτας Α΄ 510.

Βισάλται, ἔθνος ἐν Θρᾴκῃ Β΄ 687. Ε΄ 30.
Βόγης, Πέρσης στρατηγὸς Β΄ 467, 471.
Βοιαί, ἐπίνειον Λακωνικῆς Α΄ 255.
Βοῖον, πόλις ἐν Δωρίδι Α΄ 151.
Βοιωτάρχαι Γ΄ 69. Δ΄ 431.
Βοιωτία, φυλὴ ἐν Θουρίοις Β΄ 690.
Βοιωτία, χώρα ἐν τῇ μέσῃ Ἑλλάδι. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α΄ 9, 51. Δ΄ 401. Κάτοικοι Α΄ 32. Δ΄ 403 κ. ἑ. Ὁ Κάδμος ἐν αὐτῇ Α΄ 86. Ἴωνες ἐν αὐτῇ Α΄ 91, 120 κ. ἑ. Μινύαι ἐν αὐτῇ Α΄ 119. Μετανάστασις εἰς αὐτὴν ἐκ Θεσσαλίας Α΄ 147 κ. ἑ., 213. Ἐν τῇ δελφικῇ ἀμφικτυονίᾳ Α΄ 158. Μετανάστασις ἐξ αὐτῆς εἰς Ἰωνίαν Α΄ 170, 173. Ἁλιεία Α΄ 189. Ἀντίστασις ἐναντίον τῶν Θηβαίων Α΄ 598 κ. ἑ. Δημοκρατεῖται Β΄ 546, 560. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 415 κ. ἑ. Δ΄ 406 κ. ἑ. Καταλαμβάνεται ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος Β΄ 385. Ταραχαὶ ἐν αὐτῇ Β΄ 559. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ΄ 43, 213 κ. ἑ., 253, 355, 375, 482, 678. Ἑνοῦται ὑπὸ τῶν Θηβαίων Δ΄ 429 κ. ἑ., 454 κ. ἑ., 463 κ. ἑ. Νομίσματα Δ΄ 429 σημ. Ἴδε *Θῆβαι*.
Βοιωτοὶ ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 146. Μεταναστεύουσιν εἰς Βοιωτίαν Α΄ 147. Ἐπιτίθενται κατὰ τῆς Ἀττικῆς Α΄ 455 κ. ἑ. Ἐν Ἀθήναις Δ΄ 267. Ἐν Βυζαντίῳ Α΄ 654.
Βοιωτὸς, γενάρχης τῶν Βοιωτῶν Α΄ 146.
Βολβίτινον στόμα Νείλου Α΄ 641.
Βορυσθένης, ποταμὸς ἐν Σαρματίᾳ Α΄ 636.
Βορυσθενὶς, Μοῦσα παρὰ τῷ ποιητῇ Εὐμήλῳ Α΄ 397.
Βόσπορος, γεφυροῦται ὑπὸ τοῦ Δαρείου Β΄ 228.
Βοσπόρου Κιμμερίου βασίλειον Ε΄ 160, 276.
Βοττιαῖοι, ἔθνος ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 19, 28, 35.
Βουδῖνοι, ἔθνος ἐν Σκυθίᾳ Α΄ 706.
Βουζύγαι, ἱερατικὸν γένος ἐν Ἀθήναις Α΄ 615. Β΄ 602.
Βουκάτιος, μὴν παρὰ Θηβαίοις Δ΄ 537.
Βούλαρχος, Ἀθηναῖος Ε΄ 534.
Βουλὴ ἐν Ἀθήναις. Ἡ τῶν τετρακοσίων Α΄ 498, 503. Ἡ τῶν πεντακοσίων καταστᾶσα ὑπὸ Κλεισθένους Α΄ 587. Ἡ τῶν τριακοσίων ἐπὶ Ἰσαγόρου Α΄ 594. Βουλευτικὸς μισθὸς Β΄ 626. Ἐποπτεία τῶν κατὰ τὸν στόλον Β΄ 649. Ὡς ἀρχὴ ταμειακὴ Β΄ 679. Διαλύεται ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχικῶν Γ΄ 559. Ὀλιγαρχικὴ βουλὴ τῶν τετρακοσίων Γ΄ 559, 571 κ. ἑ., 580 κ. ἑ. Ἐπὶ τῶν τριάκοντα Δ΄ 20. Καθίσταται καὶ πάλιν διὰ τοῦ Θρασυβούλου Δ΄ 73. Ἔκτακτος ἐξουσία αὐτῆς ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 519. Ἴδε *Γερουσία*.
Βουλὶς, πόλις ἐν Φωκίδι Α΄ 657.
Βούπαλος, υἱὸς Ἀρχέρμου, Χῖος γλύπτης Β΄ 103.
Βοῦρα, πόλις ἐν Ἀχαΐᾳ Δ΄ 507. Ε΄ 258.

Βάαλ, φοινικικὸς θεὸς Α΄ 71. Ἴδε *Βῆλος*.
Βαβύκα, χωρίον Σπάρτης Α΄ 276.
Βαβυλών, ἀνεξάρτητον βασίλειον Β΄ 151. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Μηδίας Β΄ 161 κ. ἑ. Συμμαχεῖ μετὰ τοῦ Κροίσου Β΄ 175. Ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τὸν ἰωνικὸν πολιτισμὸν Β΄ 79, 583. Σύστημα νομισμάτων καὶ σταθμῶν Α΄ 353 κ. ἑ., 401. Ἀστρολατρεία Α΄ 125. Ἀστρονομία Β΄ 10.
Βαγαῖος, φρυγικὸς θεὸς Α΄ 99.
Βαγίστανον, ὄρος ἐν Μηδίᾳ. Μνημεῖα ἐπ' αὐτοῦ Β΄ 219.
Βαθυκλῆς, γλύπτης ἐκ Μαγνησίας Β΄ 98, 186, 356.
Βαῖτις, ποταμὸς ἐν Ἰβηρίᾳ Α΄ 693.
Βακτριανή, χώρα ἐν Ἀσίᾳ Α΄ 266.
Βάκτριοι, ἔθνος περσικὸν Β΄ 336, 413, 496.
Βακχιάδαι, γένος βασιλέων καὶ εὐπατριδῶν ἐν Κορίνθῳ Α΄ 392 κ. ἑ. Γ΄ 287. Ε΄ 23. Ἐν Μιλήτῳ Α΄ 397.—Ἀποικιακὴ δρᾶσις αὐτῶν Α΄ 669.
Βάκχις, βασιλεὺς τῆς Κορίνθου Α΄ 398.
Βακχυλίδης, Κεῖος ποιητὴς Γ΄ 301, 305.
Βαρβαρικὰ ὀνόματα χειρωνάκτων παρ' Ἀθηναίοις Ε΄ 267, σημ. 5.
Βάρδυλις, Ἰλλυριὸς Ε΄ 55.
Βάρκη, πόλις ἐν τῇ Κυρηναϊκῇ Α΄ 699, 706. Β΄ 266. Γ΄ 276.
Βαρτίγιας (Σμέρδις), υἱὸς τοῦ Κύρου, Πέρσης Β΄ 217, 218.
Βασιλεία παρ' Ὁμήρῳ Α΄ 191, 201. σπαρτιατικὴ Α΄ 253 κ. ἑ., 257 κ. ἑ., 266 κ. ἑ., 285 κ. ἑ., 300. ἀττικὴ Α΄ 454.
Βασιλεῖδαι, εὐπατρίδαι ἐν Ἐφέσῳ Β΄ 164.
Βασίλειος στοὰ ἐν τῷ Κεραμεικῷ τῶν Ἀθηνῶν Β΄ 797. Δ΄ 81.
Βασίλισσα, σύζυγος τοῦ ἄρχοντος βασιλέως ἐν Ἀθήναις Α΄ 460.
Βάσσαι. Ναὸς ἐν αὐταῖς Ε΄ 244.
Βατή, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Ε΄ 507.
Βάτραχος, συκοφάντης ἐν Ἀθήναις Δ΄ 24, 30, 70.
Βαττιάδαι, γένος βασιλικὸν ἐν Κυρήνῃ Α΄ 700.
Βάττος, Θηραῖος, κτίστης τῆς Κυρήνης Α΄ 696.
Βάττος Β΄, βασιλεὺς τῆς Κυρήνης Α΄ 699 κ. ἑ.
Βελλεροφόντης Α΄ 114, 133, 396.
Βέλμινα, πόλις τῆς Λακωνικῆς Α΄ 282. Ε΄ 561.
Βενδῖς, θρακικὴ θεὰ Γ΄ 112.
Βέρμιον, ὄρος ἐν Μακεδονίᾳ Δ΄ 16, 26.
Βεσσοί, θρακικὸν φῦλον Ε΄ 66.
Βῆλος, φοινικικὸς θεὸς Α΄ 85. Ἴδε *Βάαλ*.
Βηρισάδης, Θρᾷξ Ε΄ 132.
Βίας, Ἀργεῖος ἥρως Α΄ 134.
Βίας, Πριηνεύς, τῶν ἑπτὰ σοφῶν Β΄ 77, 189.
Βιβλιοθῆκαι Δ΄ 82 σημ. 4.
Βιβλίων πώλησις Δ΄ 107, 217 κ. ἑ. συλλέκται Δ΄ 104.
Βιθυνία, χώρα παρὰ τὸν Πόντον. Ἀρκάδες ἐν αὐτῇ Α΄ 236.
Βιθυνοί, ἔθνος μικρασιατικὸν Α΄ 45.
Βίνα, πόλις ἐν τῇ Θράκῃ Ε΄ 488.
Βιοτεχνία ἀπαγορεύεται ἐν Ἀθήναις εἰς τοὺς πολίτας Α΄ 510.

Βισάλται, ἔθνος ἐν Θρᾴκῃ Β΄ 687. Ε΄ 30.
Βόγης, Πέρσης στρατηγὸς Β΄ 467, 471.
Βοιαί, ἐπίνειον Λακωνικῆς Α΄ 255.
Βοῖον, πόλις ἐν Δωρίδι Α΄ 151.
Βοιωτάρχαι Γ΄ 69. Δ΄ 431.
Βοιωτία, φυλὴ ἐν Θουρίοις Β΄ 690.
Βοιωτία, χώρα ἐν τῇ μέσῃ Ἑλλάδι. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α΄ 9, 51. Δ΄ 401. Κάτοικοι Α΄ 32. Δ΄ 403 κ. ἑ. Ὁ Κάδμος ἐν αὐτῇ Α΄ 86. Ἴωνες ἐν αὐτῇ Α΄ 91, 120 κ. ἑ. Μινύαι ἐν αὐτῇ Α΄ 119. Μετανάστασις εἰς αὐτὴν ἐκ Θεσσαλίας Α΄ 147 κ. ἑ., 213. Ἐν τῇ δελφικῇ ἀμφικτυονίᾳ Α΄ 158. Μετανάστασις ἐξ αὐτῆς εἰς Ἰωνίαν Α΄ 170, 173. Ἁλιεία Α΄ 189. Ἀντίστασις ἐναντίον τῶν Θηβαίων Α΄ 598 κ. ἑ. Δημοκρατεῖται Β΄ 546, 560. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 415 κ. ἑ. Δ΄ 406 κ. ἑ. Καταλαμβάνεται ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος Β΄ 385. Ταραχαὶ ἐν αὐτῇ Β΄ 559. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ΄ 43, 213 κ. ἑ., 253, 355, 375, 482, 678. Ἐνοῦται ὑπὸ τῶν Θηβαίων Δ΄ 429 κ. ἑ., 454 κ. ἑ., 463 κ. ἑ. Νομίσματα Δ΄ 429 σημ. Ἴδε *Θῆβαι*.
Βοιωτοὶ ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 146. Μεταναστεύουσιν εἰς Βοιωτίαν Α΄ 147. Ἐπιτίθενται κατὰ τῆς Ἀττικῆς Α΄ 455 κ. ἑ. Ἐν Ἀθήναις Δ΄ 267. Ἐν Βυζαντίῳ Α΄ 654.
Βοιωτός, γενάρχης τῶν Βοιωτῶν Α΄ 146.
Βολβίτινον στόμα Νείλου Α΄ 641.
Βορυσθένης, ποταμὸς ἐν Σαρματίᾳ Α΄ 636.
Βορυσθενὶς, Μοῦσα παρὰ τῷ ποιητῇ Εὐμήλῳ Α΄ 397.
Βόσπορος, γεφυροῦται ὑπὸ τοῦ Δαρείου Β΄ 228.
Βοσπόρου Κιμμερίου βασίλειον Ε΄ 160, 276.
Βοττιαῖοι, ἔθνος ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 19, 28, 35.
Βουδῖνοι, ἔθνος ἐν Σκυθίᾳ Α΄ 706.
Βουζύγαι, ἱερατικὸν γένος ἐν Ἀθήναις Α΄ 615. Β΄ 602.
Βουκάτιος, μὴν παρὰ Θηβαίοις Δ΄ 537.
Βούλαρχος, Ἀθηναῖος Ε΄ 534.
Βουλὴ ἐν Ἀθήναις. Ἡ τῶν τετρακοσίων Α΄ 498, 503. Ἡ τῶν πεντακοσίων καταστᾶσα ὑπὸ Κλεισθένους Α΄ 587. Ἡ τῶν τριακοσίων ἐπὶ Ἰσαγόρου Α΄ 594. Βουλευτικὸς μισθὸς Β΄ 626. Ἐποπτεία τῶν κατὰ τὸν στόλον Β΄ 649. Ὡς ἀρχὴ ταμειακὴ Β΄ 679. Διαλύεται ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχικῶν Γ΄ 559. Ὀλιγαρχικὴ βουλὴ τῶν τετρακοσίων Γ΄ 559, 571 κ. ἑ., 580 κ. ἑ. Ἐπὶ τῶν τριάκοντα Δ΄ 20. Καθίσταται καὶ πάλιν διὰ τοῦ Θρασυβούλου Δ΄ 73. Ἔκτακτος ἐξουσία αὐτῆς ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 519. Ἴδε *Γερουσία*.
Βουλὶς, πόλις ἐν Φωκίδι Α΄ 657.
Βούπαλος, υἱὸς Ἀρχέρμου, Χῖος γλύπτης Β΄ 103.
Βοῦρα, πόλις ἐν Ἀχαΐᾳ Δ΄ 507. Ε΄ 258.

Βουστροφηδὸν γραφὴ Β΄ 66.
Βουτάδαι, δῆμος Ἀττικῆς Α΄ 584.
Βουτάδαι, ἱερατικὸν γένος ἐν Ἀθήναις Α΄ 451, 614. Β΄ 4, 68, 304.
Βραγχίδαι, ἱερατικὸν γένος ἐν Μιλήτῳ Β΄ 21, 55.
Βρασίδας, υἱὸς Τέλλιδος, Λακεδαιμόνιος στρατηγός. Χαρακτὴρ αὐτοῦ καὶ πολιτεία Γ΄ 219 κ. ἑ. Παρὰ τὴν Μεθώνην Γ΄ 78. Ἐν τῷ κορινθιακῷ κόλπῳ Γ΄ 97, 128. Παρὰ τὴν Κέρκυραν Γ΄ 165, 168 κ. ἑ. Παρὰ τὴν Πύλον Γ΄ 188. Παρὰ τὰ Μέγαρα Γ΄ 212. Ἐν Θεσσαλίᾳ Γ΄ 219 κ. ἑ. Ἐν Χαλκιδικῇ καὶ Μακεδονίᾳ Γ΄ 224 κ. ἑ., 243 κ. ἑ. Ε΄ 37. Παρὰ τὴν Ἀμφίπολιν Γ΄ 247 κ. ἑ. Θάνατος Γ΄ 250. καὶ οἱ εἵλωτες Γ΄ 220, 351.
Βραυρών, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α΄ 527, 541, 559, 562.
Βρέα, πόλις ἐν Θρᾴκῃ. Κτίσις αὐτῆς Β 687. Ε΄ 33.
Βρενδήσιον, πόλις ἐν Καλαβρίᾳ Α΄ 660, 697.
Βριλησσός. Ἴδε *Πεντελικόν*.
Βρύαξις, Ἀθηναῖος γλύπτης Ε΄ 258.
Βρύας, Ἀργεῖος Γ΄ 386.
Βύβλος, πόλις ἐν Φοινίκῃ Α΄ 49.
Βυζάντιον, πόλις παρὰ τὸν θρᾳκικὸν Βόσπορον. Κτίσις Α΄ 419, 654. Θέσις Ε΄ 478 κ. ἑ. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 235. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Β΄ 451. Ὁ Παυσανίας ἐν αὐτῷ Β΄ 452 κ. ἑ., 471. Σταθμὸς τοῦ στόλου τῶν Ἑλλήνων Β΄ 467. Καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Β΄ 483. Ὑποστηρίζει τοὺς Σαμίους ὀλιγαρχικοὺς Β΄ 655. Καθυποτάσσεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Β΄ 658. Ὑπόφορον εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β΄ 668. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν Γ΄ 591. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου Γ΄ 606. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου Γ΄ 666. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Θρασυβούλου Δ΄ 319. Κοινωνεῖ τῆς νέας ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Δ΄ 451. Ε΄ 106. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Θηβαίων Δ΄ 588. Ε΄ 123. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν Ε΄ 137. Συμμαχεῖ μετὰ Φιλίππου Ε΄ 93. μετ' Ἀθηνῶν Ε΄ 580. Πολιορκεῖται ὑπὸ Φιλίππου Ε΄ 491 κ. ἑ.
Βύζης, Νάξιος Β΄ 240.
Βύσσος, θάμνος Α΄ 82.

Γαλατία. Ἀποικίαι ἐν αὐτῇ Α΄ 690 κ. ἑ.
Γάμβρειον, πόλις Αἰολίδος Δ΄ 225.
Γαμόροι, γαιοκτήμονες ἐν Συρακούσαις Γ΄ 265.
Γάμος, ἐν Ἀθήναις Β΄ 599.
Γάργαρος, πόλις ἐν Τρωάδι Γ΄ 132.
Γαργαφία, πηγὴ παρὰ τὰς Πλαταιὰς Β΄ 412 κ. ἑ.
Γαυάνης, Τημενίδης ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 25 σημ.
Γαῦλος, νῆσος ἐν τῷ σικελικῷ πελάγει Γ΄ 277.
Γαυμάτας, Πέρσης Β΄ 218.
Γεδρώσιοι, περσικὸν ἔθνος Β΄ 337.
Γέλα, ποταμὸς ἐν Σικελίᾳ Δ΄ 679.
Γέλα, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις Α΄ 679. Κτίζει τὸν Ἀκράγαντα Α΄ 683. Ὁ Ἱέρων μετα-

ναστεύει ἐξ αὐτῆς εἰς Συρακούσας Γ 285. Ἐπὶ τῶν τυράννων Γ΄ 260 κ. ἑ. Δημοκρατεῖται Γ' 313. Συνέδριον τῶν Σικελῶν περὶ εἰρήνης ἐν αὐτῇ Γ΄ 338. καὶ Ἀθῆναι Γ' 458, 479. — Λατρεία τῆς Δήμητρος ἐν αὐτῇ Β' 4. Νομίσματα αὐτῆς Γ΄ 293.

Γελέοντες, ἀττικὴ φυλὴ Α΄ 453, 579.

Γέλων, τύραννος τῆς Γέλας καὶ τῶν Συρακουσῶν Γ΄ 264 κ. ἑ. Νικᾷ παρὰ τὴν Ἱμέραν Γ΄ 281 κ. ἑ. Αὐξάνει τὰς Συρακούσας Γ΄ 306, 477. Θάνατος Γ΄ 284. — Ἀνάθημα αὐτοῦ ἐν Δελφοῖς Γ΄ 311. καὶ ἡ τέχνη Γ΄ 297.

Γελωνοί, ἔθνος ἐν Σκυθίᾳ Α΄ 706.

Γέλως. Ἀγαλμάτιον αὐτοῦ ἐν Σπάρτῃ Α΄ 283.

Γένη ἀττικὰ Α΄ 448, 483. Διάλυσις τῆς ὁμάδος τῶν γενῶν ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους Α΄ 580. Ἱερατεία ἐν αὐτοῖς Β΄ 4. Ἴδε Ἀριστοκρατία, Εὐπατρίδαι.

Γεννῆται, ἀρχαῖοι πολῖται τῶν Ἀθηνῶν Α΄ 483.

Γεραιστὸς, πόλις ἐν Εὐβοίᾳ Δ΄ 251 σημ. 1. Δ΄ 453.

Γεράνεια, ὄρος ἐν Μεγαρίδι Β΄ 541.

Γεράνωρ, Λακεδαιμόνιος Δ΄ 560.

Γέργιθες, καρικὸν φῦλον ἐν Τρωάδι Α΄ 103. Β΄ 151. Ἐν Μιλήτῳ Β΄ 148.

Γερονθραὶ, πόλις ἐν Λακωνικῇ Α΄ 260.

Γέροντες, ἐν τῷ ὁμηρικῷ ἔπει Α΄ 202, 208. Ἴδε *Γερουσία*.

Γερουσία, βουλὴ τῶν γερόντων ἐν Σπάρτῃ Α΄ 267, 300, 319. Δ΄ 196.

Γέται, ἔθνος θρακικὸν Β΄ 229.

Γεφυραῖοι, ἐν Ἀττικῇ Α΄ 148, 448, 569. Ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 123, 148.

Γεφυροποιία Β΄ 50. Γέφυρα τοῦ Δαρείου ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου Β΄ 228. τοῦ Ξέρξου ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου Β΄ 341, 437.

Γεωγραφία. Ἀρχαὶ αὐτῆς Β΄ 60 κ. ἑ.

Γεωμόροι, μέρος τῶν οἰκητόρων τῆς Ἀττικῆς Α΄ 451. Ἐν Σάμῳ Β΄ 200.

Γῆ. Λατρεία αὐτῆς ἐν Ἀττικῇ Α΄ 551. ἐν Δελφοῖς Β΄ 23.

Γιαούνα (Γιουνὰ) ὄνομα τῶν Ἰώνων παρὰ τοῖς Πέρσαις Α΄ 61. Β΄ 224.

Γιτιάδας, Λακεδαιμόνιος καλλιτέχνης Β΄ 103.

Γλαυκίας, Αἰγινήτης γλύπτης Β΄ 112.

Γλαῦκος, θαλάσσιος θεὸς Α΄ 117, 122. Παρὰ τῷ Πλάτωνι Ε 196.

Γλαῦκος, Χῖος γλύπτης Β΄ 104.

Γλαῦκος, ἡγεμὼν Λυκίων Α΄ 187.

Γλαῦκος, Λάκων Β΄ 32, 356.

Γλαύκων, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 19.

Γλίσας, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 134.

Γλύκων, Ἀθηναῖος Γ' 57.

Γνωμικοὶ ποιηταὶ Β' 578.

Γόγγυλος, Ἐρετριεὺς Β' 454. Ἀπόγονοι αὐτοῦ Δ' 225.

Γόγγυλος, Κορίνθιος Γ΄ 470.

Γόμφοι, πόλις ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 145.

Γοργίας, Λεοντῖνος ῥήτωρ Γ' 317, 332 κ. ἑ. Δ' 545. Ε' 209.

Γοργίδας, Θηβαῖος Δ' 412, 417, 423, 433.

Γόργος, Μεσσήνιος Α' 314.

Γόργος, βασιλεὺς τῆς ἐν Κύπρῳ Σαλαμῖνος Β' 251.

Γοργώπας, Λακεδαιμόνιος ἁρμοστὴς Δ' 321.
Γορδίας, Κυψελίδης ἐν Ἀμβρακίᾳ Α' 417, 431.
Γόρδιον, πόλις ἐν Φρυγίᾳ Γ' 614.
Γόρδιος, βασιλεὺς τῆς Φρυγίας Α' 100.
Γόρτυς, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Α' 237.
Γόρτυς, πόλις ἐν Κρήτῃ Α' 247.
Γραικοί, κοινὸν ὄνομα τῶν Ἑλλήνων Α' 143, 151, 660. Β' 2.
Γραικοϊταλοί, Α' 22.
Γραικολίβυες, Α' 706.
Γραμματεῖς δημόσιοι ἐν Ἀθήναις Β' 446. Δ' 78, 81. Ε' 150. Ἴδε Ὑπογραμματεῖς.
Γραμματική. Διδασκαλία αὐτῆς ἐν Ἀθήναις Β' 577. Ἀντικείμενον τῆς μελέτης τῶν σοφιστῶν Β' 721 κ. ἑ. Ε' 227.
Γρᾶς, Αἰολεὺς ἥρως Α' 175.
Γραφή. Ἐφεύρεσις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Παλαμήδους Α' 85. Παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ τοῖς Φοίνιξι Β' 64. Εἰσάγεται εἰς τὴν Ἀττικὴν ὑπὸ τῶν Γεφυραίων Α' 448. Ἀναγραφὴ τῶν ἐπῶν Α' 562. Χρῆσις αὐτῆς Β' 62, 728. Διεύθυνσις αὐτῆς Β' 66. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἱερέων Β' 62 κ. ἑ. Μεταρρύθμισις ἐπὶ Εὐκλείδου ἄρχοντος Β' 842. Δ' 79. Θεωρία αὐτῆς Ε' 227.
Γραφική. Ἴδε *Ζωγραφική*.
Γρύλλος, υἱὸς Ξενοφῶντος, Ἀθηναῖος Ε' 183 κ. ἑ.
Γρύνειον, πόλις ἐν Αἰολίδι καὶ μαντεῖον ἐν αὐτῇ Β' 21. Δ' 26.
Γυγαία, λίμνη ἐν Λυδίᾳ Β' 165.
Γύγης, βασιλεὺς τῆς Λυδίας Β' 147 κ. ἑ., 175, 178, 274. Ἀναθήματα αὐτοῦ ἐν Δελφοῖς Β' 57, 151 κ. ἑ.
Γύθειον, ἐπίνειον τῆς Λακωνικῆς Α' 249, 255. Δ' 528.
Γύλιππος, υἱὸς Κλεανδρίδου, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Δ' 193. Ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Γ' 469. Ἐν Σικελίᾳ Γ' 470 κ. ἑ.
Γύλων, Ἀθηναῖος Ε' 276 κ. ἑ.
Γυμνάσια. Σημασία αὐτῶν Β' 45. Ἐν Σπάρτῃ Β' 39. Ἐν Ἀθήναις Β' 579, 796. Ε' 588.
Γυμναστική Β' 39 κ. ἑ., 98 κ. ἑ., 352. Ἐν Ἀθήναις Β' 44, 577. Ε' 146 κ. ἑ. Ἐν Κρήτῃ Β' 39. Ἐν Σπάρτῃ Α' 279. Β' 39.—καὶ ἡ τέχνη Β' 108, 113.
Γυμνοπαιδίαι, ἑορτὴ ἐν Σπάρτῃ Α' 307. Γ' 387. Δ' 494.
Γυναικονόμοι, ἀρχὴ παρ' Ἀθηναίοις Β' 530.
Γωβρύας, Πέρσης Β' 331.

Δαδοῦχοι, οἶκος ἐν Ἀθήναις Γ' 108.
Δαιδαλίδαι, καλλιτέχναι ἐκ Κρήτης Β' 97, 774.
Δαίδαλος, μυθικὸς καλλιτέχνης ἐκ Κρήτης Α' 98. Β' 102.
Δάκτυλοι, δαίμονες ἐπὶ τῆς Ἴδης Α' 103.
Δαμαρέτειον, νόμισμα τῶν Συρακουσῶν Γ' 310.
Δαμαρέτη, σύζυγος Γέλωνος τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Γ' 275, 310.
Δαμασήνωρ, τύραννος τῆς Μιλήτου Α' 353.
Δαμασίας, Ἀθηναῖος ἄρχων Α' 523.
Δάμασος, Σιρίτης Α' 386.

Δαμία, θεὰ ἐν Ἐπιδαύρῳ Β΄ 95.
Δαμίσκος, Μεσσήνιος Δ΄ 579.
Δαμοθοίδης, Λεπρεάτης Α΄ 333.
Δαμοκλείδας, Θηβαῖος Δ΄ 420.
Δαμοκρατίδας, βασιλεὺς τοῦ Ἄργους Α΄ 361.
Δαμοφῶν, Πισάτης Α΄ 333.
Δάμων, Ἀθηναῖος μουσικὸς Β΄ 603, 720. Γ΄ 62.
Δαμωνίδης, Ἀθηναῖος ἐκ τοῦ δήμου Οἴας Β΄ 616.
Δαναοί, Πελασγοὶ ἐν Ἀργολίδι Α΄ 85, 132.
Δαναός, Α΄ 65, 85, 123, 132, 214. Β΄ 37.
Δαρδανία, πόλις τῶν Δαρδάνων Α΄ 103.
Δάρδανοι, ἔθνος ἐν Τρωάδι Α΄ 56, 103. Ἐπέρχονται κατὰ τῆς Αἰγύπτου Α΄ 60. Ἀποικοῦσιν Α΄ 60, 89. Ληστρικαὶ ἐπιδρομαὶ αὐτῶν Α΄ 108. Ἀπωθοῦνται ὑπὸ τῶν Αἰολέων Α΄ 175, 622. Ἀποικίαι αὐτῶν Α΄ 343. Ἐν Ἀττικῇ Α΄ 440. Συγγενεῖς τῶν Ἀχαιῶν Α΄ 183. Συγγενεῖς τῶν Ἐλύμων Α΄ 684.
Δάρδανος, ἥρως ἐπώνυμος τῶν Δαρδάνων Α΄ 103.
Δάρδανος, πόλις ἐν Τρωάδι Β΄ 253.
Δαρεικός, χρυσοῦν περσικὸν νόμισμα Β΄ 222. Ε΄ 71.
Δαρεῖος (Ἕκτωρ), υἱὸς Πριάμου Α΄ 104.
Δαρεῖος Α΄, υἱὸς Ὑστάσπου, βασιλεὺς τῆς Περσίας. Ἀνάρρησις αὐτοῦ Β΄ 219. Μεταρρυθμίσεις αὐτοῦ Β΄ 220 κ. ἑ. Δηοῖ τὴν Σάμον Β΄ 215. Στρατεία ἐναντίον τῶν Σκυθῶν Β΄ 226 κ. ἑ. Στρατεία ἐναντίον τῆς Θρᾴκης Β΄ 231 κ. ἑ. Στρατεία ἐναντίον τῆς Μακεδονίας Β΄ 233 κ. ἑ. Στρατεία ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος Β΄ 266 κ. ἑ., 275 κ. ἑ. Νέαι παρασκευαὶ ἐναντίον Ἑλλάδος Β΄ 328 κ. ἑ. Θάνατος Β΄ 331. Ἄγγελον φέρον τὴν εἰκόνα τοῦ Δαρείου Β΄ 422 σημ 1.
Δαρεῖος Β΄ Ὦχος, βασιλεὺς τῆς Περσίας Γ΄ 507. Δ΄ 202.
Δαρεῖος, υἱὸς Ξέρξου Πέρσης Β΄ 490.
Δασκύλιον (Δασκύλειον), πόλις παρὰ τὴν Προποντίδα. Κτίσις Β΄ 151. Πρωτεύουσα περσικῆς σατραπείας Β΄ 224. Γ΄ 509. Δ΄ 261.
Δασκύλου κώμη ἐν Καρίᾳ Β΄ 148.
Δᾶτις, Πέρσης στρατηγός. Γένος αὐτοῦ Β΄ 361. Ἀρχιστράτηγος ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος Β΄ 284, 328.
Δάτον, πόλις ἐν Θρᾴκῃ Ε΄ 67.
Δαυρίσης, Πέρσης στρατηγὸς Β΄ 245, 253.
Δάφνη, ἱερὰ ἐν Δήλῳ Α΄ 116.
Δάφνις, τύραννος τῆς Ἀβύδου Β΄ 225.
Δεῖγμα, χρηματιστήριον τῶν ἐμπόρων καὶ ναυκλήρων ἐν Πειραιεῖ Β΄ 792.
Δεινίλοχος, κωμικὸς ποιητὴς ἐν Συρακούσαις Γ΄ 300.
Δεινίχα, σύζυγος Ἀρχιδάμου Γ΄, βασιλέως τῆς Σπάρτης Ε΄ 86.
Δεινομάχη, θυγάτηρ Μεγακλέους, σύζυγος Κλεινίου Γ΄ 358.
Δεινομένης, υἱὸς Ἱέρωνος, Συρακούσιος Γ΄ 291.
Δεινομενίδαι. Ἴδε *Γέλων*, *Ἱέρων*.
Δεισιδαιμονία Β΄ 13 κ. ἑ. Δ΄ 89,

Δεκαδοῦχοι (*Λόχα*, *Δεκαρχίαι*), ἐν Ἀθήναις Δ' 52, 60. Ἐν Πειραιεῖ Δ' 20. Ἀρχὴ τῶν Λακεδαιμονίων Γ' 504. Δ' 9, 13.

Δεκάτη, Β' 686 σημ. 3. Ἴδε *Εἰκοστή*.

Δεκέλεια, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α' 585. Καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Γ' 511, 668.

Δελφίνιον, φονικὸν δικαστήριον ἐν Ἀθήναις Α' 467.

Δελφίνιος. Ἴδε *Ἀπόλλων*.

Δελφίων, Φλιάσιος Ε' 392 κ. ἑ.

Δελφοί. Θέσις αὐτῶν Β' 22 κ. ἑ. Κτίσις Α' 154, 378. Β' 24. Διάφοροι λατρεῖαι ἐν αὐτοῖς Α' 78. Β' 23, 71 κ. ἑ., 118. Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος Α' 81, 154, 378. Β' 24. Ἐν τῷ πρώτῳ ἱερῷ πολέμῳ μετὰ τῶν Κρισσαίων Α' 381 κ. ἑ., 485 κ. ἑ., 517. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἱερῷ πολέμῳ μετὰ τῶν Φωκέων Β' 559 Ἐν τῷ τρίτῳ ἱερῷ πολέμῳ μετὰ τῶν Φωκέων Ε' 84 κ. ἑ. 397 κ. ἑ. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β' 362, 385. Ἀπειλοῦνται ὑπὸ Ἰλλυριῶν Ε' 397. Ὁ Φίλιππος ἐν αὐτοῖς Ε' 401 κ. ἑ. — Πανηγυρικὴ τέλεσις τῶν Πυθίων Α' 383 κ. ἑ. Β' 41. Ναὸς Α' 573. Β' 78. Δ' 158, 563 σημ. Ε' 514. Λέσχη Β' 74, 130. Δ' 771. Θησαυροὶ Β' 115. Γ' 287. Δ' 499. Ἀναθήματα Β' 115, 129, 145, 152, 166. Β' 405, 783. Γ' 311, 323. Δ' 191, 614. Ἐμπορικαὶ πανηγύρεις Β' 49. — Ἱερὰ ὁδὸς ἐκ Δελφῶν εἰς τὸν Ὄλυμπον Α' 155. Πανηγυρικὴ πομπὴ εἰς τὰ Τέμπη Β' 36. Θεωρίαι εἰς Δελφοὺς Β' 7, 13. — Ἄξίωμα τοῦ μαντείου Β' 23. Κέντρον τῆς πυθικῆς ἀμφικτυονίας Α' 155. Β' 24, 478. Δ' 499. Ἴδε *Ἀμφικτυονία*. Ὀμφαλὸς τῆς γῆς Β' 61. Ἐθνικὸν κέντρον Β' 127. Ἔκπτωσις τοῦ ἀξιώματος Β' 140 κ. ἑ., 354. Δ' 94. καὶ ἡ διάταξις τῶν κατὰ τὸν χρόνον Β' 33 κ. ἑ. καὶ ἡ ἱστοριογραφία Β' 70. καὶ ἡ τέχνη Β' 81 κ. ἑ. καὶ ἡ μουσικὴ Β' 118 κ. ἑ. καὶ ἡ ποίησις Β' 121. καὶ αἱ ἀποικίαι Α' 669, 703. Β' 51 κ. ἑ., 59, 132, 134. καὶ οἱ τύραννοι Β' 132. καὶ τὰ ξένα Β' 71, 130. καὶ Ἀθῆναι Α' 382, 513 κ. ἑ., 547 κ. ἑ., 602. Β' 140, 559. Γ' 427. 678. καὶ Αἴγινα Β' 277. καὶ Αἰτωλία Β' 131. καὶ Ἄργος Β' 141. καὶ Ἀττικὴ Α' 164 κ. ἑ. καὶ Δῆλος Α' 164. καὶ Δόλογκοι Α' 535. καὶ Θῆβαι Δ' 499. καὶ Κνίδος Β' 141. καὶ Κρήτη Α' 378. Β' 80. καὶ Κρίσσα Α' 379. Β' 24. καὶ Κυρήνη Α' 699. Β' 60. καὶ Λιπαραῖαι νῆσοι Α' 686. καὶ Λοκροὶ Ὀζόλαι Ε' 513. καὶ Λυδία Β' 129. καὶ Μαντίνεια Β' 131. καὶ Ὀλυμπία Α' 339. καὶ Ῥώμη Β' 129. καὶ Σικυὼν Α' 382 κ. ἑ. καὶ Σπάρτη Α' 263, 318, 380. Β' 77, 80, 131 κ. ἑ. 139. Γ' 33, 174. καὶ Φρυγία Β' 145. καὶ Φωκὶς Ε' 79 (Ἴδε καὶ ἀνωτέρω). καὶ Χαλκὶς Α' 670, 672. Β' 122. — καὶ Ἀγησίλαος Ε' 285. καὶ Ἀλκμαιωνίδαι Α' 573. Β' 140. καὶ Ἀλυάττης Β' 59, 159. καὶ Ἄμασις Β' 195. καὶ Γύγης Β'

151. καὶ Θεμιστοκλῆς Β΄ 405. καὶ Ἰάσων ὁ Φεραῖος Ε΄ 551. καὶ Κίμων Β΄ 473. καὶ Κλεισθένης ὁ Ἀθηναῖος Α΄ 582, 596. καὶ Κλεισθένης ὁ τύραννος τῆς Σικυῶνος Α΄ 381. Β΄ 28, 132. 140. καὶ Κλεομένης Β΄ 140, 281. καὶ Κροῖσος Β΄ 166, 173. καὶ Κύλων Α΄ 470. καὶ Κυψελίδαι Α΄ 407. καὶ Λυκοῦργος Α΄ 263. καὶ Λύσανδρος Δ΄ 272. καὶ Πεισιστρατίδαι Α΄ 573. καὶ Πεισίστρατος Α΄ 547. καὶ Πυθαγόρας Β΄ 81. καὶ Σωκράτης Δ΄ 168. καὶ Ταρκύνιοι Β΄ 130. καὶ Φίλιππος Ε΄ 513, 536, 581.

Δελφοῦσσα, πηγὴ ἐν Δελφοῖς Β΄ 23.

Δενδρολατρεία Β΄ 82.

Δεξίλεως, Ἀθηναῖος Δ΄ 344.

Δερκυλλίδας, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Γ΄ 590. Δ΄ 198, 226, 241, 290, 320.

Δευκαλίων, Α΄ 160.

Δηιόκης, βασιλεὺς Μηδίας Ε΄ 161.

Δηιφόντης, Ἡρακλείδης Α΄ 230, 240, 359.

Δηλιασταὶ, ἐν Ἀθήναις Β΄ 13.

Δήλιον, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ. Μάχη παρ' αὐτῷ Γ΄ 214 κ. ἑ., 364. Δ΄ 149, 433.

Δῆλος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ. Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν αὐτῇ Α΄ 81, 98, 116. Β΄ 21, 204. Σχέσεις μετὰ τῶν Δελφῶν Α΄ 164. Β΄ 13. Ἀμφικτυονία Α΄ 548. Θεωρία εἰς αὐτὴν Β΄ 13. Πανήγυρις Β΄ 47. Κάθαρσις ὑπὸ Πεισιστράτου Α΄ 547 κ. ἑ. Κάθαρσις ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ΄ 183. Συνέννωσις μετὰ τῆς Ῥηνείας Β΄ 204. Πέρσαι ἐν αὐτῇ Β΄ 285. — καὶ Ἀθῆναι Ε΄ 443. Κέντρον τῆς ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Β΄ 461 κ. ἑ. Ἴδε καὶ *Ἡγεμονία*. Ἔξωσις τῶν κατοίκων ὑπὸ Ἀθηναίων Γ΄ 245. Κάθοδος τῶν κατοίκων Γ΄ 357. Ἀπόφασις τῶν Ἀμφικτυόνων περὶ αὐτῆς Ε΄ 443 κ. ἑ. Σεισμὸς ἐν αὐτῇ Β΄ 246. Γ΄ 66.

Δημαγωγία, νέα ἐν Ἀθήναις Γ΄ 113 κ. ἑ.

Δημάδης, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Ε΄ 428, 547 κ. ἑ., 568. καὶ Δημοσθένης Ε΄ 547.

Δημάρατος, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Α΄ 603. Β΄ 140, 280 κ. ἑ., 334, 36, 4428. Ἀπόγονοι αὐτοῦ Δ΄ 225.

Δήμαρχοι, ἐν τοῖς ὑπαίθροις δήμοις τῆς Ἀττικῆς Α΄ 586.

Δημήτηρ. Λατρεία αὐτῆς ἐν Ἀττικῇ Α΄ 440, 448. Ἐν Ἐλευσῖνι καὶ ἐλευσίνια μυστήρια Α΄ 445, 448. Β΄ 75. Ἐν Θήβαις Δ΄ 383. Θερμοπύλαις Α΄ 157. Β΄ 374. Κρήτῃ Α΄ 80, 98. Μεσσηνίᾳ Α΄ 225. Δ΄ 532. Πάρῳ Α΄ 98, 624. Σικελίᾳ Α΄ 685. Β΄ 4. Γ΄ 296. Φιγαλείᾳ Β΄ 94. Ὡς θεὰ συμμαχικὴ Α΄ 153. Ἴδε καὶ *Γῆ*.

Δημήτριος, Ἀθηναῖος ἐκ τοῦ δήμου Ἀλωπεκῆς, γλύπτης Ε΄ 257.

Δημιουργοί, μέρος τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς Α΄ 451.

Δῆμοι, ἐν Ἀττικῇ Α΄ 583 κ. ἑ. Ἥρωες προστάται αὐτῶν Α΄ 596.

Δημοκήδης, Κροτωνιάτης ἰατρὸς Β΄ 206, 236, 333.

Δημοκλείδης, Ἀθηναῖος Β΄ 687.
Δημοκόπος, ἀρχιτέκτων ἐν Συρακούσαις Γ΄ 300.
Δημόκριτος, Ἀβδηρίτης φιλόσοφος Β΄ 187, 589. Δ΄ 91. Ε΄ 593.
Δημομέλης, Ἀθηναῖος Ε΄ 534.
Δῆμος, υἱὸς Πυριλάμπους Β΄ 572 σημ.
Δημοσθένης, υἱὸς Ἀλκισθένους, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 173. Ἐν τῇ δυτικῇ Ἑλλάδι Γ΄ 176 κ. ἑ. Καταλαμβάνει τὴν Πύλον Γ΄ 183 κ. ἑ., 198 κ. ἑ. Παρὰ τὰ Μέγαρα Γ΄ 212. Ἐν Βοιωτίᾳ Γ΄ 213. Παρὰ τὴν Ἐπίδαυρον Γ΄ 381. Στρατηγεῖ ἐναντίον τῶν Συρακουσῶν Γ΄ 476. Παρὰ τὰς Συρακούσας Γ΄ 481 κ. ἑ. Κατὰ τὴν ὑποχώρησιν Γ΄ 488 κ. ἑ. Αἰχμαλωτίζεται Γ΄ 491. Θάνατος Γ΄ 494. — Στρατηγικὴ αὐτοῦ Δ΄ 353.
Δημοσθένης, υἱὸς Δημοσθένους, Ἀθηναῖος ῥήτωρ. Γένος καὶ νεότης αὐτοῦ Ε΄ 277 κ. ἑ. Χαρακτὴρ Ε΄ 281 σημ. Προσόντα καὶ παίδευσις Ε΄ 291 κ. ἑ. Λογογράφος Ε΄ 298. Πολιτεία καὶ ἀξίωμα ἐν τῇ πολιτείᾳ Ε΄ 331 κ. ἑ., 341 κ. ἑ., 355 κ. ἑ., 379 κ. ἑ., 383, 430 κ. ἑ., 434 κ. ἑ., 438 κ. ἑ., 458, 468, 477 κ. ἑ., 482 κ. ἑ., 493, 499 κ. ἑ., 516 κ. ἑ., 701, 704. Στέλλεται πρέσβυς πρὸς τὸν Φίλιππον Ε΄ 376 κ. ἑ., 387 κ. ἑ., 390 κ. ἑ., 407. Κατηγορεῖ τὸν Αἰσχίνην Ε΄ 439 κ. ἑ., 445 κ. ἑ. Πρέσβυς ἐν Πελοποννήσῳ Ε΄ 450 κ. ἑ., 484. Παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον Ε΄ 480. Στεφανοῦται διὰ χρυσοῦ στεφάνου Ε΄ 486, 534, 541. Ἡγεῖται τῶν δέκα ἀνδρῶν Ε΄ 528. Ἐν Θήβαις Ε΄ 528 κ. ἑ. καὶ Φωκίων Ε΄ 334, 535 κ. ἑ., 539. καὶ Δημάδης Ε΄ 551. Ἐν τῷ Αἰγαίῳ Ε΄ 550, 555 κ. ἑ. — Χαρακτὴρ τῆς ῥητορικῆς αὐτοῦ Ε΄ 292 κ. ἑ., 305 κ. ἑ. Λόγοι· Κατὰ Ἀνδροτίωνος Ε΄ 300 κ. ἑ. Πρὸς Λεπτίνην Ε΄ 301. κατὰ τοῦ πρὸς τοὺς Πέρσας πολέμου Ε΄ 309. Περὶ τῶν συμμοριῶν Ε΄ 312 κ. ἑ. Ὑπὲρ Μεγαλοπολιτῶν Ε΄ 319 κ. ἑ., 435. Κατὰ Ἀριστοκράτους Ε΄ 325 κ. ἑ., 435, 469. Ὑπὲρ τῆς Ῥοδίων ἐλευθερίας Ε΄ 328. Φιλιππικὸς πρῶτος Ε΄ 332, 336 κ. ἑ. Κατὰ Μειδίου Ε΄ 347. Ὀλυνθιακοὶ Ε΄ 356 κ. ἑ. Περὶ εἰρήνης Ε΄ 412, 526. πρὸς Μεσσηνίους Ε΄ 450 κ. ἑ. Φιλιππικὸς δεύτερος Ε΄ 453 κ. ἑ. Περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ Ε΄ 471 κ. ἑ., 527. Φιλιππικὸς τρίτος Ε΄ 479. — Ἀνασκόπησις τῆς δράσεως αὐτοῦ Ε΄ 563 κ. ἑ. — καὶ Θεμιστοκλῆς Ε΄ 331. καὶ Περικλῆς Ε΄ 331. Πηγαὶ τῆς ἱστορίας τῶν κατ' αὐτὸν Ε΄ 280 σημ. 1.
Δημόστρατος, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Γ΄ 426.
Δημόφαντος, Ἀθηναῖος Γ΄ 587.
Δημόφιλος, Ἀθηναῖος Ε΄ 433.
Δημοφῶν, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Δ΄ 425.
Δημοφῶν, Ἀθηναῖος ἐπίτροπος τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 282.
Δημοχάρης, Ἀθηναῖος Ε΄ 277.

Δημωνίδης, Ἀθηναῖος ἐκ τοῦ δήμου Οἴας Β΄ 511.
Δία, νῆσος παρὰ Κρήτην Α΄ 95.
Διαγόρας, Μήλιος Δ΄ 92 κ. ἑ.
Διαγορίδαι, ἐν Ῥόδῳ Α΄ 314.
Διαδικασία, Ε΄ 287 σημ.
Διαιτηταὶ παρ' Ἀθηναίοις Α΄ 505. Β΄ 623. Δ΄ 81 σημ. 4.
Διακρία, ὀρεινὴ χώρα ἐν Ἀττικῇ Α΄ 526, 559. Β΄ 301. Γ΄ 511.
Διάκριοι, κάτοικοι Διακρίας ἐν Ἀττικῇ Α΄ 463, 578, 584. Β΄ 287.
Διακτορίδας, Σκοπάδης Α΄ 387.
Διάλεκτοι, Α΄ 30 κ. ἑ. δωρικὴ Α΄ 30, 287. ἀττικὴ Α΄ 618. Β΄ 727, 729 κ. ἑ. ἰωνικὴ Α΄ 345. αἰολικὴ Β΄ 730 σημ. 1. κυπριακὴ Α΄ 236. μακεδονικὴ Ε΄ 20.
Διάσια, ἑορτὴ τοῦ Διὸς ἐν Ἀθήναις Α΄ 471.
Δίγαμμα Α΄ 24. Β΄ 122.
Διδασκαλία, ἐν Ἀθήναις Β΄ 577 κ. ἑ. Δ΄ 42.
Διδυμαῖον, ἱερὸν πλησίον τῆς Μιλήτου. Μαντεῖον ἐν αὐτῷ Β΄ 21. Ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τὰς ἀποικίας τῶν Μιλησίων Β΄ 55. Συμμαχικὸν ἱερὸν Β΄ 149. Ἀναθήματα τοῦ Κροίσου ἐν αὐτῷ Β΄ 166, 246. Πυρπολεῖται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 260. Μηδίζει Β΄ 362.
Διέμπορος, βοιωτάρχης Γ΄ 69.
Διθύραμβος, ἐν Κορίνθῳ Α΄ 396, 410. ἐν Ἀθήναις Α΄ 566. Β΄ 580, 739. Δ΄ 123 κ. ἑ. Ε΄ 242.
Διτρέφης, Ἀθηναῖος Γ΄ 509.
Δίκαιον, ἐν τῷ ὁμηρικῷ ἔπει Α΄ 202 κ. ἑ. ἱερὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 328. Διεθνὲς καὶ ἱερὸν δίκαιον καθορίζεται ὑπὸ τοῦ δελφικοῦ μαντείου Β΄ 25, 129. Ἴδε *Δικαστήρια, Κληρονομικὸν δίκαιον, Λυκοῦργος, Νόμοι, Σόλων*.
Δικαῖος, Ἀθηναῖος Β΄ 334.
Δικαιώματα πολιτικὰ ἐν Ἀθήναις καθιδρύονται ὑπὸ τοῦ Σόλωνος Α΄ 483 κ. ἑ. Ἐπὶ Κλεισθένους Α΄ 583 κ. ἑ. Ἐπὶ Περικλέους Β΄ 695 κ. ἑ. Γ΄ 93. Ἐπὶ τῶν τετρακοσίων περιορίζονται Γ΄ 559. Παραχωροῦνται εἰς μετοίκους καὶ δούλους Γ΄ 634. Ἐπὶ τῶν τριάκοντα Δ΄ 40. Ἐπὶ Εὐκλείδου ἄρχοντος Δ΄ 75 κ. ἑ. Ἀριθμὸς τῶν ἐχόντων πολιτικὰ δικαιώματα Ἀθηναίων Γ΄ 561 σημ. 2.
Δικασταὶ κατὰ δήμους, παρ' Ἀθηναίοις Α΄ 505. Β΄ 623. Ἴδε *Δικαστήρια*.
Δικαστήρια, ἐν Ἀθήναις Α΄ 504 κ. ἑ. Β΄ 618. κ. ἑ., 703. Δ΄ 340. Ε΄ 150, 432. Πολιτικὴ σημασία αὐτῶν Ε΄ 439. Δικαστικὸς μισθὸς Β΄ 625. Δεκασμὸς τῶν δικαστῶν Δ΄ 44. Ἴδε καὶ *Ἄρειος Πάγος, Διαιτηταί, Ἐφέται, Ἡλιαία, Μισθός*.
Δίκτη, ὄρος ἐν Κρήτῃ Α΄ 98.
Διογένης, Ἀπολλωνιάτης φιλόσοφος Β΄ 595.
Διογένης, Σινωπεὺς φιλόσοφος Ε΄ 181.
Διόγνητος, Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς Νικίου Δ΄ 58.
Διόγνητος, Ἀθηναῖος, ἱερομνήμων ἐν Δελφοῖς Ε΄ 513.
Διόδοτος, υἱὸς Εὐκράτους, Ἀθηναῖος Γ΄ 123, 154 κ. ἑ.
Διόδωρος, Ἀθηναῖος Ε΄ 301, 304.
Διοκλείδης, Ἀθηναῖος Γ΄ 443, 447.

Διοκλῆς, Ἀθηναῖος Δ΄ 75.
Δίολκος, ὁδὸς τροχήλατος ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ Α΄ 393, 409.
Διομέδων, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 562, 571, 633, 639, 647.
Διόμιλος, Ἄνδριος, στρατηγὸς ἐν Συρακούσαις Γ΄ 461.
Δῖον, πόλις παρὰ τὸν Ἄθω Γ΄ 233, 392. Ε΄ 42.
Διονύσια, ἐν Ἀθήναις Β΄ 513, 739, 800. Ε΄ 170.
Διονύσιος, Φωκαεὺς στρατηγὸς Β΄ 257 κ. ἑ.
Διονύσιος, υἱὸς Ἑρμοκράτους, τύραννος τῶν Συρακουσῶν. Καταλαμβάνει τὴν ἀρχὴν Δ΄ 201. Δεξιοῦται τοὺς Μεσσηνίους Δ΄ 235. καὶ Ἀθηναῖοι Δ΄ 324, 343. Ε΄ 118, 242, 344 καὶ Σπάρτη Δ΄ 241, 397 σημ 2, 470. καὶ Θῆβαι Δ΄ 539.
Διονύσιος ὁ νεώτερος, υἱὸς Διονυσίου, τύραννος τῶν Συρακουσῶν Δ΄ 538, 563 κ. ἑ. Ε΄ 207, 242, 272.
Διονύσιος, Ἀθηναῖος, ὁ ἐπιλεγόμενος Χαλκοῦς Γ΄ 329. Ἐλεγεῖαι αὐτοῦ Β΄ 737.
Διονυσόδωρος, Θηβαῖος ἱστοριογράφος Δ΄ 613.
Διόνυσος. Εἰσαγωγὴ τῆς λατρείας αὐτοῦ εἰς Ἑλλάδα Α΄ 79. Λατρεία ἐν Ἀττικῇ Α΄ 551, 559, 565. ἐν Γελωνοῖς Α΄ 706. ἐν Δελφοῖς Α΄ 485. Β΄ 23, 35, 118. ἐν Θρᾴκῃ Ε΄ 66. ἐν Κορίνθῳ Α΄ 396, 409. ἐν Κρήτῃ Α΄ 98. ἐν Νάξῳ Α΄ 98. ἐν Σικελίᾳ Γ΄ 296. ἐν Σικυῶνι Α΄ 376. Θέατρον τοῦ Διονύσου ἐν Ἀθήναις Β΄ 799. Ε΄ 588. Ἴδε καὶ *Διονύσια*.
Διοπείθης, Ἀθηναῖος Γ΄ 61, 125 432. Δ΄ 93
Διοπείθης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ε΄ 469, 478, 481.
Διοπείθης, Λακεδαιμόνιος Δ΄ 239.
Διοσκουριάς, πόλις παρὰ τὸν Πόντον Α΄ 639.
Διόσκουροι. Λατρεία αὐτῶν ἐν Ἀθήναις Β΄ 771, 823. Γ΄ 576. ἐν Ἀρκαδίᾳ Α΄ 386. ἐν Λακωνικῇ Α΄ 249, 267.
Διότιμος, Ἀθηναῖος Ε΄ 431, 438, 550.
Διοτρέφης, Ἀθηναῖος Γ΄ 553.
Διόφαντος, Ἀθηναῖος ἄρχων Δ΄ 339.
Διόφαντος, Θηβαῖος Δ΄ 602.
Διοχάρους πύλη ἐν Ἀθήναις Β΄ 796.
Διπαία, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Β΄ 538.
Διπάτυρος, Ζεὺς παρὰ τοῖς Πελασγοῖς Α΄ 69.
Δίποινος, Κρὴς γλύπτης Α΄ 247. Β΄ 109.
Δίπυλον, πύλη ἐν Ἀθήναις Β΄ 505, 794.
Δίρκη, ποταμὸς ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 122.
Δίσκος, ἄθλημα Β΄ 40.
Δίφιλος, Ἀθηναῖος Ε΄ 501.
Διφρίδας, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Δ΄ 322.
Διωξολία, θεωρικὰ Β΄ 513.
Δίων, Συρακούσιος Ε΄ 190, 272.
Διώνδας, Ἀθηναῖος Ε΄ 541.
Διώνη. Λατρεία αὐτῆς ἐν Δωδώνῃ Α΄ 144.
Δοκιμασία τῶν ἀρχόντων ἐν Ἀθήναις Δ΄ 171.
Δόλογκοι, θρᾳκικὸν φῦλον Α΄ 535. Β΄ 229.
Δόλοπες, ἔθνος ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 157. Β΄ 372. Δ΄ 546. Ε΄ 404.

Δόξανδρος, Μυτιληναῖος Γ΄ 135.
Δορίσκος, πόλις ἐν Θράκῃ Β΄ 340, 467, 471.
Δόρκις, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Β΄ 457.
Δουκέτιος, Σικελὸς Γ΄ 314, 330.
Δοῦλοι ἐν τῷ ὁμηρικῷ ἔπει Α΄ 190. Ἐκ τοῦ Πόντου Α΄ 634. Ἐξ Ἰλλυρίας Α΄ 659. Πλῆθος αὐτῶν Β΄ 349 κ. ἑ. Ἐν Ἀθήναις Β΄ 614. Αὐτομολοῦσι μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Δεκελείας Γ΄ 513. Στρατολογοῦνται χάριν τοῦ στόλου Γ΄ 634. Κατατάσσονται εἰς τὴν στρατιὰν τῶν Ἀθηναίων Ε΄ 549.
Δοῦρις, ζωγράφος Β΄ 578, 769.
Δραβῆσκος, πόλις Θράκης. Μάχηπαρ' αὐτῇ Β΄ 500, 691, 795. Ε΄ 67.
Δρακοντίδης, Ἀθηναῖος Β΄ 688.
Δρακοντίδης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 19, 63.
Δράκων, Ἀθηναῖος ἄρχων Α΄ 465 κ. ἑ. Οἱ φονικοὶ αὐτοῦ νόμοι διατηροῦνται Α΄ 507. Ἀνανέωσις τῶν νόμων αὐτοῦ ἐπὶ Εὐκλείδου ἄρχοντος Δ΄ 74.
Δρᾶμα. Γένεσις αὐτοῦ Α΄ 566. Β΄ 740. Ἐν Ἀττικῇ Δ΄ 95 κ. ἑ. Σατυρικόν. Γένεσις αὐτοῦ Β΄ 740, 746. καὶ Εὐριπίδης Δ΄ 138. Ἴδε *Ἀχαιός*, *Κωμῳδία*, *Τραγῳδία*.
Δραχμή, νόμισμα Α΄ 365, 490, 511 κ. ἑ. Γ΄ 328 κ. ἑ. Ἀλεξανδρεία (Ἀλεξάνδρου Φεραίου) Δ΄ 554 σημ. 2.
Δρύοπες, ἔθνος παρὰ τὴν Οἴτην Α΄ 151. Ἡττῶνται ὑπὸ τῶν Δωριέων Α΄ 154, 157. Ἐν Μεσσηνίᾳ Α΄ 296.
Δρῦς, πόλις ἐν Θράκῃ Ε΄ 156.
Δρυμᾶνες, φυλὴ τῶν Δωριέων Α΄ 223, 232, 248, 268.
Δύμας, γαμβρὸς τοῦ Πριάμου Α΄ 104.
Δυρράχιον. Ἴδε *Ἐπίδαμνος*.
Δυσπόντιοι, πόλις ἐν Πισάτιδι Α΄ 334, 412.
Δωδεκάθεον, καθορίζεται ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων Α΄ 159. Β΄ 29. Βωμὸς αὐτοῦ ἐν τῷ Κεραμεικῷ Α΄ 553.
Δωδεκαπόλεις, ἀττικαὶ Α΄ 583. ἀχαϊκαὶ Α΄ 168, 673. ἰωνικαὶ Α΄ 345, 622, 673.
Δωδώνη, πόλις ἐν Ἠπείρῳ, ἀρχαία ἕδρα τῶν Πελασγῶν Α΄ 37. Ἱέρειαι ἐν αὐτῇ Α΄ 87. Ἕδρα τῶν Γραικῶν Α΄ 143. Μαντεῖον τοῦ Διὸς Α΄ 143, 165. Β΄ 1. Ἐπίδρασις τῆς Λιβύης ἐπ' αὐτὴν Α΄ 71.
Δωριεῖς, ἐκ Θεσσαλίας Α΄ 39, 46, 149. Διάλεκτος Α΄ 30. Χαρακτὴρ αὐτῶν Α΄ 220 κ. ἑ. Ἐν Δωρίδι Α΄ 151, 165. Οἰκειότης μετὰ τῶν Μαλιέων Α΄ 157. μετὰ τῶν Μακεδόνων Ε΄ 19. Ἐν τῇ δελφικῇ ἀμφικτυονίᾳ Α΄ 158, 162. Ε΄ 404. Μετανάστασις αὐτῶν Α΄ 163 κ. ἑ., 213. Ἐν Πελοποννήσῳ Α΄ 166 κ. ἑ. 221 κ. ἑ., 238. Παρὰ τὸν ἰσθμὸν Α΄ 168, 229. Ἐν Μεσσηνίᾳ Α΄ 223 κ. ἑ., 234 κ. ἑ., Ἐν Λακωνικῇ Α΄ 226 κ. ἑ., 239 κ. ἑ., 251 κ. ἑ., 269. Ἐν Ἐπιδαύρῳ Α 230. Ἐν Τροιζῆνι Α΄ 230. Ἐν Ἄργει Α΄ 228, 240, 358 κ. ἑ. Ἐν Σικυῶνι Α΄ 228, 370. Συμμετέχουσι τῆς με-

ταναστάσεως τῶν Ἰώνων Α' 172. Ἐν Κρήτῃ Α' 177, 240 κ. ἑ. Ἐπιπίπτουσι κατὰ τῆς Ἀττικῆς Α΄455 κ.ἑ. Ἀποικίαι αὐτῶν Α' 176 κ. ἑ. Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος παρ' αὐτοῖς Α΄153. Δωρικὸς ἀρχιτεκτονικὸς ῥυθμὸς Β΄82 κ.ἑ. Δωρικὴ λυρικὴ ποίησις Β΄124.

Δωριεύς, υἱὸς Ἀναξανδρίδου, Λακεδαιμόνιος Α΄ 182. Β΄ 357. Γ΄ 270.

Δωριεύς, υἱὸς Διαγόρου, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Γ΄ 592.

Δωρὶς, φυλὴ ἐν Θουρίοις Β΄ 690.

Δωρὶς, χώρα ἐν τῇ μέσῃ Ἑλλάδι. Μετανάστασις τῶν Δωριέων εἰς αὐτὴν Α΄152. Προσβάλλεται ὑπὸ τῶν Φωκέων Β΄ 544. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων Γ' 173. Ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ πολεμία τῶν Φωκέων Ε' 84. Κοινωνεῖ τῆς δελφικῆς Ἀμφικτυονίας Ε΄404. Πολεμεῖ πρὸς τὸν Φίλιππον Ε΄ 538.

Δῶρος, γενάρχης τῶν Δωριέων Α' 153, 166.

Δῶρος, πόλις ἐν Καρίᾳ Β' 652 σημ. 3. 848.

Ἔβρος, ποταμὸς ἐν Θράκῃ Ε' 10.

Ἐγγαστρῖται Δ' 90 σημ. 3. Ἴδε *Εὐρυκλῆς*.

Ἔγεστα, πόλις ἐν Σικελίᾳ Β' 684. Πολεμεῖ πρὸς Σελινοῦντα Γ' 343. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 401 κ. ἑ., 420 κ. ἑ., 452. καὶ Καρχηδὼν Γ' 499. Νομίσματα αὐτῆς Γ' 293.

Ἔδεσσα, πόλις ἐν Μακεδονίᾳ Ε' 26. Ἴδε *Αἰγαί*.

Εἰκόνες, πλαστικαὶ Ε' 255.

Εἰκοστὴ, Γ' 600. Ἴδε *Δεκάτη*.

Εἰκοσολόγοι παρ' Ἀθηναίοις Γ΄514.

Εἵλωτες, ἐν Λακωνικῇ Α΄274, 279, 285, 288. Ὑποκινοῦνται εἰς ἀποστασίαν ὑπὸ τοῦ Παυσανίου Β΄ 484. Ἀποστασία αὐτῶν Β΄503. Ὁ Βρασίδας παραλαμβάνει αὐτοὺς ὡς στρατιώτας Γ΄220 κ. ἑ., 250, 351. Ἐν Πύλῳ Γ΄ 374. Ἀποστασία ὑπὸ τὸν Κινάδωνα Δ' 242 κ. ἑ.

Εἵρα, ὀρεινὸν ἔρυμα ἐν Μεσσηνίᾳ Α΄313 κ. ἑ., 332. Δ΄ 531.

Εἰρήνη = Καλαύρεια Α΄138.

Εἰσαγγελία, Ε΄ 442.

Εἰσφορά, πολεμικὴ, ἡ πρώτη γενομένη Γ΄146 σημ. 1. ἐπὶ Ναυσινίκου ἄρχοντος Δ' 447. Ε΄104.

Ἑκάδημος, (Ἀκάδημος), Ἀθηναῖος ἥρως Ε΄ 193.

Ἑκαταῖος, υἱὸς Ἡγησάνδρου, Μιλήσιος ἱστοριογράφος Β΄ 245, 255, 706.

Ἑκατομβαιών, μὴν παρ' Ἀθηναίοις Α΄558.

Ἑκάτομνος, δυνάστης ἐν Καρίᾳ Δ΄ 334. Ε 135.

Ἑκατόμπεδος, κτίζεται ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου Α΄558, 567, 576. Β΄807 σημ. 1. Ἀνακτίζεται ὑπὸ τοῦ Περικλέους Β΄ 808. Ἴδε *Παρθενών*.

Ἐκβάτανα, (Ἀγβάτανα) πρωτεύουσα τῆς Μηδίας Β΄ 172, 709.

Ἔκδικος, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Δ΄ 311.

Ἐκεχειρία. Προσωποποιία αὐτῆς Α΄ 326.

Ἐκκλησία, παρ' Ὁμήρῳ Α΄ 208. Ἐν Σπάρτῃ Α΄276. Ἐν Ἀθή-

ναις· ἐπὶ Σόλωνος Α΄ 500. ἐπὶ Περικλέους Β' 611. καὶ ἡλιαία Β΄ 619. Ἐκκλησιαστικὸς μισθὸς Β΄ 626. Ε΄ 339. Κατάργησις αὐτοῦ Γ' 559, 597. Εἰσαγωγὴ αὐτοῦ καὶ πάλιν Γ' 597. Ἐπὶ τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 433 κ. ἑ. Ἐν Ἄργει Δ΄ 506. Ἴδε *Πνύξ*.

Ἑκτημόριοι, τάξις ἐν Ἀττικῇ Α΄ 464.

Ἕκτωρ, υἱὸς Πριάμου, Τρὼς Α΄ 104.

Ἔλαιον, ἀττικὸν Α΄ 443, 558. Β΄ 699. Ἱεραὶ ἐλαῖαι (μορίαι) Α΄ 82, 443. Ἐν Δήλῳ Α΄ 116. Ἐμπόριον τοῦ ἐλαίου μετὰ τοῦ Πόντου Α΄ 639. μετὰ τῆς Αἰγύπτου Α΄ 647.

Ἐλαιοῦς, πόλις ἐν τῇ θρακικῇ χερσονήσῳ Ε΄ 470 σημ. 5.

Ἐλάτεια, πόλις ἐν Φωκίδι Β΄ 385. Ε' 524 κ. ἑ.

Ἔλατος, Λακεδαιμόνιος Α΄ 301.

Ἔλεα. Ἴδε *Αἰθαλία*.

Ἐλέα. Ἴδε *Ὑέλη*.

Ἐλεᾶται, φιλοσοφικὴ σχολὴ Β΄ 585, 593. καὶ Πλάτων Ε΄ 198.

Ἐλεγεία. Γένεσις αὐτῆς Α΄ 309. Ἐν Ἀθήναις Β΄ 578, 736 κ. ἑ.

Ἑλένη. Ἁρπαγὴ αὐτῆς Α΄ 184.

Ἐλευθέρια, ἑορτὴ τοῦ Διὸς ἐν Συρακούσαις Γ΄ 313. Πανελλήνιος ἐπινίκιος ἑορτὴ ἐν Πλαταιαῖς Β΄ 420.

Ἐλευσῖς, πόλις ἐν τῇ Ἀττικῇ Α΄ 148. Συμμετοχὴ αὐτῆς εἰς τὸν δεύτερον μεσσηνιακὸν πόλεμον Α΄ 299. Εὐμολπίδαι ἐν αὐτῇ Α΄ 443. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Α΄ 445. Δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α΄ 583. Οἱ τριάκοντα ἐν αὐτῇ Δ΄ 48, 63. Λατρεία τοῦ Ποσειδῶνος ἐν αὐτῇ Α΄ 445. Λατρεία τῆς Δήμητρος Α΄ 445, 448. Ἐθνικὸν ἄξίωμα αὐτῆς Β΄ 836. Κτίρια ἐν αὐτῇ Β΄ 790. Πομπαὶ ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἐλευσῖνα Β΄ 394, 794. Γ' 609.

Ἐλευσὶς, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 148.

Ἐλεφαντίνη, νῆσος ἐν τῷ Νείλῳ Β΄ 709.

Ἑλίκη, πόλις ἐν Ἀχαΐᾳ Α΄ 168, 235, 325. Β΄ 131. Δ΄ 507.

Ἑλικών, ὄρος ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 9, 89.

Ἑλικών, ὑφάντης πέπλων Β΄ 838 σημ. 4.

Ἑλίμεια, κοιλὰς ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 15.

Ἐλιμιῶται, μακεδονικὸν φῦλον Ε΄ 44.

Ἑλισά, παραθαλασσία χώρα Α΄ 50.

Ἑλισσών, ποταμὸς ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ΄ 514.

Ἑλλάνικος, Λέσβιος ἱστοριογράφος Α΄ 269. Β΄ 715.

Ἑλλανοδίκαι, ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 338. Διαιτηταὶ μεταξὺ τῶν συμμάχων πόλεων τῆς Πελοποννήσου Α΄ 340.

Ἑλλάς, ἡ ἀρχαιοτάτη ἐν Δωδώνῃ Α΄ 143. Σχηματισμὸς τῆς συνεχοῦς Ἑλλάδος Β΄ 2. Γλῶσσα ἑλληνικὴ Α΄ 20. Διάλεκτοι αὐτῆς Α΄ 30 κ. ἑ. — Ὄνομα ἐπὶ νομισμάτων Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίου Δ΄ 554 σημ. 2.

Ἕλλην, γενάρχης τῶν Ἑλλήνων Α΄ 161. Β΄ 3, 122.

Ἕλληνες. Καταγωγὴ αὐτῶν Α΄ 21 κ. ἑ. Ὄνομα Α΄ 27, 161. Σωματικὴ διάπλασις Α΄ 33. καὶ Πελασγοὶ Α΄ 37 κ. ἑ. Ἑνότης αὐτῶν Β΄ 1 κ. ἑ. Ἱστορία αὐ-

τῶν Ε' 223 κ. ἑ. Γλώσσης αὐτῶν τονισμὸς Α' 22 κ. ἑ.
Ἑλληνικὸς πόλεμος Β' 557 σημ. 3.
Ἑλλήνιον, χωρίον Σπάρτης Β' 462.
Ἑλλήνιον, ἱερὸν ἐν Ναυκράτει Α' 647.
Ἑλληνοκράτης, Λαρισαῖος Δ' 542
Ἑλληνοσκύθαι, Α' 706.
Ἑλληνοταμίαι. Κατάστασις αὐτῶν Β' 464. Ἐν Ἀθήναις Β' 679. Γ' 633. Κατάργησις αὐτῶν Δ' 77. Μετ' Εὐκλείδην Δ' 77 σημ. 1.
Ἑλλήσποντος. Ἔθνη παρ' αὐτῷ Α' 45. Σημασία αὐτοῦ διὰ τὰς Ἀθήνας Α' 543. Μιλήσιοι ἐν αὐτῷ Α' 628 κ. ἑ. Γεφυροῦται ὑπὸ τοῦ Ξέρξου Β' 340 κ. ἑ., 437. Ἑλλησπόντιος φόρος τῆς περὶ Δῆλον συμμαχίας Β' 662.
Ἕλλοι (Σελλοί), ἱερεῖς τοῦ Διὸς ἐν Δωδώνῃ Α' 143.
Ἑλλοπία, ὄνομα Εὐβοίας Α' 89.
Ἑλλοπία, χώρα περὶ τὴν Δωδώνην Α' 143.
Ἕλος, παραθαλασσία πόλις τῆς Λακωνικῆς Α' 274. Δ' 528.
Ἑλπινίκη, ἀδελφὴ τοῦ Κίμωνος Β' 469, 555.
Ἕλυμοι, ἔθνος ἐν Σικελίᾳ Α' 666, 667, 684. Γ' 258, 277, 341 σημ. 3.
Ἕλωρος, πόλις καὶ ποταμὸς ἐν Σικελίᾳ Γ' 262, 491.
Ἐμβόλιμα, ᾄσματα παρέμβλητα ἐν τῇ τραγῳδίᾳ Δ' 102.
Ἐμμενίδαι, κλάδος τῶν Αἰγειδῶν ἐν Σικελίᾳ Γ' 264, 275, 312. καὶ Πίνδαρος Γ' 304.
Ἐμπεδοκλῆς, Ἀκραγαντῖνος φιλόσοφος Β' 588, 594, 690. Γ' 317, 333.
Ἐμπορικαὶ παναγύρεις. Ἴδε Ἀγορά.
Ἐμπορίαι, πόλις ἐν Ἰσπανίᾳ Α' 692, 705.
Ἐμπόριον, ἐμπορικὸς λιμὴν τῶν Ἀθηνῶν Β' 446.
Ἐμπόριον τῶν Φοινίκων Α' 49 κ. ἑ. Ἐν τῷ ὁμηρικῷ ἔπει Α' 210. Ἐν Ἰωνίᾳ Α' 357. Ἐν Ἀθήναις Α' 614. Β' 698 κ. ἑ. Προάγεται ὑπὸ τῶν ἐν ἑορταῖς συνελεύσεων Β' 56
Ἔνδεκα, ἐν Ἀθήναις Δ' 24, 61.
Ἔνδιος, Λακεδαιμόνιος Γ' 520, 523, 619.
Ἔνδοιος, Ἀθηναῖος γλύπτης Γ' 775.
Ἐνδυμασία, ἀττικὴ Α' 617. Β' 598. δωρικὴ Β' 598.
Ἔννα, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 671. Γ' 266.
Ἐννέα ὁδοί, χωρίον Θράκης Β' 499.
Ἔντιμος, Κρὴς Α' 679.
Ἐξάμετροι, Β' 120.
Ἐξεταστάι, παρ' Ἀθηναίοις Ε' 153.
Ἐξηγηταί, ἑρμηνεῖς τοῦ ἱεροῦ δικαίου ἐν Ἀθήναις Β' 27, 130.
Ἐξηκεστίδης, πατὴρ Σόλωνος Α' 434.
Ἐξώπολις, πόλις ἐν Ῥωσίᾳ Α' 638.
Ἔορδαῖοι, φῦλον ἐν Μακεδονίᾳ Ε' 16.
Ἑορταί. Σημασία αὐτῶν Β' 46 κ. ἑ. Ἐποπτεύονται ὑπὸ τῶν Δελφῶν Β' 36. Ἐν Ἀθήναις Α' 446. Β' 580. Ε' 147. Ἴδε Διάσια, Διονύσια, Παναθήναια. Διανομὴ τροφῶν κατ' αὐτὰς Β' 615. Ἴδε Ἀγῶνες, Θεωρικά.
Ἐπαμεινώνδας, υἱὸς Πολύμνιδος, Θηβαῖος. Νεότης καὶ παίδευσις αὐτοῦ Δ' 409. καὶ Πελοπίδας

Δ΄ 412 κ. ἑ. Δὲν συμμετέχει τοῦ φόνου τῶν ὀλιγαρχικῶν Δ΄ 423. Ἱδρύει τὸν ἱερὸν λόχον Δ΄ 433. Πρέσβυς ἐν Ἀθήναις Δ΄ 460. Πρέσβυς ἐν Σπάρτῃ Δ΄ 472, 478 κ. ἑ. Ἐν Λεύκτροις Δ΄ 483 κ. ἑ. Μετὰ τὴν παρὰ τὰ Λεῦκτρα μάχην Δ΄ 492 κ. ἑ. Ἀνακαλεῖ τοὺς Μεσσηνίους Δ΄ 503. Κτίζει τὴν Μεγάλην πόλιν Δ΄ 514 κ. ἑ. Πρώτη στρατεία εἰς τὴν Πελοπόννησον Δ΄ 524 κ. ἑ. Δευτέρα στρατεία εἰς τὴν Πελοπόννησον Δ΄ 537 κ. ἑ. Ἐν Θεσσαλίᾳ Δ΄ 558. Τρίτη στρατεία εἰς τὴν Πελοπόννησον Δ΄ 571 κ. ἑ. Τετάρτη στρατεία εἰς τὴν Πελοπόννησον Δ΄ 591 κ. ἑ. Πίπτει παρὰ τὴν Μαντίνειαν Δ΄ 600 κ. ἑ. Αἱ παρ' αὐτοῦ μεταρρυθμίσεις τῆς στρατιᾶς Δ΄ 482 κ. ἑ. Πηγαὶ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ Δ΄ 427 σημ.

Ἐπάριτοι, μόνιμος στρατιὰ ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ΄ 517.

Ἐπειοί, φῦλον ἐν Ἤλιδι, συγγενεῖς τῶν Λελέγων Α΄ 66, 165, 171, 234.

Ἐπειός, πατὴρ τοῦ Αἰτωλοῦ Α΄ 166.

Ἐπίγονοι. Ἴδε *Θῆβαι*.

Ἐπίδαμνος, πόλις ἐν Ἰλλυρίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 411, 659, 710. Ἀποστασία ἐν αὐτῇ Γ΄ 10 κ. ἑ.

Ἐπίδαυρος, πόλις ἐν Ἀργολίδι. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 171. Μετανάστασις ἐξ αὐτῆς Α΄ 176, 180. Κοινωνεῖ συμμαχίας κατὰ θάλασσαν Α΄ 137. Ἐκδωρίζεται Α΄ 230. Β΄ 112. Ἴωνες ἐν αὐτῇ Α΄ 358. Β΄ 112. Καθυποτάσσεται ὑπὸ τῆς Κορίνθου Α΄ 415. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 370, 411. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Β΄ 542, 562. Γ΄ 88. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ΄ 242, 372. Ὑποστηρίζει τοὺς Λακεδαιμονίους ἐναντίον τῶν Θηβαίων Δ΄ 538, 559. Προσβάλλεται ὑπὸ τῶν Ἀργείων Δ΄ 560. Ἀποικίαι αὐτῆς Α΄ 180. Ἀγάλματα Δαμίας καὶ Αὐξησίας ἐν αὐτῇ Β΄ 95. Λατρεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν αὐτῇ Γ΄ 31.

Ἐπιδημιουργοί, ἀρχὴ Κορινθίων ἐν ταῖς ἀποικίαις Β΄ 710. Γ΄ 20.

Ἐπικράτης, Ἀθηναῖος Β΄ 510.

Ἐπικράτης, κωμικὸς ποιητὴς Ε΄ 238.

Ἐπικράτης, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Δ΄ 265 κ. ἑ.

Ἐπικύδης, Ἀθηναῖος Β΄ 373.

Ἐπίλυκος, Ἀθηναῖος Δ΄ 313.

Ἐπιμελητὴς τῶν δημοσίων προσόδων ἐν Ἀθήναις Β΄ 635.

Ἐπιμενίδης, Κρὴς μάντις Α΄ 247, 262, 480. Β΄ 15, 77.

Ἐπιμηλίδης, Κυρηναῖος Α΄ 533.

Ἐπιπολαί, ὕψωμα παρὰ τὰς Συρακούσας Γ΄ 314, 460 κ. ἑ., 471, 482.

Ἐπίσκοποι, ἐπίτροποι Ἀθηναίων ἐν ταῖς συμμαχίσι Β΄ 659.

Ἐπιστάται, ἐπόπται τῶν δημοσίων κτιρίων ἐν Ἀθήναις Β΄ 636.

Ἐπιστάτης, πρόεδρος τῶν πρυτάνεων ἐν Ἀθήναις Β΄ 679.

Ἐπιστολεύς, ὑποναύαρχος παρὰ Λακεδαιμονίοις Γ΄ 651.

Ἐπιστύλιον, Β΄ 84.

Ἐπιτέλης, Ἀργεῖος στρατηγὸς Δ΄ 531.

Εὔανδρος, Ἀθηναῖος Ε΄ 215.
Εὔβοια. Θέσις αὐτῆς Α΄ 121 κ. ἑ. Ἴωνες ἐν αὐτῇ Α΄ 89. Μεταναστάσεις ἐξ αὐτῆς Α΄ 171, 173, 345. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Α΄ 599 Ἐμπορικὴ ἐπικοινωνία πρὸς τὴν Κέρκυραν Α΄ 656. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 284 κ. ἑ., 381 κ. ἑ., 394, 411. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἐν αὐτῇ Β΄ 556, 563, 683. Πληρόνει φόρον εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β΄ 669 κ. ἑ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀποβάλλουσιν αὐτὴν Γ΄ 577 κ. ἑ. Λακεδαιμόνιοι ἁρμοσταὶ ἐν αὐτῇ Δ΄ 10. Ἐν τῷ κορινθιακῷ πολέμῳ πολεμία τῆς Σπάρτης Δ΄ 275. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Θηβαίων Δ΄ 498. Κοινωνεῖ τῆς νέας ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Ε΄ 108, 131. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 339 κ. ἑ., 422, 459, 482, 533. — Σίβυλλα ἐν αὐτῇ Β΄ 21. Λατρεία τοῦ Μελκάρθ ἐν αὐτῇ Α΄ 74. Προϊόντα αὐτῆς Α΄ 3. Β΄ 703. Ἁλιεία πορφύρας παρ' αὐτῇ Α΄ 51. Εὐβοϊκὸν χρυσοῦν τάλαντον Α΄ 490. Ἴδε *Ἐρέτρια, Χαλκίς*.
Εὐβοΐς, φυλὴ ἐν Θουρίοις Β΄ 690.
Εὐβουλίδης, Ἀθηναῖος ἄρχων Δ΄ 344.
Εὐβουλίδης, Μιλήσιος Σωκρατικὸς Ε΄ 178, 294.
Εὔβουλος, υἱὸς Σπινθάρου, Ἀθηναῖος πολιτευτὴς Ε΄ 170, 307. Ἐσωτερικὴ πολιτεία αὐτοῦ Ε΄ 167 κ. ἑ., 345, 368, 375, 504. Ἀξίωμα ἐν τῇ πόλει Ε΄ 334 κ. ἑ., 429, 507. Πρότασις αὐτοῦ περὶ εἰρήνης Ε΄ 141. καὶ Αἰσχίνης Ε΄ 368, 448. καὶ Δημοσθένης Ε΄ 338 κ. ἑ. καὶ Ξενοφῶν Ε΄ 185.
Εὔβουλος, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς Ε΄ 241.
Εὔγραμμος, ἀγγειοπλάστης ἐν Κορίνθῳ Α΄ 395.
Εὐδαμίδας, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Δ΄ 381.
Εὔδοξος, Κνίδιος ἰατρὸς, φιλόσοφος καὶ μαθηματικὸς Ε΄ 230, 270, 593. καὶ Πλάτων Ε΄ 232.
Εὐεσπερίδες. Ἴδε *Ἑσπερίδες*.
Εὐετίων, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 393.
Εὐθύδημος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 392, 475.
Εὐθύδημος, Ἀθηναῖος συλλέκτης βιβλίων Ε΄ 218.
Εὐθυκλῆς, Ἀθηναῖος Ε΄ 325.
Εὐθυκλῆς, Λακεδαιμόνιος Δ΄ 567.
Εὐθυκράτης, Ὀλύνθιος Ε΄ 365, 444.
Εὐθυκράτης, Φωκεὺς Ε΄ 80.
Εὔθυμος, ἥρως Α΄ 706.
Εὔθυνος, Θεσπιεὺς Δ΄ 594.
Εὔκαδμος, γλύπτης Β΄ 828.
Εὐκλείδης, Ἀθηναῖος ἄρχων Δ΄ 67. Μεταρρυθμίσεις ἐπ' αὐτοῦ Δ΄ 71 κ. ἑ.
Εὐκλείδης, Μεγαρεὺς Σωκρατικὸς Ε΄ 177, 182.
Εὐκλείδης, Ἀθηναῖος γλύπτης Ε΄ 258.
Εὐκλῆς, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 228.
Εὔκοσμος, υἱὸς Λυκούργου Α΄ 262.
Εὐκράτης, Ἀθηναῖος δημαγωγὸς Γ΄ 119.
Εὐκράτης, Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς Νικίου Γ΄ 444. Δ΄ 30.

Εὐκτήμων, ἀστρονόμος ἐν Ἀθήναις Β΄ 724. Γ΄ 327. Ε΄ 232.
Εὐκτήμων, Ἀθηναῖος Ε΄ 301.
Εὐκτήμων, Ἀθηναῖος ἄρχων Γ΄ 619.
Εὔμηλος, Κορίνθιος, Βακχιάδης ποιητὴς Α΄ 396. Β΄ 123. Γ΄ 294.
Εὐμολπίδαι, ἱερεῖς τοῦ Ποσειδῶνος ἐν Ἐλευσῖνι Α΄ 443, 451.
Εὐμολπίδας, Θηβαῖος Δ΄ 432.
Εὔνεος, υἱὸς Ἰάσονος Α΄ 117, 190.
Εὔνομος, πατὴρ Λυκούργου Α΄ 262.
Εὔνομος, Ἀθηναῖος ἐκ τοῦ δήμου Θρίας Δ΄ 343. Ε΄ 208, 291.
Εὔξενος, Φωκαεὺς Α΄ 690, 704, 706.
Εὔξενος, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Δ΄ 277.
Εὐξίθεος, Ἠλεῖος Α΄ 420.
Εὐόρας, ὄρος ἐν τῇ Λακωνικῇ Α΄ 284.
Εὐπαλῖνος, υἱὸς Ναυστρόφου, ἀρχιτέκτων ἐκ Μεγάρων Β΄ 208.
Εὐπατρίδαι (Ἄριστοι), παρ' Ὁμήρῳ Α΄ 207. Ἐν Ἀττικῇ Α΄ 451, 453, 462 κ. ἑ., 468, 482, 494 κ. ἑ., 526 κ. ἑ., 546, 577.
Εὐπόλεμος, ἀρχιτέκτων Β΄ 779.
Εὔπολις, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς Β 762. Γ 232, 366, 413, 525. Δ΄ 166.
Εὐπωλία, σύζυγος Ἀρχιδάμου βασιλέως τῆς Σπάρτης Δ΄ 237.
Εὐριπίδης, Ἀθηναῖος Δ΄ 341.
Εὐριπίδης, υἱὸς Μνησάρχου, Ἀθηναῖος τραγικὸς ποιητὴς Δ΄ 103 κ. ἑ., 134. Θάνατος ἐν Μακεδονίᾳ Γ΄ 664. Δ΄ 97 σημ. Ε΄ 43. Ἀξίωμα αὐτοῦ Δ΄ 136 κ. ἑ. καὶ τὸ σατυρικὸν δρᾶμα Δ΄ 138. καὶ Ἀλκιβιάδης Γ΄ 413. καὶ Σωκράτης Δ΄ 181.
Εὔριπος, πορθμὸς τῆς Εὐβοίας Α΄ 121, 173, 648. Β΄ 21, 381.
Εὐρύαλος, ὕψωμα πλησίον τῶν Συρακουσῶν Γ΄ 460, 471.
Εὐρύβατος, προδότης τοῦ Κροίσου Β΄ 179.
Εὐρυβιάδης, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Β΄ 380, 389 κ. ἑ., 405.
Εὐριδίκη, σύζυγος Ἀμύντου Γ΄ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ε΄ 48.
Εὐρυκλῆς, ἐγγαστρίμυθος Δ΄ 90.
Εὐρυλέων, Αἰγείδης Α΄ 304.
Εὐρύλοχος, Λαρισαῖος Δ΄ 152.
Εὐρύλοχος, Μακεδὼν Ε΄ 379.
Εὐρύλοχος, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Γ΄ 180.
Εὐρύμαχος, υἱὸς Λεοντιάδου, Θηβαῖος Γ΄ 67.
Εὐρυμέδων, υἱὸς Θουκλέους, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 117, 119. Παρὰ τὴν Κέρκυραν Γ΄ 168 κ. ἑ., 207 κ. ἑ. Ἐν Βοιωτίᾳ Γ΄ 175. Παρὰ τὴν Πύλον Γ΄ 185. Ἐν Σικελίᾳ Γ΄ 335, 339, 476, 483.
Εὐρυμέδων, ποταμὸς ἐν Παμφυλίᾳ. Μάχη πλησίον αὐτοῦ Β΄ 489, 658.
Εὐρύνομος, δαίμων Β΄ 76.
Εὐροπτόλεμος, υἱὸς Πεισιάνακτος, Ἀθηναῖος Γ΄ 406, 645 κ. ἑ.
Εὐρυπῶν, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Α΄ 359.
Εὐρυπωντίδαι, βασιλικὸς οἶκος ἐν Σπάρτῃ Α΄ 254, 258, 262.
Εὐρυσθένης, υἱὸς Προκλέους Α΄ 254, 259, 269.
Εὐρυσθεὺς, βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν Α΄ 134, 164.

Εὐρώπη. Λατρεία αὐτῆς ἐν Θήβαις Α΄ 124.
Εὐρώτας, μυθικὸς βασιλεὺς τῆς τῆς Σπάρτης Α΄ 250.
Εὐρώτας, ποταμὸς ἐν Λακωνικῇ Α΄ 11, 135, 226, 251, 323. Δ΄ 596.
Εὐταία, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ΄ 522.
Εὐφημίδαι, γένος Μινυῶν Α΄ 696.
Εὔφημος, Ἀργοναύτης Α΄ 117, 249.
Εὔφημος, Ἀθηναῖος πρέσβυς Γ΄ 457.
Εὐφίλητος, Ἀθηναῖος Γ΄ 445. Ἑταιρία αὐτοῦ Γ΄ 417 σημ. 4.
Εὐφορίων, Ἀρκὰς Α΄ 386.
Εὐφορίων, υἱὸς Αἰσχύλου, δραματικὸς ποιητὴς ἐν Ἀθήναις Δ΄ 98.
Εὐφραῖος, Πλατωνικὸς Ε΄ 51.
Εὐφραντίδης, μάντις Β΄ 395.
Εὐφράνωρ, Κορίνθιος ζωγράφος Ε΄ 261.
Εὐφρόνιος, ἀγγειογράφος Β΄ 769.
Εὔφρων, Σικυώνιος, τύραννος Δ΄ 573 κ. ἑ.
Εὔχειρ, ἀγγειοπλάστης ἐν Κορίνθῳ Α΄ 395.
Εὐχίδας, Πλαταιεὺς Β΄ 419.
Ἔφεσος, πόλις ἐν Ἰωνίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 177, 178, 342. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Πριήνης Α΄ 383. Πολιτικὸν ἄξίωμα αὐτῆς Α΄ 385 κ. ἑ. Ἀνδροκλεῖδαι ἐν αὐτῇ Α΄ 347. Πολιορκεῖται ὑπὸ Κροίσου Β΄ 167. Ἐν τῇ ἀποστασίᾳ τῶν Ἰώνων Α΄ 250, 258. Ὑπόφορος τῶν Ἀθηναίων Β΄ 669. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ΄ 520. Ἥττα τοῦ Θρασύλλου παρ' αὐτὴν Γ΄ 601. Ὁ Λύσανδρος ἐν αὐτῇ Γ΄ 622 κ. ἑ., 650. Ὁ Ἀγησίλαος ἐν αὐτῇ Δ΄ 255 κ. ἑ. Σάμιοι ἐν αὐτῇ Δ΄ 268. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Σπαρτιατῶν Δ΄ 289. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Ῥόδου Ε΄ 136.—Λατρεία τῆς Ἀρτέμιδος ἐν αὐτῇ Α΄ 346. Ἴδε *Ἀρτεμίσιον*. Νομίσματα αὐτῆς Α΄ 363. Ἐμπορικὴ ἐπικοινωνία αὐτῆς μετὰ τῆς Μεσογαίας Α΄ 346, 352, 622. Διάλεκτος αὐτῆς Α΄ 345. Ἀρχιτεκτονικὸς ῥυθμὸς ἐν αὐτῇ Β΄ 92. Τέχνη ἐν αὐτῇ Β΄ 199.
Ἐφέται. Δικασταὶ παρ' Ἀθηναίοις Α΄ 467, 506.
Ἐφιάλτης, υἱὸς Σοφωνίδου, Ἀθηναῖος Β΄ 510, 516, 527, 545, 612.
Ἐφιάλτης, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Ε΄ 481, 490.
Ἐφιάλτης, Μαλιεὺς προδότης Β΄ 377.
Ἔφιππος, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς Α΄ 238.
Ἔφοροι, παρὰ Λακεδαιμονίοις Α΄ 286 κ. ἑ., 301, 316 κ. ἑ. Β΄ 13, 69, 453, 456, 484. Γ΄ 353. Δ΄ 196. παρ' Ἀθηναίοις Γ΄ 671, 686.
Ἔφορος, Κυμαῖος ἱστοριογράφος Ε΄ 224 κ. ἑ.
Ἔχεμος, βασιλεὺς τῆς Τεγέας Α΄ Α΄ 165. 237.
Ἔχετλος, ἥρως Β΄ 582.
Ἐχινάδες, νῆσοι ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει Α΄ 656.
Ἐχῖνος, πόλις ἐν Φθιώτιδι Ε΄ 475.

Ζάγκλη. Ἴδε *Μεσσήνη*.
Ζάκυνθος, νῆσος ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει Α΄ 656. Γ΄ 8, 51. Δ΄ 462. Ζακύνθιοι ἐν Κρήτῃ Β΄ 213.

Ζάλευκος, νομοθέτης ἐν Λοκροῖς τοῖς Ἐπιζεφυρίοις Β΄ 134.
Ζάμολξις, Θρᾷξ σοφὸς Γ΄ 662.
Ζάρητρα, ἔρυμα ἐν Εὐβοίᾳ Ε΄ 344.
Ζευγῖται, τρίτη τάξις τῶν πολιτῶν ἐν Ἀθήναις Α΄ 497.
Ζεῦξις, Ἡρακλεώτης ζωγράφος Ε΄ 43, 260.
Ζεύς, θεὸς πελασγικὸς Α΄ 63, 69, 94, 98, 152. Β΄ 81. Ἐν Ἀρκαδίᾳ Α΄ 237. Ἐν Ἀττικῇ Α΄ 438, 442, 551, 560. Β΄ 800. Ἐν Δελφοῖς Β΄ 23. Ἐν Δωδώνῃ Α΄ 143. Ἐπὶ τῆς Ἰθώμης Α΄ 225, 293. Ἐν Κρήτῃ Α΄ 94, 230. Ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 324, 406. Β΄ 548, 829 κ. ἑ., Γ΄ 56. Ἐπὶ τοῦ Σιπύλου Α΄ 109. — Ἐπώνυμα αὐτοῦ. Ἄμμων Β΄ 71, 777. Δ΄ 190. Διπάτυρος Α΄ 69. Ἐλευθέριος Β΄ 420, 797. Γ΄ 313. Ἐπικοίνιος Α΄ 71. Ἑρκεῖος Α΄ 453, 460, 483, 556. Λυκαῖος Α΄ 237. Γ΄ 237. Δ΄ 509. Νικαῖος Γ΄ 307. Ὀλύμπιος Γ΄ 307. Ἴδε *Ὀλυμπία*. Ὁμαγύριος Α΄ 676. Ὁμάριος Α΄ 676. Οὔριος Α΄ 629. Β΄ 228. Πανελλήνιος Α΄ 278. Πατρῷος Α΄ 222. Πολιεὺς Α΄ 442. Στράτιος Β΄ 253. Τριόπας Α΄ 114.
Ζῆθος, Α΄ 124.
Ζήνων, Ἐλεάτης φιλόσοφος Β΄ 595, 604, 720.
Ζήνων, Κρὴς ὀρχηστὴς Δ΄ 246.
Ζωγραφικὴ, ἐν Ἀθήναις Β΄ 768 κ. ἑ. Ε΄ 259 κ. ἑ. ἐν Θάσῳ Α΄ 771 κ. ἑ. ἐν Θήβαις Δ΄ 613. ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ε΄ 261. ἐν Σικυῶνι Ε΄ 261.
Ζώπυρος, Ἡρακλεώτης Α΄ 563.

Ἡγεμονία. Ἔννοια αὐτῆς Β΄ 623 κ. ἑ. Ε΄ 582 κ. ἑ. Περὶ τὴν Δῆλον. Ἵδρυσις αὐτῆς Β΄ 459 κ.ἑ. Ἔριδες ἐν αὐτῇ Β΄ 474 κ. ἑ. Μετάθεσις τοῦ ταμείου εἰς Ἀθήνας Β΄ 533, 673. Δικαστικὰ δικαιώματα τῶν Ἀθηναίων ἐν αὐτῇ Β΄ 624 κ. ἑ. Ὡς ἀρχὴ τῶν Ἀθηνῶν Β΄ 662 σημ. 2. Ἔκτασις αὐτῆς Β΄ 671 κ. ἑ. Α΄ εἰς αὐτὴν ὑποκείμεναι χῶραι Β΄ 652 κ. ἑ., 661, 764. Γ΄ 159, 211, 253. Σχέσεις τῶν συμμαχίδων Β΄ 649 κ. ἑ., 658. Γ΄ 203 κ. ἑ., 253, 394. Ἀνάπτυξις αὐτῆς Β΄ 660 κ. ἑ. Φόροι Β΄ 667 κ. ἑ. Ἴδε *Φόροι*. Διάλυσις μετὰ τὴν σικελικὴν ἐκστρατείαν Γ΄ 524 κ. ἑ. — Νέα ἀθηναϊκὴ ἡγεμονία Δ΄ 448 κ. ἑ., 456 κ. ἑ. Ε΄ 106 κ. ἑ., 119. 129, 132 κ. ἑ., 141.
Ἡγήμων, Ἀθηναῖος Ε΄ 428.
Ἡγήμων, Θάσιος ποιητὴς Ε΄ 241.
Ἡγησίλαος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Δ΄ 597.
Ἡγήσιππος, Ἀθηναῖος, Σουνιεὺς Ε΄ 436, 440, 457, 466, 484.
Ἡγησιπύλη, Θρᾷσσα βασιλόπαις, σύζυγος Μιλτιάδου Β΄ 469.
Ἡγησίστρατος, υἱὸς Πεισιστράτου, Ἀθηναῖος Α΄ 549.
Ἤδωνοί, θρακικὸν φῦλον Β΄ 500. Γ΄ 235. Ε΄ 66.
Ἡετίων, Κορίνθιος Α΄ 404.
Ἡετιώνεια, χερσόνησος ἐν Πειραιεῖ Γ΄ 573, 576.

Ἠιών, πόλις ἐν Θράκῃ Β΄ 340, 467, 471, 499, 683, 717. Γ΄ 230, 391
Ἡλεία, φυλὴ ἐν Θουρίοις Β΄ 690.
Ἠλεῖος, υἱὸς Κίμωνος, Ἀθηναῖος, Β΄ 507
Ἠλέκτρα, θυγάτηρ Ἀγαμέμνονος Β΄ 755.
Ἤλεκτρον, Β΄ 169.
Ἡλιαία, ἐν Ἀθήναις Α΄ 500, 505, 587. Β΄ 620 κ. ἑ. Μισθοφορὰ τῶν ἡλιαστῶν Γ΄ 148. Καταλύεται ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχικῶν Γ΄ 560. Δ΄ 20. Καθίσταται καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ Θρασυβούλου Δ΄ 73 Πολιτικὴ σημασία αὐτῆς Β΄ 621 κ ἑ.
Ἥλιος. Λατρεία αὐτοῦ ἐν Λακωνικῇ Α΄ 250.
Ἡλιοτρόπιον, ἀστρονομικὸν ὄργανον Β΄ 724.
Ἦλις, χώρα ἐν Πελοποννήσῳ. Αἰολεῖς ἐν αὐτῇ Α΄ 127. Λέλεγες ἐν αὐτῇ Α΄ 66. Μεσσήνιοι ἐν αὐτῇ Α΄ 293. Ἀρχαία ἐπικοινωνία μετὰ τῆς Αἰτωλίας Α΄ 166. Ἵδρυσις τῆς πολιτείας Α΄ 233 κ. ἑ., 324 κ ἑ. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Σπάρτης Α΄ 299, 327, 361. Ἀναλαμβάνει τὴν προστασίαν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων Α΄ 326. Ἀγῶνες αὐτῆς χάριν τῆς Ὀλυμπίας Α΄ 330 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Πέρσας Β΄ 370. Γίνεται ἐνιαία πολιτεία Β΄ 486. Δημοκρατικὴ ἀνατροπὴ ἐν αὐτῇ Β΄ 539. καὶ Κόρινθος Γ΄ 8. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ΄ 252, 349, 369, 377 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους Δ΄ 227 κ. ἑ. Συμμαχεῖ πρὸς τοὺς Θηβαίους Δ΄ 524. Συμμαχεῖ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Γ΄ 370. Σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀρκαδίαν Δ΄ 561 κ. ἑ., 570. καὶ Φίλιππος Ε΄ 419 κ. ἑ., 558, 579. Ἀττικὴ τέχνη ἐν αὐτῇ Β΄ 830 κ. ἑ.
Ἦλις, πόλις παρὰ τὸν Πηνειὸν Β΄ 539. Δ΄ 232.
Ἡμαθία, χώρα ἐν Μακεδονίᾳ Β΄ 233. Ε΄ 18, 27
Ἡμερολόγιον, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν Δελφῶν Α΄ 160, 484. Β΄ 33. Ὀλυμπιακὸν Α΄ 339. Ἀττικὸν Α΄ 484, 513. Διορθοῦται ὑπὸ τοῦ Μέτωνος Β΄ 724 κ. ἑ. Ἐν Κυζίκῳ Α΄ 710.
Ἡμεροσκοπεῖον, πόλις ἐν Ἱσπανίᾳ Α΄ 693.
Ἡνίοχοι, στρατιωτικὸν σῶμα παρὰ τοῖς Θηβαίοις Δ΄ 433.
Ἤπειρος, χώρα ἐν τῇ βορείῳ Ἑλλάδι. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α΄ 142. Ἕλλας ἐν αὐτῇ Α΄ 142. Β΄ 2. Μεταναστάσεις ἐξ αὐτῆς Α΄ 144. Ἐκβαρβαροῦται Β΄ 2. Συμμαχεῖ πρὸς τοὺς Κορινθίους Γ΄ 9. Συμμαχεῖ πρὸς τοὺς Ἀμβρακιώτας Γ΄ 96. Λακεδαιμόνιοι ἐν αὐτῇ Δ΄ 397. Κοινωνεῖ τῆς νέας ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Δ΄ 456 καὶ Φίλιππος Ε΄ 93, 461
Ἤπιον, πόλις ἐν Τριφυλίᾳ Δ΄ 233.
Ἥρα, παρ' Ὁμήρῳ Α΄ 205. Λατρεία αὐτῆς ἐν Αἰγίνῃ Β΄ 112. Ἐν Ἄργει Α΄ 205, 231, 365. Β΄ 68. Ἐν Κορίνθῳ Α΄ 414 Ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 325. Ἐν Σάμῳ Β΄ 112, 199. Ἴδε Ἡραῖον Ἥρα Λακινία Α΄ 676. Προ-

δρομία Α΄ 231 σημ. 1
Ἡραία, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Α΄ 321. Δ΄ 504, 519, 522.
Ἡραῖον, ἱερὸν τῆς Ἥρας παρὰ τὰς Μυκήνας Α΄ 231. Β΄ 115. Ἐν Σάμῳ Β΄ 56, 91, 107, 112, 199, 209. Ἐν Κερκύρᾳ Γ΄ 169. Παρὰ τὴν Ἐπίδαυρον Γ΄ 381.
Ἡράκλεια, πόλις παρὰ τὴν Οἴτην. Κτίσις αὐτῆς Γ΄ 173. Ὁδὸς παρ' αὐτὴν ἄγουσα εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἑλλάδος Ε΄ 523. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ΄ 179, 519. Οἱ πολῖται αὐτῆς ἐκβάλλονται ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Δ΄ 235. Ἀποδίδεται εἰς τοὺς ἀρχαίους οἰκήτορας Δ΄ 276, 543. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Θηβαίων Δ΄ 498. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Ἰάσονος Δ΄ 550. Ὁ Φίλιππος παρ' αὐτῇ Ε΄ 523.
Ἡράκλεια, πόλις παρὰ τὸν Πόντον Ε΄ 123. Τυραννὶς ἐν αὐτῇ Ε΄ 271.
Ἡρακλεῖδαι, ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 150. Κάθοδος αὐτῶν Α΄ 163 κ. ἑ., 182, 213, 219 κ. ἑ. Ἐν Ἀργολίδι Α΄ 360. Ἐν Ἰλλυρίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ Ε΄ 23 κ. ἑ. Ἐν Λυδίᾳ Β΄ 146, 715. Ἐν Σικυῶνι Α΄ 228 κ. ἑ., 371. καὶ Δωριεῖς Α΄ 239. καὶ Πέλοψ Α΄ 326.
Ἡρακλείδης, Συρακούσιος στρατηγὸς Γ΄ 456.
Ἡρακλείδης, φονεὺς τοῦ Κότυος Ε΄ 271.
Ἡράκλειον, παρὰ τὸ Κυνόσαργες Ε΄ 173. παρὰ τὸν Μαραθῶνα Β΄ 301. Ἐν τῷ δήμῳ Μελίτῃ Β΄ 799. Ἐν Θήβαις Δ΄ 614. τὸ κοινῶς Θησεῖον ἐν Ἀθήναις Β΄ 799 σημ.
Ἡράκλειος, ποταμὸς ἐν Φωκίδι Α΄ 657.
Ἡράκλειτος, Ἐφέσιος φιλόσοφος, ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Δαρείου Β΄ 332. Διδασκαλία αὐτοῦ Β΄ 587, 593. Δ΄ 158. Ἐχθρὸς τῆς δημοκρατίας Β΄ 608. καὶ ἡ θρησκεία Β΄ 814. Γλῶσσα αὐτοῦ Β΄ 729.
Ἡρακλῆς. Προέλευσις αὐτοῦ ἐκ Φοινίκης Α΄ 74 κ. ἑ. Ἴδε *Μελκάρθ*. Διάδοσις τῆς λατρείας Α΄ 84 κ. ἑ. καὶ Περσεῖδαι Α΄ 134, 165. Παρὰ Λυδοῖς Α΄ 102. καὶ Νέμεια Α΄ 390.—Λατρεία αὐτοῦ ἐν Ἀττικῇ Α΄ 440. Β΄ 301, 796. Ἐν Δωριεῦσι Α΄ 150, 164. Ἐν Ἐλύμοις Α΄ 684. Ἐν Ἤλιδι Α΄ 327. Ἐν Θήβαις Α΄ 124. Δ΄ 419, 614. Ἐν Σικελίᾳ Α΄ 182. Ἐν Τραχῖνι Α΄ 157. Γενάρχης τῶν βασιλέων τῆς Σπάρτης Α΄ 259. Γενάρχης τῶν Σκυθῶν Δ΄ 704. Ἀλληγορία τοῦ Προδίκου Δ΄ 157. Ἴδε *Ἡράκλεια*, *Ἡράκλειον*.
Ἡριππίδας, Λακεδαιμόνιος Δ΄ 236.
Ἡρόδικος, Σηλυμβριώτης ἰατρὸς Ε΄ 146, 228.
Ἡρόδοτος, Ἁλικαρνασεὺς ἱστορικὸς Α΄ 79, 102, 131, 151, 262. Βίος αὐτοῦ Β΄ 707 κ. ἑ. Ἐν Ἀθήναις Β΄ 711 κ. ἑ. Ἐν Θουρίοις Β΄ 690, 714. Περατόνει τὴν συγγραφὴν αὐτοῦ Γ΄ 172. Χαρακτὴρ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ Α΄ 87. Β΄ 70, 423 κ. ἑ., 728. Γλῶσσα αὐτοῦ Β΄ 708 σημ. 2. καὶ Ἀλκμαιωνίδαι Γ΄ 53. καὶ

Σοφοκλῆς Β΄ 764. καὶ Θουκυδίδης Β΄ 733. καὶ Περικλῆς Β΄ 713.

Ἡρώδας, Συρακούσιος Γ΄ 301 σημ. 2. Δ΄ 248.

Ἡρωικοὶ λόγοι, Α΄ 83 κ. ἑ.

Ἡρώνδας, Ἴων μιμογράφος Γ΄ 301 σημ. 2.

Ἡσίοδος, Κυμαῖος ποιητὴς Β΄ 75 κ. ἑ., 121 κ. ἑ. Καταγραφὴ τῶν ποιήσεων αὐτοῦ ἐπὶ Πεισιστράτου Α΄ 563. Χρῆσις τῶν ποιήσεων αὐτοῦ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ Δ΄ 94. Ἡσιόδειος σχολὴ Β΄ 123. Δ΄ 403.

Θαλάμαι, πόλις ἐν Λακωνικῇ Α΄ 249, 250 σημ. 2, 318.

Θαλῆς, Μιλήσιος φιλόσοφος, τῶν ἑπτὰ σοφῶν Β΄ 77 κ. ἑ. Προλέγει ἔκλειψιν ἡλίου Β΄ 163. Διδασκαλία αὐτοῦ Β΄ 583.

Θαλήτας, Κρὴς ποιητὴς Α΄ 247, 307. Β΄ 126.

Θαλλοφόροι, ἐν τοῖς Παναθηναίοις Α΄ 615.

Θαννύρας, υἱὸς Ἰνάρου, Αἰγύπτιος Β΄ 697 σημ.

Θαργήλια, ἑορτὴ θερισμοῦ ἐν Ἀθήναις Β΄ 801.

Θαργηλία, Μιλησία ἑταίρα Β΄ 363, 639.

Θαργηλιών, μὴν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις Β΄ 16.

Θαρσείς. Ἴδε *Ταρτησσός*.

Θάσος, νῆσος ἐν τῷ θρακικῷ πελάγει. Ὁ Κάδμος ἐν αὐτῇ Α΄ 86. Πολιορκεῖται ὑπὸ τοῦ Ἰστιαίου Β΄ 261. Πάριοι ἐν αὐτῇ Β΄ 274. Ἀφοπλίζεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 275. καὶ Ἀθῆναι Β΄ 499 503, 514. Γ΄ 553. Ε΄ 31, 323. καὶ Σπάρτη Δ΄ 12. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β΄ 668,684. Γραφικὴ ἐν αὐτῇ Β΄ 771. Ἐπιστήμη ἐν αὐτῇ Ε΄ 226. Θάσιοι ἐν Θράκῃ Ε΄ 65 κ. ἑ.

Θάψακος, πόλις παρὰ τὸν Εὐφράτην Δ΄ 209.

Θάψος, χερσόνησος παρὰ τὰς Συρακούσας Γ΄ 461.

Θεαγένης, τύραννος τῶν Μεγάρων Α΄ 420 κ. ἑ., 426, 470, 681. Β΄ 208.

Θεαγένης, Θηβαῖος στρατηγὸς Ε΄ 543.

Θεαγένης, Ἀθηναῖος Γ΄ 197.

Θεαρίων, Ἀθηναῖος ἀρτοκόπος Ε΄ 173.

Θέατρον, διονυσιακὸν ἐν Ἀθήναις Β΄ 743, 800. Ε΄ 588. Τίμημα εἰσόδου Β΄ 513, 617. Ἴδε *Θεωρικά*. Ἐκκλησία τοῦ δήμου ἐν τῷ ἐν Μουνιχίᾳ Γ΄ 576, 682. Ἐν Σουνίῳ Β΄ 789. Ἐν Συρακούσαις Γ΄ 300, 304.

Θεισόα, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ΄ 518.

Θεμιστόκλεια, ἱέρεια ἐν Δελφοῖς Β΄ 81.

Θεμιστοκλῆς, υἱὸς Νεοκλέους, Ἀθηναῖος. Γέννησις αὐτοῦ καὶ χρονολογία Β΄ 288 σημ. 1., 326 σημ. 2. Γονεῖς καὶ νεότης Β΄ 288. Κτίστης τοῦ Πειραιῶς Β΄ 292 κ. ἑ. Διατάσσει τὰ κατὰ τὸν στόλον Β΄ 318 κ. ἑ. καὶ Ἀριστείδης Β΄ 323 κ. ἑ., 478 κ. ἑ. Ἑλληνικὴ πολιτεία αὐτοῦ Β΄ 365. Στρατηγεῖ Β΄ 372. Ἐν τῇ μάχῃ τῆς Σαλαμῖνος Β΄ 389 κ. ἑ.

Μετὰ τὴν μάχην Σαλαμῖνος Β' 402. Ἐν τῷ Αἰγαίῳ Β' 432 κ. ἑ. Ἡγεῖται τῆς ἀνακτίσεως τῶν Ἀθηνῶν Β' 439 κ. ἑ. Ἐν Σπάρτῃ Β' 443 κ. ἑ. Μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην Β' 476 κ. ἑ. Ἐξορίζεται Β' 482. Ἐν Πελοποννήσῳ Β' 482, 519. Φυγὰς Β' 487 κ. ἑ. Ἐν Περσίᾳ Β' 488 κ. ἑ. Θάνατος Β' 496. — Διαιτητὴς μεταξὺ Κορίνθου καὶ Κερκύρας Γ' 10. Σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἰταλίαν Γ' 324. Σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς Δελφοὺς Β' 405. καὶ Αἰσχύλος Β' 481, 749. καὶ Ἱέρων Β' 480. Γ' 291. καὶ Παυσανίας Β' 485. καὶ Περικλῆς Β' 603. καὶ Σιμωνίδης Β' 369, 738. καὶ Τιμοκρέων Β' 476, 492. Ἀπόγονοι αὐτοῦ Γ' 108.

Θεμίσων, τύραννος τῆς Ἐρετρίας Ε' 340.

Θέογνις, Ἀθηναῖος, τῶν τριάκοντα Δ' 31. Ποιητὴς Δ' 99.

Θέογνις, Μεγαρεὺς ποιητὴς Α' 421 κ. ἑ. Β' 737. Γ' 299.

Θεοδέκτης, Ἀθηναῖος ποιητὴς Ε' 257.

Θεοδοσία, πόλις ἐν Κριμαίᾳ Α' 637.

Θεόδωρος, Ἀθηναῖος ἱερεὺς Γ' 625.

Θεόδωρος, Ἀθηναῖος ἄρχων Β' 821.

Θεόδωρος, Βυζάντιος ῥήτωρ Ε' 212.

Θεόδωρος, Σάμιος γλύπτης Β' 106, 110, 206.

Θεοί. Προέλευσις τῶν ἑλληνικῶν Α' 64. ἰωνικοὶ Α' 77. Δώδεκα ἀμφικτυονικοὶ Α' 160. Παρ' Ὁμήρῳ Α' 204 κ. ἑ. Ἀγάλματα θεῶν Β' 94. Ξένοι Δ' 89. Ἴδε *Θρησκεία*.

Θεοκλῆς, Ἀθηναῖος Α' 668 κ. ἑ.

Θεοκλῆς, Μεσσήνιος μάντις Α' 314.

Θεόκοσμος, Μεγαρεὺς γλύπτης Β' 828.

Θεομέδων, ἰατρὸς Ε' 230.

Θεόπομπος, Χῖος ἱστοριογράφος Δ' 427 σημ. Ε' 222 κ. ἑ., 575.

Θεόπομπος, Μιλήσιος Γ' 657.

Θεόπομπος, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Α' 295, 301 κ. ἑ., 310, 322, 360.

Θεόπομπος, Θηβαῖος Δ' 420.

Θεότιμος, Φωκεὺς Ε' 78.

Θεράπναι, πόλις ἐν Λακωνικῇ Α' 251.

Θέρμη, πόλις ἐν Μακεδονίᾳ, ἡ ἔπειτα Θεσσαλονίκη Β' 344. Γ' 81. Ε' 18, 36.

Θερμημερία. Ε' 484 σημ. 3.

Θερμοπύλαι, στενὸν παρὰ τὴν Οἴτην Α' 9, 157, 163. Β' 384. Ὁ Λεωνίδας παρ' αὐταῖς Β' 37, 376 κ. ἑ. Οἱ Φωκεῖς ἐν αὐταῖς Ε' 396. Καταλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Ε' 512, 523.

Θέροανδρος, Κερκυραῖος Δ' 456.

Θερσίλιον, βουλευτήριον ἐν Μεγάλῃ πόλει Δ' 516.

Θερσίτης, Α' 208.

Θεσμοθέται, ἐξ ἐν Ἀθήναις Α' 460. Μετὰ τὸν Σόλωνα Α' 504.

Θεσπιαί, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ. Ὑπερπόντιοι μεταναστάσεις εἰς αὐτὴν Α' 118. Ἐν ἔχθρᾳ πρὸς τὰς Θήβας Α' 149. Β' 358. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β' 370, 375, 378, 411. Λακεδαιμόνιοι ἐν αὐτῇ Δ' 438, 445. Λακωνίζοντες ἐν αὐτῇ Δ' 455. Κυριεύονται ὑπὸ Θηβαίων Δ' 466, 497. Ἀνακτίζονται ὑπὸ τοῦ Φιλίππου

Ε' 546. Θεσπιεῖς ἐν τῇ μάχῃ τῶν Λεύκτρων Δ' 486.
Θέσπις, ἐξ Ἰκαρίας, εἰσηγητὴς τῶν δραματικῶν ἀγώνων Α' 566. Β' 741, 759.
Θεσπρωτοί, φῦλον Ἠπείρου Α' 144.
Θεσσαλία. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α' 3. Ἴωνες ἐν αὐτῇ Α' 89. Αἰολεῖς ἐν αὐτῇ Α' 127. Μετανάστασις ἐξ Ἠπείρου εἰς αὐτὴν Α' 145, 213. Κοινωνεῖ τῆς δελφικῆς ἀμφικτυονίας Α' 156. Ἀποξενοῦται ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων Α' 162. Β' 2. Ἔχθρα πρὸς Φωκεῖς Α' 163. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Χαλκίδος Α' 357. Πολεμία τῆς Κρίσσης ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ Α' 383. Ὑποστηρίζει τοὺς Πεισιστρατίδας Α' 542, 571, 609. Ἀλευάδαι ἐν αὐτῇ Β' 335. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β' 370 κ. ἑ., 385. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Ἀθηνῶν Β' 520. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ' 44, 51, 223 κ. ἑ., 519. Δ' 540 κ. ἑ. Στάσις ἐν αὐτῇ Γ' 685. Δ' 540 κ. ἑ. Ἐν τῷ κορινθιακῷ πολέμῳ Δ' 276. Ἐπὶ Ἰάσονος τοῦ Φεραίου Δ' 493, 544 κ. ἑ. καὶ Μακεδονία Ε' 46. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίου Δ' 556. καὶ Φωκεῖς Ε' 78, 84, 89. Κοινωνεῖ τῆς δελφικῆς ἀμφικτυονίας Ε' 404. καὶ Φίλιππος Ε' 92 κ. ἑ., 404, 418, 463, 579. — Ἡρωικοὶ λόγοι ἐν αὐτῇ Α' 86. Θεσσαλοὶ ὡς μισθοφόροι Δ' 351.
Θεσσαλὸς, υἱὸς Κίμωνος, Ἀθηναῖος Β' 507. Γ' 445.
Θεωρίαι, πρεσβεῖαι ἐν ἑορταῖς Β' 713.
Θεωρικά, ἐν Ἀθήναις Β' 513, 617. Δ' 77, 339. Ε' 170, 395 κ. ἑ., 505.
Θεωρὶς, μάντις Ε' 537.
Θεωροί, Β' 131.
Θῆβαι, πόλις ἐν Τρωάδι Α' 184.
Θῆβαι, πόλις ἐν Αἰγύπτῳ Α' 641.
Θῆβαι, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ. Κτίσις καὶ ἀρχαιότατοι οἰκήτορες Α' 122 κ. ἑ. Β' 11. Ἀκρόπολις αὐτῆς Α' 122. Στρατεία τῶν ἑπτὰ καὶ τῶν ἐπιγόνων ἐπ' αὐτὴν Α' 134, 148, 214. Γίνονται κέντρον τῆς Βοιωτίας Α' 148 κ. ἑ. καὶ Σικυὼν Α' 376. Φιλόλαος ἐν αὐταῖς Α' 402. καὶ Πλαταιαὶ Α' 435. Ὑποστηρίζουσι τοὺς Πεισιστρατίδας Α' 542. Πολεμοῦσι πρὸς τὰς Ἀθήνας Α' 598, 603. Ἀποστασία τῶν Πλαταιῶν ἀπ' αὐτῶν Α' 597. Συμμαχοῦσι μετὰ τῆς Αἰγίνης Β' 277. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β' 370, 375, 410, 421, 428. Πολεμοῦσι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Β' 543, 560. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ' 43, 67 κ ἑ., 133, 213, 253, 355, 509, 521, 678. Δεξιοῦνται Ἀθηναίους φυγάδας Δ' 44 Ἀρνοῦνται νὰ συστρατεύσωσι μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων Δ' 200, 250. Ἐν τῷ κορινθιακῷ πολέμῳ Δ' 265 κ. ἑ., 279, 298, 312, 317, 324. Κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης Δ' 328. Νεοβοιωτικὴ φατρία ἐν αὐταῖς Δ' 413 κ. ἑ. Δημοκρατικὴ ἀνατροπὴ ἐν αὐταῖς Δ' 415 κ. ἑ καὶ Σπάρτη

Δ΄ 434 κ. ἑ., 459, 472, 494 κ. ἑ., 523, 592 κ. ἑ. Κοινωνοῦσι τῆς νέας ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Δ΄ 452. Ε΄ 107, 131. καὶ Θεσσαλία Δ΄ 549, 554 κ. ἑ., 588 κ. ἑ. Πηγνύουσι στόλον Δ΄ 586 κ. ἑ. Ἀνασκόπησις τοῦ μεγαλείου τῶν Θηβῶν Δ΄ 602 κ. ἑ. Ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ πολέμιαι τῆς Φωκίδος Ε΄ 82 κ. ἑ. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 322, 402, 514, 517, 524, 538, 542 κ. ἑ — Ἱερὸν τοῦ Ἰσμηνίου Ἀπόλλωνος ἐν αὐταῖς Α΄ 22, 67, 776. Τέχνη ἐν αὐταῖς Δ΄ 613 κ. ἑ — Πηγαὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἡγεμονίας τῶν Θηβαίων Δ΄ 427 σημ.

Θήβη, θηγάτηρ Ἰάσονος, Θεσσαλὴ Δ΄ 549, 554.

Θήρα, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Α΄ 695. Ὁ Κάδμος ἐν αὐτῇ Α΄ 86. Λατρεία τοῦ Ποσειδῶνος ἐν αὐτῇ Α΄ 251. Οἰκίζεται ὑπὸ Δωριέων Α΄ 176. Ἐγκατοίκησις Λακεδαιμονίων Μινυῶν ἐν αὐτῇ Α΄ 696. Αἰγεῖδαι ἐν αὐτῇ Α΄ 696. καὶ ἡ περὶ τὴν Δῆλον συμμαχία Β΄ 653. Γ΄ 394.—Ποικιλτικὴ ἐν αὐτῇ Α΄ 76, 696. Ἀγγεῖα ἐξ αὐτῆς Β΄ 101. Ἐγκατοικήσεις Θηραίων ἐν Λιβύῃ Α΄ 695. Ἀλφάβητος αὐτῆς Β΄ 64.

Θῆραι, χώρα ἐν Λακωνικῇ Α΄ 284.

Θηραμένης, υἱὸς Ἄγνωνος, Ἀθηναῖος Γ΄ 581, 640 κ. ἑ. Δ΄ 170. Ε΄ 176. Ἡγεῖται τῆς ὀλιγαρχικῆς φατρίας Γ΄ 554, 574. Μεθίσταται εἰς τὴν δημοτικὴν φατρίαν Γ΄ 576. Κατηγορεῖ τὸν Ἀντιφῶντα Γ΄ 584. Παρὰ τὴν Κύζικον Γ΄ 594. Παρὰ τὸ Βυζάντιον Γ΄ 606. Ἐν τῇ παρὰ τὰς Ἀργινούσας ναυμαχίᾳ Γ΄ 636 κ. ἑ., 638. Ἐν τῇ δίκῃ τῶν ἐν Ἀργινούσαις στρατηγησάντων Γ΄ 640 κ. ἑ., 648. Ἀξίωμα μετὰ τὴν δίκην Γ΄ 660. Ἐπιτετραμμένος τὴν συνομολόγησιν εἰρήνης Γ΄ 675 κ. ἑ. Τῶν τριάκοντα Γ΄ 689. Δ΄ 32 κ. ἑ. Θανατοῦται Δ΄ 38 κ. ἑ.— Ἐν τῇ κωμῳδίᾳ Γ΄ 665. Ε΄ 238. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ Ε΄ 225.

Θήρας, Καδμεῖος ἐν Σπάρτῃ Α΄ 253.

Θηριμένης, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Γ΄ 532.

Θηριππίδης, Ἀθηναῖος Ε΄ 282.

Θήρων, τύραννος τοῦ Ἀκράγαντος Γ΄ 275, 284, 289. καὶ Πίνδαρος Γ΄ 305.

Θησαυροί, νομιζόμενοι Α΄ 197. Ἐν σχήματι ναοῦ Α΄ 374. Β΄ 805.

Θησαυρὸς τοῦ Μινύου ἐν Ὀρχομενῷ Α΄ 120. Ἴδε *Δελφοί*, *Ὀλυμπία*.

Θησεῖον νῦν θεωρεῖται Ἡράκλειον Β΄ 799 σημ.

Θησεύς, συγγενὴς τοῦ Ἡρακλέους Α΄ 84. Ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α΄ 182. Βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς Α΄ 446. Ἱερὸν αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις Α΄ 511. Β΄ 798. Ταμεῖον αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις Β΄ 823. Ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Μαραθῶνος Β΄ 582. Ὀστᾶ αὐτοῦ Β΄ 468, 473, 505, 753. Ἴδε *Συνοικισμός*.

Θῆτες, κατωτάτη τάξις τῶν οἰκητόρων τῆς Ἀττικῆς Α΄ 498. Β΄ 118.

Θίβρων, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς ἐν Ἰωνίᾳ Δ΄ 224 κ. ἑ., 311, 313.
Θίσβη, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ Δ΄ 484.
Θόας, βασιλεὺς Λήμνου Α΄ 190.
Θόας, τύραννος τῆς Μιλήτου Α΄ 353.
Θορικὸς, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α΄ 583.
Θούδιππος, Ἀθηναῖος Γ΄ 203, 412.
Θουκυδίδης, υἱὸς Μελησίου, Ἀθηναῖος. Ἡγεῖται τῶν περὶ τὸν Κίμωνα Β΄ 573, 630. Ἐξοστρακίζεται Β΄ 187. Μετὰ τὴν κάθοδον Γ΄ 61. Ἀπόγονοι αὐτοῦ Γ΄ 108.
Θουκυδίδης, υἱὸς Ὀλόρου, Ἀθηναῖος ἱστορικός. Στρατηγεῖ Γ΄ 228. Ἐξορίζεται Γ΄ 231. Καθίσταται ὕποπτος ἐπὶ ἀθεΐα Δ΄ 93. Ἀνακαλεῖται ἐκ τῆς ἐξορίας Δ΄ 70 σημ. 1. — Γλῶσσα αὐτοῦ Ε΄ 200. καὶ Ἡρόδοτος Β΄ 733 κ. ἑ. καὶ Περικλῆς Β΄ 734.
Θουρία, πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ Β΄ 503.
Θουρία, πηγὴ παρὰ τοὺς Θουρίους Β΄ 689.
Θούριοι, πόλις ἐν Λευκανίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Β΄ 689 κ. ἑ., 714. Γ΄ 325. Πολεμοῦσι πρὸς τοὺς Ταραντίνους Γ΄ 325. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 440, 469, 503.
Θρᾷκες, ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α΄ 56. Β΄ 226. Ἐν Ἀττικῇ Α΄ 440. Ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Δαρείου Β΄ 229. Ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Ξέρξου Β΄ 344. Μισθοφόροι τῶν Ἀθηναίων Γ΄ 501.
Θρᾴκη. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Ε΄ 9 κ. ἑ., 487. Μεταναστάσεις εἰς αὐτὴν Α΄ 173, 650. Ἀποικίαι ἐν αὐτῇ Α΄ 182, 650. Β΄ 187. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Πέρσας Β΄ 232. Ὁ Ἀλκιβιάδης ἐν αὐτῇ Γ΄ 602, 655. Ἐπὶ Σεύθου Ε΄ 13 κ. ἑ. Ἐπὶ Κότυος Δ΄ 50, 128 κ. ἑ. Ἐπὶ Κερσοβλέπτου Δ΄ 130, 323 κ. ἑ. Ἀποικίζεται ὑπὸ τῶν Μακεδόνων Ε΄ 488 κ. ἑ. Σχέσεις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Α 183. Β΄ 499 κ. ἑ., 670, 684 κ. ἑ. Γ΄ 97. Ε΄ 11, 129, 324 κ. ἑ καὶ Φίλιππος Ε΄ 93, 323, 327, 388, 487 κ. ἑ. — Προϊόντα αὐτῆς Β΄ 703. — Θρᾴκιος φόρος τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας Β΄ 662.
Θρακίδαι, γένος ἐν Δελφοῖς Ε΄ 83.
Θρανῖται, τοῦ στόλου τῶν Ἀθηναίων Γ΄ 437.
Θρασύβουλος, Στειριεύς, υἱὸς Λύκου, Ἀθηναῖος, παρὰ τὴν Σάμον Γ΄ 562. Παρὰ τὴν Ἄβυδον Γ΄ 591. Παρὰ τὴν Κύζικον Γ΄ 594. Ἐν Θρᾴκῃ Γ΄ 607. Ἐν τῇ παρὰ τὰς Ἀργινούσας ναυμαχίᾳ Γ΄ 636 κ. ἑ., 639 κ. ἑ. Ἐξορίζεται Δ΄ 25. Ἡγεῖται τῶν φυγάδων Ἀθηναίων Δ΄ 44 κ. ἑ. Νικᾷ παρὰ τὴν Μουνιχίαν Δ΄ 50. Ἐν Ἀττικῇ Δ΄ 53 κ. ἑ. Εἴσοδος εἰς τὰς Ἀθήνας Δ΄ 64. Ἐν Θήβαις Δ΄ 267. Στρατεῖαι αὐτοῦ κατὰ θάλασσαν Δ΄ 319. Ἔκπτωσις τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ Δ΄ 339. Θάνατος Δ΄ 320 κ. ἑ. — καὶ Θῆβαι Δ΄ 83. Ε΄ 100.
Θρασύβουλος, Κολλυτεύς, Ἀθη-

ναῖος πολιτευτὴς Δ' 267, 323. Ε' 101.
Θρασύβουλος, υἱὸς Θράσωνος, Ἀθηναῖος Γ' 628.
Θρασύβουλος, τύραννος τῆς Μιλήτου Α' 413. Β' 160.
Θρασύβουλος, υἱὸς Δεινομένους, τύραννος τῶν Συρακουσῶν Γ' 312.
Θρασυδαῖος, τύραννος τοῦ Ἀκράγαντος Γ' 289.
Θρασυδαῖος, Ἠλεῖος Δ' 229, 232.
Θρασυκλῆς, Ἀθηναῖος Ε' 513.
Θρασύλλος, Ἀργεῖος Γ' 375 κ. ἑ.
Θρασύλλος (Θράσυλος), Ἀθηναῖος στρατηγός, παρὰ τὴν Σάμον Γ' 562 κ. ἑ. Παρὰ τὴν Ἄβυδον Γ' 591. 602. Ἐν Ἰωνίᾳ Γ' 600 κ. ἑ. Παρὰ τὴν Χαλκηδόνα Γ' 603. Ἐν Ἀθήναις Γ' 608. Ἐν τῇ παρὰ τὰς Ἀργινούσας ναυμαχίᾳ Γ' 634. Θάνατος Γ' 647.
Θρασύλοχος, υἱὸς Κηφισοδώρου, Ἀθηναῖος Ε' 286.
Θρασύλοχος, Μεσσήνιος Ε' 452.
Θρασύμαχος, Χαλκηδόνιος σοφιστὴς Δ' 155. Ε' 212, 217, 219.
Θρασυμήδης, Πάριος γλύπτης Β' 828.
Θρασώνδας, Βοιωτὸς Γ' 636.
Θρησκεία. Χαρακτὴρ τῆς ἑλληνικῆς Β' 2 κ. ἑ. Ἀρχαιόταται θρησκευτικαὶ ἔννοιαι Α' 68 κ. ἑ. Ἐν Ἀθήναις κατὰ τοὺς χρόνους Περικλέους Γ' 111. Ἔκπτωσις αὐτῆς Δ' 88 κ. ἑ. καὶ ἡ τέχνη Β' 81 κ. ἑ., 93 κ. ἑ., 813 κ. ἑ. Ἴδε *Θεοί*.
Θύαμις ποταμὸς ἐν Ἠπείρῳ Α' 143.
Θυέστης, Α' 135, 265.
Θύμβρα, χωρίον ἐν Τρῳάδι Β' 21.
Θυμοχάρης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς κατὰ θάλασσαν Γ' 578.
Θύννοι (Πηλαμύδες) ἐν τῷ Βοσπόρῳ Α' 630, 634. Ε' 479.
Θυρέα, πόλις ἐν Ἀργολίδι Γ' 210.
Θυρεᾶτις, χώρα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Α' 575. Β' 358. Γ' 347. Ε' 562.
Θυσίαι, Β' 5. Μαντικὴ σημασία αὐτῶν Β' 8.
Θύσσος, πόλις παρὰ Ἄθῳ Γ' 392.
Θῶραξ, Λακεδαιμόνιος Δ' 188.
Θῶραξ, υἱὸς Ἀλεύα, Θεσσαλὸς Β' 335, 404.

Ἴακχος. Λατρεία αὐτοῦ ἐν Ἐλευσῖνι Β' 394, 795.
Ἰαλυσός, πόλις ἐν Ῥόδῳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 176, 679.
Ἰαμίδαι, ἀπόγονοι τοῦ Ἰάμου, υἱοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Α' 528.
Ἰάονες, (Ἴωνες), Α' 61.
Ἰάπυγες, ἔθνος ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Α' 660. Γ' 322, 495.
Ἰάς, φυλὴ ἐν Θουρίοις Β' 690.
Ἰάσιος, ἥρως Α' 98.
Ἴασος, πόλις ἐν Καρίᾳ Γ' 532.
Ἰάσων, Ἀργοναύτης Α' 86, 117, 127.
Ἰάσων, τύραννος τῶν Φερῶν Δ' 544 σημ. 1, 546 κ. ἑ. Ταγὸς τῆς Θεσσαλίας Δ' 547 κ. ἑ. Σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὰς Θήβας Δ' 465, 493, 549. Κοινωνεῖ τῆς νέας ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Δ' 467. Δολοφονεῖται Δ' 553.— καὶ Φίλιππος Ε' 74 κ. ἑ. καὶ Τιμόθεος Ε' 155.
Ἰατραγόρας, Μιλήσιος Β' 247.

Ἰατρική, Β' 722. Ε' 228.
Ἴβηρες, τοξόται ἐν Ἀθήναις Γ' 573.
Ἰβηρία. Φωκαεῖς ἐν αὐτῇ Α' 690. Ῥόδιοι ἐν αὐτῇ Α' 688.
Ἴβυκος, Ῥηγῖνος ποιητὴς Β' 206. Γ' 295.
Ἴδη, ὄρος ἐν Κρήτῃ Α' 94, 244.
Ἴδη, ὄρος ἐν Τρῳάδι Α' 5, 103, 108. Β' 723. Γ' 509, 621. Ξυλεία ἐξ αὐτῆς Α' 108.
Ἰδομένη, λόφος ἐν Ἀκαρνανίᾳ Γ' 181.
Ἰθάκη, νῆσος ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει Α' 202, 207, 656.
Ἰθώμη, ὄρος καὶ πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ Δ' 529 κ. ἑ. Ἱερὸν τοῦ Διὸς ἐπ' αὐτῆς Α' 225, 293. Μεσσήνιοι ἐπ' αὐτῆς Α' 295. Β' 517, 550.
Ἱέραξ, Ἀμφιπολίτης Ε' 61.
Ἱερεῖς, ἐν τῷ ὁμηρικῷ ἔπει Α' 207. Σημασία καὶ ἄξίωμα αὐτῶν Β' 4 κ. ἑ. καὶ μαντικὴ Β' 15 κ. ἑ. Ἀναγραφαὶ ἱερέων Β' 68. Ἴδε Δελφοί.
Ἱερομνήμονες, ἀρχὴ παρὰ τοῖς Ἀμφικτύοσι Β' 35. Ε' 513.
Ἱεροποιοί, ἀρχὴ ἐπὶ τῶν θυσιῶν ἐν Ἀθήναις Β' 14.
Ἱερὸς πόλεμος, τοῦ Κλεισθένους ἐναντίον τῆς Κρίσσης Α' 381 κ.ἑ., 485, 517. Ἐναντίον τῆς Φωκίδος Β' 559. Ε' 81 κ. ἑ. Τρίτος ἐναντίον Ἀμφίσσης Γ' 518 κ.ἑ.
Ἱεροφῶν, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ" 180.
Ἱέρων, τύραννος τῶν Συρακουσῶν. Χρόνος τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ Γ' 267 σημ. 2. Ἐν Γέλᾳ Γ' 267. Ἐν Ὀλυμπίᾳ Β' 480. Γ" 293. Γίνεται κύριος τῶν Συρακουσῶν Γ' 285. Στρατεῖαι αὐτοῦ Γ' 288 κ. ἑ. Κτίσις πόλεων παρ' αὐτοῦ Γ' 290 κ. ἑ. Αὐλὴ αὐτοῦ Γ' 302 κ. ἑ. καὶ Πίνδαρος Γ' 304 κ. ἑ. καὶ Μίκυθος Γ' 315.
Ἰκαρία, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α' 559. Β' 758 κ. ἑ. Θέσις αὐτῆς Β' 742 σημ. 1.
Ἴκος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Δ' 451 σημ. 3.
Ἰκόσιον, πόλις ἐν Μαυριτανίᾳ Α' 695.
Ἰκτῖνος, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Β' 789. 790, 806, 829. Ε' 247.
Ἰλιάς. Ἴδε Ὅμηρος.
Ἴλιον. Παράλιαι πόλεις φέρουσαι τοῦτο τὸ ὄνομα Α' 109 σημ.— Πόλις ἐν Ἠπείρῳ Α' 144. Αἰολικὸν Α' 185. Ἴδε Τροία.
Ἰλισσός, ποταμὸς ἐν Ἀττικῇ Α' 18, 444.
Ἰλλυρία. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α' 7. Ἀποικίαι ἐν αὐτῇ Α' 658 κ.ἑ. Ἐν πολέμῳ πρὸς τοὺς Μακεδόνας Β' 233. Γ' 244. Οἱ Ἰλλυριοὶ ἀποκρούονται ὑπὸ Λακεδαιμονίων Δ' 397. Ἀνάμιξις τῶν Ἰλλυριῶν καὶ Μακεδόνων Ε' 21. καὶ Αυγκησταὶ Ε' 45.
Ἰλλυριός, υἱὸς Κάδμου Ε' 23.
Ἴλος, βασιλεὺς Τρώων Α' 104.
Ἴμερος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Β' 235, 661, 684 κ. ἑ. Δ' 308, 326. Ε' 139, 323.
Ἱμέρα, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 655, 685. Γ' 263. Διάλεκτος αὐτῆς Γ' 258. Καταλαμβάνεται ὑπὸ Θήρωνος τυράννου τοῦ Ἀκράγαντος Γ'

276. Οἱ Καρχηδόνιοι ἡττῶνται πλησίον αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Γέλωνος Γ΄ 281 κ. ἑ. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 451. Καταστρέφεται ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων Γ΄ 499, 613. — Ποίησις ἐν αὐτῇ Β΄ 123. Νομίσματα αὐτῆς Γ΄ 293.

Ἱμεραῖον, πόλις ἐν Θράκῃ Γ΄ 393.

Ἰνάρως, Λίβυς στρατηγὸς Α΄ 643. Β΄ 523, 557.

Ἴναχος, ποταμὸς ἐν Ἀργολίδι Α΄ 18, 89, 132, 136, 227.

Ἰνδική. Προϊόντα αὐτῆς Α΄ 627. Β΄ 101. Ὑπὸ τοὺς Πέρσας Β΄ 226.

Ἰνδοί, ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Ξέρξου Β΄ 337, 413.

Ἴνησσα, πόλις παρὰ τὴν Αἴτνην Γ΄ 314, 459.

Ἰνώ. Ὀνειρομαντεῖον αὐτῆς παρὰ τὸν Ταΰγετον Α΄ 250, 251.

Ἰολάεια, χωρία ἐν Σαρδόνι Α΄ 707.

Ἰολαΐδας, Θηβαῖος Δ΄ 602.

Ἰόλαος. Λατρεία αὐτοῦ παρὰ τοῖς Τυρρηνοῖς καὶ Ἴωσιν Α΄ 84. ἐν Ἀφρικῇ Α΄ 694. ἐν Σαρδόνι Α΄ 687, 707.

Ἰόλαος, Μακεδὼν Γ΄ 22.

Ἰόνιον πέλαγος. Σημασία τοῦ ὀνόματος Α΄ 90 σημ. 2. Γνώμη, ὅτι ἐκαλεῖτο Σικελικὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ε΄ 23 σημ. 2.

Ἰουλίς, πόλις ἐν Κέῳ Δ΄ 587.

Ἱππαγρέται, ἡγέται ἱππέων ἐν Σπάρτῃ Α΄ 318.

Ἱππαρέτη, σύζυγος Ἀλκιβιάδου Γ΄ 408.

Ἵππαρχος, υἱὸς Πεισιστράτου, Ἀθηναῖος. Προάγει τὸν πολιτισμὸν ἐν Ἀττικῇ Α΄ 554. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πεισιστράτου Α΄ 569. καὶ Σιμωνίδης Β΄ 369. Φονεύεται Α΄ 570.

Ἵππαρχος, υἱὸς Χάρμου, Πεισιστρατίδης, Ἀθηναῖος Α΄ 592.

Ἵππασος, Φλιάσιος Α΄ 229.

Ἱππεῖς, δευτέρα τάξις τῶν οἰκητόρων τῆς Ἀττικῆς Α΄ 497. Μόνιμος στρατιὰ ἐν Ἀθήναις Γ΄ 72, 121. Φρονοῦσι τὰ τῶν ὀλιγαρχικῶν Γ΄ 121, 671. Ἐπὶ τῶν τριάκοντα Δ΄ 71. Μετὰ τὴν ἀμνηστίαν Δ΄ 175.

Ἱππίας, υἱὸς Πεισιστράτου, Ἀθηναῖος Α΄ 541, 558. Τύραννος τῶν Ἀθηνῶν Α΄ 569 κ. ἑ. Καθαιρεῖται Α΄ 576. Κηρύσσεται ἐπάρατος Α΄ 605. Ἐν Σπάρτῃ Α΄ 607 κ. ἑ. καὶ Ἀμύντας Β΄ 233. Σύμβουλος τῶν Περσῶν Α΄ 609. Β΄ 238, 272, 287. Συνοδεύει τοὺς Πέρσας στρατεύοντας ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Β΄ 301, 310. Θάνατος Β΄ 329.

Ἱππίας, Ἠλεῖος σοφιστὴς Β΄ 721, 722. Γ΄ 334.

Ἱππίας, Θάσιος Ε΄ 226.

Ἱπποβόται, εὐπατρίδαι ἐν Χαλκίδι Α΄ 604. Β΄ 564.

Ἱπποδάμεια. Ἄγαλμα αὐτῆς ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 337.

Ἱππόδαμος, Μιλήσιος ἀρχιτέκτων καὶ φιλόσοφος Β΄ 592, 691, 722, 791.

Ἱππόδρομος ἐν Ἀθήναις Β΄ 820. ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 337.

Ἱπποκλείδης, υἱὸς Τισάνδρου, Ἀθηναῖος Α΄ 387, 525.

Ἱπποκλῆς, Ἀθηναῖος τῶν τριάκοντα Δ΄ 53.

Ἵπποκλος, τύραννος τῆς Λαμψάκου Β' 225.
Ἱπποκράτης, Πεισιστρατίδης ἐν Ἀθήναις Α' 528.
Ἱπποκράτης, υἱὸς Ἀρίφρονος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 117, 212.
Ἱπποκράτης, τύραννος τῆς Γέλας Γ' 261.
Ἱπποκράτης Κῷος ἰατρός. Πατὴρ τῆς ἰατρικῆς Β' 722. Ε' 228. Ἐν Ἀθήναις Γ' 86. Ἐν Μακεδονίᾳ Ε' 40.
Ἱπποκράτης, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Γ' 602.
Ἱπποκράτης, Συβαρίτης Α' 386.
Ἱππομέδων, βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν Α' 134.
Ἱππομένης, Ἀθηναῖος ἄρχων Α' 453.
Ἱππόνικος, υἱὸς Καλλίου, Ἀθηναῖος Β' 639. Γ' 108, 175, 409.
Ἱππῶναξ, Ἐφέσιος ποιητὴς Β' 103.
Ἴρασα, πόλις ἐν Λιβύῃ Α' 700. Β' 60.
Ἰσαγόρας, υἱὸς Τισάνδρου, Ἀθηναῖος, ἡγεῖται τῆς φατρίας τῶν εὐπατριδῶν Α' 577 κ. ἑ. καὶ Κλεομένης Α' 592 κ. ἑ. Ἄρχων Α' 594, 611.
Ἰσαῖος, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Ε' 216 κ. ἑ. καὶ Δημοσθένης Ε' 284, 290 κ. ἑ.
Ἴσαρχος, Ἀθηναῖος ἄρχων Γ' 210 σημ. 3.
Ἴσθμια, ἀγῶνες παρὰ τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου Α' 433. Β' 42. Ἵδρυσις αὐτῶν Β' 42 Ἐμπορικαὶ ἀγοραὶ κατ' αὐτὰ Β' 48. Γ' 522.
Ἰσθμὸς κορινθιακός. Οἰκήτορες παρ' αὐτὸν Α' 370. Δίολκος ἐπ' αὐτοῦ Α' 393, 409. Ἐμπορικαὶ ἀγοραὶ παρ' αὐτὸν Β' 48. Συνέδριον ἐν αὐτῷ ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β' 366. Συνέδριον ἐπὶ Φιλίππου Ε' 581. Τείχη Δ' 295 κ. ἑ. Ἴδε Ἴσθμια.
Ἰσμηνίας, Θηβαῖος Δ' 54.
Ἰσμηνίας, Θηβαῖος στρατηγὸς Δ' 279, 381 κ. ἑ., 388.
Ἰσμηνίας, Θηβαῖος, φίλος τοῦ Πελοπίδου Δ' 556, 569.
Ἰσμηνός, ποταμὸς ἐν Βοιωτίᾳ Α' 122.
Ἰσοδίκη, σύζυγος Κίμωνος Β' 507 σημ.
Ἰσοκράτης, Ἀθηναῖος ῥήτωρ. Δρᾶσις αὐτοῦ Ε' 205 κ. ἑ., 217. Ἀξίωμα ἐν τῇ πολιτείᾳ Ε' 278 κ. ἑ., 333. Θάνατος Ε' 573.—Λόγοι· Πλαταϊκὸς Δ' 471. Φίλιππος Ε' 425 κ. ἑ. — καὶ Δημοσθένης Ε' 293 κ. ἑ. 571 κ. ἑ. καὶ Ἰάσων ὁ Φεραῖος Δ' 545. καὶ Τιμόθεος Ε' 109, 207, 257. — καὶ ἡ ἱστοριογραφία Ε' 221 κ. ἑ. καὶ ἡ ποίησις Ε' 234. — Μνημεῖον αὐτοῦ Ε' 257.
Ἰσοτέλεια τῶν μετοίκων ἐν Ἀθήναις Δ' 54.
Ἱσπανία. Ἴδε Ἰβηρία.
Ἱστιαία (Ὠρεὸς), πόλις ἐν Εὐβοίᾳ Β' 563. Δ' 11, 549. Ε' 40. —Ἱστιαιεῖς ἐν Μακεδονίᾳ Ε' 40.
Ἱστιαῖος, τύραννος τῆς Μιλήτου Β' 225. Σώζει τὸν Δαρεῖον Β' 231. Γίνεται κύριος τῆς Μυρκίνου Β' 234. Ἐν Σούσοις Β' 235, 245. Ἐπὶ τῆς ἀποστασίας τῶν Ἰώνων Β' 254 κ. ἑ. Πο-

λιορκεῖ τὴν Θάσον Β' 261, 274. Θάνατος Β' 261.—καὶ Δαρεῖος Β' 333.

Ἱστοριογραφία ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἱερέων Β' 68 κ. ἑ. Παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις Ε' 221 κ. ἑ. Παρὰ τοῖς Βοιωτοῖς Δ' 613. Παρὰ τοῖς Ἴωσιν Β' 705 κ. ἑ. Παρὰ τοῖς Σικελιώταις Γ' 317. Ἴδε *Ἔφορος, Ἡρόδοτος, Θεόπομπος, Θουκυδίδης, Ἰσοκράτης, Κτησίας, Ξενοφῶν.*

Ἴστρος (Δούναβις), ποταμὸς ἐν Σκυθίᾳ Β' 228, 232.

Ἴστρος, πόλις παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως Α' 636. Ε' 496.

Ἰστώνη, ὄρος ἐν Κερκύρᾳ Γ' 169, 208.

Ἰσχαγόρας, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Γ' 245.

Ἴσχια. Ἴδε *Αἰναρία.*

Ἰταλία. Δάρδανοι ἐν αὐτῇ Α' 343. Ἐμπόριον τῶν Ἰώνων μετ' αὐτῆς Α' 209. Ἐμπορικὴ ἐπικοινωνία μετὰ τῆς Ἑλλάδος Α' 656 κ. ἑ., 708. Γ' 319 κ. ἑ.

Ἰταλοί. Καταγωγὴ αὐτῶν Α' 22. Χωρισμὸς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων Α' 45. Ἐν Ἠπείρῳ Α' 141. καὶ Γραικοὶ Α' 142, 660 κ. ἑ. Ἑλληνικαὶ λέξεις παρ' Ἰταλοῖς Α' 661.

Ἴτανος, πόλις ἐν Κρήτῃ Α' 94, 695.

Ἰφιγένεια θυγάτηρ Ἀγαμέμνονος Α' 130, 562.

Ἰφικράτης, Ἀθηναῖος στρατηγός. Πολιτεία αὐτοῦ Δ' 353 κ. ἑ. Ε' 101. Ἐν τῷ κορινθιακῷ πολέμῳ Δ' 295 κ. ἑ., 298 κ. ἑ., 317 κ. ἑ. 344. Ἐν Αἰγύπτῳ Δ' 468 κ. ἑ., Παρὰ τὴν Κέρκυραν Δ' 469. Παρὰ τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου Δ' 534. Ἐν Μακεδονίᾳ Ε' 48, 60. Παρὰ τὴν Χερσόνησον Ε' 120. Στρατηγεῖ κατὰ θάλασσαν Ε' 139. Κατηγορεῖται Ε' 143. Κυριεύει τὴν Δρῦν Ε' 156. Νυμφεύεται τὴν θυγατέρα τοῦ Κότυος Ε' 239 κ. ἑ. Μεταρρυθμίζει τὰ κατὰ τὸν στρατὸν Δ' 353 κ. ἑ.—καὶ Ἀριστοφῶν Ε' 127. καὶ Χαρίδημος Ε' 159. καὶ Κότυς Ε' 128, 155, 239. καὶ Τιμόθεος Ε' 112.

Ἶφιτος, βασιλεὺς τῆς Ἤλιδος Α' 326 κ. ἑ.

Ἰώ, ἀφ' ἧς κατάγονται αἱ Δαναΐδες Α' 66, 85.

Ἰωλκός, πόλις ἐν Θεσσαλίᾳ Α' 86, 118, 171.

Ἴων, βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν Α' 128, 444.

Ἴων, Χῖος ποιητὴς καὶ ἱστοριογράφος Β' 575, 716 κ. ἑ., 737, 756. Δ' 95.

Ἴων, Ἐφέσιος ῥαψῳδὸς Ε' 235.

Ἴωνες. Ὄνομα αὐτῶν Α' 90 σημ. Προέλευσις Α' 39 κ. ἑ. Οἱ αὐτοὶ καὶ οἱ παρ' Ἑβραίοις Ἰωύαν Α' 61. Συγγενεῖς πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς Α' 128. Μετανάστασις εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα Α' 88 κ. ἑ. Ἐπιστροφὴ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν Α' 171 κ. ἑ., 175 κ. ἑ., 213. Ἰωνικὴ δωδεκάπολις Α' 622, 673. Ἀνάκρασις μετ' Αἰολέων Α' 126 κ. ἑ. Κοινωνοῦσι τῆς πυθικῆς ἀμφικτυονίας Α' 158. Παρὰ τὸν Σαρωνικὸν κόλπον Α' 137. Ἐν Αἰγύπτῳ Α' 641. Ἐν Ἀργολίδι Α'

358. ἐν Ἀττικῇ Α΄ 89, 171, 440, 444, 448. Ἐν Ἀχαΐᾳ. Α΄ 168. Ἐν Λιβύῃ Α΄ 644, 694. Ἐν Σικυῶνι Α΄ 371 κ. ἑ. Πολεμοῦσι πρὸς τοὺς Λυδοὺς Β΄ 153 κ. ἑ., 248 κ. ἑ. Μετέχουσι τῆς εἰς τὴν Σκυθίαν στρατείας τοῦ Δαρείου Β΄ 227. Ἀφίστανται ἀπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 245 κ. ἑ. Τέλος τῆς ἀποστασίας καὶ καθυπόταξις ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 259 κ. ἑ. Συστρατεύουσι μετὰ τοῦ Ξέρξου Β΄ 396 κ. ἑ. Ἀποστέλλουσιν ἀποικίας Α΄ 702. Διάλεκτος αὐτῶν Α΄ 31, 345 κ. ἑ., 618. Φιλοσοφία παρ' αὐτοῖς Β΄ 79 κ. ἑ. Γέννησις τοῦ πεζοῦ λόγου παρ' αὐτοῖς Β΄ 727 κ. ἑ., 583 κ. ἑ. Ἰωνικὸς ἀρχιτεκτονικὸς ῥυθμὸς Β΄ 91. Ἰωνικὸς ἀλφάβητος Β΄ 65 κ. ἑ. Ἰωνικὸς *φόρος* τῆς περὶ τὴν Δῆλον ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Β΄ 662, 671. τοῦ περσικοῦ βασιλείου Β΄ 224. Ἰωνικὴ ποίησις Α΄ 209. Ἴδε *Ὅμηρος*.

Ἰωνία, χώρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α΄ 18. Μεταναστάσεις εἰς αὐτὴν Α΄ 172, 213. Ταντα λίδαι ἐν αὐτῇ Α΄ 129 κ. ἑ. Ἀποικίαι ἐν αὐτῇ Α΄ 343 κ. ἑ. Ἐμπόριον αὐτῆς Α΄ 210, 352. Ἐπιδρομαὶ τῶν Κιμμερίων εἰς αὐτὴν Β΄ 155 κ. ἑ. Λῆξις τῆς ἱστορίας αὐτῆς Β΄ 261.—καὶ Ἀθῆναι Β΄ 597.

Ἰωνάν. Ὄνομα τῶν Ἰώνων παρὰ τοῖς Σημίταις Α΄ 61, 89.

Κάβαλοι, ἔθνος ἐν Ἀφρικῇ Α΄ 706.

Κάβειροι. Λατρεία αὐτῶν ἐν Θήβαις Α΄ 76 σημ. 2. ἐν Σαμοθράκῃ Α΄ 76.

Καδμεία, ἀκρόπολις τῶν Θηβῶν Α΄ 122 κ. ἑ. Δ΄ 383 κ. ἑ., 426.

Καδμεία γῆ Α΄ 123, 649.

Καδμεῖοι. Μετανάστασις αὐτῶν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν Α΄ 172. Ἐν Λακωνικῇ Α΄ 251. Ἴδε *Καδμείωνες*.

Καδμείωνες, ἀπόγονοι τοῦ Κάδμου Α΄ 123, 124, 147, 148, 182. Παρὰ τὸν Εὔριπον Α΄ 649. Ἴδε *Καδμεῖοι*.

Κάδμος. Α΄ 64, 86, 122 κ. ἑ., 214.

Κάδμος, υἱὸς Σκύθου, Κῶος, ἐν Ζάγκλῃ Γ΄ 273.

Κάδμος, Μιλήσιος ἱστοριογράφος Β΄ 706.

Κάϊκος, ποταμὸς ἐν Μυσίᾳ Α΄ 5, 105 175.

Καίρατος, πόλις ἐν Κρήτῃ Α΄ 94.

Κακύπαρις, ποταμὸς Σικελίας Γ΄ 491, σημ. 1.

Κάλαμις, γλύπτης ἐν Ἀθήναις Β΄ 777

Καλαύρεια, νῆσος παρὰ τὴν Ἀργολίδα Α΄ 121, 137 κ. ἑ., 153. Ἀμφικτυονία παραθαλασσίων πόλεων περὶ αὐτὴν ὡς κέντρον Α΄ 369.

Καλὴ ἀκτή, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Γ΄ 330.

Κάλλαισχρος, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Α΄ 567.

Κάλλαισχρος, ὀλιγαρχικὸς ἐν Ἀθήναις Γ΄ 574.

Καλλιάδης, Ἀθηναῖος Δ΄ 25.

Καλλίας, υἱὸς Ἄβρωνος, Ἀθηναῖος Ε΄ 507.

Καλλίας, υἱὸς Ἱππονίκου, Ἀθη-

ναῖος Β' 565, 569, 780. Γ' 108, 348. Δ' 472.
Καλλίας, σύζυγος Ἐλπινίκης Β' 469. Γ' 108 σημ.
Καλλίας, υἱὸς Καλλιάδου, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 21 κ. ἑ.
Καλλίας, κωμικὸς ποιητὴς Ε' 227.
Καλλίας, ὁ ἐπιλεγόμενος Λακκόπλουτος Γ' 108 σημ.
Καλλίας, υἱὸς Φαινίππου, Ἀθηναῖος Α' 540. Γ' 108.
Καλλίας, υἱὸς Μνησάρχου, τύραννος τῆς Χαλκίδος Ε' 341, 460, 482 κ. ἑ.
Καλλίβιος, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Δ' 23.
Καλλίβιος, Τεγεάτης Δ' 520.
Καλλίγειτος, Μεγαρεὺς Γ' 509.
Καλλίδρομος, ὄρος ἐν Φωκίδι Β' 374. Ε' 523.
Καλλικλῆς, σοφιστὴς Δ' 155.
Καλλικράτης, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Β' 647, 806.
Καλλικράτης, Ἀθηναῖος δημαγωγὸς Β' 628 σημ.
Καλλικρατίδας, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Γ' 631 κ. ἑ. Δ' 13, 198.
Καλλίμαχος, Ἀθηναῖος ἐκ τοῦ δήμου Ἀφίδνης, πολέμαρχος Β' 300 κ. ἑ. 773.
Καλλίμαχος, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Ε' 246.
Καλλῖνος, Ἐφέσιος ποιητὴς Β' 157.
Καλλίξενος, Ἀθηναῖος Γ' 643 κ. ἑ., 660.
Κάλλιππος, Θεσσαλὸς Β' 633 σημ. 1.
Καλλιρρόη, πηγὴ ἐν Ἀθήναις Α' 551, 555. Β' 801.
Καλλισθένης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ε' 351.
Καλλισθένης, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Ε' 438.
Καλλίστρατος, Ἀθηναῖος, ὁ ἐπιλεγόμενος Παρνύτης ἢ Παρνόπη Β' 628 σημ.
Καλλίστρατος, Ἀθηναῖος ῥήτωρ, ἐκ τοῦ δήμου Ἀφίδνης. Πολιτεία καὶ ἀξίωμα αὐτοῦ Δ' 449, 471 κ. ἑ. Ε' 101 κ. ἑ., 107, 111 κ. ἑ., 121, 125 κ. ἑ. Ἱδρύει τὴν νέαν κατὰ θάλασσαν συμμαχίαν Δ' 449. Μετέχει τῶν περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεων μετὰ τῆς Σπάρτης Δ' 460. Συστράτηγος τοῦ Ἰφικράτους Δ' 469. Ἐν Θράκῃ Ε' 67. Κατηγορεῖται Ε' 125, 283. Ἐξορίζεται Ε' 125.—καὶ Τιμόθεος Δ' 469. Ε' 111 κ. ἑ.
Καλλυντήρια, ἑορτὴ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Ἀθήναις Β' 824.
Κάλλων, Αἰγινήτης γλύπτης Β' 112.
Καλύδη, πόλις ἐν Θράκῃ Ε' 488.
Κάλυδνα (Κάλυμνος), νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Α' 176. Β' 708.
Καλυδών, πόλις ἐν Αἰτωλίᾳ Δ' 301.
Κάλχας, μάντις Β' 8.
Καμάρινα, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 682. Γ' 266. Καταστρέφεται Γ' 262. Ἀνακτίζεται Γ' 332. καὶ Συράκουσαι Γ' 332, 458, 479.—Νομίσματα αὐτῆς Γ' 293.
Καμβούνια, ὄρη μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας Ε' 7, 16.
Καμβύσης, υἱὸς Κύρου, βασιλεὺς τῆς Περσίας. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους Β' 195 κ. ἑ., 216 κ. ἑ. Συμμαχεῖ μετὰ τοῦ Πολυκράτους Β' 209.

Κάμειρος, πόλις ἐν Ῥόδῳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 176. Β' 679.
Κάμμυς, τύραννος τῆς Μυτιλήνης Ε΄ 142.
Κάναχος, Σικυώνιος γλύπτης Β΄ 111, 776.
Κανδαύλης, βασιλεὺς τῆς Λυδίας Β΄ 147.
Κάνθαρος, ὅρμος ἐν Πειραιεῖ Β΄ 792.
Κανωβικὸν στόμα Νείλου Α΄ 641.
Καππαδόκαι, ἔθνος ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ἐπικοινωνία αὐτῶν μετὰ τῆς Σινώπης Α΄ 634. Συστρατεύουσι μετὰ τοῦ Ξέρξου Β΄ 338.
Καπρέα, νῆσος παρὰ τὴν Καμπανίαν Α΄ 663.
Κάπυς, βασιλεὺς Τρώων Α΄ 104.
Κάρανος, Τεμενίδης ἐξ Ἄργους Α΄ 360. Β΄ 233. Ε΄ 24.
Καρδία, πόλις ἐν τῇ θρακικῇ Χερσονήσῳ Γ΄ 594. Ε΄ 93, 132, 163, 326, 469 κ. ἑ.
Κᾶρες. Προέλευσις αὐτῶν Α΄ 43. Ἔθνος σύμμικτον Α΄ 56, 66 κ. ἑ. Θαλασσοκρατία αὐτῶν Α΄ 623. Ἐν Αἰγύπτῳ Α΄ 643. Ἐν Ἀσίᾳ Α΄ 177, 181, 623 κ. ἑ., 627. Ἐν Ἀττικῇ Α΄ 440. Ἐν Ἀφρικῇ Α΄ 643, 694. Ἐν Ἑλλάδι Α΄ 88. Ἐν Ἐρυθραῖς Α΄ 179.—Ἡττῶνται ὑπὸ τοῦ Μίνωος Α΄ 96. Σχέσεις αὐτῶν πρὸς τοὺς Λυκίους καὶ Κρῆτας Α΄ 115. Ἀντίπαλοι τῶν Ἰώνων ἀποίκων Α΄ 342 κ. ἑ. Β΄ 149. Ἡττῶνται ὑπὸ τοῦ Ἁρπάγου Β΄ 191. Ἀφίστανται ἀπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 247, 253, 260. Ὑπὸ δυνάστας Ε΄ 134 κ. ἑ., 328. Μισθοφόροι Δ΄ 351. Ἴδε *Καρία*.
Καρθαία, πόλις ἐν Κέῳ Δ΄ 587.
Καρία, χώρα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Λελέγια ἐρύματα ἐν αὐτῇ Α΄ 66. Λυδοὶ ἐν αὐτῇ Α΄ 177. Συμμαχικὴ πολιτεία Α΄ 230. Μαντικὴ ἐν αὐτῇ Β΄ 11, 16. Καρικὸς φόρος τῆς περὶ τὴν Δῆλον ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Β΄ 662, 671. Ἴδε *Κᾶρες*.
Καρκίνος, δραματικὸς ποιητὴς ἐν Ἀθήναις Δ΄ 99, 126.
Καρνάσιον, ἄλσος ἐν Μεσσηνίᾳ Δ΄ 532.
Κάρνεια, ἑορτὴ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Σπάρτῃ Α΄ 305. Β' 107, 311, 375. Γ΄ 373.
Καρνεῖος, μὴν παρὰ Λακεδαιμονίοις καθ' ὃν ἐτελοῦντο τὰ Καρνεια Δ΄ 303. Μὴν ἐκεχειρίας Γ΄ 373 σημ. 4.
Καρύαι, πόλις ἐν Λακωνικῇ Α΄ 282. Δ΄ 564.
Καρυάτιδες, Β΄ 804.
Κάρυστος, πόλις ἐν Εὐβοίᾳ. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Μίλητον Α΄ 357. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 286. Ὁ Θεμιστοκλῆς παρ' αὐτῇ Β΄ 433. Κοινωνεῖ τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας Β΄ 475. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἐν αὐτῇ Β΄ 683. Προσβάλλεται ὑπὸ τῶν Θηβαίων Ε΄ 131.
Καρφίνας, Ἀκαρνὰν Ε΄ 587.
Καρχηδόνιοι, ἐν Σικελίᾳ Α΄ 683. Γ΄ 276 κ. ἑ., 499. Ἐν Σαρδόνι καὶ Κύρνῳ Α΄ 687. Πολεμοῦσι πρὸς τοὺς Φωκεῖς Β΄ 188. Σχέσεις αὐτῶν πρὸς τὴν Περσίαν Β΄ 266. καὶ Συράκουσαι Γ΄ 458.
Κασμέναι, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτί-

σις αὐτῆς Α΄ 682. Γ΄ 266.
Κάσος, νῆσος τῶν Σποράδων. Κοινωνεῖ τῆς περὶ Δῆλον ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Β΄ 670.
Κασσάνδρα, θυγάτηρ Πριάμου Α΄ 104. Β΄ 21.
Κασσίτερος, βρεττανικὸς Α΄ 691.
Κασσωτὶς, πηγὴ ἐν Δελφοῖς Α΄ 378. Β΄ 23.
Κασταλία, πηγὴ ἐν Δελφοῖς Α΄ 378. Β΄ 23, 31.
Καστορεία, χερσόνησος τῆς Μακεδονίας Ε΄ 15.
Κατάνη, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 670. Νομοθεσία τοῦ Χαρώνδου Β΄ 135, 290. Διοικισμὸς αὐτῆς Γ΄ 291. Κάθοδος τῶν ἀρχαίων οἰκητόρων Γ 314. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 332. Καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου Γ΄ 441. Νομίσματα αὐτῆς Γ΄ 293. Οἱ Ἀθηναῖοι πορεύονται πρὸς αὐτὴν κατὰ τὴν ἀποχώρησιν ἐκ Συρακουσῶν Γ΄ 490.
Καύκασος. Λαοὶ παρ' αὐτὸν Α΄ 638.
Καύκων, Μεσσήνιος ἥρως Δ΄ 532.
Καύκωνες, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἑλλάδος Α΄ 66. Ἐν Ἀττικῇ Α΄ 448.
Καύνιοι, ἔθνος ἐν Καρίᾳ Α΄ 79. Β΄ 191, 251.
Καῦνος, πόλις ἐν Καρίᾳ. Ὁ Κόνων ἐν αὐτῇ Δ΄ 286.
Κάϋστρος, ποταμὸς ἐν Λυδίᾳ Α΄ 5, 177, 342, 622.
Καφισίας, υἱὸς Πολύμνιδος, Θηβαῖος Δ΄ 409, 422.
Καφισόδωρος, Θηβαῖος Δ΄ 412, 422.
Καφύαι, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Α΄ 237.
Κέβης, Θηβαῖος φιλόσοφος Δ΄ 408.
Κεβρήνιοι, ἔθνος ἐν Τρωάδι Α΄ 103.
Κεγχρεαὶ, πόλις παρὰ τὴν Κόρινθον Δ΄ 278.
Κεκροπία, ἀρχαῖον ὄνομα τῶν Ἀθηνῶν Α΄ 443.
Κεκροπίδας, βασιλικὸν γένος ἐν Ἀττικῇ Α΄ 455.
Κέκροψ, βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς Α΄ 214, 440. Ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 148. Φερομένη καταγωγὴ αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου Α΄ 87. — Βασιλεὺς τῆς Βοιωτίας Α΄ 148.
Κεκρυφάλεια, νῆσος παρὰ τὴν Αἴγιναν Β΄ 542.
Κελτοί, μισθοφόροι Διονυσίου τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Δ΄ 564. Ἐξελληνισμὸς αὐτῶν Α΄ 705.
Κεντόριπα, πόλις Σικελίας Γ΄ 459.
Κεραμεικὸς, μέρος τοῦ ἄστεως τῶν Ἀθηνῶν Α΄ 552. Β΄ 794. Διακόσμησις αὐτοῦ ἐπὶ Πεισιστράτου Δ΄ 561. Κτίρια ἐν αὐτῷ Β΄ 794. Ἀγορὰ ἐν αὐτῷ Α΄ 553. Β΄ 506. Λαμπαδηδρομία ἐν αὐτῷ Α΄ 557. Β΄ 820. Τάφοι ἐν αὐτῷ Β΄ 505, 543, 795. Γ΄ 99. Δ΄ 344. Μνημεῖα ἐν αὐτῷ Ε΄ 253. Ἀγορὰ βιβλίων ἐν αὐτῷ Δ΄ 107 σημ. 1.
Κέρας (Κεράτιος κόλπος), Α΄ 654. Ε΄ 492.
Κεράων, Λακεδαιμόνιος ἥρως Α΄ 259.
Κερδύλιον, ὀχυρὸς λόφος παρὰ τὴν Ἀμφίπολιν Γ΄ 248.

Κέρκυρα, νῆσος ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει Α΄ 142. Σημασία αὐτῆς Α' 657. καὶ Κόρινθος Α΄ 399 κ. ἑ., 403, 413, 416, 657 κ. ἑ. Γ΄ 9 κ. ἑ. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 370. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 14 κ. ἑ., 51, 165 κ. ἑ., 208 κ. ἑ., 482. Κοινωνεῖ τῆς νέας ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Δ΄ 456. Προσβάλλεται ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Δ΄ 462, 466, 469. Ὁ Ἰφικράτης παρ' αὐτῇ Δ΄ 470. Κοινωνεῖ τῆς ἐναντίον τοῦ Φιλίππου συμμαχίας Ε΄ 484, 533. —Ἀποικίαι αὐτῆς Α΄ 658 κ. ἑ. Ἀγγεῖα ἐξ ὀπτῆς γῆς Α΄ 678. Φερομένη νῆσος τῶν Φαιάκων Β΄ 116.

Κερσοβλέπτης, υἱὸς Κότυος, Θρᾷξ Ε' 130, 132, 163, 322 κ. ἑ., 389.

Κετρίπορις, ἡγεμὼν Θρᾳξ Ε΄ 64 κ.ἑ.

Κεφαλλῆνες, φῦλον λελέγιον Α΄ 171, 202, 662.

Κεφαλληνία (Σάμη), νῆσος ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει. Αἰολεῖς ἐν αὐτῇ Α' 127. Ἐμπορικὴ ἐπικοινωνία μετὰ τῆς Δύσεως Α΄ 656. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β' 411. Κοινωνεῖ τῆς ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Γ' 51, 78. Μεσσήνιοι ἐκβάλλονται ἐξ αὐτῆς Δ΄ 11, 235. Ἴδε *Σάμη*.

Κέφαλος, Ἀθηναῖος ῥήτωρ, Κολλυτεὺς Δ΄ 419, 424, 450 σημ. 451 σημ. 3. Ε΄ 101.

Κέφαλος, Συρακούσιος Β΄ 704.

Κέως, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Β' 348, 701. Δ΄ 587.

Κῆποι, χωρίον παρὰ τὸν Κιμμέριον Βόσπορον Ε΄ 277.

Κηφισία, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α' 583. Β΄ 303.

Κηφίσιος, Ἀθηναῖος Δ΄ 175 κ. ἑ.

Κηφισὸς, Μοῦσα παρὰ τῷ ποιητῇ Εὐμήλῳ Α΄ 397.

Κηφισόδοτος, Ἀθηναῖος γλύπτης Δ΄ 461. Ε΄ 248.

Κηφισόδοτος, Ἀθηναῖος Ε΄ 117, 130, 324.

Κηφισὸς, ποταμὸς ἐν Ἀττικῇ Α΄ 441. Β΄ 505.

Κηφισὸς, ποταμὸς ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 9, 120, 151. Ε΄ 532.

Κηφισοφῶν, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ε΄ 483, 494.

Κιθαιρών, ὄρος μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας Α΄ 10, 148, 441.

Κιθαριστικὴ καὶ *Κιθαρῳδία* Β΄ 578. Δ΄ 130 κ. ἑ.

Κίλικες ἐν τῇ μάχῃ τῆς Σαλαμῖνος Β΄ 394.

Κιλικία, χώρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Φοινίκων Α΄ 55. Δάρδανοι ἐν αὐτῇ Α΄ 343. Ῥόδιοι ἐν αὐτῇ Α΄ 679. Σατραπεία περσικὴ Β΄ 224. Ἀφίστανται ἀπὸ τῶν Περσῶν Δ΄ 335. Πειρατεία ἐξ αὐτῆς Α΄ 113. Ναυτικὴ ἐν αὐτῇ Β΄ 11.

Κίλιξ, ἀδελφὸς Κάδμου Α΄ 86.

Κιλλικύριοι, τάξις τῶν οἰκητόρων τῶν Συρακουσῶν Γ΄ 265.

Κιμμέριοι, ἔθνος παρὰ τὰ βόρεια παράλια τοῦ Πόντου. Στρατεῖαι αὐτῶν εἰς τὴν Ἀσίαν Α΄ 639. Β΄ 155 κ. ἑ.

Κίμων ὁ ἐπιλεγόμενος Κοάλεμος, υἱὸς Στησαγόρου, Ἀθηναῖος Α' 568.

Κίμων, υἱὸς Μιλτιάδου, Ἀθηναῖος. Χαρακτὴρ αὐτοῦ καὶ ἄξίωμα ἐν τῇ πολιτείᾳ Β΄ 456, 468 κ. ἑ., 504. Ἡγεῖται τοῦ στόλου Β΄ 449, 470. Ἡγεῖται τῆς πολιτείας Β΄ 482. Νικᾷ παρὰ τὸν Εὐρυμέδοντα Β΄ 489 κ. ἑ. Ἀντίπαλος τοῦ Θεμιστοκλέους Β΄ 482. Κυριεύει τὴν Χερσόνησον Β΄ 499. Στρατεία ἐναντίον τῆς Θάσου Β΄ 500 κ. ἑ. Σπεύδει εἰς βοήθειαν τῆς Σπάρτης Β΄ 517 κ. ἑ. Στρατεύει εἰς τὴν Αἴγυπτον Β΄ 523 κ. ἑ. Ἐξοστρακίζεται Β΄ 526. Κάθοδος αὐτοῦ Β΄ 554. Μεσιτεύει συνδιαλλαγὴν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης Β΄ 555. Θάνατος Β΄ 558. καὶ ἡ περὶ τὴν Δῆλον συμμαχία Β΄ 532. καὶ ἡ τέχνη Β΄ 782, 794. Κτίρια αὐτοῦ Β΄ 771. Σύνθημα αὐτοῦ Γ΄ 693. —καὶ Αἰσχύλος Β΄ 752. καὶ Ἴων ὁ Χῖος Β΄ 717, 738. καὶ Περικλῆς Β΄ 509 κ. ἑ., 554 κ. ἑ., 568, 606. καὶ Πολύγνωτος Β΄ 771.— Κιμώνειος εἰρήνη Β΄ 571.

Κινάδων. Σπαρτιάτης Δ΄ 242 κ. ἑ.

Κίναιθος, Χῖος ποιητὴς ὕμνων Γ΄ 294.

Κινησίας, διθυραμβοποιὸς ἐν Ἀθήναις Δ΄ 125, 133, 139. Ε΄ 242.

Κίρκη, Α΄ 345.

Κίρρα, παραθαλάσσιος πόλις ἐν Φωκίδι Α΄ 378 κ. ἑ. 382, 485. Ε΄ 515.

Κίρφις, ὄρος ἐν Φωκίδι Α΄ 382. Β΄ 22.

Κισσίδας, Συρακούσιος ἀρχηγὸς μισθοφόρων Δ΄ 564.

Κίσσιοι, ἔθνος περσικὸν Β΄ 337, 339.

Κίτιον, πόλις ἐν Κύπρῳ Β΄ 558. Δ΄ 333. Ἀνάγλυφον Ἀσσυρίου βασιλέως εὑρεθὲν ἐν αὐτῷ Β΄ 194.

Κλάδεος, ποταμὸς ἐν Πισάτιδι Δ΄ 580.

Κλαζομεναί, πόλις ἐν Ἰωνίᾳ. Κτίσις αὐτῶν Α΄ 175. Διάλεκτος Α΄ 346. Μητρόπολις τῆς Ναυκράτεως Α΄ 647. Πειρῶνται νὰ ἱδρύσωσιν ἀποικίαν ἐν Θράκῃ Β΄ 187. Κατὰ τὴν ἀποστασίαν τῶν Ἰώνων Β΄ 254. ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ΄ 524, 531. Περιπίπτουσιν εἰς τοὺς Πέρσας Δ΄ 327, 332. Σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων Δ΄ 450 σημ. Νομίσματα αὐτῶν Α΄ 363. Ἁλιεία αὐτῶν Α΄ 633.

Κλάρος, πόλις Λυδίας Β΄ 16, 21, 55.

Κλαρῶται, τάξις δούλων ἐν Κρήτῃ Α΄ 244.

Κλεαίνετος, πατὴρ Κλέωνος, Ἀθηναῖος Γ΄ 146.

Κλεανδρίδας, Λακεδαιμόνιος Β΄ 563.

Κλέανδρος, Σικυώνιος Δ΄ 574 σημ. 4.

Κλέανδρος, Λακεδαιμόνιος, ἁρμοστὴς ἐν Βυζαντίῳ Δ΄ 216.

Κλέανδρος, τύραννος Γέλας Γ΄ 261.

Κλεαρίδας, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Γ΄ 249, 352.

Κλέαρχος, Λακεδαιμόνιος Γ΄ 590, 596, 602, 606. Δ΄ 198. Ἐν τῇ παρὰ τὰς Ἀργινούσας ναυμαχίᾳ Γ΄ 636. Ἁρμοστὴς ἐν

Βυζαντίῳ Δ' 10. Παρὰ τῷ Κύρῳ Δ' 206. Ἐν τῇ παρὰ τὰ Κούναξα μάχῃ Δ' 211.
Κλέαρχος, τύραννος Ἡρακλείας Ε' 271.
Κλειγένης, Ἀκάνθιος Δ' 374 κ. ἑ.
Κλειγένης, Ἀθηναῖος δημαγωγὸς Γ' 639.
Κλείδημος, Ἀθηναῖος ἱστοριογράφος Ε' 222.
Κλεινίας, Ἀθηναῖος, πατὴρ Ἀλκιβιάδου Β' 328 Γ' 358.
Κλεινίας, υἱὸς Κλεινίου, Ἀθηναῖος Γ' 358.
Κλεϊππίδης Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 135.
Κλεισθένης, υἱὸς Μεγακλέους, Ἀθηναῖος. Γένος αὐτοῦ Α' 390, 449. Ἀντίπαλος τῶν Πεισιστρατιδῶν Α' 572. Ἡγεῖται τῆς δημοτικῆς φατρίας Α' 577 κ. ἑ. Μεταρρυθμίσεις αὐτοῦ Α' 583 κ. ἑ. Διατάσσει τὰ κατὰ τὰ δικαστήρια Β' 620. Ἐγκαταλείπει τὰς Ἀθήνας Α' 593. Κάθοδος Α' 595. Ἐξοστρακίζεται Α' 600. Χαρακτηρισμὸς αὐτοῦ Α' 600 κ. ἑ.
Κλεισθένης, τύραννος Σικυῶνος. Γίνεται τύραννος Α' 375. Μεταρρυθμίσεις αὐτοῦ καὶ πολιτεία Α' 276 κ. ἑ., 426. Β' 4. καὶ Ἀλκμαιωνίδαι Α' 530. Ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ ἐναντίον τῆς Κρίσης Α' 389 κ. ἑ. Συνέλευσις μνηστήρων παρ' αὐτῷ Α' 385 κ. ἑ. καὶ Δελφοὶ Β' 140.
Κλείταρχος, τύραννος Ἐρετρίας Ε' 341, 485 κ. ἑ.
Κλειτέλης, Κορίνθιος Ε' 115.
Κλείτωρ, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Α' 237. Δ' 516.
Κλεοβούλη, μήτηρ Δημοσθένους Ε' 277.
Κλεόβουλος, Λακεδαιμόνιος ἔφορος Γ' 353.
Κλεόβουλος, τύραννος Λίνδου Β' 77.
Κλεόκριτος, κῆρυξ τῶν μυστηρίων ἐν Ἀθήναις Δ' 51.
Κλεόκριτος Κορίνθιος Β' 418.
Κλεόμβροτος, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης. Ἐν Βοιωτίᾳ Δ' 437, 446. Ἐν Φωκίδι Δ' 480. Ἐν τῇ μάχῃ τῶν Λεύκτρων Δ' 485 κ. ἑ.
Κλεομένης, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης. Χρόνοι αὐτοῦ Α' 599 σημ. 1, Β' 283 σημ. 1. Στρατεῖαι εἰς τὴν Ἀττικὴν Α' 255, 574 κ. ἑ. 593 κ. ἑ., 603 κ. ἑ., 607. Β' 5 κ. ἑ. Στρατεία ἐπὶ τὰς Πλαταιὰς Α' 597 κ. ἑ. καὶ Δημάρατος Β' 140, 281. καὶ Περσία Β' 238, 247, 279. Ἐν Αἰγίνῃ Β' 281. Ἐν Ἀργολίδι Α' 575. Β' 5, 346. Θάνατος Β' 283.
Κλεομένης, Λακεδαιμόνιος, ἐπίτροπος τοῦ Παυσανίου Γ' 142.
Κλεομένης, Θηβαῖος στρατηγὸς Δ' 557.
Κλεομήδης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 396.
Κλεομήδης, Σάμιος Γ' 530. Δ' 191.
Κλεόπομπος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 88.
Κλεοσθένης, Πισάτης Α' 327.
Κλεόστρατος, Τενέδιος ἀστρονόμος Β' 723. Ε' 230.
Κλεότιμος, Ἠλεῖος Ε' 420.
Κλεοφῶν, Ἀθηναῖος δημαγωγὸς Γ' 598, 638, 660, 674, 676. Δ' 139, 175.

Κλεύας, Πελοπίδης Α' 175.
Κλέων, υἱὸς Κλεαινέτου, Ἀθηναῖος. Κατήγορος τοῦ Ἀναξαγόρου Γ' 61. Ἀντίπαλος τοῦ Περικλέους Γ' 76, 90. Ἀξίωμα ἐν τῇ πολιτείᾳ Γ' 120, 146 κ. ἑ. Ἐν ταῖς συζητήσεσι περὶ τῶν Μυτιληναίων Γ' 155 κ. ἑ. Ἐν ταῖς διαπραγματεύσεσι περὶ εἰρήνης Γ' 191 κ. ἑ. Παρὰ τὴν Πύλον Γ' 197 κ. ἑ. Παρὰ τὴν Ἀμφίπολιν Γ' 240 κ. ἑ. Θάνατος Γ' 250, — καὶ Ἀριστοφάνης Γ' 192 κ. ἑ., 241.
Κλέων, Ἁλικαρνασεὺς συγγραφεὺς Δ' 271.
Κλεωναί, πόλις ἐν Πελοποννήσῳ Α' 175, 228, 390. Β' 110.
Κλεώνυμος, Ἀθηναῖος δημαγωγὸς Γ' 251, 414, 432.
Κληρονομικὸν δίκαιον ἐν Ἀττικῇ Α' 507.
Κλῆρος, κατὰ τὰ ἀρχαιρέσια ἐν Ἀθήναις Α' 587, 591.
Κληρουχίαι, πρῶται Α' 532. Ἐπὶ Περικλέους Β' 683 κ. ἑ. Ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Β' 848. καὶ ἀποικίαι Β' 685.
Κληροῦχοι Ἀθηναῖοι Β' 682 κ. ἑ. Ε' 106 σημ. 2. Ἐκβάλλονται ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Δ' 11. Μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην Α' 554 σημ. 5.
Κνακίων, ποταμὸς ἐν Λακωνικῇ Α' 275.
Κνημίς, ὄρος Λοκρίδος Ε' 523, 532.
Κνῆμος, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Γ' 96 κ. ἑ., 128.
Κνίδος, πόλις ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 176. Ἀποικίαι αὐτῆς Α' 647, 683, 686. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β' 191. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Περσῶν Γ' 534. Νίκη τοῦ Κόνωνος πλησίον αὐτῆς Δ' 288. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Ῥόδου Ε' 136. Λατρεία τῆς Ἀφροδίτης ἐν αὐτῇ Δ' 342. Κνίδιοι ἐν Σικελίᾳ Γ' 277.
Κνωσός, πόλις ἐν Κρήτῃ Α' 94, 241, 247.
Κοάλεμος (Κίμων), Ἀθηναῖος Α' 568.
Κόδρος, βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν. Γένος αὐτοῦ Α' 449. Θάνατος Α' 456. Ἀπόγονοι αὐτοῦ Α' 179, 347, 457.
Κοιραιάδας, Θηβαῖος Δ' 218.
Κοισύρα, θυγάτηρ Μεγακλέους, σύζυγος Πεισιστράτου Α' 539.
Κολοφών, πόλις ἐν Ἰωνίᾳ Α' 603. Κτίσις αὐτῆς Α' 175 Διάλεκτος Α' 346. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Λυδοὺς Β' 153 Κοινωνεῖ τῆς ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Β' 659, 669. Περιπίπτει εἰς τοὺς Πέρσας Γ' 144. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Θρασύλλου Γ' 601.
Κολχίς, χώρα παρὰ τὸν Πόντον Α' 631.
Κολωνός, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Β' 757. Γ' 559. Δ' 97.
Κολώτας, Πάριος γλύπτης Β' 835, 839.
Κόμβαφις, Ἁλικαρνασεύς, στρατηγὸς τοῦ Καμβύσου Β' 197.
Κόμων, Μεσσήνιος Γ' 199. Δ' 502.
Κόνων, υἱὸς Τιμοθέου, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 630 κ. ἑ. Διάδοχος τοῦ Ἀλκιβιάδου Γ' 630.

Παρὰ τὴν Λέσβον Γ' 632. Ἐκλέγεται καὶ πάλιν στρατηγὸς Γ' 640 κ. ἑ. Παρὰ τοὺς Αἰγὸς ποταμοὺς Γ' 655 κ. ἑ. Ἐν περσικῇ ὑπηρεσίᾳ Δ' 286 κ. ἑ. Νικᾷ παρὰ τὴν Κνίδον Δ' 288. Ἀνακτίζει τὰ τείχη τῶν Ἀθηνῶν Δ' 290. Πρέσβυς ἐν Σάρδεσι Δ' 306, 309 κ. ἑ. Θάνατος Δ' 347. — Ἀξίωμα αὐτοῦ ἐν τῇ πολιτείᾳ Δ' 342, 346 κ. ἑ. καὶ Ἰσοκράτης Ε' 207. — Μνημεῖα τῆς παρὰ τὴν Κνίδον νίκης αὐτοῦ Ε' 249.

Κόραξ, ῥήτωρ ἐν Σικελίᾳ Γ' 302, 317.

Κόραξ, ὄρος ἐν Λοκρίδι Ε' 523.

Κόρη. Λατρεία αὐτῆς ἐν Ἀττικῇ Α' 448. Ἐν Σικελίᾳ Β' 4, Ἴδε *Δημήτηρ*.

Κόρινθος. Θέσις καὶ οἰκήτορες αὐτῆς Α' 391 κ. ἑ. Ὁ Ἰάσων ἐν αὐτῇ Α' 118 κ. ἑ. Δωριεῖς ἐν αὐτῇ Α' 230 κ. ἑ. Βασιλεύεται Α' 392 κ. ἑ. Τέλος τῆς βασιλείας Α' 397. Ὑπὸ πρυτάνεις Α' 398 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Κέρκυραν Α' 659. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων Α' 299. Ἐν τῷ δευτέρῳ μεσσηνιακῷ πολέμῳ Α' 299. Πολεμεῖ πρὸς τὸ Ἄργος Α' 368. Ὑπὸ τυράννους Α' 405 κ. ἑ. Ἀφίσταται ἀπὸ τοῦ Δημαράτου Α' 603. Συμμετέχει τῆς κτίσεως τοῦ Βυζαντίου Α' 654. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Σάμον Β' 212. Διαιτησία αὐτῆς μεταξὺ Θηβῶν καὶ Ἀθηνῶν Α' 598. Β' 278. Ἐν ἔχθρᾳ πρὸς τὴν Αἴγιναν Β' 358. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β' 370, 375, 381, 389, 411, 434. καὶ Ἀθῆναι Β' 440, 541 κ. ἑ., 562. Γ' 6 κ. ἑ. Ὑποστηρίζει τὴν Ἐπίδαμνον Γ' 12 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Κέρκυραν Β' 13 κ. ἑ. Ὑποδαυλίζει τὴν ἔκρηξιν τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ' 24 κ. ἑ. Κατὰ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον Γ' 165 κ. ἑ., 182, 207, 252, 347, 371 κ. ἑ., 388, 521, 582, 678. Ῥῆξις πρὸς τὴν Σπάρτην Δ' 200, 250. Ἐν τῷ κορινθιακῷ πολέμῳ πολεμία τῆς Σπάρτης Δ' 275, 279, 293 κ. ἑ., 312, 354. Μετὰ τὴν ἀνταλκίδειον εἰρήνην Δ' 328 κ. ἑ. Δημοκρατικῇ κίνησις ἐν αὐτῇ Δ' 505. καὶ Θῆβαι Δ' 538, 577, 593. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Δημοσθένους Ε' 403, 484, 533, 542, 562. Καταλαμβάνεται ὑπὸ μακεδονικῆς φρουρᾶς Ε' 585. — Κορινθιακὸν συνέδριον καλούμενον ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Ε' 562, 583 σημ. — Λατρεία τῆς Ἀφροδίτης ἐν αὐτῇ Α' 73. Νομίσματα αὐτῆς Α' 401, 490. Γ' 328. Τέχναι καὶ ἐφευρέσεις ἐν αὐτῇ Α' 391, 395. Β' 89, 103, 111, 113. Ποίησις ἐν αὐτῇ Β' 123. Γραφικὴ μεταδίδεται ἐκ Κορίνθου εἰς Ἀθήνας Β' 768. Μεταλλοτεχνία ἐν αὐτῇ Α' 649. Ἐμπόριον αὐτῆς Α' 393 κ. ἑ. — Ἀποικίαι αὐτῆς Α' 398 κ. ἑ., 652, 669 κ. ἑ. Ε' 23.

Κόριννα, ποιήτρια ἐκ Βοιωτίας Δ΄ 403.
Κόρκυρα. Ἴδε *Κέρκυρα*.
Κόροιβος, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Β΄ 790.
Κόροιβος, Ἠλεῖος, Ὀλυμπιονίκης Α΄ 327.
Κορύβαντες, ἀγάλματα χαλκᾶ ἐν Πρασιαῖς Α΄ 137.
Κορυφάσιον, ἀκρωτήριον ἐν Μεσσηνίᾳ Γ΄ 185.
Κορώνεια, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Φωκέων Ε΄ 89, 397.—Μάχαι πλησίον αὐτῆς. Ἧττα τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν Θηβαίων Β΄ 561, 610, 644. Νίκη τοῦ Ἀγησιλάου Δ΄ 283. Ε΄ 185.
Κορώνη, πόλις Μεσσηνίας Δ΄ 533.
Κόσμοι, ἀνωτάτη ἀρχὴ ἐν Κρήτῃ Α΄ 242.
Κοσμοπολιτισμὸς Ε΄ 266 κ. ἑ.
Κότινφος, Φαρσάλιος Ε΄ 517, 520.
Κότυς, βασιλεὺς ἐν Θράκῃ Ε΄ 50, 125, 128, 239, 271.
Κοττυτώ, θεὰ ἐν Θράκῃ Γ΄ 112, 413. Λατρεία αὐτῆς ἐν Ἀττικῇ Δ΄ 89.
Κούναξα, πόλις ἐν Βαβυλωνίᾳ. Μάχη ἐγγὺς αὐτῶν Δ΄ 210.
Κουράλιος, ῥύαξ Βοιωτίας Α΄ 147.
Κουρῆτες, φῦλον ἐν Ἀκαρνανίᾳ Α΄ 66.
Κούριον, πόλις ἐν Κύπρῳ Β΄ 252.
Κρᾶθις, ποταμὸς παρὰ τὴν Σύβαριν Α΄ 673. Γ΄ 320.
Κρανάη, νῆσος ἐν τῷ λακωνικῷ κόλπῳ Α΄ 52, 72.
Κράνειον, προάστειον τῆς Κορίνθου Ε΄ 181.
Κραννών, πόλις ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 387. Δ΄ 555. Ε΄ 47.
Κράτης, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς Β΄ 762. Γ΄ 300.
Κρατῖνος, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς Β΄ 647, 761 κ. ἑ., 766. Γ΄ 55, 149, 300. Δ΄ 140.
Κρατύλος, φιλόσοφος Β΄ 590.
Κρέουσα, θυγάτηρ τοῦ Ἐρεχθέως Α΄ 445.
Κρεσφόντης, Ἡρακλείδης Α΄ 222, 225.
Κρεῦσις, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ Δ΄ 484.
Κρέων, Ἀθηναῖος ἄρχων Α΄ 459 σημ. 2.
Κρηνίδες, πόλις ἐν Θράκῃ Ε΄ 67.
Κρησίλας, Ἀθηναῖος γλύπτης Γ΄ 99.
Κρῆτες. Ἐγκατοικήσεις αὐτῶν ἐν Ἀττικῇ Α΄ 440. ἐν Ἑλλάδι Α΄ 89. ἐν Θήβαις Α΄ 124. ἐν Θράκῃ Α΄ 174. ἐν Ἰταλίᾳ Α΄ 660. ἐν Λιβύῃ Α΄ 699. ἐν Λυδίᾳ Α΄ 177. ἐν Λυκίᾳ Α΄ 111. ἐν Μιλήτῳ Α΄ 623. ἐν Σικελίᾳ Α΄ 679. Οἰκίζουσι τὰς Ἐρυθρὰς Α΄ 179. Οἰκίζουσι τὴν Κρῖσαν Α΄ 96, 154, 378. Β΄ 52. Μισθοφόροι Δ΄ 351.
Κρήτη. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α΄ 93 κ. ἑ., 247 κ. ἑ. Οἰκήτορες Α΄ 94. Σχέσεις πρὸς τὴν Λυκίαν καὶ Τρωάδα Α΄ 115. Ἀχαιοὶ ἐν αὐτῇ Α΄ 128. Δωριεῖς ἐν αὐτῇ Α΄ 172, 176, 240 κ. ἑ. Ἀρκάδες ἐν αὐτῇ Α΄ 236. Σάμιοι ἐν αὐτῇ Β΄ 213. Μεταστάσεις εἰς Μικρὰν Ἀσίαν Α΄ 176. Ἐπὶ Μίνωος Α΄ 95 κ. ἑ. Ὁ Χαρμίδας ἐν αὐτῇ Α΄ 435. Ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τὸ Ἄρ-

γος Β΄ 113. — Τὰ κατ' αὐτὴν Α΄ 240 κ. ἑ., 271 κ. ἑ. Λατρεῖαι ἐν αὐτῇ Α΄ 76, 80, 94, 98, 250, 306. Μαντικὴ ἐν αὐτῇ Β΄ 11. Κρητικὸς ἀλφάβητος Β΄ 64. Γυμναστικὴ ἐν αὐτῇ Α΄ 243. Β΄ 39. Τέχνη ἐν αὐτῇ Β΄ 90, 97. Κυκλώπεια τείχη ἐν αὐτῇ Α΄ 194. — Ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τὴν Σπάρτην Α΄ 247, 263, 279, 306.

Κριθή. Τὸ ἐξ αὐτῆς ἔξοδον ὡς μέτρον τῆς τιμοκρατικῆς διαιρέσεως τῶν Ἀθηναίων Α΄ 496.

Κριθώτη, πόλις παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον Ε΄ 118, 156.

Κριμαία. Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι ἐν αὐτῇ Α΄ 707.

Κρῖσα (Κίρρα), πόλις ἐν Φωκίδι Β΄ 24. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 96, 154, 378. Β΄ 52. καὶ Δελφοὶ Α΄ 158, 379. Β΄ 24. Ἀποβάλλει τὴν αὐτονομίαν Α΄ 158. Ἱερὸς πόλεμος ἐναντίον αὐτῆς Α΄ 381 κ. ἑ., 485, 517. Καταστρέφεται Α΄ 382.

Κρίταλλα, πόλις ἐν Καππαδοκίᾳ Β΄ 338.

Κριτίας, υἱὸς Καλλαίσχρου, Ἀθηναῖος. Χαρακτὴρ αὐτοῦ Γ΄ 682 κ. ἑ. Δεσμεύεται κατὰ τὴν δίκην τῶν Ἑρμοκοπιδῶν Γ΄ 444. Προτείνει τὴν ἀνάκλησιν τοῦ Ἀλκιβιάδου Γ΄ 580. Φυγὰς ἐν Θεσσαλίᾳ Γ΄ 685. Κάθοδος αὐτοῦ Γ΄ 686. Τῶν τριάκοντα Γ΄ 689. Δ΄ 48 κ. ἑ. Ἐχθρὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου Δ΄ 27 κ. ἑ. Θάνατος Δ΄ 51. — καὶ Σωκράτης Δ΄ 169, 178, 181. Ε΄ 182. καὶ Θηραμένης Δ΄ 32 κ. ἑ. Ὡς ῥήτωρ Ε΄ 213.

Κρίτιος, γλύπτης ἐν Ἀθήναις Β΄ 797.

Κρίτων, Ἀθηναῖος, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους Δ΄ 150. Ε΄ 182.

Κροῖσος, βασιλεὺς τῆς Λυδίας. Διοικητὴς τῆς Μυσίας Β΄ 164. Γίνεται βασιλεὺς Β΄ 165. Κυριεύει τὰς παραθαλασσίους ἑλληνίδας πόλεις Β΄ 167 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τὸν Κῦρον Β΄ 172 κ. ἑ. Σύμμαχος τοῦ Μιλτιάδου Β΄ 229. Λόγοι περὶ αὐτοῦ Β΄ 178 κ. ἑ. καὶ Σόλων Α΄ 520 κ. ἑ. Β΄ 180.

Κρομμυών, ἔρυμα ἐν Μεγαρίδι Δ΄ 295.

Κρόνος παρὰ τοῖς Φοίνιξι Β΄ 52.

Σύμβολον τοῦ ἀρχαίου καὶ πατρίου Β΄ 631.

Κρότων, πόλις ἐν Βρεττίῳ τῆς Ἰταλίας. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 673 κ. ἑ. Β΄ 53. Πολίτευμα Β΄ 133. Πυθαγόρειοι ἐν αὐτῇ Β΄ 136. Διάκειται ἐχθρικῶς καὶ πολεμεῖ πρὸς τὴν Σύβαριν Α΄ 673 κ. ἑ. Β΄ 688. Γ΄ 320 κ. ἑ. Ἱστορία τῆς πόλεως Β΄ 320 κ. ἑ. Ἀποικίαι αὐτῆς Α΄ 674. Γ΄ 320. Νομίσματα Γ΄ 328.

Κρωβύλος, τρόπος κομμώσεως τῶν Ἀθηναίων Α΄ 617.

Κρῶμνος, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ΄ 579.

Κτησίας, Κνίδιος ἱστοριογράφος καὶ ἰατρὸς Α΄ 102. Β΄ 339. Δ΄ 246. Ε΄ 225.

Κτησικλῆς, Ἀθηναῖος Δ΄ 463 σημ.

Κτήσιππος, υἱὸς Χαβρίου, Ἀθηναῖος Ε΄ 302.
Κτησιφῶν, Ἀθηναῖος Ε΄ 374.
Κυάνεαι, νῆσοι ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ Β΄ 570.
Κυανῆ, ποταμὸς παρὰ τὰς Συρακούσας Γ΄ 453.
Κύανος παρ' Ὁμήρῳ Α΄ 720.
Κυαξάρης, βασιλεὺς τῆς Μηδίας Β' 163, 272.
Κυβέλη. Λατρεία αὐτῆς ἐν Λυδίᾳ καὶ Φρυγίᾳ Α΄ 100. ἐπὶ τῆς Ἴδης Α΄ 103. ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Πελοποννήσῳ Α΄ 131. ἐν Σάρδεσιν Α΄ 354. Β΄ 149, 250, 354. Ἴδε *Ῥέα*.
Κύβος, πόλις ἐν Λιβύῃ Α΄ 695.
Κυδαθήναιον, συνοικία τῶν Ἀθηνῶν Α' 552.
Κυδίας, Ἀθηναῖος Ε΄ 119.
Κυδωνία, πόλις ἐν Κρήτῃ Α΄ 241, 248, 704. Β΄ 213, 276. Γ΄ 97.
Κύζικος, χερσόνησος καὶ πόλις παρὰ τὴν Προποντίδα. Μετανάστασις τῶν Αἰολέων εἰς αὐτὴν Α΄ 174. Κτίσις τῆς πόλεως Α΄ 628, 634. Β΄ 55. Τυραννὶς ἐν αὐτῇ Β΄ 225. Νίκη τοῦ Ἀλκιβιάδου πλησίον αὐτῆς Γ΄ 595. Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν αὐτῇ Β' 55. Φυλαὶ καὶ ἑορτολόγιον αὐτῆς Α΄ 710. Ἐπιστημονικὴ σχολὴ ἐν αὐτῇ Ε΄ 231.
Κύθηρα, νῆσος παρὰ τὴν Λακωνικήν. Ναυτικὸς σταθμὸς τῶν Φοινίκων Α΄ 52, 72, 249. Δωριεῖς ἐν αὐτῇ Α΄ 172. Λακεδαιμόνιος ἁρμοστὴς ἐν αὐτοῖς. Ἴδε *Κυθηροδίκης*. Καταλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ Νικίου Γ΄ 209. Ἀποδίδονται εἰς τὴν Σπάρτην Γ' 253. Καταλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ Κόνωνος Δ΄ 290. Ἀθηναῖος ἁρμοστὴς ἐν αὐτοῖς Δ΄ 343.
Κυθηροδίκης, ὄνομα τοῦ Λακεδαιμονίου ἁρμοστοῦ τῶν Κυθήρων Α΄ 287.
Κύθνος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Β΄ 669.
Κυκλάδες Β΄ 239. Ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς Κρήτης Α' 96. Ἀποικίζονται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Α΄ 173, 176. Δωρικαὶ ἐν αὐταῖς νῆσοι Α΄ 178.
Κυκλικοί, ποιηταὶ ἐπικοὶ μετὰ τὸν Ὅμηρον Α΄ 563.
Κύκλωπες, ἐν Ἄργει Α΄ 85, 133, 194. Κυκλώπεια τείχη Α΄ 167, 193 κ. ἑ., 200 κ. ἑ.
Κυλλήνη, παραθαλάσσιος πόλις ἐν Ἤλιδι Α΄ 314. Δ΄ 233.
Κύλων, Ἀργεῖος Δ΄ 264.
Κύλων, Ἀθηναῖος. Χρόνος αὐτοῦ Α΄ 471 σημ. Ἀπόπειρα τυραννίδος Α΄ 470 κ. ἑ. Ὑποστηρίζεται ὑπὸ τοῦ Θεογένους Α' 426. — Κυλώνειον ἄγος Α΄ 472, 476, 529, 581, 593.
Κύλων, Κροτωνιάτης Β΄ 136.
Κύμη, πόλις ἐν Αἰολίδι. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 174. Αἰολεῖς ἐν αὐτῇ Α' 622. Κτίζει τὴν Φώκαιαν Α΄ 342. Φιλικαὶ σχέσεις μετὰ τῆς Φωκαίας Α΄ 688. μετὰ τῶν Φρυγῶν Β΄ 144. Τυραννὶς ἐν αὐτῇ Β' 225. Κατὰ τὴν ἀποστασίαν τῶν Ἰώνων Β' 254. Πολιορκεῖται ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρνους Δ΄ 221. Παρὰ τῷ Ἐφόρῳ Ε΄ 225.

Κύμη, πόλις ἐν Εὐβοίᾳ Α΄ 648, 664.
Κύμη, πόλις ἐν Καμπανίᾳ τῆς Ἰταλίας. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 664. Ἄξίωμα Α΄ 664. Πολίτευμα Β΄ 133. Ὑποστηρίζεται ὑπὸ τοῦ Ἱέρωνος ἐναντίον τῶν Τυρρηνῶν Γ΄ 288.
Κυνάγειρος, ἀδελφὸς Αἰσχύλου, Ἀθηναῖος Β΄ 305.
Κυνικοί. Σχολὴ αὐτῶν Ε΄ 181, 182, 265.
Κυνόσαργες, γυμνάσιον παρὰ τὰς Ἀθήνας Β΄ 310, 796. Ε΄ 181.
Κυνὸς κεφαλαί, λόφοι παρὰ τὰς Θήβας Δ΄ 437.
Κυνόσουρα, ἀκρωτήριον παρὰ τὸν Μαραθῶνα Β΄ 301. ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Σαλαμῖνος Β΄ 398 σημ.
Κυνόσουρα, χωρίον ἐν Λακωνικῇ Α΄ 252.
Κυνὸς σῆμα, ἀκρωτήριον τῆς Χερσονήσου. Μάχαι πλησίον αὐτοῦ Γ΄ 593 σημ. 1.
Κυνουρία, χώρα ἐν Ἀργολίδι Α΄ 137, 359, 575. Γ΄ 210.
Κυνουριεῖς, φῦλον ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ΄ 513.
Κυνουριεῖς, φῦλον ἐν Λακωνικῇ Ε΄ 561.
Κυπρόθεμις, τύραννος τῆς Σάμου Ε΄ 142.
Κύπρος. Ἐπικοινωνία αὐτῆς μετὰ τῆς Φοινίκης Α΄ 49. Φοινικικαὶ ἐγκατοικήσεις ἐν αὐτῇ Α΄ 72. Ἀχαιοὶ ἐν αὐτῇ Α΄ 128. Ἀρκάδες ἐν αὐτῇ Α΄ 236. Ὁ Σόλων ἐν αὐτῇ Α΄ 521. Ὑπὸ τοὺς Ἀσσυρίους Α΄ 680 κ.ἑ. Β΄ 194 κ. ἑ. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων Β΄ 195. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 247, 251 κ. ἑ. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 340, 394, 489. Ἀφαιρεῖται ἀπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 451. καὶ Ἀθῆναι Β΄ 557 κ. ἑ., 568. Ἐπὶ τοῦ Εὐαγόρου Γ΄ 630 κ. ἑ. Ἴδε *Εὐαγόρας*. Ἀνακτᾶται ὑπὸ τῶν Περσῶν Δ΄ 327.—Ἐμπόριον τῶν Ἰώνων μετ' αὐτῆς Α΄ 209. Διάλεκτος Α΄ 236. Διάλεκτος αἰολικὴ Α΄ 32. Λατρεία Α΄ 81. Β΄ 195. Χαλκὸς ἐν αὐτῇ Α΄ 649. Β΄ 703. Μαντικὴ Β΄ 11. Νομίσματα Δ΄ 335.
Κύρεισι, στρατιῶται τοῦ Κύρου Δ΄ 216 κ. ἑ., 283.
Κυρηναϊκὴ, σχολὴ φιλοσοφικὴ Ε΄ 178 κ. ἑ., 265.
Κυρήνη, πόλις ἐν Λιβύῃ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 697. Β΄ 55, 70. Ἀντενορίδαι ἐν αὐτῇ Α΄ 706. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Αἴγυπτον Α΄ 699 κ. ἑ. Β΄ 193. Ὑποτάσσεται εἰς τοὺς Πέρσας Β΄ 217. Αἰγεῖδαι ἐν αὐτῇ Γ΄ 264. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Καρχηδονίους Γ΄ 276. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ΄ 484.—Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν αὐτῇ Β΄ 55. Σίλφιον Α΄ 698. Β΄ 703.
Κύρνος, νῆσος ἐν τῷ τυρρηνικῷ πελάγει Α΄ 704. Β΄ 188. Ἄξίωμα αὐτῆς Α΄ 687. Γ΄ 286. Καρχηδόνιοι ἐν αὐτῇ Γ΄ 277.
Κῦρος, υἱὸς Καμβύσου, βασιλεὺς τῆς Περσίας Β΄ 172. Πολεμεῖ πρὸς τὸν Κροῖσον Β΄ 172 κ. ἑ. Κυριεύει τὴν Μικρὰν Ἀσίαν Β΄ 180 κ. ἑ. Θάνατος Β΄ 192.

Κῦρος, υἱὸς Δαρείου, Πέρσης. Κάρανος ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Γ' 614 κ. ἑ. Παρασκευαὶ αὐτοῦ Δ' 204 κ. ἑ. Στρατεία ἐναντίον τοῦ Ἀρταξέρξου Δ' 208 κ. ἑ. Θάνατος ἐν τῇ παρὰ τὰ Κούναξα μάχῃ Δ' 212. — καὶ Ἀλκιβιάδης Δ' 27 κ. ἑ. καὶ Ἀρίστιππος ὁ Λαρισαῖος Δ' 542. καὶ Λύσανδρος Γ' 622 κ. ἑ. καὶ Τισσαφέρνης Δ' 203 κ. ἑ. καὶ Ξενοφῶν Ε' 183.

Κυτίνιον, πόλις ἐν τῇ Δωρίδι Α' 151. Ε' 524, 538.

Κυψελίδαι, ἐν Ἀμβρακίᾳ Α' 417. Ἐν Ἀττικῇ Α' 525. Ἐν Θράκῃ Α' 534 κ. ἑ. Β' 229. Ἐν Κορίνθῳ Α' 405 κ. ἑ. Β' 70.

Κύψελος, υἱὸς Ἠετίωνος, τύραννος τῆς Κορίνθου Α' 406. Λάρναξ αὐτοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Α' 406. Β' 108.

Κύψελος, υἱὸς Περιάνδρου, Κορίνθιος Α' 414.

Κώης, τύραννος τῆς Λέσβου Β' 235.

Κωλαῖος, Σάμιος ναύκληρος Β' 56, 107, 199.

Κωλακρέται, ταμειακὴ ἀρχὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις Α' 461.

Κωμῳδία, παρ' Ἀθηναίοις. Ἀρχαὶ αὐτῆς Β' 758 κ. ἑ. Πολιτικὴ σημασία Γ' 192 κ. ἑ. Ἐπικρίνει τὰ ἔργα τῆς λογοτεχνίας Δ' 140 κ. ἑ. Νόμοι ἐναντίον τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς Γ' 55, 193, 447 κ. ἑ. Κατάλυσις τοῦ χοροῦ Δ' 139. Νέα ἀττικὴ Ε' 237 κ. ἑ. Σικελικὴ Γ' 300 κ. ἑ. Ἴδε *Ἀριστοφάνης*, *Ἐπίχαρμος*, *Εὔπολις*, *Ἔφιππος*, *Κράτης*, *Κρατῖνος*, *Σώφρων*.

Κωπαΐς, λίμνη ἐν Βοιωτίᾳ Α' 121, 148, 441.

Κῶς, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ. Ἀποικίζεται ὑπὸ τῆς Ἐπιδαύρου Α' 176. Ὁ Σκύθης ἐν αὐτῇ Β' 259. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β' 669. Ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Ἁλικαρνασοῦ Β' 708. Ὀχυροῦται ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου Γ' 589. καὶ Μαύσσωλλος Ε' 136, 328. Ὑποστηρίζει τοὺς Βυζαντίους Ε' 493.

Λάβδα, Κορινθία, μήτηρ Κυψέλου Α' 404.

Λαβδακίδαι, γένος βασιλικὸν ἐν Θήβαις Α' 125, 148.

Λάβδακος, βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Α' 125.

Λάβδαλον, χωρίον παρὰ τὰς Συρακούσας Γ' 461, 471.

Λάβρανδα, πόλις ἐν Καρίᾳ Α' 348. Β' 253.

Λαβύνητος, βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος Β' 163, 175.

Λάδη, νῆσος παρὰ τὴν Μίλητον Β' 257 κ. ἑ. Ἡνώθη μετὰ τῆς ξηρᾶς Β' 260.

Λάδων, ποταμὸς ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ' 518.

Λάϊος, βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Α' 124.

Λαισποδίας, Ἀθηναῖος Γ' 570.

Λακεδαιμόνιος, υἱὸς Κίμωνος, Ἀθηναῖος Β' 507. Γ' 16, 53.

Λακεδαίμων. Ἴδε *Λακωνική*, *Σπάρτη*.

Λακίνιον, ἀκρωτήριον ἐν Βρεττίῳ

τῆς Ἰταλίας Α' 676. Β' 61. Ἴδε Ἥρα.
Λάκμων, ὄρος ἐν τῇ βορείῳ Ἑλλάδι Ε' 8.
Λακρατίδας, Ἀθηναῖος Γ' 90.
Λάκων, Πλαταιεὺς Γ' 162.
Λακωνικὴ, χώρα ἐν Πελοποννήσῳ. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α' 226, 248 κ. ἑ. Οἰκήτορες Β' 346 κ. ἑ. Λέλεγες ἐν αὐτῇ Α' 66, 249. Ἡρακλεῖδαι ἐν αὐτῇ Α' 222, 239. Δωριεῖς ἐν αὐτῇ Α' 226 κ. ἑ. Ἀρχαιοτάτη ἱστορία Α' 249 κ. ἑ. Ἀποικίζει τὴν Κρήτην Α' 240. Ἴδε *Σπάρτη*.
Λάμαχος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 126, 251. Στρατηγεῖ κατὰ τὴν σικελικὴν ἐκστρατείαν Γ' 421, 428, 433, 440, 459 κ. ἑ. Θάνατος Γ' 463.
Λάμις, Μεγαρεὺς Α' 670 σημ.
Λαμπαδηδρομία, ἐν τῷ Κεραμεικῷ ἐν Ἀθήναις Α' 557. Β' 820.
Λάμπων, Ἀθηναῖος Β' 511, 689. Ε' 238.
Λάμψακος, πόλις παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον. Φοίνικες ἐν αὐτῇ Α' 627. Καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Μιλησίων Α' 635, 653, 688. Τύραννοι ἐν αὐτῇ Β' 225. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Δολόγκους Β' 229. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β' 253. Περιπίπτει εἰς τὸν Θεμιστοκλέα Β' 493. Ὑπόφορος τῶν Ἀθηναίων Β' 668. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ' 590. Οἱ Ἀθηναῖοι ναυλοχοῦσι παρ' αὐτῇ Γ' 599, 653 κ. ἑ. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου Γ' 653. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Χάρητος Ε' 140. — Φιλολογία ἐν αὐτῇ Ε' 226.
Λαοδάμας, τύραννος τῆς Φωκαίας Β' 225.
Λᾶος, πόλις ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Β' 688.
Λαπίθαι, Α' 392, 407. Β' 830.
Λάρισα. Διάδοσις τοῦ ὀνόματος Α' 91.
Λάρισα, ἀκρόπολις ἐν Ἀργολίδι Α' 132, 227.
Λάρισα, πόλις ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἀκρόπολις τῶν Ἀχαιῶν Α' 129. Ἀλευάδαι ἐν αὐτῇ Β' 335. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Μακεδόνων Δ' 555 Ε' 47. Ἀπελευθεροῦται ὑπὸ τοῦ Πελοπίδου Δ' 556.
Λάρισος, ποταμὸς ἐν Ἀχαΐᾳ Α' 335. Δ' 230.
Λᾶς, πόλις ἐν τῇ Λακωνικῇ Α' 255.
Λασθένης, Ὀλύνθιος Ε' 365.
Λασιών, πόλις ἐν Ἤλιδι Δ' 233, 578.
Λᾶσος, Ἑρμιονεὺς ποιητὴς Α' 566. Β' 353, 580, 738, 766.
Λάτμος, ὄρος ἐν Καρίᾳ Β' 253.
Λαύριον, ὄρος ἐν Ἀττικῇ. Μεταλλεῖα αὐτοῦ Β' 321, 673. Ε' 423.
Λαφάνης, Ἀρκὰς Α' 386.
Λάχης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 117 κ. ἑ. Διαπράττει σπονδὰς μετὰ τῆς Σπάρτης Γ' 242. Ἐν Σικελίᾳ Γ' 334 κ. ἑ. Ὑπέρμαχος τῆς εἰρήνης Γ' 374. Ἐν Ἄργει Γ' 376. Πίπτει παρὰ τὴν Μαντίνειαν Γ' 379.
Λέαγρος, Ἀθηναῖος Β' 500.
Λέβεδος, πόλις ἐν Ἰωνίᾳ Α' 346.

Λειτουργίαι ἐν Ἀθήναις Β΄ 665 κ. ἑ., 759. Ἴδε *Συμμορίαι*, *Τριηραρχία*, *Χορηγία*.
Λειψύδριον, ὀχυρὸν χωρίον ἐν Ἀττικῇ Α΄ 572.
Λέλεγες, καθολικὸν ὄνομα τῶν ἐν Ἀνατολῇ Ἑλλήνων Α΄ 66. καὶ Κᾶρες Α΄ 66 κ. ἑ. Ἀνάκρισις αὐτῶν μετ' Αἰολέων Α΄ 127. Ἐγκατοικήσεις ἐν Ἑλλάδι Α΄ Α΄ 88, 171. Μετανάστασις εἰς Ἰωνίαν Α΄ 171. Ἐν Ἀττικῇ Α΄ 440. Ἐν Ἰταλίᾳ Α΄ 662. Ἐν Λακωνικῇ Α΄ 135, 249, 274, 287. Ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α΄ 177, 181.
Λελέγια, ἐρύματα καὶ τάφοι ἐν Καρίᾳ Α΄ 66.
Λέλεξ, Μεγαρεὺς ἥρως Α΄ 66.
Λεοντιάδης, Θηβαῖος Δ΄ 381 κ. ἑ., 414, 420.
Λεοντῖνοι, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 670. Ὑποτάσσονται ὑπὸ τῆς Γέλας Γ΄ 262. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 332 κ. ἑ. Ὑποτάσσονται ὑπὸ τῶν Συρακουσίων Γ΄ 340. — Νομίσματα αὐτῶν Γ΄ 293.
Λεοντὶς, φυλὴ ἐν Ἀττικῇ Β΄ 303.
Λεπέτυμνος, ὄρος ἐν Λέσβῳ Β΄ 723.
Λέπρεον, πόλις ἐν Τριφυλίᾳ. Μινύαι ἐν αὐτῇ Α΄ 235. καὶ Σπάρτη Α΄ 299, 333. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 411. καὶ Ἦλις Γ΄ 349. Δ΄ 228 κ. ἑ., 233. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Σπάρτης Δ΄ 537. Κατέχεται ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων Δ΄ 578.
Λεπτίνης, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Ε΄ 301 κ. ἑ.
Λέρος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Β΄ 255, 669.
Λέρος, νῆσος ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Σαλαμῖνος Β΄ 398 σημ.
Λέσβος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ. Μετανάστασις τῶν Αἰολέων εἰς αὐτὴν Α΄ 174. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν Α΄ 184. Τύραννοι ἐν αὐτῇ Α΄ 543. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τοῦ Κύρου Β΄ 190. Ἐκνικᾶται ὑπὸ τοῦ Πολυκράτους Β΄ 202. Ἐπὶ Δαρείου Β΄ 235. Κατὰ τὴν ἀποστασίαν τῶν Ἰώνων Β΄ 256 κ. ἑ. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 261. Κοινωνεῖ τῆς ἑλληνικῆς ὁμαιχμίας Β΄ 437. Κοινωνεῖ τῆς ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Β΄ 653, 658. Γ΄ 50. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἐν αὐτῇ Γ΄ 159 κ. ἑ. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 519, 666, Δ΄ 319. — Διάλεκτος αὐτῆς Α΄ 33 σημ. Λατρεία τοῦ Μελκάρθ ἐν αὐτῇ Α΄ 74. Χρονολογικαὶ μελέται ἐν αὐτῇ Α΄ 213. Μουσικὴ Α΄ 304. Δ΄ 129. Ποίησις Β΄ 124. Ἀστρονομία Β΄ 723. Μαντεῖα Β΄ 21. Ἴδε *Μήθυμνα*, *Μυτιλήνη*.
Λέσχη ἐν Δελφοῖς Β΄ 74, 130. Β΄ 771. ἐν Σπάρτῃ Α΄ 283.
Λέσχης, Λέσβιος ἐπικὸς ποιητὴς Β΄ 727.
Λετρῖνοι, πόλις ἐν τῇ Πισάτιδι Α΄ 334. Δ΄ 233.
Λευκάς, νῆσος ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει Α΄ 656. Γ΄ 9. Κορινθιακὴ ἀποικία ἐν αὐτῇ Α΄ 403, 411. Ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 411. Δηοῦται ὑπὸ

Δημοσθένους Γ' 177. Ἐν τῷ κορινθιακῷ πολέμῳ ἀντίπαλος τῆς Σπάρτης Δ' 275. καὶ Φίλιππος Ε' 475. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Ἀθηνῶν Ε' 484, 533.

Λευκὴ Ἀκτή, πόλις παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον Β' 340.

Λεύκιππος, φιλόσοφος Β' 588.

Λευκοθέα, θεὰ τῶν Ἀργοναυτῶν Α' 117.

Λεῦκτρα, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ. Μάχη παρ' αὐτῇ Δ' 485 κ. ἑ.

Λεύκων, βασιλεὺς παρὰ τὸν Βόσπορον Ε' 160.

Λέχαιον, ἐπίνειον τῆς Κορίνθου Α' 394. Δ' 294 κ. ἑ., 311, 355, 538.

Λεωβότης, υἱὸς Ἀλκμαίωνος, Ἀθηναῖος Β' 486.

Λεωβότης, Λακεδαιμόνιος Α' 262.

Λεωγόρας, Ἀθηναῖος, συστασιώτης τοῦ Κλεισθένους Α' 572.

Λεωγόρας, Ἀθηναῖος, πατὴρ Ἀνδοκίδου Γ' 434, 444.

Λεωδάμας, Ἀθηναῖος ῥήτωρ ἐξ Ἀχαρνῶν Ε' 100, 121.

Λεωκήδης, υἱὸς Φείδωνος, βασιλεὺς τοῦ Ἄργους Α' 368, 386.

Λεωκράτης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Β' 418, 549, 632.

Λέων, Ἀθηναῖος Δ' 567.

Λέων, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 561, 571, 630.

Λέων, Βυζάντιος Ε' 491.

Λέων, Σαλαμίνιος Δ' 30.

Λέων, χωρίον παρὰ τὰς Συρακούσας Γ' 461.

Λεωνίδας, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ἐν Θερμοπύλαις Β' 37, 376 κ. ἑ.

Λεωνίδης, φονεὺς τυράννου Κλεάρχου Ε' 271.

Λεωνίδης, Ἁλικαρνασεὺς Β' 712 σημ.

Λεωσθένης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ε' 124.

Λεωτυχίδης, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Β' 281, 434, 450, 501, 538.

Λεωτυχίδης, υἱὸς Ἄγιδος Β', βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Δ' 236.

Λεωχάρης, Ἀθηναῖος γλύπτης Ε' 254 κ. ἑ.

Λήδα, ἐν Λακωνίᾳ Α' 249.

Λήκυθοι, ἀθηναϊκαὶ Ε' 262.

Λήκυθος, ὀρεινὸν φρούριον ἐν τῇ χερσονήσῳ Σιθωνίᾳ Γ' 234.

Ληλάντιον πεδίον, μεταξὺ Χαλκίδος καὶ Ἐρετρίας ἐν Εὐβοίᾳ Α' 357, 400, 652, 658.

Λῆμνος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ. Ὁ Ἰάσων ἐν αὐτῇ Α' 119. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β' 235. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Μιλτιάδου Β' 298. Ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῆς Σαλαμῖνος Β' 394. Κοινωνεῖ τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας Β' 661. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἐν αὐτῇ Β' 684 κ. ἑ. Ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Ἀθηναίων Δ' 308, 314, 326. Ε' 323. Δηοῦται κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον Ε' 139.

Λήναια. Ἴδε *Διονύσια*.

Ληταῖοι, θρακικὸν φῦλον Ε' 66.

Λητώ, μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος Α' 112.

Λιβύη, χώρα τῆς Ἀφρικῆς. Ἐν ἔχθρᾳ πρὸς τὴν Αἴγυπτον Α' 59. Σχέσεις αὐτῆς πρὸς τοὺς Ἕλληνας Α' 59, 641. Σχέσεις πρὸς τοὺς Κᾶρας καὶ Ἴωνας

Α' 643. Ἀνάκρασις λαῶν ἐν αὐτῇ Α' 695. Ἐπίδρσις αὐτῆς ἐπὶ τὴν Δωδώνην Β' 71. Ἐπικοινωνεῖ μετὰ τῆς Σικυῶνος Α' 375. Ἀποικίαι ἐν αὐτῇ Α' 644 κ. ἑ. 695 κ. ἑ. Λατρεία θεῶν ἐν αὐτῇ Α' 643. — Λίβυες ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Ξέρξου Α' 338.

Λίβυς, Λακεδαιμόνιος, ἑτερομήτριος ἀδελφὸς τοῦ Λυσάνδρου Γ' 617. Δ' 56.

Λίβων, Ἠλεῖος ἀρχιτέκτων Β' 830.

Λίγυες, ἔθνος ἐν Γαλατίᾳ Α' 694.

Λίδα, ὀρεινὸν φρούριον ἐν Καρίᾳ Β' 191.

Λίθος. Ἴδε *Μάρμαρον*.

Λιλύβαιον, ἀκρωτήριον τῆς Σικελίας Α' 683. Γ' 277.

Λιμηρά, ἐπώνυμον Ἐπιδαύρου Γ' 510.

Λίμναι, χωρίον ἐν Λακωνικῇ Α' 252.

Λίνδιοι, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 679.

Λίνδος, πόλις ἐν Ῥόδῳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 176, 679. Ὑπόφορος τῶν Ἀθηναίων Β' 668.

Λιπαραῖαι, νῆσοι παρὰ τὴν Σικελίαν. Ἕλληνες ἐν αὐταῖς Α' 686. Καρχηδόνιοι ἐν αὐταῖς Γ' 277. Προσβάλλονται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ' 334.

Λίτρα, νομισματικὴ μονὰς ἐν τῇ μεγάλῃ Ἑλλάδι Γ' 328.

Λίχας, υἱὸς Ἀρκεσιλάου, Λακεδαιμόνιος Γ' 547. Δ' 198.

Λογισταί, ταμειακὴ ἀρχὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις Β' 679.

Λογογράφοι, ἀρχαιότατοι ἱστοριογράφοι Α' 213. Β' 707, 714. — Συντάκται δικανικῶν λόγων ἐν Ἀθήναις Β' 732. Ε' 151, 298.

Λοιμός, ἐν Ἀττικῇ ἀρχομένου τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ' 84 κ. ἑ., 173.

Λοκροί, φῦλον ἑλληνικόν. Συγγενεῖς πρὸς τοὺς Λέλεγας Α' 66, 157, 164.

Λοκροὶ Ἐπιζεφύριοι, πόλις ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 674. Πολίτευμα Β' 133 κ. ἑ. Πολεμοῦσι πρὸς τοὺς Ῥηγίνους Γ' 289, 332 κ. ἑ. καὶ Ἀθῆναι Γ' 440. Ἀποικίαι αὐτῶν Α' 320.

Λοκροὶ Ὀζόλαι, παρὰ τὸν κορινθιακὸν κόλπον. Αἰολεῖς ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν Α' 127. Κτίζουσι τοὺς Ἐπιζεφυρίους Λοκροὺς Α' 674. Λαμβάνουσι τὴν Ναύπακτον Β' 552 σημ. Δ' 11. καὶ Θῆβαι Δ' 498. Ε' 513 κ. ἑ.

Λοκροὶ Ὀπούντιοι, παρὰ τὸν εὐβοϊκὸν κόλπον Γ' 266. Παρέχουσι γῆν καὶ ὕδωρ εἰς τοὺς Πέρσας Α' 372. Συμμαχοῦσι μετὰ τῶν Ἀθηναίων Β' 549. Ταπεινοῦνται ὑπὸ τοῦ Τολμίδου Β' 552. Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ Γ' 44, 78, 521. Ἀνταγωνίζονται πρὸς τοὺς Φωκεῖς Δ' 266. Κατὰ τὸν κορινθιακὸν πόλεμον Δ' 275. Κατὰ τὸν ἱερὸν πόλεμον ἀντίπαλοι τῆς Φωκίδος Ε' 84. Κοινωνοῦσι τῆς δελφικῆς ἀμφικτυονίας Ε' 404.

Λοκρός, Πάριος γλύπτης Β' 840.

Λοῦδ, γενάρχης τῶν Λυδῶν Α' 101.

Λουδίας, ποταμὸς ἐν Μακεδονίᾳ Α' 16, 17.

Λουπίαι (Λυκίαι) πόλις ἐν Καλαβρίᾳ Α΄ 660.
Λόχος ἱερὸς, ἐν Θήβαις Δ΄ 433 κ. ἑ. Ε΄ 544 κ. ἑ.
Λύγδαμις, δυνάστης ἐν Ἁλικαρνασῷ Β΄ 710.
Λύγδαμις, τύραννος τῆς Νάξου Α΄ 542, 546, 574. Β΄ 200, 201 σημ., 241.
Λύγδαμις, ἡγέτης τῶν Κιμμερίων Β΄ 156.
Λυγκησταί, φῦλον ἐν Μακεδονίᾳ Γ΄ 220, 225, 244. Ε΄ 16, 23 κ. ἑ., 45.
Λυδία, χώρα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Οἰκήτορες αὐτῆς Α΄ 101, Β΄ 145. Πατρὶς τῶν Πελοπιδῶν Α΄ 129, 201. Μετανάστασις τῶν Τυρρηνῶν ἐξ αὐτῆς Α΄ 343. Ἀρχαιοτάτη ἱστορία Β΄ 145 κ. ἑ. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων Α΄ 102. Β΄ 146. Ὑπὸ τοὺς Μερμνάδας Β΄ 147 κ. ἑ. Πολεμεῖ τοὺς Ἴωνας Β΄ 153 κ. ἑ. Κιμμέριοι ἐν αὐτῇ Β΄ 155 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Μήδους Β΄ 161 κ. ἑ. Ὑπὸ τοὺς Πέρσας Β΄ 178 κ. ἑ. Κατὰ τὴν ἀποστασίαν τῶν Ἰώνων Β΄ 250 κ. ἑ. — Ἐφεύρεσις τοῦ νομίσματος ἐν αὐτῇ Α΄ 354. Χρυσὸς ὡς βάσις τῆς νομισματοκοπίας Α΄ 365. Τάφοι Α΄ 201. —καὶ Δελφοὶ Β΄ 129. Ἴδε *Κροῖσος*.
Λυδοί, προχωροῦσι πρὸς τὰς παραλίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας Α΄ 177 κ. ἑ. Ἐν Σμύρνῃ Α΄ 342. Δοῦλοι ἐν Ἑλλάδι Α΄ 190. Ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Ξέρξου Β΄ 338.
Λυκαϐηττός, ὄρος ἐν Ἀθήναις Β΄ 723.
Λύκαιον, ὄρος ἐν Ἀρκαδίᾳ Α΄ 69, 237, 293, 312, 325. Δ΄ 509, 520.
Λυκάρητος, Σάμιος Β΄ 235
Λυκάων, Ἀρκὰς ἥρως Ε΄ 19
Λύκειον, γυμνάσιον ἐν Ἀθήναις Α΄ 561. Β΄ 796. Ε΄ 588.
Λυκία, χώρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Σόλυμοι ἐν αὐτῇ Α΄ 55. Λέλεγες ἐν αὐτῇ Α΄ 68. Ἀρχαιοτάτη ἱστορία Α΄ 111 κ. ἑ. Ἀχαιοὶ ἐν αὐτῇ Α΄ 128. Σχέσεις πρὸς τὴν Κρήτην καὶ τὴν Τρωάδα Α΄ 114. Σχέσεις πρὸς τὴν Λακωνικὴν Α΄ 249 Πατρὶς τοῦ Περσέως Α΄ 133. Δάρδανοι ἐν αὐτῇ Α΄ 343 Ῥόδιοι ἐν αὐτῇ Α΄ 679. Ἐν ἀνταγωνισμῷ πρὸς τοὺς Πέρσας Β΄ 191 κ. ἑ., 247. Κοινωνεῖ τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας Β΄ 498, 671. — Γλῶσσα Α΄ 112. Τέχνη καὶ θρησκεία Α΄ 113 κ. ἑ., 199. Λατρεία τῶν Διοσκούρων Α΄ 249. Μαντικὴ Β΄ 11, 14 κ. ἑ. Ἐπίδρασις ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Α΄ 199. Β΄ 101, 113.
Λυκίαι. Ἴδε *Λουπίαι*.
Λυκίδης, Ἀθηναῖος Β΄ 409.
Λύκιοι, ἔθνος ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Προέλευσις αὐτῶν Α΄ 43. Ἄποικοι Α΄ 89, 179, 660. ἐν Ἀττικῇ Α΄ 89, 440. καὶ Ἴωνες Α΄ 187. Τειχοδόμοι ἐν Ἄργει Α΄ 199.
Λύκιος (Ἀπόλλων) Α΄ 112.
Λύκιος, γλύπτης, ποιήσας τὸν ἀνδριάντα Αὐτολύκου Δ΄ 23 σημ.
Λυκίσκος, Ἀθηναῖος Γ΄ 645.
Λυκόα, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ΄ 519.

Λυκομήδης, Ἀθηναῖος Β΄ 382.
Λυκομήδης, Μαντινεὺς Δ΄ 559, 570, 577. Ε΄ 122.
Λυκομίδαι, γένος ἀθηναϊκὸν Β΄ 290.
Λυκόσουρα, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Α΄ 198, 237. Δ΄ 520.
Λυκόφρων, υἱὸς Περιάνδρου, Κορίνθιος Α΄ 414 κ. ἑ.
Λυκόφρων, Θεσσαλὸς Ε΄ 77.
Λυκόφρων, τύραννος τῶν Φερῶν Δ΄ 241, 276, 542 κ. ἑ., 544, σημ. 1.
Λυκόφρων, υἱὸς Ἰάσονος τοῦ Φεραίου Δ΄ 544 σημ. 1.
Λυκοῦργος, υἱὸς Ἀριστολαΐδου, Ἀθηναῖος Α΄ 525, 529, 538.
Λυκοῦργος, Ἀθηναῖος, πάππος τοῦ ῥήτορος Δ΄ 30.
Λυκοῦργος, υἱὸς Λυκόφρονος, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Ε΄ 435 κ. ἑ., 507, 550, 588 κ. ἑ.
Λυκοῦργος, νομοθέτης ἐν Σπάρτῃ. Τὰ κατὰ τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ Α΄ 261 κ. ἑ., 324. Χρόνος αὐτοῦ Α΄ 289. Νόμοι Α΄ 263 κ. ἑ. καὶ Θαλήτας Α΄ 307. καὶ Ὀλυμπία Α΄ 326 κ. ἑ.
Λύκτος, πόλις ἐν Κρήτῃ Α΄ 242. 247.
Λύκων, Ἀθηναῖος Γ΄ 507.
Λύκων, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Δ΄ 177.
Λυκώπης (Λυκώπας), Λακεδαιμόνιος Β΄ 212.
Λύρα, ἑπτάχορδος Β΄ 125.
Λυρικὴ ποίησις, ἀρχαιοτάτη Β΄ 119, 123 κ. ἑ. Ἐν τοῖς χρόνοις τῶν τυράννων Α΄ 566. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β΄ 735 κ. ἑ. Ἴδε *Διθύραμβος*, *Ἐλεγεία*.
Λυρνησσὸς, πόλις ἐν Τρωάδι Α΄ 184.
Λυσαγόρας, Πάριος Β΄ 315.
Λύσανδρος, υἱὸς Ἀριστοκρίτου, Λακεδαιμόνιος στρατηγός. Γένος καὶ χαρακτὴρ Γ΄ 616 κ. ἑ., Δ΄ 269 κ. ἑ. Πολιτεία αὐτοῦ Γ΄ 617 κ. ἑ. Ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Γ΄ 623, 627. Ναύαρχος Γ΄ 620 κ. ἑ., 650 κ. ἑ. Νικᾷ παρὰ τοὺς Αἰγὸς ποταμοὺς Γ΄ 656 κ. ἑ. Μετὰ τὴν παρὰ τοὺς Αἰγὸς ποταμοὺς μάχην Γ΄ 666 κ. ἑ., 672 κ. ἑ., 675 κ. ἑ. Ἐν Ἀθήναις Γ΄ 687. Ἀξίωμα ἐν τῇ πολιτείᾳ μετὰ τὴν εἰρήνην Δ΄ 7 κ. ἑ., 55 κ. ἑ., 186 κ. ἑ. Στρατηγεῖ ἐναντίον τῶν Θηβῶν Δ΄ 270. Θάνατος Δ΄ 270. καὶ Ἀγησίλαος Δ΄ 237 κ. ἑ., 251 κ. ἑ. καὶ Ἀλκιβιάδης Δ΄ 27. καὶ Κῦρος Γ΄ 623 κ. ἑ.
Λυσανίας, Ἐρετριεὺς Α΄ 387.
Λυσέας. Μνημεῖον αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις Β΄ 770.
Λυσίας, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 646.
Λυσίας, υἱὸς Κεφάλου, Ἀθηναῖος ῥήτωρ. Χρόνος γεννήσεως Β΄ 704 σημ. Βίος καὶ χαρακτὴρ Ε΄ 213 κ. ἑ. Ἐν Θουρίοις Β΄ 690. Ὑποστηρίζει τὸν Θρασύβουλον Δ΄ 54. Λόγοι αὐτοῦ· Δήμου καταλύσεως ἀπολογία Δ΄ 172 κ. ἑ. Κατὰ Ἐρατοσθένους Δ΄ 170 κ. ἑ. Κατὰ Φορμισίου Δ΄ 66. Ὀλυμπιακὸς Δ΄ 348 κ. ἑ. Ὑπὲρ Ἀριστοφάνους χρημάτων Δ΄ 340. Ὑπὲρ Μαντιθέου Δ΄ 344 κ. ἑ.—καὶ ἡ πολιτεία Ε΄ 266.
Λυσίδη. Ἴδε *Μέλισσα*.

Λυσικλῆς. Ἀθηναῖος δημαγωγὸς Γ' 119.
Λυσικλῆς, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ε' 593.
Λυσιμάχη, ἱέρεια Ἀθηνᾶς Ε' 257.
Λύσις, Ταραντῖνος Πυθαγόρειος Δ' 409, 417.
Λυσίστρατος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 392.
Λυσίστρατος, Ὀλύνθιος Γ' 233.
Λωτοφάγοι Α' 345.

Μαγνησία, πόλις ἐν Λυδίᾳ Α' 348.
Μαγνησία, πόλις ἐν Καρίᾳ Β' 157, 184, 213. Β' 493.
Μαγνησία. χερσόνησος ἐν Θεσσαλίᾳ Α' 52. Ε' 90.
Μάγνητες, φῦλον ἐν Θεσσαλίᾳ. Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος παρ' αὐτοῖς Α' 81, 153. Μεταναστάσεις αὐτῶν Α' 149. Κοινωνοῦσι τῆς δελφικῆς ἀμφικτυονίας Α' 156. Δίδουσι γῆν καὶ ὕδωρ εἰς τοὺς Πέρσας Β' 372.
Μάγων (Ἄννων), Καρχηδόνιος Γ' 279.
Μαζάρης, στρατηγὸς τοῦ Κύρου Β' 183 κ. ἑ.
Μαιάνδριος, τύραννος τῆς Σάμου Β' 215.
Μαίανδρος, ποταμὸς ἐν Καρίᾳ Α' 5, 44. Β' 79, 256, 260.
Μαινάκη, πόλις ἐν Ἱσπανίᾳ Α' 693.
Μαιναλία, χώρα ἐν Ἀρκαδίᾳ Β' 131. Δ' 515, 522.
Μαίναλος, ὄρος ἐν Ἀρκαδίᾳ Β' 538. Γ' 350. Δ' 515.
Μαίονες, ἀρχαῖον ὄνομα τῶν Λυδῶν Α' 342. Ἴδε *Λυδία*, *Λυδοί*.
Μαίσων, κωμικὸς ποιητὴς ἐν Ἀθήναις Β' 759.
Μαῖται, φῦλον σκυθικὸν Α' 637.
Μαῖτις. Ἴδε *Μαιῶτις*.
Μαιῶτις (Μαῖτις), ἡ Ἀζοφικὴ θάλασσα Α' 637.
Μάκαρ. Ἴδε *Μελκάρθ*.
Μακάρα (Μινώα), πόλις ἐν Σικελίᾳ Α' 96.
Μάκαρες. Α' 124.
Μακάρεὺς, ἥρως Α' 75.
Μακαρία, χωρίον ἐν Ἀττικῇ Α' 75.
Μακαρία, πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ Α' 75.
Μακεδονία, χώρα ἐν τοῖς βορείοις τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α' 75 Ε' 8 κ. ἑ., 14 κ. ἑ. Οἰκήτορες Ε' 18 κ. ἑ. Ἐκβαρβαροῦται Α' 2. Ὑποστηρίζει τοὺς Πεισιστρατίδας Α' 542, 571, 609. Ὑπὸ τοὺς Τημενίδας Β' 233. Ε' 24 κ. ἑ. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Σπάρτης Β' 520. Ὑποστηρίζει τὴν Θάσον Β' 514. Πόλεις μακεδονικαὶ κοινωνοῦσι τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας Β' 662. Ἐν τῷ κατὰ τὴν Σπάρτην συνεδρίῳ περὶ εἰρήνης Δ' 472. καὶ Θεσσαλία Δ' 554 κ. ἑ. Ἐπὶ Φιλίππου Ε' 51 κ. ἑ.
Μακίστιος, Πέρσης στρατηγὸς Β' 412.
Μάκιστος, πόλις ἐν Ἤλιδι Α' 235.
Μακτώριον, πόλις ἐν Σικελίᾳ Γ' 260.
Μαλαὸς, Πελοπίδης Α' 175.
Μαλέα, ἀκρωτήριον ἐν Πελοποννήσῳ Α' 139, 256, 271.
Μάλης, Αἰτωλὸς, ἀδελφὸς Τιτόρμου Α' 386.
Μαλιεῖς, φῦλον ἐν Θεσσαλίᾳ Α'

157. Β' 372, 374. Δ' 275, 498, 550.
Μαλόεις, λιμὴν Μυτιλήνης Γ' 131.
Μανδροκλῆς, Σάμιος μηχανικὸς Β' 228.
Μαντεῖα. Γένεσις αὐτῶν Β' 16. Ἐν τῇ λατρείᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος Α' 116. Β' 77 κ. ἑ. Ἀξίωμα αὐτῶν Β' 18, 59 κ. ἑ. Ποιητικὴ διατύπωσις τῶν χρησμῶν Β' 120. Συλλογὴ τῶν χρησμῶν ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου Α' 565. — Ἐν Δελφοῖς Β' 22 κ. ἑ., 78. Ἐν Δωδώνῃ Α' 143. Β' 1. Ἐν Θαλάμαις Α' 249, 319. Ἐν Πατάροις Α' 113. Παρὰ τὸν Ἀχέροντα ἐν Ἠπείρῳ Α' 414. Ἴδε *Ἄβαι, Γρύνειον, Δελφοί, Δῆλος, Διδυμαῖον, Θύμβρη, Κλάρος, Μαντικὴ, Πτῷον*.
Μαντίθεος, Ἀθηναῖος Γ' 610.
Μαντίθεος, Ἀθηναῖος Δ' 344 κ. ἑ. Ε' 215.
Μαντικὴ Β' 7 κ. ἑ. καὶ ἱερεῖς Β' 15 κ. ἑ. Ἴδε *Μαντεῖα*.
Μαντικλῆς, Μεσσήνιος Α' 314.
Μαντίνεια, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Α' 237. καὶ Δελφοὶ Β' 131. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β' 375. Διοικίζεται Δ' 370 κ. ἑ. Ἀνακτίζεται Δ' 510 κ. ἑ., 615. Διχονοεῖ πρὸς τοὺς λοιποὺς Ἀρκάδας Δ' 582. καὶ Τεγέα Δ' 583. καὶ Σπάρτη Β' 538. Γ' 351, 369, 377 κ. ἑ., 382. Δ' 280 κ. ἑ., 367 κ. ἑ., — Ξύλινοι ναοὶ ἐν αὐτῇ Β' 82 σημ. Μάχαι πλησίον αὐτῆς. Νίκη τοῦ Ἄγιδος ἐναντίον τῶν Ἀργείων Γ' 377. κ. ἑ. Νίκη τοῦ Ἐπαμεινώνδου Δ' 596 κ. ἑ. Ε' 261.
Μαραθὼν, χωρίον ἐν Ἀττικῇ. Ἡρακλεῖδαι ἐν αὐτῷ Α' 165. Φοίνικες Α' 439. Ἴωνες Α' 89, 444. Πεισιστρατίδαι Α' 546. Δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α' 583. Οἱ Πέρσαι ἐν αὐτῷ Β' 287 κ. ἑ.—Μάχη Β' 298 κ. ἑ. Γραφὴ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Πολυγνώτου Β' 773. Τάφοι τῶν πεσόντων Α' 796.
Μαραθὼν, ἥρως Β' 582.
Μαργανεῖς, πόλις ἐν Πισάτιδι Δ' 233.
Μαρδόνιος, Πέρσης στρατηγός. Πολιτεία αὐτοῦ Β' 263 κ. ἑ. Χαρακτὴρ Β' 272 σημ. Ναυάγιον παρὰ τὸν Ἄθω Β' 264, 271 κ. ἑ. καὶ Ξέρξης Β' 333, 355. Παρὰ τὴν Σαλαμῖνα Β' 388. Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος Β' 401 κ. ἑ. Ἔρχεται εἰς λόγους πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Β' 406 κ. ἑ. Καταλαμβάνει τὰς Ἀθήνας Β' 309 κ. ἑ. Παρὰ τὰς Πλαταιὰς Β' 410 κ. ἑ. Ἐν Θεσσαλίᾳ Β' 433.
Μαρδόντης, Πέρσης στρατηγὸς Β' 435.
Μάρμαρον (λίθος), Πάριον Β' 203, 240. Ἐφεύρεσις τῆς πρίσεως τοῦ μαρμάρου Β' 240. τῆς τρυπήσεως Ε' 246. Ἐν ταῖς ἀποικίαις Ε' 251 σημ. 2.
Μαρσύας, ποταμὸς ἐν Καρίᾳ Β' 253.
Μαρσύας, Σάτυρος Α' 171.
Μαρώνεια, πόλις ἐν Θρᾴκῃ Ε' 323. Μεταλλεῖα ἐν αὐτῇ Β' 327 σημ.
Μασίστης, ἀδελφὸς τοῦ Ξέρξου Β' 490 κ. ἑ.

Μασκάμης, Πέρσης στρατηγὸς Β' 467, 471.
Μασσαγέται, ἔθνος παρὰ τὸν Πόντον Β' 155.
Μασσαλία, πόλις ἐν Γαλατίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 690, 704. Ἐπικοινωνία μετὰ τῆς Φωκαίας Α' 625, 706. — Ἀποικίαι αὐτῆς Α' 691. Νομίσματα Β' 55.
Μάταυρος, πόλις ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Β' 123. Γ' 295.
Ματρικέτας, Λέσβιος ἀστρονόμος Β' 723.
Μάττων, Λακεδαιμόνιος ἥρως Α' 259.
Μαύσσωλλος, υἱὸς Ἑκατόμνου, δυνάστης ἐν Καρίᾳ Ε' 135, 140, 166, 307, 328. Μαυσσωλλεῖον Ε' 258. — Γραφὴ τοῦ ὀνόματος Ε' 135 σημ. 2.
Μεγαβάτης, Πέρσης στρατηγὸς Β' 243.
Μεγάβαζος, Πέρσης στρατηγὸς Β' 231.
Μεγάβυζος, Πέρσης στρατηγὸς Β' 553.
Μεγακλῆς, υἱὸς Ἀλκμαίωνος, Ἀθηναῖος. Μνηστὴρ τῆς Ἀγαρίστης Α' 387 κ. ἑ. Μετέχει τοῦ κυλωνείου ἄγους Α' 273, 581. Ἡγεῖται τῶν Παραλίων Α' 530, 538 κ. ἑ. καὶ Πεισίστρατος Α' 539.
Μεγακλῆς, υἱὸς Κλεισθένους, Ἀθηναῖος Β' 606.
Μεγάλη πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ. Κτίσις Δ' 514 κ. ἑ. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Μεσσηνίας Δ' 593. καὶ Σπάρτη Ε' 318 κ. ἑ. καὶ Φίλιππος Ε' 421, 561.
Μέγαρα, πόλις ἐν Μεγαρίδι. Ἀποικίαι αὐτῆς Α' 176, 418, 652, 659 κ. ἑ., 681. Ἐπὶ Θεαγένους Α' 420 κ. ἑ. Πόλεμος πρὸς τὰς Ἀθήνας περὶ τῆς Σαλαμῖνος Α' 435, 477 κ. ἑ. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β' 370, 391, 409, 411, 416. Συμμαχοῦσι μετὰ τῶν Κορινθίων Γ' 8, 17. Κατὰ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον Γ' 375, 521, 602. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Δημοσθένους Ε' 421, 455, 484, 533, 557. καὶ Ἀθῆναι Β' 540 κ. ἑ., 562, 565. Γ' 25 κ. ἑ., 79, 212, 242, 252. Δ' 537, 763. Μεγαρικὸν σκῶμμα Β' 763. Ἴδε *Μεγαρίς*.
Μέγαρα Ὑβλαῖα. Πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 419, 670. Κτίζουσι τὸν Σελινοῦντα Α' 681 κ. ἑ. Κυριεύονται ὑπὸ τοῦ Γέλωνος Γ' 267 κ. ἑ., 298 κ. ἑ.
Μεγαρικοί, φιλοσοφικὴ σχολὴ Ε' 177, 182.
Μεγαρὶς, χώρα παρὰ τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου. Λέλεγες ἐν αὐτῇ Α' 66. Κᾶρες Α' 68. Δωριεῖς Α' 168, 418. Ἴδε *Μέγαρα*.
Μεδοντίδαι, γένος εὐπατριδῶν ἐν Ἀθήναις Α' 449, 458, 477.
Μεδούσης κεφαλαὶ ἐπὶ ἀκροπόλεων Α' 196.
Μέθανα (Μεθώνη), χερσόνησος ἐν Ἀργολίδι Γ' 207, 253.
Μέθαπος, Ἀθηναῖος Δ' 532 σημ. 3.
Μεθύδριον, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Γ' 375. Δ' 518.
Μεθώνη, πόλις ἐν Μακεδονίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 651. Α' 19, 31.

καὶ Ἀθῆναι Ε' 36, 120. Καταστρέφεται ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Ε' 69 κ. ἑ.
Μεθώνη, παραθαλάσσιος πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ Α' 292, 313 κ. ἑ. Γ' 78. Δ' 531.
Μεθώνη. Ἴδε *Μέθανα*.
Μειδίας, Ἀθηναῖος Ε' 286, 341, 347 κ. ἑ., 513.
Μελαγκρίδας, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Γ' 522.
Μέλαγχρος, τύραννος τῆς Μυτιλήνης Α' 544.
Μελάμπους, Ἀργεῖος ἥρως Α' 134.
Μελανθίδαι, κλάδος τῶν Νηλειδῶν Α' 458.
Μέλανθος, βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν Α' 449, 456. Β' 714.
Μελανιππίδης, Μήλιος διθυραμβοποιὸς ἐν Ἀθήναις Α' 125, 132. Ε' 40.
Μελάνιππος, Σικυώνιος ἥρως Α' 376.
Μελάνωπος, Ἀθηναῖος Δ' 472.
Μέλας, Ἐφέσιος Β' 164.
Μέλας, Θεσσαλὸς ἐν Κορίνθῳ Α' 392.
Μέλης, ποταμὸς ἐν Λυδίᾳ Α' 186, 187.
Μέλης, πατὴρ Ὁμήρου Α' 187.
Μελήσανδρος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 95.
Μελησίας, Ἀθηναῖος διδάσκαλος τῆς γυμναστικῆς Β' 44.
Μελησίας, υἱὸς Θουκυδίδου, Ἀθηναῖος, Γ' 554, 570.
Μελήσιππος, Λακεδαιμόνιος Γ. 71.
Μέλητος, δραματικὸς ποιητὴς ἐν Ἀθήναις Δ. 100, 177.
Μέλητος, υἱὸς Μελήτου, Ἀθηναῖος, κατήγορος Σωκράτους Δ' 177.
Μελικέρτης. Ἴδε *Μελκάρθ*.
Μέλισσα (Λυσίδη), σύζυγος Περιάνδρου Α' 413.
Μέλισσα, πόλις ἐν Φρυγίᾳ Δ' 28.
Μέλισσος, υἱὸς Ἰθαγένους, Σάμιος Β' 656.
Μελίτη, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Β' 558.
Μελίτη, νῆσος Μεσογείου Γ' 277.
Μελκάρθ (Μελικέρτης, Μάκαρ), φοινικικὸς θεός. Λατρεία αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι Α' 74. ἐν Ἀττικῇ Α' 439. ἐν Ἐρυθραῖς Α' 177. ἐν Θήβαις Α' 124. ἐν Κορίνθῳ Α' 86, 396. κατὰ τὰ Ἴσθμια Β' 42. — Θεὸς τοῦ ἀποικισμοῦ Β' 52.
Μέλτας, βασιλεὺς Ἄργους Α' 368.
Μέλων, Θηβαῖος, φυγὰς ἐν Ἀθήναις Δ' 419. Κάθοδος αὐτοῦ εἰς Θήβας Δ' 420. Μετέχει τοῦ φόνου τῶν ὀλιγαρχικῶν Δ' 422. Βοιωτάρχης Δ' 424. καὶ Σφοδρίας Δ' 438.
Μέμφις, πόλις ἐν Αἰγύπτῳ Α' 59, 72, 643, 646.
Μένανδρος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 475, 655.
Μένδη, πόλις ἐν τῇ χερσονήσῳ Παλλήνῃ. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β' 672. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Βρασίδου Γ' 244.
Μενεδάϊος, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Γ' 181.
Μενέδημος, νομοθέτης ἐν Πύρρᾳ Ε 270.
Μενεκλείδας, Θηβαῖος Δ' 386, 432, 535, 587.
Μενεκλῆς, Ἀθηναῖος Γ' 647.
Μενελάειον, ὄρος παρὰ τὴν Σπάρτην Δ' 527.

Μενέλαος, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Α΄ 136, 208, 223, 250.
Μενέλαος, υἱὸς Ἀμύντου, Μακεδὼν Ε΄ 354 σημ. 2.
Μενεσθεὺς, βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν Α΄ 182.
Μενεσθεὺς, υἱὸς Ἰφικράτους, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ε΄ 139, 143, 279.
Μένιππος, Ἀθηναῖος Γ΄ 54.
Μέντης, βασιλεὺς Ταφίων Α΄ 662.
Μέντωρ, υἱὸς Ἀλκίμου Α΄ 208.
Μένων, Ἀθηναῖος Γ΄ 57, 60 σημ.
Μένων, Λαρισαῖος Δ΄ 543 σημ. 4.
Μενρεφθᾶ, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Α΄ 59.
Μερμνάδαι, βασιλικὸν γένος ἐν Λυδίᾳ Β΄ 70, 130, 147 κ. ἑ., 177.
Μεσόα, χωρίον Λακωνικῆς Α΄ 252
Μεσσαπία, χώρα ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Α΄ 660. Γ΄ 322, 395. Ε΄ 560.
Μεσσάπιον, ὄρος ἐν Εὐβοίᾳ Α΄ 660.
Μεσσήνη (*Ζάγκλη*), πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 666. Μεσσήνιοι ἐν αὐτῇ Α΄ 314. Δ΄ 502, 533. Σάμιοι Β΄ 259. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῆς Γέλας Γ΄ 263. Ὑπὸ τυράννους Γ΄ 263, 315. Ἴδε Ἀναξίλαος *Μίκυθος*. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Συρακουσῶν Γ΄ 336. Σχέσεις πρὸς τὰς Ἀθήνας Γ΄ 450, 454. — Ἀποικίαι αὐτῆς Α΄ 685. Νομίσματα Γ΄ 293
Μεσσήνη, πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Δ΄ 529 κ. ἑ. Τείχη Δ΄ 531, 613. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 452.
Μεσσηνία, χώρα ἐν Πελοποννήσῳ. Ὄνομα αὐτῆς Α΄ 223. Φυσικὴ κατασκευὴ Α΄ 299. Λέλεγες ἐν αὐτῇ Α΄ 66. Αἰολεῖς Α΄ 127. Ἀφαρεῖδαι Α΄ 250. Δωριεῖς Α΄ 223 κ. ἑ. Ἡρακλεῖδαι Α΄ 239. Ἀρχαιοτάτη ἱστορία Α΄ 291 κ. ἑ. Μεσσηνιακὸς πόλεμος. Χρονολογία Α΄ 294 σημ. 3. Πρῶτος Α΄ 292 κ. ἑ. Δεύτερος Α΄ 297 κ. ἑ. Τρίτος Β΄ 503, 516 κ. ἑ., 551. Ὅτι ἡ διάρκεια τοῦ τρίτου δεκαετὴς Β΄ 550 σημ. 1. Μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Σπάρτης καθυπόταξιν Γ΄ 184 κ. ἑ. Ἐνοχλεῖται ὑπὸ τοῦ Κόνωνος Δ΄ 290. Κτίσεις πόλεων ἐν αὐτῇ Δ΄ 529 κ. ἑ. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Τεγέας Δ΄ 593. καὶ Φίλιππος Ε΄ 421, 558, 579. — Λατρεῖαι ἐν αὐτῇ Α΄ 225. Δ΄ 532.
Μεσσήνιοι, ἐν Σπάρτῃ ὡς πολῖται Α΄ 296. Ἐν Ῥηγίῳ καὶ Ζάγκλῃ Α΄ 314. Ἐν Ἀττικῇ Α΄ 448. Ἐν Ναυπάκτῳ Β΄ 552. Γ΄ 7, 97 κ. ἑ., 184. Ἐν Πύλῳ Γ΄ 200, 374 Ἐκβάλλονται ἐκ Κεφαλληνίας καὶ Ναυπάκτου. Δ΄ 11, 235, 502. Ἐν Σικελίᾳ Δ΄ 235, 502. Ἐν Ἑσπερίσι Δ΄ 502. Ἐν τῇ ξένῃ Δ΄ 502. Ἀνακαλοῦνται ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινώνδου Δ΄ 503. Ὀλυμπιονῖκαι Δ΄ 503 σημ. 2.
Μεσχέλα, πόλις ἐν Λιβύῃ Α΄ 695.
Μεταλλεῖα. Χρῆσις τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐν Ἀττικῇ Α΄ 612 κ. ἑ. Β΄ 320 κ. ἑ. Ἴδε *Ἀργύριον*. Ἐν Χαλκιδικῇ Α΄ 651. Ἐν Θάσῳ

Β' 274. Ἐν Θράκῃ Β' 664. Ε' 67 κ. ἑ.

Μεταναστασις Αἰολέων καὶ Ἀχαιῶν Α' 173 κ. ἑ. Δωριέων Α' 163 κ. ἑ. Ἰώνων Α' 169 κ. ἑ.

Μεταγένης, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Β' 791.

Μεταπόντιον (Μετάποντον), πόλις ἐν Λευκανίᾳ τῆς Ἰταλίας. Κτίσις αὐτῆς Α' 675. Β' 53. Δύναμις αὐτοῦ Γ' 320.

Μέτοικοι, ἐν Ἀθήναις. Εἰσάγονται εἰς τοὺς πολίτας ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους Α' 590. Μετέχουσι τῶν πομπῶν τῶν Παναθηναίων Β' 821. Ἐπιβαίνουσι τοῦ στόλου Γ' 634. Καταδιώκονται ὑπὸ τῶν τριάκοντα Δ' 31. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Δημοσθένους Δ' 549 κ. ἑ.

Μετόπαι, Β' 84, 90.

Μέτρα, τῶν Φοινίκων Α' 54. αἰγινητικὰ Α' 365 κ. ἑ. Ἴδε *Νομίσματα*, *Σταθμά*.

Μετρονόμοι, παρ' Ἀθηναίοις Β' 446.

Μέτων, ἀστρονόμος ἐν Ἀθήναις Β' 724 κ. ἑ. Γ' 427. Ε' 232.

Μηδία, χώρα ἐν Ἀσίᾳ. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων Β' 150 κ. ἑ. Κατακτήσεις αὐτῆς ἐν Ἀσίᾳ Β' 161. Πολεμοῦσι πρὸς τοὺς Λυδοὺς Β' 162 κ. ἑ. Ὑπὸ τοὺς Πέρσας Β' 172 κ. ἑ., 413.

Μήδιος, δυνάστης τῆς Λαρίσης Δ' 276, 543.

Μήδοκος, ἡγεμὼν τῶν Ὀδρυσῶν Γ' 656.

Μῆδος, γενάρχης τῶν Μήδων Β' 361.

Μήθυμνα, πόλις ἐν Λέσβῳ Σχέσεις πρὸς τὰς Ἀθήνας Γ' 132, 137, 158, 530, 632. Δ' 319. Α' 106. Ἴδε *Λέσβος*

Μηκύβερνα, πόλις ἐν τῇ Χαλκιδικῇ Γ' 389.

Μῆλος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Β' 653. Ἀποικίζεται ὑπὸ Δωριέων Α' 176. Στρατεῖαι τῶν Ἀθηναίων ἐναντίον αὐτῆς Γ' 175, 394 κ. ἑ. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ' 397. Κάθοδος τῶν ἐκβληθέντων κατοίκων Γ' 667. Δ' 11. — Ἀλφάβητος αὐτῆς Β' 64. Ἀγγεῖα Β' 101.

Μῆνες, καθορίζονται ἐν Δελφοῖς Β 34 κ. ἑ. Διαίρεσις αὐτῶν εἰς δεκάδας Β' 72. Ἴδε *Ἡμερολόγιον*.

Μητίοχος (Μήτιχος), Ἀθηναῖος Γ' 54.

Μητρόδωρος, Λαμψακηνὸς λόγιος Ε' 226.

Μητρῷον, ἐν Ἀθήναις Β' 530, 798.

Μηχανίων, Ἀθηναῖος Δ' 73.

Μήδαιον, πόλις ἐν Φρυγίᾳ Α' 100

Μίδας, βασιλεὺς τῆς Φρυγίας Α' 352. Β' 144. Τάφος αὐτοῦ Α' 100. Ἀναθήματα αὐτοῦ ἐν Δελφοῖς Β' 57.

Μίδεια (Μιδέα), πόλις ἐν Ἀργολίδι Α' 132. Κτίσις αὐτῆς Α' 201. Ἀχαιοὶ ἐν αὐτῇ Α' 132. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τοῦ Ἄργους Β' 519.

Μιθραδάτης, υἱὸς Ῥοδοβάτου, Πέρσης Ε' 267 κ. ἑ.

Μικρὰ Ἀσία. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Α' 4. Ἀρχαία ἕδρα τῶν Ἰώνων Α' 40 κ. ἑ. Μεταναστά-

σεις εἰς αὐτὴν Α΄ 170 κ. ἑ., 177 καὶ αἱ ἀσιατικαὶ πολιτεῖαι Β΄ 142 κ. ἑ. Ὑπὸ τοὺς Λυδοὺς Β΄ 166 κ. ἑ. Ὑπὸ τοὺς Πέρσας Β΄ 180 κ. ἑ. Ἀποικίαι ἐν αὐτῇ Α΄ 174 κ. ἑ. Νόμισμα ἐν αὐτῇ Α΄ 364 κ. ἑ.

Μίκυθος, τύραννος Ῥηγίου καὶ Ζάγκλης Γ΄ 315.

Μίκυθος, Θηβαῖος Δ΄ 412.

Μίκων, Ἀθηναῖος ζωγράφος Β΄ 772, 785.

Μίλητος, πόλις ἐν Καρίᾳ. Λέλεγες ἐν αὐτῇ Α΄ 66. Λύκιοι, Κρῆτες καὶ Κᾶρες Α΄ 115. Ἀποικίζεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Δ΄ 176, 179. Σημασία αὐτῆς Α΄ 346. Νηλεῖδαι ἐν αὐτῇ Α΄ 347, 353. Β΄ 144. Τύραννοι Α΄ 413. Β΄ 160. Ἀρχαιότατοι ἀγῶνες Α΄ 357. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Ἐρετρίας Α΄ 357, 652. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Λυδοὺς Β΄ 153 κ. ἑ., 158 κ. ἑ. Συνθηκολογεῖ μετὰ τοῦ Κύρου Β΄ 181. Ἐκνικᾶται ὑπὸ τοῦ Πολυκράτους Β΄ 201. Ὑπὸ τὸν Ἱστιαῖον Β΄ 225. Ὑπὸ τὸν Ἀρισταγόραν Β΄ 242 κ. ἑ. Ὑπὸ τὸν Πυθαγόραν Β΄ 256. Καταστρέφεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 259 κ. ἑ. Ἐν τῇ μάχῃ τῆς Μυκάλης Β΄ 435. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Σάμον Β΄ 654 κ. ἑ. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β΄ 669. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν Γ΄ 526. Πολιορκεῖται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ΄ 532. Στάσις τῶν ἀριστοκρατικῶν ἐν αὐτῇ Γ 652 κ. ἑ. Σχέσεις πρὸς τὴν Σπάρτην Γ΄ 629, 631. Μεθίσταται πρὸς τὸν Κῦρον Δ΄ 204. — Διάλεκτος αὐτῆς Α΄ 345. Ἐμπόριον Α΄ 356, 623, 648. Προϊόντα Α΄ 623. Β΄ 703. Φιλοσοφία Β΄ 79 κ. ἑ. Γεωγραφία Β΄ 60. Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος Β΄ 55, 776. τῆς Ἀθηνᾶς Β΄ 160. — Ἀποικίαι αὐτῆς Α΄ 628 κ. ἑ., 633 κ. ἑ., 641 κ. ἑ., 688. Β΄ 149. Μιλησιακὸν ἐμπόριον ἐν Αἰγύπτῳ Α΄ 643.

Μιλτιάδης, υἱὸς Κυψέλου, Ἀθηναῖος, βασιλεὺς Δολόγκων Α΄ 534 κ. ἑ. Συμμαχεῖ μετὰ τοῦ Κροίσου Β΄ 229.

Μιλτιάδης, υἱὸς Κίμωνος, Ἀθηναῖος, ἡγεμὼν τῶν Δολόγκων Β΄ 229. Ἡγεῖται συνωμοσίας ἐναντίον τοῦ Δαρείου Α΄ 230. Ἀναγκάζεται ἕνεκα τῶν Σκυθῶν νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν θρακικὴν Χορσόνησον Β΄ 232. Ἐν Ἀθήναις Β΄ 296 κ. ἑ. Στρατηγεῖ ἐν Μαραθῶνι Β΄ 299 κ. ἑ. Στρατεύει ἐναντίον τῆς Πάρου Β΄ 313 κ. ἑ. Κατηγορία καὶ θάνατος αὐτοῦ Β΄ 315 κ. ἑ.

Μίλων, Κροτωνιάτης, Πυθαγόρειος Β΄ 237.

Μίμας, ἀκρωτήριον ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α΄ 623.

Μίμνερμος, Κολοφώνιος ποιητὴς Β΄ 155.

Μῖμοι, ποιητικὸν εἶδος ἐν Σικελίᾳ Γ΄ 301.

Μίνδαρος, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Γ΄ 589. Παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον Γ΄ 590 κ. ἑ. Ἐν Προποντίδι Γ΄ 594 κ. ἑ. Πίπτει Γ΄ 596.

Μινύαι, φῦλον πελασγικόν. Ἥρωες αὐτῶν Α΄ 117. Διάδοσις αὐτῶν Α΄ 171. Ἐν Ἀττικῇ Α΄ 440, 448. Ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 119 κ. ἑ, 148. Ἐν Ἤλιδι Α΄ 234 κ. ἑ., 333. Ἐν Θήρᾳ Α΄ 696. Ἐν Ἰωνίᾳ Α΄ 171. Ἐν Λακωνικῇ Α΄ 251, 256. Ἐν Λιβύῃ Α΄ 696 κ. ἑ.

Μινύας, θησαυρὸς αὐτοῦ Α΄ 120, 200.

Μινῴα, νῆσος παρὰ τὰ Μέγαρα. Ὁ Νικίας ἐν αὐτῇ Γ΄ 175, 211.

Μινῴα, πόλις ἐν Σικελίᾳ Α΄ 96.

Μίνως, βασιλεὺς τῆς Κρήτης Α΄ 96 κ. ἑ., 242. Τάφος αὐτοῦ ἐν Σικελίᾳ Α΄ 98.

Μισηνὸν, ἀκρωτήριον ἐν Ἰταλίᾳ Γ΄ 290.

Μισθοί, δημόσιοι ἐν Ἀθήναις Β΄ 617 κ. ἑ., 625 κ. ἑ. Βουλευτικὸς Β΄ 626. Δικαστικὸς Β΄ 619, 625 κ. ἑ. Γ΄ 147. Ἐκκλησιαστικὸς Β΄ 626. Στρατιωτικὸς Β΄ 617 κ. ἑ., 626. Καταργοῦνται Γ΄ 555 κ. ἑ., 559, 580. εἰσάγονται καὶ πάλιν Γ΄ 597. Καταργοῦνται ἐπὶ Εὐκλείδου Δ΄ 77 κ. ἑ. Εἰσάγονται καὶ πάλιν Δ΄ 339.

Μισθοφόροι (Ξένοι, Ξενικά), Δ΄ 351 κ. ἑ., 510. Ε΄ 152 κ. ἑ. Ἴδε *Πολύστρατος*, *Πολύτροπος*.

Μνᾶ, σταθμὸς καὶ νομισματικὴ μονάς, ἐν τῇ προσθίᾳ Ἀσίᾳ Α΄ 353 κ. ἑ. Β΄ 169. ἐν Ἀττικῇ Α΄ 491, 511 κ. ἑ. Ἀνατολικὸν τὸ ὄνομα αὐτῆς Α΄ 354.

Μνασέας, Ἀργεῖος Ε΄ 452.

Μνασέας, Φωκεὺς Ε΄ 78.

Μνάσιππος, Λακεδαιμόνιος Α΄ 469.

Μνήσαρχος, Σάμιος δακτυλιογλύφος Β΄ 209.

Μνησικλῆς, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Β΄ 826.

Μνησίφιλος, Ἀθηναῖος Α΄ 537. Β΄ 391, 592.

Μνωῖται, δοῦλοι ἐν Κρήτῃ Α΄ 244.

Μολοσσοί, φῦλον ἠπειρωτικὸν Α΄ 142. Ε΄ 72, 461.

Μολόχ. Λατρεία αὐτοῦ Α΄ 76, 94.

Μολύκριον, πόλις Αἰτωλίας Α΄ 394.

Μόνοικος, πόλις ἐν τῇ Λιγυστικῇ Α΄ 691.

Μονῳδίαι παρ' Εὐριπίδῃ Δ΄ 123.

Μόρσιμος, υἱὸς Φιλοκλέους, δραματικὸς ποιητὴς ἐν Ἀθήναις Δ΄ 98.

Μοτύη, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Καρχηδόνιοι ἐν αὐτῇ Δ΄ 683. Γ΄ 277.

Μουνιχία, λόφος ἐν Πειραιεῖ Β΄ 293, 792. Νίκη τοῦ Θρασυβούλου πλησίον αὐτῆς Δ΄ 50 κ. ἑ. Βωμὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐν αὐτῇ Ε΄ 503.

Μουρυχίδης, Ἑλλοπόντιος Β΄ 409.

Μοῦσαι Β΄ 118, τρεῖς τοῦ Εὐμήλου Α΄ 396.

Μουσικὴ, λυδικὴ Β΄ 146. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν Δωριέων Β΄ 119 κ ἑ. Ἐν Σπάρτῃ Α΄ 282, 305. Ἐν Ἀθήναις Β΄ 577. Δ΄ 403. — καὶ γυμναστικὴ Β΄ 45, 577.

Μυκάλη, ἀκρωτήριον ἐν Ἰωνίᾳ, κοινὸν ἱερὸν τῶν Ἰώνων Α΄ 347. Β΄ 189. Μάχη παρ' αὐτῇ Α΄ 434 κ. ἑ.

Μυκαλησσὸς πόλις Βοιωτίας Γ΄ 509.

Μυκῆναι, πόλις ἐν Ἀργολίδι. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 132, 133 κ. ἑ. Πρωτεύουσα πόλις τῆς Ἀργο-

λίδος Α΄ 230. Ἀχαιοὶ ἐν αὐτῇ Α΄ 200. Ἄξίωμα τῶν κυριαρχούντων ἐν αὐτῇ Α΄ 184. Ἐξακολουθοῦσιν οὖσαι ἀχαϊκαὶ Α΄ 232. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β΄ 370, 375, 411. Ὑποτάσσονται ὑπὸ τοῦ Ἄργους Β΄ 518. Μυκηναῖοι ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 30. Ἀκρόπολις αὐτῶν Α΄ 91. Κυκλώπεια τείχη Α΄ 194 κ. ἑ., 201. Πύλη τῶν λεόντων Α΄ 195 κ. ἑ. Πορίσματα ἀνασκαφῶν καὶ μυκηναῖος πολιτισμὸς Α΄ 714 κ. ἑ.

Μυλαί, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 685. Γ΄ 263. Κυριεύονται ὑπὸ Λάχητος Γ΄ 335.

Μύλασα, πόλις ἐν Καρίᾳ Α΄ 348. Ε΄ 135.

Μύλιττα, συριακὴ θεὰ Α΄ 64.

Μυοῦς, πόλις ἰωνικὴ ἐν Καρίᾳ Α΄ 345. Β΄ 257, 493.

Μύρινα, πόλις ἐν Αἰολίδι Δ΄ 225.

Μύρκινος, πόλις ἐν Θράκῃ Β΄ 234, 255. Α΄ 235.

Μυρμιδόνες, φῦλον ἐν Φθιώτιδι Α΄ 184.

Μυρσίλος, τύραννος τῆς Μυτιλήνης Α΄ 544.

Μύρτις, Ἀργεῖος Ε΄ 452.

Μύρτις, ποιήτρια τῆς Βοιωτίας Δ΄ 403.

Μύρων, γλύπτης ἐξ Ἐλευθερῶν Β΄ 778.

Μύρων, Σικυώνιος, Ὀρθαγορίδης Α΄ 374. Θησαυρὸς αὐτοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Α΄ 374. Β΄ 92.

Μυρωνίδης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Β΄ 418, 541 κ. ἑ. 548 κ. ἑ., 627, 632. Γ΄ 112 σημ. 3.

Μυσία, χώρα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Εὐφορία αὐτῆς Α΄ 622. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Αἰολέων Α΄ 174. Κυριαρχεῖ αὐτῆς ὁ Γύγης Β΄ 149. Ὑπὸ τοὺς Πέρσας Β΄ 224.

Μύσκελλος, ἐξ Αἰγῶν, κτίστης τῆς Κρότωνος Α΄ 673.

Μυστήρια. Β΄ 573 κ. ἑ. Ἐν Ἄγραις Α΄ 481. Ἀττικὰ Β΄ 581.

Μυτιλήνη, πόλις ἐν Λέσβῳ. Θέσις αὐτῆς Γ΄ 131. Ὁ Πιττακὸς αἰσυμνήτης Α΄ 545. Κτίζει τὸ Ἀχίλλειον Α΄ 548. Οἰκίζει τὴν Ναύκρατιν Α΄ 647. Τυραννὶς ἐν αὐτῇ Ε΄ 142. καὶ Ἀθῆναι Α΄ 544 κ. ἑ. Β΄ 653. Γ΄ 132 κ. ἑ., 155 κ. ἑ., 531, 632. Δ΄ 451. Ε΄ 106. 383. — Παιδευτήρια ἐν αὐτῇ Β΄ 18. Ἴδε *Λέσβος*.

Ναβονάσσαρος, βασιλεὺς Βαβυλῶνος Β΄ 161.

Ναβουχοδονόσορ, βασιλεὺς Βαβυλῶνος Α΄ 544. Β΄ 163, 174, 196.

Ναΐς, ἑταίρα Ε΄ 173 σημ. 2.

Νάξος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Β΄ 240 κ. ἑ. Χλωρὶς Α΄ 3. Ἐν οἰκειότητι πρὸς τὴν Κρήτην Α΄ 96, 97. Ἀρχαιοτάτη ἱστορία Β΄ 240 κ. ἑ. Ἐν ἀνταγωνισμῷ πρὸς τὴν Μίλητον Α΄ 357. Τυραννὶς ἐν αὐτῇ. Ἴδε *Λύγδαμις*. Ὁ Ἀρισταγόρας στρατεύει κατ' αὐτῆς Β΄ 242 κ. ἑ. Δηοῦται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 285, 311. Κοινωνεῖ τῆς περὶ Δῆλον συμμαχίας Β΄ 475. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Β΄ 475. Ἀθηναῖοι

κληροῦχοι ἐν αὐτῇ Β' 556, 684. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β' 669. Μάχη πλησίον αὐτῆς Δ' 453. — Ἀποικίαι Α' 679. Ἴδε *Νάξος, πόλις ἐν Σικελίᾳ.* Τέχνη Β' 107, 111. Λατρεία Διονύσου Α' 98.

Νάξος, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 668 κ. ἑ., Β' 55. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῆς Γέλας Γ' 262. Διοικίζεται Γ' 290. καὶ Ἀθῆναι Γ' 332, 441, 453. Λατρεία Ἀπόλλωνος Β' 55.

Ναοί Ἱερότης αὐτῶν Β' 6. Ναοδομία Α' 396. Β' 81 κ. ἑ. Ἴδε *Ἀρχιτεκτονική.* Ῥυθμοὶ αὐτῆς Β' 802 κ. ἑ. Ὑπαίθριοι ναοὶ Β' 90. Ὡς τράπεζαι Β' 57 κ. ἑ., 673 κ. ἑ. Ὡς ἀρχεῖα Β' 61 κ. ἑ. Ταμεῖα τῶν ἐν Ἀττικῇ ναῶν Β' 674 κ. ἑ., 822.

Ναύαρις πόλις ἐν Σαρματίᾳ Α' 638.

Ναύαρχοι, παρὰ Λακεδαιμονίοις Γ' 651 σημ. Δ' 196.

Ναυκραρίαι, διοικητικαὶ διαιρέσεις ἐν Ἀττικῇ Α' 460, 503, 526, 584.

Ναύκρατις, πόλις ἐν Αἰγύπτῳ Α' 644, 646 κ. ἑ. Β' 174.

Ναύπακτος, πόλις ἐν Λοκρίδι. Διάβασις τῶν Ἡρακλειδῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐξ αὐτῆς Α' 166. Ἐγκατοίκησις τῶν Λοκρῶν ἐν αὐτῇ Β' 552. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Β' 552 κ. ἑ. Μεσσήνιοι ἐν αὐτῇ Γ' 7. Ἀπειλεῖται ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων Γ' 179. Οἱ Μεσσήνιοι ἐκβάλλονται ἐξ αὐτῆς Δ' 11, 235. καὶ Ἀχαΐα Δ' 572. Ε' 462, 538. Καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν Ε' 538.

Ναυπλία, πόλις ἐν Ἀργολίδι Α' 132. Ναυτικὸς σταθμὸς τῶν Φοινίκων Α' 52, 85. Κοινωνεῖ συμμαχίας κατὰ θάλασσαν Α' 138. Ναυπλιεῖς ἐν Μεθώνῃ Α' 315. Κυριεύεται ὑπὸ Ἄργους Α' 361.

Ναύπλιος, ἐπώνυμος ἥρως τῆς Ναυπλίας Α' 236.

Ναυσικλῆς, Ἀθηναῖος Ε' 431, 438.

Ναυσίμαχος, Ἀθηναῖος, Φαληρεὺς Γ' 657.

Ναυσίνικος, Ἀθηναῖος ἄρχων Δ' 446. Ε' 104.

Νεάπολις, πόλις Θράκης Ε' 67, 353.

Νέδα, ποταμὸς ἐν Μεσσηνίᾳ Δ' 235, 313.

Νεῖλος, ποταμὸς τῆς Αἰγύπτου Α' 16. Ἀποβάσεις τῶν Φοινίκων παρ' αὐτὸν Α' 59. Ἕλληνες παρ' αὐτὸν Α' 641.

Νεμέα, ῥύαξ μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος. Μάχη παρ' αὐτὴν Δ' 281.

Νέμεια, ἀγῶνες παρὰ τὴν Νεμέαν. Ἵδρυσις αὐτῶν Α' 390, 433. Β' 42.

Νέμεσις. Ναὸς αὐτῆς ἐν Ῥαμνοῦντι Β' 790.

Νεογένης, τύραννος τῆς Ἱστιαίας Δ' 549. Ε' 340.

Νεοπτόλεμος, Ἀθηναῖος ὑποκριτὴς Ε' 237.

Νεόφρων, Σικυώνιος δραματικὸς ποιητὴς Δ' 96.

Νέστος, ποταμὸς ἐν Θράκῃ Β' 187. Ε' 9.

Νέστωρ, βασιλεὺς τῆς Πύλου Α' 186, 204.

Νεχαὼ, δωδεκάρχης τῆς Μέμφεως Α' 643.
Νεχαὼ Β', βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Α' 544, 646.
Νέων, Μεσσήνιος Ε' 452.
Νεὼν, πόλις Φωκίδος Ε' 87 σημ. 1
Νηλεῖδαι, μεσσηνιακὸν βασιλικὸν γένος Α' 127, 223, 234. Ἐν Ἀττικῇ Α' 214, 449, 455 κ. ἑ. Β' 715. Ἐν Κολοφῶνι Α' 623. Ἐν Μιλήτῳ Α' 347, 353, 357. Β' 144. Ἀναγραφαὶ αὐτῶν ἐν Ἀττικῇ Β' 715.
Νηλεύς. Τάφος αὐτοῦ Β' 365.
Νησιώτης, γλύπτης ἐν Ἀθήναις Β' 797.
Νησιῶτις, φυλὴ ἐν Θουρίοις Β' 690.
Νίκαια, πόλις Λιγυστικῆς Α' 691.
Νίκαια, παρὰ τὰς Θερμοπύλας Ε' 396, 523.
Νικάνωρ, Πάριος ζωγράφος Β' 839.
Νίκη, ἐπώνυμον Ἀθηνᾶς Β' 824. Ναὸς ἐν Ἀθήναις Ε' 243 σημ. 2.
Νικήρατος, υἱὸς Νικίου, Ἀθηναῖος Δ' 30. Ε' 234.
Νικίας, υἱὸς Νικηράτου, Ἀθηναῖος Α' 480.
Νικίας, υἱὸς Νικηράτου, Ἀθηναῖος στρατηγός. Γένος αὐτοῦ Γ' 117. Χαρακτὴρ Γ' 123 κ. ἑ., 483. Στρατεῖαι κατὰ θάλασσαν Γ' 175. Νικᾷ παρὰ τὴν Τανάγραν Γ' 175. Θεωρὸς ἐν Δήλῳ Γ' 184. Παραδίδει τὴν στρατηγίαν εἰς τὸν Κλέωνα Γ' 197. Στρατεία κατὰ τῆς Κορίνθου Γ' 207. Κυριεύει τὰ Κύθηρα Γ' 211. Ἐν Χαλκιδικῇ Γ' 244 κ. ἑ., 392. Νικίειος εἰρήνη Γ' 251 κ. ἑ., 391. Ἀξίωμα αὐτοῦ μετὰ τὴν εἰρήνην Γ' 355 κ. ἑ., 366, 370. καὶ Ἀλκιβιάδης Γ' 358, 383 κ. ἑ., 422 κ. ἑ. Ἀντιτάσσεται εἰς τὴν σικελικὴν ἐκστρατείαν Γ' 419 κ. ἑ. Ἐκλέγεται στρατηγὸς Γ' 420 κ. ἑ. Ἐν Σικελίᾳ Γ' 440, 450 κ. ἑ., 464, 470 κ. ἑ., 482 κ. ἑ. Παραδίδεται Γ' 492 κ. ἑ. Θάνατος Γ' 494.
Νικογένης, Μυσὸς Β' 488.
Νικόδρομος, Ἀθηναῖος Β' 277, 319.
Νικόδωρος, Μαντινεὺς νομοθέτης Δ' 92.
Νικοκλῆς, υἱὸς Εὐαγόρου, βασιλεὺς τῆς Κύπρου Ε' 269.
Νικόλαος, Λακεδαιμόνιος Γ' 94.
Νικόλοχος, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Δ' 457.
Νικόμαχος, νομοθέτης ἐν Ἀθήναις Γ' 660, 677. Δ' 73.
Νικόμαχος, Ἀθηναῖος κωμῳδοποιὸς Δ' 132.
Νικόμαχος, πατὴρ Ἀριστοτέλους Ε' 45.
Νικομήδης, υἱὸς Κλεομβρότου Β' 544.
Νικόστρατος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 167 κ. ἑ., 244, 374, 378.
Νικοτέλης, Κορίνθιος Δ' 201.
Νικόφημος, Ἀθηναῖος Δ' 343. Ε' 265.
Νινευὶ, πόλις ἐν Ἀσσυρίᾳ Α' 634. Καταστρέφεται Β' 161.
Νινόη, πόλις ἐν Καρίᾳ Α' 177. Β' 146.
Νίνος, βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας Α' 102. Β' 146.
Νιόβη. Ἀνάγλυφος εἰκὼν αὐτῆς παρὰ τὸ Σίπυλον Α' 109.
Νιοβίδαι. Προέλευσις αὐτῶν ἐκ Λυδίας Α' 109.

Νίσαια. Λιμὴν τῶν Μεγάρων Α' 419. Β' 541, 566. Γ' 212.
Νίσυρος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Α' 176. Β' 708.
Νομίσματα, Β' 222 κ. ἑ. Ἀρχαιότατα ἐν Φωκαίᾳ Α' 355. Πρῶτα κοπέντα ἐν Εὐρώπῃ ἐπὶ Φείδωνος Α' 364 κ. ἑ. ἀθηναϊκὰ Α' 488 κ. ἑ. 511 κ ἑ. Β' 702. Καινὸν χρυσίον ἐπὶ Ἀντιγένους ἄρχοντος ἐν Ἀθήναις Γ' 633. Φαῦλον χαλκοῦν νόμισμα Τιμοθέου Ε' 154. αἰγινητικὰ Α' 365. βαβυλωνιακὰ Α' 353 κ. ἑ. Β' 222. Γ' 328. θρακικὰ Β' 66. ἰταλικὰ Α' 327 κ. ἑ. ἰταλιωτικὰ καὶ σικελιωτικὰ Α' 676. Γ' 19, 293, 309, 328. κορινθιακὰ Α' 490. Γ' 328. κυπριακὰ Δ' 335. λυδικὰ Β' 169. μακεδονικὰ Ε' 71. μικρασιατικὰ Α' 363. περσικὰ Β' 222. ῥοδιακὰ Δ' 335. Ε' 71. σαμιακὰ Α' 363, 401. σπαρτιατικὰ Α' 282. Ταραντίνων Α' 675. Τυρρηνῶν Γ' 329. Φωκαέων Α' 355. Β' 222. Ἴδε *Δραχμὴ*, *Ναοί*, *Νόμος*, *Ὀβολὸς*, *Τετράδραχμον*.
Νομισματοκοπία, Γ' 309.
Νομοθέται, παρ' Ἀθηναίοις. Προϊστάμενοι τῆς ἡλιαίας Β' 622. Ὡς νομοθετικὴ ἐπιτροπὴ Γ' 660. Δ' 74.
Νόμοι, ἀθηναϊκοὶ τοῦ Δράκοντος Α' 465 κ. ἑ. τοῦ Σόλωνος Α' 486 κ. ἑ. Ἀναγραφὴ τῶν σολωνείων Α' 515. Ἀναθεώρησις αὐτῶν Γ' 661. Δ' 73 κ. ἑ. Φύλαξις αὐτῶν Β' 529.—τοῦ Λυκούργου Α' 262 κ. ἑ. τοῦ Ζαλεύκου Β' 134 κ. ἑ. τοῦ Χαρώνδου Β' 135. Ἴδε *Δίκαιον*.
Νόμος, ἀργυροῦν νόμισμα παρὰ τοῖς Κορινθίοις Β' 328.
Νομοφύλακες, παρ' Ἀθηναίοις Β' 529.
Νότιον, πόλις ἐν τῇ Αἰολίδι Γ' 144, 601, 628. Δ' 268.
Νύμφαι, Α' 70. Ἐπὶ τοῦ Σιπύλου Α' 109.
Νύμφαιον (Νυμφαῖον), πόλις ἐν τῇ ταυρικῇ χερσονήσῳ Β' 652. Ε' 276.
Νυμφόδωρος, Ἀβδηρίτης Γ' 81. Ε' 11.
Νώνακρις, πόλις Ἀρκαδίας Β' 282.

Ξάνθιππος, υἱὸς Ἀρίφρονος, Ἀθηναῖος στρατηγός. Γένος αὐτοῦ Β' 601 κ. ἑ. Κατηγορεῖ τὸν Μιλτιάδην Β' 315. Στρατηγεῖ κατὰ θάλασσαν Β' 406. Παρὰ τὴν Μυκάλην Β' 433 κ. ἑ. παρὰ τὴν Σηστὸν Β' 437 κ. ἑ. Ἐξοστρακίζεται Β' 606.
Ξάνθιππος, υἱὸς Περικλέους, Ἀθηναῖος Β' 639. Θάνατος Γ' 647.
Ξάνθος, ποταμὸς ἐν Λυκίᾳ Α' 111.
Ξάνθος, πόλις ἐν Λυκίᾳ. Κυριεύεται ὑπὸ Ἅρπάγου Β' 191 κ. ἑ.
Ξάνθος, ῥύαξ ἐν Ἠπείρῳ Α' 144.
Ξενάρης, Λακεδαιμόνιος ἔφορος Γ' 353.
Ξενίας, Ἠλεῖος Δ' 232.
Ξενικά. Ἴδε *Μισθοφόροι*.
Ξενοκλείδης, ποιητὴς Ε' 458.
Ξενοκλῆς, Ἀθηναῖος ἄρχων Β' 791.
Ξενοκράτης, τύραννος τοῦ Ἀκράγαντος Γ' 275.

Ξενοφάνης, Κολοφώνιος φιλόσοφος Β΄ 585, 728.
Ξενοφῶν, υἱὸς Γρύλλου, Ἀθηναῖος Ε΄ 183 κ. ἑ. Ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Κύρου Δ΄ 215, 352. Ἡγεῖται τῶν Κυρείων Δ΄ 215 κ. ἑ. Ἐν Βυζαντίῳ καὶ Θράκῃ Δ΄ 218 κ. ἑ. Παρὰ τῷ Θίβρωνι Δ΄ 225. Παρὰ τῷ Ἀγησιλάῳ Δ΄ 253 κ. ἑ. Μετέχει τῆς παρὰ τὴν Κορώνειαν μάχης Δ΄ 284. Ἐν Σκιλλοῦντι Ε΄ 185. Θάνατος Ε΄ 185 κ. ἑ. Ὡς ἱστοριογράφος Δ΄ 213 κ. ἑ., 366, 371. Ε΄ 220 κ. ἑ., 270, 427 σημ. Ὡς φιλόσοφος Ε΄ 186 κ. ἑ. Γλῶσσα αὐτοῦ Ε΄ 199 κ. ἑ. — Ψευδοξενοφώντειοι συγγραφαὶ Δ΄ 17. Ε΄ 219, 268, 423 κ. ἑ.
Ξέρξης, υἱὸς Δαρείου, βασιλεὺς τῆς Περσίας. Γέννησις Β΄ 331. Ἀνάρρησις Β΄ 333. Συμμαχεῖ πρὸς τοὺς Ἀλευάδας Β΄ 335. Στρατεία ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος Β΄ 336 κ. ἑ., 376 κ. ἑ. Ἐπιστροφὴ Β΄ 401 κ. ἑ. Ἐν Σάρδεσι Β΄ 435. καὶ Παυσανίας Β΄ 455 κ. ἑ. Δολοφονεῖται Β΄ 491. καὶ Μακεδονία Ε΄ 29 κ. ἑ.
Ξέρξης Β΄, βασιλεὺς Περσίας Γ΄ 507.
Ξοῦθος, πατὴρ Ἴωνος Α΄ 444.

Ὀβολοί (Ὀβελοί), νόμισμα Α΄ 366. Δ΄ 379.
Ὀδησσός, πόλις ἐν Θράκῃ Α΄ 636. Ε΄ 496.
Ὁδοί ἱεραὶ Β΄ 49 κ. ἑ. Ἀπὸ Δελφῶν εἰς Ὄλυμπον Α΄ 155. ἀπὸ Δήλου εἰς Δελφοὺς Α΄ 164. Εἰς Ἐλευσῖνα Β΄ 794.
Ὁδοποιία Β΄ 49 κ. ἑ.
Ὀδρύσαι, θρακικὸν φῦλον Γ΄ 81, 129. Ε΄ 11, 37, 169. Ἴδε *Σεύθης*, *Σιτάλκης*.
Ὀδύσσεια, Νέος ἰωνικὸς χαρακτὴρ αὐτῆς Α΄ 211 κ. ἑ. Εἰκὼν τοῦ ἰωνικοῦ βίου Α΄ 344. Ἴδε *Ὅμηρος*.
Ὀδυσσεύς, βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης Α΄ 127, 189, 202. Β΄ 61.
Ὀζόλαι. Ἴδε *Λοκροί*.
Ὀθρυάδης, Λακεδαιμόνιος Α΄ 575. Β΄ 358.
Ὄθρυς, ὄρος ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 9.
Οἰβάρης, Πέρσης σατράπης Β΄ 238.
Οἰκονομικὰ παρ' Ἀθηναίοις τὸν πέμπτον αἰῶνα Β΄ 636, 664 κ. ἑ. 822. Γ΄ 49, 513 κ. ἑ. τὸν τέταρτον αἰῶνα Δ΄ 77, 338 κ. ἑ., 446 κ. ἑ. Ε΄ 153, 501 κ. ἑ., 588. Ἴδε *Ταμεῖον*, *Τάξις φόρων*, *Φόροι*.
Οἰνιάδαι, πόλις ἐν Ἀκαρνανίᾳ Β΄ 554. Γ΄ 7, 9, 131.
Οἰνόβιος, Ἀθηναῖος Δ΄ 70 σημ. 1.
Οἰνόη, δῆμος Ἀττικῆς Α΄ 583. Γ΄ 74, 582.
Οἰνόη, πόλις Ἀργολίδος Δ΄ 281, 303. Ε΄ 259.
Οἶνον ἐξαγωγὴ εἰς τὸν Πόντον Α΄ 639. εἰς Αἴγυπτον Α΄ 647 κ. ἑ.
Οἰνοῦς, ποταμὸς ἐν τῇ Λακωνικῇ Α΄ 271, 276. Δ΄ 525.
Οἰνοῦσσαι, νῆσοι ἐν τῷ Αἰγαίῳ Β΄ 188. Γ΄ 78.
Οἰνόφυτα, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ. Μάχη παρ' αὐτῇ Β΄ 548, 552.
Οἰνωτροί, ἔθνος ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Α΄ 660, 672.
Οἰταῖοι, φῦλον παρὰ τὴν Οἴτην Δ΄ 550. Ε΄ 404.
Οἴτη, ὄρος ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 9.

Ἀμφικτυονικὴ ὁμὰς περὶ αὐτὴν Α' 157.
Οἰωνοσκοπία Β' 8, 12.
Ὀκταετηρὶς Α' 484, 514. Β' 725. Ε' 230.
Ὀλβία, πόλις ἐν Γαλατίᾳ Α' 691.
Ὀλέα, πόλις παρὰ Πόντον Α' 636.
Ὀλιγαρχικοὶ ἐν Ἀθήναις. Πολιτικὴ ἀνατροπὴ παρ' αὐτῶν Γ' 555 κ. ἑ. Ἴδε *Βουλὴ* τῶν τετρακοσίων. Μετὰ τὴν παρὰ τὰς Ἀργινούσας ναυμαχίαν Γ' 638, 648. Μετὰ τὴν παρὰ τοὺς Αἰγὸς ποταμοὺς μάχην Γ' 667 κ. ἑ. Ἴδε *Ἀριστοκρατία, Τριάκοντα*.
Ὄλπαι, πόλις Ἀκαρνανίας Γ' 180.
Ὀλυμπία, ἱερὸς χῶρος ἐν τῇ Πισάτιδι. Λατρεία Ἀπόλλωνος ἐν αὐτῇ Α' 339. Διὸς Α' 324 κ. ἑ. Ποσειδῶνος Α' 78.— Πανήγυρις καὶ ἀγῶνες Α' 328 κ. ἑ. 373, 418. Β' 39 κ. ἑ. Γ' 29. Ἵδρυσις αὐτῶν Α' 326. Ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἠλείων Α' 327, 335, 338. Ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Φείδωνος Α' 331, 361, 367. καὶ Σπάρτης Α' 330, 339, 368, 428. Γ' 371, 409 κ. ἑ. Δ' 232 κ. ἑ. καὶ Σικυὼν Α' 374, 377. καὶ Φίλιππος Ε' 420, 443. Ἐμπορικαὶ πανηγύρεις ἐν αὐτῇ Β' 48. Πελοποννησιακὸν συνέδριον ἐν αὐτῇ Γ' 135.— Ξύλινος ναὸς ἐν αὐτῇ Β' 82. Θησαυροὶ Α' 374. Β' 92, 113, 115. Γ' 293. Ἀναθήματα Ἀναξιλάου τυράννου Ῥηγίου Γ' 315. Κυψελιδῶν Α' 406. Ἱέρωνος Γ' 289, 293. Ἀκραγαντίνων Γ' 293. Ἀνδριάντες Ὀλυμπιονικῶν Β' 98. Ναὸς Διὸς Α' 325, 406. Β 548, 829 κ. ἑ. Ἄγαλμα Διὸς ὑπὸ Φειδίου Β' 832. Γ' 56, 59 σημ. Ἡραῖον Α' 326. Β 82. Μάχη ἐν αὐτῇ Δ' 579.
Ὀλυμπιάδες. Ὁρισμὸς τοῦ χρόνου δι' αὐτῶν Α' 214. Β 69.
Ὀλυμπιάς, σύζυγος Φιλίππου Ε' 72, 485.
Ὀλυμπιεῖον, ἱερὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐν Ἀθήναις Α' 551, 567, 576. Β' 801. Ἐν Ἀκράγαντι Γ' 307. Ἐν Συρακούσαις Γ' 453.
Ὀλυμπιόδωρος, Ἀθηναῖος Β' 412.
Ὄλυμπος, ὄρος ἐν Ἤλιδι Α' 325.
Ὄλυμπος, ὄρος ἐν Μυσίᾳ Α' 5.
Ὄλυμπος, ὄρος ἐν Θεσσαλίᾳ Α' 156. Σύνορον τῆς Ἑλλάδος Α' 162. Β' 2. Ε' 6.
Ὄλυνθος, πόλις ἐν τοῖς ἐπὶ Θρᾴκης Α' 349 κ. ἑ. Κοινωνεῖ τῆς περὶ τὴν Δῆλον ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Β' 472. Ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ' 95, 219, 389. Κατακτήσεις αὐτῆς Δ' 374. Πολεμεῖται ὑπὸ τῆς Σπάρτης Δ' 377 κ. ἑ. Παραδίδεται Δ' 394 κ. ἑ. Κέντρον τῆς ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν ἀντιστάσεως Ε' 35. καὶ Φίλιππος Ε' 63 κ. ἑ., 94 κ. ἑ., 348 κ. ἑ., 352 κ. ἑ., 364 κ. ἑ. Ὑποστηρίζεται ὑπὸ τῶν Ἀθηνῶν Ε' 353 κ. ἑ.— Νομίσματα Ε' 349 σημ. 3.
Ὅμηρος. Θεωρεῖται Φρὺξ Α' 352. Σμυρναῖος Ε' 227.— Ὁμηρικὸν ἔπος. Γένεσις αὐτοῦ Α' 139, 185 κ. ἑ., 209, 344 κ. ἑ. Μεταβιβάζεται εἰς τὴν Σπάρτην Α'

263, 267. Ἡ ἀπαγγελία αὐτοῦ καταργεῖται ἐν Σικυῶνι Α΄ 376. Καταγραφὴ αὐτοῦ ἐπὶ Πεισιστράτου Α΄ 563. Β΄ 116 κ. ἑ. Διδάσκεται ἐν Ἀθήναις Β΄ 578. Δημοτικὸν ἐν Ἀθήναις Ε΄ 234. Ἐθνικὸν ἄξίωμα αὐτοῦ Β΄ 116. Τὸ θεῖον ἐν αὐτῷ Α΄ 211. Ὁ Ἅδης ἐν αὐτῷ Β΄ 74. Ἡ φιλοσοφία ἀντιστρατεύεται κατ' αὐτοῦ Β΄ 590. Ὁμηρικαὶ μελέται Ε΄ 226.

Ὁμογάλακτες, ἐν Ἀθήναις Α΄ 483.

Ὁμόλιον, ἱερὸν ἐπὶ τῆς Ὄσσης Α΄ 156, 162.

Ὀμφάκη, πόλις Σικελίας Α΄ 679.

Ὀμφαλίων, Πισάτης Α΄ 299, 330.

Ὀμφαλός, ἐν Δελφοῖς Β΄ 25

Ὀνάτας, Αἰγινήτης γλύπτης Β΄ 94, 113. Β΄ 776. Γ΄ 293, 323.

Ὀνεᾶται, φυλὴ ἐν Σικυῶνι Α΄ 377.

Ὄνειον, ὄρος παρὰ τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου Δ΄ 534 σημ.

Ὀνήσιλος, Κύπριος ἐκ Σαλαμῖνος Β΄ 251 κ. ἑ.

Ὀνήτωρ, Ἀθηναῖος Ε΄ 294.

Ὀνομακλῆς, Ἀθηναῖος στρατηγὸς κατὰ θάλασσαν Γ΄ 531, 583 σημ. 1.

Ὀνομάκριτος, Ἀθηναῖος Α΄ 563. Β΄ 334.

Ὀνόμαρχος, υἱὸς Εὐθυκράτους, Φωκεὺς Ε΄ 80, 87, 322.

Ὀνόμαστος, υἱὸς Ἀγαίου, Ἠλεῖος Α΄ 387.

Ὀξυλίδαι, ἀπόγονοι τοῦ Ὀξύλου, ἐν Ἤλιδι Α΄ 234.

Ὄξυλος, Αἰτωλὸς Α΄ 166, 233 κ. ἑ.

Ὀπισθόδομος Παρθενῶνος Β΄ 808.

Ὁπλῆτες, φυλὴ παρ' Ἀθηναίοις Α΄ 452, 579.

Ὁπλισμός, Δ΄ 352 κ. ἑ.

Ὁπλῖται, ἐκ τῶν θητῶν Γ΄ 118.

Ὀπούντιοι. Ἴδε Λοκροί.

Ὀποῦς, πόλις ἐν Λοκρίδι Β΄ 459.

Ὀργεῶνες Α΄ 483.

Ὀρδησσός, πόλις Θράκης Α΄ 636.

Ὀρέστης, υἱὸς Ἀγαμέμνονος Α΄ 189. Φέρεται ὡς ἡγέτης Ἀχαιῶν μεταναστῶν Α΄ 173. Ἐν Ταυρίδι Α΄ 706. Ὀστᾶ αὐτοῦ Α΄ 260, 323.

Ὀρέστης, δυνάστης τῆς Φαρσάλου Β΄ 553. Δ΄ 541.

Ὀρέστης, υἱὸς Ἀρχελάου, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ε΄ 44 σημ. 2.

Ὀρεστία, συνοικία ἐν Μεγάλῃ πόλει Α΄ 515.

Ὀρεστίς, χώρα ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 16, 25.

Ὀρθαγόρας, τύραννος τῆς Σικυῶνος Α΄ 342.

Ὀρθαγορίδαι, γένος τυράννων ἐν Σικυῶνι Α΄ 373, 550.

Ὀρθόβουλος, Ἀθηναῖος Δ΄ 344.

Ὄρνυτος, βασιλεὺς τῆς Ἀρκαδίας Α΄ 256.

Ὀροίτης, Πέρσης σατράπης ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Β΄ 213, 236.

Ὄρσιππος, Μεγαρεὺς Α΄ 418.

Ὀρτυγία, νῆσος παρὰ τὰς Συρακούσας Α΄ 399, 669. Γ΄ 265, 313, 473.

Ὀρφεοτελεσταί, ἐν Ἀθήναις Δ΄ 90.

Ὀρφεύς, Κροτωνιάτης Α΄ 563.

Ὀρφεύς, Θρᾷξ ποιητὴς Α΄ 565. Β΄ 118, 581. Δ΄ 90. Χρησμοὶ αὐτοῦ Δ΄ 90.

Ὀρχήστρα, Β΄ 746.

Ὀρχομενός, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ

Α΄ 237. Πρωτεύουσα πόλις τῆς Ἀρκαδίας Α΄ 298. Μετέχει τῆς περὶ τὴν Καλαύρειαν συμμαχίας Α΄ 370. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β΄ 375, 411. Ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ΄ 377. καὶ Μαντίνεια Δ΄ 518.

Ὀρχομενὸς, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 120. Βοιωτοὶ ἐν αὐτῇ Α΄ 147. Μινύαι Α΄ 171. Ἀξίωμα αὐτοῦ Α΄ 189. Κοινωνεῖ συμμαχίας κατὰ θάλασσαν Α΄ 138. Μετέχει τῆς παρὰ τὴν Καλαύρειαν συμμαχίας Α΄ 138. Πολιορκεῖται ὑπὸ τοῦ Τολμίδου Β΄ 561. Ἐπὶ τοῦ κορινθιακοῦ πολέμου Δ΄ 283, 324. Ἀναγνωρίζεται αὐτόνομος Δ΄ 328. Λακωνίζοντες ἐν αὐτῷ Δ΄ 455. Ὁ Πελοπίδας παρ' αὐτῷ Δ΄ 463 κ. ἑ. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Θηβαίων Δ΄ 497. Ε΄ 397. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Θηβαίων Ε΄ 89. Ἀνακτίζεται ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Ε΄ 546. — Θησαυρὸς τοῦ Μινύου ἐν αὐτῷ Α΄ 120, 200. Ἀκρόπολις Α΄ 140.

Ὄσσα, ὄρος ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 8, 156.

Ὄστρακα σωζόμενα Β΄ 606 σημ.

Ὀστρακισμὸς, ἐν Ἀθήναις· καθίσταται ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους Α΄ 591, 592 σημ. 1, 613. Ἀριστείδου Β΄ 326. Θουκυδίδου, υἱοῦ Μελησίου Δ΄ 575. Ἱππάρχου, υἱοῦ Χάρμου Α΄ 592. Κίμωνος Β΄ 526. Κλεισθένους Α΄ 600. Ξανθίππου, υἱοῦ Ἀρίφρονος Β΄ 606. Ὑπερβόλου Γ΄ 384. — Ἐν Συρακούσαις. Ἴδε Πεταλισμός.

Ὀσχοφόροι, Γ΄ 121.

Ὀτάνης, Πέρσης στρατηγὸς Β΄ 235, 245, 254, 263.

Ὄτυς, βασιλεὺς τῆς Παφλαγονίας Δ΄ 260.

Οὐινὶμ, ὄνομα τῶν Ἰώνων παρ' Αἰγυπτίοις Α΄ 61.

Ὄφις, ποταμὸς ἐν Ἀρκαδίᾳ Γ΄ 378. Δ΄ 369.

Ὄχη, ὄρος ἐν Εὐβοίᾳ Β΄ 285.

Παγασαὶ, παραθαλάσσιος πόλις ἐν Θεσσαλίᾳ Δ΄ 542. Ε΄ 90.

Παγασητικὸς κόλπος, Α΄ 9, 86, 117.

Πάγγαιον, ὄρος ἐν Θρᾴκῃ Β΄ 232, 500. Ε΄ 66.

Παγκράτιον, ἀγώνισμα συνενοῦν τὴν πάλην καὶ πυγμὴν Α΄ 337.

Παγώνδας, Θηβαῖος Γ΄ 214.

Παίονες, θρακικὸν φῦλον Β΄ 344. Ε΄ 11, 50.

Παιονία, χώρα μακεδονικὴ Α΄ 141.

Παιωνίδαι, εὐπατρίδαι ἐκ Μεσσηνίας Α΄ 449.

Παιωνίδαι, δῆμος Ἀττικῆς Α΄ 584.

Παιώνιος, Μενδαῖος γλύπτης Β΄ 830, 835.

Πακτύης, Λυδὸς Β΄ 182.

Πακτωλὸς, ποταμὸς ἐν Λυδίᾳ Α΄ 130. Β΄ 169. Νίκη τοῦ Ἀγησιλάου παρ' αὐτῷ Δ΄ 257.

Παλαίμων. Ἱερὸν αὐτοῦ παρὰ τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου Β΄ 365.

Παλαίστρα, Β΄ 46, 108 Ἴδε *Γυμνάσια, Γυμναστική*.

Παλαμήδης, ἥρως τῆς Ναυπλίας Α΄ 85, 137.

Πάλη, πόλις Κεφαληνίας Δ΄ 456.

Παλικοί, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Γ΄ 330.

Παλλάδιον, δικαστήριον φονικὸν ἐν Ἀθήναις Α΄ 467.
Παλλάδιον, ἱερὸν ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς Β΄ 602.
Παλλαντίδαι, Α΄ 445.
Παλλήνη, χερσόνησος τῆς Χαλκιδικῆς Γ΄ 20. Ἀποικίαι ἐν αὐτῇ Α΄ 652. Ὁ Βρασίδας ἐν αὐτῇ Γ΄ 243. Κατέχεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ΄ 390.
Παλλήνη, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α΄ 445, 546, 576.
Πάμισος, ποταμὸς ἐν Μεσσηνίᾳ Α΄ 11, 136, 223.
Παμμένης, Θηβαῖος Δ΄ 412, 417, 516, 539. Ε΄ 51, 87, 324.
Παμφάης, Ἐφέσιος Β΄ 167.
Παμφυλία, χώρα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Δάρδανοι ἐν αὐτῇ Α΄ 343. Ῥόδιοι Α΄ 679. Μαντικὴ ἐν αὐτῇ Β΄ 11.
Παμφύλιοι, ἐν τῇ μάχῃ τῆς Σαλαμῖνος Β΄ 394.
Πάμφυλοι, φυλὴ τῶν Δωριέων Α΄ 164, 179, 223, 232, 268. Ἐν Ἐρυθραῖς Α΄ 180.
Πανὸς ἄντρον, κατὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως Β΄ 313.
Παναθήναια, ἑορτὴ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Ἀθήναις. Σημασία αὐτῆς Α΄ 446. Ἀνακαινίζονται ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου Α΄ 558. Εἰσάγονται κατ' αὐτὰ μουσικοὶ ἀγῶνες Β΄ 738. Συμμετοχὴ τῶν μετοίκων εἰς αὐτὰ Α΄ 590. Συμμετοχὴ τῶν ἀποικιῶν Β΄ 687. Ἀπὸ Περικλέους Β΄ 819 κ. ἑ. Παναθηναϊκὴ πομπὴ Α΄ 615. Β΄ 810, 819 κ. ἑ. Ὡς οἰκονομικὴ περίοδος Β΄ 822.
Πάναινος, Ἀθηναῖος ζωγράφος Β΄ 772, 782, 832.
Πάνακτον, φρούριον κατὰ τὰ σύνορα Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας Γ΄ 253, 352, 509.
Πάνδαρος, ἥρως Α΄ 115.
Πάνδροσος. Ἱερὸν αὐτῆς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως Β΄ 804, 824.
Πανθοΐδαι, γένος ἐν Τρωάδι Α΄ 105.
Πανιώνιον, κοινὸν ἱερὸν τῶν Ἰώνων παρὰ τὴν Μυκάλην Α΄ 347. Β΄ 62, 257.
Πάνορμος, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Καρχηδόνιοι ἐν αὐτῇ Α΄ 683. Γ΄ 277. Ἕλληνες Α΄ 685. Βαφεῖα ἐν αὐτῇ Α΄ 685.
Πάνορμος, λιμὴν ἐν Ἀχαΐᾳ Γ΄ 98.
Παντάγνωτος, υἱὸς Αἰάκους, τύραννος τῆς Σάμου Β΄ 200.
Πανταλέων, υἱὸς Ἀλυάττου, Λυδὸς Β΄ 165.
Πανταλέων, υἱὸς Ὀμφαλίωνος, βασιλεὺς τῆς Πίσης Α΄ 299, 330, 333.
Παντικάπαιον, πόλις ἐν τῇ ταυρικῇ χερσονήσῳ Α΄ 637, 711. Β΄ 186. Ε΄ 276.
Πανύασις, Ἁλικαρνασεὺς ποιητὴς Β΄ 708.
Παράβασις ἐν τῇ κωμωδίᾳ Β΄ 760. Γ΄ 544.
Παραβάται, στρατιῶται παρὰ Θηβαίοις Δ΄ 433.
Παραγραφὴ ἐν τῷ ἀθηναϊκῷ δικαίῳ Δ΄ 72.
Παραλία, ἀνατολικὴ παραθαλασσία τῆς Ἀττικῆς. Οἰκήτορες αὐτῆς Α΄ 440.
Παράλιοι, φυλὴ τῶν Μαλιέων ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 157.

Πάραλοι, (Παράλιοι) οἱ οἰκήτορες τῆς Παραλίας τῆς Ἀττικῆς Α΄ 463. Ὡς φατρία Α΄ 531, 538, 577, 581, 584. Β΄ 288.

Πάραλοι, τὸ πλήρωμα τῆς Παράλου Γ΄ 570.

Πάραλος, υἱὸς Περικλέους, Ἀθηναῖος Β΄ 639. Γ΄ 92.

Πάραλος, ἱερὰ τριήρης παρ' Ἀθηναίοις Γ΄ 561, 570, 657, 666.

Παραξία, χώρα ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 16

Παραποτάμιοι, πόλις ἐν Φωκίδι Ε΄ 532.

Παραστάδες ἐν ναοῖς Β΄ 84.

Παραχελωῖτις, χώρα περὶ τὸν Ἀχελῷον Α΄ 394. Δ΄ 301, 302.

Παρθενίαι, υἱοὶ Ἀχαιῶν καὶ Δωρίδων ἐν Σπάρτῃ Α΄ 303.

Παρθενών. Κτίσις αὐτοῦ Β΄ 803 κ. ἑ. Γλυπτὰ Β΄ 808 κ. ἑ. Ταμεῖον Β΄ 677, 822. Ναὸς πομπικὸς Β΄ 823.

Πάριον, πόλις παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 635.

Πάρις, υἱὸς Πριάμου, Τρὼς Α΄ 104, 108, 204.

Παρμενίδης, Ἐλεάτης φιλόσοφος Β΄ 593.

Παρμενίων, Μακεδὼν στρατηγὸς Ε΄ 379, 459.

Παρνασσὸς, ὄρος μεταξὺ Φωκίδος καὶ Λοκρίδος Α΄ 163, 171, 378. Β΄ 2, 22. Ε΄ 523, 524, 532.—Ἀμφικτυονικὴ ὁμὰς περὶ αὐτὸν Α΄ 158.

Πάρνης, ὄρος μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας Α΄ 148, 441.

Πάρνων, ὄρος ἐν τῇ Λακωνικῇ Α΄ 271, 282, 359.

Πάρος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς Β΄ 239. Πολιορκία ὑπὸ Μιλτιάδου Β΄ 314. Θεμιστοκλῆς Β΄ 433. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β΄ 668. Πάριοι ἐν Μιλήτῳ Α΄ 624. ἐν Θάσῳ Β΄ 274.—Μάρμαρον Β΄ 203, 240. Λατρεία Δήμητρος Α΄ 98. Πάριον μάρμαρον, χρονικὸν Α΄ 214, 383 σημ. 2.

Παρράσιοι, φῦλον ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ΄ 515, 519.

Παρράσιος, Ἐφέσιος ζωγράφος Ε΄ 260.

Πάπυρος, Β΄ 703.

Παρύσατις, σύζυγος Δαρείου Β΄ βασιλέως τῆς Περσίας Γ΄ 614. Δ΄ 202, 248.

Πασαργάδαι, πρωτεύουσα τῆς Περσίας Δ΄ 202.

Πασαργάδαι, βασιλικὸν γένος παρὰ τοῖς Πέρσαις Β΄ 172.

Πασίμηλος, Κορίνθιος Δ΄ 294.

Πασιφάη. Λατρεία αὐτῆς Α΄ 250, 319. Β΄ 13.

Πασίων, τραπεζίτης ἐν Ἀθήναις Ε΄ 344.

Πάταρα, πόλις Λυκίας Α΄ 112. Β΄ 21.

Πατιζείθης, Πέρσης μάγος Β΄ 217.

Πάτραι, πόλις ἐν Ἀχαΐᾳ Γ΄ 371. Δ΄ 300.

Πατροκλείδης, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Γ΄ 671.

Πάτροκλος, Α΄ 190.

Παυσανίας, υἱὸς Κλεομβρότου, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς ἐν τῇ μάχῃ τῶν Πλαταιῶν Β΄ 412

κ. ἑ. Ἐν Θήβαις Β' 421. Σχέδια αὐτοῦ Β' 449. Ἡγεῖται τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου Β' 449 κ. ἑ. Προδοσία αὐτοῦ Β' 452 κ. ἑ. Ἀνακαλεῖται Β' 456. Δίκη καὶ θάνατος Β' 484 κ. ἑ. καὶ Λύσανδρος Δ' 189.

Παυσανίας, υἱὸς Πλειστοάνακτος, πατὴρ Ἀγησιπόλιδος, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Γ' 142. Ἐν Ἀττικῇ Γ' 668, 687. Δ' 57. καὶ Λύσανδρος Δ' 188, 239. καὶ Ἀγησίλαος Δ' 239. Στρατηγεῖ ἐναντίον τῶν Θηβῶν Δ' 269 κ. ἑ., 274. Φεύγει εἰς Τεγέαν Δ' 274. Ἐν Τεγέᾳ Δ' 370.

Παυσανίας, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ε' 45 σημ.

Παυσανίας, ἀπαιτητὴς τοῦ μακεδονικοῦ θρόνου Ε' 48.

Παφλαγόνες, ἔθνος παρὰ τὸν Πόντον Α' 634. Συστρατεύουσι μετὰ τοῦ Ξέρξου Β' 338.

Πάφος, πόλις ἐν Κύπρῳ Α' 236. Λατρεία τῆς Ἀφροδίτης Β' 195.

Πάχης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 119, 137, 143 κ. ἑ.

Πάχυνος ἄκρα, ἀκρωτήριον τῆς Σικελίας Α' 670, 678. Γ' 262.

Πεδιεῖς, οἰκήτορες τῶν πεδίων τῆς Ἀττικῆς Α' 463. Ὡς φατρία Α' 529, 539, 584.

Πεζὸς λόγος. Ἀρχὴ αὐτοῦ Β' 729. ἀττικὸς Ε' 199 κ. ἑ.

Πειθίας, Κερκυραῖος Γ' 166.

Πειθόλαος, Θεσσαλὸς Ε' 77. Α' 544 σημ. 1.

Πειραιεύς, ἐπίνειον τῶν Ἀθηνῶν. Θέσις αὐτοῦ Α' 442. Β' 292 κ. ἑ. Δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α' 585. Κτίζεται ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους Β' 293 κ. ἑ. Ἀνακτίζεται ὑπὸ τοῦ Ἱπποδάμου Β' 791. Τειχίζεται ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους Β' 444 κ. ἑ. Μακρὰ τείχη ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ Β' 506, 545, 550, 646 κ. ἑ. Ἀποπεράτωσις τοῦ περιβόλου Δ' 444. Ὀχυροῦται ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχικῶν Γ' 573 κ. ἑ. — Ὁ Ἀγησανδρίδας παρ' αὐτῷ Γ' 577. Ὁ Λύσανδρος ἐν αὐτῷ Γ' 687. Ὁ βασιλεὺς Παυσανίας ἐν αὐτῷ Δ' 59. Ὁ Τελευτίας ἐν αὐτῷ Δ' 321. Συγκλείεται ὑπὸ τοῦ Πόλλιδος Δ' 353. Ἀλέξανδρος ὁ Φεραῖος ἐν αὐτῷ Ε' 124 κ. ἑ. — Ἄρχοντες ἐν αὐτῷ Β' 446. Οἱ δέκα ἐν αὐτῷ Δ' 20. Ἅμιλλαι νηῶν ἐν αὐτῷ Β' 820. Ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης Δ' 342. Μνημεῖα ἐν αὐτῷ Ε' 248, 253. Ἴδε *Δεῖγμα*, *Ἑρμῆς*. Ὑποχρέωσις τῆς εἰς μόνον αὐτὸν διακομίσεως ἐμπορευμάτων Β' 701.

Πειραιεὺς (Ἀμισὸς), πόλις παρὰ τὸν Πόντον Β' 686.

Πείραιον (σήμερον Περαχώρα), πόλις καὶ χώρα παρὰ τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου Δ' 297, 317.

Πείραιος, ἐπίνειον ἐν τῷ σαρωνικῷ κόλπῳ Γ' 523.

Πειρήνη, πηγὴ ἐπὶ τοῦ Ἀκροκορίνθου Α' 394.

Πείσανδρος, Ἀθηναῖος, Ἀχαρνεὺς Γ' 417. καὶ Ἑρμοκοπίδαι Γ' 430 κ. ἑ., 443. Ἀντίπαλος τοῦ Ἀλκιβιάδου Γ' 465. Διαπραγματεύεται τὴν κάθοδον Ἀλ-

κιβιάδου Γ' 542 κ. ἑ., 550. Ἀνατρέπει τὸ πολίτευμα Γ' 558 κ. ἑ., 561 κ. ἑ. Τῶν τετρακοσίων Γ' 572, 574. Καταδικάζεται Γ' 582.

Πείσανδρος, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Δ' 288.

Πεισιάναξ, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Β' 771, 797.

Πεισιστρατίδαι. Οἰκήσεις αὐτῶν Α' 526. Γένος Α' 528. Τύραννοι Α' 535 κ. ἑ. Κατάλυσις αὐτῶν Α' 576. Ἐξόριστοι καὶ ἐπάρατοι Α' 605. Ἐν Ἐρετρίᾳ Α' 542. Ἐν Περσίᾳ Β' 272, 334. Ἐν Μακεδονίᾳ Ε' 28. καὶ Σπάρτῃ Α' 607. Ἴδε *Ἡγησίστρατος, Ἵππαρχος, Ἱππίας, Πεισίστρατος*.

Πεισίστρατος, υἱὸς Ἱπποκράτους, Ἀθηναῖος. Γένος Α' 449. Γέννησις Α' 528. Πρώτη τυραννὶς Α' 534 κ. ἑ. Δευτέρα τυραννὶς Α' 538. κ. ἑ. Ἐν Ἐρετρίᾳ Α' 541. Κυριεύει τὸ Σίγειον Α' 545. Τρίτη τυραννὶς Α' 546 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Αἰγινήτας Β' 277. Ἀνάπλασις τῶν Ἀθηνῶν Α' 552 κ. ἑ. Ἵδρυσις τῆς πρώτης κληρουχίας Α' 533 κ. ἑ. Μέριμνα περὶ τῆς λατρείας Α' 556. Θεραπεία τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν Α' 561 κ. ἑ. Β' 705. Φερομένη μεταρρύθμισις τοῦ νομίσματος Α' 571 σημ. 2. Θάνατος Α' 568 κ. ἑ. Πολιτεία αὐτοῦ Α' 610 κ. ἑ. 615. Β 203. Τάσσεται εἰς τοὺς ἑπτὰ σοφοὺς Β' 78. καὶ Λύγδαμις Β' 241. καὶ Σόλων Α' 537 κ. ἑ.

Πεισίστρατος, Ἀθηναῖος ἄρχων Α' 560.

Πείσων, Ἀθηναῖος, τῶν τριάκοντα Δ' 31.

Πελαγόνες, φῦλον ἐν Μακεδονίᾳ Ε' 16.

Πέλαγος, δάσος παρὰ τὴν Μαντίνειαν Δ' 598. Ἴδε προσθήκην εἰς σελίδα 601 ἐν τοῖς Παραρράμασι.

Πελαργικὸν, ἀρχαῖον ὀχύρωμα τῆς Ἀκροπόλεως Γ' 473.

Πελασγοί, Α' 37 κ. ἑ. Οἱ αὐτοὶ καὶ οἱ Τυρρηνοὶ Α' 60 κ. ἑ. Οἱ αὐτοὶ καὶ οἱ Δαναοὶ Α' 132. καὶ Αἰολεῖς Α' 127 κ. ἑ. Συγγενεῖς πρὸς τοὺς Κρῆτας Α' 95. Συγγενεῖς πρὸς τοὺς αὐτόχθονας Σικελοὺς Α' 708. Ἐν Ἄργει Α' 131. Ἐν Ἀττικῇ Α' 170, 438. Ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α' 56. Ἐν Σκύρῳ Β' 467. Ἐν Χαλκιδικῇ Γ' 233. Λατρεία τῶν θεῶν παρ' αὐτοῖς Α' 69 κ. ἑ. Πελασγικὸς Ζεὺς Α' 438. Β' 81.

Πελασγός, ἐπώνυμος ἥρως τῶν Πελασγῶν Α' 236.

Πελειάδες, ἱέρειαι Διώνης Α' 144.

Πέλλα, πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας Γ' 662. Δ' 375. Ε' 41, 46, 377, 388.

Πελλήνη, πόλις ἐν Λακωνικῇ Α' 271. Δ' 537, 560.

Πελλήνη, πόλις ἐν Ἀχαΐᾳ Γ' 43, 521. Δ' 539.

Πέλλιχος, Κορίνθιος στρατηγὸς Ε' 257.

Πελοπίδαι, ἀπόγονοι τοῦ Πέλοπος. Προέλευσις ἐκ Λυδίας Α' 109.

Ἐν Πελοποννήσῳ Α' 131 κ. ἑ., 201, 251. Β' 131. Κτίσται αἰολικῶν ἀποικιῶν Α' 175. Ἴδε *Πέλοψ*.

Πελοπίδας, υἱὸς Ἱππόκλου, Θηβαῖος. Χαρακτὴρ αὐτοῦ Δ' 413. καὶ Ἐπαμεινώνδας Δ' 418. Ἡγεῖται τῶν φυγάδων Θηβαίων Δ' 418 κ. ἑ. Ἐπιστρέφει εἰς τὰς Θήβας Δ' 420. Φονεύει τὸν Λεοντιάδην Δ' 422. Βοιωτάρχης Δ' 424. Πολιορκεῖ τὴν Καδμείαν Δ' 425. καὶ Σφοδρίας Δ' 439. Νικᾷ παρὰ τὸν Ὀρχομενὸν Δ' 464. Ἐν τῇ μάχῃ τῶν Λεύκτρων Δ' 485. Ἐν Πελοποννήσῳ Δ' 524 κ. ἑ. Ἀπελευθεροῦται ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας Δ' 558. Ἐν Σούσοις Δ' 568 κ. ἑ. Ἥπτει ἐν Θεσσαλίᾳ Δ' 589 κ. ἑ.

Πελοπόννησος. Φυσικὴ διαίρεσις αὐτῆς Α' 10. Πελοπίδαι καὶ Ἀχαιοὶ ἐν αὐτῇ Α' 131. Ὄνομα τῆς χερσονήσου Α' 136, 340. Εἰσόρμησις τῶν Δωριέων Α' 168, 221 κ. ἑ. — Μεταρρυθμίσεις τῆς πελοποννησιακῆς στρατιᾶς Δ' 380. Πελοποννησιακὸς πόλεμος. Ἴδε *Σπάρτη*.

Πέλοψ, Α' 64, 77, 109, 129 κ. ἑ., 214. Β' 361. Λατρεία αὐτοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Α' 326, 337. Β' 37. Ἴδε *Πελοπίδαι*.

Πελτασταί, *Πέλτη*, Δ' 353.

Πέλωρος, ἀκρωτήριον τῆς Σικελίας Α' 670.

Πένταθλον, Α' 337. Β' 40.

Πεντακοσιομέδιμνοι, πρώτη τάξις τῶν οἰκητόρων τῶν Ἀθηνῶν Α' 496.

Πεντελικὸν (Βριλησσὸς), ὄρος ἐν Ἀττικῇ Α' 441, 445. Β' 301, 723, 742 σημ. 1. Γ' 511.

Πενέσται, δοῦλοι ἐν Θεσσαλίᾳ Α' 146 κ. ἑ., 274. Γ' 685. Δ' 548.

Πεπάρηθος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Ε' 124, 485.

Πέπλος τῆς Ἀθηνᾶς Β' 838.

Περαχώρα. Ἴδε *Πείραιον*.

Πέργαμος (Πέργαμα), ἀκρόπολις τῆς Τροίας Α' 107, 185.

Πέργαμος, πόλις ἐν Μυσίᾳ Δ' 225.

Περδίκκας Α', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Β' 233. Ε' 27.

Περδίκκας Β', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ε' 32 κ. ἑ. καὶ Ἀθῆναι Γ' 21, 81, 127, 225, 228, 244, 392. καὶ Σπάρτη Γ' 220, 224, 381. καὶ Θρᾴκη Ε' 12.

Περδίκκας Γ', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Δ' 50, 351.

Περίανδρος, υἱὸς Κυψέλου, τύραννος Κορίνθου Α' 408 κ. ἑ., 431, 544, 658. Β' 77, 160.

Περίανδρος, Ἀθηναῖος Ε' 138.

Περικλῆς, υἱὸς Ξανθίππου, Ἀθηναῖος. Γένος Α' 449. Νεότης καὶ παίδευσις Β' 601 κ. ἑ. Ἀξίωμα ἐν τῇ πολιτείᾳ Β' 630. Γ' 112. Ἐσωτερικὴ πολιτεία Α' 605 κ. ἑ., 695. Γ' 25. Ἐξωτερικὴ πολιτεία Β' 644, 681. Γ' 26, 36 κ. ἑ. Ἐθνικὸν πρόγραμμα Β' 836. Ὡς στρατηγὸς Α' 633 κ. ἑ. Β' 105 κ. ἑ., 553, 555 κ. ἑ., 575, 632 κ. ἑ., Γ' 79. Οἰκονομικὴ διοίκησις αὐτοῦ Β' 635, 673 κ. ἑ., 681. Νόμος αὐτοῦ περὶ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων Β' 697 σημ.

Ὡς ῥήτωρ Β' 730 κ. ἑ. Γ' 37, 82 κ. ἑ., 90, 153. Ἀγωνοθέτης Β 738 Ἰδιωτικὸς βίος Β 639. Διευθύνει τὰ τῆς κτίσεως τῶν Θουρίων Β' 689. Ἐπιθέσεις κατ' αὐτοῦ Γ' 53 κ. ἑ. Γ' 87 κ. ἑ. Τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου καὶ θάνατος Γ' 98 κ. ἑ. Ἄξίωμα αὐτοῦ Γ' 100 κ. ἑ. καὶ ἡ κωμῳδία Γ' 55, 191. καὶ εἰκαστικαὶ τέχναι Β' 781 κ. ἑ. καὶ οἱ ἐν τῇ Δύσει Ἕλληνες Γ' 324 κ. ἑ. καὶ φιλοσοφία Β' 720. καὶ Ἄγνων Γ' 63. καὶ Ἀλκιβιάδης Γ' 359 κ. ἑ. καὶ Ἀναξαγόρας Β' 720. Γ' 60 κ. ἑ. καὶ Ἀσπασία Β' 639 κ. ἑ. Γ' 62. καὶ Δάμων Β' 720 καὶ Δημοσθένης Ε' 566. καὶ Δρακοντίδης Γ' 63. καὶ Ἐπαμεινώνδας Δ' 605. καὶ Ἐφιάλτης Β' 545. καὶ Ζήνων Β' 720. καὶ Ἡρόδοτος Β' 713, 733. Γ' 53. καὶ Θουκυδίδης ὁ Μελησίου Β' 573. Γ' 61 καὶ Θουκυδίδης ὁ Ὀλόρου Β' 734. Γ' 106. καὶ Ἴων ὁ Χῖος Β' 719. καὶ Καλλίας Β' 568 κ. ἑ. καὶ Κίμων Β' 510, 555, 567 κ. ἑ. καὶ Κλέων Γ' 61, 90, 153. καὶ Πρωταγόρας Β' 604, 720. Γ' 573. καὶ Σοφοκλῆς Β' 642, 718, 757. καὶ Φειδίας Β' 785 κ. ἑ. Γ' 57.

Περικλῆς, υἱὸς Περικλέους, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Β' 511. Γ' 634, 639, 647.

Πέρινθος, πόλις ἐν Θράκῃ. Κτίσις αὐτῆς Β' 200. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β' 232. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β' 668. Κοινωνεῖ τῆς νέας ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Ε 166. Συμμαχεῖ μετὰ τοῦ Φιλίππου Ε' 93. Πολιορκεῖται ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Ε' 489 κ. ἑ. καὶ Σπάρτη Ε' 559.

Περίοικοι, οἰκήτορες τῆς ὑπαίθρου χώρας ἐν τῇ Λακωνικῇ Α' 273, 279, 285, 288. Δ' 242.

Περιπόλτας, μάντις τῶν Βοιωτῶν Α' 148.

Περίπτερος ναός, Β' 90.

Περκώτη, πόλις παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον Β' 493.

Περραιβοί, φῦλον ἐν Θεσσαλίᾳ Α' 149. Κοινωνοῦσι τῆς δελφικῆς ἀμφικτυονίας Α' 156. Ε' 405. Δίδουσιν εἰς τοὺς Περσας γῆν καὶ ὕδωρ Β' 372. Ἐκνικῶνται ὑπὸ τοῦ Ἰάσονος Δ' 550.

Περσεῖδαι, Α' 134, 201, 250.

Περσεύς, Α' 85, 114, 133. Β 361.

Περσεφόνη. Ἴδε *Κόρη*.

Περσία. Ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Μήδων Β' 161, 171 κ. ἑ. Ἐπὶ Κύρου Α' 172 κ. ἑ. Ἐπὶ Καμβύσου Α' 195 κ. ἑ., 216 κ. ἑ. Ἐπὶ Δαρείου Β' 216 κ. ἑ., 219 κ. ἑ., 271 κ. ἑ. Ἐπὶ Ξέρξου Β' 333 κ. ἑ. Ἐπὶ Ἀρταξέρξου Αου Β' 492 κ. ἑ. Ἐπὶ Δαρείου Βου Γ' 507. Ἐπὶ Ἀρταξέρξου Βου Δ' 202 κ. ἑ., 208 κ. ἑ. Ἐπὶ Ἀρταξέρξου Γου Ε' 307 κ. ἑ.— Οἱ Ἴωνες ἀφίστανται ἀπ' αὐτῆς Β' 245 κ. ἑ. Περσικοὶ πόλεμοι. Ἀρχὴ αὐτῶν Β' 263. Στρατεία Μαρδονίου Β' 263 κ. ἑ., 271. Στρατεία Δάτιδος καὶ Ἀρταφέρ-

νους Β΄ 284 κ. ἑ. Στρατεία Ξέρξου Β΄ 335 κ. ἑ. Παράδοσις περὶ αὐτῶν Β΄ 422 κ. ἑ. Ἀναθεώρησις αὐτῶν Β΄ 427 κ. ἑ. Πέρας αὐτῶν Β΄ 566. — καὶ Αἴγυπτος Β΄ 197, 330, 336, 496, 524. — καὶ Ἄργος Γ΄ 348. καὶ Καρχηδὼν Γ΄ 278. Διαπραγματεύσεις Ἀθηναίων μετ' Ἀρταφέρνους Α΄ 599, 609. Σχέσεις πρὸς Ἀθήνας καὶ Σπάρτην ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ΄ 219, 505 κ. ἑ., 520, 612. κ. ἑ. Ἴδε *Τισσαφέρνης, Φαρνάβαζος*. Ἀποστασία τοῦ Κύρου Δ΄ 202 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Σπάρτην Δ΄ 223 κ. ἑ., 248 κ. ἑ. Ἴδε *Ἀγησίλαος, Θίβρων*. Ὁ Κόνων ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτῆς Δ΄ 285 κ. ἑ. Ἐπὶ τοῦ κορινθιακοῦ πολέμου Δ΄ 306 κ. ἑ. Ἐπιβάλλει τὴν ἀνταλκίδειον εἰρήνην Δ΄ 325 κ. ἑ. Ἐπεμβαίνει ὑπὲρ τῆς Σπάρτης ἐναντίον τῶν Θηβῶν Δ΄ 561 κ. ἑ. καὶ Θῆβαι Δ΄ 566 κ. ἑ. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 481 κ. ἑ., 490.

Πεταλισμός, ὀστρακισμὸς ἐν Συρακούσαις Γ΄ 316.

Πέτρα, χωρίον ἐν Κορίνθῳ Α΄ 404.

Πέτρα, δίοδος παρὰ τὸν Ὄλυμπον Α΄ 150.

Πευκέτιοι, ἔθνος ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Α΄ 660. Β΄ 113. Γ΄ 322.

Πηγαί, πόλις ἐν Μεγαρίδι Β΄ 541, 553, 566. Γ΄ 212.

Πήδασος, πόλις παρὰ τὴν Ἴδην Β΄ 191.

Πηλεύς, ἥρως ἐν Φθίᾳ Α΄ 129.

Πήλιον, ὄρος ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 8, 117, 128.

Πηλούσιον, πόλις ἐν τῇ κάτῳ Αἰγύπτῳ. Μάχη παρ' αὐτῷ Β΄ 197. Πηλουσιακὸν στόμα τοῦ Νείλου Α΄ 641.

Πηνειός, ποταμὸς ἐν Ἤλιδι Α΄ 234, 329.

Πηνειός, ποταμὸς ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 8, 128, 145. Β΄ 345.

Πιερία, χώρα ἐν Μακεδονίᾳ Α΄ 650. Ε΄ 19, 20. Πιέρες ἐν Θράκῃ Ε΄ 66.

Πιθηκοῦσαι, νῆσοι παρὰ τὴν Καμπανίαν Α΄ 663.

Πινακοθήκη, παρὰ τὰ Προπύλαια ἐν Ἀθήναις Β΄ 772, 827. Γ΄ 411.

Πίνδαρος, Ἐφέσιος Β΄ 167.

Πίνδαρος, Θηβαῖος ποιητὴς Α΄ 253. Β΄ 75, 352, 602. Γ΄ 304. Δ΄ 120, 403. καὶ οἱ περσικοὶ πόλεμοι Β΄ 362 κ. ἑ., 430, 736. Γλῶσσα αὐτοῦ Β΄ 729. Δ΄ 405.

Πίνδος, ὄρος ἐν τῇ βορείῳ Ἑλλάδι Α΄ 3, 142, 163. Ε΄ 8.

Πίνδος, ποταμὸς καὶ πόλις ἐν Δωρίδι Α΄ 152.

Πῖον, ὄρος παρὰ τὴν Ἔφεσον Β΄ 168.

Πῖσα, πόλις ἐν Πισάτιδι. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 235. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Ἀθηναίων Α΄ 299. καὶ Ὀλυμπία Α΄ 325. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἠλείους Α΄ 330. Συμμαχεῖ πρὸς τὸν Φείδωνα Α΄ 331. Καταστρέφεται Α΄ 334. Τάφος τοῦ Πέλοπος καὶ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος ἐν αὐτῇ Α΄ 130. Ἴδε Πισᾶτις.

Πῖσαι, πόλις ἐν Τυρρηνίᾳ Γ' 287.
Πισᾶτις, χώρα ἐν τῇ Ἤλιδι Α' 334. Δ' 233. Ἴδε *Πῖσα*.
Πισιδία, χώρα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α' 113.
Πισίνδελις, Ἁλικαρνασεὺς Β' 709.
Πισσούθνης, Πέρσης σατράπης Β' 655. Γ' 128, 134, 144, 507, 614.
Πιτάνη, χωρίον ἐν Λακωνικῇ Α' 252, 677. Β' 414.
Πιτάνη, πόλις ἐν Σαυνίτιδι τῆς Ἰταλίας Α' 677.
Πιττακὸς, Μυτιληναῖος, ὑπεραμύνεται τοῦ Σιγείου Α' 545. Αἰσυμνήτης Α' 545. Τῶν ἑπτὰ σοφῶν Β' 77.
Πλανῆται. Λατρεία αὐτῶν Α' 71, 77, 125.
Πλαταιαί, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ. Διάκεινται ἐχθρικῶς πρὸς τοὺς Θηβαίους Α' 149, 435, 597. Β' 358. Σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων Α' 598. Β' 278, 565. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β' 370, 409, 411. Ὁ Μαρδόνιος ἐγγὺς αὐτῶν Β' 410. Μάχη παρ' αὐτὰς Β' 414 κ. ἑ., 435. Ἡμέρα τῆς μάχης Β' 417 σημ. Κηρύσσονται ἱεραὶ καὶ ἀπαραβίαστοι Β' 420. Προσβάλλονται ὑπὸ τῶν Θηβαίων Γ' 68 κ. ἑ. Πολιορκοῦνται ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Α' 95 κ. ἑ., 127, 137 κ. ἑ. 159 κ. ἑ. Παραδίδονται Γ' 161. Οἱ κάτοικοι φονεύονται ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Γ' 163 κ. ἑ. Ἀνάκτισις αὐτῶν Δ' 328. Συμμαχοῦσι μετὰ τῆς Σπάρτης ἐναντίον τῶν Θηβῶν Δ' 424, 435. Λακωνίζοντες ἐν αὐταῖς Δ' 455. Νέα καταστροφὴ Δ' 465. Ἀνακτίζονται ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Ε' 546. — Τοπογραφία Β' 414 σημ. Ναὸς τῆς Ἀρείας Ἀθηνᾶς Β' 771. Γ' 68. Ἐλευθέρια Γ' 68. Πλαταϊκὸς τρίπους ἐν Δελφοῖς Β' 452.
Πλαταιεῖς, ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Μαραθῶνος Β' 300, 312. Ἐν Σκιώνῃ Γ' 351. Ἐν Ἀθήναις Δ' 471. Ἴδε Πλαταιαί.
Πλατανιστᾶς, χωρίον ἐν Σπάρτῃ Α' 288.
Πλατεῖα, νῆσος παρὰ τὴν Λιβύην Α' 696.
Πλάτων, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς Γ' 366, 385. Δ' 87, 139.
Πλάτων, υἱὸς Ἀρίστωνος, Ἀθηναῖος φιλόσοφος. Γένος Δ' 449. Βίος καὶ φιλοσοφία Ε' 188 κ. ἑ. Ἱδρύει τὴν Ἀκαδημίαν Ε' 193. Γλῶσσα αὐτοῦ Ε' 198. Διάλογοι Ε' 200 κ. ἑ. Ποιητὴς Ε' 235. Βοτανικὸς Ε' 238. καὶ Ἀναξαγόρας Ε' 198. καὶ Δημοσθένης Ε' 294. καὶ Διονύσιος ὁ νεώτερος Ε' 271. καὶ Δίων Ε' 190. καὶ Εὔδοξος Ε' 231 κ. ἑ. καὶ Ἡράκλειτος Ε' 198. καὶ Ἰσοκράτης Ε' 209. καὶ Ξενοφῶν Ε' 188, 204. καὶ Περικλῆς Γ' 105. καὶ Πυθαγόρειοι Ε' 191, 198. καὶ Φίλιππος Ε' 51. καὶ ἡ κωμῳδία Ε' 202, 238. καὶ ἡ πολιτεία Α' 245. Ε' 270 κ. ἑ. Γνώμη αὐτοῦ περὶ Ὁμήρου Α' 211. Περὶ τῆς καθόδου τῶν Δωριέων Α' 239. Περὶ τῶν περσι-

κῶν πολεμων Β' 427.
Πλατωνικοί, ὡς νομοθέται Ε' 270 κ. ἑ. Παρὰ τὸν Πόντον Ε' 268 σημ.
Πλαστικὴ, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἱερέων Β' 93 κ. ἑ. ἀρχαιοτάτη Α' 196. Β' 96 κ. ἑ. ἀττικὴ Β' 809 κ. ἑ. Τοῦ πέμπτου αἰῶνος Β' 774 κ. ἑ. Τοῦ τετάρτου αἰῶνος Δ' 614. Ε' 248.
Πλειάδες (Πληιάδες). Χρῆσις αὐτῶν πρὸς ὁρισμὸν τοῦ χρόνου Α' 189. Β' 33.
Πλείσταρχος, υἱὸς Λεωνίδου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Β' 411, 483.
Πλειστοάναξ, υἱὸς Παυσανίου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ὑπὸ ἐπίτροπον Β' 544. Πατὴρ Παυσανίου Δ' 57. Στρατεία ἐναντίον τῆς Ἀττικῆς Β' 563, 637. Ἐξορία καὶ κάθοδος Γ' 237. Εἰρηνικὸν πρόγραμμα Γ' 252. Στρατεία ἐναντίον τῆς Ἀρκαδίας Γ' 351. καὶ ἔφοροι Γ' 351. Θάνατος Γ' 668.
Πλεῖστος, ποταμὸς ἐν Φωκίδι Α' 378. Β' 22.
Πλημμύριον, ἀκρωτήριον παρὰ τὰς Συρακούσας Γ' 473.
Πλούταρχος, τύραννος τῆς Ἐρετρίας Ε' 341, 485.
Πλουτὼ, προμήτωρ τῶν Πελοπιδῶν Α' 201.
Πλυντήρια, ἑορτὴ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Ἀθήναις Α' 614, 824. Γ' 625.
Πνὺξ, λόφος παρὰ τὰς Ἀθήνας ἔνθα συνήρχετο ἡ ἐκκλησία Α' 552. Γ' 558, 579 Δ' 41, 49, 64.
Ποδάνεμος, Φλιάσιος Δ' 391.
Ποίησις. Ἀρχαὶ αὐτῆς Β' 115 κ. ἑ. Ἴδε *Δρᾶμα, Διθύραμβος, Ἔπος, Λυρικὴ ποίησις*.
Ποικίλη στοὰ παρὰ τὸν Κεραμεικὸν ἐν Ἀθήναις Β' 797. Ε' 259.
Πολέμαρχος, εἷς τῶν ἐννέα ἀρχόντων ἐν Ἀθήναις Α' 460. Β' 300. — Πολέμαρχοι ἐν Θήβαις Δ' 416, 430.
Πολέμαρχος, Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς Λυσίου Β' 704 σημ. Δ' 170. Ε' 213.
Πολέμαρχος, Λακεδαιμόνιος Α' 301.
Πολίτευμα, ἀθηναϊκὸν ἐν τοῖς χρόνοις τῆς βασιλείας Α' 454 κ. ἑ. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς βασιλείας Α' 456 κ. ἑ. Σόλωνος Α' 486 κ. ἑ., 550, 610. Κλεισθένους Α' 581 κ. ἑ. Μεταρρυθμίσεις Ἀριστείδου Β' 446 κ. ἑ. Περικλέους Β' 521 κ. ἑ., 609 κ. ἑ. Ἀνατροπὴ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχικῶν Γ' 556 κ. ἑ. Παλινόρθωσις Γ' 580. Καταλύεται ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου Γ' 688. Ἴδε *Τριάκοντα*. Ἀνόρθωσις ὑπὸ τοῦ Θρασυβούλου Δ' 53 κ. ἑ. Μεταρρυθμίσεις ἐπὶ Εὐβούλου Ε' 169 κ. ἑ. Ἐπὶ Δημοσθένους Ε' 432 κ. ἑ. Ἴδε *Ἄρειος Πάγος, Ἄρχοντες, Βουλὴ, Διαιτηταὶ, Δικαιώματα, Δικασταὶ, Δικαστήρια, Ἐκκλησία, Ἡλιαία, Κλεισθένης, Ναυκραρίαι, Νομοθέται, Νομοφύλακες, Πολέμαρχος, Πρόβουλοι, Πρόεδροι, Πρυτανεία, Πρυτάνεις, Σόλων*. — Σπαρτιατικόν. Ἴδε *Γερουσία, Ἔφοροι*,

Λυκοῦργος, Ναύαρχοι. — κρητικὸν Α΄ 281 κ. ἑ.
Πόλλις, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Δ΄ 453.
Πολυάνθης, Κορίνθιος Δ΄ 264.
Πολυβιάδης, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Δ΄ 394.
Πολύβιος, Γνώμη αὐτοῦ περὶ τῶν χρόνων τοῦ Δημοσθένους Ε΄ 575, 577.
Πολύγνωτος, υἱὸς Ἀγλαοφῶντος, Θάσιος ζωγράφος Β΄ 74, 772, 813.
Πολυδάμας, Φαρσάλιος Δ΄ 547, 554.
Πολύδωρος, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Α΄ 295, 300 κ. ἑ.
Πολύδωρος, Θεσσαλὸς Δ΄ 554.
Πολύειδος, Μακεδὼν μηχανικὸς Ε΄ 494.
Πολύευκτος, Ἀθηναῖος, Σφήττιος Ε΄ 438.
Πολυζήλειον, ἔπαυλις ἐν Σικελίᾳ Γ΄ 491.
Πολύζηλος, υἱὸς Δεινομένους, Συρακούσιος Γ΄ 285.
Πολύκλειτος, Σικυώνιος γλύπτης Β΄ 778. — Υἱοὶ αὐτοῦ Γ΄ 108.
Πολυκράτης, τύραννος τῆς Σάμου Β΄ 198. Ἀναδεικνύεται τύραννος Β΄ 200. Τυραννὶς αὐτοῦ Β΄ 201 κ. ἑ. Προστάτης τῆς τέχνης Α΄ 566. Β΄ 205 κ. ἑ. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Περσίας Β΄ 210 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Σπάρτην Α΄ 574. Β΄ 211. Σύμπραξις μετὰ τοῦ Ὀροίτου Β΄ 213. Θάνατος Β΄ 214.
Πολυκράτης, σοφιστὴς Ε΄ 175, 293. καὶ Σωκράτης Ε΄ 175.
Πολύκριτος, υἱὸς Κρίου, Αἰγινήτης Γ΄ 296 σημ. 2.
Πολύκριτος, Μενδαῖος ἰατρὸς Δ΄ 246.
Πολυμήδης, Θεσσαλὸς Δ΄ 541.
Πόλυμνις, πατὴρ Ἐπαμεινώνδου, Θηβαῖος Δ΄ 407.
Πολύξενος, Συρακούσιος, ἀδελφὸς τῆς γυναικὸς Διονυσίου Ε΄ 242.
Πολύστρατος, Κορίνθιος, ἡγεμὼν μισθοφόρων Δ΄ 352.
Πολύτροπος, ἡγεμὼν μισθοφόρων Δ΄ 519.
Πολύφρων, Θεσσαλὸς Δ΄ 554.
Πονηρόπολις, Α΄ 488 σημ. 2.
Πόντος Εὔξεινος. Φυσικὴ κατασκευὴ Α΄ 629 κ. ἑ. Ἀποικίαι ἐν αὐτῷ Α΄ 419. Β΄ 686. Ἐπίδρασις τῶν Ἀθηναίων παρ' αὐτὸν Β΄ 652, 686.
Πορθμός, παραθαλάσιος πόλις ἐν Εὐβοίᾳ Ε΄ 343.
Πορφύρας ἁλιεία ἐν τῇ Μεσογείῳ Α΄ 51. Ἐν Γυθείου κόλπῳ Α΄ 249. Ἐν Ἐρετρίᾳ Α΄ 649. Ἐν Κρήτῃ Α΄ 94. Ἐν Κρισαίῳ κόλπῳ Α΄ 657. Ἐν Τάραντος κόλπῳ Α΄ 671, 675.
Πορφυρίων, βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς Α΄ 86.
Ποσείδιον, ἄκρα ἐν τῇ Παλλήνῃ Γ΄ 244.
Ποσειδῶν. Ἰωνικὴ προέλευσις τῆς λατρείας αὐτοῦ Α΄ 77. Συμμαχικὸς θεὸς Α΄ 153, 347. — Λατρεία αὐτοῦ ἐν Αἰολεῦσιν Α΄ 127. Ἀττικῇ Α΄ 440, 442. Β΄ 824. Ἐλευσῖνι Α΄ 445. Ἑλίκῃ Α΄ 168. Ἤλιδι Α΄ 235. Θεσσαλίᾳ Α΄ 146. Θήρᾳ Α΄ 251. Ἰσθμῷ Κορίνθου Α΄ 396. Β΄

365. Καλαυρείᾳ Α' 138. 153. Κορίνθῳ Α' 396. Λιβύῃ Α' 643, 695. Μεσσηνίᾳ Α' 153. Σαμοθράκῃ Α' 107. Σουνίῳ Β' 318, 789. Ταινάρῳ Α' 251. Β' 484.—Ποσειδῶν Ἐρεχθεὺς Β' 804. Ἵππιος Γ' 559.

Ποσειδωνία, πόλις ἐν Λευκανίᾳ τῆς Ἰταλίας. Κτίσις αὐτῆς Α' 674.

Πόσης, Σάμιος Δ' 268.

Ποτίδαια, πόλις ἐν Θράκῃ. Κτίσις αὐτῆς Α' 653. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β' 411. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β' 672. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ' 20. Ε' 35. Μάχη παρ' αὐτῇ Γ' 23. Ὁ Σωκράτης μετέχει τῆς μάχης Γ' 364. Πολιορκεῖται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ' 90. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ' 36, 95. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἐν αὐτῇ Γ' 390. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Ὀλυνθίων Ε' 64. Ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἀθηναίων Ε' 120.

Πουλυτίων, Ἀθηναῖος Γ' 433.

Πραξίας, Ἀθηναῖος γλύπτης Β' 828.

Πραξιεργίδαι, Ἀθηναίων ἱερέων γένος Α' 614. Γ' 625.

Πραξιτέλης, υἱὸς Κρίνιδος, Συρακούσιος Γ' 292.

Πρασιαί, πόλις ἐν Ἀργολίδι Α' 137, 138. Γ' 88, 510.

Πρατίνας, Φλιάσιος τραγικὸς ποιητὴς Β' 743.

Πρίαμος, βασιλεὺς τῆς Τροίας Α' 66, 140, 185, 190, 204.

Πριήνη, πόλις ἐν Ἰωνίᾳ. Διάλεκτος αὐτῆς Α' 345. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Κᾶρας Α' 343. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Λυδῶν Β' 155. Δηοῦται ὑπὸ τοῦ Μαζάρου Β' 184. Ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων Β' 257. Μῆλον τῆς ἔριδος μεταξὺ Σαμίων καὶ Μιλησίων Β' 654.

Πρόβουλοι, παρ' Ἀθηναίοις Γ' 517, 545, 557.

Πρόδικος, Κεῖος σοφιστὴς Β' 721. Γ' 333. 360. Δ' 155.

Πρόεδροι, ἐν Ἀθήναις Γ' 433.

Πρόθοος, Λακεδαιμόνιος Δ' 480.

Προῖτος, βασιλεὺς τοῦ Ἄργους Α' 85, 133.

Προκλεῖδαι, βασιλικὸν γένος ἐν Σπάρτῃ Α' 254, 259. Β' 281. Δ' 58 σημ. 1. Ἴδε Προκλῆς.

Προκλῆς, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 179.

Προκλῆς, τύραννος τῆς Ἐπιδαύρου Α' 413, 415, 426.

Προκλῆς, Φλιάσιος Ε' 115.

Προκλῆς, Ἡρακλείδης Α' 254, 259, 269, 289. Ἴδε Προκλεῖδαι.

Προκόννησος, νῆσος ἐν τῇ Προποντίδι, ἀποικία τῶν Μιλησίων Α' 653. Κυριεύεται ὑπὸ τῆς Κυζίκου Α' 634. καὶ Ἀθῆναι Ε' 323, 480.

Πρόλογοι τῶν τραγῳδιῶν Δ' 122.

Προμαντεία, δικαίωμα προτεραιότητος ἐν τῷ μαντεύεσθαι, ἐν Δελφοῖς Β' 58. Ε' 411.

Προμηθεύς, Θεσσαλὸς Γ' 685. Δ' 544 σημ. 1.

Πρόνεκτος, πόλις ἐν Βιθυνίᾳ Α' 627.

Προξενία, ἐν Δελφοῖς Β΄ 58.
Πρόξενοι, παρ' Ἀθηναίοις Β΄ 703. Γ΄ 135.
Πρόξενος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ε΄ 400.
Πρόξενος, Συρακούσιος, ἀδελφὸς Ἑρμοκράτους Γ΄ 613.
Πρόξενος, Τεγεάτης Δ΄ 520.
Πρόξενος, Θηβαῖος στρατηγὸς τοῦ Κύρου Δ΄ 215. Ε΄ 183.
Πρόξενος, Θηβαῖος στρατηγὸς Ε΄ 532.
Προποντίς. Φῦλα οἰκοῦντα παρ' αὐτῇ Α΄ 45. Ἀποικίαι παρ' αὐτῇ Α΄ 419.
Προπύλαια, ἐν Ἀθήναις. Κτίσις αὐτῶν Β΄ 826 κ. ἑ., 844.
Πρόσοδοι. Ἴδε *Οἰκονομικά*.
Προσωπῖτις, νῆσος ἐν τῷ Νείλῳ Β΄ 553.
Προχύτη, νῆσος παρὰ τὴν Καμπανίαν Α΄ 663.
Πρυμνησὸς, πόλις ἐν Φρυγίᾳ Α΄ 100.
Πρυτανεία τῆς βουλῆς, ἐν Ἀθήναις Α΄ 587. Ἀναφέρεται ἐν ταῖς ἀθηναϊκαῖς στήλαις Δ΄ 79.
Πρυτανεῖον, ἐν Ἀθήναις Α΄ 454, 457. Δ΄ 180.
Πρυτάνεις, παρ' Ἀθηναίοις Α΄ 587. Προΐστανται τῶν ναυκραριῶν Α΄ 461, 472. Ὡς διοικητικὴ ἐπιτροπεία τῆς βουλῆς Γ΄ 645. — Ἐν Κορίνθῳ Α΄ 398 κ. ἑ.
Πρωταγόρας, Ἀβδηρίτης σοφιστής. Διδασκαλία αὐτοῦ Β΄ 596. Δ΄ 155. Γλωσσολόγος Ε΄ 209. Ἐν Θουρίοις Β΄ 690. Ἐν Ἀθήναις κατηγορεῖται Γ΄ 573. Δ΄ 94, 107. καὶ Ἀλκιβιάδης Γ΄ 360. καὶ Ἀρίστιππος Δ΄ 154. καὶ Εὐριπίδης Δ΄ 104. καὶ Περικλῆς Β΄ 604, 720.
Πρωτεύς, θαλάσσιος θεὸς Α΄ 78.
Πρωτόμαχος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 634.
Πτελεὸν, παραθαλάσσιος πόλις Θεσσαλίας Γ΄ 253.
Πτερία, πόλις Καππαδοκίας Β΄ 175.
Πτολεμαῖος, Μακεδὼν ἀπαιτητὴς τοῦ θρόνου Δ΄ 556. Ε΄ 49.
Πτῷον, ὄρος καὶ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Βοιωτίᾳ Β΄ 21.
Πύδνα, πόλις ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 31, 35, 61, 64, 120.
Πυθάγγελος, βοιωτάρχης Γ΄ 69.
Πυθαγόρας, Σάμιος φιλόσοφος Α΄ 262. Γένος Α΄ 229. Μεταναστεύει εἰς τὴν Ἰταλίαν Β΄ 209. Διδασκαλία αὐτοῦ Β΄ 75, 80. 136, 585 κ. ἑ., 593. καὶ Ἐπίχαρμος Γ΄ 296. καὶ Πλάτων Ε΄ 198.
Πυθαγόρειοι, Β΄ 80, 585. Ἐν Κρότωνι Β΄ 136, 321. Δ΄ 407. Ἐν Θήβαις Δ΄ 408. Ἴδε *Πυθαγόρας*.
Πύθερμος, Φωκαεὺς Β΄ 181.
Πύθια, ἑορτὴ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἀγῶνες ἐν Δελφοῖς Α΄ 383 κ. ἑ. Ε΄ 410. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν Ἰώνων Α΄ 433. Οἱ Σπαρτιᾶται ἀποκλείονται ἀπ' αὐτῶν Δ΄ 499.
Πυθιασταί, ἐν Ἀθήναις Β΄ 13.
Πύθιοι, ἀντιπρόσωποι τῶν Δελφῶν ἐν Σπάρτῃ Α΄ 285, 319, 381. Β΄ 130.
Πύθιον, πόλις ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 150.

Πύθιον, ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Ἀττικῇ Γ' 75.
Πυθόδωρος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 119, 335. 510. Ἄρχων Δ' 19, 67, 169. τῶν τετρακοσίων Δ' 20 σημ. 1.
Πυθοκλείδης, Κεῖος Πυθαγόρειος Β' 604.
Πυθοκλῆς, Ἀθηναῖος Ε' 428.
Πυθόνικος, Ἀθηναῖος Γ' 433.
Πυθόπολις, ὄνομα πόλεων ἐν Βιθυνίᾳ καὶ Καρίᾳ Β' 53.
Πυθὼ. Ἴδε *Δελφοί*.
Πύθων, φονεὺς τοῦ Κότυος Ε' 271.
Πύθων, Βυζάντιος ῥήτωρ Ε' 456, 528.
Πυθαγόρας, ἐν Δελφοῖς Ε' 513.
Πυλαία, ἐν Δελφοῖς Β' 48.
Πύλος, πόλις ἐν Ἤλιδι Δ' 579.
Πύλος, πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ Α' 315. Ἐν τῷ ὁμηρικῷ ἔπει Α' 187, 233. Μινύαι ἐν αὐτῇ Α' 171 Κτίζει τὴν Κολοφῶνα Α' 175. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Α' 313. Μάχαι παρ αὐτῇ Γ' 185 κ. ἑ., 196 κ. ἑ. Ἀποφασίζεται ἡ ἀπόδοσις αὐτῆς εἰς τὴν Σπάρτην Γ' 253. Κατέχεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ' 353, 374, 517. Ἀποβάλλεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ' 607. Ἀνακτίζεται Δ' 531. Πύλιοι ἐν ἰωνικαῖς πόλεσιν Α' 187, 344. ἐν Ἀττικῇ Α' 299. Ἴδε *Νηλεῖδαι*.
Πύργοι, πόλις ἐν Τυρρηνίᾳ Γ' 287.
Πυριλάμπης, Ἀθηναῖος Γ' 55.
Πύρρα, πόλις ἐν Λέσβῳ Γ' 131. Ε' 270.
Πύρρος, Πισάτης Α' 333.
Πῶλος, Ἀκραγαντῖνος σοφιστὴς Δ' 155. Ε' 210.
Πῶλος, Ἀθηναῖος ὑποκριτὴς Β' 766.
Πωρῖνος, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Α' 567.

Ῥᾶ (Βόλγας), ποταμὸς Α' 638.
Ῥαδάμανθυς, ἐν Βοιωτίᾳ Α' 124. Θεσμοὶ αὐτοῦ Α' 203.
Ῥαμεσσῆς Β', βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Α' 58 κ. ἑ. Κολοσσιαῖος ἀνδριὰς αὐτοῦ Α' 645.
Ῥαμεσσῆς Γ', βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Α' 59, 189.
Ῥαμεσσίδαι, αἰγυπτιακὴ δυναστεία Β' 197.
Ῥαμνοῦς, χωρίον ἐν Ἀττικῇ. Ναὸς τῆς Νεμέσεως ἐν αὐτῇ Β' 790.
Ῥαψῳδοί, Α' 187. Β' 117, 727. Ἐν Ἀθήναις Α' 557, 580. Ε' 234.
Ῥέα. Λατρεία αὐτῆς ἐπὶ τοῦ Σιπύλου Α' 109. Ἴδε *Κυβέλη*.
Ῥήγιον, πόλις ἐν Βρεττίῳ τῆς Ἰταλίας. Κτίσις αὐτῆς Α' 666. Β' 53. Οἰκήτορος Γ' 295. Μεσσήνιοι ἐν αὐτῇ Α' 314. Δ' 502, 533. Πολίτευμα αὐτῆς Β' 133. Φωκαεῖς ἐν αὐτῷ Β' 188. Ὑπὸ τυράννους Γ' 276, 280. Ἴδε *Ἀναξίλαος*. Γίνεται δημοκρατία Γ' 315. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Λοκροὺς Γ' 289. Ὑποστηρίζει τὸν Τάραντα Γ' 322, 331. καὶ Ἀθῆναι Γ' 324, 331, 332, 440.— Τέχνη ἐν αὐτῷ Β' 103. Νομίσματα Γ' 293.
Ῥηγνίδας, Τημενίδης Α' 228.

Ῥήνεια, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Α' 204. Α' 184.
Ῥητορεία, παρ' Ἀθηναίοις Β' 726 κ.ἑ. Ε' 209 κ.ἑ. Ἴδε Αἰσχίνης. Δημοσθένης. σικελικὴ Γ' 317. Ε' 209.
Ῥητορικῆς διδασκαλία ἐν Ἀθήναις Δ' 42.
Ῥίνων, Ἀθηναῖος, τῶν τριάκοντα Δ' 53.
Ῥοδανὸς, ποταμὸς ἐν Γαλατίᾳ Α' 689, 694. Φωκαεῖς παρ' αὐτὸν Α' 690 κ. ἑ.
Ῥοδανουσία (Ῥόδη), πόλις παρὰ τὸν Ῥοδανόν. Κτίσις αὐτῆς Α' 688, 692, 694 σημ. 2.
Ῥοδόπη, ὄρος ἐν Θράκῃ Ε' 9.
Ῥόδος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ. Λατρεία τοῦ Μελκάρθ ἐν αὐτῇ Α' 74. Ὁ Κάδμος ἐν αὐτῇ Α' 86. Ἀποικίζεται ὑπὸ τοῦ Ἄργους Α' 176. Αἰγεῖδαι ἐν αὐτῇ Γ' 264. Μεσσήνιοι Α' 314. Κοινωνεῖ τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας Β' 662. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β' 668. Ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ' 438, 548, 622. Κτίσις τῆς πόλεως Ῥόδου Ε' 136. Ἀφίσταται ἀπὸ Σπάρτης Δ' 287. Στρατεῖαι τῶν Λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτὴν Δ' 311, 318. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Θηβαίων Δ' 588 Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων Ε' 136. Τάσσεται ὑπὸ τὴν Καρίαν Ε' 328. Ὑποστηρίζει τὰς Ἀθήνας ἐναντίον τοῦ Φιλίππου Ε' 480 κ. ἑ. 493. — Ἀποικίαι αὐτῆς Α' 647, 679, 688. Ῥόδιοι ἐν Ἰβηρίᾳ Α' 690. ἐν Σικελίᾳ Α' 679. Γ' 257, 277. — Προϊόντα αὐτῆς Β' 703. Ἀγγεῖα Β' 101. Νομίσματα Δ' 335. Ε' 71. Ἴδε Ἰαλυσὸς, Κάμειρος, Λίνδος.
Ῥοῖκος, Σάμιος γλύπτης Β' 106, 110.
Ῥύνδακος, ποταμὸς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Β' 151.
Ῥώμη. Σχέσεις αὐτῆς πρὸς τοὺς Δελφοὺς Β' 129.

Σαβάζιος, φρυγικὸς θεὸς Α' 99. Γ' 112. Λατρεία αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις Δ' 89.
Σαγγάριος, ποταμὸς ἐν Φρυγίᾳ Α' 44, 100.
Σάδοκος, υἱὸς Σιτάλκου, Ὀδρύσης Γ' 94. Ε' 13.
Σαδυάττης, βασιλεὺς τῆς Λυδίας Β' 158.
Σάϊς, πόλις ἐν Αἰγύπτῳ Α' 643
Σακάδας, Ἀργεῖος ποιητὴς Β' 118.
Σάκαι, ἔθνος σκυθικὸν Α' 632· Β' 304, 336.
Σάλαιθος, Λακεδαιμόνιος Γ' 143, 145, 154.
Σαλάμ. Ἴδε Σαλαμίς.
Σαλαμινία, ἱερὰ τριήρης παρ' Ἀθηναίοις Β' 612, Γ' 442, 639.
Σαλαμίς. Σημασία τοῦ ὀνόματος Α' 71, 439. Φυσικὴ κατασκευὴ Β' 388. Φοίνικες ἐν αὐτῇ Α' 439. Πόλεμος Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων περὶ αὐτῆς Α' 435. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Α' 478. Οἱ Ἀθηναῖοι φεύγουσιν εἰς αὐτὴν Β' 386. Μάχη παρ' αὐτὴν Β' 388 κ. ἑ., 582. Δηοῦται ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Γ' 128. Σαλαμίνιοι φονεύονται ὑπὸ τῶν τριάκοντα Δ' 49.

Σαλαμὶς, πόλις ἐν Κύπρῳ, ὄνομα αὐτῆς Α΄ 71. Μηδίζοντες ἐν αὐτῇ Β΄ 195 κ. ἑ. Παραδίδεται εἰς τοὺς Πέρσας Β΄ 252. Μάχη παρ' αὐτὴν Β΄ 558. Ἐπὶ τοῦ Εὐαγόρου Δ΄ 334.

Σαλμωνεὺς, Α΄ 127.

Σάμη, ὄνομα τῆς Κεφαλληνίας Α΄ 89. Ἴδε *Κεφαλληνία*.

Σαμίδας, Θηβαῖος Δ΄ 432.

Σαμικὸν, πόλις Μεσσηνίας Α΄ 153.

Σαμικὸν, πόλις Τριφυλίας Α΄ 89, 332.

Σαμοθράκη, νῆσος ἐν τῷ θρακικῷ πελάγει. Ὄνομα αὐτῆς Α΄ 89. Λατρεία τῶν Καβείρων Α΄ 76. τοῦ Κάδμου Α΄ 86. τοῦ Ποσειδῶνος Α΄ 107. Κοινωνεῖ τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας Β΄ 662, 672.

Σάμος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ. Ὄνομα αὐτῆς Α΄ 89. Οἰκήτορες Α΄ 346. Ἀποικίζεται ὑπὸ τῆς Ἐπιδαύρου Α΄ 176, 178, 179. Ἀποικίζεται ὑπὸ τοῦ Φλιοῦντος Α΄ 229. Ἀθηναῖοι ἐν αὐτῇ Α΄ 342. Πολεμεῖ πρὸς Μίλητον Α΄ 357. Β΄ 654. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Χαλκίδος Α΄ 357, 400, 653. Σχέσεις πρὸς τὴν Αἴγιναν Β΄ 112. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Περσίας Β΄ 198. Ὑπὸ τυράννους Β΄ 198 κ. ἑ., 225. Κατὰ τὴν ἀποστασίαν τῶν Ἰώνων Β΄ 257, 259. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β΄ 433. Κοινωνεῖ τῆς ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Β΄ 437. Προτείνει τὴν μεταφορὰν τοῦ συμμαχικοῦ ταμείου εἰς τὰς Ἀθήνας Β΄ 535. καὶ Ἀθῆναι Β΄ 654 κ. ἑ., 676, 683. Γ΄ 561 κ. ἑ., 634, 673, 687. Ὁ Ἀλκιβιάδης παρ' αὐτῇ Γ΄ 627. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Περικλέους Β΄ 654. Σαμιακὸς πόλεμος Β΄ 655 κ. ἑ. Στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον Γ΄ 540 κ. ἑ. Ἴδε *Ἀλκιβιάδης*, *Πείσανδρος*. Ἅλωσις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου Γ΄ 667 κ. ἑ., 687. Δ΄ 268. Προσχωρεῖ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους Δ΄ 318 Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Τιμοθέου Ε΄ 119. Συμμαχεῖ πρὸς τὴν Ῥόδον Ε΄ 135. Κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον Ε΄ 139. Ὑπὸ τὸν Κυπρόθεμιν Ε΄ 132. Κληρουχίαι ἐν αὐτῇ Ε΄ 120 σημ. 1, 142 σημ. 1. Σάμιοι ἐν Ἰβηρίᾳ Α΄ 690, 693. Ἐν Ναυκράτει Α΄ 647. Ἐν Νοτίῳ Δ΄ 268. Πειραταὶ Α΄ 704. — Διάλεκτος αὐτῆς Α΄ 346. Λατρεία τῆς Ἥρας ἐν αὐτῇ Β΄ 112, 199. Δ΄ 186. Ἴδε *Ἡραῖον*. Τέχνη ἐν αὐτῇ Β΄ 97, 107, 111. Ἐφεύρεσις τῆς χύσεως τοῦ χαλκοῦ Β΄ 105, 199. Γραφὴ ἐν αὐτῇ Β΄ 728. Δ΄ 80. Ἔπος ἐν αὐτῇ Β΄ 116. Ὁ Ἡρόδοτος ἐν αὐτῇ Β΄ 710. Νομίσματα αὐτῆς Α΄ 363. Βαβυλωνιακὴ νομισματικὴ μονὰς ἐν αὐτῇ Α΄ 401. Πολεμικὸν ταμεῖον τῶν Ἀθηναίων ἐν αὐτῇ Γ΄ 588.

Σανδονίδαι, δυναστεία βασιλέων τῆς Λυδίας Α΄ 177. Β΄ 193.

Σάνη, πόλις τῆς Χαλκιδικῆς Γ΄ 233, 389.

Σαπφὼ, Μυτιληναία ποιήτρια Α΄

350. Β΄ 124, 736.
Σάργων, βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας Α΄ 680.
Σάρδεις, πόλις τῆς Λυδίας Α΄ 348. Ὁ Ἀλκμαίων ἐν αὐταῖς Α΄ 530. Ἄξίωμα αὐτῶν Β΄ 149. Κιμμέριοι ἐν αὐταῖς Β΄ 156. Ἐπὶ Κροίσου Β΄ 170. Κυριεύονται ὑπὸ τοῦ Κύρου Β΄ 176 κ. ἑ. Πρωτεύουσα τῆς Μυσίας Β΄ 224. Κυριεύονται ὑπὸ τῶν Ἰώνων Β΄ 249 κ. ἑ. — Ἱερὸν τῆς Κυβέλης ἐν αὐτῇ Α΄ 354. Α΄ 149, 250. Χάραξις τοῦ πρώτου νομίσματος ἐν αὐτῇ Α΄ 354.
Σαρδὼ (Σαρδινία), νῆσος ἐν τῷ τυρρηνικῷ πελάγει Β΄ 190. Γ΄ 280. Φοίνικες καὶ Ἕλληνες ἐν αὐτῇ Α΄ 88, 687, 707. Καρχηδόνιοι ἐν αὐτῇ Γ΄ 277.
Σάρισα, ἀκόντιον Μακεδόνων Ε΄ 56.
Σαρμάται, ἔθνος παρὰ τὴν Μαιῶτιν Α΄ 637.
Σαρπηδών, ἥρως Α΄ 111, 115, 187.
Σαρωνικὸς κόλπος, Α΄ 137.
Σατράπαι, Πέρσαι Β΄ 221. Νομίσματα αὐτῶν Β΄ 223.
Σάτραι, φῦλον θρακικὸν Ε΄ 66.
Σάτυρος, Ἀθηναῖος, τῶν ἕνδεκα Δ΄ 24.
Σάτυρος, Ἀθηναῖος ὑποκριτὴς Ε΄ 238, 291, 366.
Σάτυρος, βασιλεὺς παρὰ τὸν Βόσπορον Ε΄ 160.
Σεισάχθεια, ὑπὸ Σόλωνος ἐν Ἀθήναις Α΄ 491 κ. ἑ.
Σελήνη. Λατρεία αὐτῆς ἐν Λακωνικῇ Α΄ 250.
Σελινοῦς, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 681. Γ΄ 262. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Καρχηδονίων Γ΄ 280. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἐγεσταίους Γ΄ 342. Ὑποστηρίζει τοὺς Συρακουσίους ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων Γ΄ 532. Καταστρέφεται ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων Γ΄ 499, 613. Νομίσματα Γ΄ 310, 341.
Σελλασία, πόλις ἐν Λακωνικῇ Α΄ 271, 282. Δ΄ 525.
Σελλοὶ (Ἕλλοι), ἱερεῖς τοῦ Διὸς ἐν Δωδώνῃ Α΄ 143.
Σεμναί. Ἴδε *Ἐρινύες*.
Σενναχηρεὶμ, βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας Α΄ 681.
Σεύθης, υἱὸς Σπαραδόκου, βασιλεὺς Ὀδρυσῶν Γ΄ 656. Δ΄ 13.
Σεύθης, υἱὸς Μαισάδου, βασιλεὺς Ὀδρυσῶν Γ΄ 129. Δ΄ 220, 225.
Σηκὸς ναῶν Β΄ 84.
Σηλυμβρία, πόλις ἐν Θράκῃ Β΄ 668. Γ΄ 604.
Σημαχίδαι, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α΄ 559.
Σηστὸς, πόλις παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον. Αἰολεῖς ἐν αὐτῇ Α΄ 174. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Β΄ 437. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου Γ΄ 666, 676. Ὁ Λύσανδρος ἐν αὐτῇ Δ΄ 187. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Κότυος Ε΄ 129. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Χάρητος Ε΄ 324. Κατέχεται ὑπὸ τοῦ Τιμοθέου Ε΄ 126.
Σθενελαΐδας, Λακεδαιμόνιος ἔφορος Γ΄ 29 κ. ἑ.
Σθένελος, δραματικὸς ποιητὴς ἐν

Ἀθήναις Δ΄ 99.
Σίβυλλαι, Β΄ 15.
Σίγγος, πόλις Χαλκιδικῆς Γ΄ 389.
Σίγειον, πόλις ἐν τῇ Τρωάδι. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 175. Φοινικικὸν πορφυρεῖον παρ' αὐτῷ Α΄ 103. ἀνταγωνισμὸς Ἀθηναίων καὶ Μυτιληναίων παρ' αὐτῷ Α΄ 182, 543, 545, 548. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Χάρητος Ε΄ 140, 156.
Σιγύνναι, ὄνομα τῶν Φωκαέων ἐν Γαλατίᾳ Α΄ 692.
Σίδηρος ὡς ἐμπολὴ παρ' Ὁμήρῳ Α΄ 210.
Σιδοῦς, φρούριον παρὰ τὴν Κόρινθον Δ΄ 295.
Σιδών, πόλις ἐν Φοινίκῃ Α΄ 49. Ἀποικίαι αὐτῆς Α΄ 76. Βιομηχανία Α΄ 190. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Σενναχηρεὶμ Α΄ 681. Ὑπὸ τοὺς Πέρσας Γ΄ 278.
Σιθωνία, γλῶσσα τῆς Χαλκιδικῆς Α΄ 651. Γ΄ 234, 390.
Σικανοί, ἔθνος ἰθαγενὲς τῆς Σικελίας Α΄ 680.
Σικανὸς, Συρακούσιος στρατηγὸς Γ΄ 456.
Σικελία, λόφος παρὰ τὰς Ἀθήνας Γ΄ 401 σημ. 1.
Σικελία, νῆσος ἰταλική. Φυσικὴ κατασκευὴ αὐτῆς καὶ οἰκήτορες Γ 256. Ὁ Ἡρακλῆς ἐν αὐτῇ Α΄ 182. Δωριεῖς ἐν αὐτῇ Α΄ 182. Φοίνικες καὶ Ἕλληνες Α΄ 88, 666 κ. ἑ. Δάρδανοι Α΄ 343. Ἀποικίαι ἐν αὐτῇ Α΄ 665 κ. ἑ., 708. Γ΄ 277. — Ἱστορία αὐτῆς Γ΄ 256 κ. ἑ. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς τυραννίδος Γ΄ 317 κ. ἑ. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 331 κ. ἑ. Σικελικὴ ἐκστρατεία τῶν Ἀθηναίων Γ΄ 437 κ. ἑ. — Ποίησις ἐν αὐτῇ Γ΄ 294 κ. ἑ. Νομίσματα Γ΄ 293, 328.
Σικελιῶται, Ἕλληνες κάτοικοι τῆς Σικελίας Α΄ 708. Γ΄ 258.
Σικελοί, ἰθαγενεῖς τῆς Σικελίας Α΄ 667, 680, 708. Γ΄ 258, 280, 314, 318, 330.
Σικυών, πόλις ἐν Πελοποννήσῳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 370. Ἐκδωρίζεται Α΄ 228 κ. ἑ., 232, 371. Μεσσήνιοι ἐν αὐτῇ Α΄ 296. Συμμαχοῦσι πρὸς τοὺς Μεσσηνίους Α΄ 299. Ὑπὸ τοὺς Ἀμυθαονίδας Α΄ 134. Ὑπὸ τοὺς Ὀρθαγορίδας Α΄ 372 κ. ἑ. καὶ Ἄργος Α΄ 376 κ. ἑ. Ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ ἀντίπαλος τῆς Κίρρης Α΄ 382 κ. ἑ., 485. Κατάλυσις τῆς τυραννίδος Α΄ 390. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β΄ 370, 411, 434. καὶ Ἀθῆναι Β΄ 553, 562. Α΄ 242. Ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ΄ 382, 521. Δηοῦται καὶ λαφυραγωγεῖται ὑπὸ τοῦ Ἰφικράτους Δ΄ 295. Συμμαχεῖ πρὸς τοὺς Θηβαίους Δ΄ 539. Δημοκρατικὴ ἀνατροπὴ ἐν αὐτῇ Δ΄ 573 κ. ἑ. — Ἀρχιτεκτονικὴ ἐν αὐτῇ Α΄ 374. Β΄ 92. Γλυπτικὴ Β΄ 110 κ. ἑ., 776. Γραφικὴ Ε΄ 261 Εὐημερία Α΄ 232. Βιοτεχνία Β΄ 703. Λατρεία τοῦ Ἡρακλέους Α΄ 229.
Σιλανίων, Ἀθηναῖος γλύπτης Ε΄ 256, 268 σημ. 1.
Σίλφιον, φυτὸν ἐκ Κυρήνης Α΄

698. Β' 703.
Σιμμίας, Θηβαῖος Σωκρατικὸς Δ' 408, 418.
Σιμόεις, ποταμὸς ἐν Τρωάδι Α' 107.
Σιμόεις, ῥύαξ ἐν Ἠπείρῳ Α' 144.
Σιμύλος, Κερκυραῖος Δ' 456.
Σίμων, σκυτοτόμος ἐν Ἀθήναις Ε' 182.
Σιμωνίδης, Κεῖος ποιητὴς Β' 335, 352, 369, 422, 739. Γ' 311. Ἐν Ἀθήναις Α' 566. Ἐν Σικελίᾳ Γ' 303. καὶ ἡ γραφὴ Δ' 80.
Σινώπη, πόλις Παφλαγονίας. Θέσις αὐτῆς Α' 625. Κτίσις Α' 627, 634, 640. Ἀνάκτισις Α' 635. Ἐπικοινωνία μετὰ τῆς Μιλήτου Α' 625. Ἐμπόριον αὐτῆς Α' 639. Κιμμέριοι Β' 156. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι Β' 686. Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος Β' 55.
Σίπυλος, πόλις καὶ ὄρος ἐν Λυδίᾳ Α' 109 κ. ἑ., 130, 201.
Σῖρις, ποταμὸς ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Α' 675.
Σῖρις, πόλις ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλλάδι. Κτίσις αὐτῆς Α' 673, 675. Ἐπικοινωνία μετὰ τῆς Σικυῶνος Α' 374, 386. Καταστρέφεται Γ' 320.
Σίσυφος, Α' 85, 127, 391. Τάφος αὐτοῦ Β' 365.
Σῖτος, ἐκ τοῦ Πόντου Α' 631 κ. ἑ. Ε' 160. Ἐπιτήρησις τῆς πωλήσεως τοῦ σίτου ὑπὸ τῆς πολιτείας Β' 446, 615. Ἐπιτήρησις τῆς εἰσαγωγῆς εἰς Πειραιᾶ Β' 700.
Σιτάλκης, βασιλεὺς τῶν Ὀδρυσῶν Γ' 81, 129. Ε' 11, 14, 36.
Σιτοφύλακες, παρ' Ἀθηναίοις Β' 446.
Σίφαι, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ Α' 118. Γ' 213.
Σίφνος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Β' 203, 212.
Σκαμάνδριος, Ἀθηναῖος. Κατάργησις τοῦ νόμου αὐτοῦ Γ' 444 σημ. 1.
Σκάμανδρος, ποταμὸς ἐν Τρῳάδι Α' 105 κ. ἑ.
Σκαμανδρώνυμος, Λέσβιος Α' 350.
Σκάρδος, ὄρος ἐν Μακεδονίᾳ Ε' 9.
Σκευοθήκη, ἐν Πειραιεῖ Ε' 432, 588.
Σκῆψις, πόλις ἐν Αἰολίδι Β' 493.
Σκίαθος, νῆσος παρὰ τὴν Μαγνησίαν Β' 382. Ε' 323.
Σκιάς, οἶκος συνεκκλησιάσεως ἐν Σπάρτῃ Β' 107.
Σκίδρος, πόλις ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Β' 688.
Σκιλλοῦς, πόλις Τριφυλίας Ε' 185.
Σκιρῖτις, χώρα ἐν τῇ Λακωνικῇ Ε' 561.
Σκιρωνίδης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς κατὰ θάλασσαν Γ' 531.
Σκιώνη, πόλις ἐν τῇ χερσονήσῳ Παλλήνῃ. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Βρασίδου Γ' 243. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ' 351, 390. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἐν αὐτῇ Γ' 667. Κάθοδος τῶν ἐκβληθέντων κατοίκων Γ' 667. Δ' 11.
Σκόμβρος, ὄρος ἐν Θράκῃ Ε' 9, 11.
Σκόλοτοι, ἐπιχώριον ὄνομα τῶν Σκυθῶν Α' 632.
Σκοπάδαι, εὐγενὴς οἶκος ἐν Θεσ-

σαλίᾳ Α΄ 382, 387. Β΄ 369, 737. Δ΄ 543, 547.
Σκόπας, δυνάστης τῆς Κραννῶνος Δ΄ 152.
Σκόπας, Πάριος γλύπτης Δ΄ 614. Ε΄ 249 κ. ἑ., 258.
Σκοπὴ, ὄρος παρὰ τὴν Μαντίνειαν Δ΄ 601.
Σκύθαι, ἔθνος παρὰ τὸν Πόντον. Γένος αὐτῶν Α΄ 21, 633. Ε΄ 278 σημ. 3. Χαρακτὴρ καὶ δίαιτα Α΄ 633. Παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν καὶ ἐν Μηδίᾳ Β΄ 156. Ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Πολυκράτους Β΄ 206. Στρατεία τοῦ Δαρείου ἐναντίον αὐτῶν Β΄ 227 κ. ἑ. καὶ Φίλιππος Ε΄ 495. Τοξόται Γ΄ 134. Δὲν πρέπει νὰ ταχθῶσιν εἰς τοὺς Μογγόλους Ε΄ 278 σημ. 3.
Σκύθης, γενάρχης Σκυθῶν Β΄ 705.
Σκύθης, τύραννος τῆς Ζάγκλης Β΄ 259. Γ΄ 263.
Σκύλης, Σκύθης Ε΄ 278.
Σκύλλα, Α΄ 345.
Σκύλλαιον, ἀκρωτήριον ἐν Ἀργολίδι Γ΄ 372.
Σκύλαιον, φρούριον ἐν Βρεττίῳ τῆς Ἰταλίας Γ΄ 288.
Σκύλλις, Κρὴς γλύπτης Α΄ 247. Β΄ 109.
Σκύρος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Β΄ 468. Κυριεύεται ὑπὸ Κίμωνος Β΄ 472 κ. ἑ. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἐν αὐτῇ Β΄ 673. Ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν Ἀθηναίων Δ΄ 308, 327. Ε΄ 323.
Σκυταλισμὸς ἐν Ἄργει, Δ΄ 506.
Σκῶλος, πόλις ἐν Μακεδονίᾳ Γ΄ 254, 389.
Σμέρδις, υἱὸς Κύρου τοῦ μεγάλου, Πέρσης Β΄ 217.
Σμίλις, Αἰγινήτης γλύπτης Β΄ 112.
Σμινδυρίδης, Συβαρίτης Α΄ 386.
Σμύρνη, πόλις ἐν Ἰωνίᾳ. Ταντα-λίδαι ἐν αὐτῇ Α΄ 109. Ἐποικήσεις εἰς αὐτὴν Α΄ 186, 342. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Λυδοὺς Β΄ 153. Ἀποβάλλει τὴν αὐτονομίαν Β΄ 168. Πατρὶς τοῦ ἔπους Α΄ 186.
Σογδιανὸς, ὁμομήτριος ἀδελφὸς Ξέρξου Β΄, Πέρσης Γ΄ 507.
Σόγδοι, περσικὸν ἔθνος Β΄ 337.
Σόλλιον, πόλις ἐν Ἀκαρνανίᾳ Γ΄ 347.
Σολόεις, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Καρχηδόνιοι ἐν αὐτῇ Α΄ 683. Γ΄ 277.
Σόλοι, πόλις ἐν Κύπρῳ Β΄ 252.
Σολύγειος, λόφος παρὰ τὴν Κόρινθον Γ΄ 207.
Σόλυμοι, ἔθνος Λυκίας Α΄ 55, 112.
Σόλων, υἱὸς Ἐξηκεστίδου, Ἀθηναῖος. Γένος Α΄ 449. Νεότης καὶ παίδευσις Α΄ 474 κ. ἑ. Ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ πολέμου Α΄ 382. Ἄρχων Α΄ 515. Ἀποδημίαι Α΄ 520 κ. ἑ. Ἀντίπαλος τοῦ Πεισιστράτου Α΄ 534. Εἰσάγει τὴν δημοσίαν ἀπαγγελίαν τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν Α΄ 561 κ. ἑ. Ποιητὴς Α΄ 478. Β΄ 75, 580, 735. Τῶν ἑπτὰ σοφῶν Β΄ 77. Θάνατος αὐτοῦ Ε΄ 538. — Νόμοι Α΄ 480 κ. ἑ., 486 κ. ἑ., 580. Β΄ 619. Ἀξίωμα αὐτῶν Α΄ 610. Ἔκθεσις αὐτῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως Α΄ 515. ἐν τῇ ἀγορᾷ Β΄ 530. Ἀνανέωσις ἐπὶ Εὐκλείδου ἄρχοντος Δ΄ 73

κ. ἑ. καὶ Δελφοὶ Α΄ 479, 484. καὶ Κλεισθένης Α΄ 579 κ. ἑ., 582. καὶ Κροῖσος Α΄ 520 κ. ἑ. Β΄ 180. καὶ Μιλτιάδης Α΄ 536. καὶ Πεισίστρατος Α΄ 537 κ. ἑ.

Σούνιον, ἀκρωτήριον ἐν Ἀττικῇ. Ἑορτὴ τοῦ Ποσειδῶνος ἐν αὐτῷ Β΄ 318. Κτίρια ἐν αὐτῷ Β΄ 789. Ὀχυροῦται Γ΄ 517.

Σοῦσα, πρωτεύουσα τῆς Περσίας Β΄ 219, 337.

Σουσαρίων, Μεγαρεὺς κωμικὸς ποιητὴς Β΄ 759.

Σοφιστικὴ (Σοφισταί), ἐν Ἀθήναις Β΄ 595, 720, 732. Γ΄ 691. Δ΄ 152 κ. ἑ. Ε΄ 264. Φιλολογικαὶ μελέται τῶν σοφιστῶν Ε΄ 227. Ἐπίδρασις αὐτῶν Ε΄ 265 κ. ἑ. καὶ Εὐριπίδης Δ΄ 152 κ. ἑ.

Σοφοὶ ἑπτὰ Β΄ 77.

Σοφοκλῆς, υἱὸς Σοφίλου, Ἀθηναῖος τραγικὸς ποιητὴς Β΄ 714, 752 κ. ἑ. Ἐλεγεῖαι αὐτοῦ Β΄ 737. Στρατηγεῖ Β΄ 656. Πρόβουλος ὁμώνυμος αὐτοῦ Γ΄ 517 σημ. Θάνατος Γ΄ 661. Δ΄ 96. Ταφὴ αὐτοῦ καὶ τάφος Δ΄ 97. — καὶ Ἀριστοφάνης Γ΄ 100. καὶ Ἀρχέλαος Ε΄ 42. καὶ Εὐριπίδης Δ΄ 103 κ. ἑ., 108 κ. ἑ. καὶ Ἡρόδοτος Β΄ 714. καὶ Ἴων ὁ Χῖος Β΄ 718. καὶ Περικλῆς Β΄ 642, 718, 757. — Ἀνδριὰς αὐτοῦ Ε΄ 588.

Σοφοκλῆς ὁ νεώτερος, Ἀθηναῖος τραγικὸς ποιητὴς Δ΄ 98.

Σοφοκλῆς, υἱὸς Σωστρατίδου, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 119. Παρὰ τὴν Πύλον Γ΄ 185 κ. ἑ. Παρὰ τὴν Κέρκυραν Γ΄ 208. Ἐν Σικελίᾳ Γ΄ 335.

Σπαράδοκος, Θρᾷξ Ε΄ 13.

Σπάρτη. Σημασία τοῦ ὀνόματος Α΄ 252. Ἡ πόλις Α΄ 226 κ. ἑ., 273, 286. Δ΄ 527, 595. Ἐγκατάστασις τῶν Δωριέων ἐν αὐτῇ Α΄ 226 κ. ἑ., 251, 257. Ἀποικίζει τὴν Μῆλον Α΄ 176. Βασιλεία ἐν αὐτῇ Α΄ 254. Β΄ 69. Ἐπὶ Λυκούργου Α΄ 261 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Μεσσηνίους Α΄ 293 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς Ἀρκάδας Α΄ 321 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τὸ Ἄργος Α΄ 359 κ. ἑ., 367. Β΄ 358. Γ΄ 375 κ. ἑ. Συμμαχεῖ πρὸς τοὺς Ἠλείους Α΄ 299, 327, 361. Ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τὰ Ὀλύμπια Α΄ 330. καὶ Δελφοὶ Α΄ 380. καὶ Βακχιάδαι Α΄ 401. Καταπολεμεῖ τὰς τυραννίδας Α΄ 426, 573, 593. Β΄ 211. καὶ Ἱππίας Α΄ 607. Ἡγεμονία Α΄ 434 κ. ἑ. Ἐπὶ Κλεομένους πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Α΄ 255, 574. Συμμαχεῖ μετὰ τοῦ Κροίσου Β΄ 173, 182. Ὁ Ἀρισταγόρας ἐν αὐτῇ Β΄ 247 κ. ἑ. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β΄ 278 κ. ἑ., 355 κ. ἑ., 364 κ. ἑ., 370, 375, 408 κ. ἑ., 430. Ἀντιτάσσεται εἰς τὸν τειχισμὸν τῶν Ἀθηνῶν Β΄ 440 κ. ἑ. Ἀποβάλλει τὴν ἡγεμονίαν Β΄ 457. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Θάσου Β΄ 501. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Μεσσηνίους καὶ εἵλωτας (τρίτος μεσσηνιακὸς πόλεμος) Β΄ 503 κ. ἑ.,

516 κ. ἑ., 549. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς 'Αρκάδας Β' 538. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Φωκεῖς Β' 544. Νικᾷ παρὰ τὴν Τανάγραν Β' 547. Στρατεία τοῦ Πλειστοάνακτος εἰς 'Αττικὴν Β' 563. Σπονδαὶ πρὸς τοὺς 'Αθηναίους Β' 555 κ. ἑ. Τριακονταετεῖς σπονδαὶ Β' 566. 'Επὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ' 24 κ. ἑ. Στρατεία τοῦ Ἄγιδος Γ' 187. 'Αγῶνες παρὰ τὴν Πύλον Γ' 186 κ. ἑ., 196. Διαπραγματεύεται μετὰ τῶν 'Αθηνῶν Γ' 189, 199. 'Ομολογεῖ σπονδὰς Γ' 241. Νικίειος εἰρήνη Γ' 252 κ. ἑ. Μετὰ τὴν εἰρήνην Γ' 345 κ. ἑ., 368 κ. ἑ., 372 κ. ἑ., 386 κ. ἑ. Στρατεία εἰς Σικελίαν Γ' 468. Τὰ κατὰ τοὺς Λακεδαιμονίους μετ' αὐτὴν Γ' 503. Διαπραγματεύεται πρὸς τὴν Περσίαν Γ' 505 κ. ἑ. Καταλαμβάνει τὴν Δεκέλειαν Γ' 511 κ. ἑ. 'Επὶ τοῦ δεκελεικοῦ πολέμου Γ' 519 κ. ἑ. Νικᾷ παρὰ τοὺς Αἰγὸς ποταμοὺς Γ' 656 κ. ἑ. Διαπραγματεύεται εἰρήνην Γ' 674 κ. ἑ. 'Ομολογεῖ εἰρήνην Γ' 679 κ. ἑ. Μετὰ τὴν πτῶσιν τῶν 'Αθηνῶν Δ' 5 κ. ἑ. 'Επεμβαίνει ἐν 'Αθήναις Δ' 58 κ. ἑ. 'Εσωτερικὴ κατάστασις μετὰ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον Δ' 185 κ. ἑ. καὶ Περσία Δ' 201 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς 'Ηλείους Δ' 227 κ. ἑ. 'Επὶ 'Αγησιλάου Β' 239 κ. ἑ. 'Επὶ τοῦ κορινθιακοῦ πολέμου Δ' 263 κ. ἑ. 'Ομολογεῖ τὴν ἀνταλκίδειον εἰρήνην Δ' 325 κ. ἑ. Μετὰ τὴν εἰρήνην Δ' 358 κ. ἑ. καὶ Θῆβαι Δ' 426 κ. ἑ., 435 κ. ἑ., 471 κ. ἑ., 480 κ. ἑ., 523 κ. ἑ., 595 κ. ἑ., καὶ 'Αθῆναι Δ' 452 κ. ἑ., 454 κ. ἑ., 460 κ. ἑ., 470 κ. ἑ. Ε' 113 κ. ἑ. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν 'Ηλείων Δ' 580 κ. ἑ. καὶ 'Αρκαδία Δ' 592 κ. ἑ. 'Επὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δημοσθένους Ε' 91, 317, 322 κ. ἑ., 400, 403, 421, 449, 453, 557 κ. ἑ. Μεταλλουργεῖα ἐν αὐτῇ Α' 649. Μαντικὴ ἐν αὐτῇ Β' 13. Γυμναστικὴ Β' 39. Τέχνη Α' 433 κ. ἑ. Β' 103, 107, 112. 'Επινίκια μνημεῖα ἐν αὐτῇ Δ' 190. Μουσικὴ Α' 282. Δ' 130 κ. ἑ. 'Αρχαιοτάτη χρονολογία ἐν αὐτῇ Α' 214. Λατρεία τῆς 'Αθηνᾶς Β' 103.

Σπαρτιᾶται, πολῖται τῆς Σπάρτης Α' 273, 281 κ. ἑ., 290 Δ' 243.

Σπαρτοκίδαι, γένος βασιλικὸν ἐν Παντικαπαίῳ Α' 712. Ε' 160, 276.

Σπάρτωλος, πόλις ἐν τῇ Χαλκιδικῇ Γ' 95, 389.

Σπερχειός, ποταμὸς ἐν Θεσσαλίᾳ Α' 129, 145, 157, 158. Β' 373.

Σπιθιδράτης, Πέρσης Δ' 260.

Σπίνθαρος, Κορίνθιος ἀρχιτέκτων Β' 90.

Σποράδες, νῆσοι. 'Εξαρτῶνται ἀπὸ τῆς Σάμου Β' 203. Κοινωνοῦσι τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας Β' 662.

Στάγειρα (Στάγειρος), πόλις ἐν τῇ Χαλκιδικῇ. Κτίσις αὐτῆς Α' 655. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Βρα-

σίδου Γ' 227. καὶ Ἀθῆναι Β' 472. Γ' 254, 389.
Στάδιον, ἐν Ἀθήναις Ε' 588. ἐν Ὀλυμπίᾳ Α' 337.
Σταθμὰ ἀσσυριακὰ καὶ βαβυλωνιακὰ Α' 353, 355. Ἴδε *Μέτρα*, *Νομίσματα*.
Στάσιππος, Τεγεάτης Δ' 520.
Στατὴρ Κορίνθου Γ' 328. Λυδίας Β' 169. Περσίας Β' 222. Φείδωνος Α' 364. Φιλίππου Ε' 71. Φωκαίας Α' 355, 491.
Στεῖρις, πόλις ἐν Φωκίδι Α' 171.
Στενύκλαρος, πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ Α' 223, 295.
Στεφανηφόρος (Θησεύς). Ἱερὸν αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις Α' 511.
Στέφανος, Ἀθηναῖος Ε' 345 κ. ἑ.
Στέφανος ὡς ἔπαθλον τῶν ἀγώνων Β' 37.
Στῆλαι (ψηφίσματα), φυλασσόμεναι ἐν ναοῖς Β' 61. περὶ τῶν προσόδων τῶν Ἀθηνῶν Β' 679. Ἔκθεσις τῶν ἐν Ἀθήναις Β' 530 κ. ἑ. Σύνταξις τῶν ἀθηναϊκῶν Δ' 78 κ. ἑ., Διακόσμησις δι' ἀναγλύφων Ε' 257.
Στησαγόρας, υἱὸς Κίμωνος, ἡγεμὼν τῶν Δολόγκων Β' 229.
Στησήνωρ, τύραννος Κουρίου Β' 252.
Στησίμβροτος, Θάσιος ἱστορικὸς Β' 719. Ε' 226.
Στησίχορος (Τισίας), Ἱμεραῖος ποιητὴς Β' 123, 124. Γ' 295.
Στιλβίδης, Ἀθηναῖος οἰωνοσκόπος Γ' 485.
Στοιχάδες (Îles d'Hyères), νῆσοι παρὰ τὰ νότια παράλια τῆς Γαλατίας Α' 691.
Στόλος ἀθηναϊκός. Πῆξις ὑπὸ Θεμιστοκλέους Β' 319 κ. ἑ. Ἐπὶ Περικλέους Β' 648 κ. ἑ. Γ' 79 κ. ἑ. Ἐπὶ Ἀριστοφῶντος Ε' 137 κ. ἑ. Ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Δημοσθένους Ε' 310, 499 κ. ἑ. — πελοποννησιακὸς (σπαρτιατικὸς) Γ' 41, 142, 621. Ἴδε *Ναυαρχία*.
Στρατηγοὶ ἐν Ἀθήναις Β' 632 κ. ἑ. Γ' 117, 198 σημ. 231 σημ. 2.
Στράτευμα παρὰ Λακεδαιμονίοις Α' 280 κ. ἑ. παρ' Ἀθηναίοις Δ' 351. παρὰ Θηβαίοις Δ' 433 κ. ἑ. παρὰ Μακεδόσιν Ε' 55 κ. ἑ. Ἴδε *Ἰφικράτης*, *Μισθοφόροι*.
Στρατοκλῆς, Ἀμφιπολίτης Ε' 61 κ. ἑ.
Στρατοκλῆς, Ἀθηναῖος ἄρχων Γ' 203.
Στρατοκλῆς, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ε' 543.
Στράτος, πόλις Ἀκαρνανίας Γ' 96.
Στράττις, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς Δ' 139.
Στράττις, τύραννος τῆς Χίου Β' 225.
Στρέψα, πόλις Μακεδονίας Γ' 22.
Στρομβιχίδης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς κατὰ θάλασσαν Γ' 524, 682. Δ' 25.
Στρούθας, Πέρσης σατράπης Δ' 310.
Στρόφιος, Κρισσαῖος Α' 158.
Στρυμών, ποταμὸς ἐν Θράκῃ Α' 7. Β' 233. Ε' 10. Μεταλλεῖα παρ' αὐτὸν Α' 542, 548. Ε' 67.
Στύμφαλος, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Α' 237.
Στὺξ, ποταμὸς ἐν Ἀρκαδίᾳ Β' 282.
Στύραξ, φυτὸν Α' 82 κ. ἑ.

Συάδρας, Σπαρτιάτης καλλιτέχνης Β΄ 103.
Σύβαρις, θυγάτηρ Θεμιστοκλέους, Ἀθηναία Γ΄ 324.
Σύβαρις, ῥύαξ ἐν Λευκανίᾳ τῆς Ἰταλίας Α' 673.
Σύβαρις, πόλις ἐν Λευκανίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 385, 673. Ἐν ἔχθρᾳ πρὸς τὴν Κρότωνα Α΄ 674. Β΄ 688. Καταστρέφεται Γ΄ 320. Ἀπόπειραι ἀνακτίσεως Γ΄ 323 κ. ἑ. Ἀνάκτισις Β΄ 689 κ. ἑ. Ἀθηναῖοι ἐν αὐτῇ Γ΄ 324.—Ἀποικίαι αὐτῆς Α΄ 674. Γ΄ 320. Σχέσεις μετὰ τῆς Σικυῶνος Α΄ 375, 386 κ. ἑ. Ἀγῶνες ἐν αὐτῇ Α΄ 713. Νομίσματα Γ΄ 328. Τρυφὴ Α΄ 648.
Σύβοτα, νησῖδες παρὰ τὴν Κέρκυραν Γ΄ 17.
Συέννεσις, ἡγεμὼν ἐν Κιλικίᾳ Β΄ 163. Ἄλλος ὁμώνυμος Δ΄ 209.
Συκῆ, χωρίον παρὰ τὰς Συρακούσας Γ΄ 462.
Συκοφάνται ἐν Ἀθήναις Γ΄ 149. Δ΄ 21, 25, 171.
Συλλογεῖς, ἀρχὴ παρ' Ἀθηναίοις Δ΄ 72.
Συλοσῶν, υἱὸς Αἰάκους, τύραννος τῆς Σάμου Β΄ 200.
Συλοσῶν, υἱὸς Καλλιτέλους, τύραννος τῆς Σάμου Β΄ 200.
Συμβούλιον πολεμικὸν παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις Δ΄ 195.
Σύμη, νῆσος τῶν Σποράδων, κοινωνεῖ τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας Β΄ 670.
Συμμορίαι ἀθηναϊκαὶ πρὸς πληρωμὴν τῶν εἰσφορῶν Ε΄ 104, 138, 145, 312 κ. ἑ., 499 κ. ἑ.
Σύνδικοι, ἀρχὴ παρ' Ἀθηναίοις Δ΄ 73.
Συνέδριον τῶν συμμάχων Δ΄ 459.
Συνθῆκαι περὶ χρηματικῶν χορηγιῶν παρὰ τῆς Περσίας Γ΄ 527, 623 κ. ἑ.
Συνοικισμὸς τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ Θησέως Α΄ 446, 453.
Συρακόσιος, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Γ΄ 448 κ. ἑ.
Συράκουσαι, πόλις ἐν Σικελίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 399, 669. Γ΄ 265. Κτίζουσι τὰς Ἄκρας Α΄ 671, 682. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β΄ 370. Πολεμοῦσι πρὸς τὴν Γέλαν Γ΄ 262. Ἐπὶ Γέλωνος Γ΄ 267 κ. ἑ. Ἐπὶ Ἱέρωνος Γ΄ 285 κ. ἑ. Δημοκρατοῦνται Γ΄ 312, 330 κ. ἑ. Ἐπὶ Ἑρμοκράτους Γ΄ 338 κ. ἑ., 454 κ. ἑ. Ὁ Γύλιππος ἐν αὐταῖς Γ΄ 470 κ. ἑ. Ἐπὶ Διονυσίου τοῦ νεωτέρου Δ΄ 538. Ὑποστηρίζουσι τὴν Σπάρτην Γ΄ 534, 569, 622. Δ΄ 470. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 291, 336 κ. ἑ., 452 κ. ἑ., 532. καὶ Ἄντανδρος Γ΄ 622.—Αὔξησις τῆς πόλεως Γ΄ 306. Μέρη τῆς πόλεως Γ΄ 313, 456. Ὑδραγωγεῖα ἐν αὐτῇ Γ΄ 308. Νομίσματα Γ΄ 293. 310. Ἀποικίαι Α΄ 682. Γ΄ 266.
Σύροι, ἐν τῇ στρατιᾷ Ξέρξου, Β΄ 340. Δοῦλοι ἐν Ἑλλάδι Α΄ 190.
Σῦρος, νῆσος τῶν Κυκλάδων. Ἀστρονομία ἐν αὐτῇ Β΄ 723.
Σύρτις, κόλπος παρὰ τὰς παραλίας τῆς Ἀφρικῆς Α΄ 695.
Συσσίτια, (Φιδίτια), ἐν Σπάρτῃ Α΄ 280, 284.

Σφακτηρία, νῆσος παρὰ τὴν Μεσσηνίαν. Σπαρτιᾶται ἐν αὐτῇ Γ΄ 188 κ. ἑ.
Σφηττὸς, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α΄ 448.
Σφίγξ, Α΄ 125.
Σφοδρίας, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Α΄ 438 κ. ἑ., 442, 489.
Σῶγχις, ἱερεὺς Αἰγύπτιος Α΄ 521.
Σωδάμας, Ἀργεῖος Δ΄ 264.
Σωκράτης, υἱὸς Σωφρονίσκου, Ἀθηναῖος. Δρᾶσις αὐτοῦ καὶ χαρακτὴρ Δ΄ 142 κ. ἑ., 147 κ. ἑ. Ε΄ 175, 182. Ἀξίωμα ἐν τῷ δήμῳ Δ΄ 164 κ. ἑ. Τρόπος διδασκαλίας Ε΄ 200 κ. ἑ. Ἠθικὴ Δ΄ 160 κ. ἑ. Ἐν τῇ δίκῃ τῶν ἐν Ἀργινούσαις στρατηγησάντων Γ΄ 645. Κατηγορεῖται Δ΄ 176 κ. ἑ. Καταδικάζεται Δ΄ 180. Θάνατος Δ΄ 181. Μεταβολὴ τῆς γνώμης τῶν Ἀθηναίων μετὰ τὸν θάνατον Ε΄ 175. Μαθηταὶ αὐτοῦ. Ἴδε *Σωκρατικοί*. — καὶ ἡ σικελικὴ ἐκστρατεία Γ΄ 427. καὶ σοφισταὶ Γ΄ 153 κ. ἑ. καὶ ἡ πολιτεία Ε΄ 265. – καὶ Ἀλκιβιάδης Γ΄ 362 κ. ἑ. Δ΄ 148 κ. ἑ. καὶ Ἀριστοφάνης Δ΄ 166. καὶ Ἀρχέλαος Ε΄ 42. καὶ Ἀσπασία Β΄ 640. καὶ Εὐριπίδης Δ΄ 104, 137. καὶ Ἰσοκράτης Ε΄ 205. καὶ Κριτίας Γ΄ 682. καὶ Ξενοφῶν Ε΄ 184. καὶ Πλάτων Β΄ 189, 201. καὶ Φαίδων Ε΄ 178, 182.
Σωκρατικοί, Ε΄ 177, 182, 265.
Σωσικλῆς, Κορίνθιος Α΄ 608.
Σώστρατος, Αἰγινήτης Β΄ 276.
Σωφρονισταί, ἀρχὴ παρ' Ἀθηναίοις Β΄ 530.
Σώφρων, μιμογράφος ἐν Συρακούσαις Γ΄ 301.

Τάβαλος, Πέρσης Β΄ 182.
Ταγεία, ἀρχὴ στρατηγικὴ ἐν Θεσσαλίᾳ Δ΄ 547.
Ταίναρον, ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς Α΄ 251, 288, 405. Β΄ 484.
Τάκται, ἀρχὴ παρ' Ἀθηναίοις Β΄ 668. Ἴδε *Τάξις*.
Τάλαντον, μονὰς βάρους παρ' Ὁμήρῳ Α΄ 211. Μονὰς βάρους καὶ νομισματικὴ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α΄ 354.
Ταινετὸν, ἀκρώρεια ἐν Λακωνικῇ Α΄ 284.
Ταλθυβιάδαι, γένος ἱερέων ἐν Σπάρτῃ Α΄ 259.
Ταλθύβιος, κῆρυξ τοῦ Ἀγαμέμνονος Γ΄ 94.
Ταμεῖον. ἐν Ἀθήναις Β΄ 673 κ. ἑ., 822. Γ΄ 404, 525, 633. — Ταμεῖα ἐν ναοῖς Β΄ 674. Ἴδε *Ναοί*. — Ταμίαι Β΄ 635 σημ. 2, 679, 822. Δ΄ 77, 78 σημ. 339. Ε΄ 504. Ἴδε *Δῆλος*, *Ἑλληνοταμίαι*.
Ταμύναι. πόλις ἐν Εὐβοίᾳ Ε΄ 343.
Τανάγρα, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ. Ἥττα τῶν Ἀθηναίων παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων παρ' αὐτῇ Β΄ 544, 547, 555, 610. Ἥττα τῶν Ταναγραίων καὶ Θηβαίων ὑπὸ Νικίου Γ΄ 175. Λακωνίζοντες ἐν αὐτῇ Δ΄ 455. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Θηβαίων Δ΄ 466. Ὁδὸς δι' αὐτῆς ἀπὸ Δήλου εἰς Δελ-

φοὺς Α΄ 164. Ἀναθηματικὴ ἀσπὶς ἐξ αὐτῆς ἐν Ὀλυμπίᾳ Β΄ 548, 830 σημ. 1.
Τάναϊς, ποταμὸς ἐν Σαρματίᾳ Α΄ 637.
Τάναϊς, πόλις παρὰ τὴν Μαιῶτιν Α΄ 637.
Ταντα λίδαι, ἀπόγονοι τοῦ Ταντάλου Α΄ 130. Ἐν Ἄργει Α΄ 134. Ἐν Σμύρνῃ Α΄ 342.
Τάνταλος, βασιλεὺς τῆς Λυδίας Α΄ 109, 130. Β΄ 3.
Τάνταλος, Λακεδαιμόνιος Γ΄ 211.
Τάξις φόρων τῶν Ἀθηναίων συμμάχων Β΄ 462 κ. ἑ., 658 κ. ἑ. Ἴδε *Τάκται*.
Ταρακὸς, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Α΄ 643.
Τάρας, ἐπώνυμος κτίστης τῆς πόλεως Τάραντος Α΄ 675.
Τάρας, πόλις ἐν Μεγάλῃ Ἑλλάδι. Κτίσις Α΄ 304, 675. Πολεμεῖ πρὸς Πευκετίους Β΄ 113, 322 κ. ἑ. Πολεμεῖ πρὸς Θουρίους Γ΄ 325. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 440. Ὁ Γύλιππος παρ' αὐτῷ Γ΄ 469. Νομίσματα Α΄ 675. Γ΄ 329. Ἐμπόριον Α΄ 677. Τρυφὴ Α΄ 713. Γ΄ 326. Ποίησις Γ΄ 327.
Ταρκύνιοι, καὶ Δελφοὶ Β΄ 129.
Ταρσὸς, πόλις ἐν Κιλικίᾳ Α΄ 681. Β΄ 224.
Ταρτησσὸς (Θαρσὶς), πόλις ἐν Ἰβηρίᾳ Α΄ 693. Φωκαεῖς ἐν αὐτῇ Α΄ 693. Σάμιοι Α΄ 693. Β΄ 56, 199. Τύριοι Β΄ 186. — Μέταλλα ἐξ αὐτῆς Α΄ 374.
Ταΰγετος, ὄρος τῆς Λακωνικῆς Α΄ 226, 235, 251, 271, 274, 278, 281, 291, 295.
Ταυρέας, Ἀθηναῖος Γ΄ 408.
Ταῦροι, ἔθνος ἐν τῇ Κριμαίᾳ Α΄ 631, 632, 636, 706.
Ταῦρος, ὄρος ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α΄ 4, 111. Β΄ 11.
Ταυροσθένης, υἱὸς Μνησάρχου, Χαλκιδεὺς Ε΄ 343 σημ. 2., 483.
Ταφὴ, Β΄ 76. Ἴδε *Τάφοι*.
Τάφιοι, φῦλον ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Ἰονίου πελάγους Α΄ 66, 171, 662.
Τάφοι, ἐν Ἀττικῇ Α΄ 510. Δ΄ 344. ἐν Λυδίᾳ Β΄ 165. ἐν Λυκίᾳ Α΄ 113. ἐν Μαραθῶνι Β΄ 312. ἐν Μυκήναις Α΄ 197, 717 κ. ἑ. ἐν Χαιρωνείᾳ Ε΄ 589.
Τεγέα, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ. Ὑπερπόντιοι ἐποικήσεις τῶν Τεγεατῶν Α΄ 118. Πολεμεῖ πρὸς τοὺς Ἡρακλείδας Α΄ 165. Σχέσεις πρὸς τὴν Πάφον Α΄ 236 σημ. 1. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β΄ 375, 411, 415. Ὑποστηρίζει τὴν κτίσιν τῆς Μεγάλης πόλεως Δ΄ 516, 520. Στάσις ἐν αὐτῇ Δ΄ 521. Ἀνταγωνίζεται πρὸς τὴν Μαντίνειαν Δ΄ 583 κ. ἑ. Συμμαχεῖ πρὸς τοὺς Θηβαίους Δ΄ 593. Προσλαμβάνει τὴν Σκιρῖτιν Ε΄ 561. — καὶ Σπάρτη Α΄ 322, 360. Β΄ 538. Γ΄ 351. Δ΄ 280, 510. — Ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ἐν αὐτῇ Ε΄ 247.
Τεγέα, πόλις ἐν Κρήτῃ Α΄ 236.
Τεγύρα, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ Δ΄ 464.
Τειρεσίας, μάντις ἐν Θήβαις Β΄ 8.
Τεισίφονος, υἱὸς Ἰάσονος, Θεσσαλὸς Δ΄ 544 σημ. 1. Ε΄ 77.
Τείχη, τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ Θεμιστο-

κλέους Β΄ 439 κ. ἑ., 444. Κτίσις τῶν μακρῶν Β΄ 506, 550, 646 κ. ἑ. Καταστρέφονται μετὰ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον Γ΄ 678, 688. ἄρχονται ἀνακτιζόμενα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Δ΄ 267. ἀνακτίζονται ὑπὸ τοῦ Κόνωνος Δ΄ 290 κ. ἑ. — τοῦ Πειραιῶς Δ΄ 443 κ. ἑ. — κυκλώπεια Α΄ 167, 194 κ. ἑ., 200.

Τειχιοῦσσα, πόλις παρὰ τὴν Μίλητον Β΄ 669.

Τεκτονικὴ, Α΄ 87.

Τελαμὼν, Β΄ 278.

Τελεσαγόρας, Νάξιος Β΄ 241 καὶ σημ. 1.

Τελέστης, βασιλεὺς τῆς Κορίνθου Α΄ 397.

Τελευτίας, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Δ΄ 296, 313, 318, 321, 394.

Τέλη, ἐν Ἀθήναις Β΄ 701. ἐν Κορίνθῳ Α΄ 409. Ἴδε *Εἰκοστή*.

Τελμήσσιοι (Τελμησσεῖς), ἔθνος ἐν Λυκίᾳ Β΄ 11.

Τελχῖνες, δαίμονες μαγγανευταὶ Α΄ 123.

Τεμενίτης, προάστειον τῶν Συρακουσῶν Γ΄ 456, 462.

Τέμεσα, πόλις ἐν Βρεττίῳ Ἰταλίας Α΄ 662, 706.

Τέμπη, κοιλὰς ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 8 κ. ἑ. Β΄ 345. Ὅριον τῆς Ἑλλάδος Α΄ 163. Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν αὐτοῖς Α΄ 153, 155. Σχέσεις πρὸς τοὺς Δελφοὺς Α΄ 154. Β΄ 24. Κατέχονται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Β΄ 371.

Τένεδος, νῆσος παρὰ τὴν Τροίαν. Ναυτικὸς σταθμὸς τῶν Φοινίκων Α΄ 52, 103. Κρῆτες ἐν αὐτῇ Α΄ 103. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν Α΄ 184. Κοινωνεῖ τῆς περὶ Δῆλον συμμαχίας Β΄ 662. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 261. Κοινωνεῖ τῆς νέας ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Ε΄ 106. καὶ Ἀθῆναι Ε΄ 323, 480, 588. — Ἀστρονομία ἐν αὐτῇ Β΄ 723.

Τερμίλαι (Τραμῆλαι), ἔθνος ἐν Λυκίᾳ Α΄ 111.

Τέρπανδρος, Λέσβιος ποιητὴς καὶ μουσικὸς Α΄ 286. Β΄ 124, 580. Ἐν Σπάρτῃ Α΄ 305 κ. ἑ. Β΄ 580. Ἀπόγονοι αὐτοῦ Δ΄ 129.

Τετράδραχμον, ἀττικὸν Α΄ 511.

Τετραλογίαι δραματικαὶ Β΄ 746. Δ΄ 137. Ε΄ 235.

Τετράπολις, ἰωνικὴ ἐν Ἀττικῇ Α΄ 165, 444, 453, 583. ἐν Δωρίδι Α΄ 151.

Τευθὶς, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ΄ 518.

Τευκρίδαι, ἀπόγονοι τοῦ Τεύκρου Δ΄ 245.

Τεῦκροι, φῦλον ἐν Τρῳάδι Α΄ 128.

Τευμησσὸς, ὄρος ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 122.

Τευτίαπλος, Ἠλεῖος Γ΄ 144.

Τέχναι, παρ' Ὁμήρῳ Α΄ 192. Ἴδε *Ἀρχιτεκτονική*, *Βιοτεχνία*, *Γλυπτική*, *Γραφική*, *Δακτυλιογλυφία*, *Νομίσματα*, *Ποίησις*.

Τέως, πόλις ἐν Ἰωνίᾳ Α΄ 346. Οἰκίζει τὴν Ναύκρατιν Α΄ 647. Κτίζει τὰ Ἄβδηρα Β΄ 187. Ἐπὶ τῆς ἀποστασίας τῶν Ἰώνων Β΄ 257. Κυριεύεται ὑπὸ τῆς Σπάρτης Γ΄ 526, 632. — Τήιοι παρὰ τὸν Κιμμέριον Βόσπορον Α΄ 633, 638. Ἐν Ναυκράτει Α΄ 647.

Τηλεβόαι, φῦλον Λελέγων Α΄ 662.

Τηλέδαμος, Ἀργεῖος Ε' 452.
Τηλεκλείδης, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς Γ' 191.
Τηλεκλῆς, Σάμιος γλύπτης Β' 106.
Τηλέμαχος, υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως Α' 200.
Τηλίνης, ἱερεὺς ἐκ Τήλου ἐν Γέλᾳ Β' 4. Γ' 260.
Τῆλος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Α' 679. Β' 4. Γ' 260.
Τημενίδαι, γένος Ἀργείων βασιλέων Α' 240, 298, 359. Ἐν Μακεδονίᾳ Β' 233. Ε' 24, 44.
Τημένιον, πόλις Ἀργολίδος Α' 227.
Τήμενος, Ἡρακλείδης Α' 222, 228. Ε' 24.
Τῆνος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β' 394. Λατρεία τοῦ Ποσειδῶνος ἐν αὐτῇ Α' 153.
Τήρης, ἡγεμὼν τῶν Ὀδρυσῶν Ε' 11, 278.
Τηρίας, ποταμὸς Σικελίας Α' 670.
Τήριλλος, τύραννος τῆς Ἱμέρας Γ' 276, 280.
Τιγράνης, Πέρσης σατράπης Β' 435.
Τιθόρα, πόλις καὶ ὄρος ἐν Φωκίδι Ε' 87, 524.
Τιθραύστης, Πέρσης σατράπης Δ' 260 κ. ἑ., 277, 307.
Τιλφώσσιον, ὄρος Βοιωτίας Α' 284.
Τιμαγενίδας, Θηβαῖος Β' 421.
Τιμαγόρας, Ἀθηναῖος Δ' 567.
Τιμαγόρας, Κυζικηνὸς Γ' 509.
Τιμαία, σύζυγος Ἄγιδος, βασιλέως Σπάρτης Γ' 535 κ. ἑ. Γ' 238.
Τιμάνδρα, παλλακὶς τοῦ Ἀλκιβιάδου Δ' 28.
Τιμάνθης, Κύθνιος ζωγράφος Ε' 260.
Τίμαρχος, υἱὸς Ἀριζήλου, Ἀθηναῖος Ε' 439 κ. ἑ.
Τίμημα, καθορισθὲν ὑπὸ Σόλωνος Α' 497.
Τιμησίλαος, τύραννος τῆς Σινώπης Β' 686.
Τιμόθεος, υἱὸς Κόνωνος, Ἀθηναῖος Δ' 447. Ε' 108 κ. ἑ., 157, 255, 267. Ἡγεῖται τοῦ συμμαχικοῦ στόλου Δ' 459. Ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει Δ' 456, 462. Ἐν τῷ Αἰγαίῳ Δ' 466. Παρὰ τὴν Ἀμφίπολιν Ε' 60, 129, 351. Κατηγορεῖται Ε' 111, 143. Ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Περσῶν Ε' 112. Παρὰ τὴν Χερσόνησον καὶ ἐν Σάμῳ Ε' 118, 324. Θάνατος Ε' 143. — Στρατηγικὴ αὐτοῦ Ε' 153 κ. ἑ. Σχέσεις πρὸς τὴν ξένην Ε' 155. καὶ Θῆβαι Ε' 101. — καὶ Ἀριστροφῶν Ε' 127. καὶ Ἰάσων ὁ Φεραῖος Δ' 545. καὶ Ἰσοκράτης Ε' 207, 270. καὶ Πλάτων Ε' 205. — Μνημεῖον τῆς παρὰ Λευκάδα νίκης αὐτοῦ Ε' 248.
Τιμόθεος, Ἀθηναῖος γλύπτης Ε' 258.
Τιμόθεος, υἱὸς Κλεάρχου, τύραννος τῆς Ἡρακλείας Ε' 270.
Τιμόθεος, υἱὸς Θερσάνδρου, Μιλήσιος μουσικὸς Δ' 130 κ. ἑ. Ε' 43.
Τιμοκράτης, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Ε' 303 κ. ἑ.
Τιμοκράτης, Ῥόδιος Δ' 262, 265 κ. ἑ., 342.
Τιμοκρέων, Ῥόδιος ποιητὴς Β' 476, 492, 766.
Τιμόλαος, Κορίνθιος Δ' 264, 279.

Τιμόλαος, Θηβαῖος Ε΄ 511, 520.
Τιμόμαχος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ε΄ 129.
Τίμων, Ἀθηναῖος Γ΄ 448. Δ΄ 165. Ε΄ 238.
Τίμων, Δελφὸς Β΄ 372.
Τιμώνασσα, Ἀργεία, σύζυγος Πεισιστράτου Α΄ 575.
Τιρίβαζος, Πέρσης σατράπης Δ΄ 305 κ. ἑ., 322, 336.
Τίρυνς, πόλις ἐν Ἀργολίδι. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 132, 200. Ἀκρόπολις Α΄ 140, 720. Κυκλώπεια τείχη Α΄ 195, 200. Ἐξακολουθεῖ μένουσα ἀχαϊκὴ Α΄ 233. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β΄ 370, 411. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῶν Ἀργείων Β΄ 518 κ. ἑ.
Τισαμενὸς, υἱὸς Ὀρέστου Α΄ 168, 260.
Τισαμενὸς, υἱὸς Μηχανίωνος, Ἀθηναῖος Δ΄ 73.
Τισαμενὸς, μάντις Ἠλεῖος Δ΄ 194.
Τίσανδρος, υἱὸς Ἱπποκλείδου, Ἀθηναῖος Α΄ 387.
Τισίας, Συρακούσιος ῥήτωρ Β΄ 690. Γ΄ 317. Ε΄ 213.
Τισίας, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 396.
Τισίας. Ἴδε *Στησίχορος*.
Τισίφονος. Ἴδε *Τεισίφονος*.
Τισσαφέρνης, Πέρσης σατράπης Γ΄ 614. Δ΄ 26, 220 κ. ἑ., 257. καὶ Σπάρτη Γ΄ 520, 526, 533, 547, 569, 589. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 507, 566. καὶ Ἀγησίλαος Δ΄ 252. καὶ Ἀλκιβιάδης Γ΄ 536, 547 κ. ἑ., 594. καὶ Θράσυλλος Γ΄ 601. καὶ Κόνων Δ΄ 285. καὶ Κῦρος Δ΄ 203 κ. ἑ. καὶ Κύρου στρατηγοὶ Δ΄ 213. καὶ Φαρνάβαζος Δ΄ 244.
Τιταρήσιος, ποταμὸς ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 150.
Τίτορμος, Αἰτωλὸς Α΄ 386, 425.
Τμῶλος, ὄρος ἐν Λυδίᾳ Α΄ 101, 130.
Τόκος, ἐν Ἀθήναις καθορίζεται ὑπὸ τοῦ Σόλωνος Α΄ 492.
Τολμίδης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Β΄ 550 κ. ἑ., 556, 561, 632.
Τόμαρος, ὄρος ἐν Ἠπείρῳ Α΄ 143.
Τορώνη, πόλις ἐν τῇ Χαλκιδικῇ Α΄ 651. Γ΄ 234, 248, 390. Δ΄ 11.
Τουροῦσα, ὄνομα τῶν Τυρρηνῶν παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις Α΄ 60.
Τραγῳδία, ἐν Ἀθήναις Β΄ 741 κ. ἑ. Δ΄ 95 κ. ἑ. Ε΄ 235 κ. ἑ. Ἴδε *Αἰσχύλος*, *Εὐριπίδης*, *Θέσπις*, *Σοφοκλῆς*.
Τραμῆλαι. Ἴδε *Τερμίλαι*.
Τραπεζοῦς, πόλις παρὰ τὸν Πόντον. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 635. Οἱ Κύρειοι ἐν αὐτῇ Δ΄ 215 κ. ἑ.
Τραπεζοῦς, πόλις ἐν τῇ Ἀρκαδίᾳ Α΄ 520.
Τραχίνιοι, φῦλον τῶν Μαλιέων ἐν Θεσσαλίᾳ Α΄ 157.
Τραχὶς, πόλις παρὰ τὴν Οἴτην Α΄ 102. Α΄ 376. Ε΄ 523. Ἀνάκτισις αὐτῆς Γ΄ 173. Ἴδε *Ἡράκλεια*.
Τρῆρες, φῦλον τῶν Κιμμερίων Β΄ 156.
Τριάκοντα (τύραννοι), ἐν Ἀθήναις. Κατάστασις αὐτῶν Γ΄ 689. Ἀρχὴ αὐτῶν Δ΄ 17 κ. ἑ., 35 κ. ἑ., 40 κ. ἑ. Ῥῆξις αὐτῶν Γ΄ 47 κ. ἑ. Δ΄ 52 κ. ἑ. Ἐν Ἐλευσῖνι Δ΄ 48 κ. ἑ., 62 κ. ἑ. Κατάλυσις Δ΄ 68.

Τριβαλλοί, θρακικὸν ἔθνος Ε' 13, 517.
Τρίγλυφοι, Α' 84, 86.
Τριηραρχία, ἐν Ἀθήναις Β' 649, 666 κ. ἑ. Γ' 517. Ε' 146, 286, 306, 310, 431, 500.
Τριήρεις. Πρώτη κατασκευὴ αὐτῶν ἐν Κορίνθῳ Α' 394, 400. Εἰσαγωγὴ αὐτῶν εἰς Σάμον Α' 400, 653. Α' 198. Παρ' Ἀθηναίοις Β' 648. Μετασκευὴ αὐτῶν ὑπὸ Ἀρίστωνος Κορινθίου Γ' 479.
Τρικάρανον, φρούριον παρὰ τὸν Φλιοῦντα Ε' 318.
Τρικόλωνοι, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Δ' 519.
Τριόπιον, ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος Β' 707.
Τρίπολις, δωρικὴ παρὰ τὸν Ὄλυμπον Α' 150.
Τριταία, πόλις ἐν Ἀχαΐᾳ Α' 672.
Τρίτων, ποταμὸς ἐν Λιβύῃ Α' 695.
Τριφυλία, χώρα ἐν Ἤλιδι Α' 235. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Πίσης ἐναντίον τῆς Σπάρτης Α' 332 κ. ἑ. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῶν Ἠλείων Α' 335. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Ἠλείων Δ' 231 κ. ἑ., 578. Ἴδε *Λέπρεον*.
Τροία (Ἴλιον), πόλις ἐν Τρῳάδι Α' 106. Θέσις αὐτῆς Α' 106 κ. ἑ. Τρωικὸς πόλεμος Α' 139, 183 κ. ἑ. Χρονολογία αὐτοῦ Α' 213 κ. ἑ. Τείχη τῆς πόλεως Α' 128. Θαλασσοκρατία Α' 137. Ἀκρόπολις Α' 91. Ἴδε *Πέργαμος*. Λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν αὐτῇ Α' 205. Ἴδε καὶ *Ἴλιον*.
Τροία. Παράλιοι πόλεις φέρουσαι τοῦτο τὸ ὄνομα Α' 109. Ἐν Ἀττικῇ Α' 440.
Τροιζήν, πόλις ἐν Ἀργολίδι. Κτίζει τὴν Ἁλικαρνασὸν Α' 176. Ἐκδωρίζεται Α' 230. Συμμετέχει τῆς κτίσεως τῆς Συβάρεως Α' 673. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β' 370, 386, 411, 434. Ἐγκαταλείπει τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀθηναίων Β' 565. Ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ' 88. Ὑποστηρίζει τὴν Σπάρτην ἐναντίον τῶν Θηβῶν Δ' 538.
Τροφώνιος, μυθικὸς καλλιτέχνης Β' 89. Μαντεῖον ἐν Λεβαδείᾳ Β' 166.
Τρωάς, χώρα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Φυσικὴ κατασκευὴ Α' 103. Λέλεγες ἐν αὐτῇ Α' 66. Ἀχαιοὶ Α' 128. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων Α' 102. Δάρδανοι ἐν αὐτῇ Α' 103. Σχέσεις πρὸς Κρήτην καὶ Λυκίαν Α' 115. Κατάκτησις αὐτῆς ὑπὸ τῶν Αἰολέων Α' 174, 214. Ἀποικίζεται ὑπὸ τῆς Μυτιλήνης Α' 543.
Τρῶες. Καταγωγὴ αὐτῶν Α' 104. Πολιτισμὸς αὐτῶν Α' 203 κ. ἑ. Ἐν Σικελίᾳ Α' 667.
Τρώς, γενάρχης τῶν Τρώων Α' 104.
Τυδεύς, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ' 655.
Τυμφρηστός, ὄρος ἐν Θεσσαλίᾳ Α' 9.
Τυνδάρεως, Α' 250.
Τυνδαρίδαι, γένος Λελέγων ἡγεμόνων Α' 135, 250.

Τυνδαρίων, Συρακούσιος Γ' 316.
Τυραννίς. Ὄνομα αὐτῆς Α' 353. Σημασία αὐτῆς Α' 350 κ. ἑ. Χρόνοι αὐτῆς Α' 364, 427. καὶ ἡ τέχνη Β' 108. καὶ Σπάρτη Α' 327. καὶ Περσία Β' 225, 261. ἐν Ἀκράγαντι Γ' 274. ἐν Ἄργει Α' 362. ἐν Ἀθήναις Α' 528 κ. ἑ., 609. Ἴδε *Πεισιστρατίδαι*. ἐν Γέλᾳ Γ' 260 κ. ἑ. ἐν Εὐβοίᾳ Δ' 549. Ε' 341. ἐν Ἡρακλείᾳ Ε' 271. ἐν Ἰωνίᾳ Α' 353. Α' 225, 261. ἐν Κορίνθῳ Β' 405 κ. ἑ. Ἴδε *Κυψελίδαι*. ἐν Λέσβῳ Α' 544. ἐν Μεγάροις Α' 420 κ. ἑ. ἐν Νάξῳ Α' 548, 574. ἐν Σάμῳ Β' 198 κ. ἑ., 225. ἐν Σικελίᾳ Γ' 297, 312. ἐν Σικυῶνι Α' 372 κ. ἑ. Ἴδε *Ὀρθαγορίδαι*. ἐν Συρακούσαις Γ' 266 κ. ἑ. Δ' 201.
Τύραννοι. Ἴδε *Τριάκοντα*.
Τύρας, πόλις παρὰ τὸν Τύραν ποταμὸν Α' 636.
Τυρόδιζα, πόλις παρὰ τὴν Προποντίδα Β' 340.
Τύρος, πόλις ἐν Φοινίκῃ Α' 49, 686. Ἀποικίαι αὐτῆς Α' 76, 124. καὶ Ἕλυμοι Α' 438. Ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Περσῶν Γ' 278. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Εὐαγόρου Δ' 335.
Τυρρηνοί, ἔθνος ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α' 56. Ἐπιτρέχουσι τὴν Αἴγυπτον Α' 60. Οἱ αὐτοὶ καὶ οἱ Πελασγοὶ Α' 60. Μεταναστεύουσιν ἐκ Λυδίας Α' 343. Ἐν Ἀττικῇ Α' 448. Ἐν Ἰταλίᾳ Α' 661, 687. Γ' 277, 286, 464. 486, 495. Ἀντίπαλοι τῶν Φωκαέων Β' 188. Ὑποτάσσουσι τὰς πόλεις τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Τυρρηνίας Γ' 286. Νομίσματα αὐτῶν Γ' 329.
Τυρταῖος, ποιητὴς ἐξ Ἀφίδνης, ἐν Σπάρτῃ Α' 309. Γλῶσσα αὐτοῦ Β' 122, 126. Περὶ τοῦ δίγαμμα παρὰ τῷ Τυρταίῳ ἴδε *Renner* ἐν *Georg Curtius Studien* Τόμ. Α' σ. 145.
Τύχη, συνοικία τῶν Συρακουσῶν Α' 268, 306, 456.

Ὑακίνθια, ἑορτὴ ἐν Σπάρτῃ Β' 409. Δ' 298.
Ὑάμεια, πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ Α' 296.
Ὑάμπολις, πόλις ἐν Φωκίδι Β' 385. Δ' 550.
Ὑᾶται, φυλὴ ἐν Σικυῶνι Α' 377.
Ὕβλα, πόλις ἐν Σικελίᾳ Γ' 452, 459.
Ὑβρίας, Κρὴς ποιητὴς Α' 244.
Ὑδάρνης, Πέρσης στρατηγὸς Β' 377.
Ὑδραγωγεῖα, ἐν Ἀκράγαντι Γ' 308. ἐν Ἀττικῇ Α' 554. ἐν Βοιωτίᾳ Α' 129. ἐν Κυρήνῃ Α' 699. ἐν Μεγάροις Α' 420. ἐν Σάμῳ Β' 208. Ἐν Συρακούσαις Α' 704.
Ὑδρέα, νῆσος παρὰ τὴν Ἀργολίδα Α' 704. Β' 213.
Ὑδροῦς, πόλις Καλαβρίας Α' 660.
Ὑέλη (Ἐλέα), πόλις ἐν Λευκανίᾳ τῆς Ἰταλίας. Κτίσις αὐτῆς Β' 188. Φιλοσοφία ἐν αὐτῇ Β' 188, 585.
Ὕκκαρα, πόλις ἐν Σικελίᾳ Γ' 452.

Ὑλικὴ, λίμνη ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 122.
Ὑλλεῖς, φυλὴ τῶν Δωριέων Α΄ 164, 223, 232, 248, 268.
Ὕλλος, υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους Α΄ 164.
Ὑμέας, Πέρσης στρατηγὸς Β΄ 253.
Ὑμηττὸς, ὄρος ἐν Ἀττικῇ Α΄ 442, 447.
Ὕμνοι. Ἀπαγγελία αὐτῶν ἐν Ἀθήναις Β΄ 578.
Ὑπαιθροι ναοὶ, Α΄ 90.
Ὕπανις, ποταμὸς ἐν Σαρματίᾳ Α΄ 636.
Ὑπασπισταὶ, στρατιῶται ἐν Μακεδονίᾳ Ε΄ 56.
Ὑπάτης, Θηβαῖος Δ΄ 422.
Ὑπατόδωρος, Θηβαῖος γλύπτης Α΄6 14.
Ὑπατος, Θηβαῖος στρατηγὸς Α΄ 557.
Ὑπέρβολος, Ἀθηναῖος δημαγωγὸς Γ΄ 251, 366. Ἱερομνήμων Α΄ 35 σημ. 2. Ἐξοστρακίζεται Γ΄ 383.
Ὑπερείδης, υἱὸς Γλαυκίππου, Ἀθηναῖος ῥήτωρ Ε΄ 437, 442, 444, 481, 541, 549, 587. Λόγοι αὐτοῦ· Δηλιακὸς Ε΄ 444. Ῥοδιακὸς Ε΄ 481 σημ. 1. Χιακὸς Ε΄ 481 σημ. 1.
Ὑπογραμματεῖς, ἐν Ἀθήναις Ε΄ 150 σημ. 1. Ἴδε *Γραμματεῖς*.
Ὑποκριταὶ, ἐν Ἀθήναις Ε΄ 236 κ. ἑ. Ἴδε *Ἀνδρόνικος, Νεοπτόλεμος, Πῶλος, Σάτυρος*.
Ὑρία, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 122.
Ὑρία, πόλις ἐν Μεσσαπίᾳ τῆς Ἰταλίας Α΄ 660.
Ὑρκάνιοι, ἔθνος παρὰ τὴν Κασπίαν Α΄ 337.
Ὑρνάθιοι, φυλὴ ἐν Ἀργολίδι Α΄ 232.
Ὑρναθὼ, θυγάτηρ τοῦ Τημένου Α΄ 240.
Ὑσιαὶ, πόλις ἐν Ἀργολίδι. Μάχη παρ' αὐτὴν Α΄ 330, 361. Ὑποτάσσεται ὑπὸ Ἄργους Β΄ 519.
Ὑσιαὶ, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ Β΄ 411, 412.
Ὑστάσπης, Πέρσης, πατὴρ τοῦ βασιλέως Δαρείου Β΄ 219.
Ὑστάσπης, Πέρσης, υἱὸς τοῦ βασιλέως Δαρείου Β΄ 336.
Ὕψας, ποταμὸς ἐν Σικελίᾳ Α΄ 681 κ. ἑ. Γ΄ 310.

Φαεινὸς, ἀστρονόμος ἐν Ἀθήναις Β΄ 723.
Φαίακες, φῦλον Α΄ 655. Β΄ 39, 116.
Φαίακες, ὄνομα τῶν ὑδραγωγείων τοῦ Ἀκράγαντος Γ΄ 308.
Φαίαξ, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 341.
Φαιδριάδες, δύο βράχοι ἐν Φωκίδι Β΄ 23.
Φαιδρυνταὶ, φύλακες τοῦ ναοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Β΄ 836. Γ΄ 56.
Φαίδων, Ἠλεῖος Σωκρατικὸς Δ΄ 234 σημ., 408. Ε΄ 178.
Φαίνιππος, Ἀθηναῖος, πατὴρ Καλλίου Α΄ 540.
Φάλαγξ, σπαρτιατικὴ Δ΄ 481. μακεδονικὴ Ε΄ 56.
Φάλαικος, υἱὸς Ὀνομάρχου, Φωκεὺς Ε΄ 91, 343 σημ. 1., 396 κ. ἑ.
Φάλανθος, Ἡρακλείδης Α΄ 303.
Φάλαρις, τύραννος τοῦ Ἀκράγαντος Γ΄ 274.
Φάληρον, ἐπίνειον τῶν Ἀθηνῶν Α΄ 585. Β΄ 292.

Φάλκης, υἱὸς Τημένου Α΄ 228.
Φαναγόρεια, πόλις παρὰ Κιμμέριον Βόσπορον Α΄ 638. Ε΄ 277.
Φάνης, Ἁλικαρνασεύς, στρατηγὸς τοῦ Καμβύσου Β΄ 197.
Φανόδημος, Ἀτθιδογράφος Ε΄ 222.
Φάραξ, Λακεδαιμόνιος Γ΄ 379.
Φᾶρις, πόλις ἐν τῇ Λακωνικῇ Α΄ 255, 260, 313.
Φαρνάβαζος, Πέρσης σατράπης Γ΄ 614. Πολέμιος τῶν Ἀθηνῶν Γ΄ 507. Συμπράττει μετὰ τοῦ Μινδάρου Γ΄ 590. Παρὰ τὴν Ἄβυδον Γ΄ 591. Παρὰ τὴν Κύζικον Γ΄ 594 κ. ἑ. Παρὰ τὸν Βόσπορον Γ΄ 599 κ. ἑ., 605. καὶ Ἀγησίλαος Δ΄ 253 κ. ἑ., 260. καὶ Ἀλκιβιάδης Γ΄ 612 κ. ἑ. Δ΄ 26. καὶ Ἀναξίβιος Δ΄ 217 κ. ἑ. καὶ Δερκυλλίδας Δ΄ 226. καὶ Κόνων Δ΄ 244, 247 κ. ἑ., 286 κ. ἑ. καὶ Λύσανδρος Δ΄ 187 κ. ἑ. καὶ Σπάρτη Γ΄ 622.
Φαρνάκης, Πέρσης σατράπης Γ΄ 93, 246.
Φάρσαλος, πόλις ἐν Θεσσαλίᾳ, κυριεύεται ὑπὸ τῶν Λαρισαίων Δ΄ 276. Ἀθηναῖοι παρ' αὐτῇ Δ΄ 541. Σπαρτιατικὴ φρουρὰ ἐν αὐτῇ Δ΄ 542. Ἀποσπᾶται ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Δ΄ 543. καὶ Ἰάσων ὁ Φεραῖος Δ΄ 547.
Φάσηλις, πόλις ἐν Παμφυλίᾳ Α΄ 647. Β΄ 465, 672. Ε΄ 106.
Φᾶσις, ποταμὸς καὶ πόλις ἐν Κολχίδι Α΄ 627, 639.
Φάϋλλος, Κροτωνιάτης Β΄ 394. Γ΄ 321.
Φάϋλλος, υἱὸς Θεοτίμου, Φωκεὺς Δ΄ 89 κ. ἑ.
Φειά, φρούριον ἐν Ἤλιδι Δ΄ 233.
Φειδίας, υἱὸς Χαρμίδου, Ἀθηναῖος γλύπτης Β΄ 782 κ. ἑ. Ζωγράφος Β΄ 800. Δρᾶσις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος Β΄ 806 κ. ἑ. Ἀγάλματα Ἀθηνᾶς ποιηθέντα ὑπ' αὐτοῦ Β΄ 815. Ἐν Ὀλυμπίᾳ Β΄ 829 κ. ἑ. Ἐπιθέσεις κατ' αὐτοῦ καὶ θάνατος Γ΄ 57 κ. ἑ.
Φείδων, βασιλεὺς Ἄργους Ε΄ 24.
Φείδων, βασιλεὺς τοῦ Ἄργους Α΄ 425. Χρόνος τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ Α΄ 362 σημ. 2. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Σπάρτην Α΄ 298, 330 κ. ἑ., 362, 366 κ. ἑ., 427. Νικᾷ παρὰ τὰς Ὑσιὰς Α΄ 361, 367. Νομισματικὸν καὶ μετρικὸν αὐτοῦ σύστημα Α΄ 364 κ. ἑ. Θάνατος Α΄ 368.
Φείδων, Ἀθηναῖος, τῶν τριάκοντα Δ΄ 38, 52, 56, 71.
Φείδων, νομοθέτης ἐν Κορίνθῳ Α΄ 401.
Φενεὸς, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Α΄ 238. Β΄ 67.
Φεραί, πόλις ἐν Θεσσαλίᾳ Δ΄ 542, 551. Ε΄ 88, 91, 418. Ἴδε Ἀλέξανδρος, Ἰάσων, Λυκόφρων, Τεισίφονος.
Φερεκράτης, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς Δ΄ 132.
Φερεκύδης, Λέριος ἱστοριογράφος Β΄ 705.
Φερεκύδης, ἀστρονόμος ἐν Σύρῳ Β΄ 723.
Φερένικος, Θηβαῖος Δ΄ 420.
Φημονόη, ἱέρεια ἐν Δελφοῖς Β΄ 120.
Φθιῶτις, χώρα ἐν Θεσσαλίᾳ. Φυ-

τεία αὐτῆς Α΄ 3. Ἕδρα τῶν Ἀχαιῶν Α΄ 129. Δωριεῖς ἐν αὐτῇ Α΄ 149. Κοινωνεῖ τῆς δελφικῆς ἀμφικτυονίας Α΄ 156. Δηοῦται ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Γ΄ 519.

Φιγάλεια, πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ Α΄ 321. Δ΄ 504. Ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν αὐτῇ Ε΄ 244. Ἄγαλμα Δήμητρος ἐν αὐτῇ Β΄ 94.

Φιδίτια. Ἴδε *Συσσίτια*.

Φιλαΐδαι, δῆμος τῆς Ἀττικῆς Α΄ 527, 541.

Φιλαΐδαι, οἶκος Ἀθηναίων εὐπατριδῶν Β΄ 297.

Φίλαιος, υἱὸς Αἴαντος, Ἀθηναῖος ἥρως Β΄ 783.

Φιλάμμων, Δελφὸς ποιητὴς Β΄ 120.

Φίλιπποι, πόλις ἐν Θράκῃ Ε΄ 68. Νομίσματα αὐτῶν Ε΄ 71.

Φίλιππος, ἀστρονόμος ἐν Ἀθήναις Β΄ 724, Ε΄ 232.

Φίλιππος. Θηβαῖος Δ΄ 414, 422.

Φίλιππος, υἱὸς Ὀρόντου, Μακεδὼν Ε΄ 33 κ. ἑ.

Φίλιππος Β΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας. Χαρακτὴρ αὐτοῦ Ε΄ 573 κ. ἑ. Ὁμηρος ἐν Θήβαις Ε΄ 47 κ. ἑ., 51. Ἀνάρρησις Ε΄ 52. Μεταρρυθμίσεις Ε΄ 55 κ. ἑ., 70 κ. ἑ. Πολιτεία πρὸς τοὺς Ἕλληνας Ε΄ 73 κ. ἑ., 580 κ. ἑ. Κυριεύει τὴν Ἀμφίπολιν Ε΄ 58 κ. ἑ. Κυριεύει τὴν Μεθώνην Ε΄ 70. Ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ πολέμιος τῆς Φωκίδος Ε΄ 77, 90 κ. ἑ., 397. Κυριεύει τὴν Ὄλυνθον Ε΄ 365. Ἐν Δελφοῖς Ε΄ 401 κ. ἑ., 408 κ. ἑ. Προστάτης τῆς Ἤλιδος, Μεσσηνίας καὶ Ἄργους Ε΄ 421. Ἐν Ἠπείρῳ καὶ Αἰτωλίᾳ Ε΄ 461. Κτίζει πόλεις ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἔβρου Ε΄ 488. Πολιορκεῖ τὴν Πέρινθον Ε΄ 489 κ. ἑ. Πολιορκεῖ τὸ Βυζάντιον Ε΄ 491 κ. ἑ. Ἐν Σκυθίᾳ Ε΄ 495, 516. Ἀρχιστράτηγος ἐναντίον τῆς Ἀμφίσσης Ε΄ 518 κ. ἑ. Ἐν Ἐλατείᾳ Ε΄ 523 κ. ἑ. Νικᾷ παρὰ τὴν Χαιρώνειαν Ε΄ 542 κ. ἑ Μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην Ε΄ 545 κ. ἑ. Ἐν Πελοποννήσῳ Ε΄ 557 κ. ἑ. — καὶ Ἀθῆναι Ε΄ 307, 315, 374 κ ἑ., 395 κ. ἑ., 406 κ. ἑ., 411 κ. ἑ., 422, 451 κ. ἑ., 455 κ. ἑ., 464 κ. ἑ. Ἴδε *Αἰσχίνης*, *Δημοσθένης*. καὶ Βυζάντιον Ε΄ 478 κ. ἑ., 491 κ. ἑ. καὶ Δῆλος Ε΄ 443. καὶ Εὔβοια Ε΄ 339 κ. ἑ. καὶ Θεσσαλία Ε΄ 92, 391 κ. ἑ., 418, 463 κ. ἑ. καὶ Θράκη Ε΄ 68, 93, 322 κ. ἑ., 388, 487. καὶ Ὄλυνθος Ε΄ 94 κ. ἑ. 352 κ. ἑ.

Φιλιππούπολις, πόλις ἐν Θράκῃ Ε΄ 488.

Φιλίσκος, Σήστιος Ε΄ 137 σημ. 1.

Φιλίσκος, Ἀβυδηνὸς ἡγεμὼν μισθοφόρων Δ΄ 563.

Φιλιστίδης, τύραννος Ὠρεοῦ Ε΄ 484.

Φιλιστίων, Λοκρὸς ἰατρὸς Ε΄ 230.

Φίλιστος, Συρακούσιος ἱστοριογράφος Γ΄ 494.

Φιλοκλῆς, δραματικὸς ποιητὴς ἐν Ἀθήναις Δ΄ 98.

Φιλοκλῆς, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 655.

Φιλοκράτης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 397.

Φιλοκράτης, Ἀθηναῖος Ε΄ 374 κ. ἑ., 381, 383 κ. ἑ. 395, 427, 443.
Φιλόκυπρος, βασιλεὺς τῆς Κύπρου Α΄ 521.
Φιλόλαος, Βακχιάδης ἐκ Κορίνθου Α΄ 402. Α΄ 404.
Φιλόλαος, Κροτωνιάτης Πυθαγόρειος Δ΄ 408.
Φιλολογία Ἀρχαὶ αὐτῆς Α΄ 564. Ε΄ 225.
Φιλόμηλος, υἱὸς Θεότιμου, Φωκεὺς Ε΄ 80 κ. ἑ., 86 σημ. 2, 424 σημ. 1.
Φιλόξενος, Κυθήριος διθυραμβοποιὸς Δ΄ 125.
Φιλόξενος, υἱὸς Πτολεμαίου, Μακεδὼν Ε΄ 49.
Φιλοσοφία. Ἀρχαὶ αὐτῆς Β΄ 78 κ. ἑ., 583 κ. ἑ. ἐν Ἀθήναις Β΄ 594 κ. ἑ., 720 κ. ἑ. Δ΄ 141 κ. ἑ. Ε΄ 174 κ. ἑ., 264 κ. ἑ. Ἴδε *Σοφιστική*.
Φίλων, Ἀθηναῖος ἀρχιτέκτων Ε΄ 432.
Φινεύς, Α΄ 118, 627. Β΄ 749.
Φλεγραῖα πεδία ἐν Καμπανίᾳ Α΄ 665.
Φλιοῦς, πόλις ἐν Πελοποννήσῳ Ὑπερπόντιοι ἐποικήσεις εἰς αὐτὴν Α΄ 118, 175. Ἐκδωρίζεται Α΄ 228, 230. Ἐπὶ τοῦ περσικοῦ πολέμου Β΄ 370, 375. Δηοῦται ὑπὸ τοῦ Ἰφικράτους Δ΄ 295. καὶ Σπάρτῃ Δ΄ 372, 389, 577, 593. Δημοκρατικὴ στάσις ἐν αὐτῇ Δ΄ 505. Προσβάλλεται ὑπὸ τῶν Ἀργείων Δ΄ 537. καὶ Θῆβαι Δ΄ 577, 593. Εὐημερία ἐν αὐτῷ Α΄ 232.
Φόξος. Ἱερὸν αὐτοῦ ἐν Σπάρτῃ Α΄ 319.
Φοιβία, ὄνομα τοῦ Ῥηγίου Β΄ 53.
Φοιβίδας, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Δ΄ 381 κ. ἑ., 445.
Φοίνικες. Ἀρχαιόταται αὐτῶν οἰκήσεις Α΄ 48. Θαλασσοπλοΐας αὐτῶν Α΄ 56 κ. ἑ. Ἐκβάλλονται ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου Α΄ 62. Ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τὴν ἑλληνικὴν θρησκείαν Α΄ 71 κ. ἑ. Πειρατεία Α΄ 93. Δοῦλοι παρ' Ἕλλησιν Α΄ 190. Ἐμπορικὴ ἐπικοινωνία μεθ' Ἑλλήνων Α΄ 50 κ. ἑ., 190. Β΄ 703. Στατὴρ Α΄ 365. Ἀνταγωνίζονται πρὸς Ἕλληνας ἀποίκους Α΄ 703 κ. ἑ. Ἀποικιακὴ δρᾶσις Α΄ 707. Β΄ 52. Πολεμοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων Α΄ 681. Σύμμαχοι τῶν Περσῶν Β΄ 195 κ. ἑ., 217, 489. Ἐπὶ τῆς ἀποστασίας τῶν Ἰώνων Β΄ 249. Πολέμιοι τῆς Ἑλλάδος ἐν τοῖς περσικοῖς πολέμοις Β΄ 340, 394 κ. ἑ., 489. Ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ΄ 538, 590. — Ἐν Αἰγύπτῳ Α΄ 58. Ἐν Ἀττικῇ Α΄ 439. Ἐν Ἀφρικῇ Α΄ 694 κ. ἑ. Ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 123. Ἐν Θάσῳ Α΄ 74. Ἐν Θρᾴκῃ Α΄ 174. Ἐν Καρχηδόνι Α΄ 686. Γ΄ 276. Ἐν Κιλικίᾳ Α΄ 55. Ἐν Κορίνθῳ καὶ ἰσθμῷ Α΄ 74, 85, 370, 391. Ἐν Κρανάῃ Α΄ 72. Ἐν Κυθήροις Α΄ 72, 249. Ἐν Κύπρῳ Α΄ 49. 72, 680 κ. ἑ. Β΄ 194. Ἐν Κρήτῃ Α΄ 94. Ἐν Κύρνῳ Α΄ 679. Ἐν Λακωνικῇ Α΄ 249.

Ἐν Μέμφιδι Α′ 72. Ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Α′ 103 κ. ἑ., 177, 623. Ἐν Σαρδόνι Α′ 679. Ἐν Σικελίᾳ Α′ 88, 667, 682. Γ′ 257. Ἐν Τενέδῳ Α′ 104. Παρὰ τὸν Πόντον Α′ 118, 627. — Γραφὴ παρ' αὐτοῖς Β′ 64.

Φοινίκη, πόλις ἐν Ἠπείρῳ Α′ 144.

Φοῖνιξ, γενάρχης τῶν Φοινίκων Α′ 86.

Φοῖνιξ, δένδρον ἐν Δήλῳ Α′ 116.

Φόνου αἴδεσις (συνδιαλλαγὴ) Α′ 467. δίκαιον Α′ 505. εἴδη Α′ 466 κ. ἑ. ἐκδίκησις Α′ 203, 451.

Φόρμις (Φόρμος), κωμικὸς ποιητὴς ἐν Συρακούσαις Γ′ 297.

Φόρμις, Μαινάλιος, Ὀλυμπιονίκης Γ′ 292.

Φορμίσιος, Ἀθηναῖος Δ′ 65.

Φορμίων, Ἀκαρνὰν Ε′ 587.

Φορμίων, υἱὸς Ἀσωπίου, Ἀθηναῖος στρατηγός, ἐν τῷ σαμιακῷ πολέμῳ Β′ 657. Παρὰ τὴν Ποτίδαιαν Γ′ 23, 93. Ἐν τῷ κορινθιακῷ κόλπῳ Γ′ 96. Ἐν Ἀκαρνανίᾳ Γ′ 130. Κατηγορεῖται Γ′ 118, 130.

Φορμίων, νομοθέτης ἐν Ἤλιδι Ε′ 270.

Φόροι, ἀποτινόμενοι εἰς τὴν Περσίαν Β′ 221. — τῶν δήμων τῆς Ἀττικῆς Α′ 586. τῶν περὶ τὴν Δῆλον συμμάχων ἀπὸ τοῦ Ἀριστείδου· τάξις αὐτῶν Β′ 463 κ. ἑ., 661, 668. Τὸ ταμεῖον αὐτῶν μεταφέρεται εἰς Ἀθήνας Β′ 532 κ. ἑ., 679 κ. ἑ. Ποσοστὰ τῆς Ἀθηνᾶς Β′ 674 κ. ἑ., 680. Αὔξησις αὐτῶν Γ′ 203. Ἀναγραφαὶ αὐτῶν Β′ 536 κ. ἑ., 667 κ. ἑ., 684 Γ′ 49, 394. τῆς νέας ἀθηναϊκῆς συμμαχίας Δ′ 449. — Φορολογούμενον κεφάλαιον τῶν Ἀθηναίων πολιτῶν Ε′ 312. Ἴδε *Οἰκονομικά*, *Τίμημα*.

Φραόρτης, βασιλεὺς τῆς Μηδίας Β′ 161.

Φατρία, ἐν Ἀθήναις Α′ 452, 483, 507.

Φρίξος, Λακεδαιμόνιος Δ′ 529.

Φρουρά, παρὰ Λακεδαιμονίοις Α′ 272.

Φρύγες δοῦλοι παρ' Ἕλλησι Α′ 190. Ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Ξέρξου Β′ 338.

Φρυγία, χώρα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Οἰκήτορες καὶ γλῶσσα αὐτῆς Α′ 44, 99 κ. ἑ. Β′ 144. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῶν Ἀσουρίων Α′ 103. Ἀρκάδες ἐν αὐτῇ Α′ 236. Παίονες Β′ 247. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τῶν Λυδῶν Β′ 158. Ἐπικοινωνία αὐτῆς μετὰ τῆς Σινώπης Α′ 634. μετὰ τῶν Δελφῶν Β′ 129. Ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τὴν ἑλληνικὴν τέχνην Α′ 100 κ. ἑ.

Φρύγιος, Νηλείδης ἐν Μιλήτῳ Α′ 352.

Φρύνη, ἑταίρα ἐκ Θεσπιῶν Ε′ 250.

Φρῦνις, Λέσβιος μουσικὸς Δ′ 130.

Φρύνιχος, υἱὸς Στρατωνίδου, Ἀθηναῖος. Παρὰ τὴν Μίλητον Γ′ 531, 533. Παρὰ τὴν Σάμον Γ′ 541. Διαπραγματεύεται πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους Γ′ 546 κ. ἑ. Καθαιρεῖται Γ′ 547. Ἡγεῖται τῆς ὀλιγαρχικῆς φατρίας Γ′ 544, 571, 574. Δολοφονεῖ-

ται Γ' 575. Συζητήσεις περὶ τῆς δολοφονίας αὐτοῦ Γ' 586.
Φρύνιχος, Ἀθηναῖος τραγικὸς ποιητὴς Β' 264, 294, 480, 718, 743, 748.
Φρύνιχος, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς Γ' 448. Δ' 96, 140.
Φρύνων, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Β' 544.
Φυλαί, ἰωνικαὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ Α' Α' 452. Ἐπὶ Κλεισθένους Α' 583. Τάξις αὐτῶν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Μαραθῶνος Β' 303. Ἥρωες αὐτῶν Α' 996. Ἐν Σπάρτῃ Α' 268. Ἐν Θουρίοις Β' 690. Ἐν Κυζίκῳ Α' 710.
Φυλή, φρούριον ἐπὶ τῆς Πάρνηθος, καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ Θρασυβούλου Δ' 37, 46.
Φυλλίδας, Θηβαῖος Δ' 416, 420.
Φωκαεῖς, κάτοικοι τῆς Φωκαίας. Μεταναστεύουσιν εἰς Ἰταλίαν Α' 187. Ἐν Ἐλέᾳ Β' 585. Ἐν Κύρνῳ Β' 277, 286. Ἐν Ναυκράτει Α' 647. Πειραταὶ Α' 704. Ἴδε *Φώκαια*.
Φώκαια, πόλις ἐν Ἰωνίᾳ. Κτίσις αὐτῆς Α' 342. Διάλεκτος Α' 346. Κοδρίδαι ἐν αὐτῇ Α' 347. Νομισματοκοπία Α' 355, 491. Ἐπικοινωνία μετὰ τῆς Μασσαλίας Α' 625. Πολεμεῖται ὑπὸ Κύρου Β' 181, 186. Μετανάστασις τῶν οἰκητόρων Β' 188. Τυραννὶς ἐν αὐτῇ Β' 225. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β' 669. Ἐπὶ τῆς ἀποστασίας τῶν Ἰώνων Β' 257 κ. ἑ. Ἀποικίαι αὐτῆς Α' 633, 647, 688. Β' 187.
Φωκίς, χώρα ἐν τῇ μέσῃ Ἑλλάδι. Κοινωνεῖ τῆς δελφικῆς ἀμφικτυονίας Α' 158. Πολεμία τῶν Θεσσαλῶν Α' 163. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β' 374, 384, 410. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Σπάρτην Β' 544. Συμμαχεῖ πρὸς Ἀθηναίους Β' 549 Ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ σύμμαχος τῶν Θηβῶν Β' 559. Ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου Γ' 44, 521, 678. Ἐν πάλῃ πρὸς τὴν Λοκρίδα Δ' 266. Ἐπὶ τοῦ κορινθιακοῦ πολέμου Δ' 272, 283. καὶ Θῆβαι Δ' 465, 498. Ε' 78 κ. ἑ., 82 κ. ἑ., 382. Ἐπὶ τοῦ τρίτου ἱεροῦ πολέμου Ε' 80 κ. ἑ., 396 κ. ἑ. καὶ Ἀθῆναι Ε' 398. Ἐκβάλλεται ἀπὸ τῆς δελφικῆς ἀμφικτυονίας Ε' 403. Τείχη πόλεων αὐτῆς μετὰ τὸν ἱερὸν πόλεμον Ε' 405 κ. ἑ. Ἀνορθοῦται Ε' 531, 533. Ἐν τῇ μάχῃ τῆς Χαιρωνείας Ε' 542. Ὀνόματα τῶν μηνῶν ἐν αὐτῇ Β' 35.
Φωκίων, Ἀθηναῖος στρατηγός. Χαρακτὴρ αὐτοῦ Ε' 535. Πολιτεία Ε' 333, 555. Παρὰ τὴν Νάξον Δ' 454. Ἐν Εὐβοίᾳ Ε' 342 κ. ἑ., 486. Ἐν Βυζαντίῳ Ε' 495. Στρατηγεῖ ἐναντίον τοῦ Φιλίππου Ε' 549, 552. Πρέσβυς παρὰ τῷ Φιλίππῳ Ε' 553. — καὶ Αἰσχίνης Ε' 448. καὶ Δημοσθένης Ε' 534 κ. ἑ., 539 κ. ἑ. Ἐπωνυμεῖται *χρηστὸς* Ε' 333.

Χαβρίας, Ἀθηναῖος στρατηγὸς,

ἐν Αἰγίνῃ Δ΄ 321. Ἐν Κύπρῳ Δ΄ 326, 335, 349. Παρὰ τὰς Ἐλευθερὰς Δ΄ 425. Ἐν Βοιωτίᾳ Δ΄ 444. Ἡγεῖται τοῦ συμμαχικοῦ στόλου Δ΄ 452. Ε΄ 107. Συστράτηγος τοῦ Ἰφικράτους Δ΄ 468 κ. ἑ. Ἐν τῷ ἰσθμῷ Δ΄ 537. Κατηγορεῖται Ε΄ 121. Ἐν Αἰγύπτῳ Ε΄ 128, 156. Θάνατος Ε΄ 144.—καὶ Ἀριστοφῶν Ε΄ 127. καὶ Πλάτων Ε΄ 205.

Χαιρέας, Ἀθηναῖος Γ΄ 563.

Χαιρεφῶν, Σωκρατικὸς Γ΄ 153, 167, 182. Ε΄ 182.

Χαιρήμων, υἱὸς Χαρικλέους, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 393.

Χαιρώνεια, πόλις ἐν Βοιωτίᾳ Α΄ 148. Β΄ 560. Μάχη παρ' αὐτῇ Ε΄ 542 κ. ἑ. Λέων ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν πεσόντων Ε΄ 589.

Χαλδαῖοι. Ἴδε *Βαβυλών*.

Χαλκηδών, πόλις παρὰ τὸν Βόσπορον. Κτίσις αὐτῆς Α΄ 654. Ὑπόφορος εἰς τοὺς Ἀθηναίους Β΄ 668. Κυριεύεται ὑπὸ τῶν Περσῶν Β΄ 235. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου Γ΄ 602. Κυριεύεται ὑπὸ Λυσάνδρου Γ΄ 666. Κυριεύεται ὑπὸ τοῦ Θρασυβούλου Δ΄ 318.

Χαλκιδεύς, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Γ΄ 522, 524, 531.

Χαλκιδική, χερσόνησος τῆς Μακεδονίας Α΄ 651. Πολίτευμα τῶν πόλεων αὐτῆς Β΄ 135. καὶ Ἀθῆναι Γ΄ 21. Ἀφίσταται ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων Γ΄ 234. Ε΄ 35. Ἀποδίδεται εἰς τοὺς Ἀθηναίους Γ΄ 254. Κοινωνεῖ τῆς πελοποννησιακῆς συμμαχίας Γ΄ 351. Ἀπὸ τῆς Νικιείου εἰρήνης Γ΄ 389. καὶ Φίλιππος Ε΄ 94.

Χαλκὶς, πόλις ἐν Αἰτωλίᾳ Α΄ 394. 657. Β΄ 553.

Χαλκὶς, πόλις ἐν Ἤλιδι Α΄ 657.

Χαλκὶς, πόλις ἐν Εὐβοίᾳ. Θέσις αὐτῆς Α΄ 122. Ἐν ἀνταγωνισμῷ πρὸς τὴν ἀττικὴν τετράπολιν Α΄ 444. Πολεμεῖ πρὸς τὴν Ἐρέτριαν Α΄ 357, 400, 652. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Κορίνθου Α΄ 393, 400. Πολεμεῖ πρὸς τὰς Ἀθήνας Α΄ 444, 596, 603. Ἀθηναῖοι κληροῦχοι ἐν αὐτῇ Α΄ 604. Β΄ 564, 682. Προσβάλλεται ὑπὸ τῶν Θηβαίων Ε΄ 131. Τυραννὶς ἐν αὐτῇ Ε΄ 341. Συμμαχεῖ μετὰ τῶν Ἀθηναίων Ε΄ 460 κ. ἑ., 482. — Λατρεία τῆς Ἀρτέμιδος Α΄ 152. Τοῦ Ἀπόλλωνος Β΄ 53. Χαλκοτεχνία Α΄ 393, 649. Ἀποδέχεται τὴν βαβυλωνιακὴν χρυσῆν μονάδα Α΄ 401. Θαλασσοπλοΐα τῶν Χαλκιδέων Α΄ 653. Ἀποικίαι Α΄ 649, 663. Β΄ 53. Ἀγὼν ἀοιδῶν ἐν αὐτῇ Β΄ 122.

Χαλκὸς, ἐξ Ἰταλίας Α΄ 662. ἐκ Ταρτησσοῦ Α΄ 694. ἐκ Χαλκίδος Α΄ 649. — Ἀντικείμενον ἐμπορίου παρ' Ὁμήρῳ Α΄ 210. — Ψηφίσματα ἐπὶ χαλκοῦ Β΄ 67. — Χαλκοῦν νόμισμα ἐν Ἀθήναις Γ΄ 328. — Χαλκοῦ χύσις Β΄ 104 κ. ἑ. Ἐν Κορίνθῳ Α΄ 395.

Χάλυβες, ἔθνος παρὰ τὸν Πόντον Α΄ 634.

Χάονες, φῦλον ἐν Ἠπείρῳ Α΄

132. Ἴδε *Χῶνες*.

Χάραδρος, ῥύαξ ἐν Ἀργολίδι Δ΄ 303.

Χάρης, Αἰξωνεύς, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ε΄ 128 κ. ἑ., 157. Παρὰ τὴν Κύζικον Γ΄ 595. Ἐν Κερκύρᾳ Ε΄ 129. Ἐν τῷ θρακικῷ πελάγει Ε΄ 132. Παρὰ τὴν Χίον Ε΄ 133, 137. Ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ἀρταβάζου Ε΄ 155. Ἐν Σιγείῳ Ε΄ 156. Ἐν Θράκῃ Ε΄ 324. Ἐν τῷ ὀλυνθιακῷ πολέμῳ Ε΄ 362. Παρὰ τὸν Βόσπορον Ε΄ 493. Ἐν Ἀμφίσσῃ Ε΄ 532. Παρὰ τὴν Χαιρώνειαν Ε΄ 543. Φατρία αὐτοῦ Α΄ 363.

Χαρίας, Ἀθηναῖος Α΄ 572.

Χαρίδημος, Ὠρείτης ἡγεμὼν μισθοφόρων Ε΄ 157. Παρὰ τὴν Ἀμφίπολιν Δ΄ 60, 158 κ. ἑ. καὶ Ἀθῆναι Ε΄ 325. καὶ Κερσοβλέπτης Ε΄ 130, 155, 163, 324. Ἐν τῷ ὀλυνθιακῷ πολέμῳ Ε΄ 363. Στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων Ε΄ 548.

Χαρικλῆς, υἱὸς Ἀπολλοδώρου, Ἀθηναῖος Γ΄ 417, 431. Δ΄ 42, 53.

Χαρίλαος, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Α΄ 262, 298, 322, 360.

Χαρῖνος, Ἀθηναῖος Β΄ 511. Γ΄ 54, 79.

Χάριτες. Λατρεία αὐτῶν ἐν Κρήτῃ Α΄ 98. ἐν Ὀρχομενῷ Α΄ 121.

Χαρμίδας, Λακεδαιμόνιος Α΄ 435.

Χαρμίδης, υἱὸς Γλαύκωνος, Ἀθηναῖος Γ΄ 687. Δ΄ 169, 181.

Χαρμῖνος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 548.

Χαροιάδης, Ἀθηναῖος στρατηγὸς Γ΄ 334.

Χάροψ, υἱὸς Αἰσχύλου, Ἀθηναῖος ἄρχων Α΄ 458.

Χάρτας, Λακεδαιμόνιος γλύπτης Β΄ 103.

Χάρυβδις, Α΄ 345.

Χάρων, Λαμψακηνὸς ἱστοριογράφος Β΄ 706.

Χάρων, Θηβαῖος Δ΄ 420, 421.

Χαρώνδας, νομοθέτης ἐν Κατάνῃ Β΄ 135, 690. Γ΄ 259, 290, 325.

Χαχρυλίων, ἀγγειογράφος Β΄ 769.

Χείλεος, Τεγεάτης Β΄ 366, 430.

Χειμέριον, ἀκρωτήριον ἐν Ἠπείρῳ Γ΄ 18.

Χειρίσοφος, Λακεδαιμόνιος Δ΄ 208, 216.

Χείρων, ἀθηναϊκὴ κωμῳδία Δ΄ 132.

Χελιδόνιαι, νησῖδες παρὰ τὴν Λυκίαν Β΄ 570.

Χερσικράτης, Βακχιάδης ἐκ Κορίνθου Α΄ 339.

Χερσόνησος, παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον. Σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὰς Ἀθήνας Β΄ 437 κ. ἑ., 499, 556, 685 Ε΄ 132, 163, 322, 469, 555.

Χθονοφύλη, φυλὴ ἐν Φλιοῦντι Α΄ 232.

Χίλων (Χείλων), Λακεδαιμόνιος, τῶν ἑπτὰ σοφῶν Α΄ 317. Β΄ 77. Γ΄ 209.

Χίος, νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ Α΄ 179. Στέλλει ἀποίκους εἰς τὴν Ναύκρατιν Α΄ 647. Συμμαχεῖ μετὰ τῆς Μιλήτου Β΄ 158. Κυριεύει τὸν Ἀταρνέα Β΄ 4, 184. Ὑποτάσσεται ὑπὸ τοῦ Κύρου Β΄ 190. Ὑπὸ τυράννους Β΄

225. Ἐπὶ τῆς ἀποστασίας τῶν Ἰώνων Β΄ 255, 258, 261. Ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων Β΄ 434, 437. καὶ Ἀθῆναι Β΄ 465, 658. Γ΄ 50, 508, 521, 631. Δ΄ 451, 106, 133, 480. καὶ Σπάρτη Γ΄ 622, 631, 650. Αὐτόνομος Γ΄ 412 σημ. 2. Σύμμαχος τῶν Θηβαίων Δ΄ 588. Ὑποστηρίζει τοὺς Βυζαντίους Ε΄ 493. Ἀμπελουργία Α΄ 115. Διάλεκτος Α΄ 346. Νομίσματα Α΄ 363. Ἐφεύρεσις τῆς συγκολλήσεως τῶν μετάλλων ἐν αὐτῇ Β΄ 104. Τέχνη Β΄ 103, 111. 199. Ἔπος Β΄ 116.

Χίων, φονεὺς τοῦ τυράννου Κλεάρχου Ε΄ 268 σημ. 1, 271.

Χιωνίδης, Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς Β΄ 759.

Χοιρεᾶται, φυλὴ ἐν Σικυῶνι Α΄ 377.

Χοιρίλος, Ἀθηναῖος τραγικὸς ποιητὴς Β΄ 742.

Χοιρίλος, Σάμιος ἐπικὸς ποιητὴς Γ΄ 662 σημ. Δ΄ 186. Ε΄ 43, 235.

Χορίσμιοι (Χωράσμιοι), ἔθνος περσικὸν Β΄ 337.

Χορηγία, λειτουργία ἐν Ἀθήναις Β΄ 665, 759. Γ΄ 517. Δ΄ 139.

Χορὸς, ἐν Ἀθήναις παρασκευάζεται ὑπὸ τῶν χορηγῶν Β΄ 665. Γ΄ 517. Δραματικὸς Β΄ 125, 736, 746. Παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Δ΄ 122. Ἀφαιρεῖται ἀπὸ τῶν κωμῳδιῶν Δ΄ 139.

Χρεῶν πέρι νόμοι παρ' Ἀθηναίοις Α΄ 463 κ. ἑ. Μεταρρυθμίζονται ὑπὸ τοῦ Σόλωνος Α΄ 489. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Περικλέους Β΄ 702. Ἴδε *Τόκος*.

Χρησμοί. Ἴδε Μαντεῖα.

Χρόμιος, Συρακούσιος Γ΄ 289.

Χρονολογία, συνδέεται πρὸς τὰς ἀναγραφὰς τῶν ἱερέων Β΄ 68. Ἀρχαιόταται ἀπόπειραι Α΄ 213 κ. ἑ. Β΄ 715. Ἐν Ἀθήναις Α΄ 214, 565. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Α΄ 214. Ἴδε *Ὀλυμπιάδες*. Χρονολογικὴ ἀφετηρία ὁ τρωικὸς πόλεμος Α΄ 214. ἡ ἀρχὴ τῶν Νηλειδῶν Α΄ 214.

Χρύσιππος, Κνίδιος ἰατρὸς Ε΄ 230.

Χρυσόθεμις, Κρὴς ποιητὴς Β΄ 120.

Χρυσόπολις, πόλις παρὰ τὸν Βόσπορον Γ΄ 599 κ. ἑ., 641. Δ΄ 216.

Χρυσὸς, ἐν τῷ ὁμηρικῷ ἔπει Α΄ 210. Ἐν Λυδίᾳ Α΄ 101. Μεταφέρεται ἀπὸ τῆς Λυδίας εἰς τὴν Ἑλλάδα Α΄ 201. ἀπὸ τοῦ Πόντου Α΄ 631. Ἐν Θράκῃ Ε΄ 66 κ. ἑ. Ὁ χρυσὸς ὡς βάσις τοῦ νομίσματος ἐν τῇ προσθίᾳ Ἀσίᾳ Α΄ 353 κ. ἑ. ἐν Ἀθήναις Α΄ 490. ἐν Περσίᾳ Β΄ 222.

Χῶνες (Χάονες), φῦλον ἐν τῷ κάτω Ἰταλίᾳ Α΄ 672, 673.

Ψαμμητιχίδαι, αἰγυπτιακὴ δυναστεία Α΄ 174, 193, 196.

Ψαμμήτιχος (Ψεμετὲκ), βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ἀνοίγει εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν Αἴγυπτον Α΄ 431, 643, 645. Α΄ 711.

Ψαμμήτιχος, υἱὸς Γορδίου, τύραννος τῆς Κορίνθου Α΄ 417, 431.

Ψεμετὲκ. Ἴδε *Ψαμμήτιχος*.

Ψένωφις, ἱερεὺς ἐν Ἡλιουπόλει Α΄ 521.

Ψηφίσματα. Ἴδε *Στῆλαι*.

Ψυττάλεια, νῆσος παρὰ τὴν Σαλαμῖνα Β΄ 393, 399, 750.

Ὠβαὶ, φυλαὶ ἐν Σπάρτῃ Α΄ 268.
Ὠγύγης, βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας Α΄ 148.
Ὠδεῖον, ἐν Ἀθήναις Β΄ 801, 819. Δ΄ 49, 129, 588.
Ὠρωπός, πόλις παρὰ τὸν Εὔριπον. Ἥττα τῶν Ἀθηναίων παρ' αὐτὸν Γ΄ 578. Κατέχεται ὑπὸ τῶν Θηβαίων Δ΄ 575. Ε΄ 121. καὶ Ἀθῆναι Α΄ 318, 340, 554.
Ὦχος. Ἴδε Ἀρταξέρξης Γ', Δαρεῖος Β'.
Ὠρεὸς, πόλις ἐν Εὐβοίᾳ Β΄ 563.
Ὠρήσκιοι, φῦλον θρᾳκικὸν Ε΄ 66.
Ὠρομάσδης, θεὸς τῶν Περσῶν Β΄ 217.
Ὠρωπός, πόλις παρὰ τὸν Εὔριπον. Ἥττα τῶν Ἀθηναίων παρ' αὐτὸν Γ΄ 578. Κατέχεται ὑπὸ τῶν Θηβαίων Δ΄ 575. Ε΄ 121. καὶ Ἀθῆναι Α΄ 318, 340, 554.
Ὦχος. Ἴδε Ἀρταξέρξης Γ', Δαρεῖος Β'.

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ" • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΑΤΑ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Τόμ.	Α'	σελ.	104	στ.	15	ἀντὶ	*Ἰλίου*	γράφε	*Ἴλου*
	»	»	148	»	17	»	*Αἰγίδαι*	»	*Αἰγεῖδαι*
	»	»	228	»	18	»	*Ῥηγνίδης*	»	*Ῥηγνίδας*
	»	»	304	»	23	»	*Αἰγιδῶν*	»	*Αἰγειδῶν*
	»	»	»	»	27	»	*Αἰγίδαι*	»	*Αἰγεῖδαι*
	»	»	326	»	18	»	*Ἴλιδος*	»	*Ἤλιδος*
	»	»	337	»	12	»	*ἅλμα*	»	*ἅλμα*
	»	»	457	σημ 1	στ. 2	»	*Βασιλιδῶν*	»	*Βασιλειδῶν*
	»	»	584	στ.	22	»	*Πεδιαῖοι*	»	*Πεδιεῖς*
Τόμ.	Β'	»	281	»	9	»	*Πυθῖα*	»	*Πυθία*
	»	»	349	»	31	»	*πολῦ*	»	*πολὺ*
	»	»	409	»	31	»	*Μουριχίδην*	»	*Μουρυχίδην*
	»	»	630	σημ 2	στ 6	»	707	»	607
	»	»	705	στ.	29	»	*Φωκυλίδης*	»	*Φερεκύδης*
	»	»	712	σημ	στ 1	»	*Λεωνίδας*	»	*Λεωνίδης*
	»	»	732	στ	25	»	*Σοφίλου*	»	*Σωφίλου*
	»	»	733	σημ. 1	στ. 2		(καὶ ἐνιαχοῦ ἀλλαχοῦ)	ἀντὶ	Beredtsmakeit
								γράφε	Beredsamkeit
	»	»	838	σημ 4	στ. 2	ἀντὶ	48 c	»	48 b
Τόμ.	Γ'	σελ.	240	στ.	6	»	83,3	»	88,3
	»	»	245	»	10	»	*Ἀμεινίου*	»	*Ἀμυνίου*
	»	»	310	»	27	»	*Δαμαρέτιον*	»	*Δαμαρέτειον*
	»	»	311	σημ. στ	3,5,8	»	*Δαμαρέτιος, Δαμαρέτιον*	γράφε	*Δαμαρέτειος, Δαμαρέτειον*
	»	»	495	στ. 3	καὶ σημ. 1	στ. 1	ἀντὶ *Ἀσσιναρίων*	γράφε	*Ἀσσιναρίας*
	»	»	524	στ. 22		ἀντὶ	*ἀποσπασία*	γράφε	*ἀποστασία*
	»	»	556	σημ. στ. 2		»	Kichhoff	»	Kirchhoff
Τόμ.	Δ'	σελ.	457	στ. 1		»	376	»	375
	»	»	601	» 16	μετὰ τὰς λέξεις *βόρειον πεδίον* προστεθήτωσαν τὰ ἐκ παραδρομῆς παραλειφθέντα τάδε· *Παρὰ τοὺς πρόποδας δὲ αὐτῆς ἤπλοῦτο δάσος δρυῶν καλούμενον Πέλαγος, ὅπερ ἐκάλυπτε τὴν στενοπορίαν καὶ ἐπεξετείνετο πρὸς τὴν Μαντίνειαν ἐπὶ μῆκος μιᾶς ὥρας καὶ ὑπερέκεινα.*			
Τόμ.	Ε'	σελ.	86	στ. 18		ἀντὶ	*πέντε ἑκατομμύρια καὶ ὀκτακοσίας δέκα χιλιάδας*	γράφε	58 125 000 *ἑκατομμύρια*
	»	»	146	στ. 1		ἀντὶ	*Διαφορὰ*	γράφε	*Διαφθορὰ*
	»	»	147	»	»	»	»	»	»
	»	»	277	σημ. στ	8	»	*Ἄμμωνα*	»	*Ἀμμαῖον*
	»	»	353	σημ. 1	στ. 3	»	57	»	67
	»	»	470	» 5	» 2	»	Ur Kunden	»	Urkunden
	»	»	488	» 2	» 4	πρόθες	[Πρβλ. καὶ **Θεοπόμπου** ἀπόσπ. 122 παρὰ Müller Fragmenta Historicorum Graecorum Τόμ Α' σ 298 .		
	»	»	569	σημ. στ. 3		ἀντὶ	*γραῖν*	γράφε	*γραῦν*

Ἐν τέλει δηλοῦται, ὅτι ὁ μεταφραστὴς ὑπολαμβάνει ἀνάξιον καὶ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἀναγνώστου νὰ ἐπανορθώσῃ ἄλλα τινὰ εὐχερῶς ἐννοούμενα παροράματα καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐν ἔργῳ ἐπεκτεινομένῳ εἰς πέντε ὅλους τόμους ἀνώμαλον ἐνίοτε γραφὴν ἔν τισιν ὀνόμασιν, ἰδίως κυρίοις, διττογραφουμένοις παρά τε τοῖς ἀρχαίοις καὶ παρὰ τῷ Κουρτίῳ. Ἄλλως δὲ καὶ αἱ τοιαῦται διττογραφίαι σημειοῦνται ἐν τῷ Ἀλφαβητικῷ πίνακι τῶν ἀξιομνημονεύτων ἐν παρενθέσει.

Εἰς τὸν ἀνωτέρω Πίνακα τῶν ἀξιομνημονεύτων δὲν συμπεριλαμβάνονται ὀνόματα καὶ πράγματα ἐκ τοῦ Χρονολογικοῦ πίνακος καὶ τοῦ Ἐπιμέτρου.

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κουρτίου Ἑλλ. Ἱστορία. Μετάφρ. Σπυρ. Π. Λάμπρου. Τόμος Ε'.

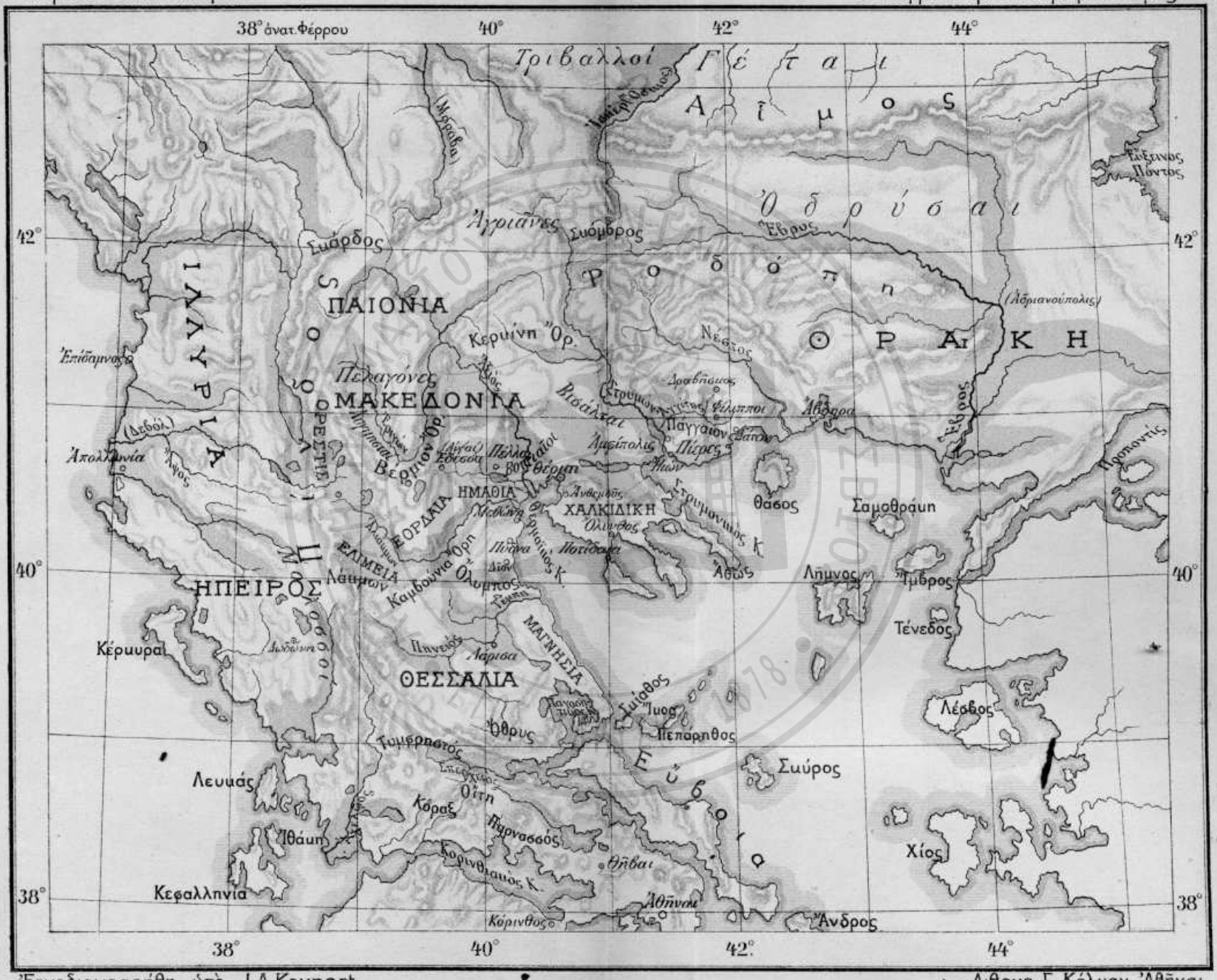

Ἐχαλκογραφήθη ὑπὸ J. A. Kaupert · Λιθογρ. Γ. Κόλμαν, Ἀθῆναι

Κλῖμαξ 1: 4,000,000

10 γεωγραφικὰ μίλια

Ἀττικὰ στάδια